Hogyan halad a háztartások gépesítése
(Riport a 3. oldalon)

*

Harc az influenza ellen
(Nyilatkozat a kijevi konferencia tanulságairól a 8. oldalon)

*

A dolgozók ügyeinek intézéséről
(A budapesti TEB elnökének nyilatkozata a 3. oldalon)

*

Megválasztották a Budapesti Szakmaközi Bizottságot
(Tudósítás a 2. oldalon)

Ma Móron húzzák a lottót

A lottó e heti sorsolását ma, péntek délelőtt 10 órakor Móron tartja — a borhét programjában — a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság.

Világ proletárjai egyesüljetek!

NÉPSZAVA

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJA

86. ÉVFOLYAM, 239. SZÁM ÁRA 60 FILLÉR 1958. OKTÓBER 10, PÉNTEK

Országos tanácskozás az ÉDOSZ-ban

a hús- és zsírellátás további javításáról

Az Élelmezésügyi Minisztérium állatforgalmi vállalatainak megyei igazgatói, továbbá az állatfelvásárlás megyei és járási vezető szakemberei csütörtökön országos tanácskozásra gyűltek össze az ÉDOSZ székházában. Megjelent a tanácskozáson *Sághy Vilmos* élelmezésügyi miniszterhelyettes.

A tanácskozást *Karakas László*, az Élelmezési Ipari Dolgozók Szakszervezetének főtitkára nyitotta meg, majd *Mihályi László*, az Állatforgalmi Igazgatóság vezetője tartott beszámolót az állatfelvásárlás jelenlegi helyzetéről, eddigi eredményeiről, valamint az ország hús- és zsírellátásának további javítását célzó intézkedésekről, a soronkövetkező feladatokról. Az idei eredményeket összegezve elmondotta, hogy a vállalatok felvásárlási terveket általában túlszárnyalták.

A számok a kormány helyes politikáját, a parasztság megnövekedett termelési kedvét bizonyítják és hogy az állatfelvásárlási szervezet sikerrel megoldotta az ország hús- és zsírellátását.

A beszámolót élénk vita követte. Felszólalt Sághy Vilmos miniszterhelyettes is, aki hangsúlyozta, hogy a jelenleg érvényes sertésárak helyesnek bizonyultak, az árak módosítása semmiképpen nem indokolt. Felhívta a megyei és a járási vezetőket: teljes erővel támogassák a termelőszövetkezeteket, az állattenyésztői és hizlalási társulásokat munkájukban.

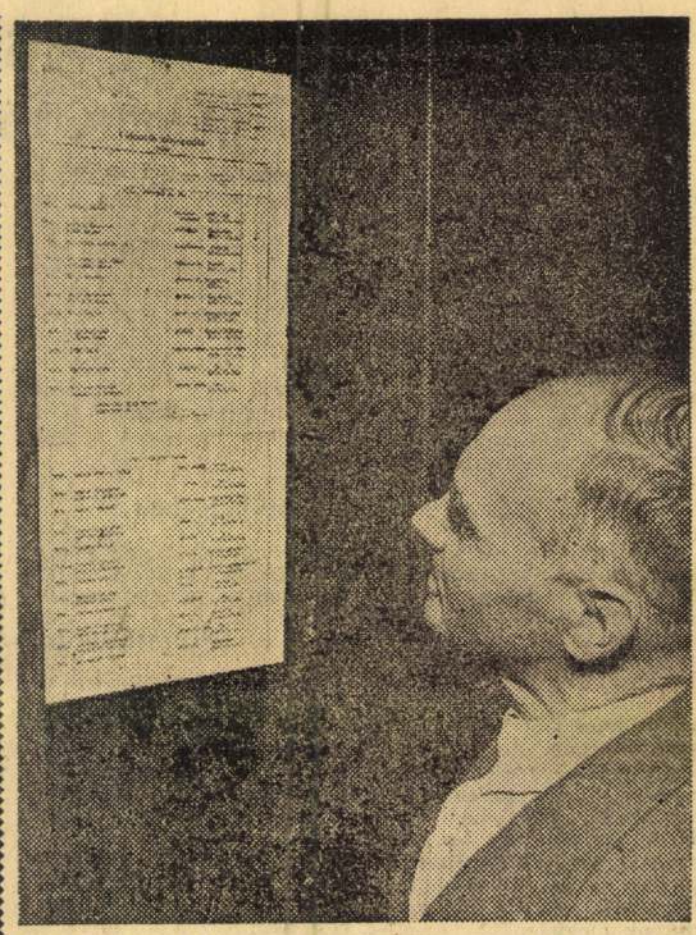

A VÁLASZTÓI NÉVJEGYZÉKET tegnap reggel függesztették ki a lakóházakban
(Gonda György felvétele)

Új szállítási módszerekkel gyorsabban és frissebben jut el az áru az üzletekbe

Reggel fél 6. Az I. számú *Belkereskedelmi Szállítási Vállalat Máriássy utcai* telepéről százával futnak ki a tehergépkocsik a szélrózsa minden irányába. Egy vörösre fényezett kocsi mögé szegődünk, amely a *Budapesti Csokoládégyár* udvarára robog be és rövid idő múlva már tornyosulnak rajta a csokoládészeletekkel telt dobozok. Irány: *FÜSZÉRT Vállalat, Pécs.* A tehergépkocsi a kora délutáni órákban lerakodik.

Balázs Károlytól, a Belkereskedelmi Minisztérium szállítási igazgatóságának vezetőjétől és Lehoczky Györgytől, az I. számú Szállítási Vállalat igazgatójától útközben megtudjuk, hogy *a hosszadalmas, költséges vasúti szállítást akarják egyre jobban kiszorítani. Az élelmiszer főigazgatóság összköltségének mintegy 50 százalékát teszik ki a szállítási kiadások.* Egy-egy mázsa áru szállítása teherautóval 8,90 forintba kerül 19,42 forint helyett. Félév alatt 475 ezer forintot takarított így meg a kereskedelem. *Ha országosan bevezetik, évi hárommillióval csökken a szállítási költség a gyáraktól a nagykereskedelemig. Nem törődik az áru a 4—5 napos vasúti úttól és a többszöri átrakástól.* A gépkocsivezető és kísérő szállítólevéllel veszi és adja át az árut.

Ugyancsak kísérletképpen *három megyében* az úgynevezett *túraszállítást is bevezették: átrakás nélkül közvetlenül szállítják a nagykereskedelemtől a kiskereskedelemhez az árut:* egy útvonalon levő üzleteknél *sorban lerakják a rendelést, visszafelé pedig csomagolóanyagokat hoznak. Ez tonnánként 123 forint megtakarítást jelent,* ami *évente kilencmillió forinttal csökkenti a szállítási költséget.* Január elsejétől már országosan bevezetik ezt az új szállítási módot. Előnyeit a vásárlók is élvezik: *az élelmiszer gyorsan, frissen jut el a fogyasztóhoz.*

A *Belkereskedelmi Minisztérium* szállítási igazgatóságának, valamint az *élelmiszer főigazgatóságnak* munkatársai, a *szállítási vállalat igazgatója*, a *Baranya* megyei tanács kereskedelmi osztálya és a MESZÖV *Pécsett* megbeszélte az érdekeltekkel *az újfajta szállítási módok tapasztalatait* és ezek felhasználásával bővítik a teherautós áruszállítást. Az *Országos Tervhivatal* közlekedési osztályától terven felül *15 pótkocsit kaptak.* (ábel)

Dr. Münnich Ferenc távirata a guineai miniszterelnökhöz

Dr. Münnich Ferenc, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke melegh angú táviratban üdvözölte *Sékou Touré*-t, a Guineai Köztársaság miniszterelnökét, a Független Guineai Köztársaság kikiáltása, valamint első miniszterelnökké történt megválasztása alkalmából. Egyben kifejezte azt a reményét, hogy a két ország között mielőbb diplomáciai kapcsolatok létesülnek.

Nemzetközi akcióhét a békéért és a leszerelésért

Szombaton nyílik meg a Szaktanács atomháborúellenes kiállítása

Október 15-e és 22-e között a Szakszervezetek világszerte *nemzetközi akció- és szolidaritási hetet rendeznek a békéért és a leszerelésért.* Az akcióhéten a Szakszervezetek Országos Tanácsa az Építők Rózsa Ferenc művelődési házában október 11-től 25-ig kiállítást rendez. A kiállítás naponta 11 órától 19 óráig látogatható. *Bemutatja az atomháború rejlő veszélyeket, a dolgozó tömegek harcát az atomháború ellen, szemlélteti az atomenergia békés felhasználásának hatalmas távlatait.* A kiállítást október 11-én délelőtt 11 órakor *Bugár Jánosné*, a SZOT titkára nyitja meg, majd bemutatják a »*Teutonkard-akció*« című dokumentum filmet.

Tárgyalások Magyarország és az NDK között a népgazdasági tervek koordinálásáról

Kiss Árpádnak, az Országos Tervhivatal elnökének vezetésével küldöttség utazott Berlinbe. Csütörtök délelőtt kezdődtek meg a tárgyalások Magyarország és a Német Demokratikus Köztársaság képviselői között a két ország népgazdasági terveinek koordinálásáról. A Német Demokratikus Köztársaság küldöttségét a tárgyalásokon *Bruno Leuschner* miniszterelnökhelyettes, az Állami Tervbizottság elnöke vezeti. *(MTI)*

Automatizálják a magyar szerszámgépeket

Kidolgozták az iparág távlati tervét

Csütörtökön a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében megkezdődött a III. szerszámgépgyártási kongresszus, amelyen több baráti és nyugati ország küldöttei is részt vesznek. A megnyitó beszédet *Varga József* egyetemi tanár, a Gépipari Tudományos Egyesület elnöke mondotta, majd *Hódi László*, a Kohó- és Gépipari Minisztérium Szerszámgépipari Igazgatóságának főmérnöke tartott előadást a magyar szerszámgépipar eredményeiről.

Szerszámgépgyártásunk fejlesztésének alapelveiről elmondotta, hogy nagyobb mennyiségben kell gyártani finommegmunkáló gépeket, *meg kell kezdeni a nagyobbfokú automatizálást, növelni kell a célgépek, agregátgépek gyártásának arányát.* A világon végbemenő fejlődés és hazai adottságaink figyelembevételével nagy vonalakban kidolgoztuk szerszámgépiparunk 1965-ig szóló távlati fejlesztési tervét.

1958-ban szerszámgépeinknek még mintegy 70 százaléka esztergaszerű géptípus. Ez az arány 1965-re 31 százalékra csökken. Ezzel szemben hét év alatt *kettőről 16 százalékra növekszik a magyar automata- és félautomata-, nyolcról 12 százalékra a marógépek és négyről 17 százalékra a revolveresztergák mennyisége.* Igen jelentős fejlesztést tervezünk az agregátegységekből épített speciális gépek, gépsorok gyártásában. Fontos feladatunk, hogy kialakítsuk *a magyar tervezésű szerszámgépvezérlési rendszereket.*

Előtérbe kerül a hazai célgépgyártás. *1960-ig több mint 180 speciálgépet és agregátegységből felépített gépet kell üzembe helyezni a jármű-, az autó-, az erősáramú, a gép- és a gördülőcsapágy-iparban.*

Az előadást hozzászólások követték.

A III. szerszámgép-kongresszussal egyidejűleg a Technika Házában megnyílt a *szerszámgépgyártási kiállítás.*

Magyar—bolgár tudományos együttműködési egyezmény

Szófia, október 9. (MTI)

Többnapos tárgyalás után Szófiában tudományos együttműködési egyezmény jött létre a Magyar Tudományos Akadémia és a Bolgár Tudományos Akadémia között. Az egyezmény értelmében a két ország tudományos akadémiája *összehangolja tevékenységét a legfontosabb problémák kutatásában.* Az együttműködési egyezményt magyar részről *Molnár Erik* akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia elnökségének tagja, bolgár részről *Szava Ganovszki* akadémikus, a Bolgár Tudományos Akadémia alelnöke írta alá.

Korszerű hangosító berendezés az országgyűlés üléstermében

Az országgyűlés üléstermének hangosító berendezését tervezik a posta rádiótechnikai és elektroakusztikai üzemében. Olyan hálózatot építenek ki az üléstéremben, aminek segítségével a beszédeket a földszinten és a karzaton egyaránt asztalba süllyesztett hangszórók jól értehetően továbbítják. A hallgatóknak az lesz a benyomásuk, hogy tulajdonképpen nincs is hangerősítő berendezés.

Magyar orvosküldöttség indul Moszkvába

A Szovjetunió egészségügyi minisztériuma és a Szovjet—Magyar Baráti Társaság október 20—23 között elsőízben rendezi meg Moszkvában a magyar—szovjet orvosi napokat. Ebből az alkalomból öttagú magyar orvosküldöttséget hívtak meg. A küldöttség vezetője *Babics Antal* akadémikus, tagjai *Gegesi Kiss Pál* akadémikus, *Gömöri Pál, Kerpel-Frónius Ödön* akadémiai levelező tagok és *Kulin László*, a debreceni Orvostudományi Egyetem rektora. A háromnapos moszkvai tudományos ülésszak programján elsősorban *gyermekgyógyászati tárgyú előadások* szerepelnek.

A küldöttségen kívül *mintegy 100 főnyi orvoscsoport* vesz részt a moszkvai ülésszakon. A magyar küldöttség október 17-én indul a szovjet fővárosba.

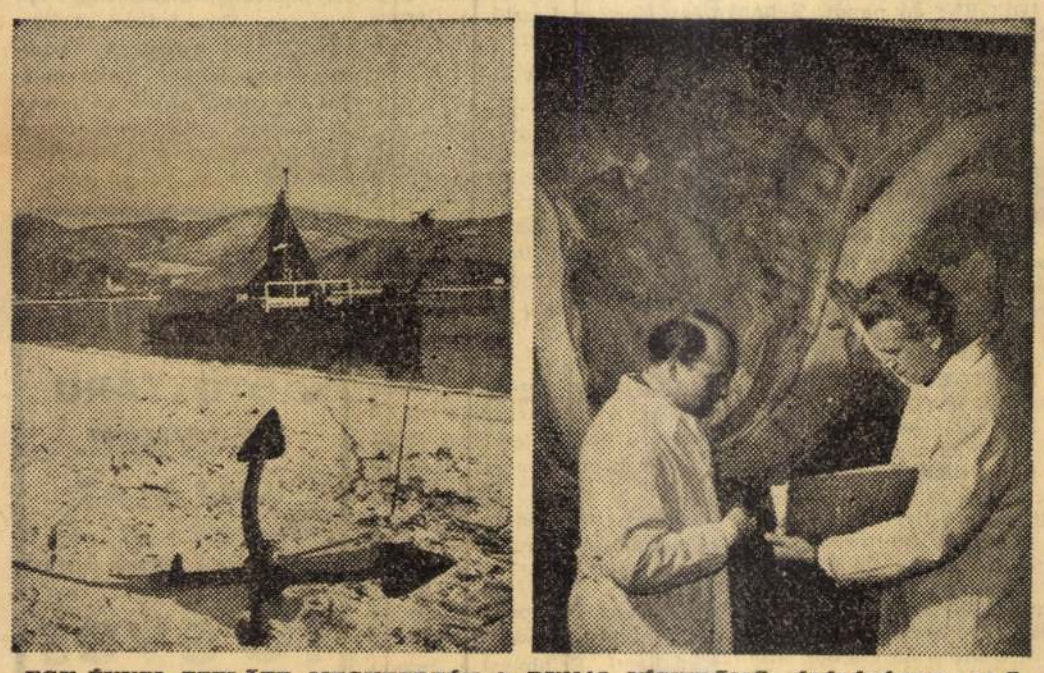

EGY ÉVVEL EZELŐTT MEGKEZDTÉK A DUNAI VÍZIERŐMŰ ÉPÍTÉSÉNEK ELŐMUNKÁLATAIT. Nagymarosnál és Visegrádnál vizsgálták a talaj szilárdságát, összetételét, próbafúrásokat végeztek. 1958. október 6—7-én a magyar és csehszlovák kormánybizottság tárgyalt a dunai vízierőmű építéséről. A tárgyalás eredményeképpen 1965-re közös munkával építik fel a nagymarosi erőművet. Baloldali képünkön: Dolgoznak a fúrótoronnyal felszerelt hajón. Jobboldali képünkön: Börzsöny Dénes adjunktus a kísérletek felelőse és Chell Ádám (baloldalt) a Dunakanyar domborművű térképénél
(MTI Foto — Fényes Tamás felvételei)

Megszöktetnek 53 tavat

Hatvannyolc halász munkához látott Tatán. Elindultak »megszöktetni« 53 tavat. A boldogasszonyi tónál értük utol őket, amint éppen tíz öblös hordón könyököltek és várták, hogy a kinyitott zsilip ágyat vessen a pontynak, süllőnek, harcsának, csukának.

A hercegprímás egykori taván most *Grósz János* bácsi vezető halászmester »prímáskodik«.

— *Vessük ki a hálót, emberek!*

Vízbe hullanak a zsinórkockák és megfeszül az izom. Alig telik néhány perc, *hatvan mázsánál is több hal ficánkol a hálóban.* A hordók külön nyelik el a pontyot, külön a csukát és a süllőt.

— Nem nehéz így a munka vízleeresztéssel. Szinte *kézbe sétál a hal.* Csak az a baj, hogy jön a kárász is.

A kárászra haragszanak. Szemét hal — mondják. Gyorsan különválogatják tőle a nemes halakat. Nagyon ügyelnek az *ivadékra* is.

— *Ebből lesz a jövő évi halászlé* — mondja a halászmester s már kiáltja is: — Elő a merítőszákot, emberek!

A szák fakeretes, kis kézi-háló. Ami a nagyháló kockáin kibújuk s visszahull, ezzel emelik ki a vízből.

— Az ivadék kényes portéka. Nem sokáig bírja víz nélkül. Ezért kell sietni vele a telelőbe.

Teherautó érkezik, rajta hatalmas kád, abba rakják a gazdag zsákmányt. Még *oxigénpalackkal is felszerelték a kocsit,* hosszú az út Tatáig, nehogy elpusztuljon a szállítmány.

Ahogy a halászok levezetik a gazdaság tavainak vizét, úgy gyűlik egyre több hal a tatai várárok hatalmas medencéiben. Nemcsak a telelő halakat szállítják ide, hanem a »három nyarasakat« is, amelyek innen már a piacra kerülnek.

— *Ötvenhárom tóból az idén több mint félmillió kiló halat fogunk* — mondja *Markó János* igazgató. — Ebből *410 000 kilót viszünk piacra,* a többit várják már a telelő tavak.

Az idei halászszezon tatai fénypontját ezúttal is az Öreg tó szolgáltatja majd novemben 4-én. Akkor kezdik meg leereszteni a négyszáz holdnyi tó vizét, amelyben a *száz mázsás húzás* se lesz ritka.

(k. gy. j.)

3 új gyártmány, 46 mérnök és 53 technikus története

Szankovics József esztergályos tíz esztendővel ezelőtt egy éjszakai műszak alatt sorsdöntő elhatározásra jutott. Valóra is váltotta: beíratkozott a Műszaki Egyetemre. Közben továbbra is a forgácsolóban dolgozott. Később könnyítésképpen »kiemelték«. Időelemző lett, szakmunkás fizetésének a feléért. Egy ünneplő és egy munkábajáró öltönyből állt azidőben a ruhatára. És otthon is szorosabbra fogták a háztartás gyeplőjét. Pedig két gyerek mellett ez nem is volt könnyű.

De Szankovicsné nem zúgolódott a háztartási költségvetés csökkenése miatt, nem tett szemrehányást a moziba, színházba járás, sőt még a vasárnapi séták elmaradásáért sem. Várt kitartóan. Tudta miért teszi. Bízott a férjében és abban, hogy megszerzi a diplomát.

„Próféta" — a saját műhelyében

És senki nem csalódott: a Fémáru- és Szerszámgépgyár vezetői sem bánták meg a Szankovics Józsefnek nyújtott segítséget, s az asszonyka álmai is teljesedtek. A sok lemondás, fáradság árán szerzett diploma, a több tudás pedig az új mérnököt is boldoggá tette.

Szankovics József gépészmérnök ezután visszakerült a forgácsoló műhelybe. Igaz, most már nem egy esztergapadnak, hanem 240 szakmunkásnak az irányítója lett: *a forgácsoló üzemvezetője.* A szerény megjelenésű, csendes és barátságos üzemvezetőt azonban továbbra is Jóskának szólítja a forgácsoló szakmunkásgárdája — s a megszólítás mögött bizalom és segítőkészség a fedezet. Nem tud tőlük olyat kérni, amit meg ne valósítanának. Úgy látszik, lehet az ember »próféta« a saját műhelyében is, ha tudásával, magatartásával megnyeri a többség elismerését...

Az 1948-as esztendőben sok gyárbeli munkás jutott hasonló elhatározásra: *Metka Ferenc* is akkor kezdett el tanulni. Előtte tizenhárom évig esztergályos volt ugyancsak ebben a gyárban. És amilyen kitartó türelemmel tanulta meg a szakma gyakorlati fogásait, ugyanolyan érdeklődéssel tanult az egyetemen is. Először elvégezte a gépipari technikumot, utána gépészmérnöki diplomát szerzett és most a *mérnök-közgazdász* tagozatra jár. Nem sok gyár dicsekedhet ilyen sokoldalúan képzett főmérnökkel. Metka elvtárs — ami a természetét illeti — szinte szabályos ellentéte a csendes Szankovics Józsefnek. Erőteljes, élénk mozgású, derűs ember. Szenvedélyes vitázó, örökké újat, jobbat akar. Tettrekész nyugtalanságával már sok nehézségből emelte ki a gyárat.

Prototípus másfél hónap alatt!

Éveken keresztül ez volt Hanák Dezső napi programja: este 11-től reggel 7-ig munka a fogazóműhelyben. Utána hazautazás a Soroksári útról a II. kerületi Kapás utcába. 2-ig alvás — ha sikerült a gyerekektől —, 4-től 8-ig egyetem. Az eredmény: ma már gyártástervező mérnök. És nemcsak részt vesz a gyár új konstrukciói alkatrészének tervezésében, hanem meggondolandó, önálló fejlesztési javaslatai is vannak.

Az egykori munkások sok éves kitartó tanulásának eredménye a Fémáru- és Szerszámgépgyárban az utóbbi években — amióta a munkásértelmiségiek kerültek a legfontosabb műszaki pozíciókba — szinte forradalmi változást hozott. *Azelőtt* hírhedt volt ez a gyár a szűnni nem akaró hóvégi hajrákról, *mostanában:* másodszor nyerte el az élüzem címet. Tíz év alatt nem született itt egy új gépkonstrukció, illetve a fejlődést csak a régi gyártmányok tökéletesítése jelentette. Tavaly óta *a harmadik új gyártmány* került ki a kezük alól. A legutóbbira, az EU—500-as univerzális esztergapadra talán a legbüszkébbek, mert már prototípus korában érdeklődnek iránta a bel- és külföldi vásárlók egyaránt. Még laikus számára is szemet gyönyörködtetően szép ez a szereldében álló új pad. Műszaki előnyei pedig világviszonylatban versenyképessé teszik. A prototípus mindössze másfél hónap alatt készült el. Nagy szó ez egy olyan gyárban, amely hosszú ideig szervezetlenségéről volt híres.

A Fémáru- és Szerszámgépgyár jelentős előrehaladása jól példázza mit jelent, ha a gyakorlati munkában jártas, elméletileg képzett munkásvezetők veszik kezükbe az irányítást. Ami külön örvendetes, *a tanulási kedv nem hagyott alább.* Hiszen a számos példa — 46 mérnök, 53 technikus, körülbelül 20 egyéb egyetemet végzett új értelmiségiük van —, a perspektíva, ösztönzi a többieket is. Ezen az őszön tizenkilencen jelentkeztek technikumra, tízen az egyetemre és ami szintén a fejlődést mutatja, igen sokan járnak német, orosz, francia, angol és más nyelvtanfolyamokra. Azt tartják: *sokat* tudnak — de egy vezető osztály fiai sosem tudhatnak *eleget.*

Radnóti Edit

Megválasztották a Budapesti Szakmaközi Bizottságot

A budapesti kerületek szakmaközi bizottságai tanácskoztak csütörtök délután a SZOT székházában, hogy megválasszák a Budapesti Szakmaközi Bizottságot. A tanácskozáson megjelent *Marosán György,* az MSZMP Központi Bizottságának titkára, a Budapesti Pártbizottság első titkára, *Gáspár Sándor,* a SZOT főtitkára, *Vas-Witteg Miklós,* a SZOT alelnöke, *Bugár Jánosné, Martin Ferenc, Vince József,* a SZOT titkárai, a Budapesti Pártbizottság, a Hazafias Népfront, a Budapesti Nőtanács, a KISZ és a szakszervezetek küldöttei. *Gáspár Sándor* megnyitója után *Molnár Ferenc,* a SZOT gazdasági osztályvezetője ismertette a szakmaközi bizottságok feladatait.

Az elmúlt hetekben — mondotta a többi között — valamennyi kerületben megválasztották a szakmaközi bizottságokat, amelyeknek *hagyományaik vannak a magyar szakszervezeti mozgalomban.* A jelen helyzetben új, sokkal nagyobb feladatok várnak rájuk. Létrejöttüket az indokolja, hogy *a szakszervezeteknek az eddigieknél több módjuk legyen törődni a dolgozók lakóterületi problémáival és különösképpen községpolitikai kérdésekkel, szorosan együttműködve a kerületi tanácsokkal, a Hazafias Népfronttal és a nőtanáccsal.*

A szakmaközi bizottságok, már az *eddigi tapasztalatok alapján is jó munkát végeznek.* Vácott például a Pest megyei SZMT segítségével jól sikerült szakszervezeti napot rendeztek 7000 dolgozó részvételével. Orosházán a szakmaközi bizottság tevékenyen részt vesz a kulturális nevelőmunkában. Szegeden sikeres megbeszéléseket szerveznek a választásokkal kapcsolatban.

Molnár Ferenc végül hangsúlyozta, hogy *a szakmaközi bizottságok munkája jelentősen növelheti a szakszervezet tekintélyét s jelenleg megkönnyíti részvételüket a választási munkában.*

A tanácskozáson felszólalt *Marosán György* elvtárs is. Ezután megválasztották a Budapesti Szakmaközi Bizottság tagjait. Elnök *Háner József,* a titkár *Molnár Ferenc* lett. A tanácskozás *Gáspár Sándor* zárszavával ért véget.

Tájékoztató a távlati tervekről

a Szaktanács mérnök-technikus tanácsában

A Szaktanács mérnök-technikus tanácsának csütörtöki ülésén *Vályi Péter,* az Országos Tervhivatal elnökhelyettese tájékoztatta a tanács tagjait a hároméves, a második ötéves és a tizenötéves távlati tervekről. Bevezetőjében a távlati tervek jelentőségét ismertette, majd a hároméves terv propagandájáról szólott. Ezután a második ötéves terv fő tényezőit vázolta.

A tizenötéves távlati tervről Vályi elvtárs elmondotta, hogy az egészen laza, csupán — bár ez igen fontos — a fejlődés tendenciájának meghatározásáról van szó. Vályi elvtárs kérte a Szaktanács mérnök-technikus tanácsát, tegyenek meg mindent a maguk területén, hogy a távlati tervek széleskörű társadalmi bírálatot kapjanak.

Segítünk a hétköznapok gondjaiban

Naponta sok-sok levél érkezik szerkesztőségünkbe, melyekben közbenjárásunkat, segítségünket kérik. A levelek nyomán történt intézkedésekről számolunk most be olvasóinknak.

*

Egy levél kíséretében beküldött »minta« bizonyítja, hogy az »éjjel-nappal« Központban és a Rákóczi úti »Minta« kenyérboltban árusított friss rozscipók minősége nem felelt meg a követelményeknek. Eljártunk *a fővárosi tanács élelmiszeripari igazgatóságánál.* A Fővárosi Kenyérgyárban tartott vizsgálat során kiderült: *gondatlanság történt a gyártásnál.* A gyár műszaki vezetője *felelősségre vonta a vétkeseket.* Azóta nem is történt hiba a rozscipók sütésénél.

*

Pogány János gyógyszerésznek egy megjelent riportunk adta kezébe a tollat. Azt írtuk, hogy vidéken kevés a gyógyszerész. Levelünk éppen vidéken szeretne elhelyezkedni, csak nem tudja, hol kezdje... Az Egészségügyi Minisztérium gyorsan válaszolt: évente 200 beosztott gyógyszerész elhelyezését biztosítják.

*

Pogány János Csongrád kivételével a megyei tanácsok gyógyszertári központjainál jelentkezhet.

*

A Bajai Tangazdaságban elszámoláskor tévesen vontak le 68 forint vasúti kölséget Gavlicza János olvasónknak. Kérésünkre a tangazdaság igazgatója ismét ellenőriztette az elszámolást és visszafizették a tévesen levont összeget. Hasonló ügyben fordult hozzánk Németh Gábor szentgotthárdi postakézbesítő is. Betegsége idején — miután mentőkocsi nem volt — taxin szállították haza a kórházból; később az SZTK kifizetőhely félreértésből, nem térítette meg a taxiköltséget. Azóta tisztázódott az ügy: orvosi indokolás felmutatása után folyósították a költséget.

*

Soós István beteg és hosszú idő óta várja a számára nélkülözhetetlen gyógyfűzőt. Felhívásunkra a Gyógyászati Segédeszközök Gyára soronkívül elkészítette és postára adta.

*

»Ceglédbercelen, magára hagyottan él egy idős nő. Segítsenek rajta...« — írta egyik olvasónk. S a Pest megyei tanács XI. egészségügyi osztálya — kétszer ad, aki gyorsan ad elv alapján — 400 forint segélyben részesítette Elek Franciskát. Egyben azt is megígérték neki, hogy a téli tüzelő és élelmiszer beszerzéséhez újabb segélyt folyósítanak. De ha kívánja, elhelyezik egy szociális otthonba, ahol orvosi kezelést és ellátást biztosítanak számára.

*

A néhány év előttihez képest lényegesen kevesebb már a panasz a rossz esőcsatornákra, lyukas tetőkre. Csakhogy: »nincsen öröm, üröm nélkül« — annál több levél szól arról, hogy a házkezelési igazgatóságok a befejezett javítások után nem szállítják el a törmeléket. A XIV., Francia út 45. számú ház lakói is ezt tették szóvá levelükben. Sürgetésünkre a házkezelőség eltakarította a felhalmozódott szemetet.

Választási műsortanácsadás az Egressy-klubban

A szakszervezetek Egressy-klubja dramaturgiai és műsortanácsadó szolgálatot indított az üzemi, szakszervezeti művelődési házak szinjátszógárdái, szavalói részére. A tanácsadás célja, hogy üzemeink minél színvonalasabb kultúrműsorral segíthessék a választási munkát. Az érdeklődők telefonon hétköznap bármely időpontban, személyesen pedig hétfő délután 2—8 óráig fordulhatnak a klubhoz a választási műsorral kapcsolatos problémáikkal.

Bizalmi akadémia Diósgyőrött

A kohászszakszervezet elnöksége a diósgyőri Lenin Kohászati Művekben 12 előadássorozatból álló bizalmi akadémiát indított. A szakszervezeti bizalmiak a legkülönfélébb kérdésekben kapnak tájékoztatást. Az első előadáson — amelyet *Szenes Sándor,* a Magyar Rádió belpolitikai rovatának vezetője tartott — több mint háromszáz bizalmi vett részt. A bizalmi akadémiát *Lázár János,* a szakszervezet titkára nyitotta meg.

Kíváncsi vendég

(Szín: kultúrház igazgatói irodája. Amikor a függöny felmegy, az ajtón hevesen kopognak. Kulturffy Benő igazgató, aki éppen egy biedermeier kosztümöt forgat nagy gyönyörűséggel, felkapja fejét): Szabad!

IDEGEN *(belép, hátborzongatóan különös jelenség):* Jó napot! A Kéjgázkiszerelő kultúrházát keresem.

KULTURFFY *(megrettenve mered a szokatlan látványra, aztán fokozatosan magához tér):* Hogy a Ké... a KÉKISZ kultúrházát? Ez az kérem, én lennék az igazgató. Elnézést, de olyan furcsa, mintha álmodnék... Persze, megértheti, hajnalban érkeztem vissza turnéról a színjátszó-csoporttal. Kispiszkosfalván játszottuk a »Zöldeslila nyakkendő« című nagyoperettet, érti ugye, hehehe...

IDEGEN *(közben kapkodva lélegzik, egy fotelbe rogy):* Megengedi ugye... *(Mentegetőzve):* Kissé szokatlan önöknél a levegő, fullaszt...

KULTURFFY: Ne zavartassa magát! *(Kikiabál):* Pipike! Két triplát és egy liter szíverősítőt a reprezentációból! *(Az idegenhez):* No de parancsoljon. Honnan tetszett jönni?

IDEGEN: Hm... a világ egyik távoli pontjáról érkeztem. Érdeklődni szeretnék, mivel szolgálják itt a munkások művelődését?

KULTURFFY *(szeme felcsillan):* Hogy mivel? No akkor csak tessék hegyezni a plajbászt. Itt van például a söntésünk. Tetszik-e érteni, milyen kitűnő hangulatot tudunk teremteni a kultúra befogadásához?

IDEGEN: Hát persze, persze. No és mi van még?

KULTURFFY: Hogy mi? Tánc, elvtársam, minden szombat és vasárnap. Ha látná, micsoda temperamentum nyilatkozik meg ilyenkor ifjabb dolgozóink részéről! A zenét hozzá saját tánczenekarunk szolgáltatja. A szünetekben saját népi zenekarunk tányéroz!

IDEGEN: Hm... érdekes. És mi van még?

KULTURFFY: Hogy mi? Szalonzenekar, pengetős zenekar, fúvószenekar. Vegyeskar, férfikar, női kar. Női vokálegyüttes, férfi kamarakórus, csasztuskabrigád. Népi tánckar, balettkar, operaegyüttes, öt tucat szólista. Parancsol még egyebet?

IDEGEN *(hitetlenkedve):* Tán még szimfonikus zenekaruk is van?

KULTURFFY: Mi az hogy! Száztagú...

IDEGEN: És ez a sok együttes... hm... mivel szerepel?

KULTURFFY: Szerepelni? Uram, hova gondol? Tudja mibe kerülnek a próbadíjak, a húrpénzek, meg a többi megszokott juttatás? Hátha még fellépti díjat is fizetnénk! Sajnos, manapság keveset áldoznak az üzemi kultúrára. De ha már fellépéseket akar, itt van az ötventagú színjátszógárdánk. Tudja, micsoda sikert arattunk a »Jazz-hercegnő«-vel? Pedig csak kétszer próbáltunk. Az elmúlt héten 12 faluban játszottuk, 16 forintos helyárakért. Persze, ez mit sem jelent, a díszlet és a jelmez háromszor annyiba került, meg aztán frissítők, költségtérítések, satöbbi. No de majd megkérjük a központtól. A fő az, hogy a Faluszínházzal egyidőben hirdettük az előadást, így azok szóhoz se juthattak. Jó taktika mi? *(Heherész.)*

IDEGEN: De engedje meg a kérdést: hogyan művelődnek ezáltal az üzem dolgozói?

KULTURFFY: Micsoda kérdés! Örüljenek, hogy üzemük nevét a színjátszók által messze földön megismerik. A csoport tagjai pedig svádát szereznek, magabiztos fellépésre tesznek szert.

IDEGEN *(töprengve):* Ha jól számolom, a mondottak szerint körülbelül minden második dolgozójuk tagja valamelyik csoportnak.

KULTURFFY: Hát... nem éppen. Muzsikálni például a színházi zenekarból járnak át, akad néhány szerződésnélküli népzenészünk, slágéreneke-sünk. De a színjátszógárdában van két statisztánk, ők az üzem dolgozói, eredeti munkáskáderek!

IDEGEN: Beszélhetnék velük?

KULTURFFY: Hogyne! *(Telefonál.)*

KISS BÁCSI *(lógó bajuszú volt kubikos, jelenleg segédmunkás, belép):* Adj'isten!

IDEGEN: Jó napot. Néhány kérdésem lenne. Tekintve, hogy színjátszók, járnak-e állami színházba, melyik Shakespeare-darabot látták az utóbbi időben?

KISS: Hogy milyen pir? A fene ér rá kérem sorbaállni színházjegyért. Nálunk idebenn bíz nem kapni.

KULTURFFY *(idegesen közbevág):* Elnézést tisztelt vendégem, de hát kötelez az éberség. Honnan jött az elvtárs?

IDEGEN: A Fiastyúkról, a menetrend szerinti űrhajóval.

KULTURFFY: A Fiastyúk utcából, űrhajóval?

IDEGEN *(magából kikelve):* A Fiastyúk-csillagképről!

KULTURFFY *(fitymálva):* Ja vagy úgy, most már értem. Mit faggat itt minket? Mi itt a szocialista kultúrát építjük, dolgozótársaink és a magunk nemes szórakozását szolgáljuk, öntevékeny művészeti csoportokkal fejlesztjük az ízlést. Eltévesztette a házszámot, uram! Visszafelé ejtse útba a Holdat, nálunk ugyanis holmi közönségszervezés, ismeretterjesztés, könyvtármunka csak a holdban létezik!

G. Szabó László

Estéről estére...

Nadányi Zoltánnak, a két évvel ezelőtt elhunyt kiváló költőnek egyetlen színdarabját a »Szigligeti ribillió« című verses, zenés játékot az Állami Déryné Színház mutatja be a közeljövőben az ifjúság számára. A színdarab eredeti kézirata elveszett, s csak hosszas munkával sikerült a művet rekonstruálni a hagyatékban talált kézirattöredékekből. A fáradságos kutatómunkában a költő lánya és Kertész László, a Déryné Színház főrendezője vett részt.

*

Rodolfót, a magyar »bűvészkirály«-t, aki a nyári hónapokban két alkalommal vendégszerepelt nagy sikerrel a brüsszeli világkiállításon, most ismét meghívták Brüsszelbe. Januárra angliai meghívás várja: egy hónapon keresztül a londoni Embassy klubban vendégszerepel.

*

Szűr-Szabó Józsefet, a Ludas Matyi karikaturistáját meghívta a berlini televízió. Szűr-Szabó öt alkalommal szerepel majd a német televízió felvevőgépe előtt mulatságos villám-karikatúráival.

*

Hármas ünnepség színhelye lesz október 24-én a szolnoki Szigligeti Színház: e napon adja át a megyei tanács a társulat tagjainak az újonnan épített színészházat, ekkor leleplezik az itt elhelyezett Déryné-szobrot, este pedig az ünnepélyes évadnyitóra kerül sor, amelyet reggelig tartó baráti találkozó követ a Tisza Szállóban.

*

Alapításának 100 éves évfordulóját ünnepli ezekben a napokban a budapesti Berzsenyi Dániel Gimnázium. A centenáris ünnepségek keretében október 19-én délelőtt hangversenyt rendeznek a Néphadsereg Színházában. A közreműködő művészek valamennyien »öreg« berzsenyisták lesznek. Jövő év elején centenáris emlékkönyvet adnak ki, melyet a gimnázium régi tanárai és diákjai írnak.

ÖRDÖGI TALÁLMÁNY

az 1958. évi brüsszeli filmfesztivál nagydíjával kitüntetett, magyarul beszélő csehszlovák film.

Verne hősei

Fantasztikus történet

VÖRÖSMARTY (de.)
UGOCSA
SZIKRA (de.)
MADÁCH
ALFA

Budapesti
RÖVID- ÉS KÖTÖTTÁRU NAGYKER. VÁLLALAT
vezetősége és dolgozói a szocialista kereskedelem
10 éves
évfordulója alkalmából köszöntik ügyfeleiket és a vásárló közönséget

SZOMBAT
1948 július 24

Szabadság

Ára 60 fillér

IV. évf. 168. sz

IDŐJÁRÁS:
Tartós meleg, kisebb felhőátvonulások, helyi zivatarok. Budapesten ma, pénteken délelőtt +23 fok.

Demokratikus napilap

Amerikai repülőgépről ejtőernyős petárdát dobtak az UNO székházára

ITÉLET

az Actio Catholica bűnperében

A budapesti népbíróság ma, pénteken reggel hirdetett ítéletet dr. Mihalovics Zsigmond és társai ellen indított bűnügyben.

A népbíróság a szökésben lévő dr. Mihalovicsot, az Actio Catholica országos igazgatóját háborús uszításért és izgatásért tízévi börtönre, tízévi hivatalvesztésre, teljes vagyonelkobzásra és Budapest területéről tíz évre való kitiltásra ítélte.

A letartóztatásban lévő Lénárd Ödönt, az Actio Catholica országos kulturális titkárát izgatásért hatévi börtönre és tízévi hivatalvesztésre, Németh Pál ordacsehi plébánost tizhónapi börtönre, Polesso Antal és Varsányi Lajos plébánosokat fejenként egy-egyévi börtönre és ötévi hivatalvesztésre ítélték. Kosdi Erzsébetet felmentették.

Az ítélet indokolásában Olti Vilmos tanácselnök súlyosan megbélyegezte Mihalovics Zsigmondot, a főuszítót, aki gyáván megszökött, miközben az uggyancsak főbünös Lénárdon kívül kis vidéki papok kerültek Mihalovics miatt a vádlottak padjára.

Amerikai repülőgépről petárdát dobtak az UNO székházára

Lake Successból jelentik: Csütörtökön délután egy ismeretlen repülőgép szállt el az Egyesült Nemzetek székháza fölött és ejtőernyővel fekete tárgyat bocsátott le. A tárgy később mozsárlövésszerű zajjal felrobbant, az UNO épületében azonban kárt nem okozott. A robbanás még a levegőben történt és elég erős volt ahhoz, hogy a szabadban tartózkodó őrt kissé megrázza. A rendőrök raja a helyszínre sietve igyekezett összeszedni a petárda és az ejtőernyő szilánkjait. A robbanás new yorki időszámítás szerint este 7 óra előtt történt. A repülőgép napos és tiszta időben mérsékelt sebességgel közeledett. (MTI)

Lapzártakor jelentik: Az amerikai rendőrség megállapította, hogy az UNO székház elleni merényletet Suptna amerikai pilótanövendék követte el. A bomba ledobása után repülőgépével leszállt a La Guardia-repülőtéren és gépét magára hagyva, megszökött.

A nyugatnémet miniszterelnökök feltétel nélkül behódoltak az angolszász hatalmaknak

Berlinből jelentik: Bizonia gazdasági tanácsának vezetője, *Erhard* dr. előadást tartott a keltős övezet gazdasági helyzetéről. Kénytelen volt beismerni, hogy *az árak napról-napra ijesztő mértékben emelkednek.* A gyapot ára a pénzügyi reform óta megháromszorozódott, a szén, a vas, az acél ára állandóan emelkedik.

Az elviselhetetlen drágaság ellen

sztrájkba lépnek az alsószászországi munkások.

Szombaton 360.000 alsószászországi munkás szavazással dönt az általános sztrájk kihirdetéséről.

Amíg a nyugatnémet területek dolgozói számára egyre elviselhetetlenebb lesz az élet, a nyugatnémet miniszterelnököt engedelmesen fogadják még az angolszászok parancsait. Csütörtökön éjszaka befejeződött a rüdesheimi kastélyban a nyugatnémet miniszterelnökök tanácskozása. A kiadott hivatalos közlemény szerint

a nyugatnémet miniszterelnökök magukévá tették a brit, amerikai és francia főparancsnok álláspontját a különalkotmány tárgyában.

Frankfurti illetékes körök a közleménnyel kapcsolatban megállapítják, hogy a nyugatnémet politikusok minden fenntartás nélkül egyszerűen visszavonták koblenzi határozatukat, *hajlandók minden feltétel nélkül teljesíteni a londoni határozatokat tolmácsoló frankfurti ajánlásokat,* — még akkor is, ha ez a német nép számára súlyos következményekkel jár.

Freiburgban a németországi francia övezet lakossága felháborodottan tiltakozott az ellen, hogy a francia kormányzat tisztviselői a pénzügyi reformok kapcsán mértéktelen előnyben részesülnek. A francia tisztviselők kétszer annyi új Dmarkát kapnak, mint a tartomány egész lakossága.

A franciák autókaravánokkal szállítják a német nép bőrén vásárolt kincseket,

elsősorban rádiókat, írógépeket és kerékpárokat. Az árutartalékolás és rejtegetés állandóan fokozódik. Nyugat-Németországban eltűnt a cipő és Északrajna-Westfáliában legutóbb 125.000 pár cipőre szóló utalványt nem lehetett kiváltani, mert a kiutalt cipőket eltüntették.

A nyugati hatalmak egyre erősödő nyomásával párhuzamosan

fokozódik a harc a haladó szellemű politikusok ellen Nyugatnémetországban.

A hamburgi városi tanács ülésén a szociáldemokraták bizalmatlansági indítványt terjesztettek elő *Detmar,* az egyetlen szocialista néppárti szenátor ellen. *Detmar* kijelentette: inkább bíróság elé áll, de nem hajlandó szótlanul tűrni a most uralkodó állapotokat.

Szabó továbbra is az élen

Stockholmból jelentik: A stockholmi nemzetközi sakkverseny ötödik fordulójában Szabó László döntetlenül játszott a jugoszláv sakkozó ellen. A két versenyző változatlanul az élen van, 3.5 ponttal, holtversenyben.

Rundstädt és Manstein náci tábornagyokat hazaengedik az angolok

Lapzártakor jelentik Londonból: Hitler két legbizalmasabb katonai főparancsnoka, *Rundstädt* és *Manstein* tábornok elhagyta az egyik norfolki katonai kórházat és felkészültek rá, hogy hazautazzék Németországba.

Szeptember 3-án kezdődik a kisiparos kongresszus

A KIOSz vezetősége elhatározta, hogy a Kisiparos kongresszust szeptember 3-án és 4-én rendezik meg Budapesten. Az egységes kisiparosság első kongresszusán a főkérdés a kisiparosság anyag- és munkaellátásának biztosítása lesz a tervgazdálkodásba való bekapcsolódás által, az MDP programja értelmében. A kisiparos kongresszusra már eddig is a román, bolgár, csehszlovák, lengyel és francia kisiparosság érdekképviseletei jelentették be részvételüket.

A kulcsipar államosítását követeli Wallace pártja

Newyorkból jelentik: Wallace pártjának programbizottsága kidolgozta a párt programtervezetét. A Harmadik Párt élesen elítéli a Marshall-tervet és a Truman-elvet, követeli a kulcsiparok államosítását, a négerek egyenjogúsítását és a haladó szellemüeket üldöző Mundt-törvény azonnali eltörlését. A Wallace-párt következetes békepolitikát követel, baráti kapcsolatot minden nagyhatalommal és az amerikai csapatok kivonását Európából.

Végleg felszámolják a kolduskérdést

A népi demokrácia a hároméves terv végrehajtása során munkához juttat mindenkit, aki dolgozni tud, szociális programja keretében pedig gondoskodik a betegek és a tehetetlen öregek sorsáról,

a munkakerülő hivatásos koldusoktól azonban megtisztítja a nagyvárosok utcáit.

A népjóléti minisztérium már eddig tíz szociális otthont rendezett be az ország területén 60—60 férőhellyel, a főváros pedig a budaörsi repülőtér környékén

420 ágyas szeretetotthonná építette át a bombasérült laktanyákat

és a Marcibányi-téren 80 ágyas szeretetotthont létesített.

Folynak a mezőgazdasági munkálatok

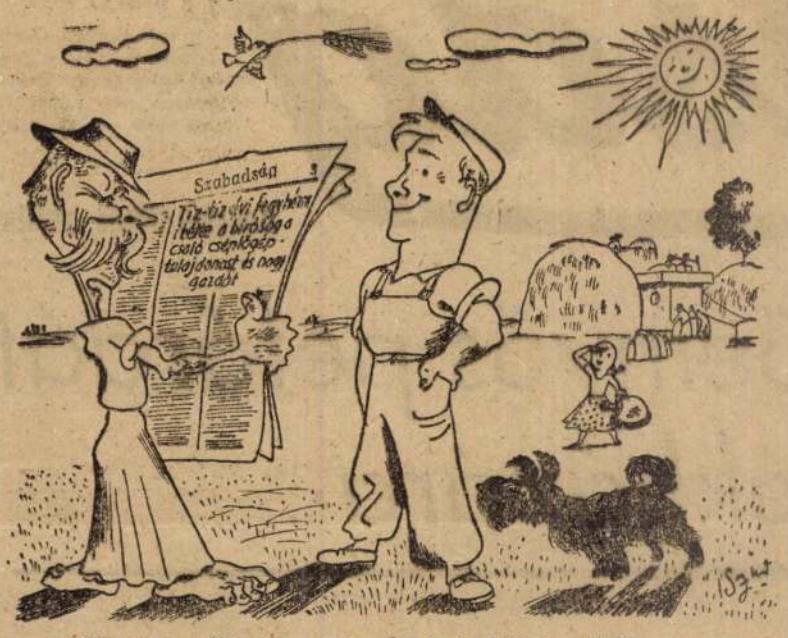

— Hát hogy állunk a gabonával, András gazda?
— Kitünően. Már csépelik a gabonarejtegetőket.

Magyar Bolgár munkások nyaralnak Várnában a Balatonon

A magyar és bolgár szakszervezetek között nemrég történt megállapodás értelmében a két ország dolgozói csereüdültetési akcióban vesznek részt. A két nép barátságának elmélyítését szolgáló mozgalom keretében a magyar élmunkások első harminctagú csoportja augusztus 1-én indul a Fekete-tenger melletti Várnába. Augusztus 10-én harminc bolgár élmunkás érkezik Magyarországra, akik kétheti szabadságukat a Balaton mellett töltik el.

Ujra fellángolt a szabadságharc Spanyolországban

Párisból jelentik: A spanyol köztársasági rádió jelentése szerint *egész Spanyolországban fellángolt a szabadságharcosok küzdelme.* Ciudad Realban, Kordovában, Oviedóban és Sierra Nevadában a szabadságharcosok és csendőrök között súlyos összetűzések voltak a csendőrök veszteségével. A hatóságok Madridban, Zaragozában Valenciában és Pamplonában *hajszát rendeztek az antifasisták ellen és sok embert letartóztattak.* A spanyol nép harcol a szabadságért s közben a Californian Texas Oil Company, *a legnagyobb amerikai olajvállalatok egyike, szoros megállapodást létesített* a Spanyol Kőolaj Társasággal és rá akarja tenni a kezét a Baleari-szigeteken lévő s a tortosai olajfinomítókra is.

ITT AZ UJ VILLANYRENDŐR: a lerelőoszlop

A villamos sinen jár, útja mégis sokszor bizonytalan. Másfele jár-

művek vezetői sürün panaszkodtak, hogy a sínelágazásoknál mindig törni kell a fejüket, mi a következő villamos szándéka: befordul-e, vagy megy tovább? Sok közlekedési balesetet okozott már ez a bizonytalanság.

Minden más jármű valamiképp jelzi a befordulást, az autóból kiugrik a villany-index, vagy a vezető kiteszi a karját. A villamosvezetőnek azonban ehhez nem elég hosszú a karja, tehát mást kellett kitalálni. Az új találmány az úgynevezett „terelőoszlop", amelynek egy mintapéldányát már látható is a Bajcsy-Zsilinszky-út és a Klotild-utca kereszteződésénél, az utca közepén. Az oszlopnak két feje van egymás felett, a két lámpafejet ellenző védi a napsütéstől és zsinór köti össze a felső vezetékkel. Innen kapja az irányítást. Ha ugyanis a villamos befordul a Klotild-utca felé, az alsó lámpa — mely egyébként állandóan sárga fényben pislog — nyomba elalszik és a felsőn kigyúl egy piros nyíl, figyelmeztetve a keresztbefutó járműveket, hogy nem szabad az út.

A próbakészülék, mint a közlekedésrendészeten mondották kitünően bevált és rövidesen felállítják mindenütt, ahol erre szükség van.

— **Eger városa** másfélmillió forint költséggel több emeletes bérházat, iskolát, diákszállót és múzeumot épít.

— **Cegléden és környékén** cukorrépában holdanként száz mázsánál jóval nagyobb rekordtermés várható.

Megjelent a

Tartós békéért — népi demokráciáért

legújabb száma:

A Kommunista- és Munkáspártok Tájékoztató Irodájának lapja. (Bukarest) ÁRA: 1.— FORINT

A legújabb számban:

REVAI JÓZSEF: Az egyházi reakció elleni harc Magyarországon.

Anna PAUKER: Szektáns bürokratikus rendszer a JuKP-ban.

I. LAUTU: A Jugoszláv Kommunista Párt eltávolodása a marxi-leninizmus osztályelméletétől és az osztályharctól.

Megrendelhető: Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14.

Láttuk, hallottuk...

Rendkívül érdekes vita alakult ki Veres Péter legutóbb megjelent könyve: „A paraszti jövendő" körül. A Fórum pénteki reggel megjelent számában Erdei Ferenc, a Parasztpárt főtitkára, bírálta meg a Parasztpárt elnökének munkáját. A bírálatban Erdei Ferenc több olyan kérdésre mutat rá, amelyben nem ért egyet Veres Péterrel.

A Szabadság munkatársa megkérdezte Veres Pétert, a Nemzeti Parasztpárt elnökét, hogy mi az álláspontja a Fórumban megjelent kritikáról.

— Mint azt a könyvem ajánlásában megírtam: a paraszti jövendő mindnyájunk közös gondja. Éppen ezért nagyon üdvös és hasznos, ha minél többen szólnak hozzá könyvemben felvetett problémához. Jó, ha a problémát, hogy úgy mondjam, tisztába tesszük. A paraszt-kérdés ma igen aktuális ügy, de nemcsak politikai téren, hanem gazdasági szempontból is. Ezért csak használ, ha minél több oldalról megvilágítják és megvitatják ezt a kérdést. Erdei Ferenc cikkére részletesen egyébként a Fórum következő számában fogok válaszolni.

★

Karancskeszi község díszpolgárává választotta Rajk László belügyminisztert. A választást díszközgyűléssel, színes felvonulással ünnepelte meg a község lakossága.

★

Volt nekünk egyszer régen egy tájékoztatásügyi miniszterünk, aki annakidején is egyike volt a legöregebb és a legtájékozatlanabb embereknek Budapesten. Éppen ezért gyorsan meg is bukott, de úgy látszik hiva alának szerelmese maradt, mert még ma sem hagyott fel a tájékoztatással. A pesti utcát rójja és ismerőseinek súgja a fülébe „legfrissebb híreit". Néhány nappal ezelőtt egyik szélső baloldali barátjával közölte, hogy jó lesz, ha sürgősen kiválija ütlevelét és meglép, mert néhány napon belül itt a nagy fordulat és akkor mindannyiuknak baj lesz. A megjelölt határidő régen lejárt és az exminiszter most riadtan tipeg a pesti utcákon, mert figyelmezteti barátai illő tisztelettel felkérték arra, hogy mondjon le, — a fekete tájékoztatásügyi miniszterségről is.

★

A kisiparosok összejöttek a KIOSz-ban és elhatározták, hogy teljes erővel bekapcsolódnak az iskolák helyreállításáért indított országos akcióba. A döntés igen jelentős, mert a villanyszerelők, kőművesek, böröndösök, asztalosok, szobafestők ingyenes rohammunkája nyomán egy-kettőre kigyulladnak a fények, falak emelkednek, táskák készülnek, asztalok, padok kerülnek az eddig oly elhanyagolt egyházi iskolákba, egyszóval a KIOSz kisiparosainak elhatározása felér egy valódi varázslattal.

h. i.

Csak négy ökölvívó megy az olimpiára

A tatai táborban csütörtök este válogató mérkőzés volt. Bene I. ismét kiütötte Martont, a másik válogató azonban elmaradt, mert Bene III-on sulyfölösleg volt. Forray Árpád elmondotta, hogy a tapasztalatok alapján véglegesen kijelölték azokat az ökölvívókat, akik a londoni olimpián a magyar színeket képviselik. Ezek: Bondi, Farkas, Csik és Papp. Mind a négy kitünő erőben van. Tehát sem Marton, sem pedig Bene III. nem indul az olimpián.

Angol Park
Szabadtéri Színpad
Vasárnap, július 25-én, d. u. 4 órakor
Latabár Kálmán
fellépte, mint
Latyi — Matyi
és az M. Utassy Gizi táncstúdió
gyermek-táncbemutatója
30 gyermekszereplő, 24 különböző tánc
BOHÓCOK
Filléres belyárak: 2—6 forintig.
Parkbelépővel együtt.

Művészet+Irodalom

„A regény hőse: a legjobb társaságok tagja"

Mint tegnap megírtuk, a Magyar Könyvkereskedők Egyesületének kezdeményezésére július 28-tól augusztus 10-ig tartó olcsó könyvnapot rendeznek az egész országban. Valóban dicséretes elhatározás, valóban a legjobb alkalom arra, hogy az olvasnivágyó dolgozók könyvhöz juthassanak. De nem mindegy, hogy milyen könyvekhez! Az olcsó könyvakció nem lehet alkalom arra, hogy némelyik kiadó értéktelen, izlésrontó selejtet rásózzon az olvasnivágyó emberekre. Ez korántsem előzetes figyelmeztetés, mert, sajnos, az egyik körüli kirakatban már ott virítanak a Renaissance kiadó olcsó hétre szánt könyvei s ezek közt alig akad olyan, amelyet jószívvel adhatnánk bárki kezébe is. Példának elég, ha a következő ilyen könyveket említjük meg:

A magyar irodalmat a hazaáruló Horváth Béla ügyetlen Szomoru-utánzata, a „Pepinka kisasszony" című regény, a magyar közgazdaságot pedig Major Róbert úr könyvei képviselik. Ki más lehetne hát a Renaissance francia írója az olcsó könyvhéten, ha nem éppen a hírhedt kollaboráns, Sacha Guitry? A „Mai lányok" című regényt, amelyet Sharp Margery írt, a következőképpen ajánlja a kiadó: „A regény hőse egy dolgozó nő, a legjobb társaságok tagja..."

Ismételjük, csak egyetlen kiadóról szóltunk, s reméljük, idejében tettük szóvá, mint elriasztó példát, ezt a közönséges könyvkalmárkodást.

Karády Katalin a Forró mezők asszonya

Jövő hét elején kezdik forgatni a „Forró mezők" című új magyar filmet, melynek forgatókönyvét Móricz Zsigmond után Várkonyi Zoltán írta. A főszerepet Karády Katalinnak ajánlották fel, aki örömmel vállalta. A felszabadulás óta ez lesz az első filmszereplése.

A „Forró mezők" története a harmincas évek táján a vidéki dzsentritársadalomban játszódik, középpontjában egy „végzetes" asszony (Karády Katalin) áll, akit körülrajzanak a megyei „elökelőségek". Férjét (Takács Miklós) féltékenységből agyonlövik, a gyilkosról utóbb kiderül, hogy a nyomozást vezető vidéki főkapitánnyal azonos. A fülledt atmoszférában játszódó história valójában az ellenforradalom jellegzetes dzsentri társadalmát mutatja be, azt az osztályt, amelynek erkölcsei szerint minden problémát meg lehet oldani karddal, vagy golyóval.

A film rendezőjének, Apáthy Imrének sok technikai nehézséget kell legyőznie. Így a többi között megfelelő szereplőt kell találnia „Lábatlan" figurájára. Először arra gondoltak, hogy hivatásos színésszel játszaják el, most azonban próbafelvételek folynak egy színészi tehetséget is mutató hadirokkanttal.

Karády Katalin, akiről az a hír terjedt el, hogy beteg, egészséges és nagy lendülettel készül a film főszerepének eljátszására.

Ma hallottuk...

Beszéltünk a klinikán fekvő Mihályi Ernővel és örömmel jelenthetjük, hogy állapota zokat javult. Az sem igaz, hogy szívrohamot kapott, már napokkal előbb bejelentette a színházban, hogy klinikai pihenésre van szüksége. Gyógyulás közben már az őszi évad tervei foglalkoztatják: Svejk híres figuráját játssza el, majd egy új Skvarkin színmű főszerepét.

Két hírünk a rádió zenei osztályáról: 1. A következő szezonra öt hangverseny vezénylésére kötöttek megállapodást Klempererrel. 2. Uj karnagyot szerződtetett a Rádió-zenekar, Kóródi Andrást, Ferencsik kitünő tanítványát.

A „Talpalatnyi föld" tiszaörsi felvételeit ezen a héten befejezik. A jövő héten Ócsa környékén folytatják a külső felvételeket. A film forgatását csak ősszel fejezik be.

Giuseppe Taddei olasz baritonista, aki télen már bemutatkozott az Operaházban, három estén szerepel augusztusban az állatkerti színpadon. A Sevillai borbély, Rigolettó és Trubadur Luna szerepét énekli.

A marienbadi filmhéten megállapodás történt arra vonatkozóan, hogy a népi demokráciák közös filmeket gyártsanak. Bizonyos, hogy a közös munka még közelebb hozza egymáshoz a haladó népeket.

A MÁV Szimfónikus Zenekar

legutóbbi hangversenyén először került előadásra *Jemnitz Sándor* nagyzenekarra komponált *Három miniatür*-je. A hallgatóság azonban nem kaphatott világos képet az értékes kompozícióról, mert az igényes művet az egyébként jól fejlődő zenekar kevés próbával nem tudta megfelelően közvetíteni. Éppen a tehetséges és érdemes *Szőke Tibor* karnagytól elvártuk volna, hogy nagyobb gondot fordít az új magyar zeneköltők alkotásaira. *(p)*

Filmkalauz

Régi szokás a filmszínházaknál, hogy a nyári időszakban új filmek bemutatása helyett, régebbi filmeket vetítenek. De eddig rendszerint az történt, hogy javarészt selejtet szedtek elő, elriasztva a közönséget a nyári mozilátogatástól. Annál nagyobb örömmel állapítjuk meg, az idei nyarat arra használják fel a magyar mozik, hogy lehetővé tegyék az év legszebb filmjeinek megtekintését azok számára, akik azokat eddig nem látták. Ezúttal a leglobb budapesti mozit megilleti ez a dicséret.

★

HALLÓ MOSZKVA! a legszínvonalasabb vidám filmek egyike, iskolapéldája annak, hogy az úgynevezett könnyű műfaj is művészetté válhat. (Royal Apolló, Corso.)

★

EMBEREK KÖZÖTT. Gorkij csodálatos önéletrajzából készült filmtrilógiának egyik önálló részlete. A rendezés nagyvonalúsága, a színészek játéka és a fényképezés tökéletes művészi volta az egyik legnagyobb szovjet filmalkotássá teszi. (Kossuth.)

★

SZÜRKE FÉNY. A tavalyi esztendő egyik legemlékezetesebb sikere ez a gyönyörű s nagyon emberi dán film. (Lloyd.)

★

217-ES DEPORTÁLT. Röviddel a felszabadulás után láttuk ezt a szovjet filmet, s azóta is mint a legdrámaibb feszültségű filmre emlékszünk. (Scala.)

★

CSENDHÁBORITÓ. A könyv, melyből ez a film készült, régi, kedves emléke a magyar közönségnek. A film természetesen még gazdagabban tárja elénk a mese világát. (Décsi, Omnia.)

Makulatúra
kisebb, nagyobb tételben
eladó
Telefon: 139—150 vagy 137—250

Dullesnek fáj a feje...

A »Newsweek« washingtoni szerkesztősége szerint a nyugati hatalmak részvetele a csúcstalálkozón igen heves fejfájást okoz Dullesnek. Mind több és több NATO-szövetséges lázadozik a »három nyugati hatalom«-koncepció ellen, főleg Franciaország kiváltságos helyzete ellen. Olaszország, Nyugat-Németország és Törökország küzd elsősorban a találkozón való képviseletért. Washingtonban azt a kompromisszumot javasolták, hogy a Nyugatot az éppen szőnyegen levő kérdések szerint váltakozó összetételű küldöttség képviselje. De egyes NATO-diplomaták úgy érvelnek, hogy sokkal jobban megfelelne a való helyzetnek, ha az Egyesült Államok egyedül tárgyalna a Szovjetunióval.

Vorosilov megérkezett Varsóba

Varsó, április 17.

Vorosilov, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnökségének elnöke a Lengyel Népköztársaság Államtanácsának meghívására kíséretével együtt baráti látogatásra Varsóba érkezett. A szovjet vendégeket a varsói pályaudvaron *Zavadzki*, a Lengyel Népköztársaság Államtanácsának elnöke, *Gomulka*, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, *Cyrankiewicz*, a Minisztertanács elnöke és más hivatalos személyiségek fogadták.

A pályaudvar előtti téren rendezett nagygyűlésen *Zavadzki* és *Vorosilov* mondott beszédet. *Vorosilov* többek között hangoztatta, hogy a Szovjetunió, a Lengyel Népköztársaság, a nagy Kína és a többi szocialista ország *összeforrott, egyetértő, egyenjogú és hatalmas családként halad a szocializmus útján. Népeinket közös érdekek, a célok egysége, az ideológia és az elvek egysége forrasztja össze.*

A Szovjetunió, a Lengyel Népköztársaság és minden szocialista ország igazi barátsága és kölcsönös testvéri segítsége a mi hatalmas erőnk, újabb nagy sikereink záloga!

A gyűlés után Vorosilov és kísérete, valamint a lengyel állam vezetői a szovjet vendégek szállására hajtattak. Később Vorosilov és kísérete látogatást tett *Zavadzkinál*, *Gomulkánál* és *Cyrankiewicznél*. A lengyel államférfiak röviddel később viszonozták *Vorosilov* látogatását.

A bolgár párt- és kormányküldöttség Lipcsében

A Német Demokratikus Köztársaságban időző bolgár párt- és kormányküldöttség szerdán Lipcsébe látogatott. A város dolgozóinak nagygyűlésén beszédet mondott *Friedrich Ebert*, valamint *Anton Jugov*. Felszólították Németország békeszerető embereit, közös akciókkal harcolják ki az atomfegyverkísérletek azonnali beszüntetését, a német államszövetség megteremtését és az atomfegyvermentes európai övezet létrehozását.

A Francia KP nyilatkozata a kormányválságról

Párizs, április 17. (AFP)

A *Francia Kommunista Párt* Politikai Bizottsága nyilatkozatot adott ki a kormányválsággal kapcsolatban.

Amint *Maurice Thorez*, a párt Központi Bizottsága előtt világosan kifejtette, *a kormányválság legjobb megoldása »oly kormány adása Franciaországnak, amely a nemzet többségének képére alakulna meg, s oly kormány lenne,*

Az árak alakulása Franciaországban 1957 augusztusa óta

amelyben a kommunisták is kivennék a részüket a felelősségből, hogy megvalósíthassák a nemzet megújhódásának és a békének a programját«.

A Francia Kommunista Párt emlékeztet arra, hogy *kész támogatni minden ezirányú kezdeményezést.* Megújítja javaslatát a baloldali pártokhoz, hogy *találkozzanak minél előbb egy mindannyiuk számára elfogadható kompromisszum létrehozására, az algériai kérdés békés megoldására és a nemzet várakozásának megfelelő kormány alakítására.*

Íme, a NATO-akrobata...

Moszkvai jelentés:

A nyugati válasz újabb nehézséget gördít a nagyköveti tárgyalások azonnali megkezdése elé

Moszkva, április 17. (MTI)

Bár az elmúlt napokban semmiféle hivatalos bejelentés nem hangzott el a szovjet fővárosban arról, hogy mikor és milyen tárgykörrel kerül sor a nyugati hatalmak nagyköveteinek a szovjet külügyminisztérium képviselőivel folytatandó megbeszéléseire, Moszkvában igen élénk érdeklődés nyilvánul meg a nagyköveti értekezlet iránt. Ismeretessé vált, hogy a nyugati hatalmak kormányai elfogadták a szovjet külügyminisztérium legutóbbi memorandumát, amely azt javasolta, hogy a nagyköveti tárgyalásokat április 17-én kezdjék meg. A nyugati hatalmak válasza, értesülésünk szerint azonban azt is tartalmazta, hogy a nagykövetek megbeszélésén necsak a külügyminiszteri értekezlet helyét és időpontját határozzák meg, *hanem bocsátkozzanak a külügyminiszteri értekezlet, sőt a csúcstalálkozó egyes kérdéseinek megvitatásába is.*

Diplomáciai körökből származó értesülések szerint a szovjet külügyminisztérium nem ért egyet a nyugati hatalmaknak ezzel az álláspontjával. Ismeretes, hogy a Szovjetunió kezdettől fogva ragaszkodott ahhoz, hogy a külügyminiszteri értekezlet is csak a csúcstalálkozó technikai és tervezési kérdéseit vitassa meg és ne kezdje meg a tulajdonképpeni napirendi javaslat vitáját. Abban az esetben ugyanis, ha a külügyminiszterek nem értenek egyes kérdésekben egyet — s az elmúlt évek gyakorlata megmutatta, hogy az ilyen lehetőség egyáltalán nem kizárt —, *a külügyminiszteri találkozó sikertelensége meghiúsíthatná a csúcstalálkozót is.* Fokozottan vonatkozik ez az álláspont a diplomáciai megbeszélésekre. A szovjet kormány véleménye szerint a diplomáciai megbeszélések egyetlen célja csak *a technikai kérdések megvitatása* lehet.

Újságíró körökből származó értesülések szerint a nyugati hatalmak diplomáciai képviselői — köztük az angol nagykövet, aki a tervezettnél egy nappal hamarabb, már szerdán visszatért Moszkvába — ismertették kormányaik álláspontját a szovjet külügyminisztérium képviselőivel. Szovjet részről csütörtök délutánig még nem adtak választ a nyugati hatalmak diplomáciai képviselőinek. Moszkvai sajtómegfigyelők ebből arra következtetnek, hogy a diplomáciai tárgyalások megkezdése Moszkvában néhány nap halasztást szenved — ennyi időre ugyanis szükség van ahhoz, hogy a szovjet kormány álláspontjáról tájékoztassák a nyugati hatalmak diplomáciai képviselőit, illetve az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország kormányát.

Gromiko fogadta az amerikai nagykövetet

Gromiko, a Szovjetunió külügyminisztere április 17-én meghívta *Thomsont*, az Egyesült Államok nagykövetét a Külügyminisztériumba és beszélgetést folytatott vele a legmagasabb szintű értekezlet előkészítésének kérdéseiről.

A lengyel és a magyar dolgozókat eltéphetetlenül összeköti a szocializmus építésének közös útja

Martin Ferenc felszólalása a lengyel szakszervezetek IV. kongresszusán

Varsó, április 17. (MTI)

A lengyel szakszervezetek IV. kongresszusának harmadik napján felszólalt *Martin Ferenc*, a Szaktanács titkára, a magyar szakszervezeti küldöttség vezetője. Felszólalásában többek között a következőket mondotta:

— A lengyel és a magyar dolgozókat szorosan és eltéphetetlenül összeköti a szocializmus építésének közös útja, de összekötnek bennünket ezer szállal a két nép történelmének évszázados közös harcai a szabadságért, a függetlenségért, az emberi haladásért.

— *A magyar dolgozók soha nem fogják elfelejteni, hogy ez a barátság kiállta a magyarországi ellenforradalom keserű próbáját is.*

— A hazánkban bekövetkezett ellenforradalom egyik tanulsága számunkra — és ezt örökre megtanultuk —, hogy *minden erővel erősítsük a munkáshatalmat, a proletárdiktatúrát*, következetesen biztosítsuk a munkásosztály vezető szerepét társadalmi életünk minden területén, *állandóan fejlesszük az üzemi demokráciát.* Nagyon jó leckét kaptunk a tekintetben is, hogy a jövőben *semmiféle lehetőséget nem szabad adni az ellenséges propagandának.*

— Mivel a proletárdiktatúra erősítése munkásérdek, egyúttal szakszervezeti érdek is. Ezért *a szakszervezetek szerepe a szocializmus építése során állandóan növekszik.* A magyar szakszervezetek XIX. kongresszusának ez a megállapítása a marxista—leninista elmélet alapján történt, és *új távlatokat nyit a magyar szakszervezeti mozgalom előtt a dolgozók javára végzendő munkájában* — mondotta *Martin Ferenc*, majd hangsúlyozta:

— Az ellenforradalmi események alatt a magyar dolgozó nép közvetlenül is tapasztalhatta a proletárszolidaritás hatalmas erejét. A szocialista országok népei — élükön a Szovjetunióval — hamar felismerték a magyar események ellenforradalmi jellegét. Erkölcsi és anyagi támogatásukkal kifejezésre juttatták testvéri együttérzésüket. Ma már a magyar munkásosztály mélységesen meg van győződve arról, hogy amikor a forradalmi munkás-paraszt kormány a Szovjetunióhoz fordult fegyveres segítségért az ellenforradalom leveréséhez, *akkor a Szovjetunió nemcsak a magyar munkások, hanem az egész világ munkásai* érdekében cselekedett, mert az ellenforradalom leverésében nyújtott segítségével *egy új háborús tűzfészek* létrehozását akadályozta meg.

— A magyar dolgozó nép *meleg szeretettel* gondol a testvéri lengyel népre is, mert nagyra értékeli azt a segítséget, amelyet a legnehezebb időkben nekünk nyújtottak.

— Kedves elvtársak! Engedjék meg, hogy sok sikert kívánjak a kongresszus munkájához, sok sikert kívánjak a lengyel szakszervezeteknek, a lengyel dolgozók élet- és munkakörülményei megjavítása érdekében végzett munkájukhoz. Éljen a lengyel és a magyar dolgozók barátsága!

Martin Ferenc felszólalását a kongresszus résztvevői meleg tapssal üdvözölték.

A vietnami nép legnagyobb forradalmi feladata:

harcolni az ország egyesítéséért

***Pham Van Dong* miniszterelnök beszámolója**

Hanoi, április 17. (TASZSZ)

A Vietnami Demokratikus Köztársaság nemzetgyűlésének szerdai ülésén *Pham Van Dong* miniszterelnök tartott beszámolót. Részletesen foglalkozott az ország egyesítésének problémájával. Utalt arra, hogy az amerikai imperialisták és a dél-vietnami hatóságok *igyekeznek örökössé tenni az ország kettészakítottságát.*

Gazdasági kérdésekkel foglalkozva *Pham Van Dong* elmondotta, hogy sikerült megoldani két alapvető feladatot: lényegében befejezték a földreformot és a gazdasági helyreállítást.

A Vietnami Demokratikus Köztársaság kormányának külpolitikájára áttérve *Pham Van Dong* kijelentette: a vietnami nép legnagyobb forradalmi feladata — harcolni az ország egyesítéséért.

Összeült az új jugoszláv nemzetgyűlés

Belgrád, április 17. (MTI)

Belgrádban csütörtökön délelőtt összeült az új jugoszláv szövetségi nemzetgyűlés. Pénteken a két Ház első együttes ülésén választják meg a szövetségi nemzetgyűlés elnökét, a köztársasági elnököt, valamint az új szövetségi végrehajtó tanács (kormány) tagjait. Ezután *Tito* elnök beszámolója alapján megvitatják a kormány elmúlt négyéves tevékenységét és új politikai feladatait.

NEMZETKÖZI HÍREK

 # Tuniszban szerdán bejelentették, hogy tíz algériai tiszt, aki a francia hadseregben szolgált, megszökött franciaországi csapattestétől és az algériai Nemzeti Felszabadító Fronthoz csatlakozott.

 # Ammanba újabb amerikai fegyverszállítmány érkezett hajón a jordániai hadsereg számára.

REFLEKTOR

Újabb atomvita előtt Bonnban

Április 24-én, az eredetileg kitűzött időpontnál egy héttel később, ismét atomvitára kerül sor a bonni parlamentben. Ez a vita különösen figyelemre méltó, mert a bonni szövetségi gyűlés március 25-én már hivatalosan is szentesítette a nyugatnémet haderő atomfelfegyverzését. S most mégis újra napirendre kerül az a veszélyes elhatározás, amelyért az Adenauer-féle kereszténydemokrata unió képviselőit terheli a felelősség.

A vita hivatalosan a fegyverkezési kiadások felett fog folyni, s csak utána kerül sor a Szociáldemokrata Párt népszavazást követelő indítványára. Noha a szociáldemokraták e sorrend ellenkezőjét kívánják, valószínű, hogy Adenauernak sikerül a saját javaslatukat elfogadtatni és így kész tények elé állítani a szociáldemokrata indítványt másodszorra tárgyaló képviselőket.

A szociáldemokrata javaslat azt követeli: tartsanak népszavazást Nyugat-Németország haderejének atomfelfegyverzéséről. A jelek — tüntető sztrájkok, gyűlések, a közvélemény más megnyilvánulásai — arra engednek következtetni, hogy Nyugat-Németország lakossága keresztülhúzná Adenauer és pártja számításait, elutasítaná az atomfejjel ellátott rakétalövedékek támaszpontjainak építését. Ezzel számol tehát a bonni kormány, amikor »alkotmányjogi« érvekre hivatkozva elutasítja a népszavazás megtartását. Mivel Adenauernak abszolút többsége van a szövetségi gyűlésben, a szociáldemokrata javaslat sorsa nem kétséges.

Mindez azonban nem jelenthet akadályt abban, hogy a Német Szakszervezeti Szövetség mintegy hatmillió tagja, akikhez körkérdést intéznek, állást foglaljon a nemzeti öngyilkosság politikája ellen. Nem lehet megakadályozni a nyugatnémet közvéleményt abban sem, hogy tiltakozzék az atomhalál ellen.

A márciusi parlamenti vitában kétszer is elhangzott a kérdés: »Ön, mint tiszt parancsot fog-e adni arra, hogy atomgránátokat lőjenek ki Lipcsére?« A kérdés a parlamentben válasz nélkül maradt. A nyugatnémet dolgozók milliói viszont egyre erőteljesebben nyilvánítják ki, hogy készek megadni a megfelelő választ. (m.)

Százötvenezer hamburgi tüntetett az atomfegyverkezés ellen

Hamburg, április 17. (DPA)

Csütörtökön délután *százötvenezren tüntettek* Hamburgban a nyugatnémet haderők atomfegyverekkel való felszerelése ellen. Az egyes üzemek és a hamburgi szenátus különböző hivatalainak dolgozói zárt sorokban, feliratos táblákat hordozva, vonultak fel. A tüntetés ideje alatt a város *teljes forgalma leállt.*

Nyugat-Németország más városaiban is tömegtüntetésekre került sor. Brémában *több mint tizenháromezer dolgozó fekete zászló alatt rendezett néma tüntetést*, amelyen tiltakoztak a hadseregnek az atomfegyverekkel való ellátása miatt.

Az angol Munkáspárt győzelme a megyei tanácsválasztásokon

A Munkáspárt a szerdai szavazáson *elsöprő győzelmet aratott* a konzervatívok fölött a londoni megyei tanács megválasztásánál. A Munkáspárt, amelynek 22 szavazatos többsége volt a tanácsban a választás előtt, eddig 94 mandátumot szerzett, míg a konzervatívok csak 11-et. Még 21 mandátum sorsa ismeretlen.

Általában mindenki egyetért abban, hogy a kormánypárt népszerűtlenné válásának fő oka a drágaság és a házbértörvény, amely 800 000 bérház lakójának gondjait növeli.

A választás, amelyen Anglia és Wales 62 megyéjének tanácsát újították meg, megmutatta, hogy ez az irányzat folytatódik. A munkáspártiak becslése szerint eddig 237 tanácsosi mandátum tiszta nyereséget könyvelhetnek el.

 # A Román Népköztársaság kormányküldöttsége a baráti ázsiai országokban tett látogatása után visszaérkezett Bukarestbe.

NAGY KINCS... a kényelmes, tiszta, barátságos otthon

Itt a tavasz! HOZASSA RENDBE LAKÁSÁT ÉS BERENDEZÉSÉT

A FŐVÁROSI VEGYESIPARI JAVÍTÓ VÁLLALATOK

megtalálhatók minden kerületben és az új Távbeszélőnévsor 409. oldalán

A LAKOSSÁG SZOLGÁLATÁBAN VÁLLALNAK

minőségi munkával, rövid határidőre, előre megadott hivatalos árakon

lakásleválasztást, tetőjavítást, bádogos munkát, burkolást, csempézést, lakásfestést, mázolást, víz-, gáz-, rádió-, villany- stb. szerelési munkákat, parkettázást, cserépkályha készítést, üvegezést, bútorjavítást

Elvégzik villamos háztartási gépek

ÉRINTÉSVÉDELMI SZOLGÁLATÁT, SZAKSZERŰ JAVÍTÁSÁT

VEGYE IGÉNYBE SZOLGÁLATAINKAT

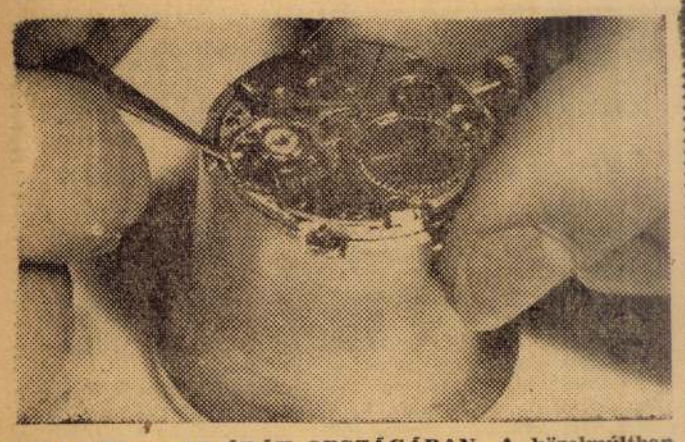

GULLIVER — AZ ÓRÁK ORSZÁGÁBAN. A közelmúltban kezdődött meg Csehszlovákiában az első nemzetközi szabvány típusú karórák árusítása. A 25 mm átmérőjű, 15 köves anker karóra súlya összesen 3 dekagramm. Ebben az évben 15 ezer »Prim« karórát gyártanak. — Nagyított felvétel a »Prim« karóra szerkezetéről

A munkásokat eljuttatni színházakba, hangversenyekre, múzeumokba:

a népművelés egyik legfontosabb része

A szakszervezetek kulturális osztályainak vezetői és munkatársai április 16-án értekezleten beszélték meg a Szaktanácsban a népművelő munka helyzetét, nehézségeit és tennivalóit, azokat a gyakorlati feladatokat, amelyek a szakszervezetek XIX. kongresszusának határozataiból erre a területre hárulnak. Közös tapasztalat, hogy *a korábbi helytelen és torz arányok általában kezdenek megjavulni, az ismeretterjesztés kezdi már nemcsak szavakban, hanem a gyakorlatban is elfoglalni azt a főhelyet a szakszervezetek népművelő tevékenységében, ami megilleti.* Kivált a kohászszakszervezet tett örvendetes és hasznos kezdeményezéseket ezen a területen.

A takarékosság országos ügye a kulturális nevelőmunkának még nem minden területén érvényesül kellőképpen. Még mindig sok az ésszerűtlenül kifizetett összeg, az indokolatlanul sokat felemésztő, színvonalában, a nép művelése, szórakoztatása tekintetében aránytalanul kisértékű művészeti tevékenység. Élénk vita folyt a szakszervezeti mozik problémáiról. A kultúrmunkások különösen a távoli vidéki, a mezőgazdasági és a szétszórtan dolgozó emberek nevelése, művelése, szórakoztatása szempontjából nem érzik megnyugtatónak ezeknek a moziknak a helyzetét és kilátásait. Sürgették a közönségszervezés ügyében intézkedő rendelet kibocsátását. *Vas János*, a Szaktanács kultúrnevelési osztályának vezetője, s a felszólalók egyaránt hangsúlyozták: *a munkások és más dolgozók eljuttatása a hivatalos rendezvényekre, színházba, hangversenyekre, múzeumokba, kiállításokra és így tovább: a népművelő munka egyik legfontosabb része.* Nagyon helytelen volt, hogy sokáig elhanyagoltuk. A megbeszélés részvevői *egyetértettek abban, hogy a szakmaközi munka, az együttműködés kialakítása — amelyről már ugyancsak sok szó esett — halaszthatatlan mind az egyes szakszervezetek, mind a különböző társadalmi testületek között,* kivált vidéken, falun, ahol a kultúrára fordítható összegek együttműködés, koordináció nélkül gyakran kevés eredménnyel, vagy éppen eredménytelenül fecsérlődnek el. Egyes szervek szűklátókörű sovinizmusát le kell győzni ezzel kapcsolatban — a takarékos, ésszerű, eredményes népműveléshez ez is hozzátartozik.

Könyvtárfejlesztési bélyegek

Vezetőségválasztás lesz az építők kultúrotthonaiban

Két szakszervezet elnöksége foglalkozott legutóbb a kultúrnevelési munkával. A helyiipari és városgazdasági dolgozók szakszervezetében a könyvtármunkát vitatták meg s megjavítására fontos határozatot hoztak. A határozat *a szakszervezeti bizottságok fontos feladataként jelöli meg a könyvtárak elvi és gyakorlati segítését, erkölcsi és anyagi támogatását.* A szakszervezet könyvtárosai részére az év második felében szakmai *továbbképző tanfolyamot* indítanak. A könyvtárak fejlesztésére igénybeveszik a szervezett munkások anyagi segítségét is. E célból az elnökség elhatározta, hogy *2, 3 és 5 forintos címletekben könyvtárfejlesztési bélyegeket bocsátanak ki.*

Az építőszakszervezet elnökségi ülése *a kultúrotthonok vezetőségeinek újraválasztásával* foglalkozott. A választásokat május 15-től kezdődően három hónap alatt bonyolítják le azzal a céllal, hogy megerősítsék a vezetés társadalmi jellegét, s még jobban összekapcsolják az egyes vállalatok munkásait a szakszervezet kultúrházaival. Elhatározták az ellenforradalom óta indított, nagysikerű politikai előadássorozatok folytatását a szállásokon és a munkahelyeken.

Estéről estére...

Júniusra elkészül az állatkerti Barlang-mozi. A korábbi kis vetítőhelyiséget kibővítették és most 215 személy befogadására alkalmas. A helyiségben — a tervek szerint — ismeretterjesztő előadásokat és koncerteket is tartanak majd.

*

»Réti pipitér« címmel egész estét betöltő zenés vígjátékot mutat be április 26-án a Bartók-teremben az Országos Rendező Iroda. A darab szövegét és verseit Rácz György írta, zenéjét Csanak Béla szerezte. Az előadás érdekessége, hogy mindössze két szereplője van: Bánki Zsuzsa és Rátonyi Róbert. A kamara-vígjátékot Barlay Gusztáv rendezi.

„Elhajolni tilos"

A Bábszínház új műsora

Budapest legkisebb színházában, az Állami Bábszínházban, a legkisebb színművészek, a bábuk, új műsort mutattak be, amelynek első része kabaré vagy esztrád, második része egy kutyaszereplőkkel eljátszott operett-paródia. Mint minden műsorukat, ezt is rengeteg erőfeszítés és kísérletezés és munka hozta létre, s mint mindig, úgy ezúttal is, a munkából, erőfeszítésből és kísérletezésből elsősorban a színház művészei: a bábjáték mesterei vették ki részüket. Mert ebben a különös, egyéni kis színházban az író, a muzsikus, de még a tervező is, csupán készséges segítőtárs lehet, ám a játék stílusát, a színház egyéniségét, az előadás műfajszerűségét maguknak a bábjátékosoknak és bábszínpadi rendezőknek kell kialakítaniuk. Erőfeszítéseik ezúttal nincsenek arányban az eredménnyel, noha nem is vesztek kárba.

Új műsoruk ugyanis azt bizonyítja, hogy a közönség, egyelőre, ugyanolyan jó szívvel fogadja a konferanszié — *dr. Hegedüs János* — kellemkedését s ősrégi vicceit, és a bábuk ajkáról elhangzó szójátékokat, mint a valóban művészi kísérletezésre való, igazi bábjeleneteket, amelyekből — sajnos — ebbe a műsorba is vajmi kevés jutott. Az írók — *Darvas Szilárd, Simándi József, Gyenes Iván* javarészt kabarétréfákat plántáltak át a bábszínpadra, de tréfáiknak alig van igazi sava-borsa és egyáltalában nincs valamiféle egységes szemlélete és közös mondanivalója. Leginkább szóviccekkel, szójátékokkal dolgoznak s még az olyan frappáns bábötletet is, mint az Emberidomítás — amelyben egy frakkos oroszlán mutatja be állatpublikumának az idomítás csodáját, Edét, az embert — egyszerű és nem is túlságosan új szóviccre hegyezik ki. A legjobb pillanatok azok, amikor mind a konferanszié, mind a szerzők elhallgatnak s a *Szür-Szabó József* tervezte kifejező bábuk mozdulatai »veszik át a szót«. De ilyen pillanat kevés akad. S azon is lehetne vitatkozni — de ez meghaladja egy napilap-beszámoló kereteit —, hogy ezeknek a pillanatoknak mindegyikében a bábjátszás helyes útjait járják-e. De azon semmiképp sem lehet vitatkozni, hogy ez a műsor újabb bizonyítéka az Állami Bábszínház s a magyar bábművészet tétovaságának, tanácstalanságának, bizonytalanságának. Pedig a népes és kitűnő gárda, a rendező *Simándi József* irányításával fölényes technikai biztonsággal old meg minden problémát. Csak egyetlen probléma marad megoldatlanul: az, hogy merre induljon a jelenleg semerre sem elhajoló, inkább egyhelyben topogó magyar bábművészet. *(h. l.)*

EGYRE TÖBB KIRAKATBAN jelennek meg a Győri Keksz- és Ostyagyár csokoládé- és tésztaféleségei jó minőségben és ízléses kivitelben. A budapesti ipari vásárra új cikkek gyártását kezdték meg: tiszta csokoládéból előállított svájci baba, tiroli fiú, néger pólyásbaba, csokoládé pipa és szivar. Ezekkel kívánnak kedveskedni a vásárló közönségnek. Rövidesen fogalomba kerül a gyermekek örömére az édes dominó is.

SPORT

Hazarepült a Real Madrid

Néhány szó arról, amiről még nem beszéltünk

A labdarúgó bajnokcsapatok *Európa Kupa* elődöntőjéből a *Real Madrid* már bekerült a brüsszeli döntőbe. A spanyol labdarúgók elégedetten szálltak csütörtökön délben repülőgépre, mert hatalmas lépéssel jutottak közelebb ahhoz a rendkívüli fegyvertényhez, hogy egyfolytában harmadszor is ők nyerjék el az *Európa Kupát.*

Berendi és Di Stefano harca

A két bajnokcsapat találkozójának voltak olyan kísérő jelenségei is, amelyekről eddig még nem beszéltünk. Ilyen például a játékvezetés kérdése. Erre *Bundzsák* szavai világítanak rá a legtalálóbban:

— Amikor Madridban az I. félidő 45. percében a játékvezető 11-est ítélt ellenünk, úgy éreztük, mintha összedőlt volna a világ. Hiába küzdöttünk egy félidőn keresztül és teremtettük meg az alapját annak, hogy a II. félidőben már mi is támadhassunk, a francia játékvezető egy sípszóval mindent meghiúsított. Ennek az ítéletnek a következménye volt, hogy a II. félidő elején még mindig lesújtva, lelkileg letörve, szinte lézengtünk a pályán. És most ez a játékvezető...

Ami a mostani játékvezetőt illeti, csak annyit szeretnénk megjegyezni, hogy *kedden este érkezett repülőgépen és a repülőtéren senki sem várta.* Ijedt telefonálgatás kezdődött, s végül taxin mentek ki a francia *Schwinte*-ért. A mérkőzés utáni baráti hangulatú vacsorán kiderült azután és ezt a bíró is elismerte (!), hogy elfelejtették értesíteni a Vasast: mikor és hogyan érkezik.

A találkozóról elhangzó vélemények egy kérdésben egyet értettek: *ez a Real Madrid csalódást keltett!* Kifejezték ezt a nézők, a magyar szakemberek és belátták a spanyolok is. *Carniglia* edző is szükségesnek érezte, hogy magyarázattal szolgáljon:

— Tudom, hogy a közönség többet várt tőlünk, de nekünk a továbbjutás volt a célunk. Majd talán a legközelebbi találkozónkon a szép játékot is megtapsolhatja a magyar közönség. Egyébként a Vasas csapata számomra nagy meglepetést jelentett. A madridi teljesítménye alapján nem tudtam elképzelni, hogy így is tud játszani. Most már megértem, hogy miért volt annyira elkeseredve a négygólos vereségéért.

Félig *Vasas*-szemmel, de félig a pártatlan szakember szemével figyelte a találkozót *Baróti Lajos*, a magyar válogatott szövetségi kapitánya. Sokszor csalódottan ingatta fejét és végül így fakadt ki:

— Nem ezt vártam a Real Madridtól! Sokkal tervszerűbb, ötletesebb csatájátékot és sokkal nagyobb gólveszélyt képzeltem el, de ehelyett a Vasas játszott sokkal jobban és ha csak egy kis szerencséje is van, akkor még nagyobb arányban is győzhetett volna. Még hozzá megérdemelten! A két szélen azért nem valami jól ment a játék, főleg a jobboldalon fordultak elő hibák, hiányosságok. Mindenesetre a Vasas büszke lehet erre a győzelmére, ha nem is jutott be az Európa Kupa döntőjébe.

Végül még egy kérdés — s bár ez nem befolyásolta az eredményt, erről is kell beszélni. *A közlekedés bosszantóan rossz volt a Népstadionba!* Az emberek megint életveszélyesen lógtak a villamosokon, az autóbuszon és a személygépkocsik irányítása is nehézkes volt. Mikorra tanulják meg végre a közlekedés irányítói azt, hogy a Népstadion nagyobb rendezvényei alkalmával hogyan lehet a legbiztonságosabban és a leggyorsabban a közlekedést lebonyolítani? Talán a vasárnapi jugoszláv—magyaron már jobb lesz a megoldás? Reméljük! *(vk.)*

Kárpáti szerel

Tízezer szakszervezeti sportolót várnak a vegyipari dolgozók nyári sportünnepélyére

Újabb hat üzemben alakult természetjáró-kör

A *Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének* sportosztályán élénk munka folyik. Az osztály munkatársai most készítik el a szakszervezet tavaszi, nyári sportprogramját.

Pintér József elvtárssal, a sportosztály helyettes vezetőjével beszélgetünk a szakszervezet sportproblémáiról.

— Nálunk, a vegyipari szakmában, *különböző mérgező vegyianyagokkal is dolgoznak, s ezért mindig probléma volt a friss levegő, a természet keresése, mert az ellensúlyozhatja egyedül az üzemek zárt levegőjét. Mindezek ellenére nálunk a szakszervezetben a természetjáró sportot eddig eléggé elhanyagoltuk. Most, a sportosztály vezetésével, sorra szervezik az üzemekben és gyárakban az új szakosztályokat. Így Debrecenben a Gyógyszergyárban és a Hajdúsági Gyógyszerüzemben, Budapesten az Alumíniumtervező Irodában, Miskolcon, Csepelen az ÁFORT-nál és Almásfüzitőn pedig a Timföldgyárban alakultak meg új természetjáró körök. Bő program áll a turisták előtt. A természetbarátok első nagyobb szabású megmozdulása a május 4-i visegrádi hajókirándulás lesz. Utána a Pilisbe, majd a Bükkbe tervezünk kirándulásokat.*

Megtudjuk még a beszélgetés során, hogy a tömegsportok többi ágának fejlesztését sem hanyagolják el az osztályon. Megkezdődött a budapesti üzemek közötti szakmai labdarúgó bajnokság és az idősebb »szakik« között is folyik már az »öreg fiúk bajnoksága«. A budapesti sakkbajnokságot április 24—25-én rendezik meg. Ökölvívó bajnokságot pedig két üzemben: a budapesti Ruggyantaárugyárban és a nyergesújfalusi Viscosában írtak ki. Most szervezik az asztaliteniszezők, a teniszezők, a röplabdázók és az atléták szakmai versenyét is.

A vegyipari dolgozók nagyszabású nyári sportünnepélyének a szervezése már most folyik. Július 19-én és 20-án *Balatonfűzfőn* rendezik meg a mintegy 10 000 szakszervezeti dolgozó szakmai és sporttalálkozóját. Atlétikában, röplabdában, asztali teniszben és teniszben ott folynak majd le az országos verseny döntői. Tárgyalások folynak arról is, hogy nemzetközi sporteseményekkel növelik a szakmai találkozó jelentőségét.

A. Gy.

Milánói telefonjelentésünk:

A Honvéd a legjobb nyolc között

A milánói férfi kosárlabda *Európa Kupa* torna küzdelmei csütörtökön befejeződtek. A *Bp. Honvéd* szerdán 61:52 (28:14) arányban győzött a csehszlovák *Slovan Orbis* együttese ellen, de csütörtökön az olasz bajnok *Simmenthal* csapatával szemben 80:72 (41:36) arányban alul maradt. A legjobb nyolc közé tehát *a Bp. Honvéd* és a Simmenthal került be, miután mindkét csapat legyőzte a *Slovan Orbist.* A magyar és az olasz csapat csütörtök esti találkozójának eredménye már az elődöntőbe jutásért folyó küzdelembe is beleszámít. A *Bp. Honvédnak* tehát a budapesti visszavágón kell az olasz csapat 8 pontos előnyét behozni és a legjobb négy közé jutást kiharcolni.

LÓSPORT

A tegnapi ügetőversenyek eredményei. **I.** 1. Fülemüle, 2. Faluszépe, 3. Foszfor. 10:10, 10, 11, 18. Bef: 29 és 70. **II.** 1. Ernő, 2. Diadém, 3. Elnök. 10:221, 32, 19, 15. Bef: 440 és 312. **III.** 1. Ezermester, 2. Femina, 3. Filantrop. 10:21, 12, 12, 16. Bef: 54 és 78. **IV.** 1. Laci II, 2. Bácsi, 3. Drágakő. 10:26, 11, 12, 10. Bef: 84 és 47. **V.** 1. Ékes, 2. Előljáró, 3. Delejes. 10:42, 14, 15, 25. Bef: 79 és 192. **VI.** 1. Előkelő, 2. Edison, 3. Email. 10:32, 26, 14, 33. Bef: 74 és 148. **VII.** 1. Epos, 2. Bessy, 3. Emigráns. 10:123, 149, 19, 23. Bef: 489 és 623. **VIII.** 1. Csélcsap, 2. Decsak, 3. Bajadér. 10:29, 12, 12, 12, Bef: 45 és 66.

Körmöczi százszázalékos sikere

A *Riviérán* szerepelt magyar teniszezők visszaérkeztek *Budapestre.* Versenyzőink közül *Körmöczi Zsuzsi* volt a legeredményesebb. *Három versenyen indult, mindhármat megnyerte. Montecarlói* győzelme a legértékesebb, mert ott a világ több kiválóságának legyőzésével szerezte meg az elsőséget. A *montecarlói* győzelemmel végleg elnyerte az 1936-ban alapított arany serleg vándordíjat, ugyanis *harmadszor volt első* ezen a nagy nemzetközi találkozón.

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Szűr Szabó József
LUDAS MATYI
1964 SZEP 24.
1021

BÉKEHARCOS

HÁZASSÁG

ŐSZ

A KARIKATURISTA

JOBBOLDALI TÚLZÁS

BALOLDALI TÚLZÁS

Zűr

címmel jelent meg a napokban Szűr Szabó József karikatúrakötete, melyben lapunk Munkácsy-díjas népszerű munkatársa munkásságának legjobb és legújabb alkotásait gyűjtötte egybe. Ebből a kötetből adunk néhány rajzot a fenti összeállításban.

Magyar Hírdető

A GYEREK ÉS A TÉVÉ

– Ne izgulj, anyu, hétfőn kialszom magam...

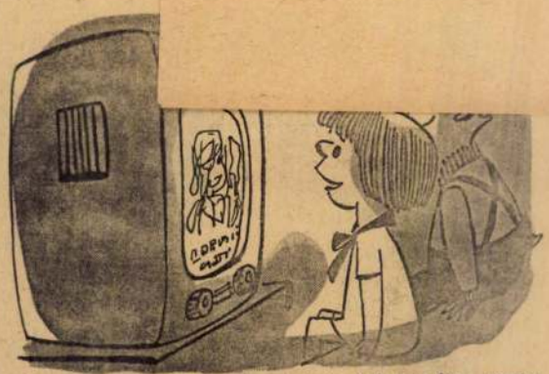

– Már csak a feliratok miatt is érdemes lesz megtanulni olvasni...

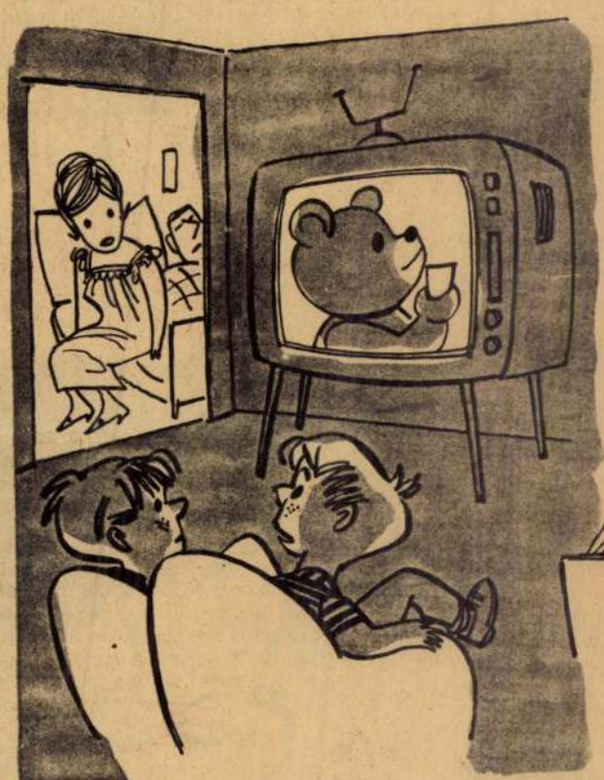

– Anyu, mielőtt lefekszel, csinálhatnál nekünk egy feketét...

– Sajnos, ezek a gyerekek nem az iskolának, hanem az életnek tanulnak...

– Tévé!

Vasvári Anna rajzai

HÁTHA VALAKI NEM ISMERI

Mottó: Nincsenek régi viccek, csak öreg emberek vannak. Egy újszülöttnek minden vicc új.

Fehérhez egy hitelezője pénzért megy és véletlenül éppen Fehér nyit ajtót:

– Sajnos, nem vagyok itthon – mondja.

– Tessék?

– Mondom, hogy nem vagyok itthon!

– Ezt én nem értem.

– Nézze, nem vitatkozom magával. Ha a felesegem nyitott volna ajtót, és azt mondja, hogy nem vagyok itthon, elhitte volna?

– Akkor igen.

– Na várjon, mindjárt küldöm a feleségemet.

*

Povács fia hegedűművész és kvartettjével külföldön hangversenyezik. Egy ízben Povács így ír neki:

– Kedves fiam! Nagyon örülök, hogy a kvartetteddel szép hangversenyeket adsz, oly jól jövedelmező feltételek mellett. Ha ez így megy még egy ideig, úgy remélem, nemsokára kibővítheted a kvartettet!

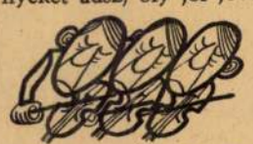

SAJNOS...

Nem közölhető kéziratot küldtek:

I. József, Szolnok. – F. Erzsébet, Bp. VIII., Leonardo da Vinci u. – V. Erzsébet, Bp. VIII., Baross u. – D. Flórián, Bp. Hámán Kató u. – S. László, Bp. XV., Bezerédy u. – B. Judit, VII., Hernád u. – H. István, Bp. V., Riadó u. – B. Nándor, Pécs. – K. Sándor, Bp. XII., Meredek u. – S. Károly, Sárisáp. – Sz. Gizella, Kóny. – K. Tibor, Bp. XIV., Kerékgyártó u. – Szné, Bp. XVI., Emma u. – B. János, Bp. III., Korvin Ottó u. – K. Károly, Bp. XIV., Törökőr u. – V. Iné, Bp. XII., Kapitány u. – K. László, Monostorpályi. – H. György, Szentes. – H. Attila, Kiskunhalas. – G. Ferenc, Balatonlelle. – T. Dezső, Bp. VIII., Vajdahunyad u. – Zs. Lászlóné, Bp. III., Hévizi u. – P. Nándor, Bp. Kerepesi út.

Főszerkesztő: Tabi László — Szerkesztő: Földes György — Művészeti szerkesztő: Tonca Tibor
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat — Felelős kiadó: Csollány Ferenc — Szerkesztőség: Budapest, VIII., Gyulai Pál utca 14. — Tel.: 335–718. — Kiadóhivatal: VIII., Blaha Lujza tér 3. Tel: 343–100. *142–220. — 64.5568 — Kossuth Nyomda, Budapest — Terjeszti a Posta Központi Hírlapiroda. Tel.: 180–850.
INDEX: 25504

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Szür-Szabó József
ÉLET ÉS IRODALOM
1965 JAN 2
1021

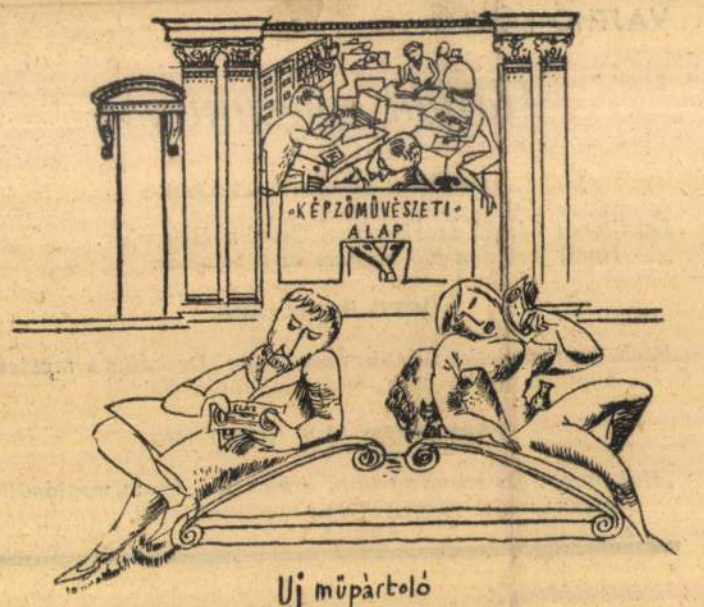

Uj műpártoló

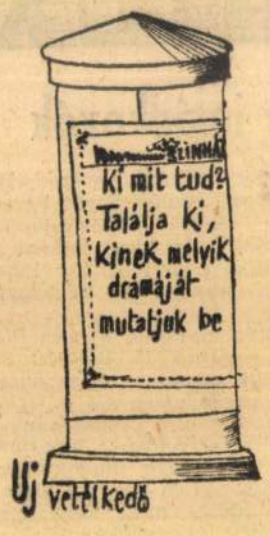

Uj vetélkedő

Uj apák és fiuk

Uj áhitat

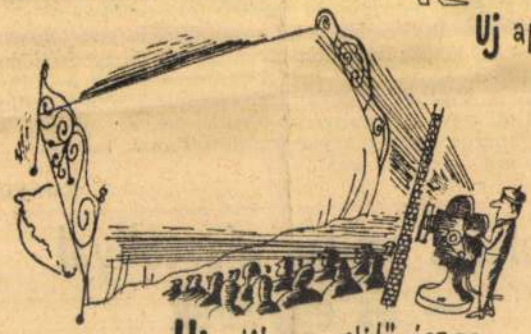

Uj, stilusos vetítővászon

Uj tudományág; a tankönyvologia

Régi és Uj vonalak

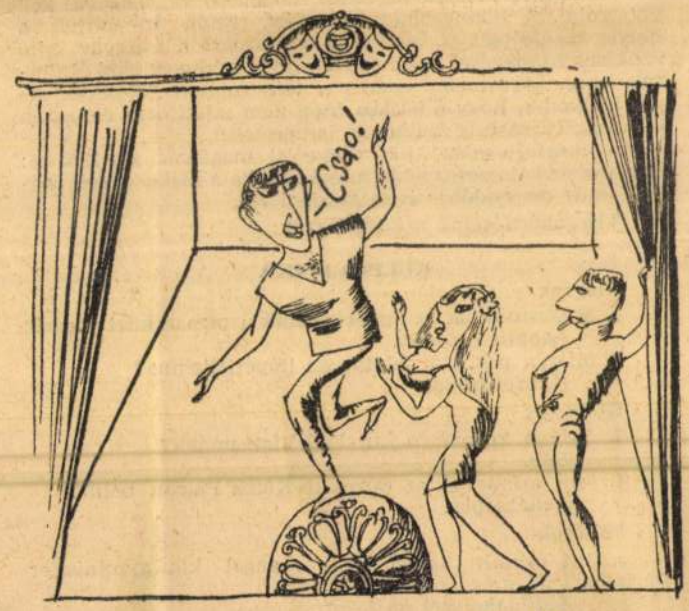

Még ujabb, még Korszerübb Madách

Szür-Szabó József karikatúrája

LAPOKBAN OLVASTUK

Az újságolvasás kiskátéja

A „Ki mit tud?", a „Kérdezz — felelek" és a különféle vetélkedők korszakában egyre terjed idehaza is, külföldön is az a lélektani játék, amelyben az újságolvasók próbára tehetik műveltségüket, néha még jellembeli erejüket is. Ügyesen összeállított kérdés-sorozatokkal ma már könnyen meg lehet állapítani, ki milyen típusú házastársat szeretne, milyen lelkierővel állná ki az élet különféle nehézségeit és így tovább; hiszen a ravaszul feltett kérdésekre adott válaszok azonnal elárulják a legrejtettebb titkokat is. Lapunk — régi hagyományát követve — most sem akar lemaradni, s a szilveszteri ünnepekre rövid *kátéjával* a legmodernebb rejtvényfajtát kívánja átnyújtani olvasóinak.

Kiskáténkat — melyet az újságolvasó lelki tükröcskéjének is nevezhetnénk — úgy állítottuk össze, hogy a kérdésekre minden magyar újságolvasó könnyen megfelelhessen.

A játék szabályai egyszerűek: az újságjainkban előforduló témakörök szerint csoportosítva különféle kérdéseket teszünk fel; ezekre egyetlen mondattal vagy szóval kell válaszolni. A könnyebbség kedvéért, rögtön megadjuk a helyes megfejtést is. Miután a válaszokat a magyar sajtó szokásos kifejezései közül tudományos módszerekkel állítottuk össze, bárminemű eltérés a lenyomtatott feleléttől arról árulkodik, hogy a játékos még nem sajátította el igazán az újságolvasáshoz szükséges ismereteket.

A megfejtéseket ki-ki tegye el magának az 1965-re: derűs perceket szerez majd magának, ha a *kiskáté* válaszaival az új esztendőben is találkozni fog.

Vizsgakérdéseink a következők:

KÜLPOLITIKA

Alapfok

1. Mit csinálnak az imperialisták a nemzetközi joggal?
   Lábbal taposják.
2. Milyen politikát folytat az imperializmus?
   Kardcsörtetőt.

Középfok

3. Milyen kormánya van Dél-Vietnamnak?
   Báb.
4. Mik támadnak az Európai Közös Piacon belül?
   Nehézségek.

Felsőfok

5. Mit csinált Gordon Walker angol külügyminiszter Párizsba való megérkezése után?
   Szálláshelyére hajtatott.
6. Mije van a nemzetközi tőkének?
   Újabb mesterkedése.

BELPOLITIKA

Alapfok

1. Milyen az április 4-i katonai díszszemle?

Nagy magyar imádkozók

Vannak klasszikus imádkozók, például Agoston, Bonaventura, Nagy Szent Teréz, Szalézi Szent Ferenc vagy Newman. És vannak nagy magyar imádkozók, sőt „három egészen nagy imádkozónk" is van, miként a **VIGILIA** új számának egyik cikke írja. Pázmány Péter, II. Rákóczi Ferenc és Prohászka Ottokár. De ne vegyük ki a szót a Vigilia szájából:

„Azoknak, akik az értelmi imát szeretik, itt van Pázmány Péter; akik az érzelmit, azoknak II. Rákóczi Ferenc — kevesen tudják róla, hogy nemcsak nagy hazafi és hadvezér, de nagy imádkozó is. És aztán aki a legközelebb áll szellemiségünkhöz: a mi nagy Prohászkánk.

Itt vannak a sasok, ha repülni szeretnénk; tanuljunk tőlük. El kell kezdeni a tanulást. Mindegy, melyiktől tanulunk. A lényeg, hogy elkezdjük. Nem baj, ha eleinte rosszul megy is. Nem várhatok addig, amíg tökéletesen tudom. Csak idő kérdése és mester lesz belőlem."

Ezt írja a Vigilia, de még ezenkívül is sok hasznos tudnivalót ír, közöl; sajnálhatja az olvasó, hogy csak ennyit idéztünk. A mi nagy Prohászkánkon pedig ne ütközzék meg. A Vigiliával egyet kell érteni: szellemiségünkhöz nem áll ugyan legközelebb Prohászka, de mi is a keresztény kurzus nagy magyar imádkozójának tartjuk.

Volt mit leimádkoznia.

(faragó)

Halálos szúrás pisztollyal — és egyebek

A Rádiószínház „Puskin" című bemutatójáról közölt kritikát az **ESTI HIRLAP** „A" jelzéssel. A rövidke cikkből hadd idézzük csupán egyetlen mondat felét: „...bátor költeményei miatt — s nem felesége kacérsága okából (!) — ölték meg, formálisan párbajban, valójában azonban a politikai orvgyilkos (!!) tőrével (!!!) Alekszandr Puskint." „A." persze jól tudja, hogy golyóval és nem tőrrel ölték meg az orosz szó nagy művészét, de hátha akad olyan olvasó, aki nem tudja? S aki még jobban megzavarodhat, amikor pár sorral lejjebb azt olvassa, hogy egy besúgó segített „ráhurkolni a *kötelet*" a költő nyakára... A nyúlfarknyi írásban egyébként némi betűhibával szerepel az átdolgozó Lékay Ottó és az évtizedek óta játszó Kőmíves Sándor neve. S a fordító Karig Sára csak örülhet, hogy nem említették meg, mert esetleg úgy járt volna, mint a rendező *Molnár Mihály*, akit — talán a Mikulás-ünnep hatása alatt — *Miklósra* kereszteltek.

A rádión esett sérelmet csak az enyhíti, hogy pár nap múlva, a december 19-i könyvszemlében a rádió egyik kritikusa valamivel nagyobb neveket cserélt össze: Marxnak tulajdonította a híres megállapítást, amely szerint Goethének is „kis filisztercopf" lógott a tarkóján. Pedig ezt a bizonyos copfot Engels tette szóvá...

VAJTHÓ LÁSZLÓ:

Három epigramma

ÖRÖKÖS LEXIKONGYÁROS

Lexikonát hévvel szerkeszgeti Csonka Balambér:
Hadd fordulna elő egyszer az ő neve is.

ÖREG ÖNTELTSÉG

Pech, ha mamácska üdébb, mint lánya. De hátha a mester
Aggul is ifjabb még, mint csenevész fiai?

PÁRBESZÉD EGY HENTESSEL

„Hej, napi húsz szivarod kora sírba vihet, koma, meglásd!"
Rámnevet: A füstölt holmi továbbad eláll.

KULTURÁLIS KRÓNIKA, 1964

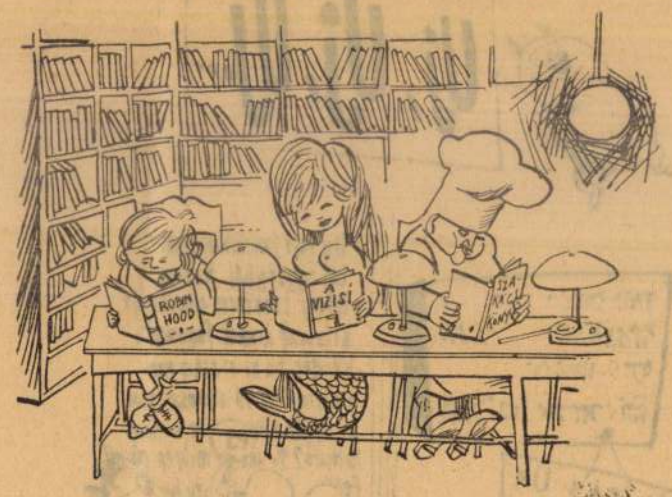

Könyvtárban

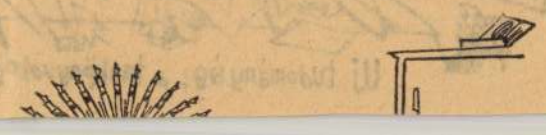

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szür Szabó József

CSALÁD ÉS ISKOLA
1965 MÁJ. 1.

1021

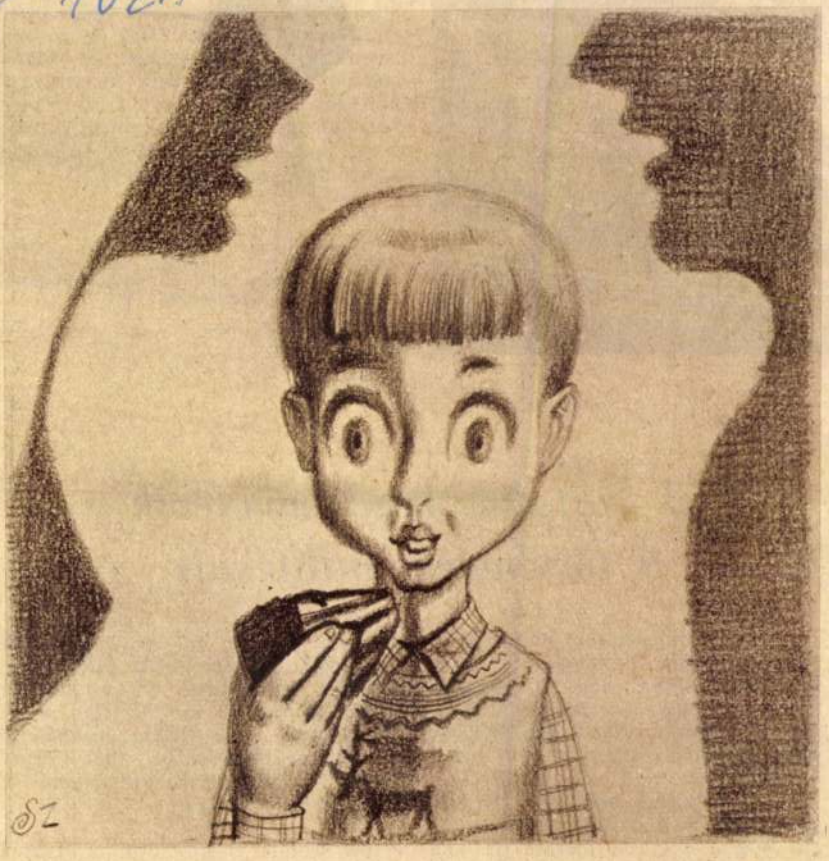

SZÜR-SZABÓ JÓZSEF rajza

kat a gép osztályozza.

Felső képünkön: A jaltai iskola „vizsgáztató laboratóriumában" két kibernetikus vizsgáztató gép működik; mindkettőt a tanulók készítették

A jereváni technikum egyik tanulója a számológéppel

A fiatalok kezdeményezik a történelem indítékait

„A fiatalok sohasem voltak annyira azonosak önmagukkal, mint ma. Soha ennyire nem nyilvánították ki erényeiket és hibáikat. Soha így nem gyakorolták tehetségüket, se nem kockáztattak annyit, mint ma, amikor a világ maga is fiatal... Az előző korszakokban a hagyomány, s a múlt öröksége volt a tudás meg a hatalom forrása; de ma a jelen határozza meg, hogy mire tudjuk felhasználni a kultúra eredményeit és hogy miként értjük meg magát a kultúrát — a jelen, legújabb változásaival, és a készülő jövő. Mintha az idő hirtelen megváltoztatta volna futása irányát és az okozat okká válna. Igen, egyre inkább a fiatalok kezdeményezik a történelem indítékait..."

(M. Maheu megnyitója az Ifjúság Problémáival Foglalkozó Nemzetközi Konferencián, Grenobleban.)

Kiriani

Szűr-Szabó József

Irod. Ujság, 1952. apr. 10. 8. old.

Szűr-Szabó József Karikaturajegyző

Szabad Művészet. 1930 IV. 12. 502-503

(Egy) Magyar Karikatura-művészet

Szűr-Szabó József

Szabad Művészet
1957. 11. 574. l

Festők.

55. A angyal.

46. A Pellegrini-kápolna mestere: Mária halála.

Szürszabó József

illusztrálta

Wiese Ursula von:

Misi és az elefánt.

Ford. Ferenc Orsi

Bp. [1977]

menyezte.-

Az Országos Ruházati I

el, hogy a megtakaritott szövet

és ez által milliókra menő megt

javára. Ezzel szemben a legutób

juk, hogy a versenytárgyalásokon

nyesül. Már pedig a részünkről

az államkincstárnak sokkal nagyo

mennyi az ajánlatok közti árkülö

megtakaritás értéke átlagosan 1

szegnek, amelyet az egész konfe

lamkincstártól kér. Ez azonban

olyan esetek is fordulnak elő,

jesen dijmentesen lehetne ellátn

dok mellett bonyolittatik le, de

nem szolgáltatja vissza.-

Az a körülmény, hogy

dott a fennállása óta folytatott

KESZI IMRE:

A KÉKSZEMŰ BARTÓK

(„Valamikor azt hittem, könyvet fogok írni róla." Ezzel a lemondó mondattal tíz évvel ezelőtt kezdtem egy cikkemet. Nem, könyvet már nem írok Bartókról, életem és munkám másban aprózódott fel, a nagy tudományos és művészi rendszerezést más végzi el, vagy mások végzik. Mi marad a cikkíróra? Ötletek, aperszük, kicsiny emlékezések, s azoknak köre is egyre szűkül. A néhány találkozás gyér adalékai elfogynak, az élmény lassan szivárgó forrása kiszikkad, egyre nehezebb összekaparni a kevéske maradékot. Még egy cikket és még egy cikket? Nem, nem vállalom...

Dehát akkor mit? Mi marad, ha ez is elfogyott? Kiről, ha már róla sem? Meddig és mibe húzódjam vissza, milyen morzsaemlékeken élősködjem, milyen fények besugárzásában reménykedjem még, miféle sötét, meleg és vegetatív belső elbutulásba fúrjam bele a fejemet, ha erről is lemondok? Lehetek-e más, mint vak, ha már a napot sem látom? De hiszen élek még! Író vagyok: előbb szabad elfelejtenem az ábc-t, mint az élményt. Bartók kimeríthetetlen. Lehetetlen, hogy rá ne akadjak valahogy és valahol. Azt hiszem, amikor már senki másról, róla akkor is kitelik még egy cikk. Ne kéressük és ne gyötörjük magunkat, ez a legkészebb és legélőbb, örökké kínálkozó téma. Bartók Béla.)

Nyilván nemcsak az én témám. Mostanában sokat olvasok róla, külföldi könyveket, cikkeket. Egyre világosabb, hogy a század nagy arkangyalai közé tartozik, talán a legnagyobb. Szobor és kép alakul ki róla, amely lassan elszakad attól az emberi formától, ahogy ismertük. „Son visage, aux traits extrémement fins était animé par la droiture et la naïveté d'un regard très bleu" *(Rendkívül finom vonású arcát egy nagyon kék szempár egyenes és naiv tekintete tette lelkessé)* — olvasom róla egy nagyon komoly és nagyon tárgyilagos könyvben, a Fasquelle-enciklopédiában, Pierre Boulez, a kitűnő francia zeneszerző tollából. „...la naïveté d'un regard très bleu". A lexikális adat téves. Dehogy is volt kék szemű és naiv tekintetű! Bársonyosan sötétbarna volt a szeme, tekintete szigorúan fürkésző. Miféle világos szemű, világos hajú germán ösztönlény képét alakította ki magában ez a kiváló, fiatal francia muzsikus Bartókról? No persze: „de l'ancien monde, dont il ne peut surmonter les contradictions, il est vraisemblament le dernier représentant doué de spontanéité: généreux au point d'être prodigue, rusé au risque d'être naif, pathétique et démuni..." *(Valószínűleg utolsó, teljesen ösztönös képviselője a régi világnak, amelynek ellentmondásain képtelen volt felülemelkedni, bőkezű a tékozlás határáig, oly ravasz, hogy már-már naivnak hat, emelkedett és gyámoltalan egyszerre...)* Olyan igaz, mint a kék szem! Íme, mit érhetnek elképzeléseink elmúlt idők nagyjairól! A filigrán, kecsesen kistermetű József Attilából hórihorgas nyakigláb lesz az ifjúság mitológiájában, a mindig jól öltözött, örökös lobogó érdeklődésében is tartózkodó, meglepően halk beszédű Móricz Zsigmondból afféle nagyhangú, népies bölömbika. És mindez a közvetlen közelmúlt, rengeteg élő és emlékező hiteles szemtanú jelenlétében! (Hogy bízzék akkor az ember a régiben? Számos kép és feljegyzés alapján fölöttébb valószínűnek látszik, hogy az elhanyagolt külsejű, emberkerülő anarchista Beethoven még negyven éves kora körül is pedánsan öltözködő, szinte piperkőc fiatal férfi volt, erős társaságbeli vonzódásokkal, az egészség és fölényes világfiasság megtestesítőjének elképzelt Goethét pedig a fiatalkorából eredő, hosszan tartó, súlyos tüdőbaj és beteg szívének állandó veszélyeztetettsége intette folytonos, görcsös önfegyelemre.) És ez még mind a viszonylag könnyen ellenőrizhető külsőségek területe. Hát még a belső emberről kialakuló kép, a maga lebegő imponderábiliáival, nehezen mérhető, finom változásaival! Ugyan, mi állhatja útját a kényelmes és előrekész elképzeléseknek, az eszményítő és torzító sablonnak? Boulez kékszemű Bartókja is ilyen készenvett sablon, minden — persze túlkevés — megbecsülése ellenére is lényegileg gyermekes leegyszerűsítő legenda, helyenként körülbelül ellenkezője az igazinak: „...rusé au risque d'être naif". De hiszen az egész bartóki attitűd ennek pontosan a fordítottja! Hiszen Bartók éppen a zene alakulásának legrégibb és legősibb rétege felé akar áttörni: a legmélyebben rejlőnek kíván hangot adni, megszólaltatja az ősbozótban hallgatót, az emberi szellem legelemibb, minden forrongó lehetőséget mint csírát magában őrző korszakát. Ez volna holmi naivan magyarázgató ravaszkodás? A legmélyebbnek és legegyszerűbbnek ez a tudatosság legmagasabb fokán való megszólaltatása és kibontása? Dehogyis a raffináltról derül itt ki, hogy tulajdonképpen naiv: inkább az oly könnyen naivnak minősíthetőről, spontánnak nevezhetőről tudjuk meg döbbenettel, mily mérhetetlenül bonyolult, gazdag és szövevényes. Áttekinthetetlen, mint az anyag elemi szerkezete, mint az élet elemi ténye, mint minden, amit oly kézenfekvő alapvetőnek és axiomatikusnak tekinteni feltéve, hogy valaki eléggé eléggé „le dernier représentant de l'ancien monde, dont il ne peut surmonter les contradictions". Természetesen Boulez nem utolsó képviselője a réginek, de hogy Bartók esetében valamit nem ért meg — a lényeget nem érti meg —, az biztos.

A régi világ legyőzhetetlen ellentmondásai! Boulex azzal vádolja Bartókot, hogy ezeket az ellentmondásokat inkább reprezentálja, mintsem legyőzni igyekszik. Naivan vallja a régi tévedéseket, egy gyermek ártatlan és tiszta kék szemével bámulva a meg nem értett világot. Ez a kép nyilvánvalóan hamis. Sokkal komolyabb figyelmet érdemel az az álláspont — többen vallják, köztük legmeggyőzőbben a nyugatnémet Jürgen Uhde —, amely szerint Bartók túlságosan is áthidalja ezeket az ellentmondásokat, különösen utolsó tíz évének műveiben teremtve olyan megoldásokat, amelyek klasszikus, mindenen felül emelkedő harmóniájukban inkább csak történelmileg indokolhatók, mint a valóságos helyzettel. Ezzel a Bartók-képpel nehezebb és körülményesebb szembeszállni, mint Boulezével, helyenként — különösen egyes amerikai keltezésű művek esetében — számítani lehet arra is, hogy a vita nyitva marad. De — diszkrétebben és több humanista hódolattal — ez elképzelés mögött is felbukkan valahogy a kékszemű Bartók. Csak éppen hogy a tiszta nézésű kék szemeket valamely meleg emberi részvét értő könnye fátyolozza be, vagy az érzés szenvedélyében lobognak. Uhde maga sosem látta Bartókot, s egy külföldön élő magyar pianista gyermekkori emlékét idézi: „ein kleiner, hagerer Mann, mit flammenden blauen Augen". *(Kis, szikár ember, lángoló kék szemmel.)* A kékszemű, szikár, lobogó, Bartók sablonnak valamivel vonzóbb, mint a Boulex-féle, a naivul csodálkozó ösztönlény, és az életjelenség egy síkján még igazolható is, csak éppen nem teljes. Az igazi Bartók sokkal, de sokkal több ennél.

Mert sem Boulez, se Uhde nem látja meg azt a Bartókot, aki a jövő felé néz, a bársonyosan és nyugodtan barnaszemű, szigorú és fürkésző tekintetű Bartókot. Igaz, nem könnyű meglátni. Mert a jövő Bartók — a bartóki muzsika — megfogalmazásában és legtisztább megfogalmazásában néha nagyonis történelmi fogalom. Nemcsak hogy a fejlődés történelmi folyamatában nem szakítható el a múlttól, de az intuíció síkján sem. Bartók zenéje, a jövőről szólván, elevenné teszi a múltat, éspedig nem illusztrációként, ellentét vagy tanulság kedvéért, hanem úgy, ahogyan az emberben él: valónk alkotó részeként. Sokakat téveszt meg külföldön is, itthon is — legfeljebb más és más módon — Bartók „folklorizmusa", amelynek vajmi kevés köze van a szó közhasználatú értelmezésével. Bartók kapcsolata a népzenével nem anyagi, és ami ebből következik, nem is elsősorban nemzeti jellegű. Bartók továbblép a zenei folklorizmus szokásos törekvéseinél, a nép zenéjében rejlő, felhasználatlan energiák, szűziesen érintetlen hangzások felszabadításánál, a zenei rousseauizmusnál. A népek zenéi abban érdeklik Bartókot, amiben közösek.

Bartók történelmisége és folklorizmusa egyértelmű előrenézésével: a leghaladóbb ember legmélyebbre visszanyúló öntudatának vizsgálata. A legmagasabb fát csak a legmélyebbre nyúló gyökerek tarthatják meg. Az előre- és visszatekintés egyaránt óriási, egyedülálló dimenziói: ezek teszik Bartók zenéjét korunk legsúlyosabb mondanivalóit összegező, s ez értelemben valóban klasszikus muzsikává. A művészet fejlődése, ha van ilyen és kimutatható, aligha lehet más, mint előrehaladás az önismeretben, s a klasszikus arányokat az biztosítja, hogy a mű a jelen síkján harmonikusan tükröz, minél messzebb előrenyújt a jövőben, annál mélyebben mutat vissza a múltba. Bartók klasszicizmusa a szimmetrikus fenyő-korona klasszicizmusa. Boulezék szerint Bartók visszariad attól, hogy szembetekintsen a hideg csillogású jövővel. Nos, Bartók zenéjében ezzel a jövővel a mélységes múlt néz farkasszemet, és nem is bizonyos, hogy olyan hideg csillogásúnak látja. Hiába, mindenki a maga szemével néz. Bartók barna szemmel, amelyet Boulezék hiába szeretnének kéknek látni és kékre festeni.

(Mennyi mindenről kellene még írni! Azokról, akik Bartókot nem győzik kárhoztatni folklorizmusa miatt, és viszont azokról, akik Bartókot azért nem győzik eléggé dicsérni, mert folklorista. Azokról, akik Bartók páratlan kombinatorikus készségének, szerialista módszereinek hangsúlyozásával tűznék a zeneszerző mellére a kor vitézségi érmét, s azokról, akik a burzsoá esztétika csapdájába való besétálásnak tartanák annak a ténynek a felismerését, hogy Bartók valóban nagymestere volt a kombinatorikus modern formálásnak. Csak meg kell mozdulni: ez a legélőbb és legkészebb, életre szóló téma: Bartók Béla.)

SIMONYI IMRE:

Bartók

zenéket hallasz
muzsikát
ember zokog
farkas üvölt
vihar bőg

vagy mégiscsak az ég
szakadt volna le
vagy csupán
egy pentatonra hajlamos
hörgéssel — ahogy rendje van —
megszakadt az a harmados
vagy utoljára még
így konganak a hangok
ha meghúzzák a legutolsó harangot
mivel
most temetkezik az emberiség

vagy talán
mégis muzsikát hallanál
zenéket

azt dünnyögi az óvatos fagott
hogy jól vigyázz
mert még akár ma éjjel
rádverhetik az ablakot
s egy sötét jövendő hajnalát
rikoltja a vadászkürt
— a kakastoll meg közbekukorékol —
akit illet hogy mindenkinek jelentsék:
rácsozzák már e kis hazát
hol főfoglalkozási ág
lesz immár a börtönviseltség
s hogy valahol egy ártatlan rázza rácsát
hirdetik a jajongó brácsák
s a pribék ahogy körme alá szúr
velődig szisszen a húr
s a dob azt pergi s a duda azért nyög
hogy az udvaron felállt már a négyszög

vagy mégiscsak
a vihar
egy ordas
egy ember hörögne
— egy viharvert hajszolt-ordas-ember —
vagy egy isten
egy elhagyatott isten könyörögne
irgalomért elvadult híveihez

vagy mégis muzsikát hallanál

mintha
egy fonák medvetánc
ütemére
megcsörrenne a lánc
túlsó végén maga a nép —
valamint a halottasházból
a sírkert felé száll a gyászdal:
e hontalanná vált hazából
egy férfi lépdel teljes gyászban
— elmenőben még visszanéz
s hazányi sírra lát —
hol nemzet süllyed el
— vagy csak egy nemzedék? —

s végül
feleletül meg reményül
dallam kél a vonókon — széles:
hogy az élet
gyötrelmes és gyönyörűséges
és hogy talán
— míg élünk a halálon innen —
mégsem lehet elveszve minden:
dúdol a hit
egy árva fuvolán

KÁRPÁTI JÁNOS:

KOMPROMISSZUM VAGY SZINTÉZIS?

Íme, mit érhetnek elképzeléseink elmúlt idők nagyjairól! A filigrán, kecsesen kistermetű József Attilából hórihorgas nyakigláb lesz az ifjúság mitológiájában, a mindig jól öltözött, örökös lobogó érdeklődésében is tartózkodó, meglepően halk beszédű Móricz Zsigmondból afféle nagyhangú, népies bölömbika. És mindez a közvetlen közelmúlt, rengeteg élő és emlékező hiteles szemtanú jelenlétében! (Hogy bízzék akkor az ember a régiben? Számos kép és feljegyzés alapján fölöttébb valószínűnek látszik, hogy az elhanyagolt külsejű, emberkerülő anarchista Beethoven még negyven éves kora körül is pedánsan öltözködő, szinte piperkőc fiatal férfi volt, erős társaságbeli vonzódásokkal, az egészség és fölényes világfiasság megtestesítőjének elképzelt Goethét pedig a fiatalkorából eredő, hosszan tartó, súlyos tüdőbaj és beteg szívének állandó veszélyeztetettsége intette folytonos, görcsös önfegyelemre.) És ez még mind a viszonylag könnyen ellenőrizhető külsőségek területe. Hát még a belső emberről kialakuló kép, a maga lebegő imponderábiliáival, nehezen mérhető, finom változásaival! Ugyan, mi állhatja útját a kényelmes és előrekész elképzeléseknek, az eszményítő és torzító sablonnak? Boulez kékszemű Bartókja is ilyen készenvett sablon, minden — persze túlkevés — megbecsülése ellenére is lényegileg gyermekes leegyszerűsítő legenda, helyenként körülbelül ellenkezője az igazinak: „...rusé au risque d'être naif". De hiszen az egész bartóki attitűd ennek pontosan a fordítottja! Hiszen Bartók éppen a zene alakulásának legrégibb és legősibb rétege felé akar áttörni: a legmélyebben rejlőnek kíván hangot adni, megszólaltatja az ősbozótban hallgatót, az emberi szellem legelemibb, minden forrongó lehetőséget mint csírát magában őrző korszakát. Ez volna holmi naivan magyarázgató ravaszkodás? A legmélyebbnek és legegyszerűbbnek ez a tudatosság legmagasabb fokán való megszólaltatása és kibontása? Dehogyis a raffináltról derül itt ki, hogy tulajdonképpen naiv: inkább az oly könnyen naivnak minősíthetőről, spontánnak nevezhetőről tudjuk meg döbbenettel, mily mérhetetlenül bonyolult, gazdag és szövevényes. Áttekinthetetlen, mint az anyag elemi szerkezete, mint az élet elemi ténye, mint minden, amit oly kézenfekvő alapvetőnek és axiomatikusnak tekinteni feltéve, hogy valaki eléggé eléggé „le dernier représentant de l'ancien monde, dont il ne peut surmonter les contradictions". Természetesen Boulez nem utolsó képviselője a réginek, de hogy Bartók esetében valamit nem ért meg — a lényeget nem érti meg —, az biztos.

A régi világ legyőzhetetlen ellentmondásai! Boulex azzal vádolja Bartókot, hogy ezeket az ellentmondásokat inkább reprezentálja, mintsem legyőzni igyekszik. Naivan vallja a régi tévedéseket, egy gyermek ártatlan és tiszta kék szemével bámulva a meg nem értett világot. Ez a kép nyilvánvalóan hamis. Sokkal komolyabb figyelmet érdemel az az álláspont — többen vallják, köztük legmeggyőzőbben a nyugatnémet Jürgen Uhde —, amely szerint Bartók túlságosan is áthidalja ezeket az ellentmondásokat, különösen utolsó tíz évének műveiben teremtve olyan megoldásokat, amelyek klasszikus, mindenen felül emelkedő harmóniájukban inkább csak történelmileg indokolhatók, mint a valóságos helyzettel. Ezzel a Bartók-képpel nehezebb és körülményesebb szembeszállni, mint Boulezével, helyenként — különösen egyes amerikai keltezésű művek esetében — számítani lehet arra is, hogy a vita nyitva marad. De — diszkrétebben és több humanista hódolattal — ez elképzelés mögött is felbukkan valahogy a kékszemű Bartók. Csak éppen hogy a tiszta nézésű kék szemeket valamely meleg emberi részvét értő könnye fátyolozza be, vagy az érzés szenvedélyében lobognak. Uhde maga sosem látta Bartókot, s egy külföldön élő magyar pianista gyermekkori emlékét idézi: „ein kleiner, hagerer Mann, mit flammenden blauen Augen". *(Kis, szikár ember, lángoló kék szemmel.)* A kékszemű, szikár, lobogó, Bartók sablonnak valamivel vonzóbb, mint a Boulex-féle, a naivul csodálkozó ösztönlény, és az életjelenség egy síkján még igazolható is, csak éppen nem teljes. Az igazi Bartók sokkal, de sokkal több ennél.

Mert sem Boulez, se Uhde nem látja meg azt a Bartókot, aki a jövő felé néz, a bársonyosan és nyugodtan barnaszemű, szigorú és fürkésző tekintetű Bartókot. Igaz, nem könnyű meglátni. Mert a jövő Bartók — a bartóki muzsika — megfogalmazásában és legtisztább megfogalmazásában néha nagyonis történelmi fogalom. Nemcsak hogy a fejlődés történelmi folyamatában nem szakítható el a múlttól, de az intuíció síkján sem. Bartók zenéje, a jövőről szólván, elevenné teszi a múltat, éspedig nem illusztrációként, ellentét vagy tanulság kedvéért, hanem úgy, ahogyan az emberben él: valónk alkotó részeként. Sokakat téveszt meg külföldön is, itthon is — legfeljebb más és más módon — Bartók „folklorizmusa", amelynek vajmi kevés köze van a szó közhasználatú értelmezésével. Bartók kapcsolata a népzenével nem anyagi, és ami ebből következik, nem is elsősorban nemzeti jellegű. Bartók továbblép a zenei folklorizmus szokásos törekvéseinél, a nép zenéjében rejlő, felhasználatlan energiák, szűziesen érintetlen hangzások felszabadításánál, a zenei rousseauizmusnál. A népek zenéi abban érdeklik Bartókot, amiben közösek.

Bartók történelmisége és folklorizmusa egyértelmű előrenézésével: a leghaladóbb ember legmélyebbre visszanyúló öntudatának vizsgálata. A legmagasabb fát csak a legmélyebbre nyúló gyökerek tarthatják meg. Az előre- és visszatekintés egyaránt óriási, egyedülálló dimenziói: ezek teszik Bartók zenéjét korunk legsúlyosabb mondanivalóit összegező, s ez értelemben valóban klasszikus muzsikává. A művészet fejlődése, ha van ilyen és kimutatható, aligha lehet más, mint előrehaladás az önismeretben, s a klasszikus arányokat az biztosítja, hogy a mű a jelen síkján harmonikusan tükröz, minél messzebb előrenyújt a jövőben, annál mélyebben mutat vissza a múltba. Bartók klasszicizmusa a szimmetrikus fenyő-korona klasszicizmusa. Boulezék szerint Bartók visszariad attól, hogy szembetekintsen a hideg csillogású jövővel. Nos, Bartók zenéjében ezzel a jövővel a mélységes múlt néz farkasszemet, és nem is bizonyos, hogy olyan hideg csillogásúnak látja. Hiába, mindenki a maga szemével néz. Bartók barna szemmel, amelyet Boulezék hiába szeretnének kéknek látni és kékre festeni.

KÉT ÉVVEL Bartók halála után, René Leibowitz, a dodekafon iskola francia vezéralakja kompromisszummal vádolta a nagy magyar zeneszerzőt. Kompromisszummal, amiért Bartók nem ment végig „következetesen", az európai zene szerinte egyedül lehetséges útján, a dodekafoniáén, s helyette engedményt tett a közönség igényének, behódolt a folklorizmusnak. Ez az ellenvetés — vagy mondjuk fenntartás, mert hiszen ő is kénytelen volt elismerni Bartók vitathatatlan géniuszát — azóta sem szűnt meg. Ha mértéktartóbban is, de ugyanezt a esztétikai elmarasztalást olvashatjuk Pierre Boulez Bartókról írott cikkében az egyik jelentős francia zenei enciklopédiában. „Bartók tagadhatatlanul korunk zenéjének öt nagy alakja között, Sztravinszkij, Webern, Schönberg és Berg oldalán foglal helyet — írja Boulez. — Művészetéből, ennek ellenére, hiányzik Webern mélysége és újsága, Schönberg szigora és kiélezettsége, Berg összetettsége, Sztravinszkij életteli és mértéktartó dinamizmusa."

BOULEZ nyilvánvalóan azért kéri számon ezeket a különféle tulajdonságokat mind együtt, mert maga is érzi, hogy ha nem is oly végletesen, mint az említett szerzőknél, de mindegyiket megtaláljuk Bartókban. Aligha jut azonban eszébe, hogy például Sztravinszkij dinamizmusát kérje számon a „komplex" Bergtől. Neki — úgy látszik — elég, ha Berg *csak* komplex és Sztravinszkij *csak* dinamikus.

A Bartók halála óta eltelt húsz esztendő azonban több érvet sorakoztatott fel Bartók mellett, mint Leibowitz és Boulez ellene. Az „öt nagy" közül, ha a világ koncert-statisztikáit nézzük, Sztravinszkij és Bartók jár az élen, s ha kettejük közül Sztravinszkij még mindig játszottabb, annak talán személyes közreműködése is az oka, meg a jobban szervezett propaganda és a számszerűen nagyobb életmű.

VÉGÜL IS azonban nem a verseny, az elsőség, a játszottság a fontos. Mi — és ebben első személyben nemcsak Magyarország, de az egész világ zeneértő zenekedvelői benne foglaltatnak —, épp azért szeretjük Bartók zenéjét, azért tartjuk klasszikusan nagynak, mert oly *sokrétűen* felel korunk kérdéseire. Bartók az összefoglaló géniuszok típusába tartozik, mikét a zenetörténetben Bach vagy Mozart. Több értelemben és több vonatkozásban egyaránt. Serge Moreux-nek, egyik francia biografistájának mondotta 1939-ben: „...A kérdés, amelyet szüntelenül újra és újra felteszek magamnak, a következő: lehetséges-e, hogy e három zeneköltőóriás (Bachról, Beethovenről és Debussyről van szó), művészetéből szintézist alkossunk, élő szintézist, amely korunkat tükrözi?"

Nos, ezt a szintézist, melyről ő pusztán mint elvi lehetőségről beszélt, maga valósította meg. Sőt, Bartók összefoglaló szerepe még nagyobb, még szélesebb körű: nemcsak e három mester örökségéből kovácsolta ki a „korunkat tükröző" újat, hanem még tágabbra nyitotta a kört. Stílusát elemző részlettanulmányok foglalkoznak azzal, mit merített a bachi kontrapunkt szigorú önfegyelméből, mit Beethoven késői vonósnégyeseinek technikájából. Külön tanulmány szólhatna első érett műveinek zenekari hangzásáról, melveknek színekben gazdag, levegős természeti képei aligha képzelhetők el Debussy hatása nélkül. A zenetudományt érdeklő részleteken túlmenően azonban olvasmit is örökölt Bartók e nagy mesterektől, ami a művészi hitvallás alapkérdéseit érinti: a művészet játékos, de játékon túlmutató, véresen komoly felfogását, az adottba beletörődni nem tudó, küzdő ember magatartását.

EZ AZ ELSŐ szintézis: az „örökség" egyesítése tette lehetővé számára, hogy második szintézisét: a kor szintézisét is végre tudja hajtani. Élénken, soha nem lankadó figyelemmel kísérte, ami körülötte a zenélő Európában lejátszódott: a 10-es években Schönberg, a 20-as években Sztravinszkij hatása alá került, ismerte Berg és valószínűleg Webern műveit is. Hogy Schönberg tizenkét fokú kísérleteire oly fogékonyan reagált, az nemcsak a schönbergi újítás időszerűségét és jelentékeny voltát mutatja, hanem azt is, hogy Schönbergtől függetlenül, ő maga is ebben az irányban kísérletezett. Sztravinszkij zenéjének népi barbárságára és neobarokk motorizmusára pedig azért rezonálhatott oly érzékenyen, mert ő maga is érezte magában ugyanazokat a robbanó erőket és ugyanakkor azok megfékezésének, korlátok közé szorításának szükségességét.

(Folytatás a 8. oldalon)

KOMPROMISSZUM VAGY SZINTÉZIS?

(Folytatás a 7. oldalról)

MINDEZ LEHETNE eklekticizmus is — vethetnék (és vetik) szembe a művészi „következetesség" hívei. Bartóknál azonban az egyes hatások feltűnése és háttérbe szorulása nem a divat függvénye: megfigyelhetjük, hogy minden lényeges hatás életre szóló jelentőségű, egyéni nyelvében egységbe forr és rejtveszublimáltan akkor is ott él a művekben, amikor az első élmény már elvesztette aktuális jelentőségét. Schönberg dodekafoniája a tizenkétfokú hangrendszer lehetőleg teljes kihasználásának formájában akkor is tovább él műveiben, amikor Bartók már a maga kialakította új értelmű tonalitás szilárd rendszerében komponált. A Sztravinszkijtól tanult neobarokk motorizmus pedig akkor sem tűnik el zenéjéből, amikor — későbbi éveiben és az amerikai emigrációban — már nem a robbantó avantgardista, hanem a *megőrző humanista* hangja szól műveiből.

SCHÖNBERG és Sztravinszkij azonban nem csupán zenetechnikai téren nyújtott példát Bartóknak: korunk e két nagy mestere mint pólus és antipólus bocsátotta ki magából a mágneses vonzerőt és aligha akad kortárs, aki el tudta kerülni egyikük vagy másikuk erőterét. Schönberg és Sztravinszkij ilyen poláris szembeállítását egyébként Adorno, a polgári avantgarde legtehetségesebb és filozófiailag leginkább felfegyverzett esztétája vetette fel. „Schönberg a haladás — Sztravinszkij a restauráció" — így állította fel Adorno az eszmei frontot, s ha nem is értünk egyet vele, el kell ismernünk róla: a polarizálás jogos. Schönberg zenéjének *etikus-filozofikus* alapállásával, az életproblémákkal való azonosulásával szemben Sztravinszkij az ízig-vérig *művészt* képviseli: ő nem maga az ember, hanem az azt kifigurázó clown, mondanivalója nem maga az élet, hanem annak tükörképszerű vetülete. Schönberg elsősorban gondolkodott, Sztravinszkij elsősorban alkotott. Mindenesetre a korra jellemző, hogy e kettőt ennyire polarizálni, ennyire elidegeníteni volt kénytelen. És Schönbergre, hogy ezzel a polarizáltsággal teljes egészében tisztában volt, sőt, megfogalmazni-megkomponálni is megkísérelte befejezetlenül maradt operájából, a *Mózes és Áron*ban. Ez a bibliai tárgyú opera szerzőjének talán legmélyebb alkotói válságát tárja fel: két hőse az egymástól elidegenedett gondolatot, illetve annak kifejeződését testesíti meg. Mózes, az *eszme* hordozója Áron, a méltó kifejezés *eszköze* nélkül tehetetlen: bukásra van kárhoztatva.

Miként Schönbergé, úgy Adorno dialektikája is megreked egy ponton: egyikük sem látja a szintézis lehetőségét. Schönberg nem tudta befejezni operáját, Adorno pedig, bár ő maga a Schönberg-pólus oldalán foglal állást, nem tudja letagadni — ezt már filozófiai realizmusa és becsületessége is megkívánja — a Sztravinszkij-antipólus létét, szükségét, erejét.

HOL FOGLAL mármost helyet ebben a „mágneses mezőben" Bartók? — vetődik fel a kérdés. Adorno úgy látja, hogy a két pólus között ingadozik: hiányzik belőle a következetesség, amellyel megtalálná végleges helyét. Etikus magatartása Schönberg felé húzza, a benne lakozó természetes művészi ösztön, az önmagát kifejezni tudás azonban ugyanakkor Sztravinszkijtól sem engedi elszakadni. Innen tehát a Leibowitz-féle kompromisszumgondolat: az el nem kötelezettség — szerinte hibás — fenntartása, a monizmus teljes elutasítása.

BARTÓK művészi nagysága és klasszikus maradandósága azonban épp abban gyökerezik, hogy kettejük között áll, mégpedig nem ingadozva, nem kompromisszum eredményeképpen, hanem élő, valóságos szintézist létrehozva. Ám hogy e szintézis megszülethetett, ahhoz egy harmadik tényező, egy „harmadik pólus" vonzóereje is szükséges volt: a népzenéé. Adornoék persze épp a népzenei „megfogódzásban" látják Bartók gyengeségét, kompromisszumra való fogékonyságát. Bartóknál azonban a népzene nem eszköz, hanem *világnézet*. Lehet, hogy ifjúkorában mindez érthetően naiv nacionalizmusból fakadt, lehet, hogy később is nagy szerepet játszott benne a „romlatlan falut" idealizáló antiurbanizmus és romantikus antikapitalizmus, végül is azonban mindez haladó világnézetté izmosodott: az ellenzékbe vonult radikális polgár épp a harcos antifasizmus tisztítótüzében értette meg a népnek (és ezen most már nemcsak a „romlatlan" paraszt értendő) mint biztonságot nyújtó bázisnak a fogalmát, jelentőségét, szerepét.

EZ AZ OKA annak, hogy zenéjében nemcsak magyar, de román, szlovák, arab, sőt, távol-keleti zenei elemeket is felhasznált. A népzene nem invenciójának felfrissítésére szolgált, hanem a művészet által kifejezendő valóság — természeti valóság — alapanyagaként. "... A tiszta népzenét a magasabb műzenére való befolyása szempontjából éppúgy természeti jelenségnek tekinthetjük, mint a testek szemmel észlelhető tulajdonságait a képzőművészetre, vagy az élet jelenségeit a költőre nézve" — írta egyik 1920-ban megjelent tanulmányában. Talán ez a mondat bizonyítja minden egyéb hasonló értelmű nyilatkozata közül a legjobban, hogy a népzene felhasználása menynyire nem mentesítette Bartókot a személyes alkotói állásfoglalástól — a témakitalálástól kezdve, egészen a mű koncepciójának megteremtéséig.

A TÁRGYI VALÓSÁG tehát elsősorban a népzenén, a különböző népzenék szellemének átvételén keresztül érvényesül Bartók zenéjében, s míg egyik oldalról nyelvi alapanyagot szolgáltat, a másik oldalon a valóság és a műalkotás közötti eltéphetetlen kapcsolatot biztosítja. A népzenék jellegzetes dallamfordulatai, melyek Bartók melódiáját áthatják, beáradnak az egész műbe és szerves összefüggésbe kerülnek az európai műzene évszázados hagyományaival: a kontrapunktikával, a variációval, a szonátaszerű formálás kristályos rendjével vagy a dráma törvényeinek belső logikájával. Így jöhetett létre Bartók harmadik nagy szintézise: *műzenei hagyomány és népzene* eggyéolvasztása, sőt ezen belül egy olyan találkozás is, amelyre mindeddig nem volt példa a történelemben: olyan életmű született meg vele, amely az ázsiai és afrikai zenekultúrák felől éppúgy igazolható, mint az európai polgári hagyomány oldaláról.

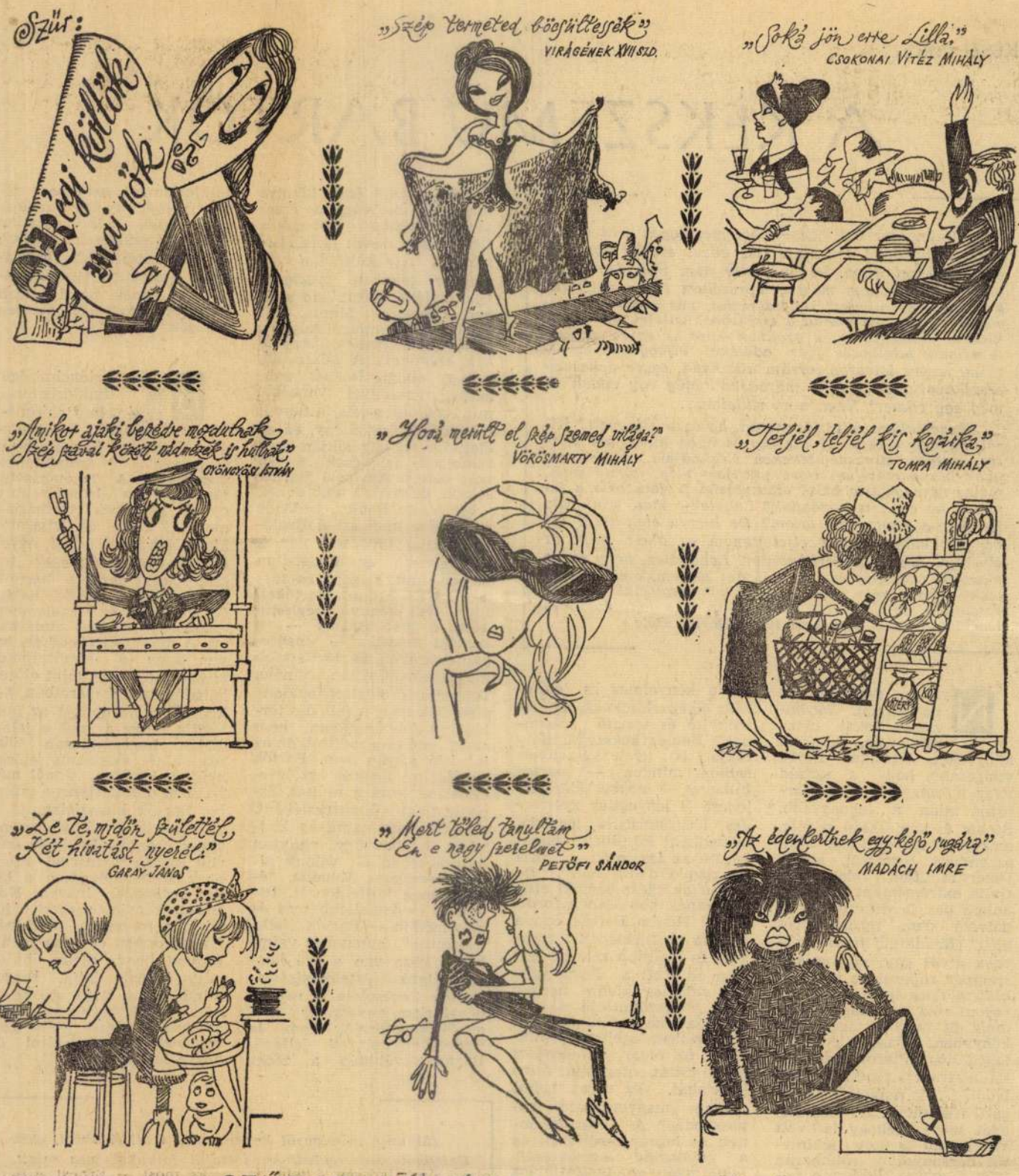

SZŰR-SZABÓ JÓZSEF KARIKATÚRÁI

Színházi dolgok

TÖBB SZÍNT!

OSVÁTH BÉLA, aki olyan korán fejezte be életét, színháztörténeti és dramaturgiai kutatásait, egyik tanulmányában megemlékezett egy régi keletű írásomról. Harmincegynéhány esztendővel ezelőtt azt mertem kívánni, hogy a színpadi képekben a jövőben leginkább „architektonikus és szerkezeti elemek" dominálnak. Hosszú ideig kellett várnom, míg ez az elgondolásom kint is, itthon is valóra vált.

Szükségszerű következménye volt ez annak, hogy új tömegeknek a színház számára való meghódításában a közérthetőség volt a lényeges feladat.

Ebben az új fejlődésben persze találkoztunk olyan jelenséggel is, amely a színpadi kép dolgában iparkodott visszatérni egy elmúlt korszakhoz. A díszlettervező, a maga külön művészetének hangsúlyozásával mindenáron olyat akart teremteni, ami nemcsak harmonikus szólam egy együttes művészetben, hanem külön is élő és ható, külön érvényesülő.

A LEGUTÓBBI időszakban azonban gyakrabban találkoztam főleg klaszszikus műveknél olyan művészi formával, amely ezt a régi kívánságomat valósítja meg. Szeretném megjegyezni, hogy e három évtized előtt hangsúlyozott iránykísérletem nem volt valamely vakmerő újat keresés. Inkább ellenkezés az előbb említett díszlettervezői túltengéssel szemben. Csak azt akartam hangsúlyozni, hogy a drámaíró munkája és a színész ábrázolása a színház legfontosabb tényezője. A díszlettervező művészetének, a maga érvényesülésének elegendő tér nyílik a szűkszavúbb, csak építészeti és szerkezeti elemek adta lehetőségekben. Kevéssel sokat adni, talán nagyobb érték lehet, mint a régebbi színiképek túlgazdagsága. A rendezői elképzelés és az iparművész fantáziája, amely ezekben a formákban keresi meg a maga harmonikus együttesét, kétség kívül alkalmas arra, hogy elsősorban az író gondolatai és érzelmi s a színészi munka ábrázoló és tolmácsoló értékeit juttassa érvényre.

TÖBB MINT HÁROM évtized távolságán át persze öröm volt számomra, mikor e régi törekvéseimet láttam valóra válni itthon: többek között a Lear király, a budapesti és szolnoki Ember tragédiája és a pécsi III. Richárd előadásán, s ugyanez az elv érvényesült teljes mértékben a nálunk járt angol társulat teljesítményében is.

Volt azonban valami, ami ebben az örömömben kissé meghökkentett. Az előadások némelyike a formai puritanizmust továbbvitte és kiterjesztette a színpadi kép minden egyéb elemére is. Nem elégedtek meg a formai leegyszerűsítéssel, de alkalmazták ezt a színekre és ezzel együtt a világításra és jelmezekre is. Az ilyen előadások leggyakrabban uralkodóvá tették a szürke színt. Legfeljebb néhány változatban a drappig és a világosbarnáig mentek el. A szürkeség egyhangúsága fárasztó és elálmosító. Az ilyen lényegileg csak jelképesen épített színpad sok mindent rábíz a néző képzeletére. De a szürke egyhangúság nem nagyon alkalmas a képzelőerő frissen tartására. Két és fél, három órán át ilyen fénytelen környezetben ülni, kimeríti és eltompítja a nézőt, még a legmélyebb írói gondolattal és a legszínesebb színészi ábrázolással szemben is, hiába változnak fölvonásonként az építészeti alakulatok. Tetézi ezt néhol a jelmeztervező indokolatlan alkalmazkodása a szürkeséghez. Láttam például olyan előadást, amelyben egyik jelenetben egyszerre tucatnál több olyan különféle jelmez volt a színpadon, amelynek alapszíne egyforma szürkeség volt.

ÚGY ÉRZEM, hogy itt az egészséges művészi elvnek hibás túlzásáról van szó. Hiszem ma is, mint akkor régen, hogy a színpadi kép ilyen építészeti és szerkezeti elemekből való összetétele igazi légkört adhat a drámaíró és a színész művészetének. Csakhogy nem e szürkeségbe való elmerüléssel. Az ilyen falsíkos tagolási formák nem szükségszerint színtelenek vagy szürkék. Ha pedig a rendező elgondolása ilyen megoldást keres, legalább a világítás felfokozásában és változatosságában, és a jelmezek színességében kell ellenértéket teremtenie. A színházi közönség nemcsak hallgató, hanem néző is. Bizonyos fokú látványosságigényei is vannak. A szemnek ilyen kívánságait nem szabad teljesen mellőzni.

A goethei „Mehr Licht" szállóigéjét így kellene kibővíteni: több fényt és több színt!

Bálint Lajos

atyolat akció

Zenés magyar filmvígjáték

Irta: Békés József novellájának felhasználásával ÖRSI FERENC

Kép: HILDEBRAND ISTVÁN

Zene: Gyulai Gál János, Balassa P. Tamás, Bágya András, Behár György, Berki Géza, Fényes Szabolcs, Jereb Ervin, Nádas Gábor Stark Tibor

Rendezte: FEJÉR TAMÁS

Szereplők: Bodrogi Gyula, Szilvássy Annamária, Kiss Manyi, Zenthe Ferenc, Cs. Németh Lajos, Mendelényi Vilmos, Ambrus Kyri és még sokan mások

Bemutató: szeptember 30.

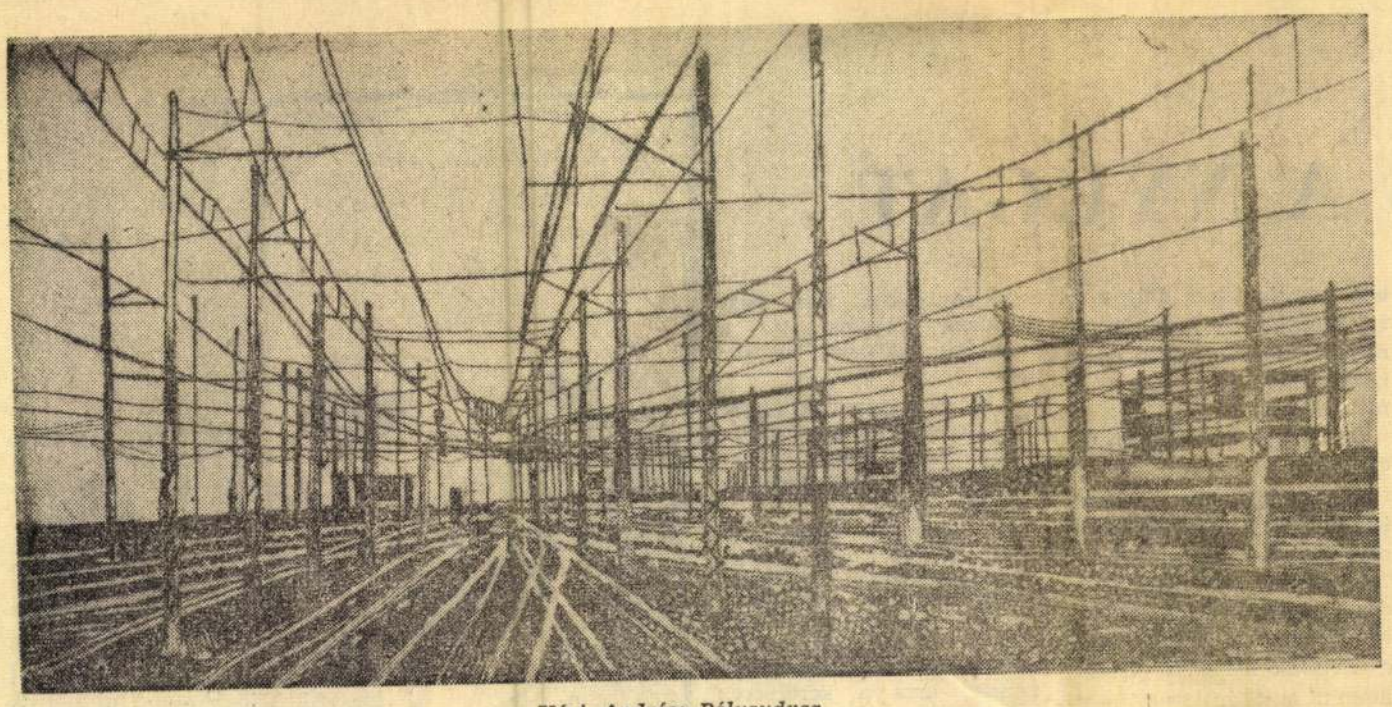

Váci András: Pályaudvar

MEZTELENÜL

Ismerősöm minden porcikájában urbánus emberként került körzeti orvosnak egy kis faluba, a Bükk lábához. A szó közvetlen értelmében *meztelenül* látja a falut, az emberek legszemélyesebb ügyeinek beavatottja, ismeri anyagi viszonyaikat, otthonaikat, ágyaikat vetve és bevetve, városi civilizációhoz szokott szemével érzékenyen reagált a teljesen új, addig idealizált világ megismerésekor.

A tegnap is itt van még

— Azt meg szokták írni, hogy építkezik a falu, több könyvet, újságot olvas. De, olyan szemérmesek, amikor a higiéniáról van szó — mondta egyszer —. Pedig ez legalább úgy hozzátartozik a civilizált életformához, mint az autóbuszjárat, a faluszínház előadásai, a mozi látogatottsága, és a többi.

A falu, amelyről szó van, igen mélyről indult. Az apák, nagypapák generációja summásnak ment nyáron, télen meg erdőre. Civilizálatlan körülmények között, hetekig le sem vetve ruhájukat háltak valamelyik uradalom pajtájában, vagy parázstól melegítve a hegyi kunyhókban. Az asszonyok sok szoknyát hordtak, de ünnepen csak a felsőt cserélték ki hímesre. Az alsók ugyanazok voltak, mint hétköznap. Maguk szőtték a vásznakat, de ritkán mosták, mert sokáig kellett, hogy tartson az anyag. Sok öreg emberen, ma is háziszőttesből van az ing, többnyire szürke, ritkán mosott.

Ma kétszerannyi lakószoba van a faluban, mint huszonöt éve, s feleannyian jutnak egy helyiségre. Akkor alig volt cseréptetős ház, most mutatóban látni csak egy-két zsúposat. Ha végigmegy az ember, szokványos mai falut lát: tágas ablakokat, függönyöket, spriccelt vakolatú, festett házfalakat, kőoszlopos vas-, meg drótkerítéseket, a főbb utakon fél méter széles járda kíséri a házakat. Minden családhoz jár legalább egy újság, némelyikhez több is. Alig kevesebb a rádió, mint a családok létszáma. Minden ötvenedik személyre jut egy televízió, hetenként kétszer mozi játszik. Vasárnap jól öltözöttek az emberek. A fiatalok követik a mindenkori divatot,, szombat-vasárnap a környező állami gazdaságokból, üzemekből hazajönnek parádézni.

— Én voltam itt az első orvos... — mondja ismerősöm —. Úgy jöttem el Pestről, hogy megváltom a világot. Az első évben nagy botrányok voltak. Akkor fejeződött be a téesz-szervezés, mindenki egyszerre akarta kihasználni, hogy ingyen van az orvos. Ha hiszi, ha nem, volt olyan, aki idejött, hogy vágjam ki a tyúkszemét, mert ő már biztosított... Volt nap, hogy százan is megfordultak a rendelőben, és sokat mondok, ha tizenöthúsz akadt köztük, aki tetőtől talpig megmosakodva, kifogástalan fehérneműkben keresett fel. Egy asszony azzal jött, hogy fáj a feje, meg a dereka, írjak neki valamit. Mondom, vetkőzzék le, hogy megvizsgáljam. Azt válaszolja, hogy most nincs *úgy* öltözve, nehezen értette meg, hogy „akkor is" tetőtől talpig kell megmosdania, ha csak a feje, meg a dereka fáj...

Istálló, mint betegszoba

— Már nem is emlékszem hányan írták alá a kérvényt, hogy váltsanak le, mert goromba vagyok. A feleségem el volt keseredve, hát persze, városi lány ő is, nem így képzelte el a falut. Nagy vizsgálatok voltak, jöttek a járástól, megyétől... Én megmondtam, hogy orvos vagyok, nekem nemcsak jogom, de kötelességem is, hogy megkívánjam a tisztaságot. Azt mondták, miért nem nevelem az embereket, lassan türelmesen, tapintatosan?... Akkor még segítségem sem volt.

— Azóta?

— Látta a várószobát?

Papírkosár, köpőcsésze, kétállványos hamútartó, és feliratok, melyik mire szolgál. A kőpadlón csak a cipők nyoma, egyébként semmi hulladék, pedig nemrég ment el az utolsó beteg. A rendelő ajtaján tábla, ezzel a felírással: „ A tisztaság fél egészség! Kérjük, hogy betegeink minden esetben megmosakodva, tiszta fehérneműben jöjjenek az orvoshoz".

— A feleségem ötlete volt.

— Használt?

— Az első időben hallottam, hogy sokan a szomszéd kollégához mentek, inkább fizettek, minthogy hozzám jöjjenek. Sértőnek találták. Ebben a kérdésben a maximális tapintat is sértőnek hat. Öt év alatt azért megszokták a betegek, hogy a rendelőbe tisztán jöjjenek el...

— És otthon?

— Jött hozzám egy kislány, hogy menjek ki hozzájuk, mert a nagyapja nagyon beteg. Első-második osztályos lehetett, majdnem elrepült, akkora nylonmasni volt a hajában, meg valami fehér, fodros kis kötény a ruhája felett. Bemegyek a házba, s indulok az általam vélt tetegszoba felé, de az asszony megállít, hogy ne oda, hanem az istállóba menjek, ott fekszik a papa... Hogy, ne piszkoljon a lakásba...

Cseles „gyógymód"

Eszembe jut egy idős ormánsági orvos. Fiatal korában került a faluba, ahol akkor még megvárták az orvos hivásával azt az időt, amin túl már a maguk módszereivel semmire sem mentek. Viszont ha küldtek érte, nagy előkészületeket tettek. A beteget a ritkán használt tornyos ágyra, ünneplő ruhájában fektették fel. Fiatal parasztasszonyhoz hívták, aki a szokásos módon várta. Arca elkínzott volt, hasát fájlalta. Az orvos mindenre gondolt, csak arra nem, ami elébe tárult.

Meghökkenten kérdezte a fiatalasszonyt, hogy mikor fürdött. Az kétségbesetten nézett rá, és szégyenkezve mentegetőzött:

— Nem fürödtem én kérem, csak régen, még lánykoromban egyszer a Drávában. Nem vagyok én *olyan*...

— Milyen?

— Hogy fürödnöm kelljen.

Ez az eset adta neki azt az ötletet, hogy rászoktassa betegeit a rendszeres testápolásra. Attól kezdve bármilyen betegséggel fordult meg nála valaki, a szükséges recepthez vízben oldódó fertőtlenítőszereket is felírt. Azért alkalmazta ezt a módszert, mert konvencionális szemérmesség miatt úgy sem ért volna el eredményt, ha tiszta vízben való mosakodást ajánl. A fertőtlenítő oldatokban való mosakodást elfogadták gyógymódnak.

Fehérneművel tele szekrény

Könnyebb dolga van annak az orvosnak, aki falusi sorból került ki. A legtöbb ilyen orvos ismeri betegeinek családi, munkahelyi gondjait.

A Felső-Tisza vidékén találkoztam egy ilyen orvossal. A szomszéd faluból való, mindenki tudja, hogy szülei téesz-tagok. Anélkül, hogy megsértődne az illető, megmondhatja:

— Ejnye, János bácsi, hát nincs magának annyi inge, hogy éjszakára ne kelljen a nappaliban aludnia?

A férjhezmenés előtt álló kislányt, aki egész nap viselt kombinéjában búját ágyba, megkérte: mutassa meg a stafirungját. A lány felkelt, *pongyolát* vett magára, és kinyitotta az egyik szekrényt, amely tele volt ágyneművel, fehérneművel, asztalneművel. *Csak nylon hálóingből hatot* őriz szép kék szalaggal átkötve.

— Miért nem ebben alszol? — kérdezte tőle.

— Sajnálom.

Később arról beszél, hogy a tisztaságra tulajdonképpen az iskolában lehet legjobban rászoktatni az embereket.

— Megkértem a tanítókat — meséli — vétessenek mosdótálakat minden tanteremhez, s nagyszünetben addig ne engedjék uzsonnázni a gyerekeket, amíg kezet nem mosnak. Bevezettük a fogkefehasználatot is. Fogkrémet ugyan nem sokan vesznek, de az is eredmény, ha tiszta vízzel, kefével mosnak fogat. Igaz, hogy vannak házak, ahol az egyetlen fogkefével mos fogat az egész család... Érdekes, egészen más a helyzet a csecsemőkkel. Ha kisgyerekről van szó, ott még a nagymamák is jobban betartják a higiénia követelményeit. Nincs is olyan csecsemőm, akinek ne lenne meg a babaolaja, hintőpora, nem is szólva a babakocsiról, a habos ágyneműkről, kisruhákról. A csecsemőknek itt is kijár a mindennapos fürdetés. Talán az is közrejátszik, hogy amikor az egészségházban van a csecsemőrendelés, négy-öt pólyázó asztalon vetköztetik a kicsiket, és ha nem ápolnák őket, rögtön kiderülne a többiek előtt... Az is lehet, hogy azért, mert már itthon senki sem szül. Öt éve volt az utolsó, akihez kihívtak, azt is csak azért, mert már nem volt idő kórházba vitetni... Gondolom, a kórház is hatással van az asszonyokra. Igényesebbek lesznek az anyák... Meg a védőnő is. Lelkiismeretes lány, nagyon gyakran látogatja meg otthon a csecsemőket... Nem tudom miért, de a kisgyerekek tisztaságára sokat adnak... Igaz, ez már egy fiatalabb generáció...

Szemes Piroska

KÖTELEZŐ, DE HOGYAN?

Évről évre megismétlődő jelenet: szeptemberben a diákok megrohanják a könyvesboltokat és az antikváriumokat, hogy beszerezzék a kötelező olvasmányokat. Tapasztalatból tudják, hogy jobb az ilyesmit minél előbb elintézni, mert később kifogy a készlet, és akkor azután következnek az iskolai kellemetlenségek. Nos, az idén is megismétlődött a hajsza az előírt kötelező olvasmányok után, de ez eredménytelenebbnek bizonyult, mint valaha. Már most, a tanév legelején hiába keresik a diákok a Móricz Zsigmond két regényét, A boldog embert és a Rokonokat, vagy a külföld klaszszikusai közül a Tartuffe-öt, a Fösvényt, az Antigonet, a Julius Caesart, a Lear királyt. Lehet, hogy ezt a sort még tovább folytathatnám, de a különböző üzletekben szerzett tapasztalataim közül pillanatnyilag csak ezekre emlékezem. Lehet, hogy naiv a kérdés, de mégis felteszem: nem volna mód több rendszert vinni a kötelező olvasmányok előállításába és forgalomba hozatalába? Nem ördöngösség ez, hiszen kellő időben megvan a tanterv, a tanulók száma is nagyban-egészében kiszámítható, tehát még az a kockázat sem jelentkezik, mint más kiadványoknál. Akárhogy van is, a mostani bajokon már nehéz segíteni. De ennek a rohangászásnak, a nem kapható könyvek utáni kilátástalan vadászatnak nem volna szabad többé megismétlődnie. Ha valamilyen munka elolvasása kötelező, legyen kötelező annak a kinyomtatása is.

(k — ny)

POLGÁR ISTVÁN KÉT ÚJ VERSE:

Búvár a korlát fölött

1.

Kirajzszegelve emlékezetem
falán a képek, ötven is, ha nem több,
felkattintom a villanyt, s láthatók:
Vajszagú bisztró... Tányát ölelem...
Repül egy ernyő... A tenger szemenköp...

Megismertem én is az utazást.
A sablont kaptam: együtt, s ettől-eddig,
előregyártott élmény-elemek.
Ugyanazt láttuk, mégis ki-ki mást,
kivéve azt, ki ámuldozva — semmit.

2.

Visz a vonat, a hömpölygő szerelvény,
visz a karomba hullott holdnyalábbal,
visz tűnődtetve, vakmerően e
gyanakvással és reménnyel figyelt, fény-
s árnyékküllözte, tág országon által.

Béla azt hiszi, alszom. Könny pereg
elárult arcán, suttog: — Az a házsor,
az a sorompó, istenem, az a...
Muszost, itt zúzták szitkok, ütlegek,
s most újra itt van... Gyógyfű-éjszaka.

3.

Csak mint a bábu, ne őt érje sakkmatt,
vagy mint a labda, mit gyors lábak űznek,
szorít az idő, hajt ide-oda...
Ez hát a föld, honnan világba csattant
a népek startjának pisztolyszava!

Ez hát a friss szél! Új dalaiért
ölektől fosztó hány estémet adtam,
sorokat zománcozva hajnalig!
A szoba, melyben hajdan Lenin élt
s melyben azóta a Mérték lakik.

A restik kétrét hajlott, bambatag
szesztestvérei és a harmadosztály
bepállott tömegszállás-gomolya
felett a rugaszkodó házfalak
s a Hold fátylait tépő katona.

S a fiúk! Töprengő, pkos fejek
az asztal körül, baljukon a szellem,
jobbjukon meg a kontyos szerelem.
Picasso-látomás, ikon-sziget.
Nyír-lányok nyújtózkodnak meztelen.

4.

Itthon vagyok, búvár, megtért a mélyből,
s a tenyerében muzsikái a kagyló,
ujjai közt fényt virágzik a gyöngyszem.
A hajó tatján a korlát fölé dől,
s csak néz. csak néz a tükrös mélybe bölcsen.

5.

Kihez maradék élete kegyes,
újjászülheti magát a világban,
ha benne néha úszva megmerül,
s tovább álmodhat arról, hogy mi lesz,
mi lehet még e földön, ha szilárdan
megmarad nyüzsgő emberlakhelyül.

Cipel a villamos

Bezabált hüllő, visz a villamos
vagy kétszáz embert: kifacsart, nyűtt,
magukemésztő, becsavarodott
idegzsákok tömege együtt.

Valaki zsugorodva alszik;
lepattant a körömlakk, és a nő
nem érzi, hogy így már nem hódít,
mennyi tört gerinc, kapkodó tüdő!

S mennyi fűlt hónalj, görcsoldó szitok,
ekszkavátor láb, foglaló könyök!
Sarok mélyére beszorítva itt
velük fuldoklom, velük hördülök.

Cipel a villamos zselévé
alvadt, megőrölt akarásokat,
Kőbányáról, be Pestre, temető
fala mellett, a villamos halad.

S megáll sokkosan, szusszan a Körútnál,
s kétszáz friss ember szétfut, mint a láng,
s már szégyelem, hogy másképp láttam őket.
Erősek, sodruk a járdára ránt.

BARTÓK ÉS A NYUGAT

A NYUGAT indulásától a megszűntéig, 1908-tól 1941-ig, hanninc önálló írás jelent meg róla és kottáival s írásaival ő maga is munkatársa volt a folyóiratnak.

Már 1908-ban azt írja a tragikus véget ért Csáth Géza Bartókról, hogy első, híressé vált munkájában, a Kossuth-szimfóniában, kigúnyolta és macskamuzsikává travesztálta a Gotterhaltét; nem a finom és előkelő Haydn-melódiát, hanem a Habsburgok családi himnuszát. „Aki ilyet mer csinálni, az több, mint abszolút muzsikus... Új, sohase hallott hangszínek, vad, erőszakos ritmusok, amelyeknek lüktetése Petőfi hetvenkedő, harsány poémáira emlékeztet... Hasonlít ez a fantáziabirodalom az Ady Endrééhez is. Csakhogy Bartók vidámabb, egészségesebb. Az ő szarkazmusa derültebb."

Igy ír Bartókról Csáth Géza 1908-ban, s a következő két évben ugyancsak az ő tollából közöl a Nyugat további Bartók-méltatásokat. S most felsorolhatnám, hogy a zenekritikusok közül ki mindenkitől közölt a Nyugat Bartókról szóló írásokat. De elég, ha Szabolcsi Bencére, Molnár Antalra, Péterfi Istvánra, Tóth Aladárra és főleg Kodályra mutatok. Kodályra azért, mert ő írt a II. vonósnégyes első előadásáról, majd a Kékszakállú herceg bemutató előadásáról 1918-ban.

Egy rendkívüli alkotóerő vulkanikus munkáját látja a Bartók zenéjében, egy végtelen kifejező erejű, de szilárd szerkezetű léleknyelvet, melyhez foghatót ma hiába keresünk akárhol. Ez már nem a Bach-korszakbeli gentri érzelgős duhajkodása, nem a Kossuth riadója nem a kuruc búsongása, szóval, nem egy-egy részmagyarság; benne az országszerzők öntudata és a jelen nyomorúságával szembeszegzett élniakarás vad energiája. S a zene konstruktív ereje még jobban érvényesül, ha utána a Fából faragott királyfit halljuk. A táncjáték az opera vigasztalan adagióját egy játékos, mozgalmas allegro ellentétével egyensúlyozza. A kettő együtt mint egy óriás szimfónia két tétele simul egybe. S akik Bartók fő eredményének az atonalitást tartják: ugyan vegyék már észre, hogy mind a két műnek visszatérő alaphangneme van, akárcsak egy-egy Mozart-operának.

AZÉRT IDÉZTEM e Bartókot ily rendkívül megbecsülő Kodály-cikkből, mert ilyen előzmény után érthető, miért fordultam Bartókhoz 1921-ben, mikor már részt vettem a Nyugat szerkesztésében, azzal a kéréssel, hogy írjon ezúttal Kodályról ő, éspedig azért, mert szinte az egész napisajtó Kodály két dalának bemutatását a legnagyobb ellenszenvvel kísérte, sőt, a Magyarország című lap Kodályt még személyében is durván megsértette. Tudtam, hogy Bartók és Kodály kölcsönösen nagyra becsülik egymást; de az a cikk, melyben Bartók Kodály védelmére kelt, olyan önzetlenségről vallott, ami csak a Petőfi—Arany barátságához fogható.

Bartók azzal kezdte, hogy nem hagyhatja szó nélkül a Kodály elleni hajszát. A Kodályt támadó „klikk" embereit nyíltan nevezi tehetségteleneknek, senkiknek. S a Kodály-kérdés szerencsére úgysem itthon, hanem külföldön fog eldőlni. Bartók a legotrombább hazugságnak mondja a sajtó gyanusítását, mintha Kodály a vele való barátságát használná fel a saját érvényesülése érdekében. „Alattomos szándékkal akarják sárba taposni azt a zeneművészt, akiről csak rosszhiszeműek vagy tudatlanok írhatták, hogy utánzó!" Hiszen mind a kettejük művészete közös talajból nőtt ki: a magyar parasztzenéből és az új francia zenéből; sőt, Kodály zenéje sokkal inkább épül régibb hagyományokon, mint az övé: a magyar parasztzene hagyományain. És mennyit köszönhet ő Kodálynak, aki a segítségére volt abban, hogy akárhány művét tökéletesítse! Lehet, hogy Kodály zenéje nem olyan „agresszív", nem annyira „zabolátlan tobzódások", mint az övé; inkább nyugodtabb szemlélődések kifejezője... S Kodály a legnagyobb magyar zenepedagógus, akit meg akarnak akadályozni, hogy fiatal zeneszerzőinket ő irányíthassa főiskolánkon. Zeneszerzőként pedig alig akad a jelenkorban — a hazaiakról nem is szólva —, aki olyan új értékeket tudna alkotni, mint az ő vonóshármasa, szóló gordonka szonátája, vagy két zenekari dala. Végül: nem azért becsüli Kodályt, mert barátja, hanem azért lett egyetlen barátja, mert — nagyszerű emberi kvalitásaitól eltekintve — a legjobb magyar zenész.

KÖZBEVETŐLEG: még egy adat arról, mily példátlan önzetlenség jellemezte Bartókot Kodály iránt. Ezt Mohácsi Jenő írta meg a Nyugatban, Bartók külföldi sikerei kapcsán, 1938-ban. Néhány év előtt ugyanis Bartók utasításait követve, egy magyar népballadai tárgyon dolgozott, mely a táncból haza nem csábítható asszonyról szólt. A mű egyik képe a fonóban játszott volna. Mikor a szöveg egy részét Mohácsi már megformálta Bartók kedve szerint, egy alkalommal ezzel fogadta:

— Hallom, Kodály részben hasonló témát dolgozott fel a Székelyfonóban. Bizonyára jobban csinálta meg, mint ahogy én tudtam volna.

Ezzel abba is maradt az egész.

Bartók-emlékeim közé tartozik az a cikk is, mely még 1929-ben jelent meg a Nyugatban. Nagy Endre írt arról, mennyire nem méltó Móricz Zsigmondhoz, mikor olyan olcsó színpadi dolgot ír, mint a Szépasszony kocsisa. Nagy Endre többek közt elmesélte, miért nem sikerült Kálmán Imrének, minden fogadkozása ellenére, szimfóniákat írnia. Mert előbb pénzt akart szerezni, sok pénzt; ha az ember gazdag, akkor csinálhat csak igazán jó szimfóniákat. De a Tatárjárás után megint csak új operettek következtek. S Nagy Endre felújított egy anekdotát a tizenkilenc éves Bartókról, akiről a tanárai azt jósolgatták, hogy ő lesz az új zene prófétája; és ez az ifjú nyomorog. Gerő Ödön mesélte, hogy nyomban neki is láttak az embermentésnek és sikerült néhány bankárral megértetni, hogy micsoda dicsőség lesz számukra, ha valamikor majd elmondhatják, hogy a nagy Bartók Béla tanította a lányukat zongorázni. Összeverbuváltak neki néhány leckeórát, fejedelmi honoráriumot, harminc koronát óránként, és Gerő Ödön nagy örömmel sietett Bartókhoz a jó hírrel. De Bartók felháborodva utasította vissza az ajánlatot. Hogy ő elkényeztetett kisasszonykákat tanítson pötyögtetni? Soha! Gerő Ödön dadogva magyarázgatta, hogy csak néhány óráról van szó, ez semmi esetre sem zavarhatja munkájában és sok pénz forog kockán, legalább nem kell ezután nyomorognia. Bartók tágra meresztette a szemét: hogy ő nyomorog? Hát ezt ki találta ki? Kinyitotta a szekrényét, kivett belőle egy pohos kenyeret és egy hosszú rúd szalonnát, legalább két hétre való ennivalója van még. Mindene megvan, ami a szimfónia-alkotáshoz szükséges.

S A TIZENKILENC ÉVES Bartóktól most előre az ötven évesig. Mert anyagi gondjai bizony még akkor is jócskán voltak.

A gazdasági világválság idején történt, hogy végignéztem a Nyugat tiszteletpéldányosainak címszalagjait s meglepődtem, hogy Bartók címszalagját nem találtam köztük. A kiadóhivatalnak arra a kérdésére, hogy mióta nem kapja a Nyugatot, mert pótolni szeretnénk az el nem küldött évfolyamokat, Bartók ezt a levelet küldte:

„Január 22-ről kelt becses soraikra válaszolva nagyon köszönöm szíves figyelmüket; de az igazság kedvéért meg kell jegyeznem, hogy én sohase volfam tiszteletpéldányos, hanem rendes előfizetője folyóiratuknak. Nem tudom pontosan: 2 vagy 3 évvel ezelőtt voltam kénytelen kilépni az előfizetők sorából, tekintettel a kedvezőtlen időkre. Talán ne tessék fáradni régi évfolyamok elküldésével, már csak azért sem, mert most nem tudom pontosan megmondani, milyen évfolyamok hiányoznak. Ellenben, ha most beiktatnak a tiszteletpéldányosok közé, azt hálás köszönettel fogadom."

De a legforróbb emlékem, hogy a Nyugat-Barátok Köre irodalmi szalonjában, mely a mostani Béke-, akkori Britannia Szálloda különtermében tartott Nagy Endre vezetésével előadásokat 1931-ben és 1932-ben, egy ízben Bartók felolvasta a tanulmányát a népi zene hatásáról a műzenére; előadását a saját és Kodály zongoradarabjaival illusztrálta.

Távoztakor a ruhatárban már rajta és rajtam is télikabát. Úgy látszik, észrevette csodálkozó tekintetemet a szép bundáján, tehát elmondta, hogy Moszkvában kapta, ahol a leglelkesebb közönség előtt zongorázhatott. De kis szünet után:

— Megkaptam Horthyéktól én is a Corvin-koszorút. De az az értesítés is várt, hogy menjek el a kabinetirodába és köszönjem meg. Nem megyek el és nem is fogom megköszönni.

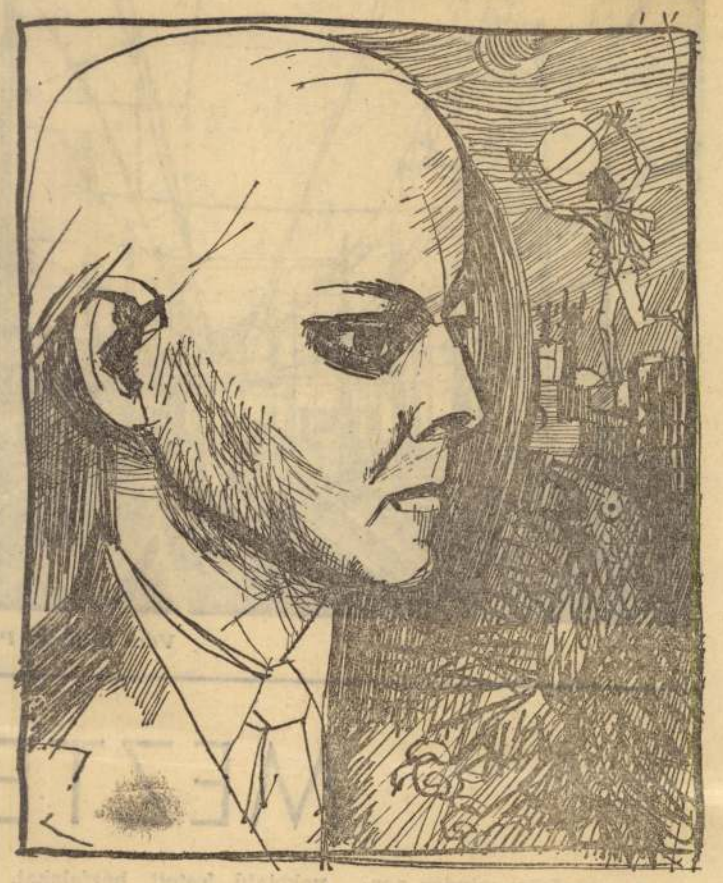

Nagy László rajza

S MOST ARRÓL, hogy mennyiben volt Bartók maga is a Nyugat munkatársa.

1913-ban az Allegro Barbaro kottáját adja át a Nyugatnak. Ady halála után az Ady-emlékszámba a megzenésített Három őszi könnycseppet. 1921-ben, mint már szóltam róla, cikket írt Kodályról. 1923-ban, Osvát Ernő irodalmi működése 25 éves fordulóján az Osvát-számba egy részletet adott a Csodálatos Mandarinból. 1936-ban akadémiai székfoglalóját adta át közlésre Liszt Ferencről. 1937-ben előadást tartott a rádióban törökországi népdalgyűjtéséről; ezt a kéziratát kibővítette és kottaszemelvényekkel szintén a Nyugatban jelentette meg.

1923-ban, Osvát jubileumakor arra kértem, hogy tisztelje meg zongorajátékával is a jubilánst a Vígszínházban tartott ünnepen. S három év múlva Osvát kérte meg őt, hogy az én szerzői estemen zongorázzon. Ebből az alkalomból azt írta nekem, hogy a II. elégiát és a karácsonyi énekek (kolindák) II. sorozatát fogja előadni.

A Liszt Ferencről tartott akadémiai székfoglalójában vetette fel azt a kérdést: milyen joggal tekinthetjük Lisztet magyarnak. S a faji mitosszal szemben itt szögezte le megingathatatlan álláspontját: Kelet-Európában akkora a faji keveredés, mint Európában sehol másutt. Faji szempontból Liszt anyja ausztriai német volt, apja családjáról nem deríthető ki, hogy magyar, német vagy talán szláv eredetű. De megmásíthatatlan tény, hogy Liszt magyarnak mondotta magát, s ezt mindenkinek, magyarnak és nem magyarnak kötelessége tudomásul venni s ebbe belenyugodni. Hogy még magyarul sem tudott? Bartók hivatkozik arra, hogy Eötvös is csak serdülő korában tanult meg magyarul. Művészi, esztétikai szempontból teljesen mellékes a származás kérdése, mert aki igazán nagyot tud alkotni, azt egyformán tisztelet illeti, az egész világ részéről.

1941-ben, Babits halálával, megszűnt a Nyugat. De ebben az évben lett hatvan éves Bartók. Szabolcsi Bencét kértem meg, hogy írjon ünnepi cikket róla. De ezt a cikket Bartók már nem olvashatta. Amerikába már nem juthatott el akkor a Nyugat.

HALÁLA UTÁN sokszor emlékezhettem meg Bartókról prózában s versben is. Néhány hét előtt Lesznai Annával beszélgethettem róla. Az Amerikában élő írónő elmondta, hogy a Bartók-hagyatékot kezelő amerikai bankár úgy ismerkedhetett meg Bartókkal, hogy egy képárverés után megvásárolta Berény Róbert Bartók-képét. Berény Róbertnek erről a képéről én eddig nem tudtam. De eszembe jutott, hogy a kitűnő festőművész zeneértőként valamikor a Nyugatban Bartókról, Kodályról és Weiner Leóról írt kisebb cikkeket. S otthon a Nyugat 1911-i évfolyamának júniusi számában újra elolvastam azt a cikkét, melyben Bartókot, a zene új géniuszát úgy ünnepelte, hogy egyenesen Bach, Mozart és Beethoven rangjára emelte őt.

LÉGY MINDENEKELŐTT EMBER...

1935 januárjában Bartók egy németnyelvű levelet kapott, amely így kezdődött: „Mélyen tisztelt Mester, bátorkodom jelen soraimmal kedvességét igénybe venni, amennyiben egy kis szívességre kérem, ami gyermekeim számára nagyon értékes lenne. Egy emlékalbumot nyitottam meg gyermekeimnek, amelyben szeretnék kiváló zeneszerzőktől ajánlásokat gyűjteni. Mellékelten bátorkodom az említett albumból egy lapot azzal az alázatos kéréssel elküldeni, szíveskedjék azt emlékül egy kis ajánlással ellátni és a fényképet aláírni. (...)" Aláírás: Josef Stránsky. A levél hátára Bartók ráírta a szöveget, amelynek reprodukcióját közreadjuk és itt közöljük fordítását: Ma embere — minden vad idők legvadabbikának embere — légy mindenek előtt ember: és csak ha már megértetted, hogyan légy ember, akkor törődj hazával, bajtársakkal és barátokkal!

Nagyon valószínű, hogy ezt a szöveget írta Bartók ajánlásként az albumlapra. A levél aláírója a levélpapír fejléce szerint a Prágai Kereskedelmi Bank XI. kerületi leányvállalatának igazgatója volt. Bartók szövegét illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy e sorokat megírásának korába kell visszahelyeznünk: a zeneszerző felháborodását tükrözik a nácizmus napról napra brutálisabbá váló megnyilvánulásai miatt. Tény, hogy minden korszaknak megvoltak a barbár cselekedetei és hogy a történetírók nem helyeselhetnék a módot, ahogy Bartók korának emberét értékeli. Másrészről azonban a megrázkódtatás, amit a gondolkodó emberek lelkiismerete a náci erőszak legelső megnyilvánulásakor érzett, magyarázatot ad arra a reakcióra, amit Bartók kifejt. Ennek ellenére meglepő, hogy hangjában egy bizonyos fokú pátoszt találunk, amivel soha nem találkozhatunk sem Bartók életében, sem munkásságában és ami, úgy gondolnánk, tökéletesen idegen természetétől.

Denis Dille

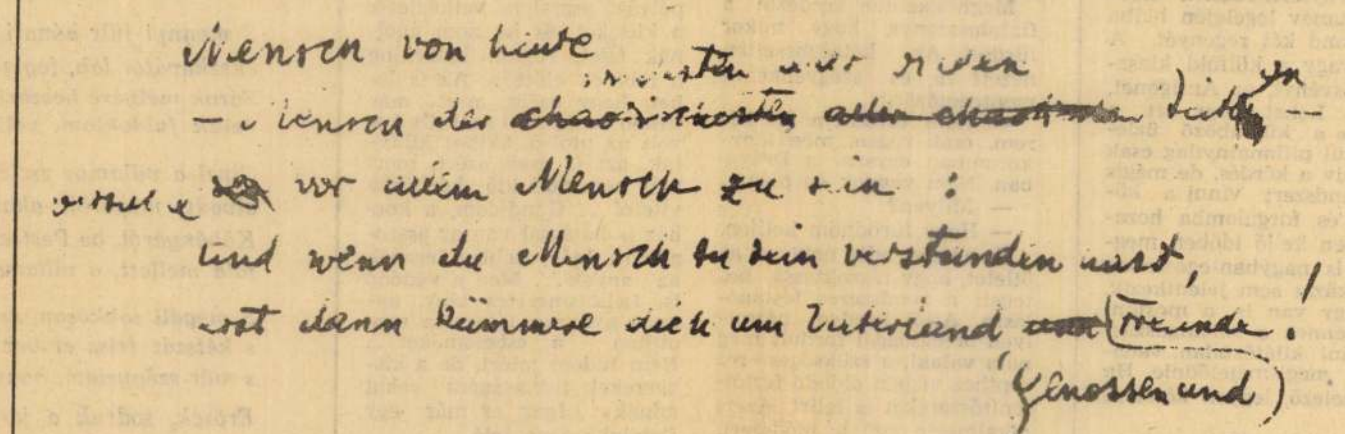

Mensch von heute — Mensch der wildesten aller wilden Zeiten — versuche vor allem Mensch zu sein: und wenn du Mensch zu sein verstanden hast, erst dann kümmere dich um Vaterland, Genossen und Freunde!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Szűr-Szabó József
ÉLET ÉS IRODALOM
1984 DEC 12

1021

ELIDEGENEDÉS

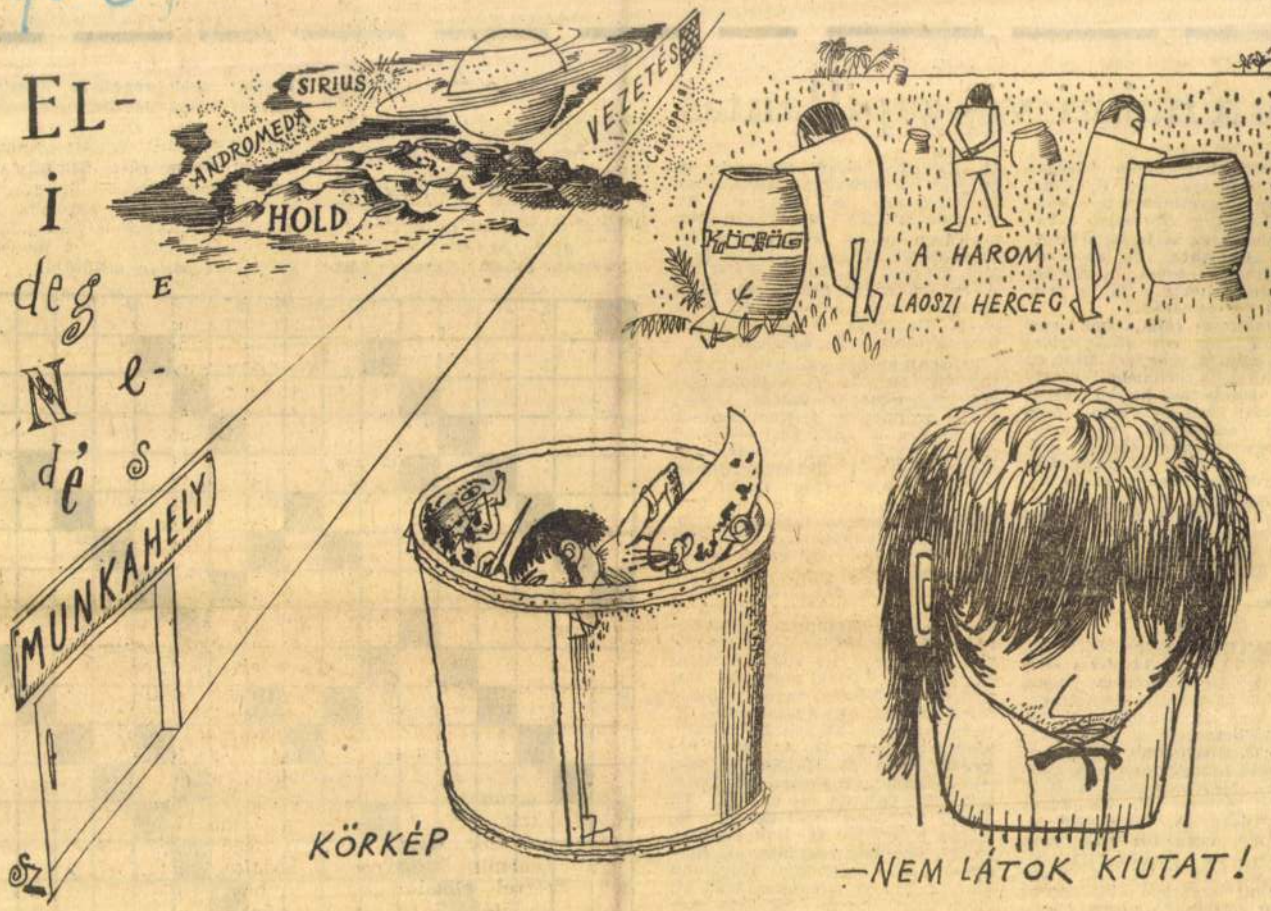

Szűr-Szabó József karikatúrája

...gyagos út vezetett a parton. ...rok között haladtunk. Az ága... talan félre kellett hajtani. Fel... zsögtek a szúnyogok, helyenként

— Hívjanak meg bennünket — mondta Jaskó.

A magas lány végigmért minket.

— Nem is ismerjük magukat — mondta.

...szert ...

A rádi... szűk hel...

— Jó, ...

Muszáj ...

Kati c...

Történelmi visszapillantás

Degenerált bálványok, felséges múmiák fertőztek meg: Habsburgok. Isten kegyelméből úgy köpték Bécsből Magyarországra a bacilust, mintha ez is hozzátartozott volna az etiketthez. És az orvos megállapíthatja most, a nemzet betegágyánál: beteg a fej, a gyomor és a vér egyaránt.

... Vegyük a fejét, hol van Európában még egy olyan arisztokrácia, mint a magyar? Mint ez a mi híres „történelmi osztályunk", amelynek hetven százaléka nem beszél, nem érez és nem emlékszik magyarul; amely egy idegen császár palotáinak oszlopait és falait úgy vette körül századokon keresztül, mint a repkény; amelynek minden vágya a cím és célja a rang; amely annyira kiszakadt a nemzet testéből, hogy saját parasztjára idegen nyelven káromkodik! ... 1. és 22. vízszintes — 16. és 37 függőleges.

★

VÍZSZINTES: (Kétbetűsek: EÓ, RI, AN, MA.) — 1. **Az idézet első része.** 12. Beaumarchais híres alakja. 13. Háztartási tisztítószer. 14. Arab bíró. 15. Szándékozott. 16. Fájdalmas betegség. 17. Titkos tudomány. 18. Zötyögtető. 19. Asztal, pad, olaszul (gondoljunk a deszkára!). 20. Mezőgazdasági eszköz. 21. Római 1501-es. 22. **Az idézet második része.** 25. Tagadószó. 26. Per ... ad astra (itt most nem „aspera"!). 28. Nyájat hajt. 31. Félig teljes. 32 HAK. 33. Nagy ókori keleti uralkodó. 36. Római államférfi, Karthágó esküdt ellensége. 37. Belga város. 38. Ókori balkáni nép. 39. Jól köszörült. 41. Elvégezendő munka. 43. Testrész. 44. Levélborítékon szerepel. 46. Magyar őstörténeti nőalak. 48. Megtanultam. 50. Női név. 52. Úgysem találja! 54. Téged, önt, eszperantóul. 55. Fenyegetésekkel követelőzik. 57. La ... ladra: Rossini operája. 58. Ázsiai vadló. 59. A mérleg egyik oldala. 60. Olasz miniszterelnök 1920-ban. 61. Újra ír. 62. Hatalmas tó. 63. Folyóirat, francia szóval. 64. Érettségi.

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: SO, NO, RZ, MC.) — 1. A japán császár régi címe. 2. Valódi. 3. Vergilius családneve. 4. Kárt okoz. 5. Átugortam a palánkon —— ...! (Petőfi egyik tréfás verséből.) 6. Makacskodás. 7. Érzékeny. Brazíliában honos virág (latin!). 8. Régi magyar szó. 9. Cabet utopista kommunista társadalma. 10. Mócsingos. 11. Germán mitológiai főisten. 12. Amerikai gazda. 16. **Az idézet harmadik része.** 17. Keleti uralkodói cím. 20. Fürdők, németül (fon.) 23. Magyar Rádió és Televízió. 24. Romulus ikertestvére. 25. Árpalé. 27. Ész, értelem (latin). 28. The ...: angol politikai napilap. 29. Capek műve. 30. Magának. 32. Német város a Saale folyó mellett. 33. Fosztóképző. 34. Napnyugta. 35. Mázol. 36. Osztály, idegen nyelven. 37. **Az idézet negyedik része.** 38. Hajlása. 40. Idegen férfinév. 42. Fohász. 44. Édesség. 45. Othello is ez volt. 47. Ázsiai főváros volt 1948-ig. 48. Hajtja a nyájat. 49. Italt fogyasztó. 50. Szerves vegyület. 51. Kérdőszó. 52. Széchenyi Zsigmond könyve. 53. Szorítószerszámok. 54. Közlekedési szerv. 56. Este, olaszul. 58 Morzebetű. 60. Tiszta, franciául. 61. Friss keletű.

(Fenyősy Antal)

A rejtvény négy sorában rejtett idézet megfejtését ké... beküldeni, 1964. december 21-ig. A megfejtők között tíz példányt sorsolunk ki Tamási Áron „Czímeresek" című regényéből.

Megfejtés a 48. számból: Íme, elveszett a test, de él dicsősége. S halál csak testét érintheté.

JUTALMAZOTTAK:

Passuth László „Sasnak körme ner Róbertné, Dunaharaszti; M. Tóth Lászlóné, Tokaj; Sármási Ágnes, Kecskemét; Tartally Józsefné, Nagydobos. — Mátyus Jánosné, Hrabovszky Ferencné, Simonffi Jenő, Galga István és Róth Ede, budapestiek. — **A jutalomkönyveket postán elküldjük.**

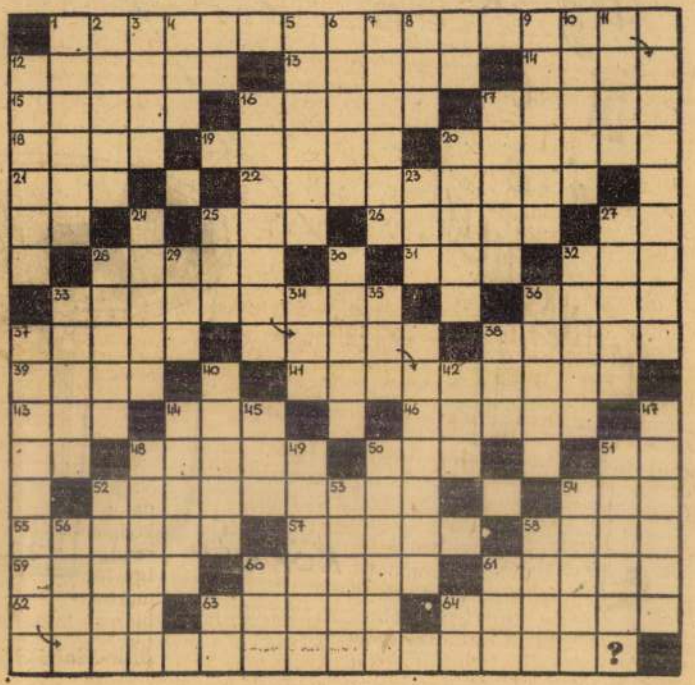

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

Szűr Szabó [illegible]

1966 MÁR 5.

1021

Tetszett

VÉNUSZ A FÉSZEKBEN

Rubens híres Bundás Vénusza a Fészek Klubban vendégszerepel. Telt idomain meglátszik az idő múlása — illetve a kozmetika, amelyen Szűr-Szabó József ceruzája nyomán átesett. A Vénusz ugyanis karikatúra jellegben látható, Olcsó címmel. Azaz: sok zsír, és hús.

vonalbeli karikaturis. főleg a művészeti élet jait nyilazó műveiből zett parádés felvonu- Fészek Klub A jó- bolondos ötleteknek rtéket ad a változa- dern rajztechnika, ezés elegáns mo- Balázs Piritől assótól Szűr-Sza- ncnál több kari- felvonultatásáért zönetet a Fé-

(n)

POL

1964 AUG

1021

Szűts-
SZABÓ JÓZSEF

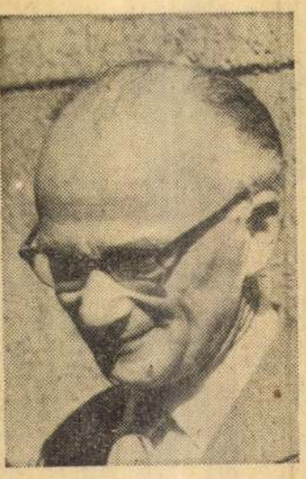

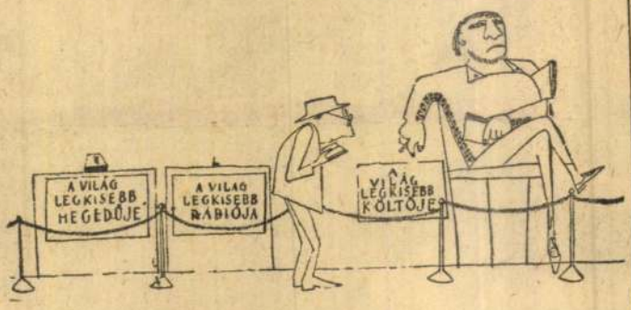

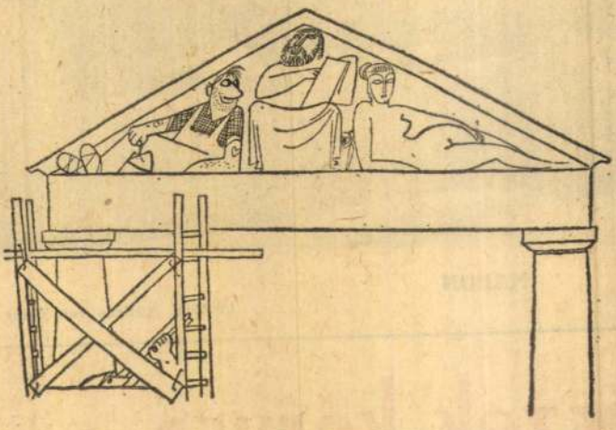

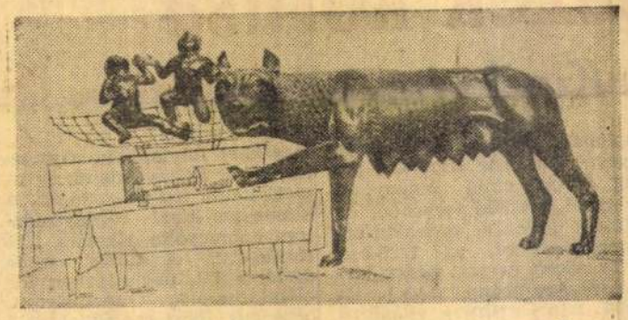

Szemelvények a művész most megjelenő Karikatúrák című gyűjteményéből. (Képzőművészeti.)

Magyar Hírlevél
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NAPON

(Tokaji András felvétele)

észek kórusa

ba Kiadó terveiben

Bolondok hajója című regényével Du Bose Heyward pedig *Porgy* című regényével szerepel a kiadó tervében. Az utóbbi különös érdeklődésre tarthat számot, az 1925-ben nagy sikert aratott néger tárgyú regény drámai feldolgozásából írta Gershwin világhírű Porgy és Bess című operáját.

A III. negyedévben bőséges

Ázsia, Latin-Amerika, Afrika

irodalmának választéka. Az afrikai néger értelmiség mai problémáit világítja meg Chinna Achebe drámaian feszült kisregényében, amelynek címe *Örökké nyugtalanul*. Első ízben mutatkozik be magyar nyelven ceyloni író, Raja Proctor személyében, akinek *Ahol a vizek találkoznak* című elbeszéléskötete bepillantást enged népének életébe, parasztok és halászok küzdelmébe a mostoha természettel és a társadalmi elmaradottsággal. A Népek Meséi sorozat *Indiai mesék*kel folytatódik, a mesét Mulk Rádzs Anand, az ismert indiai író dolgozta fel. A klasszikus kínai regényirodalom legnagyobb alkotása Cao Hszüe-Csin *A vörös szoba álma*, a IV. negyedévben fog előreláthatólag megjelenni; hőse egy főúri családból való ifjú, aki családjában csalódottan zarándokként járja a maga útját. Dél-Amerikát a III. negyedévi kiadványok között López Valdison guatemalai író *Megtört élet* című elbeszéléskötete képviseli; a mű 1960-ban elnyerte a legnagyobb kubai irodalmi díjat.

Felsorolásunk csak ízelítőt ad azokból a tervekből, amelyeknek névsorai hosszúak és egyre érdekesebbek; Aziz Neszin török humorista. Wilhelm Moberg svéd író, Jean Follain francia költő, az olasz Giuseppe Dessi és Goffredo Parise nevét már csak megemlíteni tudjuk abból a mintegy 80 művet tartalmazó tervből, amelynek megvalósulásáról havonként tájékoztatjuk olvasóinkat.

KASSÁK LAJOS:

Szombat vasárnap

Az öböl vadzöld partján tanyázunk.
Kijöttünk a városból
hogy lássuk a napkeltét
éjszaka az ezüstveretű csillagokat
a Göncöl geometriáját
a Tejút kék-fehér remegését.
A lányok boldogok, mint talán még soha

Lutoszlavu Gyulai igényteljes versében nagyszerű vállalkozásokra indul, nagy összefüggések világát igyekszik felderíteni, és ha nem félnénk a nagy szavaktól, „talánok" és „úgyszólvánok" nélkül is kimondanánk: makrokozmosz és mikrokozmosz bonyolult kölcsönhatásait kutatja. Egyik legszebb versében háborús élményeire emlékezik vissza, látja magát négykézláb, egy tócsa sárgás agyagszélén, és töprengve kérdezi: *„Eltűnt nyomom? Magam sem értem, / most furcsán fontos ez nekem. / Történelem ez is? Vagy mégsem? / Négy nyom — még nem történelem?"* Egész lírájának fő gondolata ez a vizsgálódó kérdés. És a dolgok közti kapcsolatok kutatásából következik Vinokurov legszebb törekvése, amelyet egy helyen így fogalmaz meg: *„végiggondolni magamat."*

Ha a versek alatt évszámok is volnának, a magyar olvasó is láthatná, hogyan halad a költő a hétköznapok megtalált filozófiájának új felfedezései felé. Vinokurov felfedezte az egyszerű világot, ahogy egyik versében mondja: *„az intim dolgok roppant tárlatát."* Alighanem ez sikerének és varázsának titka otthon és külföldön egyaránt. Hiszen az egyszerű világban élünk, és közös törekvésünk benne végiggondolni önmagunkat.

Elbert János

Magyar novella-antológia oroszul

A moszkvai Malodaja Gvardija kiadó 30 000 példányban „Tavaszka" címmel fiatal magyar prózaírók elbeszéléseiből válogatást adott ki. A kötetben *Baráth Lajos, Galabárdi Zoltán, Galambos Lajos, Gerelyes Endre, Kamondy László, Kertész Ákos, Lázár Ervin, Mocsár Gábor, Pintér Tamás, Rákosy Gergely, Szakonyi Károly, Fejes Endre, Fülöp János, Csontos Gábor* és *Sobor Antal* egy-egy írása szerepel *I. Mironyec, J. Tumarkina*, illetve *J. Bocsarnyikova* fordításában. Az antológiát — mely függelékként a szerzők életrajzát is ismerteti — *J. Malihina* szerkesztette, előszót pedig *M. Prilezsajeva* írt hozzá.

Mahábhárata, Rámájana (Helikon)

Egy idegen világ legen

Valahányszor az ókori vagy a távoli népek költői alkotásait adjuk át a mai olvasóknak, nem árt újból és újból előre bocsátani: más volt a régiek költészetfogalma, mint a miénk. Nemcsak arról van itt szó, hogy az ősköltészetnek túlnyomó volt a kultikus szerepe; nem, a régiek nagyrészt mást értettek versen, mást kerestek, mást élveztek benne. Homérosz vagy a görög líra néhány darabja a maga közelségével ne tévesszen meg. Az a kivétel. Különösen hangsúlyozni kell ezt a fogalmi másságot, ha az ind költészet frissen lefordított két remekét, a Mahábharátát és a Rámájanát forgatjuk. Ez a hat kiváló műfordító áldozatos munkájából (részben szanszkrit eredetiből fordítottak!) létrejött vaskos kötet valójában nem is a Mahábharáta és a Rámájana, hanem csak a két eposznak az alapcselekményen túlmenő legszebb epizódjai. A mi fogalmainkkal élve: az eposzokba beékelt ind legendák gyűjteménye. Nos, a keresztény legendáknak az ókorban vagy a koraközépkorban versbe foglalt változata, ha létre jött volna ilyen óriás terjedelemben, az sem volna számunkra közvetlen líra, abban sem gyönyörködhetnénk pusztán esztétikai érzékünkre hagyatkozva. Azt hiszem, ez nem szorul további magyarázatra. A Mahábháratára és a Rámájanára vonatkoztatva vegyük ehhez még hozzá, hogy ezek a kétezer éves ind legendák egy számunkra teljesen idegen mithosz-világ szülöttei.

Ha valaki olyan szemlélettel közeledne a mi kultúránkhoz, hogy azt mondaná: „De furcsa világ ez, egy iszonyatos kivégzésforma jelképe van megfestve, kifaragva a templomokban, azt ábrázolják feltűnő számban a múzeumok képei, sőt, szerte az egész földrészen az utak mentén is ott áll a szörnyű kőkereszt" — annak az idegennek a szemlélete volna hozzánk hasonló, amikor mi az ind legendavilágba belemerülünk. De ez még csak a vallási szemlélet idegensége. Holott ezen túlmenően, hiszen a vallással az is összefügg, az emberi értékrend is más, s természetesen más az emberi törekedés célja, értelme. Szinte-szí
ember maga. E
ség után, alig s
az ősi ind költé
eltér-e és menny
miénktől. Hadd soroljunk fel mégis néhány lényeges jegyet: személyiséget tükröző lírai tartalmaik elenyészőek, epikus előadásmódjuk vontatott s ugyanakkor visszatérő, sablonos díszítőelemekkel túlékített.

Mit élvezünk bennük mégis? Laikus szemlélettel, belehelyezkedés, egyéniségünk átengedése nélkül elég keveset. A végtelenül áradó s nemcsak idegen morállal, de barokkos moralizálással teletűzdelt szövegből itt-ott persze így is felfénylik egy-egy mesei (népmesei) történet szépsége, vagy egy-egy őserejével megrendítő mítosz vagy világmagyarázat. Szávitrin, a férjét a haláltól visszaperlő nő-Orpheuszon joggal ámulhatunk, joggal adjuk át magunkat a mítosz gejzírszépségének, mely archaikus evidenciájával olyan, mint egy ütés: egy elhomályosult, de rejtve élő képzet újrafelismerése. De a ránk
...ily gyönyo-
ruségre vágyik. (Legtöljebb a kitűnő fordítók: *Lakatos* István, *Jánosy* István, *Rab* Zsuzsa, *Kerényi* Grácia és *Szerdahelyi* István üdítik fel néhol berzsenyies zengzetekkel.) És bizony más vágy: a megismerés-vágy sarkallása kell ahhoz, egyfajta tudósi és kultúrhistóriai felajzottság, hogy az eposzok költői felszínénél mélyebbre merülve, csakugyan magához tudjon bilincselni az ind világ különleges varázslata. E vágy nélkül — kár volna takargatni — lírai élvezetünk is hiányos. Míg hatása alatt, mintegy mágnesterébe kerülve, költői élvezetünk is elmélyül.

S ezzel valójában már ki is rajzoltuk ennek a nagyszabású vállalkozásnak, mely a fordítók mellett elsősorban *Vekerdi* József munkája, értékét és kultúrtörténeti célját.

Lengyel Balázs

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1066 APR 24

1021

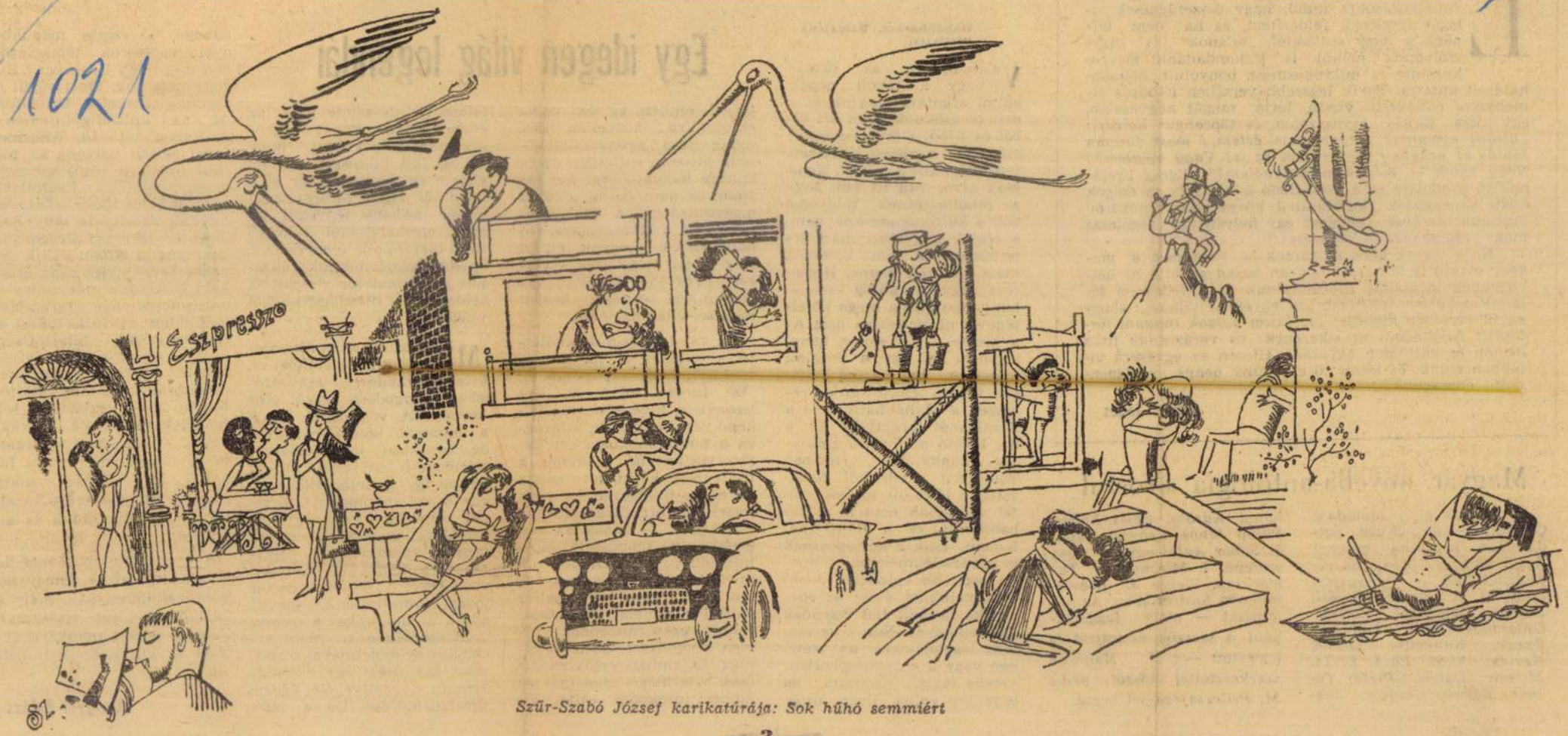

Szűr-Szabó József karikatúrája: Sok hűhó semmiért

1965 III 10
102/

SZŰR-SZABÓ JÓZSEF KARIKATÚRÁI:

Művészeti viták

FESTÉSZETÜNK STILUSPROBLÉMÁI

SZOBRÁSZATUNK

HÁMOS GYÖRGY TÉVÉ-LEVELE:

Miről ismerhetjük fel a nyarat?

Régebben, amikor még nem igáztuk le a természetet, a nyarat általában könnyű volt felismerni. Erősen sütött a nap, meleg volt, későn sötétedett. S ha voltak is néha nyári zivatarok, azokat előre lehetett tudni, mert jönnek. Leülnek a tévé elé, s nézhetik sóváran, száraz szemmel a képernyőt. Szeretném továbbá egy különös fizikai jelenségre felhívni a műsorszerkesztők figyelmét: az elektromágneses hullámoknak az a természetük, hogy a beutaltakat nyara-

mindjárt el is kezdem. Megnéztem vasárnap a Nyári divatbemutatót a Szabadság Szálló bárjában. (Mért adunk szállodáinknak ilyen ünnepélyes neveket?) Ha egy férfi női divatbemutatót néz — különösen olyat, melyet fürdőruha- és fehérnemű-

a dolog: arra koncentráltam, hogyan kell kiszámítani a területét. Gondolom, a többi férfi szakmai érdeklődő is így volt vele a képernyő előtt.

Akadt még néhány nehéz pillanat a Szabadság-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szűr Szabó József

ESTI HIRLAP
1984 SZEP 12

1021

Mi kell a karikatúrához?

Ceruza

Papír

Karikaturista

A nevettetés módjai • Krétával komponált jelek
A rajz sorsa • Szűr és a Zür

A jelbeszéd művészete új kötettel gazdagodott. A képes szó művésze, Szűr Szabó József Zűr című karikatúraalbuma megjelent. Tizenkét és fél íven, száznál több — 90 százalékban még nem publikált — humoros grafika-sorozata: szelíden elnéző rovás, mérgesen csipkelődő megrovás a régmúlt és a ma epizódjairól.

Szűr Szabó József rajzai — a Zűrben közreadottak erre a példák — nem véletlen szülte sziporkák. Tudatos, kiszámított bíráló, értékelő, ítéletmondó. Mosolyra, fejcsóválásra egyaránt késztető. S éppen ezért szűkszavú, tömör. Minden hivalkodás, zagyva póz nélkül *modern*. Szigorúan az. Nem is lehetne más.

Első sikereit még az elemi iskolában érte el. Pajtásainak noteszébe, írkalapjára, rendelésre rajzolt, csoki-honorárriumért. A gimnáziumban a latin tanár úr feleltetés nélkül jelessel jutalmazta a táblára krétával komponált Mucius Scaevola, Marcus Aurelius, Ovidius, s kedvese portréit. Férfikorában is kísérletező kedvű maradt. Darvas Szilárd és Gádor Béla báb-operettje, a Szerelmes istenek általa tervezett figuráit a közönség már a tréfás alakok megjelenésekor tapssal fogadta, mulatta még megszólalás előtt.

Öt évig járt az Iparművészeti Főiskola grafikai tanszakára, és újabb öt esztendeig volt a Képzőművészeti Főiskola, Vaszary János — kitüntetett — tanítványa. A kitűnő képességű festőreménységet szatirikus hajlama, szórakoztatni vágyó tálentuma egy másik művészeti ág művelőjévé tette. Az Est-lapok, a Pesti Hirlap, majd a Magyar Nemzet karikaturistája lett. Megtanulta a percre-reagálás, a javításra már nincs idő, a még lapzárta előtt készen követelt újságrajzolás speciális tehetséget kialakító mesterségét.

1945 óta a Ludas Matyi népszerű munkatársa.

A tegnap eszközeiből megőrizte a használhatót, s ugyanakkor érzékeli, felfogja, s menten visszaadja a kor mosolyogtató és bosszantó jeleit. Azonosul — mert azonosulni akar! — a mai idők tempójával. Mindig, így a Zűrben is, félremagyarázhatatlanul egyértelmű. Vallja: a humoros rajz sorsa pillanatok alatt eldől. A jó karikatúra mosolyogtat, viszont ha a néző azonnal nem asszociál, akkor felesleges. Nem használ az „elemzés", a magyarázgatás, az esztétikai skatulyázgatás.

Sok könyvet illusztrált — saját könyvét csak most állíthatta össze. A külföldön is ismert Szűr Szabó karikatúrái „könnyedén és fiatalosan toppannak elénk — írja Gyárfás Miklós a Zűr prológjában. — Egy pillanatra meghökkentenek, majd amikor »összeszedjük« magunkat, felszabadító nevetést váltanak ki belőlünk. Ez a felszabadult nevetés nem mindent magában foglaló kategória. Szűr Szabó nemcsak felszabadítóan tud nevettetni, hanem csodálkoztatóan, kételkedtetően, elgondolkoztatóan is."

És igényesen, bölcsen, politikusan.

Munkácsy-díjas.

(lászló)

Városfüzér a f

A gyermek

nácstermében

(Bozsán felv.)

Broz Titot, Kádár Jánost és a többi kedves vendéget. Rachfát László párttitkár megnyitó szavai után *Kádár János és Tito elnök szólt a gyár dolgozóihoz.*

Görög—török nap

a Biztonsági Tanácsban

CIPRUS CÁFOLJA A BLOKÁD-HÍRT

New York, szeptember 12.

A Biztonsági Tanács tegnap megkezdte Törökország és Görögország egymás elleni panaszának vitáját.

A török panasz a görögök katonai intézkedéseit kifogásolja, a görög panasz pedig a Törökországban élő görögök tömeges kitelepítését.

A szovjet küldött, miután rámutatott, hogy a feszültség néhány NATO-hatalom ciprusi beavatkozásának a következménye, hangsúlyozta:

a Biztonsági Tanácsnak oda kell hatnia, hogy a görögök ellen hozott török megtorló intézkedések megszűnjenek.

Az *angol* küldött az úgynevezett gazdasági blokáddal foglalkozott, amelyet állítólag a ciprusi kormány folytat a ciprusi törökök ellen, s felhívást intézett a török és a görög kormányhoz, hogy tanúsítson önmérsékletet.

A meghívott *Kiprianu* ciprusi külügyminiszter cáfolta a töröklakta ciprusi körzetek gazdasági blokádjáról terjesztett híreszteléseket.

Felhívta az ENSZ képviselőit és a nicosiai török ügyvivőt, hogy Kokkinába ellátogatva, győződjenek meg arról: a körzet török lakossága elegendő élelmiszerhez juthat.

A Biztonsági Tanács ülése röviddel éjfél után ért véget anélkül, hogy a görög és török panasszal kapcsolatos újabb ülés időpontját kitűzték volna.

ik Londonban

különböző pontjain plakátok hívják fel a közönség figyelmét

a Selfridge's-nél bemutatásra kerülő magyar fogyasztási cikkekre.

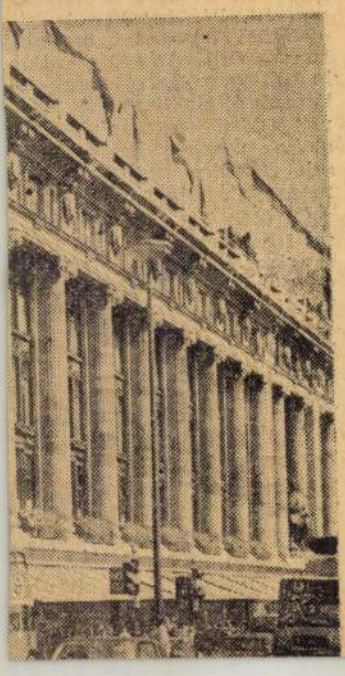

ben olajággal.

Olyan, mint a Picasso-rajzolta békegalambok.

De ez még az 1700-as években röppenhetett oda, a kapu fölé, amikor a megyét bíró Haruckernek megújították a templomot.

Lehet, hogy épp ők kapták ezt a galambot címerükbe a másik hálás királynétól, Mária Teréziától, a buzgó komiszkenyérszállításért, de én szívesebben elhinném, hogy a város és a megye jelképe ott az a madár. Mindenesetre különösképp helyénvaló a békegalamb itt *Békés* megyében, s abban a városban, amelyet még nem is régen, teljesebb nevén *Békés*-Gyulának hívtak.

Érvénye is van ennek a szónak itt, ma is.

A nemzetiségek közti béke példaszerűen virágzik ezen a környéken. Talán akkor pecsételődött meg, vérszerződéssel, ez a béke, amikor 19 áprilisában az alig egy hónapig tartó gyulai tanácsuralom négy vezetőjét kivitték a város határába, a Veszeli csárdához — és ott „hazamehetnek" mondták nekik, hogy

Ahová az utas igyekezett, az utca neve is szelíd volt. Hajnal utca. Eddig csak névről ismerte, levelezőlapokra rótta ezt a címet. A valóságos utca szépen illett a szelíd névhez.

Az utazót itt rendszerint haboskávéval várták.

A gémeskút mélyén hűsölt a tejszín.

L alakú utca szögletéből nézett ki a Hajnal utcai ház két ablaka. Odabent, a gémeskút árnyékában sok nyelven sok könyv, és a gyakori nyugati tanulmányutak trófeái, párizsi metszetek, színezett rézkarc Shakespeare szülőházáról, norvég porcelánok bűvölték el az utazót, akinek Gyula volt az első külföldje. És Gyulán ez a ház: Európa egyik kiskapuja.

Egy másik hasonlóképpen szögletbe szorult, s onnan kitekintő házra is emlékszik az utazó, ott is megfordult, és a mesebelien ósdi ház falán, a fényesen ragyogó magas zsindelytető alatt megindultan olvasta a bronztábla emlékeztetőjét, hogy ott született Pálffy Albert. A történelmi áhítatot nem zavarta,

Csakhogy abban az időben ez a nevezetes Vár csupán Almásyék kastélyparkjának hangulatos díszéül szolgált. S ide az utazó hiába kukucskált be, nem láthatta.

Más se láthatta.

AZÓTA a gyulaiak bevették az Almásy-rezidenciát. A kastélyépületet a Békés megyei csecsemők hódították meg maguknak, a parkot megszállták a tízezres hullámfürdőzők.

És ezzel megnyílt az út a Várhoz.

Most látom csak, milyen szép ez a Vár. Nemcsak úgy, ahogy a romok szoktak képzeletgyújtogató varázsukkal szépek lenni, hanem szép a szemnek is, mint egy építőművészeti alkotás. A soktornyos, donzsonos, égretörő, girbe-gurba, érckakassal kiáltó sziklai várakkal szemben ez egyetlen monolitikus tömb, tömör kocka, zárt ököl, egy alig észre-

ÚJ KÖNYV	**SZŰR SZABÓ JÓZSEF KARIKATÚRÁI**	Ritkaságszámba megy nálunk egy-egy karikatúra-könyv megjelenése, pedig világhíres, filozófikus rajzművészek könyvei külföldön sorozatban jelennek meg. És nekünk is vannak világhírű, gondolkodó rajzolóink.	**Gyárfás Miklós és Szűr Szabó József előszavaival Képünk: Szűr (önkarikatúra)**		*Szűr ceruzával gondolkodik. Vagyis vonalakkal fejezi ki véleményét. Sok ötlete van. S ezek jó ötletek. Sok szeretet és csipkelődés, Szűr Szabó József jókedvű karikatúrista. Mulat a világon, és minket is mulattat. Hogy közben el is gondolkozunk? Hát, istenem!*
ÚJ HANGLEMEZ	**CIGÁNYDALOK Csenki Imre feldolgozásában**	Tévedés ne essék: a cigánydalok nem »magyarnóták«. Valóban cigánynépzenéről van szó.	**Énekli: Kovács Apollónia (képünk)**		*Régi félreértést tisztáz ez a hanglemez. A valódi cigánydal = népdal. Ezen a hanglemezen nemcsak tudományos anyag, hanem szórakoztató muzsika hangzik el. Külföldön sok tízezer példányban rendelték meg.*

AZ ÉS BUDAPEST IRODALMI MELLÉKLETE

1956. október 13. — 41. szám.

Egy bécsi fapofa

Füsi József kiadatlan elbeszélése

F. T. nemzetközi fezőr és zseniális üzletember jóvoltából megláthattuk a híres Ade-bárt, az alvilági és éjszakai Bécs egyik nevezetességét.

A csinos, vékony, feketeképű fiatalemberrel, ki mindössze huszonegy éves, megkötöttük az utolsó napnak szinte utolsó órájában nyomorúságos üzleteinket — épp hogy a cipőnket és ingünket nem hagytuk nála —, közben végignéztük, hogyan készülődik müncheni üzleti útjára: nylontáskájába nyloningeit nylonzacskóba csomagolva rakta be és gyönyörűséges sötétkék ruháját, valamint hordozható rádióját és villanyborotváját. A fiatalember valami hét nyelven csevegett velünk, egészen folyékonyan törte a magyart is — apja, anyja magyar, ő Pozsonyban nőtt fel, tőlük tanulta meg anyanyelvét —, jelenleg osztrák állampolgár, de éppen tegnap kapta meg amerikai vízumát, amelyért „négy éven át harcolt" és végül is csekély ötezer dollárjába került, tegnap tette le az esküt, amely huszonöt pontból áll, és az első köztük az, hogy érintetlen kommunista eszméktől, soha kommunistákkal nem érintkezett, és nem is fog, nem alkoholista és nem homoszekszuális, egyszóval minden testilelki eltévelyedéstől szűz, alkalmas rá, hogy valaha amerikai állampolgár lehessen.

Egyszercsak Pilinszky János felállt az asztaltól, ha lehet, még jobban elsápadt, mint amilyen egész nap volt, szeme megmeredt és csöndesen azt mondta: — Azt hiszem, most meg fogok halni.

Dermedten néztünk rá, a fiatalember kezében megállt a nylonhajkefe, a padlóra állított családi rádió olasz táncmuzsikát bugyborékolt a padlóra, és F. T. úr azt mondta a mindent tudók fölényével: — Egy frászt fog maga meghalni itt nekem. Maga éhes.

— Igen — mondta a költő engedelmesen —, még ma nem ettem semmit.

— Mama — rendelkezett a fiatalember — adjon valamit nekik.

A mama, a riadt szemű, kedves, fekete mama, akinek arcára rá van írva az utolsó negyedszázad történelme, futott a konyhába és pillanatok alatt három csésze párolgó holland kakaóval tért vissza. Kiderült, hogy a másik költő meg a dramaturg is igen keveset evett aznap: a kakaó, mintha mentőautón érkezett volna, mindenki magához tért. Én annak örültem, hogy a cipőm a lábamon maradt, mert még délelőtt F. T. úr papája segítségével csaknem eladtuk a bécsi nagy zálogházban, a Dorotheumban. Estére ugyanis teljesen váratlanul megjavult anyagi helyzetünk és most F. T. úr még azt is megígérte, hogy elvisz bennünket az *Ade*-bárba, amelyről már annyi szépet hallottunk. Azt okvetlen meg kell nézni — mondták a bennfentesek. A fiatalember, ki minden lézengő schillingünktől megszabadított bennünket valami elbűvölő könnyedséggel, szemlét tartott anyagi roncsaink fölött, és megígérte, hogy elintézi: féldíjat fizetünk a ruhatári mamának és hatan négy üveg sör mellett megláthatjuk a nagy atrakciót. Megéri.

Megérte. Zuhogó esőben értünk oda. Lepakoltunk a szűk ruhatárban. A kedves öreg néni valóban elnézőnek bizonyult, de még a főúr is, hála F. T. úrnak, aki itt, gondolom, mindennapos törzsvendég, és úgy látszik, szakértő a szürrealista festészetben is, amelynek ürügyén ez a bár működik, hiszen éppen Pilinszkytől, a tudatlan magyartól fölényesen megkérdezte, tudja-e, mi az! Éppen tőle, aki minden hivatalosan kapott pénzét művészeti könyvekbe fektette: valami húsz könyvet vett éppen e tárgyban.

Hát a bárban, amelynek mennyezete eredeti (vagy talán nylonból készült, eredetinek álcázott) náddal és szalmával van ügyesen kiképezve, valami ősi afrikai bungalónak — csakugyan volt egy csomó festmény — csupa ismeretlen helyi nagyság felismerhetetlen remekműve — ámde aligha ezért jár ide ez a sok fiatalember és nadrágos, lófarok-hajzatú lány, bécsi és külföldi, hogy ezeket tanulmányozza, hanem hogy a barlangszerű lyukból harsogó zenekar vérpezsdítő zajára modern kánkánt járjon.

(Korcsmáros Pál rajza)

Már tele volt az elvarázsolt kastélyra emlékeztető, lugasokkal, drótházakkal, piros-fekete páholyokkal ügyesen megszerkesztett helyiség — a magyar „megfigyelők" hátra szorultak egy kis lyukba és onnan bámulták a szambázókat.

Mi is csak azért elegyedtünk táncba ó-konzervatív csoszogásunkkal, hogy közelről láthassuk ezt a csodát. Sokan voltunk ilyen külföldi megfigyelők. De persze még többen a szambázók. Ezek, hogy úgy mondjam, csekély tapasztalatom szerint, az „alapfigurát" járták, amelyet egyik bájos fiatalasszonyunk, F. T. úr segítségével és a kezdőknek kijáró tapintatával rögtön el is sajátított.

Hanem a bajnokok! Azokat kellett megnézni!

Az egyik éppen akkor érkezett partnernőjével. Hóna alatt táska, a legfinomabb plasztik-anyagból (jaj, ilyent is kellett volna venni!), úgy tette le a tánctér közelében fenntartott helyére, mint az orvos a táskáját, amikor betegéhez érkezik vagy inkább mint a trapézművész a holmiját, amikor a nagy szám előtt kijön és megnézi, a huzalok és kötelek rendben vannak-e. Öltözéke: papucsszerű cipő, sárga, de előkelően kopott, pántos; vöröscsíkos kék harisnya; sárgás, szűk bársonynadrág, tekintélyes vászonfelhajtóval, sárgába játszó, fehér nyloning és egy olyan kabát, amely mintha feketekockás, bíborvörös pokrócból lett volna kiszabva, durva gyolcsszőnyeget is lehet elképzelni, tetszés szerint. Legszebb volt rajta a rojtozat, mely körül a vállán lógott le, mintha bolyhos nagykendő volna még külön a vállára terítve.

Élénk, fényes szemű fiatalember. Hajzata rövidre nyírva, elől elkerekítve, amúgyis szűk és alacsony homlokába fésülve, de csak úgy, mintha véletlenül lenne ilyen, a teremtő különös jókedvéből. A pakompartja fülének felső peremével párhuzamosan kiborotválva, úgy, hogy a füle előtt egy világító háromszög jelzi a sűrű haj helyét. Röviden szólva olyan fejet alkotott magának ez a fiatalember, hogy ha az őserdőben egy bölénnyel találkozik, a vadállat megrémül ettől a vad fejtől.

Arca merev, rezzenetlen. Mialatt tanulmányoztam, egyetlen egyszer nem rezdült meg, a legvadabb tánc közben sem, és a tánc végén alkalmazott szenvedélyesnek látszó, valójában hideg, szakszerűen csókolódzó táncfigurában sem.

Pedig a partnere, egy tizennyolctizenkilenc éves lány, nagyon csinos. Arca fehérre meszelve, szája halvány-vörös, szempillája, szemöldöke vastagon fekete, szinte csöpög a festéktől. Feszes combjain feszes fekete halásznadrág, görögfűzős papucsszerű sárga cipő és egészen egyszerű gyapjúblúz. És hát lófarok-frizura természetesen, kissé kócos, de megint úgy vad és rendezetlen, hogy a gazdája minden száláról tudja, merre borzad.

Két óra hosszat táncoltak, minden táncot elejétől végig. A szambát szemmelláthatóan egyéni figurákban járták, nagy elismerésére a többi kisebb bajnoknak. Nem is szólva a bámész külföldiekről, köztük rólam is, ki legszívesebben lefilmeztem volna, valami modern néprajzi múzeum számára, „a vadnyugat bécsi változata" címmel.

Mi, barbár magyarok, ámulva, döbbent mosollyal néztük ezt a táncoló párt. A szamba vad figuráit, ahogy a fapofájú fiú a harsogó zenére húzta-nyúzta, dobálta, forgatta, lökdöste, taszigálta a lányt. Azt várta már az ember (és már ezen se lepődött volna meg), hogyha lábánál megragadja a lányt és bevágja a ruhatáros pult alá, mintegy új figurát alkotva a tánc hevében, ihletetten, noha teljesen merev, közömbös fapofával.

Mert ennek a magatartásnak az a lényege és eszmei mondanivalója, hogy „ugyan vadulok, vadul tobzódom, de engem ez nem érdekel — az se, hogy bámultok, az se, hogy odakint zuhog az eső, az se, ha megreped a jajongó kürt a zenekarban, vagy beszakad a dob, vagy ha valaki holtan végigvágódik a parketten, ha a pincér szórakozottan levágja a fülemet, vagy ha valaki elemeli gyönyörű aktatáskámat (legfeljebb, indulatot akkor se mutatva, olyat húzok le neki, hogy a Stephans kirche tornyára repül), engem semmi nem érdekel, érzéketlen vagyok minden iránt, — táncművészetemet erőlködés és indulat nélkül mutatom meg a világnak; szerelmes vagyok ebbe a nőbe, — ezt mindenki láthatja, hiszen csókolódzunk is, vonaglunk, félreérthetetlen mozdulatokban, — de ezt sem mutatom, mert a művészet éppen ez: semmi érzelmet nem mutatni, a teljes közömbösség minden iránt, az amerikai filmeket, ahol példaképeim arcán csurog a vér, szintén teljes közömbösséggel nézem."

Mi a csuda ez?

Csak nézem, s nem tudok betelni vele. Már gyanakszom is magamban, hogy ez a fapofa esténként fellépti díjat kap, hiszen az egész olyan produkciószerű. Mások is járják, köztük egy eredeti amerikai fiú egy bécsi lánnyal, de ezek rendes öltözékben vannak, már mint az amerikai fú, és nevetnek, viháncolnak, beszélgetnek tánc közben. A fiú udvarol a lánynak, a dollárok izzanak a zsebében, a lány vihog, tetszik neki a fiú és az izzó dollárok, és a kint várakozó, bárkaszerű nagy autó. És oda se néznek a bajnok-táncosokra.

Node, ki lehet ez a vadnak maszkírozott fapofa?

— Híres bécsi absztrakt festő — világosít fel F. T. úr. — Tudja maga, mi az az absztrakt-festészet?

— Tudom — mondja udvariasan Pilinszky. — De azt hiszem, nem valami jó festő lehet, ha ilyen jól táncol.

F. T. úr végigmér bennünket, teljes közömbösséggel ő is, fél óra múlva indul a vonata és ő még itt táncol, zsebében duzzadó pénztárca, benne a világ minden valutája, és azt mondja:

— Maguk nem értenek semmit. Bécs világváros. És ez a festő éppen azért jó festő, mert ilyen jól táncol. Itt vannak a képei kiállítva és ő a képei alatt minden este táncol. Megteheti, mert nálunk teljes szabadság van.

Igy F. T. úr, a nemzetközi fezőr és zseniális üzletember.

Azt már nem kérdem meg tőle, hogy minek a rövidítése a „művész-bár" neve. Az *»A. D.-bár«*, szerintem azt jelenti: *Alle Dekadenten*. Vagyishogy itt mindenki bolond, és fapofával tűri el, hogy annak nézzék.

Mert ezt is megtehetik. Felőlem is. Elvégre miért csak ponyva alatt lássunk cirkuszt?

A „Táncsics" hajón, 956. okt. 6-án.

Goethe kis kerti háza Weimarban.

(Szűr Szabó József rajza)

Csanádi Imre:

Bornemisza Péter

Mikor még Bécsben tanuló ifjú voltam ... ijesztöttek sokképpen, hogy ne prédikálnék, de ... egyfelől féltem, másfelől égett a szívem, és talán az oldalamon is kifakadt volna, ha a számat fel nem tátottam volna ...
(1578)

Pörnye kerengett mi országunkon,
eget beborítván,
rángó tetemek nyárson nyuvadtak,
felhőkre vonítván,
jámbor kegyesek nyúlként inalltak,
tort üit vala hitvány.

Por tölcsérében ördög sikoltott,
ördög hahotázott,
viskók tört hátán, rúgván-tapodván,
ördög-csorda párzott,
ördög-tiszttartók vontak vad sarcot,
vérünkkel virágzót.

Kevély németek, pogány törökök
minket környülvettek,
magyari urak fertelmességet
kedven cselekedtek,
kushadni akkor, nem-látni-szólni
oltalmasnak tetszett.

Mitévő légyen, nyelvén akinek
szavak dagadoznak?
fojtja torkába: oldalán is ki
sebbel fakadoznak, —
feltátja száját, s félvén is hősen
támad a Gonosznak!

1955. X. 23.

(Elhangzott az október 9-i költői esten, a Kossuth-klubban)

Őszi akvarell

Kék már az ősz, akár a szilva hamva:
Maradj velem, ne hagyj, ne hagyj magamra;
Maholnap itt a hó, a dér, a harmat,
Szeress nagyon, kívánlak és akarlak,
Még csillag nincs, az este fénytelen:
Tenélküled minden reménytelen.

Amott ezüst vitorla szárnya lebben
Az ónnal-szőtt higany-szín szürkületben,
Borzong a víz, villódzva száll a fodra —
Ha itt volnál, ráhajlanék karodra.
Hol vagy, ó merre vagy, míly tájakon?
Átfogja torkomat a fájdalom.

A felhők vére rőt s a vízbe csorran,
Kék sellő úszik itt a gyöngy habokban,
Egy templom tornya felkiált az égre —
Emlékezz mindig rám szemem színére! —
Az égen délfelé egy fecske száll,
A boldogság, a nyár oly messze már ...

Végh György

PALOTAI BORIS:

A KILINCS

A nyaralóban, szemközt velem, nem húzták le a redőnyt, s most belátok a szobába. Köröskörül csukott redőnyök, fény szűrődik ki rajtuk, csak annak az egyetlen ablaknak a négyszöge világos. A szobát negyven év körüli férfi lakja, akiről mindössze annyit tudok, hogy hat évet töltött börtönben, nemrég szabadult. Szűk mozdulattal ül az ágya szélén, nem csinál semmit. Csak ül kissé hajlott háttal, s a levegőbe bámul. Az arckifejezésében az a fajta közöny, melyen a fájdalom addig munkálkodott, amíg kiszívott belőle minden szenvedélyt, indulatot. Nem tudom, mire gondol, semmi sem moccan rajta. Kezét két térde közé ejti, lábát csámpásan befelé tartja. Ahogy így ül, azokhoz a tárgyakhoz hasonlít, melyeket úgy hagy ott az ember, ahogyan leejtette őket: horpadtan, gyűrötten ...

Nagysokára mozdul csak meg, kiszámított léptekkel fel-alá járkál, mert az izmok is emlékeznek, néha tovább, mint az agy ... Megáll, újból nekiindul, az ajtóig megy, ott megtorpan. Megpillantja a kilincset. A kilincs váratlan felfedezése valami gondolatsort szakíthat meg benne, mert közönybe dermedt arca egyszerre felenged, tenyere mohón csap le a kilincsre, amely nyikorog, nyekken, mint minden kilincs. De a nyekkenés a férfi arcán vei visszhangot, az öröm gyors villanásai úgy futnak keresztül rajta, hogy szinte megrázzák, mintha áramütés érte volna. Szélesre nyitja az ajtót s kiugrik rajta. Az arra siető szobalány — karján ágyhuzatokkal — hátralép, mert megijeszti a heves mozdulat, mellyel a vendég sarkig tárta az ajtót.

A férfi mormog valamit, s visszahúzódik a szobájába. Csendesen beteszi maga mögött az ajtót. Csendesen, szabályosan. A felcikázó öröm kialudt az arcán. Az állát kapargatja, megropogtatja a derekát. S hirtelen észreveszi, hogy nem húzta le a redőnyt. Az ablakhoz lép, szippant a zamatos levegőből. Aztán lehúzza a redőnyt, nehogy az éjjeli lepkék berepüljenek, vagy valaki bebámuljon az ablakán ...

Hol van Petőfi sírja?

107 esztendeje annak, hogy a segesvári csata halálba sodorta Petőfit — és tudományos kutatásunk, irodalomtörténetírásunk napjainkig tévelygett a szerteburjánzott mendemondák, tiszteletreméltó legendák, szavahihető jelentések, szemtanúvallomások, tudatos félrevezetések és becsületes adatfeltárások útvesztőjében anélkül, hogy a költő halálának körülményeit és helyét alapos kutatással és tudományos lelkiismerettel tisztázni tudta volna.

Nem volt könnyű dolguk a kutatóknak. Helytelen volt a kutatás módszere is — de nem utolsósorban az indolencia és a misztikumban-tetszelgés (mely utóbbinak — valljuk meg — ma sem vagyunk híján!) terelte tévútra a „megszállottak" kutatómunkáját.

Szép, nyugodt, békés táj ma az Ispánkút környéke. Fűzfák zsolozsmáznak szelíden, a virágos rét fölött vadmenták illata száll azon a helyen, ahol 107 évvel ezelőtt lódobogás zaját, fölvert úti port és öldöklő rikoltást kergetett a meleg nyáresti szél.

Kiben ne vetődnék fel a kérdés: és hol van eltemetve?! Aligha adhatunk ma már biztos feleletet. A múlt század végén, amikor Török Aurél, neves és tisztelt antropológus professzor hosszas kutatás, előtanulmányozás után fel akarta ásatni a csatateret, hogy a honvédsírokat feltárják — még lehetett remény az épen maradt csontok megtalálására és azonosítására. Az ásatás terve azonban lekerült a napirendről. Hogyis ne, amikor még Mikszáth is így vélekedett, irónikus tréfával, a „Petőfi-keresőkről": Ha semmit nem találnak, ez fiaskó; ha Petőfi helyett mást hoznak haza, az botrány; ha magát Petőfit hozzák haza, akkor sem hiszi el senki.

Próbaásatás a Cionta-kertben.

Feltárás azóta sem történt, viszont 107 év óta szántanak kisbuni és fehéregyházi parasztok a hajdani csatatér földjén; vasút is épült rajta... Mi lehet a remény?

Tudjuk, hogy három tömegsírt ástak a csata után az ütközet halottainak. Az egyik a Fehéregyháza feletti nagy hármas tömegsír, ahová a Rogyina-mezőn, a Livádián és a faluban elesetteket temették. Mintegy 450 honvéd teteme fekszik itt. A sír fölött emelkedő turulmadaras emlékmű Petőfi nevét is őrzi, de csontjai nem lehetnek itt. Nem vihették holttestét a halálhelyétől közel háromkilométernyire ásott sírba. Még kevésbé fekhet a másik, a héjjasfalvi honvédsírban. Itt, a Héjjasfalvánál lefolyt csatározás halottai fekszenek — ez is éppen három kilométerre esik az Ispánkúttól. A harmadik tömegsírt Cionta Juon kertében ásták annak idején a temetésre kirendelt buni parasztok, 18—20 embert temettek ide: az országút halottait. Ez a kert 700 méternyire fekszik az Ispánkúttól. Ha tömegsírba helyezték Petőfit — s ez valószínű, de nem bizonyos, hiszen tudjuk, hogy jónéhány egyes sír is halmosodott a csatatéren —, ha tömegsírba helyezték, feltételezhetően a halálhelyéhez legközelebb esőbe, a Cionta-kerti sírba temették.

Cionta-kert... Itt nyugszik vajon? Nem volna méltatlan hely a nyugtalan vándornak, az élet, a szabadság szerelmesének! Enyhe domboldalról hajlik a sövénnyel körülzárt kert az országútra. Az út túlsó, északi oldalán szántóföldek, s a nagy rét, a Lunka. Távolban, a Küküllő fűzein túl, fehér házfoltokkal Kisbun látszik. Halványan előtűnik a faluból a memoáríró Bethlen Miklós nemesen formált egykori kastélya. A látóhatár szélén mozdulatlan méltósággal hegyek őrködnek... A Lunka fölött hatalmas az égbolt, akár az Alföldön, s a könnyű felhők föld, rét, víz és erdők illatát röpítik...

Hol a sír a Cionta-kertben? Erre a kérdésre akart választ adni a próbaásatás. Az egyetlen adatforrás: Haller József vázlatos térképbejelölései, nem vezetett nyomra. Nagy költséggel és — Petőfi csontjait illetően kevés reménnyel — fel kellene tárni az egész területet ahhoz, hogy választ adhassunk a kérdésre. De vajon ez-e a feladatunk?

Állítsunk inkább — késő, de hű utókor! — méltó emlékművet Petőfi halálhelyén. A csontokat őrizze a termő föld: az élet; a csatateret őrizze az emlékezet. Készüljön dokumentumfilm a csata színhelyéről a segesvári, az ördögvölgyi erdőről, a Livádiáról, a Monostor-kertről, Sárpatakról, Lunkáról, Ispánkútról, Cionta-kertről...: Ismerhesse a jövő nemzedék is ezt a tájat, amely nem vérfürdő, hanem emberi dicsőség emlékét idézi. Úgy hisszük, ez a feladatunk!

V. Nyilassy Vilma

A „Petőfi-titokra" Dienes András vetett végre fényt, aki — hosszú évek adatgyűjtése, az ütközet hadtörténeti följegyzéseinek számbavétele után — 1948-ban helyszíni tanulmányozást is folytatott a nagyjában még régi képet mutató csatatéren. A Magyar Tudományos Akadémia vitára bocsátotta kutatásainak eredményét, mely szerint *Petőfi a cári csapatok általános ellentámadásának perceiben a Fehéregyháza nyugati (Segesvár felőli) végénél folyó Sárpatak hídjától menekült az országúton kelet felé, Héjjasfalva irányába, és az országút déli oldalán, az Ispánkútnak nevezett forrás közelében sebezte halálra egy ulánus-lándzsa.*

Az 1948-as helyszíni kutatások román tudományos körökben is feltámasztották az érdeklődést a segesvári rejtély iránt — így a két állam Tudományos Akadémiájának közös megállapodása lehetővé tette, hogy egy szervezett, hivatalos jellegű vizsgálat hozzon döntést Petőfi menekülésének, halála körülményeinek és helyének kérdésében. Ezt a vizsgálatot végezte el a segesvári csatatéren a Román Népköztársaság Tudományos Akadémiája és a Magyar Tudományos Akadémia által kiküldött hattagú munkaközösség ez év augusztusában. A vizsgálat minden lényeges ponton igazolta az 1948-ban végzett kutatást.

★

Halálhelyét ismerjük hát. „Közvetlenül a szökőkútnál (Ispánkút!), Fejéregyháza és Héjjasfalva között" látta Heydte őrnagy, egy Lüders mellé beosztott osztrák összekötőtiszt, fél órával az ütközet lezajlása után azt a halottat, akiről a kutatások kiderítették, hogy csak Petőfi lehetett.

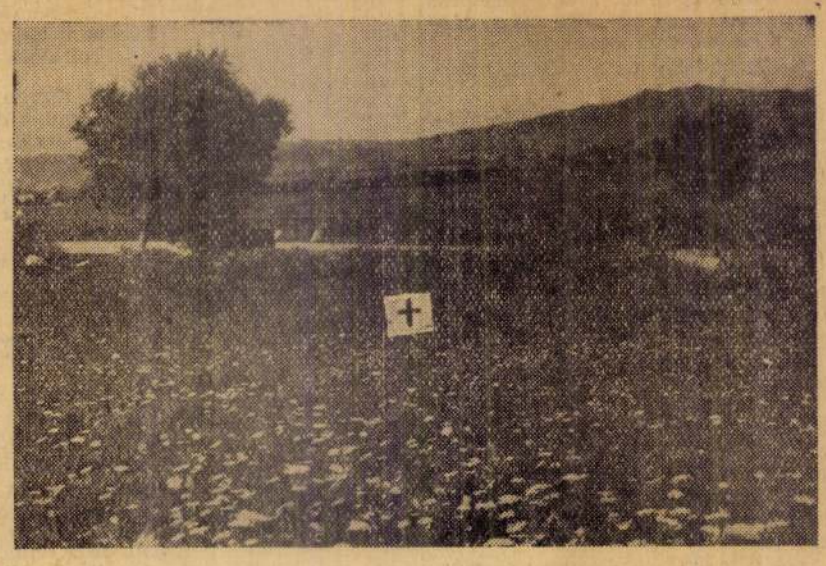

Az Ispánkút környéke, Petőfi halálhelyének megjelölésével.

Két fiatal költő

Pereg a lépcső...

Elsőéves filmrendező-szakos barátaimnak:

Pereg a lépcső, alig győzi
kordában tartani a korlát!

S mint kopasz kiskatonák, egy pillanat alatt,
úgy áll össze, képek sodrában, a széthulló világ,
s friss szemünk téren, időn túlra látva
izleli már rejtező sorsát.

Halak, madarak mozdulnak bennünk:
csak úgy ficánkolnak szét az ötletek!
Már csak öt év! (ha ki nem rostálnak...)
de mi is ott leszünk, s nem ölbetett kézzel!

Csintalan szélből lesz a förgeteg:

tartsunk osztályértekezletet!
Remek. (Mást se csinálunk, sebbel-lobbal.)
Fűt-fát közöltünk már egymással,
szidtunk színészt, patkoltunk házat,
gombfocizunk a csillagokkal,
mint kispapokon, suhog rajtunk a ballon
s gőggé feszül bennünk az alázat.

Sebaj! hazám, mi kellünk neked!

Rangunk tudjuk már. (De az ajtók előtt...,
még csöppet szorongunk...)
s mint kopasz kiskatonák egy pillanat alatt
úgy sorbaállunk!...
(még összeütődünk kissé
ahogy belépünk...) egy pillanat alatt!
De csak akkor, ha tisztán, s értelmesen
nem fukarkodva a hanggal!
mondják, hogy: szabad!

Gyöngyössy Imre

A nyomorúság

A nyomorúság zárt fala között
ödöng a test s tornázza egyre feljebb
magát a lélek elviselhetetlen
magasságokba — és ez fáj nagyon
a disszonancia, mely itt feszül
és sohasem pattan el, hogy elduljon
valamerre ez a hazárdnak rémes
parti: hogy összeomoljon a test
vagy fáradt néma unalom kerítse
körül a szállni vágyó ifjú lelket —
ez a gyötrődés. Ez is a gyötrődés.
Ez érlel lassan férfivá. Nem bánom
(nem elrendeltetés, mert nem hiszek
az emberen kívül nagyobb erőt mi
ésszel irányoz) nem bánom, legyen.
Már eljutottam oda, hogy nemes
hallgatag élvezettel élvezem
a felemelkedés nagy örömét.
Megszenvedtem már érte és még egyre
továbbjutok elillant éveim
magaslatán.

1956. augusztus 8. **Aradi Imre**

A vízpart illata

A vízpart illata kúszik felém
a fák között. Megyek. Az ing kitárt
mellemen enyhén meglebeg a hosszú
telitüdőre szívott levegő
felett. Madár füttyög s az erdő dús és
különös illata lebeg körül
míg homlokomon, tarkómon az ujjak
között a pára gyöngyként megremeg.
A vízpart illata kúszik felém
s elönt a szédület s a zöld smaragd
levelek lombok könnyű áradása
a csend az illat és magány.
A perc megáll. A test leül vagy áll
lehet. Oly mindegy. Bűvös pillanat
az örök ritka nagy lenyűgözés
mely átremeg az ember ízein
a testnek minden pórusán s kitárja
az én elzárt nehéz vasajtaját —
a lenyűgözés ez mely pillanat csak
s az ocsudás csak zsongó fájdalom
s zsongó öröm ki nem mondott csak érzett
vagy sejtett drága örök villanása
az illanó fiatalságnak és
az életnek. Tudom.

1956. augusztus 10. **Aradi Imre**

GIEWONT

A szürke ég alatt
kővédermedve hever
félelmetes ravatalán
sziklából rakott tolldíszeivel
az óriási indián
hanyattzuhanva
húnyt szemmel a napnak
s ijesztően mozdulatlanul
várja az új évszázadokat

Ez a Giewont
szakadékos oldalain
rézsút leperegnek a sugarak
akárha vére csorogna
de kőarcán már semmi fájdalom
kemény részvétlen hősi főnök
ki elesett a harcon
és önmaga iránt
sincs szívében kímélet

Elnézem az irdatlan indiánt
akit a hegy
önnön csontjából épített
és ajkamra szegzik a szó

Hát ily nehéz meghalni?

Milyen magány
hullt hanyatt itt az ősi ravatalra
s most néma vádként kidülleszti mellét
hogy elborzadnak tőle az egek
s mint a tettes ki orvul visszales még
arcuk elé vonják remegve
a mázsás fellegeket

Zakopane, 1956 július.

Vidor Miklós

Az „Így éltünk Pannóniában" margójára

Bernáth Aurél memoárjai

A magyar festők és szobrászok egész sora bizonyította be múltban és jelenben egyaránt, hogy nemcsak az ecsettel és vésővel tud művészien bánni, hanem az írótollnak is mestere. Elég, ha néhány kimagasló példára hivatkozunk. *Székely Bertalannak* a figurális rajz és festés elveiről szóló tanulmánya, *Paál Lászlónak* széles művészeti távlatokat megvilágító és az egykori Párizs életéről igen koloritdúsan beszámoló levelei, *Barabás Miklósnak* festészeti és társadalmi szempontból szinte egyformán érdekes írásai, *Munkácsy Mihály* zseniális emlékiratai, *Csók Istvánnak*, *Rippl-Rónai Józsefnek*, *Szőnyi Istvánnak*, *Iványi-Grünwald Bélának* a művészek belső fejlődését és művészeti környezetét feltáró könyvei, vázlatai, *Réti Istvánnak* a nagybányai telepről készült remek műve, *Vaszary János*, *Herman Lipót* és *Aba-Novák Vilmos* cikkei, vallomásai — mind azt mutatják, hogy a jó képzőművészek gyakran jó írók is. Ám az imént említett esetekben mégiscsak az ad külön értéket az írásoknak, hogy azoknak a szerzői ismert képzőművészek. Bernáth Aurélnál más a helyzet. *Ő nem festő-író, hanem olyan vérbeli író, akinek a könyve akkor is elnyerné a pálmát, ha szerzője mögött nem állna hatalmas, nagysikerű, általánosan elismert festői múlt.*

Bernáth Aurél — ismételjük — nem festő-író, hanem olyan alkotó, akit *a sors kétféle tehetséggel áldott meg.* Tegyük hozzá: két egyenrangú tehetséggel. Igen, aki az *Így éltünk Pannóniában* remekművével lepte meg az olvasókat és az írókat, az számot tarthat arra, hogy mint a memoár-irodalom egyik újjáteremtője, bevonuljon az írók közé, és az új magyar literatura történetébe.

Az *Így éltünk Pannóniában* elősegíti egy régi magyar irodalmi válfaj reneszánszát. *Ez a könyv minden tekintetben méltó arra, hogy a nagy magyar memoárok kései utódjának és talán az új magyar memoár-irodalom egyik első megnyilatkozásának tekintsük.*

Az írásművészet magasiskolájáról tesz tanúságot Bernáth Aurél már az ábrázoló módszerével is. Ahogy *Czibor János* olyan találóan jellemezte: „Az ábrázolás kettős síkú, múltat a jelennel, jelent a múlttal tükröztető módszere különös élességet, megelevenítő erőt és hangulati sűrűséget hoz létre Bernáth Aurél művében." *Csak nagy írók mernek ilyen „játékot" nyújtani az olvasóiknak!* Az ef fajta „játéknál" a legkisebb hiba is végzetes lehet, és súlyos szépséghibájával elronthatja az alkotás összhatását!

A *Kor és pálya*-trilógia első kötete, amely most kezünkbe került, gyűjtőcíméhez méltóan már az *Így éltünk Pannóniában* lapjain is egy *korról* és egy *pályáról* szól. A századunk eleji Magyarország dunántúli, főleg Balaton vidéki életéről és magáról a fiatal Bernáth Aurélról, aki az úri Magyarországnak ebben a szektorában szívta magába az első benyomásokat. Az apró életmozzanatokból, a család tagjainak arcképeiből fokozatosan korkép tevődik össze, olyan korkép, amely *hitelesnek* látszik, és amelyből, az az érzésünk, egyszer még történetírók is idéznek majd.

Könny és mosoly, napfény és félhomály anekdota és portré váltakozik Bernáth Aurél könyvében. Nem hiányzik belőle a társadalomkritika sem, de mindig úgy jelentkezik, hogy *az emberek és körülmények önmagukban hordozzák saját kritikájukat.* Ez is mesteri fogás! Ezt is csak kevesen tudják!

A *Szépirodalmi Kiadó* méltó köntösben jelentette meg Bernáth Aurél memoárjait. A papír, a nyomás, a reprodukciók *(Rippl-Rónai József, Kunfy Lajos, Bernáth Aurél, dr. Bernáth Béla, Rippl-Rónai Ödön* festményei rajzai) büszkeségei lehetnek — a könyv tartalmával együtt — a magyar könyvkiadásnak.

Gratulálnunk kell a szerzőnek, a kiadónak, a nyomdának. (A könyvet a *Szikra Nyomda* állította elő.)

Sós Endre

M.D.K.

Szür-Szabó

Barát Endre: "Táncsics Mihály" c. elbeszélését illusztrálta Táncsics Mihály unokájáról készült rajzzal.

Szinház, B p. 1948. jan. 13-19. IV. évf. 3. sz.

Szürszaló József
grafikus

M.D.Y

Karikatúrája az ujmacha-
nizmushoz

Élet és Irodalom, 1967 szept. 30-11 lap

M.D.K.

Szűr-Szabó József, karikaturista

három tréfás tollrajza illusztrálja Kolozsvári Grandpierre Emil: A mi kis életünk c. karcolatát.

BUDAPEST, Bp. 1967. V.évf. 10. sz. 43. old.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Rep

~ : Nem sedék váltás 6

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. szep. 7

MDK

Kür-Kalá József; karikaturista

Szimpkép.

Lep.

—: Szerzon és utószerzon 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. szept. 11.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

karikatúra

Kepr.

— : Macska a forró tetőn 5

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. júl. 1

k [kür = kabó József], karikaturista

Gányrajz.

Repr.

— : Nyári szinpad

2

ESTI HIRLAP, 1 p. 1967, jul. 7.

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista M.Dk

Gúnyrajz.

Repr

—: Aug. 20
Pontos ugró

4

Esti Hírlap, Dn. 1967. aug. 19.

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra.

Rep.

— : „Egészen elkészett rakéta ..."

6

-STI HIRLAP, Bp. 1967. aug. 21.

MDK

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Az öskiving 4

ESTI HIRLAP, Bn. 1967. aug. 26.

MDK

Szür-Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

— : A stréber 3

ST. HIRLAP Bp. 1967 aug. 31.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Depresszió ír 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. aug. 31.

MDK

Szűr-Szabó József, Karikaturista

Grünfeld.

Repr.

– : Divat és nevelem 6

ESTI HIRLAP, Bp., 1907. aug. 18.

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista

Grúnyképe.

Repr.

– : A Vosztok a Városligetben 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. aug. 17.

MDK

Sz [Szűr - Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Rep.

— : Az átszámozási rendelet 6.

ESTI HIRLAP, Bp., 1957. aug. 14.

Szűr-Szabó József, karikaturista

MDK

Gúnykép.

Repr.

— : Ásatás

3

ESTI HIRLAP. Bp. 1967. aug. 17.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

— : Farmer nadrágok 6

ESTI HIRLAP Bp. 1967. aug. 8.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

—: Tizenhét néklát 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. szep. 14.

MDK

S2 [Szűr Szabó József], karikaturista

Grünyhép.

Repr.

– : Skindenkét kihirt 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. sept. 15.

MDK

Kür-Szabó József, grafikus

Vidám illusztráció: Repr.

-: Mi lesz veled Baross tér 1

ESTI HIRLAP, Bu. 1967. aug. 1.

Sz [Szűr Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Szilárd pozíció 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. aug. 1.

MDK

MDK

Sz [Szür – Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

–: Kezdő néző Szegeden

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. aug. 3.

Sz [Szűr Szabó József,] grafikus NDG

Gány rajz.

Repr.

— : Galyán : torna, úszás és ömesen
390 perc edzés 4

EST

, Dp. 1966. jún. 17.

Szűr Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

–: Bonn közelében tűnt fel a rajnai bálna 5

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. jún. 15.

Szűr Szabó József, grafikus 1904

Karikatúra.

Repr

—: H menetrend szerinti eső 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1966. jún. 11.

Szűr Szabó József, grafikus

Karikatúra

Repr.

— : Vakmerő manőver 6

ESTI HIRLAP

Dn. 1966. jún. 9.

99
+1

Szűr Szabó József, grafikus Dk

Rajz.

Repr.

H. J.: Vigyázat! T! 3

ESTI HIRLAP, Bk. 1966. jún. 28.

Kür-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Villamoson 4

ESTI HIRLAP, bp. 1966. jún. 29

Szür-Szabó József MDK

Az amerikai életforma, karikatura

Tito, karikatura

Miesarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szür-Szabó József MDK

Vasárnap reggel, karikatura

Karácsony nyugaton, karikatura

Röpgyülés az erdőben, karikatura

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szór Szabó József MDK

Amikor Robinson, temp.

Pimpi Ludast olvas, karikatura

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szűr Szabó József

grafikus

Illusztráció

—: Karszerű jelenoidatok.

Nők lapja, 1967. május 6 – 25 lap

Szűr Szabó József

Szerepel az UME kiállításán a Nemzeti Szalonban

Cejség 1937 IV. 25.

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : A csillagok felé

2

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. júl. 30.

Szur – Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : A nagy Kérdés

6

ESTI HIRLAP Bu. 1966. júl. 30.

Szür-Szabó József

Készül a német csizma, 1954, karikatura

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Szür-Szabó József MDK

Bizonyos urak figyelmébe, 1954. karikatura

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Sz [Szür-Szabó József], karikaturista

MBK

Grünyzajt.

Repr

–: 100 évvel ezelőtt indult a lóvasút

6

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 28.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

-: Szakmai oktatás

4

ESTI HIRLAP Bp.: 1966. júl. 26.

Szűr-Szabó József, Grafikus MDK

Karikatúra. Repr.

– : „Hokan karaćkezik a magyar válogatott 4

Bk. 1966-júl. 25.

ESTI HIRLAP

Szűr-Szabó József, karikaturista MDH

Gúnyrajz.

Repr.

– : „Mi az, nincs kiszolgálás, ... "

4

Bu. 1966. júl. 18.

ESTI HIRLAP

Szür-Szabó József, Karikaturista MDP

Szúnyrajz.

Repr.

—: Lelkes szurkoló 6.

ESTI HIRLAP Dn. 1966. júl. 19.

Sz [Szür-Szabó József], karikaturista MOSK

Gúny, rajz.

Repr.

—: Előszezon — Utószezon 4

ESTI HIRLAP Dn. 1966. júl. 5.

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista MDH

Gúnyrajz.

Repr.

–: Rosszul világított utca 4

ESTI HIRLAP Bu. 1966. júl. 8.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MSK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Tüpfél és az óriáskigyó 4

ESTI HIRLAP Bk. 1966. júl. 9.

Szűr-Szabó József, karikaturista. MOK

Húmpap.

Repr.

– : Segítség az írók nak 2

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 11.

Szűr-Szabó József, Karikaturista

Gyűnyvaja.

Repr.

8

— : Kanyarban

EST AP Bp. 1966. jún. 9.

Szűr-Szabó József, Karikaturista

MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Készülődés a VB-re 6.

ESTI HIRLAP Bu-1966. júl. 9.

Szűr-Szabó József, grafikus

Gúnyrajz.

Repr.

—: Legyenek a portugálok bebonások 4

ESTI HIRLAP Bp. 1966. jül. 13.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

Grúnyvaja.

Repr.

–: Nagyságrend 4.

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 2.

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

—: A szimultán játékos

5.

ESTI HIRLAP, bp. 1966. aug. 31.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : [Camping] 3

ESTI HIRLAP Bp. 1966. jül. 1.

Szűr-Szabó József, karikaturista. MDK

Szimpaje.

Repr.

— : Dühös ügyfél. 4

EST... AP

Bp. 1966. júl. 1.

Sz [Szűr-Szabó József,] karikaturista MBK

Szűr, rajz.

Repr.

—: Hatásos jelszó 6

ESTI HIRLAP Sz. 1966. aug. 15.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr

— : Varázsvemő — 4

ESTI HIRLAP Bp. 1966. aug. 16.

Kiss Szabó József, grafikus

Rajz.

Repr

—: Mai Mizsa

2

ESTI HIRLAP, bp. 1966. aug. 19.

Szűr – Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Útakadály

3

ESTI HIRLAP, bp. 1966. aug. 8.

Szűr - Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

— : Meteorológiai jelentés 6

ESTI HIRLAP Bp. 1966. aug. 10.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

— : Katasztrófa a Meteorológiai Inté-
zetben 3

ESTI HIRLAP Bp. 1966. aug. 1.

Szűr-Szabó József, grafikus

M Dk

Karikatúra.

Repr.

–: Főnök és beontott

3.

ESTI HIRLAP Dk. 1966. aug. 3.

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Rep.

— : Krisztina napjáci 3

ESTI HÍRLAP Bn. 1966. aug. 5.

Kút-Szabó József, grafikus 1904

Karikatúra.

Repr.

—: A Meteorológiai Intézetben 5.

ESTI HIRLAP Bp. 1966. aug. 6.

Szüi-Szabó József, grafikus MD4

Karikatúra-sorozat.

Repr.

–: Minden változik 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. márc. 12.

Szűr-Szabó József, grafikus MDh

A Fének-klub karikatúra-kiállításán szerepel.

Tetszett

— : Vénusz a Fénekben 2,

ESTI HIRLAP, Dp. 1966. márc. 5.

Sz [Szür-Szabó József], grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

— : Koreográfus 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. márc. 5.

Szűr – Szabó József, grafikus MDK

Három rajza.

Repr

– : Hogyan hat az időjárás a bűnözésre?

6.

ESTI HIRLAP, 1966. márc. 4.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Chassa a bírósági tudósításokat

6

ESTI HIRLAP, bp. 1966. márc. 1.

Szürszabó József

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban munkái szerepeltek.

PH.930.IV.29

Szűr-Szabó József

Új Művészek Egyesületének kiállításain tájképei szerepeltek.

M.930.IV.27.

Szűr Szabó József

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Ujság 930.IV.27.

Kür – Kabó József, grafikus [illegible]

Rajz.

Repr.

– : Méltatlan kadó öregúr 4.

ESTI HIRLAP, ápr. 1966. ápr. 5.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus MDu

Karikatúra.

Repr.

— : Megérdemelt egyes 4

ESTI HIRLAP, Bp.: 1966. máj. 3.

Szúr-Szabó József, karikatúrista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

— : Csőtörés a Böszörményi úton 6

ESTI HIRLAP (Bp.-1966. máj. 2.

Szür-Szabó József, Karikaturista 20h

Hat rajza.

Repr.

— : Tarasci kultúrfront 2

ESTI HIRLAP, 3p. 1966. ápr. 3.

Sz [Szűr Szabó József.] grafikus M. Dk.

Rakszányi Gellért portréja.

Rajz. Repr.

(fenesik): Félig ismert színész? 2

ESTI HIRLAP, sz. 1966. ápr. 1.

Szür-Szabó József, grafikus MDh

Karikatúra.

Repr

–: Idegenforgalmi félreértés 3

ESTI HIRLAP, 1966. ápr. 19.

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra. Rep

— : „Kérem, nekem ne mondjon!" 2

ESTI HÍRLAP Bp. - 1966. évf. 9.

Szűr – Szabó József, grafikus MDH

Gúnyrajz. Repr

– : Húsvétkor 6

ESTI HIRLAP bp. 1966. ám. 9.

Szűr – Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Szegény autórok

4

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. ápr. 15.

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

—: Újabb sinváltozás 6

ESTI HIRLAP, sz. 1966. ápr. 18.

Sz [Szűr - Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Tornaterem ben

4

ESTI HIRLAP, bp. 1966. ápr. 19.

Sz. [Szür - Szabó József], karikaturista

Szüm, cajz.

Repr.

— Mi; figura

4

ESTI HIRLAP, Dr. 1966. ápr. 29.

Sz [Szűr Szabó József], grafikus → D4

Karikatúra.

Repr.

—: Gondos Kutyatartó 4.

ESTI HIRLAP, 1966. aug. 26.

Szűr – Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Park – parkőr nélkül

4.

ESTI HIRLAP, Bp. – 1966. aug. 19.

Szür-Szabó József, Karikaturista MBG

Gúnyrajz.

Repr.

— : Az órató 6

ESTI HIRLAP, Ju. 1966. ápr. 21.

Szűr Szabó József, grafikus O.L.D.4

Karikatúra.

Repr.

— : Az óratosság tetéje 8

ESTI HIRLAP, bp.: 1966. ápr. 23.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Öt rajz.

Repr.

— : fokról — fokra 14.

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1967. jan. 22.

Szür – Szabó József, karikaturista

Szürgrajz.

Repr.

– : Autómentő

4

ESTI HIRLAP, bp. 1966. márc. 22.

Szűr – Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

—: Gyanú

6

ESTI HIRLAP, bp. 1966. márc. 25.

Szűr-Szabó [ ], grafikus MDG

Karikatúra.

Repr.

— : Kéz és láb 6.

ESTI HIRLAP, sp. 1966. März 26.

Sz [Szür Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr

– : Közvetlen Közvetítés 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. márc. 31.

Szür - Szabó József, grafikus MDG

Karikatúra.

Repr.

— : Az orvos halála 3.

ESTI HIRLAP, Dn. 1966. März 19.

Szüv-Szabó József, grafikus

Grünyrajz.

Repr.

— : „Kérem, ez nem arany!" 6

ESTI HIRLAP, Ap. 1966. März. 19.

Szür-Szabó József, grafikus MDH

Karikatúra.

Repr.

— : Siker-iró 8

ESTI HIRLAP, bp. 1966. márc. 12.

Kürt – Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Rép.

– : Látóhatár . 3

ESTI HÍRLAP, 1966. máj. 14.

Szür – Szabó József, grafikus

Két karikatúra.

Repr.

– : Nemzetközi nőnapon 6.

ESTI TÜRKAP, bp. 1966. márc. 8.

Sz [Szür-Szabó József], grafikus 7D4

Karikatúra.

Rep.

— : Kép szöveg nélkül 4

ESTI HIRLAP, bp. 1966. márc. 9.

Szeri Szabó József
Grafikus

M.D.V

Illusztráció

—: Főzőcske
Nők Lapja, 1967. január 21 - 24 lap

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Jaroslatunk az orvhallgatók megfogására 4

ESTI HIRLAP, 1966. febr. 22.

Szűr.-Szabó József, grafikus. MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Szurkoló 6

ESTI HIRLAP

, bp. 1966. febr. 26.

Szűr-Szabó József, grafikus MDA

Karikatúra.

Repr.

–: Divat a tüll – nem lehet kapni 6

ESTI HIRLAP

, bp. 1966. febr. 16.

Szűr-Szabó József, grafikus M 84

Karikatúra

Repr.

— : Hári szinház 6

P, bp. 1966. febr. 17.

Szür - Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Betep a dalszerző 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. febr. 22

Szűr-Szabó József, grafikus

Szinyvaj.

Repr.

— : Maga egyszer a fejét fogja elvesztemi! 1

ESTI HIRLAP

Szk. 1966. jan. 24.

Szűr – Szabó grafikus 1924

Karikatúra.

Rep

— : Piti – piti 4

Sp. 1966. jan. 25.

Sz [Szűr Szabó József] grafikus

Két karikatúra.

Repr

– . Váratlan siker

4

ESTI HIRLAP

bp. 1966 jan. 28.

Szűr-Szabó József, grafikus MDG

Karikatúra.

Repr.

— : Kritika 2.

ESTI HIRLAP Sp. 1966. jan. 31.

Kür-Kabó József, grafikus 1904

Karikatúra-sorozat

Repr.

— : Ismeri Budapestet? 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1906. febr. 5.

Szűr – Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Élfek tetés 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. Febr. 9.

Szűr – Szabó, grafikus

Karikatúra.

Rep

– :- Na, hiviszem a vödröt ... 4.

ESTI HIRLAP

bp. 1966. jan. 22.

Szűr-Szabó | grafikus 1924

Szúnyvaja.

Repr.

— : „Jöjjön már Mari néni ..... " 4.

ESTI HIRLAP

Sz. 1966. jan. 20.

Szür-Szabó József, grafikus

MDK

Ráday Imre portréja. Rajz.

Repr.

(nóti): Beszélgetés Ráday Imrével

2

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. jun. 11.

Szűr Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

– : Érzékeny lelkek

3.

ESTI HIRLAP

Sz. 1966. jan. 12.

Szűr – Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr

–: Megalakult a motorosok klubja 3

ESTI HIRLAP Gy. 1966. jan. 14.

Szűr – Szabó József, grafikus

Szimy Kép.

Repr.

– : Premier . . . .

6

ESTI HIRLAP

bp. 1966. jan. 17.

Kůr – kabó József, grafikus

Gúnyrajz.

Repr

– : Új helyzet – új megoldás 3

ESTI HIRLAP Sp. 1966. jan. 19.

Sz [Szür-Szabó József], grafikus

Három karikatúra. Repr.

– : Akik a hirekben szerepelnek 5

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. jan. 1

Sz [Szür-Szabó József], grafikus 1924

Szimpozi. Repr.

–: Moral 1965 5

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. jan. 1.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK.

Karikatúra.

Repr.

-: Kottaátvétel a Könnyűzenei kiadóból

2

ESTI HIRLAP

Sp. 1966. jan. 7.

Szűr Szabó József, grafikus

Karikatúra sorozat,

Repr

-: Helytörténet

4

ESTI HIRLAP

bp. 1966. jan. 8.

Kür-Szabó József, grafikus MDK

Tréfa: a mexikói olimpiára való meghívásról.

—: Kis híradó 2

ESTI HIRLAP Bp. 1966. jan. 4.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

öt karikatúra.

Repr.

– : Kezdődik ... 14

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. dec. 11.

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.K

Illusztráció

— : Ha Pestre éltek volna.
Élet és Irodalom, 1966. március 19-11 lap

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.K

Illusztráció

—: Vonalas rajzok

Élet és Irodalom, 1966. június 18 - 4 lap

M.D.K.

Kürthy Rabó József
grafikus

Illusztráció
(karikatúrák)

Kürthy Rabó József: Ünnepi könyvhét
Élet és Irodalom, 1966. május 28 - 4 lap

Szűr Szabó József, grafikus

MDK

Öt Karikatúra.

Repr.

–: Anya csak egy van!

12

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 8.

Szürszabó József

illusztrálta

Wiese Ursula von:

Misi és az elefánt.

Ford. Fekete Ondrás.

Bp [1947].

Szűrszabó József

karikaturista

Jelzése: Szűr

vód

z

„Ismerd meg ön magunkat!" A Magyar Ujságrajzolás Művészek II. karikatura kiállítása. Nemzeti Szalon, 1947 okt. Ön~~arckép~~ karikaturával-

hogy a templom levegője nem hült
a belső páralecsapódás nagy mérté
által keletkezett régebbi vakolat
tük s uj nedvességizoláló vakolat
a nedvesség alulról vagy a földde
fel a vakolatokra, ott gondoskodni
te előtt ugyancsak az előirányzot
tásáról.

Mély tisztelettel a tekin
készséges szolgája

Tekintetes

MÜEMLÉKEK ORS

Sz. [Szür Szabó József], grafikus MDK

Gúnyrajz.

Rejz.

—: Tárgyilagosság 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. febr. 21.

Sz [Szűr Szabó József], karikatu-rista MDK

Gúnyrajz.

Rep

— : Olimpiai láng 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. febr. 1.

Kür-Kabó József, Karikaturista Mosh

Gúnyrajz. Repr

-: Emelik a Kabó-család szinvonalát

2.

ESTI HIRLAP, Bu. 1964. jan. 21.

Szűr-Szabó József, grafikus

Két karikatúra.

— : Fázós napok 6

ESTI HIRLAP Bp. 1964. jan. 20.

Szüd-Szabó József, grafikus MDK

Három karikatúra

–: Báli idénny 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jan. 16.

Szür Szabó József, Karikaturista Mok

Gúnyrajz. Repr.

— : „Czeket jól jegyezzék meg....." 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. febr. 14.

Szűr Szabó József, grafikus MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Bonni táblák 1.

ESTI HIRLAP, bn. 1964. febr. 6.

Szür-Szabó József, Grafikus

Két karikatúra.

Repr

–: Két iskolai hír

6.

EST/ HIRLAP. Bp. 1964. jan. 9.

Kür-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

–: Szilvesztéri csata 6

[IX. évf. 1. sz.]

ESTI HIRLAP, sz. 1964. jan. 2.

Sz [Szür - Szabó József], grafikus Mosh

Hír: Malachiás erodája: Szür - Szabó József honorárium nélkül kénítette e szám karikatúráit.

Karikatúra: Rep.

— : Mintán szinhelyemet az osztrák Jövárosból budapestre helyeztem át... 6.

[Külön szám:] Sokadik évf.

ESTI HIRLAP Bp. 1964. jan. 1.

Szűr Szabó József, grafikus

MDK

Öt vaina. Repr.

–: Így láttuk az évet

1.

ESTI HIRLAP, Dn. 1963. dec. 30.

Szür-Szabó József, grafikus MDh

Hat karikatúra.

Repr

-: Tavaszi tarka-barka

12

NÉPSZABADSÁG

bp. 1965. ápr. 18.

Szür Szabó József, grafikus

MDK

Rajza.

Repr

Laki Pál: Szerelmi szakértő lettem

25

Család és iskola, Bp. 1965. február XVI/2

Szűr Szabó József

M.D.K.

Grafikus

Illusztráció

—: Anyai probléma

Nők Lapja, 1965. máj. 1 – 24 lap

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.K.

Illusztráció.

—: Ki mit tud?

Nők Lapja, 1965. máj 22 - 24 lap

Szűr Szabó József

grafikus

M.D.K

„Sok hűhó semmiért"

" karikatura

Élet és Irodalom, 1965. ápr. 24 - 3 lap

Szűr-Szabó József, grafikus

Hat karikatúra.

Repr.

Szűr: Könyvek s irodalom

12

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1965. máj. 30

M.D.K.

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

— : A negyedik anyukám
Vörös Lapja, 1965 jún. 12 - 28 lap

Szűr Szabó József, grafikus

Gúnyrajz.

Repr.

— : Dallas híres város

7.

ESTI HIRLAP, Bu. 1964. febr. 29.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

Gyűrgyrajz.

Repr

—: Postaládák

—5.

ESTI HIRLAP, Bu. 1964. márc. 4.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

—: Üzemi étkezőben 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 23.

Szűr Szabó József

Szabad Művészet

1952. 4. sz. 194. l.

Székesfehérvár

(Képes prospektus a Szent István-év alkalmából.)

(Bpest, 1938.) Székesfehérvár város. 8-r, 24 l, számos képpel.

I. 4. p. h. —.20

Szür-Szabó József

Szabadúrista

l.

Szabad Művészet

1950. 12. 4. 503. l.

ve ingommare sul margine della dichiarazione di soggiorno un nuovo foglio di cedole.

Data della variazione e timbro della Questura che rinnova il permesso di soggiorno.

(Data).....

Variazione alla dichiarazion

Il Sig......

di nazionalità.....

dal Comune di.....

con Num......*congiunti*

(Data).....

Data della variazione e timbro della Questura che rinnova il permesso di soggiorno.

(Data).....

Variazione alla dichiarazion

Il Sig......

di nazionalità.....

dal Comune di.....

con Num......*congiunti*

(Data).....

Data della variazione e timbro della Questura che rinnova il permesso di soggiorno.

(Data).....

Variazione alla dichiarazion

Il Sig......

di nazionalità.....

dal Comune di.....

Szűr-Szabó József

Szabad Művészet

1951. 12. n. 550 l.

147. Németh Albert --.-

188. Fotofilm 825.-

203. Német Albert 700.-

4569.64

214. Filmtranda 2.799.62

222. Kiss A. fényképész 2.450.-

9.819.26

237. Film Iroda 165.44

9984.60

MDK

Szürszabó József

"Ismerd meg önmagunkat". M.ujságrajzoló müvészek 2. karikatura kiáll. 1947. okt. N.Szal.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Meghiszták a tokiói tárlatra.

–: Karikatúra-tárlat Japánban 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. márc. 24

Szőr Szabó József
Grafikus

M.D.4

Illusztráció

—: Tojás variációk
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 9-15 lap

MOK

Szűr: Szabó József, grafikus

Négy karikatúra.

Repr.

—. Demográfika

12

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. márc. 27.

Szür-Szabó József, grafikus TVDK

Rajz.

Repr.

Bába Mihály: Kézenállás

25

XVI./11

Család és iskola, Bp. 1965. november

Szür - Szabó József, grafikus MDG

Két rajz. Repr.

Babák Jánosné: Egy falusi anya kérdez 8.

Bozóky Éva: Válasz a kérdésre 9.

Család és iskola, Dn. 1965. december XVI/12

Szűr Szabó József, karikaturista MDG

Gúnyrajz sorozat.

Repo.

– : Malac-víziók 8

NÉPSZABADSÁG, 1. 1966. jan. 1.

Szűr Szabó József, karikaturista MOL

Három portré. Rajz. Repr.

Molnár G. Péter: Kispadi arcok 8-9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jún. 8.

Sz [Szür Szabó József], grafikus [illegible]

Három portré. Rajz.

Repr.

Molnár G. Péter: Szinpadi arcok

8-9

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jan. 15.

M.D.K

Szűr Szabó József
Gyapjas

Szabó Magdáról készült
rajza.

Faragó Vilmos. Szabó Magdáról
Élet és Irodalom, 1966. febr. 19 - 12 lap

Szűr Szabó József

grafikus

Illusztráció

— : Korszerűsített fogalmak

Élet és Irodalom, 1966 febr. 19 - 4 lap.

M.D.4
1

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció.

—: Utak és levelőutak
Élet és Irodalom, 1966. febr. 12 - 10 kep.

Szűr Szabó József, grafikus

M Dk

Hat gúnyrajz.

Repr

— : 6 1/2

14.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1966. szept. 25.

Sz (Szűr Szabó József), grafikus [illegible]

Karikatúra.

Repr.

– : „Azt hittem ....." 3.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1966. nept. 10.

M.D.K

Szűr Szabó József
grafikus

Szabó Magdáról készült
rajza

Faragó Vilmos: Szabó Magdáról
Élet és Irodalom, 1966. febr. 19 - 12 lap

M.D.K

Szűr Szabó József
grafikus

Karikatúrák.

—: Szöltő vendégeink nyilatkoznak.
Élet és Irodalom, 1966. okt. 22 – 1 lap

M.D.K.

Szűr Szabó József
grafikus

"Utak és kerülőutak"
" (karikatúrák)

Élet és Irodalom, 1966. febr. 12 - 10 lap

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.L.

Karikatúrák

—: Korszerűsített fogalmak
Élet és Irodalom, 1966. febr. 19 - 4 lap

Szűr Szabó József
Grafikus

M.D.K

A. Lundkirst
Christine Busta
Maurice Careme
} kazikatúrák

—: A kiöltészet napjai Budapesten
Élet és Irodalom, 1966. október 29 - 2 lap

M.D.K.

Szűr Szabó József
grafikus

Szimonov
S. Hermlin
} karikatúrák

—: A költészet napjai Budapesten
Élet és Irodalom, 1966. október 29. - 2 lap

M.D.K.

Szür Szabó József

Darvas Szilárd, Simándy József és Szenes Iván: "Elhajolni tilos" c. bábjátékához tervezett bábokat.
6 repr. a bábukról.

Premier előtt a Bábszinházban c. közlemény. Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. ápr. 4. II. évf. 14. sz. 29. l.

mDk

Szür-Szabó
grafikus

rajzai: Önismeret
Szilveszteri ballada (Karikaturák)

Népszava: 89 évf 1 sz. 1961 jan 1. 12 lap.

Kür=Szabó József, Karikatvista 07 04

Gúnyrajz. Repr.

–: Anyai Következetesség 6.1
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. aug. 6.

Szűr-Szabó József, karikaturista 7 Dh

Gúnyrajzok.

Repr.

1, A jövő üresónakháza
2, Utak a sajtóban
(2 karikatúra) 14.l

Sp. 1961. aug. 13.

NÉPSZABADSÁG

Szür-Szabó

festőművész,

Műve szerepelt az UME első
bécsi kiállításán.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 14.

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.4
1

Illusztráció

—: Az évvégi rumli
Nők Lapja, 1966. jan. 1 - 24 kap

Szűr - Szabó József
grafikus

MDK

Illusztráció

—: ideális nők
Élet és Irodalom, 1966. január 22 - 26 lap

M.D.K

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

—: ha ujra hezdhetném
Nőt Lapja, 1966. febr. 12-26 lap

M.D.V.

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

—: Anglepő fordulat a régi Egyben.
Nők Lapja, 1966. márc. 5. – 22. lap

MDY

Szűr Szabó József
Grafikus

Illusztráció

— : Tótágas
Nők Lassja, 1966. apr. 9-24

MDK

Szűr Szabó József

grafikus

Illusztráció

— Tavaszi divat

Nők Lapja, 1966. márc 26-25 lap

M.D.

Szűr Szabó József

grafikus

Illusztráció

Vi estész Magda: Május, szerelem, hőrhérdés

Nők Lapja, 1966. április 30. – 22 lap

M:DK

Szeír Szabó József
grafikus

Ylarihatúrák

—: hanyas nuanák

Nőt: hapja, 1966. junius 4 - 24 lap

Szűr Szabó József

Grafikus

M.D.V.

Illusztráció

Kertész Magda: Együtt ugarolni, kulcsot ugarolni?

Nők Lapja, 1966. junius 18 - 24 lap

M.D.V.

Szür Szabó József
grafikus

~~[illegible]~~ Stánkatura

—: Modern rezelem.

Nők Lapja, 1966. julius 30 - 23 lap

M.D.K

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

Sterlesz Magda: Ön hol, miért unatkozik
Nők Lapja, 1966. aug. 13 - 26 lap

Szűr Szabó József

Grafikus

Illusztráció

Kertész Magda: Az ősz

Nők Lapja, 1966 okt. 1. – 22 lap

MDK

MDK

Szür-Szabó József

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1961.

Kiss-Szabó József, grafikus MDk

Hat rajz.

Repr.

— : Vidéki takarékossági nap 14

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 30

Szür-Szabó József, karikaturista

MDK

Gúmyrajz.

Repro.

— : „Lajoska, maga hogy bírja ....“ 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 27.

Kür-Szabó József, grafikus MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : A három államcsínytevő 5.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 26.

Szűr - Szabó József, grafikus MNK

Karikatúra.

Repr.

-: Gyertyás 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1965. nov. 24.

ESTI HIRLAP

Szűr-Szabó József, grafikus

Dk

Szünyhép.

Repr.

— : Brazilián se kék az éghalt

4

EST. HIRLAP, Sp. 1965. nov. 23.

Sz [Szür-Szabó József], grafikus

karikatúra.

Repr.

— : Különleges határidőnaptár

6.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 22.

Szűr-Szabó József, grafikus

OVSZK

Három rajza.
(Karikatúra - sorozat)

Repr

— : A nőci sakkbajnokságon
— : Ökölvívástan
— : Túrán

6

ESTI HIRLAP, 1965. nov. 20.

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz. Repr

—: Nem lehet 35-ös női cipőt kapni 4

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 19.

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra. Repr.

— : Bátortalan bíráló ·3

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 18.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúrái:

Repr

1.) –: Kis adag alabárdokal

2. –: A legkisebb pamaka

[és talán] 3.): Szakállas gyerekek

4

ESTI HIRLAP Bp. 1965. nov. 12

Szüv-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repo

— : folyosói beszélgetés 3

ESTI HIRLAP, 1965. nov. 10.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Szúnyhép. Repr

— : Szüret után 6

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 9.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyhép.

Repr.

— : Praktikus orvosi Cámpa 4

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 9.

Kür-Szabó József, grafikus MDG

Karikatúra – sorozat
(4 rajz)

Repr.

– : Kulturális görbe 8

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 6.

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

—: Megfigyelő állás 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 4.

Stür = Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

– : Helyzetkép

– : Még megérhetjük

(Két karikatúra) 14.(

Sp. 1961. aug. 20.

NÉPSZABADSÁG

Szűr = Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

– : Csökkentik a tanulók túlterhelését
(Karikatúra)

14. l

bn. 1961. aug. 27.

NÉPSZABADSÁG

Kür = Szabó József, Karikaturista 17 Ok

Gúnyrajz. Repr.

–: Jön a túrázás ideje 14 l
(Karikatúra)

Sp. 1961. szept. 3.

NÉPSZABADSÁG

Szűr Szabó József, Karikatúrista 7 Ok

Gúnyrajz. Repr.

– Lelkes nézőtér
(Karikatúra) 14.-f

Sp. 1961. szept. 10.

NÉPSZABADSÁG

Szűr-Szabó József, karikaturista MOK

Gúnyrajz. Repr.

–: Stréberség nyaralás után se árt
(Karikatúra) 14.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. júl. 16.

Szür = [Szabó József], Karikaturista 13 ok

Gúnyrajz -

Repr.

-: Híres mosolyok (Karikatúra) 14.l

Dp. 1961. júl. 23.

NÉPSZABADSÁG

Kür = [Szabó József], Karikaturista 704

Gúnyrajz.

Repr.

— : Nehéz Lare 14.1
(Karikaturista)

Bp. 1961. júl. 30.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Munkácsy díjat kaptak. III.

Szür Szabó József grafikus

Szabad Nép 1952. ápr. 4.

M.D.K.

Szürszabó József /a név betüszerint másolva/ .

Tréfás rajz:

Divatos eset.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. május 23. II. évf. 21. sz. 37. l.

M.D.K.

Szür /Szür Szabó József/

4 tréfás rajz:

Dramaturgia
Felár-automata
Elektromos szinmüiró-agy
-Gyere már anyjuk, a televizió közvetiti az Állami Népi Eggyüttest a Marsból!...

Szür rajzai: Szinház és technika cimmel
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. január 31. II. évf.
5. sz. 37. l.

M.D.K.

Szür Szabó József

Az Állami Bábszinház "Csodatükör" c. daljáték bábfiguráit tervezte.
2 repr. a Csodatükörhöz, melyek a művész tervei nyomán készültek.
A "Szerelmes istenek" bábfiguráit is Szür Szabó József tervezte.

Két bábfigura a "Csodatükörből" c. közlemény.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. nov. 29. I. évf. 29. sz. 17. l.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDK.

Gúnyrajz. Repr.

— : Aki nem ad kosarat...
(Karikatúra) 14.l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 5.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Meg kell a szívnek szakadnia 14.C
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 12.

Kür Szabó József, Karikaturista 7 04

Gúnyrajz.

Repr.

–: Új időszámítás
(Karikatúra) 14.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 19.

M.D.K.

Szür Szabó József

Telt ház mindenütt.	Tréfás rajz.
Az évad komor szinmüvei.	" "
Tervteljesités.	" "
Babonás ember.	" "
Kritika.	" "
A sugó is szilveszterezik.	" "
Élelmes kisfiu.	" "

Szür Szabó József: B.U.É.K! 1960. Január 1.
Film szinház Muzsika. IV. évf. I. sz. 43. l.

M.D.K.

Szür Szabó József

Tréfás rajzok:

Optimista közönségszervező a TÜSPED-nél
Szabadtéri szinpad
Fagyos közönség
A praktikus szinigazgató darabot olvas
Alapos néző

Szür Szabó József: Szinházi TURMIX
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. juli 3. III. évf.
27. sz. 37. l.

Szüv = Szabó József, karikaturista MTK

Gúnyrajz. Repr.

— : Hammarskjöld rémlátomása (karikatúra) 14. l

Sp. 1961. szept. 17.

NÉPSZABADSÁG

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz- Repr.

-: Szeptember végén
(karikatúra)

12.1.

Bp. '961. szept. 24.

NÉPSZABADSÁG

Szűr Szabó József, karikaturista 17 Dk

Gúnyrajz. Repr.

–: Moszkvában
(Karikatúra) 12. p.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. okt. 1.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyvaj.

Repr.

—: Költő és világfájdalom
(Karikatúra)

14. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. okt. 8.

Szür = Szabó József, karikaturista MDK.

Gúnyrajz: Repr.

–: Rendetlen múzeum látogatók (karikatúra) 14.(

NÉPSZABADSÁG Bu. 1961. okt. 15.

Szür-Szabó József karikaturista

Reprodukció: vendéglői asztalnál ülő nő és férfi (rajz)

Magyar Nemzet, 1964 dec. 25.

Szür – Szabó József karikaturista

Reprodukció: „Lőrészet"

„Ja látják a karikaturisták az MHS sportolókat".

Lobogó 1964 dec. 23.

Szűr Szabó József, grafikus

7 karikatúra: Repr.

— : Tengelyre magyar !

12

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. júl. 3.

M.D.K.

Szűr Szabó József
grafikus

Ember és világ
karikatúrák.

— : —

Élet és Irodalom, 1966. aug. 13 - 11 lap

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra

Latabár Kálmán ról

Repr.

Molnár G. Péter: Latyi Matyi mint börtönőr

8-9

NÉPSZABADSÁG

Bk. 1966. júl. 10.

Szűr Szaló József, Karikaturista M Ok

Gúnyrajz. Repr.

–: A revizor
(Karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 10.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Nincs menekvés
(Karikatúra) 14.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 17.

Szür = [Szalvó József], karikatúrista 17 04

Gúnyrajz.

Repr.

– : Bonni Mikulás 14. l
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. nov. 26.

Kür = [Szabó József.], Karikaturista 7 Dk

Hat grafikus gúnyrajz-sorozata.

Repr.

– : Szilvesztéri cirkusz 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 31.

Szűr = Szabó József, karikaturista D 04

A Ludas Matyi szilveszteri számában megjelent rajza: Repr.

Ezt olvastuk

— : Ez sem változik (karikatúra) 6.l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. jan. 3.

Kür = [Kabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

—: A jarulás útján (Karikatúra) 14. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jan. 7.

Szür = Szabó József, grafikus M Dk

Két rajza. Repr.

Badik Lajosné gyűjt.: 6!! monotta 2.l

Balád s' iskola, bp. 1961. Jelmár xu/2

KÖNYVBARÁT

Szűr = [Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Még nem készült el a lift 14. 1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. dec. 3.

Szür-Szabó József, grafikus Mok

Hat karikatúra.

Repr.

— : Mindennapi EB

14

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. aug. 28.

Szív-Szabó József, grafikus TIDK

Hat karikatúra.

Repr.

—: Sportcsapok 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp.: 1966. aug. 14.

Szűr Szabó József
grafikus

karikatúrái.

— : Legyen világosság
Élet és Irodalom, 1966. szept. 10 - A 1 lap

Szűr- Szalai József, grafikus

Humoros illusztrációkat készített a könyvhöz.

-h- : Benda Kálmán - Kelemen Imre: Szakmák a mezőgazdaságban 34

CSALÁD és ISKOLA, Gyr. 1966. január XVII/1

Szűr-Szabó József, grafikus

Rajz.

Repr.

A. Kurzsimszkája: Csodagyerekek.

23.

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. január XVII/1.

M.D.K.

Szür Szabó József

Tréfás rajzok:

Légből kapott szerelem
Hoztál valami uj darabot?
A szerző a szaturnuszbeli bemutatón
Állami Faluszinház Lepsény-ben.
Egy regény sorsa

Szür Szabó József: A jövő század Film-Szinház-Muzsikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. ~~ápr.~~ ápr. 3.
III. évf. 14. sz. 37. l.

M.D.K.

Szür Szabó

A Televizió c. rovat egyik kis közleménye utal Szür kiváló illusztrációra, amely „Szombat" alcímmel Tabi László szerzői estjéről számol be.

Televizió rovatban: Szombat c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. szept. 25. III. évf. 39. sz. 33. l.

Szűr-Szabó József, grafikus

Hat karikatúra.

Repr.

–: Emberi Kapcsolatok

12.

NÉPSZABADSÁG kp. 1966. febr. 27.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

A hamburgi Ecos kömpekiadó négy magyar Karikaturista – Kaján, Réber, Szűr-Szabó és Zsoldos Sándor – rajzaiból szerkeszt kötetet.

–: Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG 1966. febr. 19. [Vidéki]

Kür-Szabó József, grafikus MDG

Karikatúra.

Repr.

Ygy.

–: Tájékozott elsősök 36

Család és iskola, Bp. 1964. nesztember XV/9

Szűr Szabó József, karikaturista

[En Sz !]

Gúnyrajz.

Repr.

– : Egy biztos, ez nem az Esti Hírlap numkatása

Vidám képes

Sokadik évfolyam

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. jan. 1.

6

M.D.K

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

—: Egyiptomi ijszakár
Élet és Irodalom, 1966. január 22-4. lap

M.D.K.

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztrációk

Szűr Szabó József: Évi mérleg
Élet és Irodalom, 1966. jan. 1. – 12 lap

MDK

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztrációi.

Szűr Szabó József: Honunk autijai
Élet és Irodalom, 1966. jan. 15. - 11 kép

Szűr Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Időjárás
(„Már ez sem bironi...)

1.l

ESTI HIRLAP

bn. 1963. aug. 7.

Szűr Károly József grafikus

MDK

Megjelent a Képzőművészeti Kiadó kiadásában Szűr Károly József karikatúráinak gyűjteménye.

T. I.: Könyvekről — röviden 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. nov. 18.

M.D.K.

Szürszabó József

Johann Rössler: "Egy jó trükk" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1935. január 6-12.
XXV. évf. 2. sz. 132-133. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Bibó Lajos: "Igy kezdődik" cimmel irt novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1935. jan. 13-19. XXV. évf. 3. sz. 98-100. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Anita Loos: "Csak egy elefánt" c. novellájához készitett illusztrációkat.

- - -

"Szinházi kerekasztal-konferencia" c. jelenetet illusztrálta.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1935. febr. 1o-16. XXV. évf. 1o8-112. lap
febr. 17-23. XXV. évf. 7 8. sz. 4o. lap

.B.A.

Szűr Szabó József
grafikus

MDK.

Szellemi olimpia

Fekete Károly : Eljenek olimpiásaink
Élet és Irodalom, 1964. okt 24 - 11 kép.

Szür Szabó József
grafikus

M. DK.

Illusztrációk Szür Szabó
karikatúra gyűjteményéből.

— : —

Vörös Lapja, 1964. okt 3 – 25.

Szür Szabó József
grafikus

M.D.K

Karikatúrák

—: Galádi tantárgyak
Elők Lapja, 1964. május 9. – 25 lep

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.K

Illusztrációk

Kertész Magda: Parkhiramok
Nők Lapja, 1964. ápr 4 – 25 kap

Szűr [Szabó József], karikaturista 01 Dk

Gúnyrajz. Repr.

—: Készül a falusi tárgyú regény (karikatúra) 14.1.

Népszabadság, bp. 1961. jan. 15.

Szür = Szabó József, karikaturista

Gúnyrajzok.

Repr.

1. Egyenlő feltételek
2. Gyorsul a kiszolgálás (karikatúrák)

14.C

Népszabadság, bp. 1961. jan. 1.

Kiss-Kalvi József. grafikus

Hat karikatúra.

Repr.

—: Múzeumi hónap

12.

NÉPSZABADSÁG, [illegible]. 1965. okt. 3.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Részt vesz a brüsszeli karikatúra

világkiállításon.

— : Hír 10

NÉPSZABADSÁG, Bp 1965. okt. 6.

Szűr-Szabó József, karikaturista NDK

Szűr címen karikatúra gyűjteménye jelenik meg.

(.Szinkó). Az első „olimpiai" ezüstérmes 2

ESTI HIRLAP, 4.11.1964. aug. 4.

M.D.K.

Szür Szabó József

Pajzs Elemér: "Pócskai megbolondul" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1938. nov. 19. XXVIII. évf. 48. sz. 60-62. lap

Szürszabó József.

Karikaturista

A III. Magyar Karikatura-kiállításon szerepelt.

Magyar Nemzet, 1951, Nov. 5.

M.D.K

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

— : Hozzászolás a vitához
Élet és Irodalom, 1965. nov. 6 – 3 lap

M.D.K

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

— : Kulturális Vidám Park

Élet és Irodalom, 1965. Máj. 15 - 19 lap

Szür Szabó József
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

—: Őszinteségi rohamok
Élet és Irodalom, 1965. okt. 30-7 lap

M. D. K.

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

— Hozzászólás a vitához
Élet és Irodalom, 1965. nov. 2 - 3 lap.

Szűr Szabó József
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció

— : Konformizmus vagy az alkalmazkodás
Élet és Irodalom, 1965. november 20 - 11 kap.

Szűcs Gábor József.

A III. Magyar Karikatúrakiállításon
"Röpgyűlés az erdőben" c. képe szerepelt.
(említve.)

Szabad Ifjúság 1951. Nov. 4.

Srür - Szabó József.

Ol karikatúrakiállításon műveivel szerepelt.

„Röpgyűlés az erdőben" c. rajz. (említve.)

Világosság, 1957. Nov. 2.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

–: Ha gyenge a szereptudás 2.

ESTI HIRLAP Bk. 1964. nov. 16.

Szűr [= Szabó József], karikaturista MTI

Hat karikatúra.

Repr.

— : Párválasztás 12.

NÉPSZABADSÁG gy. 1965. dec. 12.

Szűr Szabó József

Kiáltó

MO. 1932. I. 3.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Megjelent Zűr c. karikatúraalbuma.
Szűr-Szabó József öt évig járt az Iparművészeti Főiskola grafika tanszakára, majd újabb öt évig Vaszary János tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán. (3 rajz. – Repr)
[1 fénykép?]

(László): Mi kell a Karikatúrához?

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964, szept. 12.

Szür-Szabó József, karikaturista

Hat gúnykép.

Repr.

— : Zenevilág

12

Sz. 1965. nov. 7.

NÉPSZABADSÁG

Szűr Szabó József
grafikus

Karikatúrák

—: Szeged hívós város

Élet és Irodalom, 1965. jul. 31 - 9 lap.

M.D.K.

MDK

Szűr Szabó József
grafikus

Karikatúrák

—: Hozzászólások a Lexikon-pörhöz
Élet és Irodalom, 1965. okt. 9 - 5 lap.

M.D.K.

Szűcs Szabó József
grafikus

Illusztráció

—: Egyhe
Nők Lapja, 1965. okt. 16 – 24 lap

Szűr Szabó József

grafikus

M.D.K

Illusztráció

—: Régi költők mai nők

Élet és Irodalom, 1965. szept. 25 – 8 lap

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.K

Illusztráció

— : Döntő pillanatok

Nők Lapja, 1965. szept 18 - 24 lap

M.D.K.

Szür Szabó József

G. Dawson: "Őnggysága ékszerei" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1938. jnui 11. XXVIII.évf. 25. sz. 55-57. lap

M.D.K.

Szűr Szabó József

Nagy Lajos: "A nyakkendő" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1938. juni. 25. XXVIII. évf. 27. sz. 65-67. lap

Szűr Szabó József, karikaturista DOA

Az Esti Hírlap jan. 10-i számában Toncz Tibor aláírt karikatúrája alatt még az is ott áll, hogy ez Szűr Szabó József rajza.

–: Ellő 10.2

Népszabadság, Bp. 1961. jan. 12

Szűr Szabó József
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció

—: Pótnyomozás az Álmos ügyben

Élet és Lodalom, 1965. márc. 13 – 7 kap.

Szűr Rabó József grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

— : A domic

1

ESTI HIRLAP 1963. dec. 10.

Szűr Szabó József, grafikus TIDK

A kiért rosszak a magyar filmek? c. produkcióban egy dramaturgot alakít.

— : A rajzoló —— filmszerepben 2.

ESTI HIRLAP bp. 1963. dec. 12.

M.D.K.

Szűr Szabó József.

Fedor Ágnes: „A maestra" c. novelláját illusztrálta.

Színházi Élet. Bp. 1936. jan. 12-18, XXV.I. évf. 3. sz. 70-72. lap.

M. D. K

Szűr Szabó József

Királyhegyi Pál: „Érdekházasság" c. novelláját illuntrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1937. május 9-15
XXVII. évf. 20 sz. 56-59. lap

Szür- Szabó József M.D.K.

Illusztráció Tabi László : Egy névtelen levél története c. irásához, repr.

Magyar Nemzet 1964. december 25. 17.1.

Szűr Szabó József, grafikus

Szúrgyaiz. Repr

—: Pesti álmoslozások 3

Esti Hírlap, Dp. 1963. nov. 1.

Szűr Szabó József, Karikaturista

Gúnyrajz. Repr

— : Irodalmi Kávéházban

ESTI HIRLAP bp. 1963. okt. 21.

Szűr Szabó József, grafikus 1924

Grényrajz. Repr

- Kajros hozzánólás a Kapukulcs - ügyhöz 2

EST/ HIRLAP bp. 1963. okt. 25.

Szász Szabó József, grafikus

MDK

Hat karikatúra.

r: Képromtolók

10

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jan. 24.

Szür-Szabó József, Karikaturista † 124

Gúnyrajz.

Repr.

-: Az idén minden másképp lesz 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jan. 1.

MDK

Szür Szabó József, ujs.rajzoló

Vevö ÖFelsége az Aranyvasárnapon.
Karikatura. Repr.

Pesti Hirlap. 1934.dec. 23. 2c.l.

Szűr Szabó József, karikaturista NOK

Színes rajz. Repr.

—: Kezdődik 4

ESTI HIRLAP 13x. 1963. jún 7.

M.D.K.

Szürszabó József

Körmendi Ferenc: „A különös finálé" c. kis regényéhez készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1932. dec. 25.-1933. jan. 1.
X XXIII. évf. 1. sz. 65-72. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Halász Imre: "Amerika sampionja" c. novellájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1933. január 8-14. XXIII. évf. 3. sz. 73-76. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Harsányi Zsolt: "A hozományvadász" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1933. január 29-febr. 4.
XXIII. évf. 6. sz. 70-74. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Rajzai szöveg illusztrálására.
/A novella cime megállapithatatlan, mert a lap hiányos./

Szinházi Élet. Bp. 1933. január 22-28. XXIII. évf. 5. sz. 71-74. lap.

M.D.K.

Szürszabó József

Pásztor Árpád: "Delila halála" c. elbeszéléséhez készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 193. febr. 12-18. XXIII. évf. 8. sz. 73-76. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Erdős Renée: "A lyoni selyemkendő" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1933. márc. 5-11. XXIII. évf. 11. sz. 74-78. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Fráter Lajos: "Ami biztos, az biztos" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Elet. Bp. 1933. ápr. 2-8. XXIII. évf. 15. sz. 74-76. lap

M.D.K.

Szürszabó József

"Mit tenne ön, ha egy lakatlan szigetre vetődne?" kérdezi a lap a képzőművészektől és válaszukat rajzban kéri.
A művészek rajzzal és hozzá tréfás nyilatkozattal válaszolnak.
Tréfás rajz.

"Piktorok a lakatlan szigeten" c.
Szinházi Élet. Bp. 1933. ápr. 2-8. XXIII. évf. 15. sz. 42 4o-42. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Surányi Miklós: "A pokol országutja" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1933. márc. 12-18. XXIII. évf. 12. sz. 7o-74. lap

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

– Tartja magát 4.

ESTI HIRLAP

Ap. 1963. ápr. 20.

Szür-Szabó József, Karikaturista

MDK

Gúnyrajz. Repr

–: öreg bútor 6

ESTI HIRLAP, Dr. 1963. ápr. 22.

Szűr – Szabó József, grafikus Ó Dh

Karikaturista

Repr

– Modern orvosi rendelő 6

ESTI HIRLAP, Bu. 1963. ápr. 23.

Szür – Szabó József, grafikus

Grünspan.

Repr

– Továbbképzés

2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. ápr. 27.

Szűr-Szabó József, grafikus MDH

Karikatúra.

Repr

– Valóság és ambíció 5

ESTI HIRLAP Bp. 1963. ápr. 27.

Szűr-Szabó József, Karikaturista

MDK

Gyúrgy Zajz.

Repr

— : Rácépítés

3

ESTI HIRLAP, bp. 1963. máj. 3.

M.D.K.

Szür /Szürszabó József/

Alphonse Roux: „Chicago" c. elbeszélést illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1933. ápr. 23-29. XXIII. évf. 18. sz. 46. lap.

Szüd-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

—: Balesetelhárítás 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 16.

Szü-Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Kepr

— Választási harc 2.

NÉPSZABADSÁG bp. 1964. aug. 19.

Szűr Szabó József, karikaturista. MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Khasik lemyiratta szakállát 4.

Bp. 1964. szept. 9.

NÉPSZABADSÁG

Szür-Szabó József M.D.K.

Halászhajó a dél-koreai vizeken

karikatura, repr.

Pest megyei Hirlap 1964. junius 17. 2.1.

Szür-Szabó József M.D.K.

Repülők

karikatura, repr.

Pest megyei Hirlap 1964. junius 16. 2..l.

Szűr-Szabó József M.D.K.

Üzemanyag utánpótlás..

karikatura, repr.

Pest megyei Hírlap 1964. július 7. 5.

Szűr [Szabó József], Karikaturista M Dh

Gúnyrajz.

Repr.

—: Újfajta tabló 4. l.

ESTI HIRLAP Bp. 1961. Máj. 20.

Szivo Szabó József
Graphus

M.D.K

„Asszimilálodás"
rajz

Élet és Irodalom, 1964. aug. 29. – 7 kep.

M.D.K.

Szürszabó József

Kálmán Jenő: "A nagy lovaglás" c. novelájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1933. juli. 30.-aug.5./ ~~juli=23-29.~~ XXIII. évf. 32. sz. 40-42. lap.

M.D.K.

Szürszabó József

Rajz, szöveg illusztrálására. /Cimet nem lehet megállapitani, mert a lap hiányos/

Szinházi Élet. Bp. 1933. juli 2-8. XXIII. évf. 28. sz. 57. lap.

M.D.K.

Szürszabó József

Erdős Renée: "Vica" c. novelláját illusztrálta.

Színházi Élet. Bp. 1933. okt. 22-28. XXIII. évf. 44. sz. 47-51. lap.

M.D.K.

Szürszabó József

Kálmán László: "Salétrom-utca" c. novellájához készitett illusztrációkat.

- - -

Lovászy Károly: "Motoros utitársnő" c. novelláját illusztrálta.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1933. okt. 1-7. XXIII. évf. 41. sz. 103-105. lap
okt.8-14.42. " 65-67. "

M.D.K.

Szür /Szürszabó József/

Török Rezső: Isteni véletlen c. novellájájához készitett illusztrációkat.

- - -

Pásztor Árpád:"Larsen, svéd..." c. novelláját illusztrálta.

+ - -

Szinházi Élet. Bp. 1933. nov. 5-11. XXIII. évf. 46. sz. 34-36. lap.
7o-72. "

.B.C.

M.D.K.

Szürszabó József

Barabás Pál: "Három hajszál" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1933. nov. 26.-dec. 2.
XXIII. évf. 49. sz. 122-124. lap.

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúrája.

Repr

— : Találat és geller 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 5.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Tárgyal a fegyelmi bizottság 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 8.

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúrája.

Repr.

— : Ravasz 'gyerekek 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 2.

Szűr Szabó [József], karikaturista ПДК

Gúnyrajz.

Repr.

– : Megszűnik a Szívküldi 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. febr. 4.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDK

Grünyrajz.

Repr.

—: Fiatal házasok 5.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. jan. 26.

Szür-Kabi József, karikaturista NDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Nézd, amióta kinevették, meg se ismeri az embert! 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jan. 29.

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúrája.

Repr

—: Különös vásárló 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jan. 24.

Szür-Szabó József, kari-katunista MDK

Gúnyrajz. Repr.

– : Sibaleset 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. jan. 16.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Grúnyvajz.

Repr

— : Ritka siker 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jan. 18.

Szür – Szabó József, Karikaturista MDK

Grényzaje:

Repr

–: Minusz 20°

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jan. 22.

Szűr-Kabó József, karikaturista NDK

4 karikatúrája. Repr.

—: Kifejező telefonok 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. jan. 11.

Szűr - Szabó József, karikaturista. TIDK

Gúnyrajz.

Repr

– : Megint egy orr 3.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ún. 16.

Szür-Szabó József, karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

–: Macnamara Dél-Vietnamban

3.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 13.

Szűr-Szabó József. Karikaturista MDK

Hat karikatúrája.

Repr.

—: felelőst keresünk 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 22.

Sz [Szűr Szabó József], Karikaturista MDK

Három rajza. Repr.

— : Üdvözletek 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 22.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Günyvajz. Repr.

—: Szünidőben 6

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 23.

Szür Szabó József, karikaturista M DK

Grúzsvoje.

Zapr.

— : Adni is, kapni is, öröm 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 27.

Szür Szabó József, karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

—: A hozzáértő

3.

ESTI HIRLAP, In. 1962. dec. 29.

Szüt Szabó József, karikaturista MOK

öt karikatúra

Depr.

— : Szilvesztesi KRESZ 8.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 30.

Szűr Szabó József, karikaturista M DG

Grúzy rajz. Repr.

— : Édes élet 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 7.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Költő és múzsa 2.

ESTI HIRLAP, Dp. 1962. dec. 8.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : 7 óra 55 perc 6.1.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 10.

Szür Szabó József, karikaturista [illegible]

Gúnyrajz. Repro

– : Hófúrás idején 3

ESTI HIRLAP, bn. 1962. dec. 12

Szür Szabó József, grafikus MDG

Karikatúrája.

Repr.

— : Családfő

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 18.

Kiir Szabó József, karikaturista M. Dk

Gúnyrajz.

Repr.

— : Nyugodt fekete 4

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 18.

M.D.K.

Szűr Szabó József

grafikus

„Az örök Madách"

Élet és Irodalom, 1964. május 22 – 10 leg.

Szüv Szabó József, karikaturista MDK

Öt karikatúra.

Repr.

—: Karib-tengeri halászat 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. febr. 23.

Szür Szabó József, karikaturista MDH

Gúnyrajz.

Repr.

-: Le a bürokráciával 3

ESTI HIRLAP, Sp. 1962. nov. 26.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Stílusos épület 3

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 27

Sz [Szür Szabó József], Karikaturista MDG

Grúnykép. Repr.

— : A jó munka ösztönzői 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 27.

Szüv-Szabó József, karikaturista M 84

Öt karikatúra.

Repr.

— : Örök témák. 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. febr. 2.

Szűr Szabó József, karikaturista MDG.

Gúnyrajz. Repr.

—: Elmaradt gyerek 5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 23.

Kür Szabó József, Karikaturista M.Tsk

Gúnyrajz.

Depr.

— : Könyvsiker 8

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. nov. 22.

Szür Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz. Repr.

— : Pesti kártáji 8

(IV)

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 21.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Mindenki Joghalt 6

ESTI HÍRLAP, Bp. 1962. nov. 19.

Sz [Szűr Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Kölcsönös tintelet 8.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 6.

Szür Szabó József, Karikaturista DDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Pesti háztáji (I) 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 8.

Szür Szabó József, grafikus MDK

Karikatúrája.

Repr.

— : Különös házasság 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 9.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Grünyvász.

Repr.

— : Pesti háztáji (II) 8.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 10.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Grúnyzajz.

Repr.

—: Pesti háztáji 2.
(III.)

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 12.

Szür Szabó József, karikaturista

MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Anyagbeszerző

6.

ESTI HIRLAP, Sp. 1962. nov. 13.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

— : Sportbarátság 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 14.

Szüs Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz. – Repr.

—: Éjjeli ügyelet 3.

ESTI HIRLAP, Bk. 1962. nov. 15.

Szüs Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Idejében Kezdi 1

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 16.

Szür Szabó József, grafikus MDK

Gúnyrajz. Repr.

—: Egy kis tévedés 6.

ESTI HIRLAP. Bn. 1962. okt. 24.

Szür Szabó József, grafikus

MDK

Öt karikatúra.

Repr.

— : „Csukott ajtó: biztonság!

6.

ESTI HIRLAP, Szp. 1962. okt. 26.

Szűr Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Részt vesz az okt. 30-án szófiában megnyílt magyar Karikatúra-Kiállításon.

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 31.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Grúnyrajz.

Rep.

— : Jelentkezés

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 2.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDh

Két karikatúra.

Depr.

– : 5 + 1 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. okt. 19.

Szür Szabó József, Karikaturista 7 Bd

Gúnyrajz.

Repr

–: Hogy szaporodik. Budapest Cukosságos 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 20.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr.

–: Újítás a könyvrongálók ellen 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. okt. 22.

Szür Szabó József, karikaturista 7 Dh

Grúnyvajz.

Rep.

— : Miszoda Külsőbség 6

ESTI HIRLAP, Szp. 1962. okt. 18.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Grünyvasz.

Rejar

— : Nem rongálja a társadalmi tulajdont

3.

ESTI HIRLAP, Szp. 1962. okt. 17.

Szür [= Szabó József], karikaturista M Dh

Nyole karikatúrája.

Repr.

— : A Kor gyermeke ... ahogyan Szür látja

36.

Család és iskola, 1964. január XV./1.

Szür-Szabó József, grafikus VDG

Rajza.

Depr.

Székánné Vida Mária: Szerepeljen — de ne így szerepeljen 6

Család s iskola, Bu. 1964. felszám XV/2

Szür - Szabó József, grafikus

MDK

Rajza. Repr.

Sándor György: Tapsol az osztály

4.

Család és iskola, Bp. 1963. december

XIV/12

Kur Kalá József, Karikaturista MDK

Két karikatúra. Depr

– : Ebédidőben 6

ESTI HIRLAP Szn. 1962. okt. 15.

Szür Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

— : Reuma fürdőben

2.

ESTI HIRLAP, Dn. 1962. okt. 8.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

-: Lassan kitanulja 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 14.

Szür Szabó József, Karikatúrista M. Dk

Karikatúra sorozat.

Depr.

—: Új, rajzos KRESZ 4.

ESTI HIRLAP, Dp. 1962. nept. 15.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Anni a Kiállításról Kimaradt 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 20.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Mint az építkezéseknél 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. Sept. 24.

Szür Szabó József, karikaturista MDk

Gúnyrajz.

Repr.

— : Kölbők 2.

STI HIRLAP, Bp. 1962. nept. 25.

Sz [Szabó József], karikaturista

MDK

Gúnyrajz. Repr.

– : A gyalogjáró

6

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 25.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Grúnyvaj.

Repr.

—: Ez itt útban van 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 26.

Szűr Szabó József, Karikaturista 7 D k

Gúnyrajz. Repr.

–: Túristakaland 3

ESTI HIRLAP, bn. 1962. nept. 29.

Szűr Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Az eszmény szombat 3.

Bn. 1962. szept. 8.

STI HIRLAP

Szür Szabó József, Karikaturista MDK.

Két karikatúra.

Repr.

–: Helyettesítés 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 8.

Kür-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr

—: Nyári Szivatol 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962 aug. 24.

Kür - Szabó József, karikaturista M Dn

Gúnynak.

Rejtv.

—: Ilyen se átama 6.

ESTI HIRLAP, bn. 1962. aug. 23.

Szüp-Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Három karikatúra.

Repr.

—: Így látja a VIT-et a karikaturista 1.

ESTI HIRLAP Bn. 1962. aug. 3.

Szűr-Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gimnazist. Rajz.

—: Dilemma 6. l.

ESTI HIRLAP, Dn. 1962. aug. 2.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDH

A berlini Eulespiegel Verlag kiadásában a nemzetközi karikatúraművészetet bemutató album jelenik meg. Szerepel benne Szür-Szabó József is

—: Kulturális hírek 12. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 5.

M04

Szür-Szabó József, Karikaturista

A Karikatúra-sorozat új kötete Szür-Szabó József rajzainak gyűjteménye lesz.

— : Képzőművészeti Könyvek 1964-ben 8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 8.

Szűr Szaló József
grafikus

H.DK

Illusztráció

—: Hoztam egy kis mosnivalót
Nők Lapja, 1965. nov. 6 - 25 lap

M.D.K

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció

—: Anyai szív
Nők lapja, 1965. nov. 13-24 lap

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.K.

Karikatúrák

Kertész Magda – Szűr Szabó J.: Megmagyarázza?
Nők Lapja, 1966. dec. 10 – 24 lap

Szür-Szabó József M.D.K.

Karikaturái a hamburgi Echos kiadó által kiadandó albumban

Napló

Magyar Nemzet 1966. ápr. 13. 7.l.

Kür Szabó József

szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PK. 1931. II. 22.

Sz [Szűr Szabó József] Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Lehet vá számítani 4.

Sz. 1965. dec. 3.

ESTI HIRLAP

Szür-Szabó József, grafikus MSK

Berda József portréja

Rajz: Repr.

(nóti): Újpesti Pán 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. dec. 6.

Szűr - Szabó József, karikaturista MDH

Négy rajz.

Repr.

—: Mai Télapók 4

ESTI HIRLAP, bp. 1965. dec. 4.

Szűr-Szabó József, Karikaturista

Grúnyrajz.

Repro

–: Ha majd elektronikus lesz
a pontszámlálás

4

ESTI HIRLAP

Bp. 1965. dec. 3.

Szűr-Szabó József, grafikus MDG

Karikatúra.

Repr.

— : Előzékeny Jónák 3

ESTI HIRLAP, bp. 1965. dec. 1.

Sz [Szűr Szabó József], grafikus 1904

Szúnyrajz.

Repr.

–: Mai Kolumbusz tojása 4

ESTI HIRLAP

1966. nov. 1.

Sz. [Szűr-Szabó József], grafikus MDK

Rajz-sorozat

Rep.

— : Aluljáró, aluljáró ! 5.

ESTI HIRLAP, bp. 1966. nov. 5.

Kiss-Szabó József, grafikus NDK

Rajz.

Repr

— : Szigorú apa 12

ESTI HIRLAP

Szn. 1966. okt. 29.

Kür-Kabó József, grafikus MBG

Karikatúra.

Repr.

— : Az igazi tömény ital — 6.

ESTI ÜRLAP

Bp. 1966. okt. 31.

Szür-Szabó József, grafikus

Szünyhép.

Repr.

— : Korszerű elefántcsonttorony 6

Dp. 1966. okt. 25.

ESTI HIRLAP

Kür-Szabó József, grafikus Rsz

Rajz.

Repr.

— : Mérföldkövek 4

Bp.: 1966. okt. 27.

ESTERLAP

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus MDA

Karikatúm.

Repr.

— : Talvédő a Józsefvárosból 8.

ESTI ÍRLAP

Bp. 1966. okt. 22.

Szür-Szabó József, grafikus

Szürnyhép.

Repr.

– : Terézvárosi bucsú

4

ESTI HIRLAP

Bp.-1966. okt. 21.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

–: Nemzetközi Költőtalálkozó

2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. okt. 22.

Sz [Szűr-Szabó József], Karikaturista 1924

Gúnyrajz.

Repr.

–: Gyalogos átkelőhely 6

ESTI RLAP

Bk. 1966. okt. 17.

Sz [Szűr Szabó József,] karikaturista

Gyűrűkép.

Repr.

—: Szenvedélyes amatőrfilmes

4

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. okt. 14.

Bür- Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Dep.

— : Magyar film 2

ESTI HIRLAP 1966. okt. 13.

Szür-Szabó József, grafikus 0034

Rajz.

Repr.

—: Ki győz? 4.

ESTI KÉRLAP Bp. 1966. okt. 7.

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra-

Rep.

— : Nyomon a szerelő — 4

ESTI HÍRLAP Gy. 1966. okt. 7.

Szűr-Szabó József, grafikus. 1904

Karikatúra.

Repr.

–: Udvarol a főhönyvelő–

3.

ESTI HIRLAP – Bp. 1966. okt. 6.

Szűr-Szabó József, grafikus MOH

Karikatúra.

Repr.

—: Grökrangadó 6

ESIT KLAP Bp. 1966. okt. 1.

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : A Kutyabarát

6

EST RLAP

Dp. 1966. okt. 3.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

Illusztráció

Repr.

– : Wilson többsége várható Brighton 1.

ESTI HIRLAP

bp. 1966. okt. 5.

Szűr – Szabó József, grafikus

MDG

Karikatúra.

Repr.

Szilvesztesi ablakok

– : „Vissont látásra, Harangvirág!"

8

ESTI HIRLAP

sp 1965. dec. 31.

116+1

Kür-Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra.

Rep.

Silvesztei ablakok

– : „Zöldre van a, ...“

7

Bp. 1965. dec. 31.

ESTI HIRLAP

Sz [Szűr - Szabó József], grafikus MDK

Gúnyrajz.

Repr

Szilvesztevi ablakok

— : Maradjon még ... 6

ESTI HIRLAP

Dp. 1965. dec. 31.

12 [Szűr-Szabó József], karikatúrista MDK

Szúnyrajz.

Repr.

Szilvesztari ablakok

— : „Drágám, itt ....“

5

EŠTI HIRLAP, Bp. 1965. dec. 31.

M.D.K.

Szür Szabó József

"Kőtáblák" cimmel rajz.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 18.
XIII. évf. 3. sz. 11. lap

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra-sorozat:

Repr.

– : Se szó, se beszéd

7.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 21.

MDK

Sz-[Szűr-Szabó József], karikaturista

Szúnyrajz: Repr.

-: Megjelölés 3.

ESTI HIRLAP: Bp. 1969. dec. 23.

MDK

Sz [Szür-Szabó József], grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Kitüntetés

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. dec. 12.

Sz [Szür-Szabó József], grafikus

MDK

Karikatúra:

Repr

— : Önérzetes télapó 1

ESTI HIRLAP. Bp. 1969. dec. 4.

M.D.K.

Szür Szabó József

"Diadal" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1968. dec. 14.
XII. évf. 5o. sz. 11. lap

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

szerepel a Frankel Leó Műv. Házban.

–: A hét végi kulturális programból

8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 18.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Sz – [Kür-Kabó József], grafikus

MDK

Rajz:

Kepe

– : Rendszeres kari műsor

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 6.

Sz – [Szűr-Szabó József], grafikus

MDK

Karikatúra:

Repr.

– : Egészen alacsonysziatű tárgyalás 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 okt. 24.

MDK

Sz- [Szüs- Szabó József,] grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Az idő ablakai 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 31.

-Sz- [Kür-Szabó József], grafikus

MDK

Szimbolja: Repr.

— : Rossz méret

12.

ESTI HIRLAP Bp. 1969. okt. 14.

Szür-Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra-sorozat:

Repr.

—: Öregség — fiatalság

7.

Népszabadság, 1969 nov. 2.

Sz – [Szűr-Szabó József], grafikus

MDK

Rajz: Repr.

– : Szemben Marseille-jel

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 28.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Hat karikatúra: Repr.

– : Iskola 36.

[Hátsó-külső-borító]

Gyermekünk, Bp. 1969. október XX/10.

Sz- [Szür-Szabó József], karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

— : „Ez csak egy vagonnyi ....." 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 3.

MDK

Kür-Szabó József, grafikus

MDK

Rajz:

Rep

— : 120 éves a Lánchíd

1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov 26.

08

Szür-Szabó József, grafikus MSK

Szúnyrajz. Repr.

—: „Tessék csak ....." 6

ESTI HIRLAP

Bp. 1965. dec. 31.

110+1

Szűr-Szabó József, grafikus 204

Karikatúra.

Repr.

Szilvesztei ablakok

— : Háriluli 4

ESTI HIRLAP Bp. 1965. dec. 31

Szür-Szabó József, grafikus

MDG

Karikatúra-sorozat.

Repr.

—: Anyagalak földje

12

ESTI HIRLAP

Bp. 1965. dec. 24.

Szűr-Szabó József, grafikus 1924

Karikatúra. Repr.

—: Angyalok földje 8

AP Bp.-1965. dec. 24.

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Kétibeszámoló

4

ESTI HIRLAP

Sp. 1965. dec. 18.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK.

Szúnyképp.

Repr.

— . Csuklós karácsonyfa 1

FELDOLGOZÁSI FÜRLAP

Bp. 1965. dec. 18.

Kür-Kaló József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Műrosszám

3

bp. 1965. dec. 15.

Kür-Kabó József, grafikus 1924

Rajz.

Repr

– : Megtörte az élet 4.

ESTI HIRLAP, kp. 1965. dec 10.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

karikatúra.

Repr.

– : Bírtató 6.

ESTI HIRLAP, 1965. [illegible]

Szür-Szabó József, grafikus rosz

Karikatúra.

Repr.

– : Közönségszolgálat 3.

ESTI HIRLAP. hr. 1965 dec. 8

Szűr-Szabó József

Nemzeti Szalon UME harmadik kiállításán neve szerepelt.

U.931.II.1

M.D.K.

Szűr Szabó József
grafikus

Karikatúra

—: férfiak - nők

Nők Lapja, 1966. december 31 - 22 lap

Szűr Szabó-József
grafikus

M D.4

Karikatura

Csák Gyula: A karikatúráról – homolyan
Élet és Irodalom, 1963. dec. 21 – 14 lap

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Három torzkép.

Repr.

– : Hétvége 4.

bp. 1962. júl. 14.

Szűr [Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Ez sem mindennapi 14.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 24.

21

NÉPSZ F PSÁG,

Szűr [Szűr Szabó József], karikaturista MDK

Grúnyrajz.

Repr.

—: Ami kérik, nem múlik 14.

NÉPSZABADSÁG, Dp. 1963. nov. 17.

Fritz Szabó

Szerepel a karikatúra kiállításon a műcsarnokban

Nagyvárad 1967 XII. 13, 2. old.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Anyai örömök 7

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. dec. 14.

MDK

Sz- [Szür-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

-: Dunai vízállás 12

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 14.

MDK

Sz-[Szűr-Szabó József], grafikus

Sünyvaj.

Repr.

–: Megnyílt az állatkozát művének kiállítása

8

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 7.

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

— : Nem fogják gyártani

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. dec. 9.

MIK

Szürszabó József

Kiállitősi Mir

Magyar "emzet 1968 szept.14.

MDK

Sz. [Szür-Szabó József], grafikus

Szürgyárja.

Repr.

— : Bosnii

8

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 10.

MDK

Kür-Szabó József, grafikus.

Rajz.

Repr.

– : Hinen itt lehet kérdezni.... 1

ESTI HIRLAP. Bp. 1969. jan. 17.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Rajz.

Repr.

-: Demográfiai javulás 1.

ESTI HIRLAP B.r. 1969. febr. 7.

MDK

k [Kür-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Csökkent a társbérletek száma 3

ESTI HIRLAP B. 1969. febr. 10.

Szűr- Szabó József

karikaturista, részt vett a karikatúra kiállításon.

Karikatúra-kiállítás
Pest megyei Hírlap 1967. dec. 31. 4. o.

MDK

Sz [Kür-Szabó József], grafikus

Rajz.

Repr.

—: Így kezdődött ... 12

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 márc. 12.

MDK

Sz [Keér-Kabó József], grafikus

Raj.

Rep.:

~: Kisegítő megoldás 8

ESTI HÍRLAP, Bp. 1969. március 11.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : „Senki többet ....." 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 1.

Sz [Szür-Szabó József,] grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

–: Vetélkedő

1

ESTI HIRLAP Bp. 1969 febr. 21.

Sz – [Szűr – Szabó József], grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr

– : Ú szólecke 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1909 [illegible] 27.

MDK

Kürt-Szabó József, grafikus

Rajz.

Rajz

– : Télre is kell gondolni 8

ESTI HIRLAP Bp. 1969. febr. 18.

MDK

Szűr - Szabó József, grafikus

Karikatúra - sorozat:

Rajz.

-: Magyar Zodiakus jegyek 14.

Népszabadság, Bp. 1969. febr. 2.

MDK

Szűr-Szabó József, karikatúrista

Emlékezés.

Repr.

– Nyugdíjas artista 4.

ESTI HIRLAP. Bp. 1969. jan. 7.

Szüs Szabó József

Szerepelve alábbi tárlaton

Kaján Tibor: A magyar karikatúra
Gelsenkirchenben

Tükör 1968 XI. 12

Szűr - Szabó József

grafikusművén a Munkácsy Mihály
díj II. fokozatát kapta.

Átadták az idei művészeti díjakat
Magyar Nemzet 1968. ápr. 4. 10. o.

MDK

S2 – [Szüv-Szabó József], grafikus

Szatirikus rajz:

Repr.

–: Az igénytelenség múzsája 2

ESTI HIRLAP, B[r. 1969 júl.] 4.

MDK

Sz – [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra: Repr.

– : Hova tegyem a gyereket? 6

ESTI HIRLAP, 1 Bp. 1969 júl. 8.

MDK

S2 - [Szür - Szabó József], karikaturista

Rajz:

Repr.

- : Tortúra Budapesttől Szépalakig 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 júl. 8.

MDK

Sz - [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra:

Repr.

– : Évtizedes vita a Fürtölő Kéményekről 6

ESTI HIRLAP, B. r. 1909 jul. 11.

MDK

Sz - [Szür-Szabó József], karikaturista

Rajz:

Rejzr.

-: Kétszer és egyszer nem 6

ESTI HIRLAP, [B[illegible].1969.jül.] 11.

Sz – [Szűr-Szabó József], grafikus

MDK

Karikatúrm:

Repr.

– : Éjszakai zajszerenád 6.

ESTI HIRLAP Bn. 1969. júl. 15.

Kür-Szabó József, grafikus

Rajz:

Repr.

—: Szabad szombat

!

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. júl. 5.

MDK

MDK

Szűr- Szabó József, grafikus

Rajz:

Rep.

– : Nagy kanfolyam 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. júl. 17.

MDK

Mór-Szabó József, grafikus

Karikatúra-sorozat:

Repr.

— : Öt telma 14.

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 18.

MDK

Sz- [Szűr-Szabó József], grafikus

Rajz: Repr

—: Esti mese 3

ESTI HIRLAP, B:v.1969 jún. 27.

Szür-Szabó József, grafikus

MDK

Rajz: Repr.

— : Minden napi árvíz a Blaha Lujza téren 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. jún. 28.

MDK

Sz- [Szür-Szabó József], grafikus

Karikatúra : Repr.

— : Bosszú 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 jún. 19.

MDK

k [kür-kabó József], grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : „De uraim, ... " 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 jún. 11.

MDK

Sz – [Szür-Szabó József], grafikus

Karikatúra:

Repr

–: Felesleges kérdés 6.

ESTI HIRLAP, Br. 1969 jál. 18.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Rajz.

Repr.

–: Filmsiker 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. jún. 3.

MDK

Sz-[kür-kabó József], grafikus

Irónikus rajz:

Repr.

– : Higgins tanár úr Pesten 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. máj. 15.

Sz. [Szüi-Szabó József], grafikus

Rajz.

Repr.

–: Tablónezon

8. [illegible]

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 máj. 10.

MDK

Szür-Szabó József, karikaturista

Rajz.

Repr.

– : A bécsi óriáskerékben 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. máj. 30.

Sz – [Szür – Szabó József], opafikus

MDK

Kajz. Repr.

–: Gyermeknap 1.

ESTI HIRLAP, 1 Bp. 1969 máj. 24.

Sz- [Szür-Szabó József], grafikus

Rajz: Repr.

–: Üresen egy tapodtat sem 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 máj. 20.

MDK

Sz – [Kür-kalá József], grafikus

kalivikus vajz:

Rep.

– : Jó gond nok

12.

MDK

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. aug. 12.

Sz- [Szür- Szabó József], karikaturista

MDK

Gúnyrajz. Repr.

4.

–: Night club

ESTI HIRLAP, Bp. 1959. aug. 4.

MDK

Sz [Sür-Szabó József], grafikus

Karikatúra:

Repr.

—: Eladó telek 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960 szept. 30.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Kür-Szabó József, grafikus

MDK

Szatirikus rajz:

Repr.

– „Ülést tart Pesten a Nemzetközi Családtervezési Szövetség 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. szept. 16.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúrám:

Repr.

–: Ime is jó a citrom 4

EST! HIRLAP, Bp. 1969. okt. 3.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

MDK

Szűr-Szabó József, Karikaturista

Szatirikus rajz:

Repr.

— : Édes anyanyelvünk M. 9.

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 21.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Sz– [Szűr-Szabó József], karikaturista

Rajz:

Regm.

–: Tervek a rajzasztalon 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. júl. 30.

Sz - [Szűr-Szabó József], karikaturista MDK

Rajz:

Repr.

–: Együttélés 2

ESTI HIRLAP, 1 Bp. 1969. jú. 31.

MDK

Szűr-Szabó József grafikus

Karikatúra-sorozat:

Repr.

–: A fogalmak új értelmet nyernek

7.

Népszabadság, Bp. 1969 aug. 31.

MDK

Sz. – [Szüv-Szabó József], karikaturista

Rajz :

Repr.

-:A Földön kívül 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. júl. 21. [2. kiadás].

Szür-Szabó József

Karikaturista, uj Munkácsy dijas, II. fokozat

P.G.: Müvészek ünnepe

Magyar Nemzet 1968. ápr. 13. 4.o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZŰR SZABÓ JÓZSEF

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

— MEGJELENT Kertész Magda—Szűr-Szabó József: De az alma ugye jó volt?! című kötete. A remek gyűjtemény nemcsak őszinte szórakozást, derűt vált ki rajtaival, de mondanivalójának mélységével, frappáns kifejezésmódjával gondolkodóba is ejt: Ilyenek vagyunk? A válasz: Bizony, ilyenek is!

z erőgépek közül MTZ

RS—09 stb.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 DEC 14

ÉLET ÉS IRODALOM

Szűr Szabó József

1021

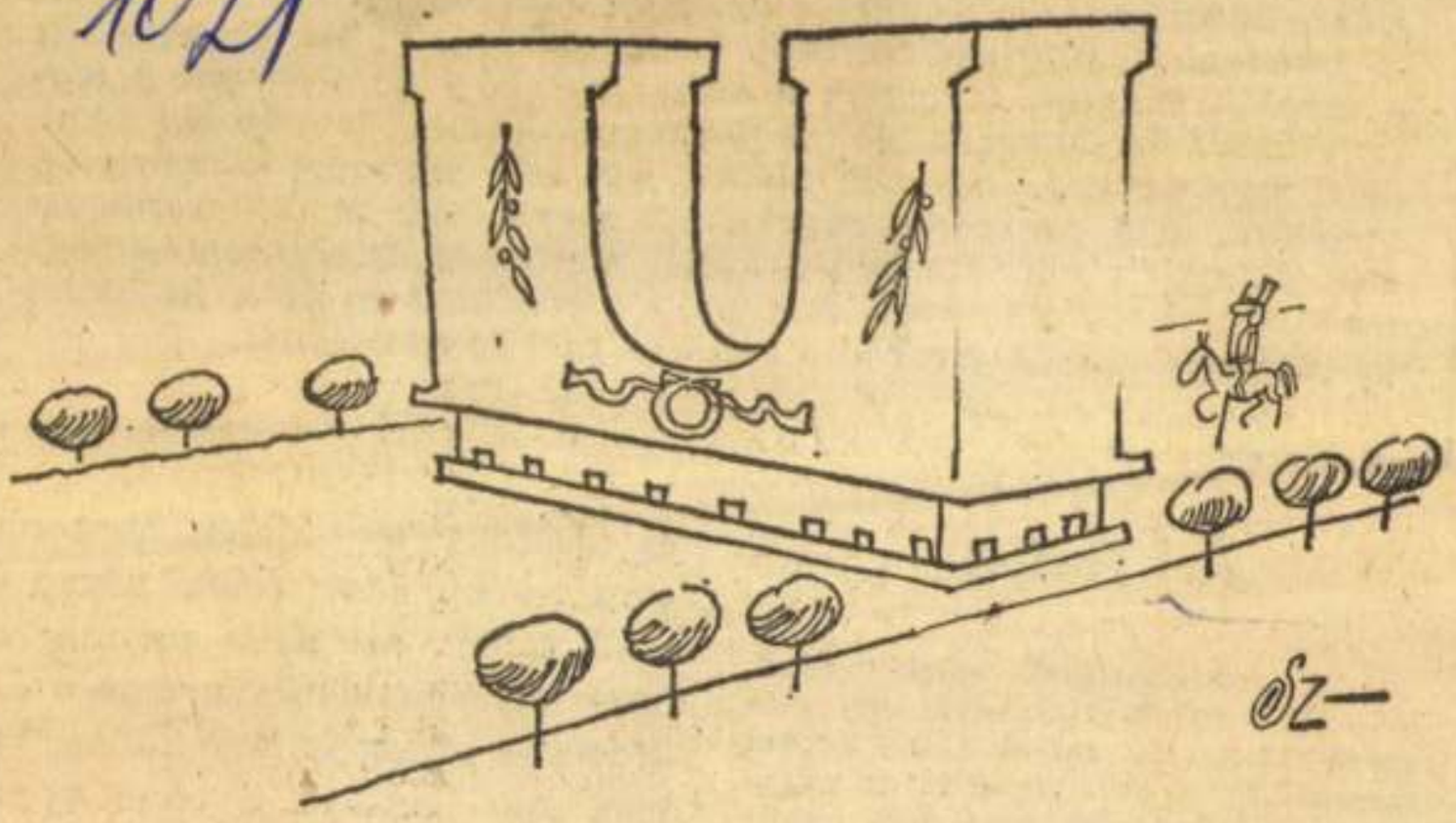

Szűr-Szabó József: Diadal

az anyanyelvünkre a ve
született volna; tehát ny

Magányos embernek
ket, kávéházakat, művész
száros utcai lakásba — a
— mindenkor, bejelentés
a meghitt barátok. Nemc
fiatalabbak is. Olyan kezd
akik megvesztegethetetler
bírálatra, értő elemzésre
első közvetlen jótanácsok
tisztesség dolgában. Ezért is teszi föl kérdéseit most a fiatalabb pályatárstól méltán elvárható őszinteséggel és tisztelettel.

Ars poetica

— A „Szanatóriumi elégia" című, 1913-ban megjelent versével egy csapásra hírnevet, méltó költői rangot szerzett. Ez a vers azokban az években is, amikor nem írt s nem publikált újabbakat, úgynevezett antológia-darab maradt, s úgy tetszik, hosszú távra kiállja az idők próbáját.

és megjelenése idején huszonhét éves voltam. Mai szemel nézve ezt a kötetemet, azt kell mondanom, hogy a költészet mesterségbeli eszközeinek akkor is birtokában voltam. Az említett gyenge versek sem technikai fogyatékosságuk, hanem szemléletük naivsága miatt váltak elviselhetetlenekké későbbi

Szürszabó József

Katol.Szemle.1930.II.781-86.l.

Szür-Szabó József

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1989 AUG 10

1021

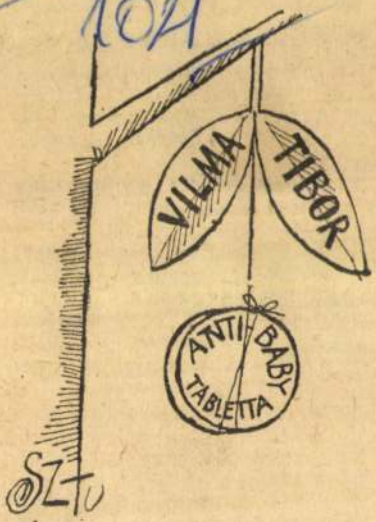

Szür-Szabó József: Családfa

1

ben elvégzi a gabona vágását, cséplését. Az aratógépek renden hagyott kalászaiból is inkább az aratás után felszabadult kombájnokkal csépelik ki a szemet, nem cséplőgéppel. Baj van ugyanis a cséplőbandákkal: alig tudják őket összeverbuválni.

Az aratógéphez, vagy a kombájnhoz viszont elegendő egy ember, váltott műszakban kettő. Így aztán például Kastélyosdombón, a Népakarat Tsz 600 holdnyi gabo-

Szür-Szabó József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 348-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1970 MAJ 30

1024

Mutatós fejlesztés

(Szür-Szabó József rajza)

vázsonyi lovasjátékok és nortobágyi lovasnapok; a legjobb telivérek 12 futama a fővárosi galopp-pályán, s nemzetközi lótenyésztési és lóversenyezési kongresszus szintén Budapesten...

Keresztényi Nándor

rintba.
lió tonn
helyre
kilométr

Hazai
építhetj
Jelenle

Háromszáz akó

A budai várkert déli szakaszán, 12 méterrel a felszín alatt, 1949-ben egy barokk kori pincemaradványt fedeztek fel a régészek. A kétágú pince mintegy 45 méter hosszan nyúlik be a várkert alá. Különös érdekessége egy süttői *vörösmárványból faragott, 300 akó űrtartalmú óriás boroshordó.* A 150 hektós, talán a világon is egyedülálló vörösmárvány hordót, amelyet most *Gombos Zoltán* kertépítő mérnök bontott ki porköpenyéből, 1826-ban *Nemes Mayerffy Károly* építtette.

Felirata szerint *„e — vasabroncsos tölgyfahordónál erősebb — művet Nemes Mayerffy Károly fedezte fel az utókor javára. A munkát 1826. IV—V. havában végeztek el".* A kutató megállapította, hogy Mayerffy, régi budai szőlősgazda s serfőző család ivadéka, 1827-ben még könyvet is szentelt e témának s igyekezett kimutatni a márványhordóknak a fahordóknál hasznosabb voltát. Megállapította azt is, hogy a hatalmas pincének elfalazott kijárata az Attila utca 21. számú ház udvarára vezet. Most a vendéglátóipar tervezi, hogy ezt a — mintegy 150 vendég befogadására alkalmas pincét a tikkadt budai vándorok előtt megnyitják, s azt a Vár közeli tornyainak egyikéről *Ruzogány pincének"* keresztelik el.

Z. L.

ille-
sz-ek,
kellett
ódhes-
ág II.
ezeték
dja az
pítésé-
szi-
mérőjű

özel-k

Magyarország olajétvágya — hasonlóan a többi szocialista országhoz — szükségessé teszi, hogy a Szovjetunión kívül más forrásból is beszerezzük szükségletünket. Egyre növekvő kereskedelmet folytatunk a Közel-Kelet olajtermelő országaival; az ide irányuló gépexport fokozása kívánatos a hazai ipar fejlesztéséhez. Ennek ellenértéke *elsősorban az olaj lehet.* 1964 óta tárgyalnak az Adria olajvezetékről, amely a közép-európai szocialista országokba vezetne, s lehetségessé tenné a tengeren túli olaj hazahozását.

Hazánk kedvező földrajzi fekvése révén számos szállítási elképzelés természetes útvona-

MAGYARORSZÁG
Budapest

1021 1970 MÁJ 24

Bérpolitika

Pénz kézfogással

Jutalom, prémium, hűségpénz

Közvetett önkritika

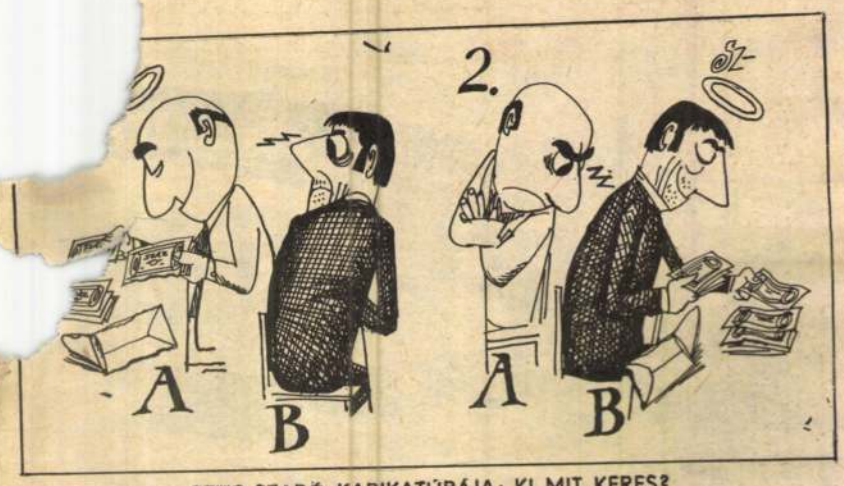

SZÜR-SZABÓ KARIKATÚRÁJA: KI MIT KERES?

Tekintélyes summát fizetnek ki

Május elsejéhez kötődik hagyományosan a „kiváló vállalat" címek, valamint a Minisztertanács és a SZOT Vörös Vándorzászlajának odaítélése. Tudvalevő: ilyenkor nem marad, nem maradhat el bizonyos, százasokkal kibélelt borítékok ünnepélyes szétosztása sem az arra érdemesek között. Ebben a megfogalmazásban benne foglaltatik, hogy nem jár automatikusan (tehát mindenkinek) ama boríték — a legjobb szocialista brigádok, a különleges teljesítményt nyújtó dolgozók kapnak ilyenkor pénzt is. A szükséges összeget az illetékes minisztérium bocsátja rendelkezésre, nem kell tehát valamiféle „saját kerethez" nyúlni.

A részesedési alapot terhelik viszont a más ünnepen: április 4-én és november 7-én kiosztott jutalmak, a különféle címeken év közben kapott prémiumok. Rendszerint vállalati ünnepségen — amelyet nemritkán eszem-iszom követ —, igazgatói kézfogással szentesítve történik a borítékátadás.

A „prémcsi" fixesítése

Az országos összeg évről évre szinte azonos volt eddig, bár mindinkább kezdik megvalósítani azt a gazdaságilag indokolt koncepciót, hogy még a nyereségrészesedés terhére, annak csökkentésével is növeljék a jutalmak és prémiumok szerepét, a termelékenység emelésére, a törzsgárda megtartására, s más feladatokra ösztönözzenek ily módon. Egészen megbízható statisztika nem készül ezekről a hol váratlanul érkező „talált" pénzekről, hol meg — ez a gyakoribb — jó előre kikalkulálható, szinte a fizetéssel automatikusan együtt járó összegekről. A Munkaügyi Minisztérium adatai szerint a korábbi években a szocialista ipar létszámának tíz százaléka, 150 000 ember részesült prémiumban; ha csupán az alkalmazotti állományt vizsgáljuk, úgy ennek már egyharmada jutott ezen a címen többletjövedelemhez.

Tekintélyes summát fizetnek ki: 650 millió forint prémiumot, továbbá 350 millió forint jutalmat esztendőnként. (A minisztériumok, költségvetési szervek az összes bér 2—6 százalékát fordíthatják prémiumra, míg az iparban 1969-ben a részesedési alap 5—20 százalékát fordították az egyéni munka, megjutalmazására.) A prémiumokat zömében negyed- és félévenként adják, míg a jutalmakat főként a már említett ünnepnapokon, de sok helyütt ezen felül még az év végén is sor kerül boríték-osztásra. Általában két fő típusát határozhatjuk meg a prémiumnak: az úgynevezett „normál-prémiumot" (pesti, de inkább már országos argóval: prémcsit), valamint nyereségprémiumot. Igazgatóknak újabban csak ez utóbbi jár; mivel január elsejétől a vállalatvezetők prémiumátalányát „alapbéresítették" — magyarán: fizetésemelésre fordították —, a példát néhol igyekeznek kiterjeszteni.

Nem szerencsés az effajta törekvés! Jóllehet köztudott, hogy a prémium úgynevezett ösztönző ereje gyakorta igen-igen formális csupán, ezzel a kampánnyal — amely olyannyira tetszetős a többség számára — mégsem lehet egyetérteni: elvész ily módon a pénzek voltaképpeni szerepe. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a béremelésre szánt prémiumok egyáltalán nem serkentenek már több és — főként — jobb munkára. Úgy is mondható, hogy ahol ezt az utat választják, a vezetés közvetett önkritikát gyakorol: a lépéssel mintegy belátja, hogy képtelen újabb meg újabb célokat kitűzni munkás- és alkalmazotti gárdája elé. — Tény, hogy néhány vállalat a prémiumkeret 20—40 százalékát alapbérnövelésre használta föl, nagyobbik részük azonban úgy döntött, hogy a prémiumalapot ezután is — s ha lehet, még inkább — különféle célok megvalósítására, dinamikusabb ösztönzésre fordítja.

A prémium is, a jutalom is, de a részesedés összege is beleszámít az átlagkeresetbe, a nyugdíjba, a táppénzbe. A „kiváló dolgozó" címet elnyerők jutalomként megkapják 1—4 heti fizetésüket; a negyed évszázadot munkaviszonyban töltők egy havi alapbérüket kapják meg — van tehát általános érvényű előírás is bizonyos jutalomfajtákra, igaz, hogy a vállalati kollektív szerződéseken is sok múlik.

A közös kalap

Hasábjainkon érintettük már az idén a nagyarányú munkaerő-vándorlás okait, szóltunk az átlagbér-ellenőrzés módosításáról, s arról, hogy némely vállalatok milyen erőfeszítéseket tesznek a [illegible] bítások ellen. Nos, ezek [illegible] szerepel az eddiginél több[illegible] jutalom kifizetése, amire [illegible] múlt hetekben sok példa[illegible] Magnezitipari Művekbe[illegible] Láng Gépgyárban 39 [illegible] osztották ki a részesedés[illegible] oly módon, hogy az eltö[illegible] ket vették figyelembe. [illegible] jogosultság föltétele vol[illegible] kaphat részesedést, aki a [illegible] időpontjában a vállalatn[illegible] zott.

Prémium, jutalom, részesedés — mindez, akár csak a béremelés, „egyetlen kalapból" történik, a részesedési alapból. A leglátványosabb közülük minden bizonnyal az az összeg, amelyet az elmúlt hetekben osztottak szét, vagyis a nyereségrészesedés. Ennek mértékét tárgyalja előzőleg és utólag még jó ideig szinte mindenki; ha több az elmúlt évinél, úgy természetesen elégedettek az emberek, ám minden, mégoly apró csökkenés is általános zúgolódást, vagy legalábbis értetlenséget szül. S mivel ama közös kalap megdézsmálása bármely címen a benne levő összeg megcsappanásához vezet — nos, a leglogikusabb magyarázatok ellenére adódnak ebből bizonyos konfliktusok.

Lám, az idén is mi történt. A bruttó részesedési alap az egy évvel ezelőttihez képest 24 százalékkal megnövekedett, ám a nettó részesedési alap már csökkent: a különbséget a bérek emelésére fordított pénzek, valamint az egyéb évközi kifizetések vitték el. 1969-ben javult a gazdálkodás hatékonysága, amit jól tükröz az úgynevezett eszközarányos nyereség növekedése: 1968-ban 100 forint lekötött eszközre 10, tavaly pedig 10,3 forint nyereség jutott. Ennek következtében a vállalatok érdekeltségi alapjaira fordítható jövedelmek 3,3 milliárd forinttal voltak nagyobbak, mint egy évvel korábban. A vállalatok és szövetkezetek tavaly 70 milliárd forint nyereséget realizáltak, kilenc százalékkal többet az 1968. évinél. Az állami költségvetést illette ebből 43,6 milliárd forint; a megmaradt összeg 23 százaléka volt a részesedési alap. Mindent összevetve, a már említett okok következményeként a felosztható alap 5,7 százalékkal volt kisebb, mint az 1968-ban produkált nyereségből képzett részesedés volt.

Másfelől azonban: az évközi béremelések három és félszeresére rúgtak az 1968. évinek! Az építőanyag-iparban ez a növekedés pél[illegible]ul szinte megsokszorozódott. [illegible]vésbé látványosan tehát, mond[illegible]ók, elaprózva, ám az életní[illegible] mégis csak tudatosan és szívó[illegible] növelve, 2,7 milliárd forintot [illegible]tek ki 1969 különböző hónap[illegible]n, ennyivel csökkentvén egy[illegible]mind a részesedési alapot. [illegible]nnyiben a kettőt — ezt az [illegible]t, valamint a béremelésre, [illegible]iumokra és jutalmakra elosz[illegible] pénzeket — összeadjuk, úgy [illegible]milliárd forintos summához ju[illegible]tunk, amely 1,6 milliárd forinttal több az 1968. évinél.

Hogyan fest mindez egy-két gyár példáján? A Kőbányai Könnyűfémműben a bérfejlesztés 1968-ban 2,2 százalék, tavaly már 3,5 százalék volt. Nyereségük ugyan nagyobb volt, mégis, az év végi részesedés emiatt 18-ról 11,4 napra csökkent! Hasonlít ehhez a Villamosberendezés és Készülék Művek helyzete; ennél a cégnél ugyanis hozzávetőleg 22 százalékkal emelkedett a bruttó részesedési alap, míg a kiosztható pénz 12 százalékkal volt kevesebb, miként egy esztendővel korábban.

Ellentétes érdekek és irányzatok? Igaz, hogy nem mindenkinek emelik a bérét évről évre; tény, hogy amióta bevezették a nyereségrészesedés rendszerét, annak mértéke jóformán meghatározója lett a dolgozók szemében vállalatuk eredményességének. Más kérdés, vajon respektálandó-e az effajta szemlélet?

Szélesebb skálán

A reform képletébe nagyonis beleillik e szemléletmód-változás. Mindez természetesen differenciálódással jár, amit már az idei skála is bizonyít. E skála széthúzódott, a különbségek növekedtek: amíg a termelő ágazatok 1968. évi tevékenysége alapján 21—36 napi bérnek megfelelő részesedést osztottak ki, addig az elmúlt évi munka eredményeként 14 és 37 nap között váltakozott a részesedési összeg.

Természetesen ugyanígy beleillik a reform körvonalaiba a Munka Törvénykönyvének ismeretes módosítása, a szabad munkavállalás joga is, amit egyesek szinte kizárólag a megnövekedett fluktuáció okának tartanak. Mindenfajta adminisztratív beavatkozás helyett célszerűbb gyógyír azonban a vonzó munkahelyek megteremtése. Ebbe sok minden beletartozik; itt-ott bebizonyosodott ugyan, hogy nem mindig az anyagiak a legfontosabbak, ám az kétségtelen, hogy a különféle jutalmak és prémiumok szerepe megnőtt: hatásos alkalmazásuk egyik motorja lehet mind a vállalati munkának, mind a gazdasági reform további kibontakozásának.

KERESZTÉNYI NÁNDOR

MAGYARORSZÁG 1970. MÁJUS 24.

Erélyesebb

Az első újkori olimpia

Vissza a Városligetet!

KÉT BNV KÖZÖTT A VÁROSLIGET ÁLLAPOTA

Tolmácsolják önök is a tiltakozásunkat

Érted haragszom, nem ellened" — ez a József Attila-verssor lehetne a mottója postafiókunk e heti tartalmának. Idézünk a levelekből:

„Az Évszázad járványa című közlésük adatai megdöbbentőek. Hazánkban tíz év alatt közel 10 ezer ember halt meg közlekedési baleset következtében. Egy kisebb magyar város lakosainak száma ez. A K. B. T. munkája és nagyobb hatásköre tehát nagyon is indokolt. Úgy is mint baleseti sebész, aki az ország egyik legforgalmasabb főútvonala mellett dolgozom (főként nyáron az), úgy is mint a közlekedésben részt vevő, egy-két gondolatot közölnék, amivel csökkenthetnénk a »járványt«. A megelőzés többirányú, van költséges, csak lassan és nehezebben megvalósítható része, mint például a mainál jobb útviszonyok megteremtése. De van olyan tényező, ami pénzbe sem kerül, s ez a közlekedésben részt vevők sokkal nagyobb fegyelme. Mindenki ismeri az országutak rémét, aki szabálytalan előzéseivel, mások leszorításával, versenybravúrjaival a legtöbb tragédia előidézője, sajnos, nemcsak a saját, de a mások életét is veszélyezteti. Úgy érzem, egy-egy hét végén erősebb ellenőrzés is elkelne a túl forgalmas utakon, gondolkozni lehetne »civil ruhás« rendőrautók beállításán, mert érdekes módon a kék-fehér színű kocsikat a vezetők respektálják, láttukra a vadak szelídülnek, el nem kaphatók. A másik nagyon gyakori baleseti forrás kiküszöbölése céljából az éjszaka folyamán kellően ki nem világított járműveket bírságolni kellene vagy akár ki is vonni a forgalomból. Egy őszi estén Budapesttől Kecskemétig közel 100 kivilágítatlan kerékpárost számoltunk össze. A lovaskocsik kormos lámpája, amely valahol a kocsi alatt imbolyog, még egy házibuli intim világításának is kevés lenne. Így inkább csak illúzió, mint valóban fényforrás. Ezek az éjszakai árnyak teszik bizonytalanná a közlekedést, veszélyeztetve elsősorban a saját testi épségüket. Falusi lakosságunk még ma sem »tiszteli« kellőképpen az országutat. A falu főutcája, ha szerencsétlenül egyben közlekedési főútvonal is, esténként korzó, randevú és terefere hely, kerékpár-iskola, szüret táján máramoros dolgozók gyakorlótere. Jó lenne, ha a falu lakói rájönnének, hogy az országút nagyon is veszélyes üzem és nem azonos a nagypapa korabeli országúttal.

DR. O. V., SIÓFOK

„Az 1970/18. számban olvastam Hudra András tanár kiskunfélegyházi lakos hozzászólását a pedagógusok problémáihoz. Tény, hogy sok ilyen van, és a kezdőfizetésük — és a későbbi is — nevetségesen alacsony. De azt szeretném tudni, honnan veszi azt, hogy egy szintén kezdő, egyszerű adminisztrátor általában 1500 forintot kap? Hol fizetnek ilyen jól? Itt nálunk a megyei tanács építési osztályán 26 éves szolgálati idővel 1670 forintja van az adminisztrátornak és a múlt évben volt 1500 forintja. Szerintem az állítás — enyhén szólva — túlzás, mert ilyen kezdőfizetés nincs az adminisztratív vonalon. Igaz, hogy a pedagógusok rosszul vannak fizetve, de az adminisztratív dolgozók sincsenek agyondotálva. A feleségem is 1953 óta van a Győri Sütőipari Vállalatnál mint általános adminisztrátor, 1450 forint a fizetése és nem nevezhető kezdőnek (bár az volna ezért a fizetésért).

BAZSÓ BÉLA, GYŐR

„A pedagógusok problémáit azért ismerem egészen közelről, mert a feleségem tanítónő és a lányom középiskolai tanár. A többletmunka bérét és a bérmegtakarításokból fedezhető feljebsorolásokat, rendkívüli előléptetseket, mint bért növelő jövemet, nem indokolt figyelevenni. Ezek a 150—250 fortöbbletjövedelmek kevés pedgust érintenek és azokat semtalában, nem állandóan, haesetenként. Ez pedig a pedagsok tömegéhez viszonyítva sebb, mint egy csepp a tenben. A felmerülhető túlm(helyettesítések, tanulószobai foglaltság stb.) ma már lénysen kevesebb, mint 1968-ban Ezeknek jelentékeny részét a nusz-óraszámos tanerők el tlátni. A valós képet mindpen csakis a havifizetések laga mutathatja! Így az ötal közölt átlagbérek semmformában sem reálisak."

BARTFAI JÓZSEF, BUDAPEST

„Az 1970/17. számukban a Kopogtatnak a kapun című cikk igen érdekesen mutatja be az eddig megrendezett olimpiai játékok sportműsorait, valamint azt a törekvést, mely világszerte megnyilvánul a versenyszámok és sportágak számának növelése céljából. Sajnos, a cikkben több olyan hibát fedeztem fel, mely helyreigazításra szorul. Az I. Olimpiai Játékokon függeszkedésben nem lehetett aranyérmet nyerni, mivel ezen az olimpián a győztesek részére ezüstérmet (!) adtak. Ezt igazolja Hajós Alfréd — első úszó olimpiai bajnokunk — is, sportpályafutásáról írt könyvében. 1900-ban a torna egyéni versenyek során nem kötélhúzás, hanem kötélmászás szerepelt az összetett versenyek során. Helytelen a lövészetnél az »első újkori olimpiákon« szavak használata, mivel csak egy első újkori olimpia volt. Másképpen 1896-ban a nevezett versenyszámok nem szerepeltek, csak 1900-ban. 1904-ben nem rendeztek lövészversenyeket. Az evezéssel kapcsolatban helytelen az a kitétel, hogy »ma ez az utolsó olyan, nők által is űzött olimpiai sportág, amelyben női versenyszámok nem szerepelnek az olimpia műsorán«. A kosárlabdázásban, a sportlövészetben sem indulhatnak női versenyzők az olimpián, annak ellenére, hogy mind a két sportágban világ- és Európa-bajnokságokat rendeznek. A cikkből kimaradtak azok a sportágak, amelyekben a férfiak a nőkkel együtt, egy csapatban indulhatnak az olimpiai versenyeken: lovaglás, vitorlázás."

DR. CÖLICH XAVÉR, ADJUNKTUS, BUDAPEST

„Írtam a tv-nek, hogy miután a Kloss kapitány jelenléte a SZÚR-on megtölti a Népstadiont (azóta már nincs is jegy), — közvetítsék, hogy a vidékiek is nevethessenek. A Televízió válasza szó szerint: »Nagyon sajnáljuk, de a SZÚR közvetítését ez évben sem ígérhetjük meg. Meggyőződésünk, hogy e produkció ‚néptoni méretei' miatt nem érné kellő hatást a képernyőn«. kérdem önöktől, hogy -ra kibővítik a Népstalebontják a nézőteret? ig a válogatott produknyesültek! A kellő halönti el? Hiszen a sok nak sem volt mindig ása. Honnan győződtek a kellő hatásról? Le- a SZÚR-on nem foetni, de ezen a válaszon is nevettünk."

ASZLÓ, SZÉKESFEHÉRVAR

patrióták című érdetmenetű cikkük nem osliget kérdését. Úgy ha sok más esetben alóban maradiság sugallta ltakozás' a hajdani Városerdő, a város szívének eme üde szín-

foltja, a belső kerületek kőtömbjében lakóknak egyetlen enyhelye máris túlon-túl huzamosan volt a BNV színhelye. Igazán elérkezett az ideje, hogy végrehajtsák a kitelepítésről szóló határozatot és átvigyék Lágymányosra, ahogy azt tervezték. E cél érdekében száz és száz ember dolgozott társadalmi munkában a jövendő vásárváros területén abban a reményben, hogy hamarosan újra fellélegezhet a Liget gyönyörű öreg platánjai alatt. Kérjük tolmácsolják önök is tiltakozó, egyszersmind kérő szavunkat."

ZELENAK SÁNDOR, BUDAPEST

„Amint lapjukban olvastam, a margitszigeti Casinót más helyre akarják költöztetni. Kérdem: miért? A Casino teraszának igen jó a fekvése. Egyik oldala napos, a másik árnyékos, tehát kiki kedve szerint ülhet le. Szép tágas helyiségei vannak. Amint a héten az újságban olvastam, a kórházak igen elavultak, felújításukra nincs pénz. Tehát miért kell egy meglevő szép létesítményt — mint a szigeti Casino — lerombolni és másikat építeni, ami sok pénzbe kerül, amikor igen fontos és elsőrendű dolgokra — mint például a kórházakra — nincs elegendő anyagi alap. És míg a Casino idényjellegű, legfeljebb ha 5—6 hónapig van nyitva, kórházakra egész évben szükség van. Kicsit elgondolkoztatók ezek a dolgok. És reméljük, hogy olyan vasrudakon levő fa-alkotmányt, amit a rózsakertben csináltak, nem fognak máshol építeni, mert nagyon csúnya."

CS. E., BUDAPEST

„Az 1970/17. számukban a Hallgatag delegátusok című cikkben azt írják, hogy a Pentagon, a hadügyminisztérium kezében levő érték jelenleg több mint 200 millió dollár. Kérdem, hogy lehet ez, ha az USA egy évi katonai kiadása 75—80 milliárd dollár?! Valószínű a fenti érték sem 200 millió, hanem 200 milliárd, vagy még több!"

VASVÁRI ATTILA, BUDAPEST

„Lapjuk 1970/17. számában az Öt világrész száz lapjából rovatban, az olasz L'Espresso-ból átvett, Aldous Huxley-ről írt cikkel kapcsolatban szeretném elmondani, hogy az író elhunytának általam ismert dátuma 1963 novembere. Az 1963-as Kennedy-gyilkossággal kapcsolatban vésődött belém halálhíre. Az ugyancsak sokszor idézett olasz L'Europeo 63/48. száma, amely sok oldalon tudósított J. F. K. dallasi meggyilkolásáról, megemlékezik — fotós anyaggal — Huxleyről is."

KRUSÁNSZKI R., BUDAPEST

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

6 t karikatúra:

Rgr.

– : Szolgáltató ház 14.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 13.

Írás Szabó József

Diadal / karikatúra, rajz /

Élet és Irodalom 1968 XII. 14, 11 old.

SZŰK-SZABÓ József / (1) Karikatúrák

1. Haladó jósnő (8. old.)
2. A babona netovábbja (10. old.)
3. Egy régi hívet pana szkodó (14. old.)
4. A ~~pénz~~ pénz meghonosodása előtt (16. old.)
5. Világszemlélet (24. old.)
6. Sírfelirat (38. old.)

Földes György - Toncz Tibor Mindenki benne van / karikaturák humoreszkek/ Bp. 1966.

SZÜR - SZABÓ József / Karikatúrák / 2

7. Irodalmár (46. old.)
8. Bátor kritika (73. old.)
9. Feltalálták az új téglát (86. old.)
10. „Nem volt kedvem tovább tanulni!" (88. old.)
11. Spártai jellem (90. old.)
12. A kétomnű (91. old.)

Földes György - Toncz Tibor Mindenki benne van / karikaturák humoreszkek/ Bp. 1966.

SZŰR-SZABÓ József / Karikatúrák / 3

13. Maradi néni (92. old.)
14. Mi kell a boldogsághoz? (96. old.)
15. A TV mintájára (124. old.)
16. A válóperes bíró trükkje (146. old.)
17. Hiúság (149. old.)
18. Amerikai rakétanyelven (165. old.)
19. Budapest szórakozik (176. old.)

Földes György - Toncz Tibor Mindenki benne van / karikaturák humoreszkek/ Bp. 1966.

SZŰR-SZABÓ József / Karikatúrák /4

20. Zulejka és a haladás (187. old.)
21. Előregyártás Kőműves Kelemenéknél (191. old.)
22. Valami luba történt (191. old.)
23. Formabontás a filmművészetben (192. o)
24. Meg kell büntetni (193. old.)

Földes György - Toncz Tibor Mindenki benne van / kariakturák humoreszkek / Bp. 1966.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Rajz.

Rejcz.

— Jó érv

1.

ESTI HIRLAP, bp. 1969. márc. 28.

MDK

Szür-Szabó József, grafikus

Rajz.

Repr.

— : „Ki, ön kit javasol?" 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 29.

MDK

Szűr - Szabó József, grafikus

öt karikatúra:

Repr.

– : Kalaúz nélkül 14.

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 13.

MDK

Sz. [Szür - Szabó József], grafikus

Rajz.

Repr.

— : Száz év múlva 4

ESTI HÍRLAP, Bp. 1969. ápr. 9.

MDK

Sz. [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

-: Repülőnövény 12

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 9.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Szatirikus rajz.

Repr.

–: Külföldi kongresszus 5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 ápr. 10.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Rajz.

Repr.

-: A Költészet napján 1.

ESTI HIRLAP, 1969. ápr. 11.

Sz [Szüv-Szabó József], grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

— : Mázolva

4

ESTI HIRLAP Bp. 1969. ápr. 16.

MDK

Sz [Szür - Szabó József], karikaturista

Rajz.

Repr.

— : Pipák

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 márc. 24.

MDK

Szür-Szabó József, grafikus

Rajz.

Rejzv.

—: „Látja, én ezt naponta ....." 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 26.

MDK

Sz [Szür-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

-: Meghezdődött a vadszámlálás 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 27.

Szür-Szabó József

karikatúrista, idei Munkácsy díjas

(2-a): Kiváló művének - érdemes alkotások
Pest megyei Hírlap, 1968. ápr. 24. 8. o.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

–: Vagy az van, vagy az 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 29.

Sz. [Szüs-Szabó József], karikaturista MDK

Szatirikus nagy.

Repr.

— : A Közönség visszahódítása 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1969. jan. 8.

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista

Grúnyrajz.

Repr.

-: Bezárták a Kivály-fürdőt 3.

ESTI HIRLAP. Bp. 1969. jan. 10.

Sz. [Szür-Szabó József] grafikus

MDK

Grúnyrajz.

Repr.

–: Tegyük szebbé az életet 8

ESTI HIRLAP. Bp. 1969. jan. 3

Szűr-Szabó József, karikaturista

MDK

Szűr c. karikatúra-gyűjtemények ismertetése.

Dér Rózsa: Szűr-Szabó József: Szűr

4/3. lap

A KÖNYV, Bp. 1964. november

IV/11

MDK

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra-sorozat.

Repr

–: Még jobb vezetést a második
extendőre 14.

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 15.

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Karikatura: Repr.

Mit vársak az új évtől?

— : —

14

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 31.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista

Rajz.

Repr.

–: Tegyük szebbé az életet 8

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 18.

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista

Rajz.

Repr

—: Csúcsforgalom 8

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 17.

MDK

Sz [Szür-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr

— Krimi 1–2

4

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 23.

MDK

Kür-Kaló József, karikaturista

Szürgyaj.

Repr.

— : Csizmadivat 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. dec. 2

MDK

Szűr - Szabó József, grafikus

Rajz.

Repr

— : Átélés 8

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 5.

Kür-Kalló József, grafikus

MDK

Rap.

Repr.

— : Kép a Baross tér jövőjéről 8

ESTI HIRLAP. Bp. 1968 nov. 29

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

karikatúra.

Repr.

— : Szerelmi dráma 3

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. nov. 26.

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista MDK

Szúnyrajz.

Repr

— : Közlekedési eszköz 8

Esti Hírlap, Bp. 1968 nov. 20.

ESTi HIRLAP

Szűr-Szabó József

Szerepel az V. Magyar Karikatúra Kiállításon.

Magyar Hírek. 1967. XII. 31. 11.o.

Napló

Szür [Szabó József], karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Rgw.

— : A két világtábor 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 10.

Szűr [Szabó József], karikaturista MDG

Grúnyrajz.

Repr.

— : A bírálat hatása

14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1963. nov. 3.

Szűr Szabó József, karikaturista 7 Dh

Grúnyvaj.

Repr.

—: Tud vigyázni a nyugágyra 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. júl. 28.

Szür Szabó József, Karikaturista M DG

Grünyvaj.

Repr.

—: Egyesek vágyálma 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. júl. 24.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Dep.

– : Mai magyar vázak 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. júl. 23.

Szűr Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Újítás a negedi szabadtéri játékok próbáira 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. júl. 17.

Kür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Idényszerű

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. júl. 18.

Szür Szabó József, karikaturista M DG

Gyűrgyvaj.

Dep.

—: Strandon 6.

ESTI HIRLAP, bn. 1962. júl. 20.

Szür Szabó József, karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Hézagpótló 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. júl. 10.

Szűr Szabó József, karikaturista

M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Hűvös strandnap

6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. júl. 2.

Szűr-Szabó József, grafikus NDK

Hét rajza.

Repr.

— : Longi torna 12.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. aug. 9.

Sz [Szür-Szabó József], karikatúrista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Rokonszenvnyilvánítás 3.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. aug. 13.

Szűr Szabó József, grafikus 7.04

Karikatúrák címmel gyűjtemény jelenik meg rajzairól.

—: Érdekes monográfiák a Képzőművészeti Kiadó nyári terveiben. 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. júl. 15.

Szabó József

Szkriptiz (kalikasuzák, szeptők)

Tukör, 1964, 14 n. 29 oed.

Szür Szabó József, Karikaturista MDH

Gúnyrajz.

Repr.

— : Pedáns ember 3. l.

ESTI HIRLAP

Dn. 1961. dec. 14.

Szür Szabó Jozsef.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

SZür-Szabó József.

Csatlakozik V.J.hoz és kilép a "Kut" művész-egyesületből 1927-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

M.D.K.

Szür Szabó József

Gyárfás Miklós: "Barátom, a világismerő" tréfás irását illusztrálta három rajzzal.

- - -

Bárány Tamás: "Szerelmes Szinház" c. tréfás jelenetéhez készitett illusztrációt.
Három rajz.

- - -

Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. dec. 27. VII. évf. 52. sz. 8., 10. lap.

Szür-Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Repr.

— Előnézet is van ... 4

ESTI HIRLAP, bp. 1962. aug. 8.

Kür-Kabó József, karikaturista M Bh

Gúnyrajz. Repr.

—: Értekezleten 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1962. aug. 10.

Kür-Szabó József, Karikaturista M Dh

Három karikatúra.

Rep.

— : A karikaturista kemével 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. aug. 13.

Szür-Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Forog az idegen 5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 14.

Szabó József, Karikaturista MDG

Grúnyvaj. Repr.

— : A Klikk 3.

ESTI HIRLAP, Sz. 1962. aug. 17.

Sz [Szűr Szabó József], Karikaturista M Dh

Grúnyrajz.

Repr.

—: Győztesek az lisztó [B-n 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. aug. 17.

Szür-Szabó József, Karikaturista M Dk

Szúnyrajz.

Repr.

—: Előreveti árnyékát 6.

ESTI HIRLAP, Bn. 1962. aug. 22.

M. D. K.

SZŰR SZABÓ József

Illusztráció Tabi László: Szigorúan bizalmas c. humoreszkjeihez

(-s-n) Szigorúan bizalmas

Magyar Nemzet 1962. május 30. K. C.

MDK

Szür Szabó József, graf.

Amikor Robinzon ..	Tempera.
Pimpi Ludast olvas.	Karikatura.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 17.1.

MDK

Szür Szabó József, festö

Napozók. Pasztell.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll.1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 19.1.

Szűr - [Szabó József], Karikaturista MDh

Gúnyrajz. Repr.

- : Védőrány
(Karikatúra)

14. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. máj. 13.

Szür = [Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

BIV 1962

–: Megszünt a rádióüzenet a vásárról
(Karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 20.

Szüs-Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Római kép szöveg nélkül 5.1
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Sp. 1960. szept. 4.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDK

Grúnyrajz.

Repr.

– Állandó ügyfél
(Karikatúra)

3.l

ESTI HIRLAP, bp. 1960. szept. 8.

Szür-Szabó József, Karikaturista M D4

Gúnyrajz. Repr.

—: Mennyország 2.1
(Karikatúra.)

ESTI HIRLAP, Sp. 1960. szept. 9.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

-: Iskolai reformjavaslat a tanulóifjúság
rénéről 2.f
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Sp. 1960. szept. 10.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr.

–: Itt a bérletezés ideje 2.(
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. szept. 11.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

r: Az O betűnél lakunk .... 2.1.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. szept. 15.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

-: Individualista 2.1.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. szept. 16.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

Grúnyzaje. Repr.

-: Az udvarias eladó 6.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. szept. 16.

Szűr = [Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Szülőszoba 14. l.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. máj. 27.

Szür-Szabó József, Karikaturista M Dh

Gúnyrajz. Repr.

-: Gyermeki szempont 3.
(Karikatúra

ESTI HIRLAP, bp. 1960. nept. 17.

Szür - Szabó József, karikaturista MDG

Gúnyrajz - Repr.

-: Neki tudnia kell
(karikatúra) 4.1

ESTI HIRLAP, bp. 1960. szept. 18.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Mindent az ücletért 4.1

(Karikatúra.

ESTI HIRLAP, bp. 1960. szept. 22.

Szür-Szabó József, Karikaturista MBK

Gúnyrajz. Repr.

—: Ahogy olcsóbb 3.(

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1962. szept. 25.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr

-: Lakásüzér a bíróságon 4.1
(Karikatúra)

Esti Hírlap, bp. 1960. szept. 25.

Kür [= Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: fejlődik a Körönség (Karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG Bn. 1962. máj. 6.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

-: Kezdődik a Jütés
(Karikatúra)

4. p

Esti Hírlap, Bp. 1960. okt. 5.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr.

-: 4 pesti járókelőkre kell gondolni 3.l
(Karikatúra)

Esti Hírlap, Bp. 1960. okt. 7.

Szür Szabó József, Karikaturista 7 D4

Gúnyrajz. Repr.:

– : A természet lágy ölén 4.
(Karikatúra)

Esti Hírlap, bp. 1960. okt. 7.

Szür Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz. Depr.

–: Tisztasági hónap – Comtalanítás
(Karikatúra) 2.

Esti Hírlap, bp. 1960. okt. 8.

Szür Szabó. József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Még itt sem 2.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. okt. 14.

~~Szüt~~

-:)

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: Mai romantika
(Karikatúra)

3. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 14.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Repr.

–: Egy vérbeli huligán 5.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 16.

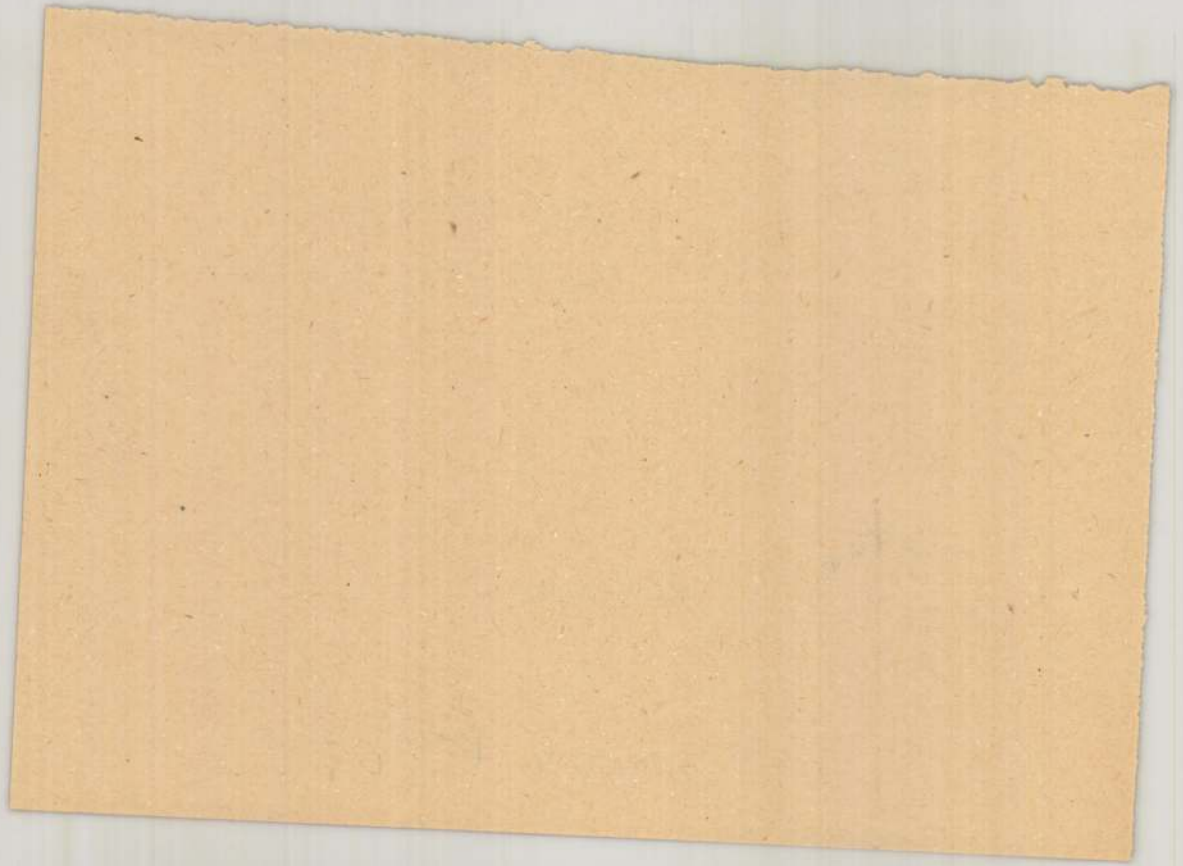

Szür Szabó József, Karikaturista 7 D4

Gúnyrajz. Repr.

–: Kultúrszomj 2.l
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 18.

Szűr Szabó József, Karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

– Mindent megcsinál a fiacskája helyett
(Karikatúra)

4.1.

ESTI HIRLAP

Bp. 1960. okt. 19.

Szüt Szabó József, Karikaturista M Dk

Grúnyrajz - Repr

—: Vidám utcanév 4.l
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. okt. 21.

Szür Szabó József, Karikaturista 7 D4

Gúnyrajz.

Repr.

–: Kép szöveg nélkül 2.1
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 22.

Szür Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz. Repr.

–: Nem reklamált, nem nézte a mérleget 6.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP Bh. 1960. okt. 25.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: Az értekezlet asztala 4. l.
(Karikatúra.)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 26.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Depr.

–: Előadás után
(Karikatúra) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 28.

Szür Szabó József, Karikaturista. 7 Dk

Gúnyrajz. Repr.

–: Helyesbített statisztika 6.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 28.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

– Tökéletes tintaság 3. l.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 29.

Szür Szabó József, Karikaturista 17 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: Irodalmi országjárás 3. l.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 2.

M.D.K.

Szürszabó József /A nevet igy irja a lap./

Munkácsy-dijas grafikusmüvész két bábfigurájának négy rajza az "Esztrád parádé" c. bábszatirához- Repr.-ók.

Uj igazgató, uj tervek az Állami Bábszinházban c. Szinház és Mozi. Bp. 1954. aug. 6. VII. évf. 15. l.

M.D.K.

Szür Szabó József

Munkácsy-dijas karikaturista bábjait mutatja be a lap a Bábszinháznak a "Szerelmes istenek" c. müsorából.
Fényképrepr.-ók.

- - -

Egyik későbbi lap ugyancsak bemutatja fenti darab bábszereplőinek repr.-óit.

- - -

Szinház és Mozi c. lap.
Ny.Á.: "Ha a szobor nincsen fából..." c. kritika
1955. május 6. VIII. évf. 18. sz. 15. lap.
1955. május 27. " " 21. " 8. "

M.D.K.

Szür Szabó József

Az Állami Bábszinház részére "Szerelmes istenek" c. átirt-Suppé: "A szép Galathea" c.operettjének-előadásához tervezett bábokat.
A darabot átdolgozta: Darvas Szilárd és Gádor Béla.

H i r e k - K é p e k c. rovatban
Szinház és Mozi. Bp. 1955. ápr. 8. VIII. évf. 14. sz. 29. l.

M.D.K.

Szür Szabó József

A "Szigoruan bizalmas" c. bábjáték figuráinak fényképreprodukciói: három "primadonna"
A "Vigyor trió"

Erdődy Elek: "Szigoruan bizalmas"
Szinház és Mozi. Bp. 1954. nov. 5. VII. évf.
45. sz. 9. l.

M.D.K.

Szür Szabó József

Darvas Szilárd és Gádor Béla: "Szigoruan bizalmas" c. bábjáték figuráit tervezte:

A dizőz	rajz.	Repr.
Jatagán Kálmán	"	"
Huzal László	"	"
Teleki Kamill	"	"
Hinthy Hanna	"	"

B.T.:Szigoruan bizalmas.
Szinház és Mozi. Bp. 1954. okt. 1. VII. évf. 40. sz. 7. l.

M.D.K.

Szür Szabó József

"Amig egy isten eljut odáig..." c. cikket irta és rajzolta hozzá illusztrációit a bábtervezésről.
Öt rajz. Repr.-ók.

Szinház és Mozi. Bp. 1955. juni 3. VIII. évf. 22. sz. 11. lap.

Szűr [= Szabó József], Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

— : Nyugati
(Karikatúra) 14./

NEPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 24.

Szür-Szabó József: MDK

Amerikai zenekar
Falusi sztahanov mozgalom
Malik elvtárs elnököl a Biztonsági Tanácsban

Magyar karikaturaművészet.
A MMOK vándorkiállitása. 1950.

Szür [= Szabó József], Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz. Repr.

–: A titkárnő
(Karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 17.

Szűr-Szabó József, karikaturista [illegible] D4

Gúnyrajz.

Repr.

–: Ezek a férfiak 14.1
(Karikatúra)

Népszabadság, bp. 1962. jún. 3.

Szűr [= Szabó József], karikaturista M Dh

Gúnyrajz.

Repr.

–: Pillantás a hídról 14. l
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jún. 10.

MDK

Szür Szabó József

"Paprika"... Népszava, 1959.IX.9. 6.l.

Kür = [Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

Világ vége
-: A sajtó tájékoztatása 14. 1.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 4.

Szür [= Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Ami az álarc mögött van
(Karikatúra) 14. l

NÉPSZABADSÁG, Op. 1962. jan. 28.

Kür [Kabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

Téli esték

— : Kervezési hiba
(Karikatúra) 14.1

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1962. jan. 21.

Szür = [Szabó József], Karikaturista MDK

Kezdődik a futballszezon
-: Szigorú sportszerűség a VB előtt 14.1.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 25.

Szür = [Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

-: Tisztességes szándék (karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bn. 1962. febr. 18.

Szürszabó József

MDK

Karikatura. repr.

A magyar ujságrajzoló müvészek II. karikatura kiállitása. Nemzeti Szalon 1947. okt.

Szür-Szabó József: MDK

A béke erői győznek
A békefront győz
A két tábor
A régi világ
A versenytábla előtt

Magyar karikaturaművészet.
A MMOK vándorkiállitása. 195o.

M.D.K.

Szür Szabó József

Tréfás rajzok:

Ének
Verses ballada
Alvilág
Realizmus
Próza

Szür Szabó József: Szilveszteri Musical Comedy Film Színház Muzsika. Bp. 1961 dec. 29. V. évf. 52. sz. 41. l.

Kür = Szabó József, Karikaturista MDK

Grúnyrajz – Repr

– : Hogy jut az ember a pokolba?
(Karikatúra) 6.1.

Esti Hírlap, Bp. 1960. jún. 29.

MŰEMLÉKvédelem

Szür = [Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

Fogják meg!

–: Stílusos építkezés 14. l.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. márc. 25.

Szür [= Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

Szereljünk le!!!
-: Hinta-palinta
(Karikatúra)

14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. márc. 11.

Kür = [Kabó József]; Karikaturista ↗ Dk

Gúnyrajz. Repr.

– Jön a tarasz

–: A vándormadarak visszatérnek 14. l.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. márc. 18.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Pihenő az országúton 3.l
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. júl. 24.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Vevőankét 3. l.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bn. 1960. júl. 28

Kür-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

-: Egy öttalálatos öröme 8.1

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bn. 1960. júl. 31.

Kür [= Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

A mi zárszámadásunk
– : Részesedés 14. l.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. márc. 4.

Kůr Szabó József, Karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

—: A szabad természetben

(Karikatúra)

3.

ESTI HIRLAP bp. 1960. júl. 17.

MŰEMLÉK védelem

Bún-Szabó József, Karikaturista MDk

Gúnyrajz. Repr

-: Takarékos plakát 2.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. júl. 20

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Depr.

— : hátóhatár 3.l

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. júl. 22.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: férfikiány (Karikatúra) 3.l

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. július 2.

MŰEMLÉK védelem

Szür = Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Esős délután 8.1
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. júl. 3.

MŰEMLÉK Védelem

Szür = Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz -

Repr.

- : Bezzeg tavaly 2. l.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. júl. 8.

MUSÉE Vedoten

Szür = Szabó József, Karikaturista M Dh

Gúnyrajz. Repr.

– : Szabadtéri színházban 2. l.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP

Dn. 1960. júl. 10.

MŰEMLÉKvédetem

Szür: Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Lefőrés
(Karikatúra) 4.l

ESTI HIRLAP, bn. 1960. júl. 10.

~~MŰEMLÉK~~ ~~védelem~~

Szür: Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Memoria 8.l
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP bp. 1960. júl. 10.

MŰEMEÉKvédelem

Szür = Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Leltár Liány 2. e

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP

Bp. 1960. júl. 12.

MÜEMLÉKvédelem

Kür = Szabó József, Karikaturista MDH

Gúnyrajz. Repr.

-- Víkend az Erzsébet-Lidmál 6.l
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP

Dp. 1960. júl. 12.

~~MŰEMLÉK~~védelem

Kür Kalló József, karikaturista 7 D 4

Gúnyrajz.

Repr.

–: Tartalék az esztrádparádén 3. l
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP

sp. 1960. júl. 14.

MŰEMLÉK védelem

Szűr Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr.

–: Egyenest a szigeti Kaszinóból 3.e.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. júl. 15.

Kür = [Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Depr.

— : Az igazi Jurfangos 2.1
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP Bp. 1960. júl. 16.

MŰEMLÉKTÁBLA

Szür = Szabó [József], Karikaturista MDk

Gúnyrajz. Repr.

–: Az idei június a Meteorológiai Intézetben 6.1
(Karikatúra)

Esti Hírlap, 1960. június 22.

Szűr: Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz - Repr.

-: Aki ismeri a taxihelyzetet a Déli Pályaudvarnál 2.1
(Karikatúra)

Esti Hírlap, Bp. 1960. jún. 23.

Szűr-Szabó [József], Karikaturista MDK

Grünyzajz. Repr.

2.(

–: Pisti és a békaemberek
(Karikatúra)

Esti Hírlap, Bp. 1960. jún. 22.

Szür=Szabó József, karikaturista MDK

Hét karikatúra.

Repr.

-: Vidám augusztus 28.l

Család és iskola, bp. 1961. augusztus

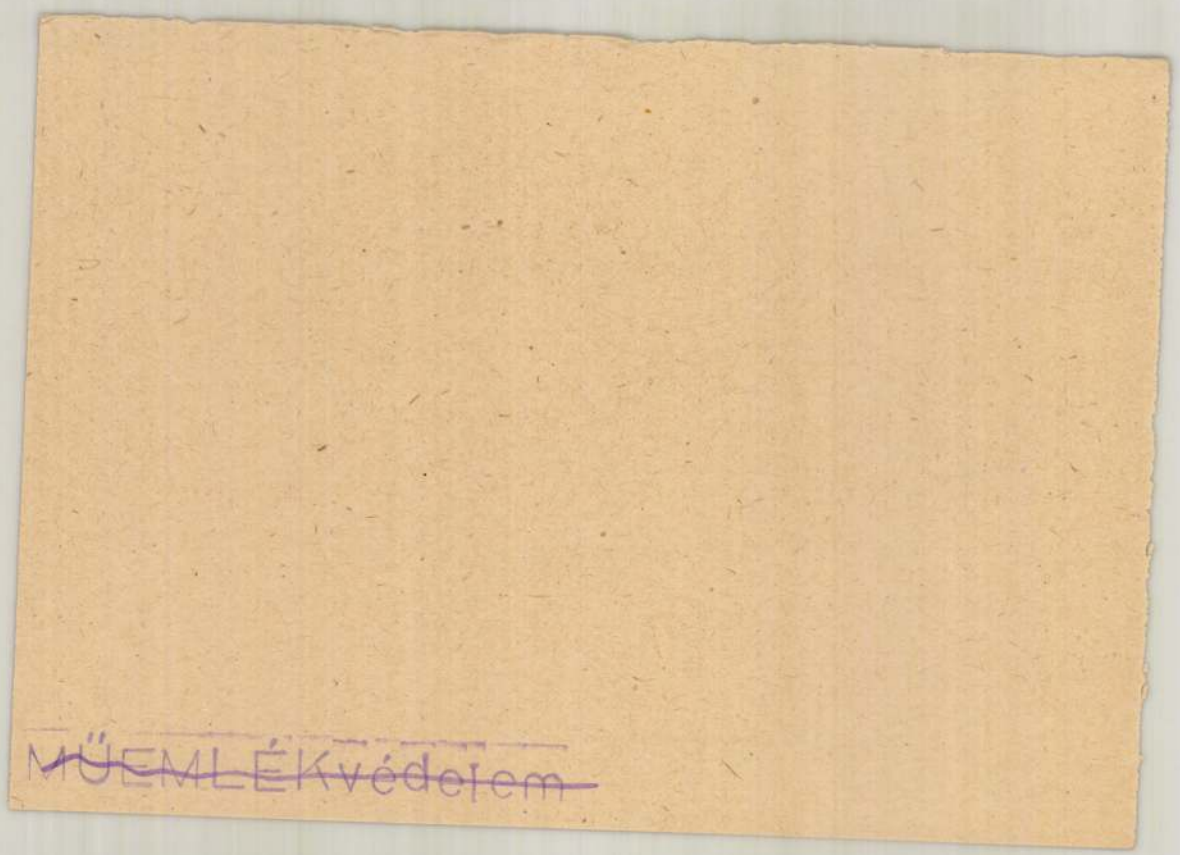
~~MŰEMLÉKvédelem~~

Kür = [Kabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

A TV-ről van szó

–: Monoscopotervünk 14. l.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 11.

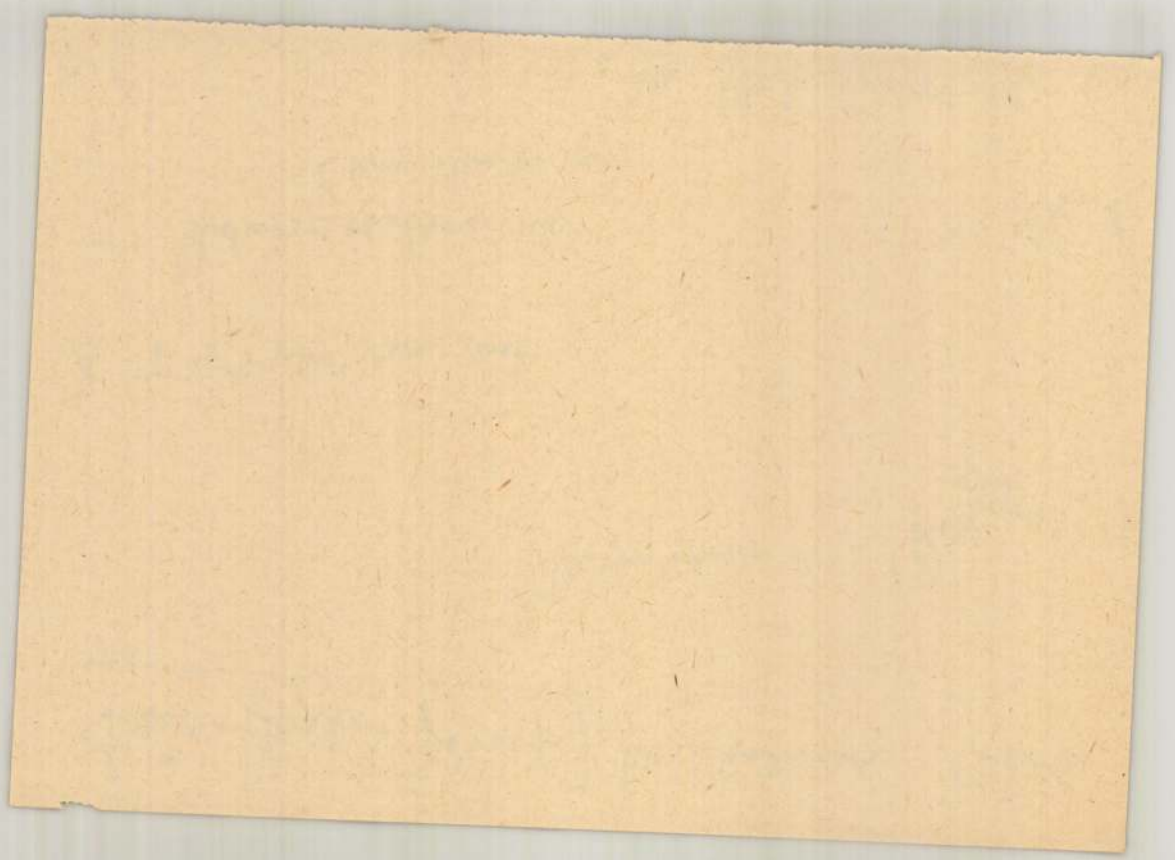

Kür = Szabó József, grafikus 7 Dk

Rajza.

Repr.

Vándor György: „Magyarul egy szót se!"
13. l

Család és iskola, bp. 1961. július

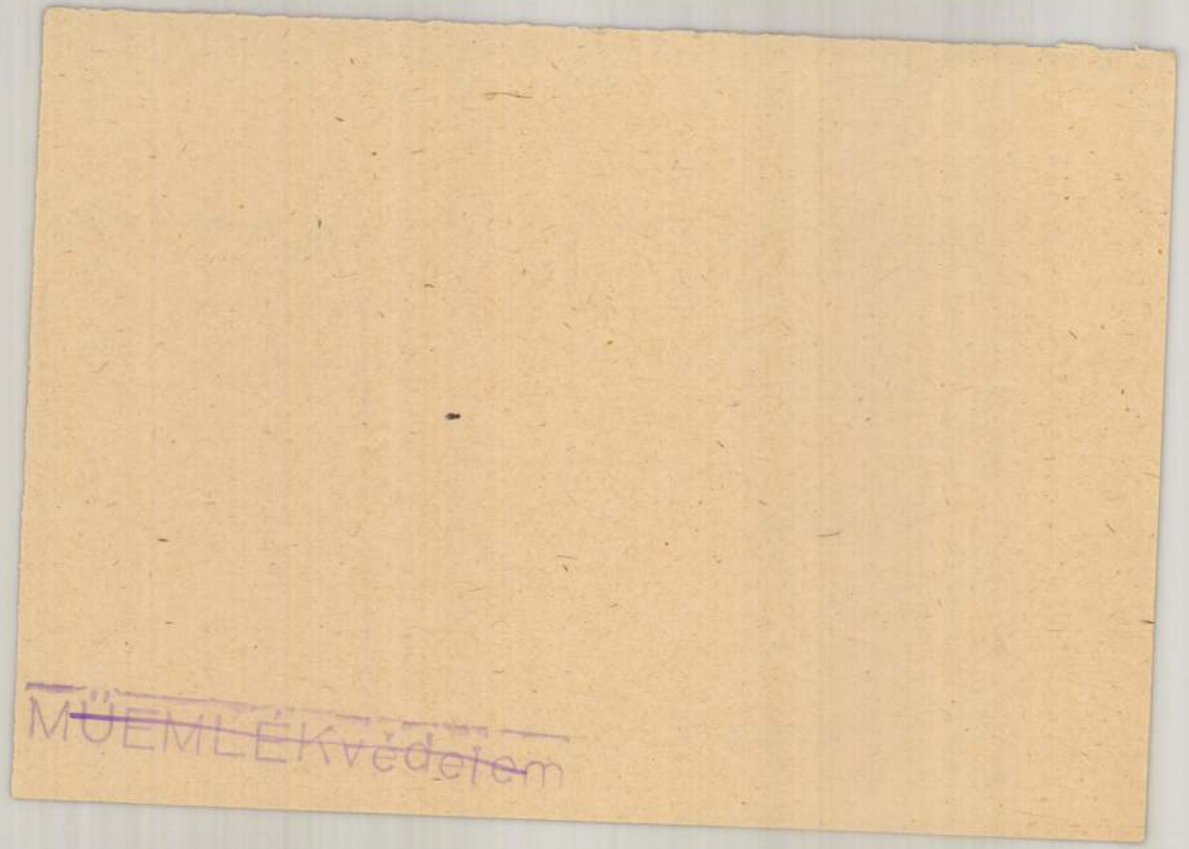
MÜEMLÉKvédelem

MDG

Szür = Szabó József, grafikus

öt rajza. Repr.

—: Ö mondta 2.l.

Család és iskola, 1961. augusztus 8.:

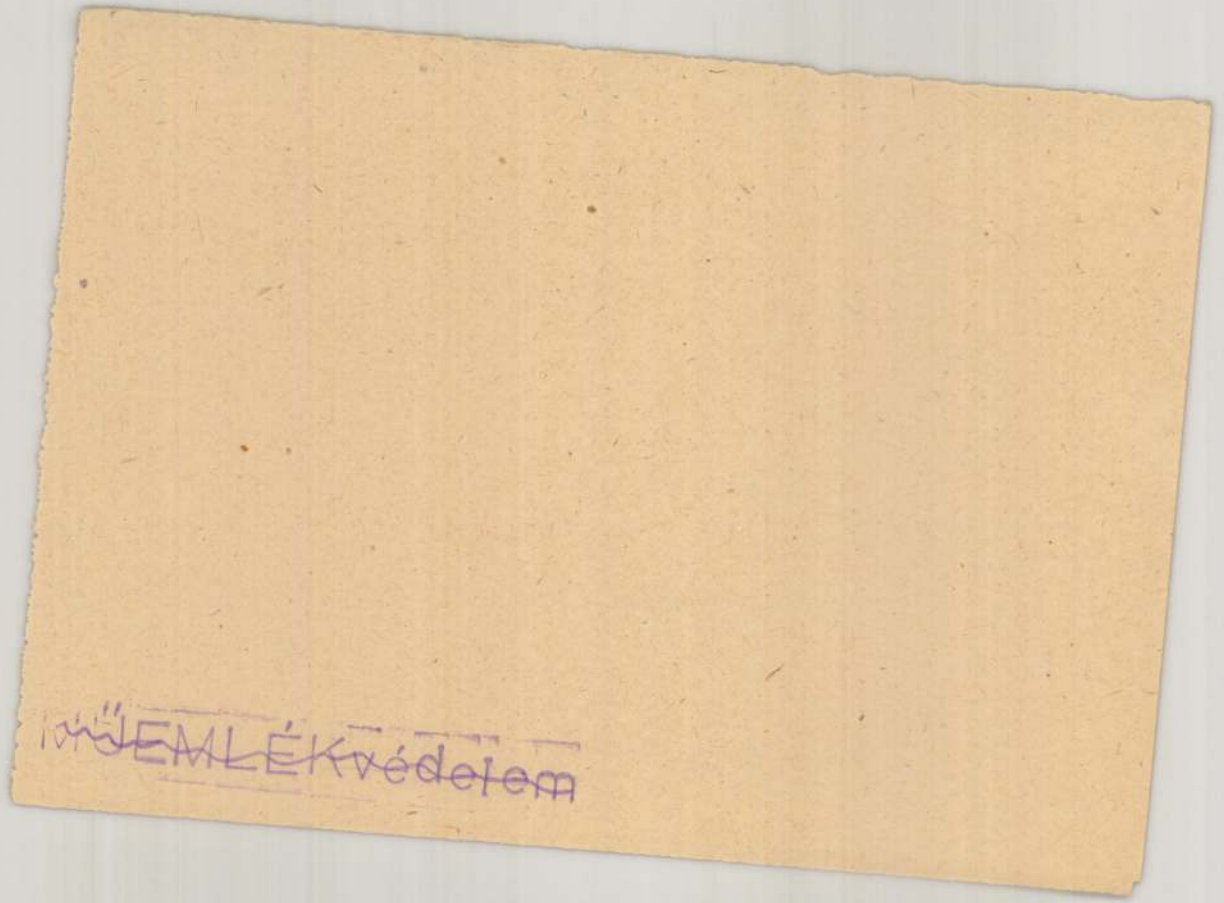
MŰEMLÉKvédelem

Szür-Szabó József MDK

grafikus

Népszava, 1958. okt. 1o.

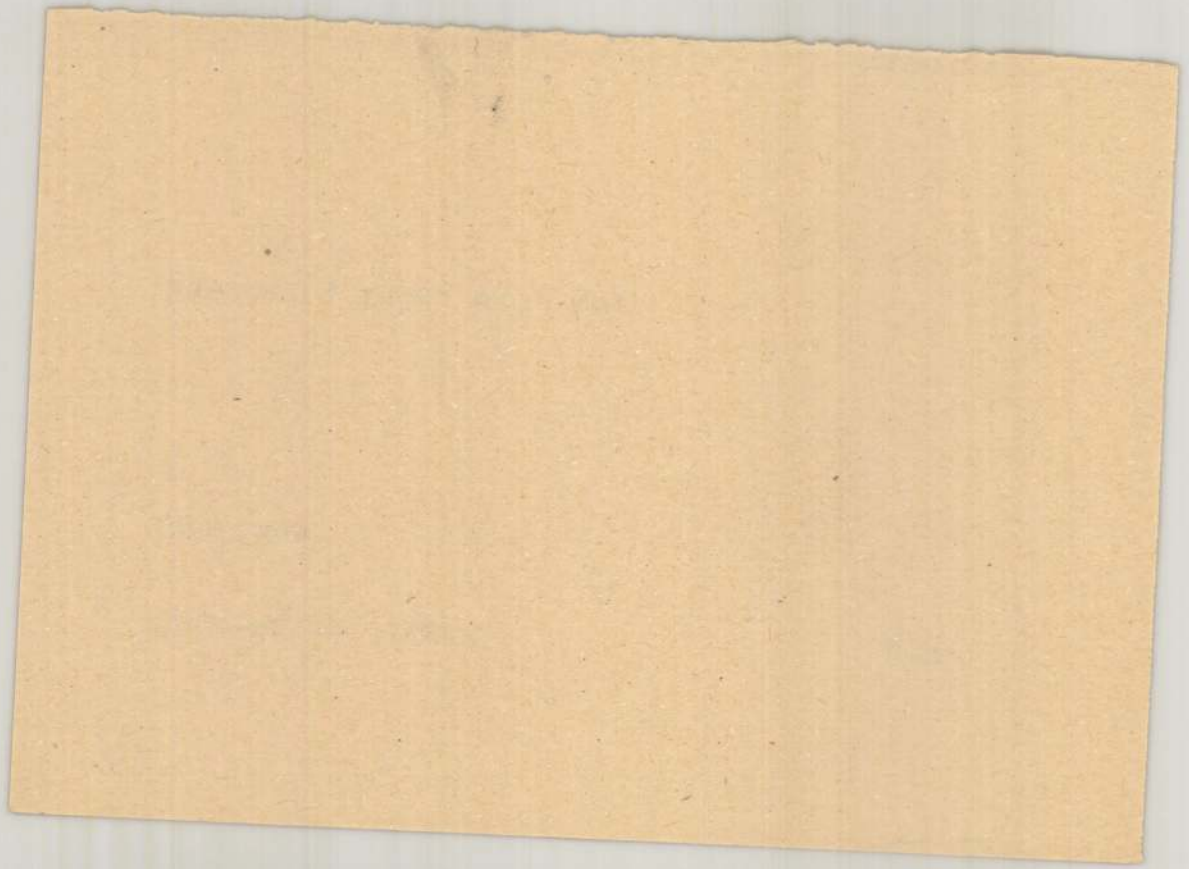

M.D.K.

Szür Szabó József

Darvas Szilárd és Gádor Béla: „Pesti mesék" c.
darabjához készitett bábterveket:
A sheriff rajz-repr.
A tücsök " "
A cica-dizőz " "
Piroska " "
A farkas " "
Seherezáde " "

Demeter Imre: Pesti mesék c.
Szinház és Mozi. Bp. 1956. febr. 24. IX. évf.
8. sz. 4. l.

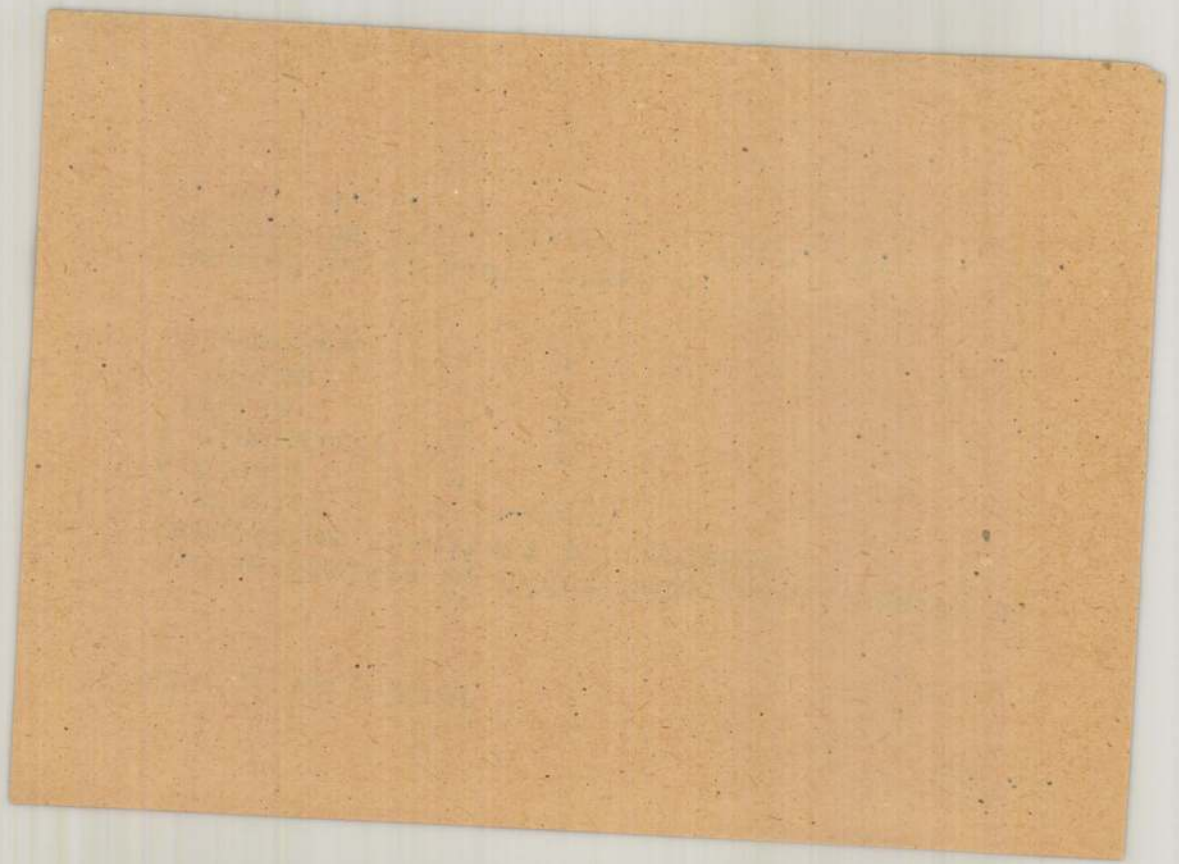

M.D.K.

Szűr Szabó József

Az Állami Bábszinház uj műsorához, a "Pesti mesék" c. előadáshoz tervezett bábokat. A 14 képből álló darabhoz 140 bábut tervezett.

/s./: 140:1 Az Állami Bábszinház uj darabjának próbáján. c.
Szinház és Mozi. Bp. 1965 1956. jan. 27. IX. évf.4. sz. 16. l.

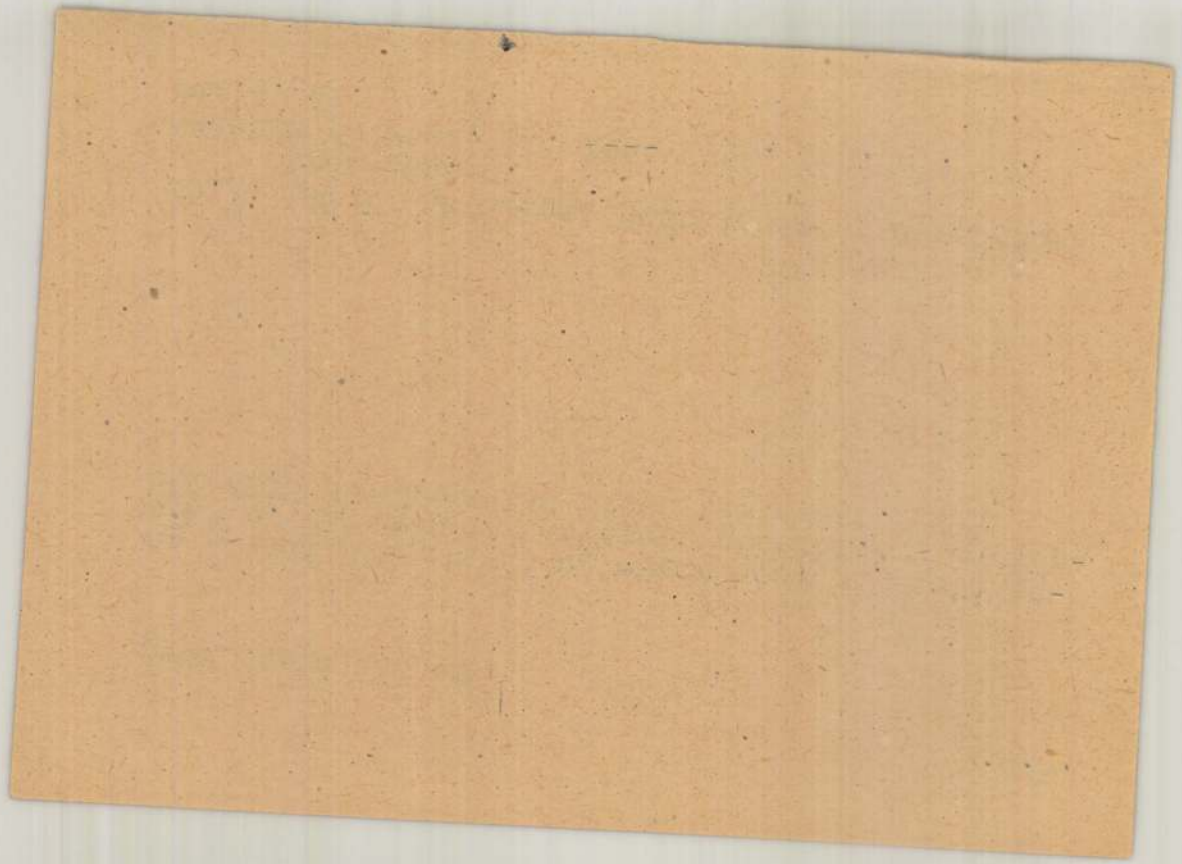

M.D.K.

Szür Szabó József

Két tréfás rajz. Üzemben a meseszolgálat. repr.
Gábor diák. "

\- - -

" " " Szabadtéri előadás . "
Egyuttal.

\- - - "

Tréfás rajzok.

\- - -

Szinház és Mozi.Bp.1956.május 18.IX. évf.20.sz.18.1.
" " " " " juni. 1. " " 22." 18."
" " " " " szept. 1. " " 35." 16."

M.D. K.

SZÜR- SZABÓ József

Hol készülnek a plasztikot ? / karikatura/ repró

Pestmegyei Hirlap 1962. március 6. 2.l.

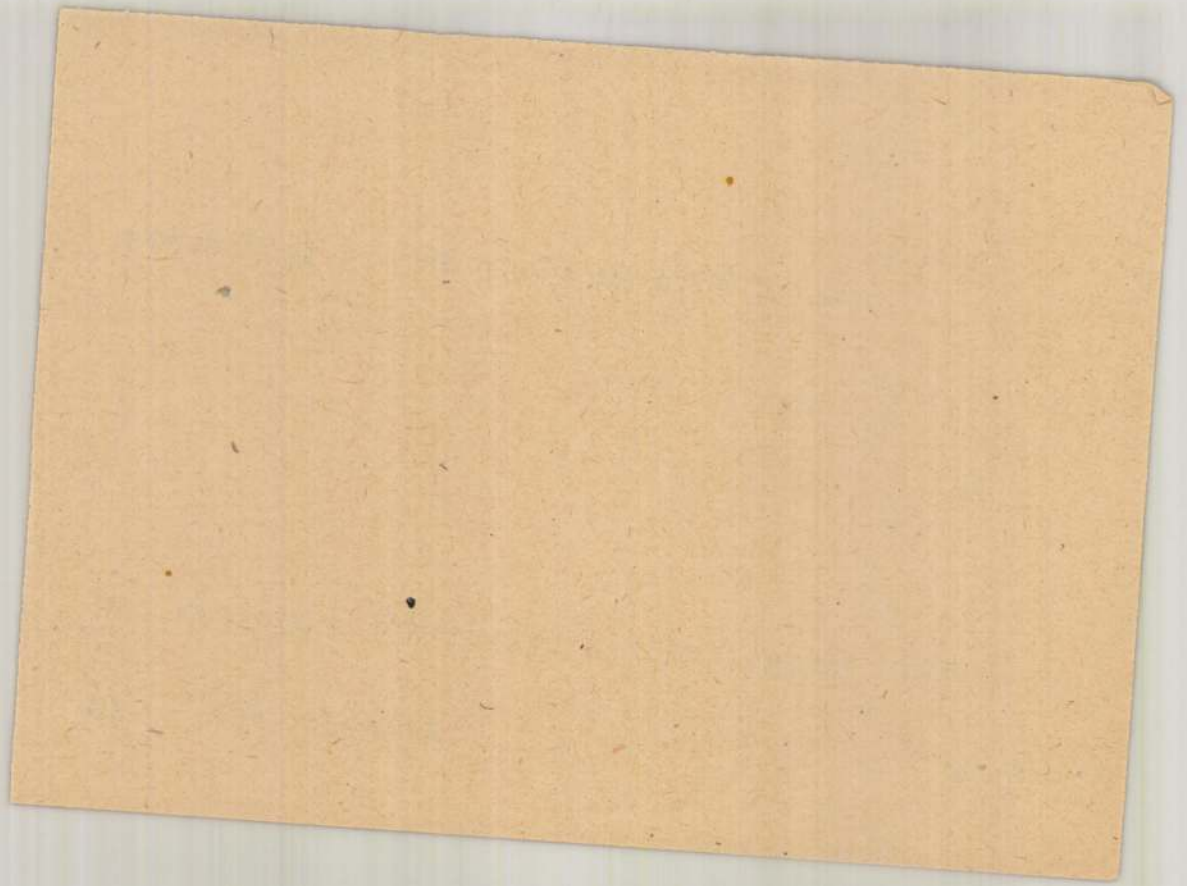

Szűr Szabó József, Karikaturista MDH

Gúnyrajz. Repr.

6.1.

– : Lelki válság
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP

Bn. 1960. aug. 5.

Szür = Szabó József, karikaturista M. Dk

Gúnyrajz. Repr.

– : Felületesség a vendéglátó iparban 6.1
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, 1960. aug. 6.

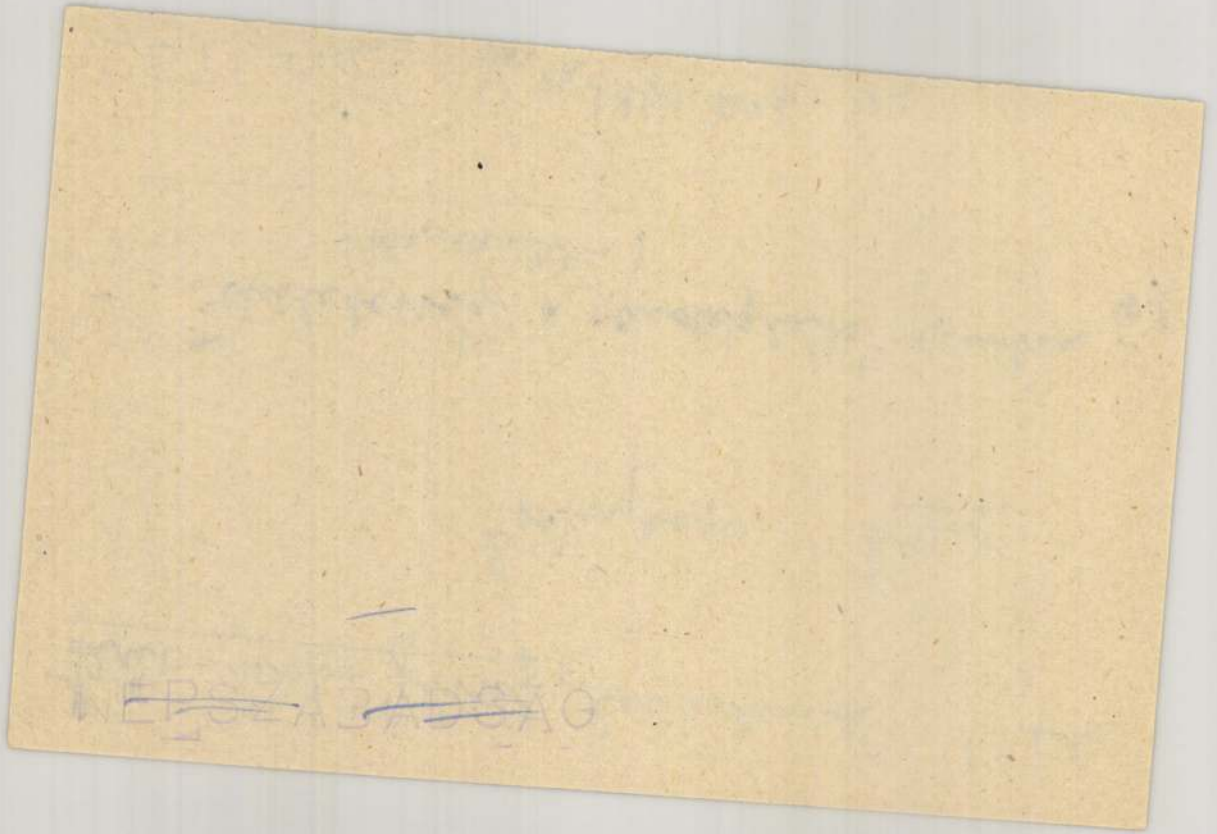

Kůr-Kalá József, karikaturista MDh

Gúnyrajz. Repr.

–: „Kerit csókolom, fiatalúr, megjósolom ...“ 3.1
(Karikatúra

Bn. 1960. aug. 7.

ESTI HIRLAP

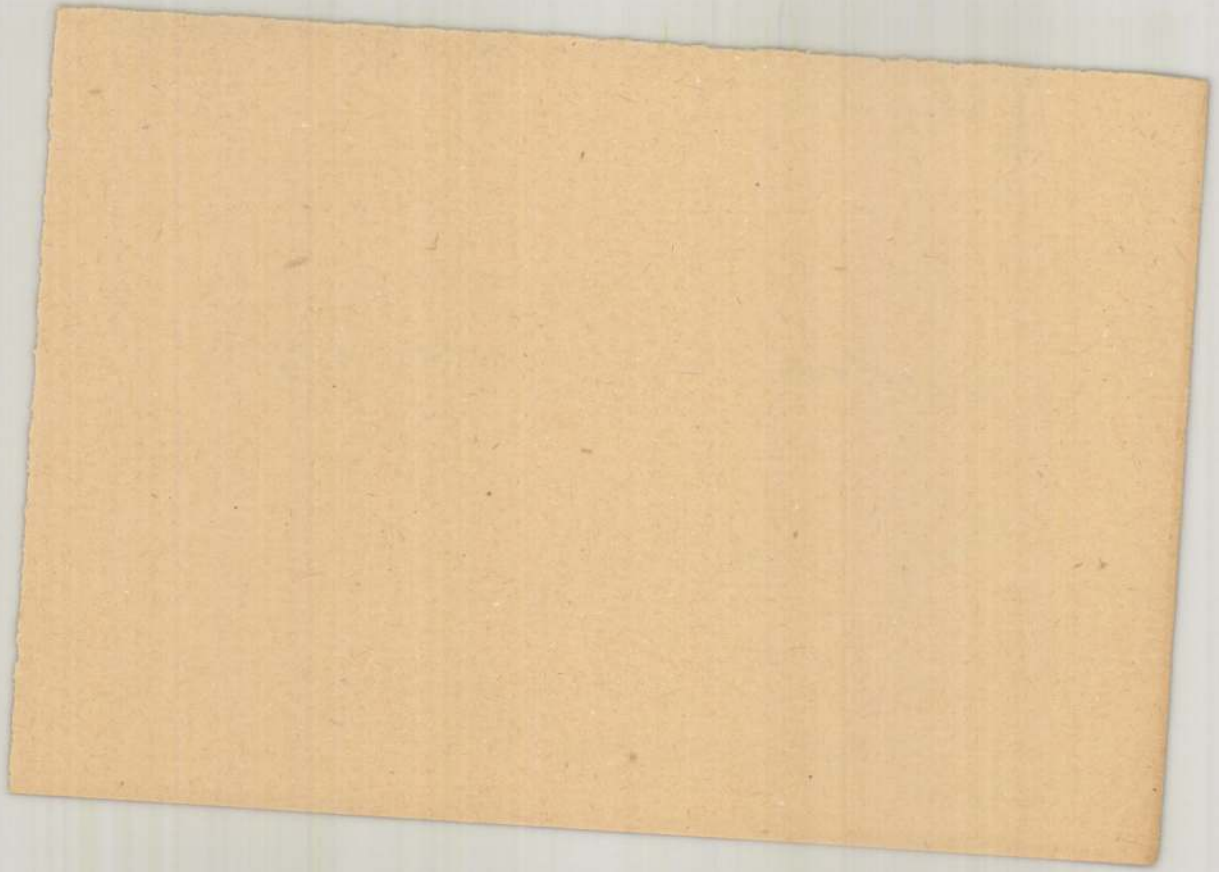

Kür-Szabó József, Karikaturista

MDh

Gúnyrajz. Repr.

-: Nem ilyen lépcsőzetes munkakezdést! 3.1
(Karikatúra.)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. aug. 9.

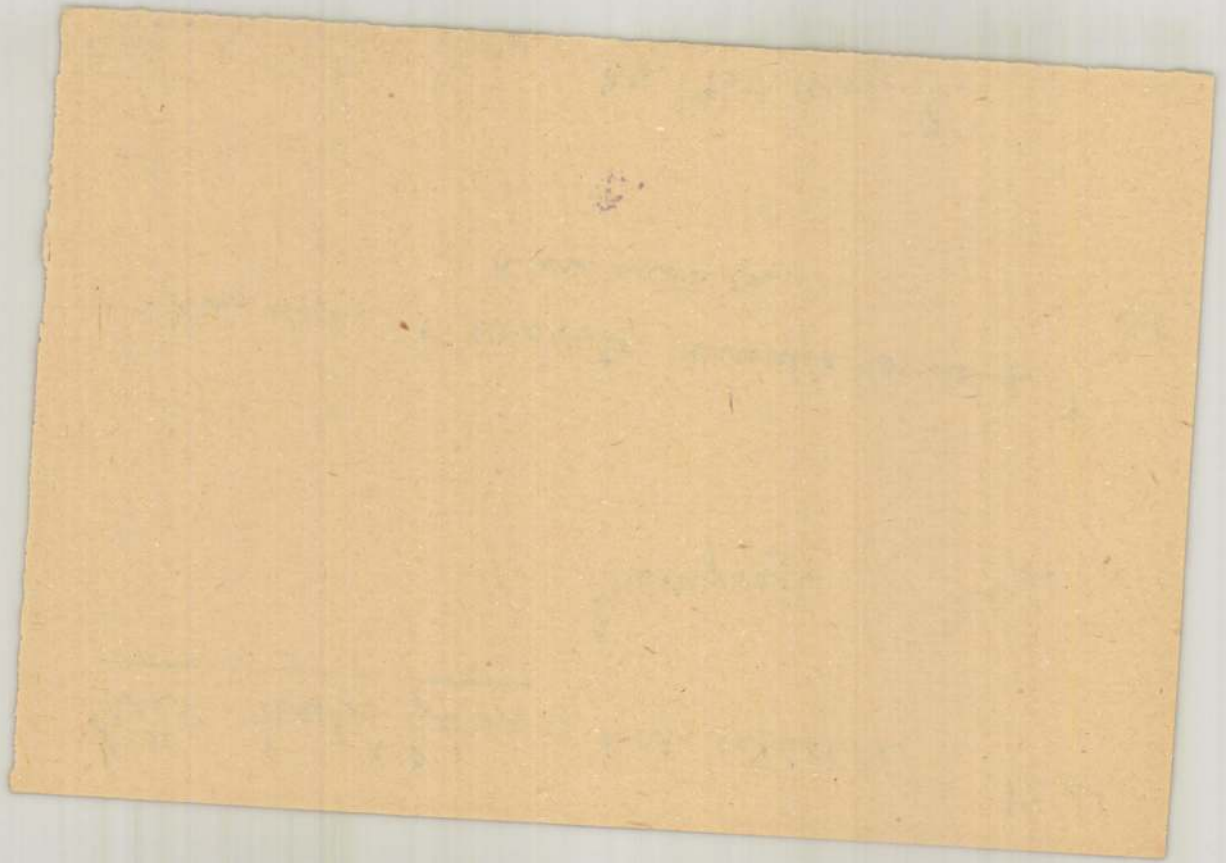

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Szaporodnak a műemlékek 6.1
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP Bp. 1960. aug. 11.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Szúnyrajz. Repr.

–: Profilírozott Lincatal 2. l.
(Karikatúra.)

ESTI HIRLAP, bu. 1960. aug. 12.

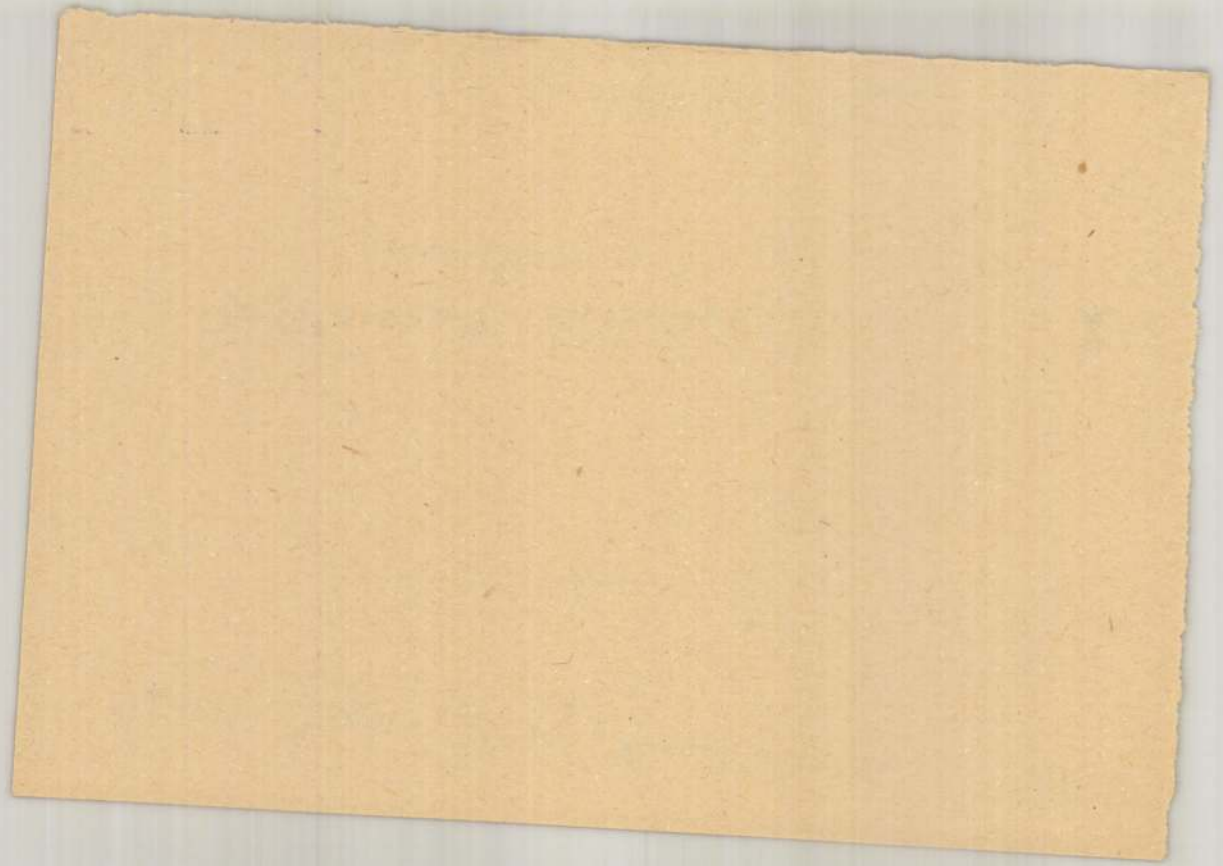

Kür = Szabó József, karikatúrista MD4

Gúnyrajz. Repr.

– : Valahol Amerikában 2.1
(karikatúra)

ESTI HIRLAP Bp. 1960. aug. 13.

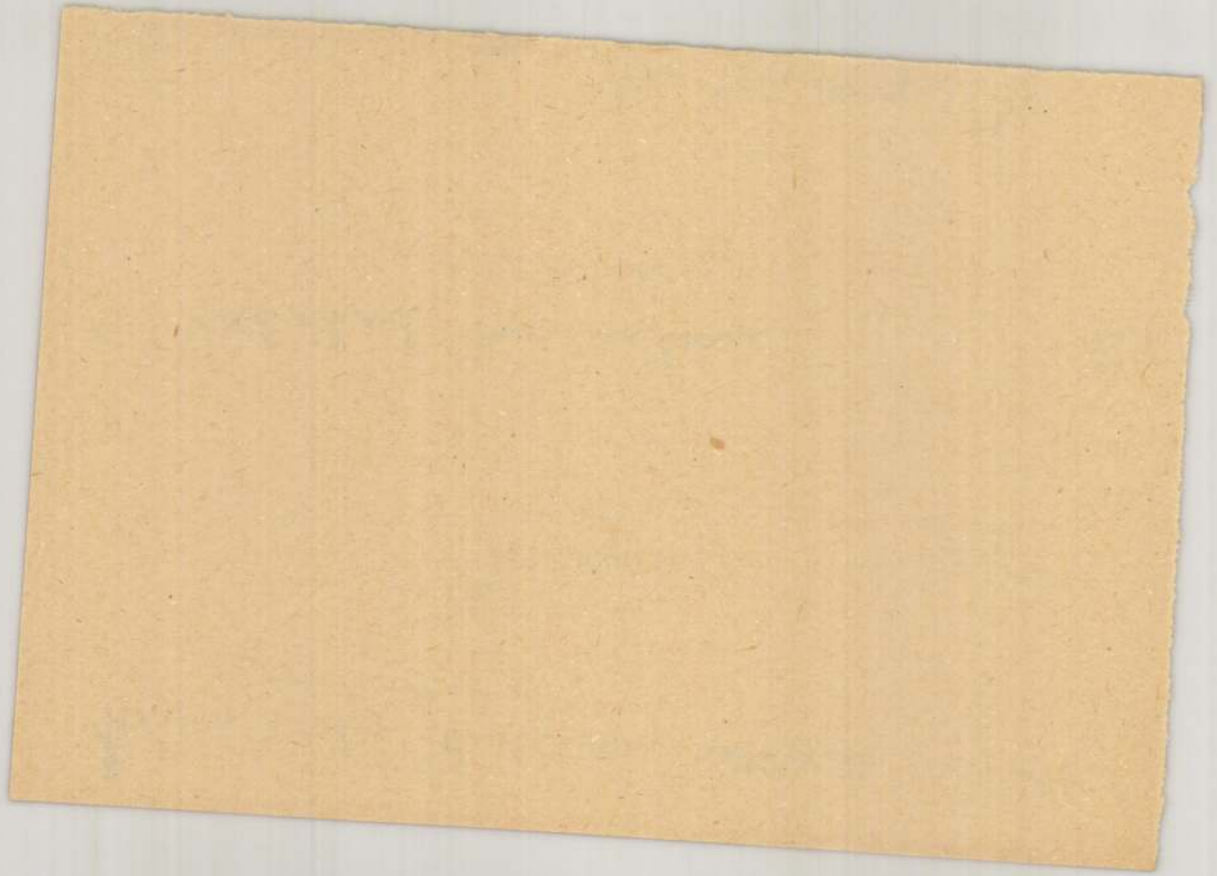

MDk

Szűr-Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

6.e

— : Napszemüveg az idei nyáron
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP Bp. 1960. aug. 13.

MDK

Szűr-Szabó József, Karikaturista

Gümpajz. Repr.

6.l.

—: Budapestről-Kitiltva
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP Bp. 1960. aug. 18.

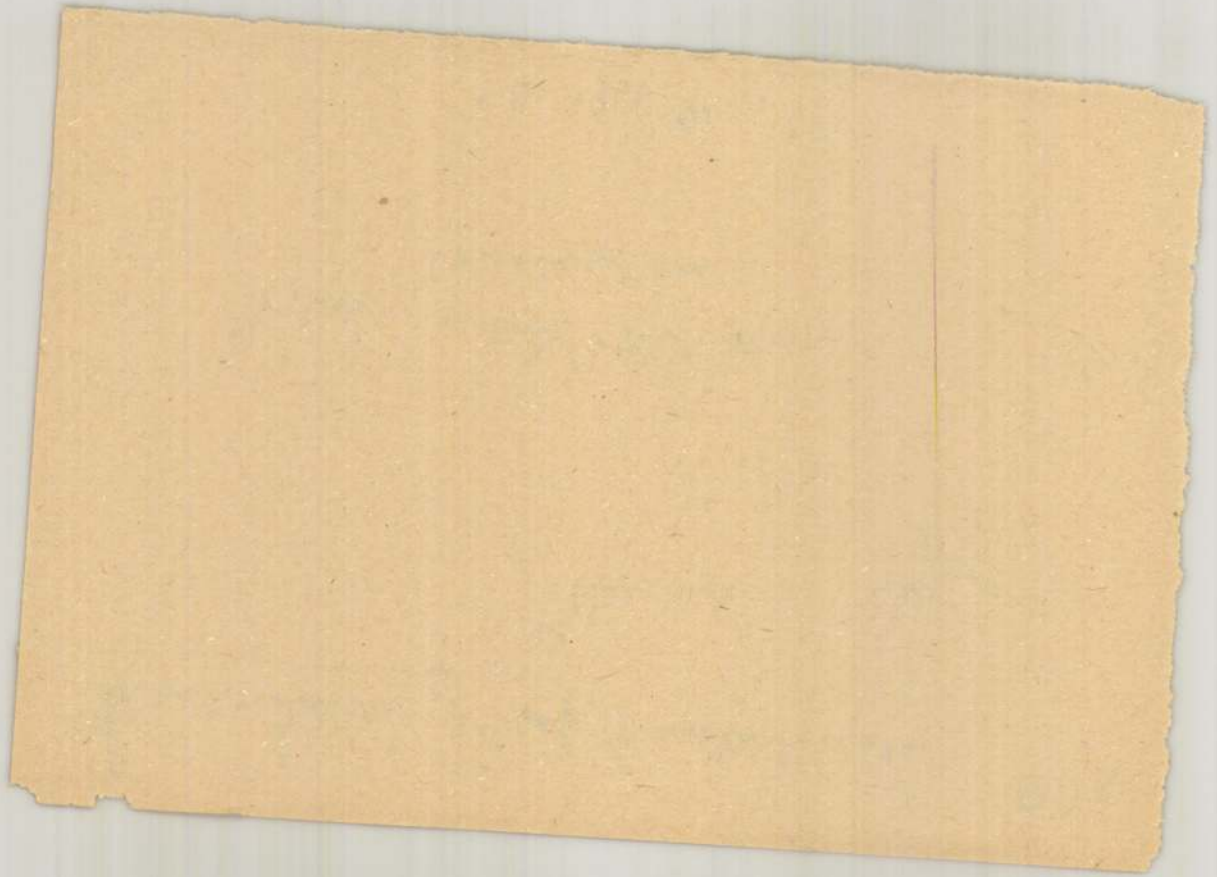

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repro.

–: A Római part fejlesztése 2.
(Karikatúra)

Esti Hírlap. Bp. 1960. aug. 19.

MDk

Szür – Szabó József, Karikaturista

Gúmpraj. Repr.

– : Jó lenne bevezetni 3. l.
(Karikatúra)

Sp. 1960. aug. 20.

ESTI HIRLAP

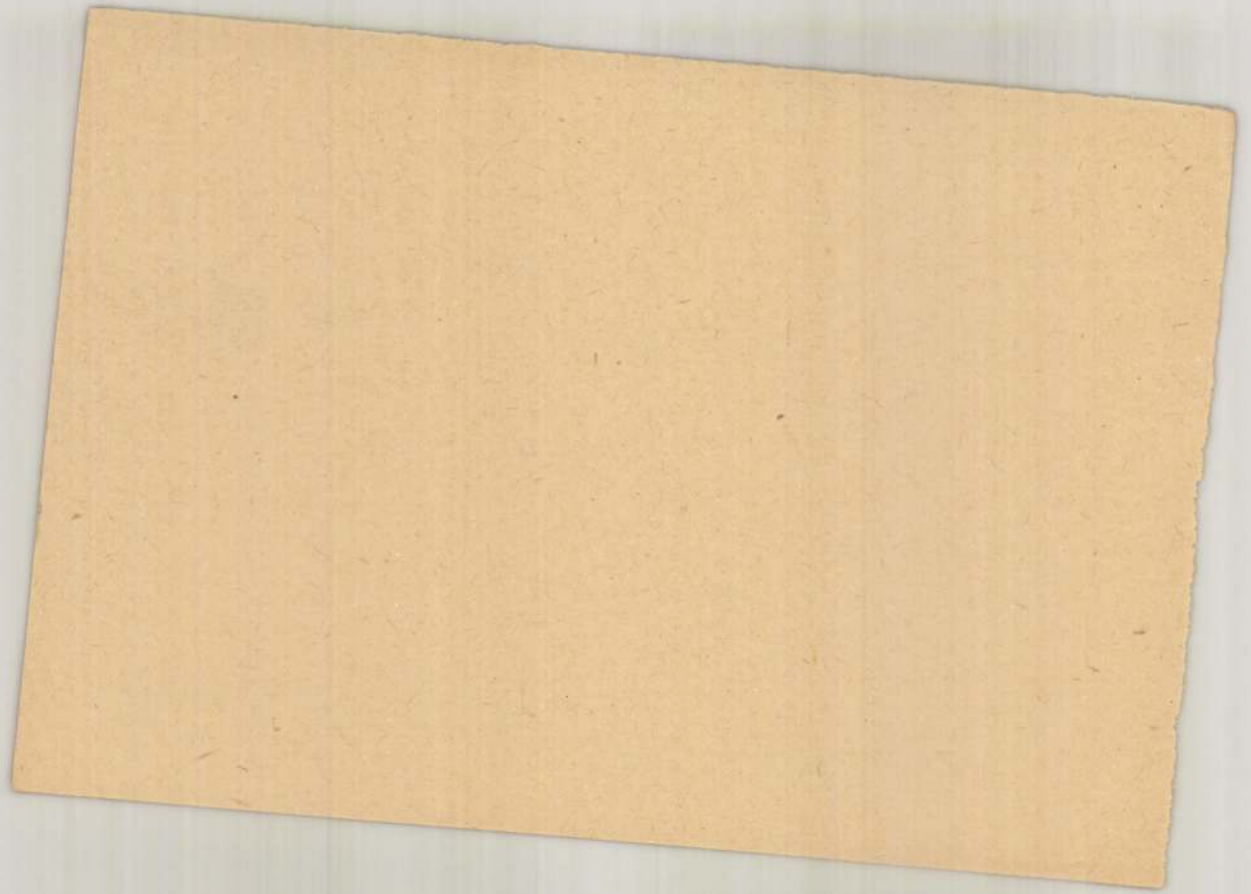

Kür-Kaló József, Karikaturista MDk

Gúnyrajz. Repr.

– Meglepetés 6.l.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. aug. 20.

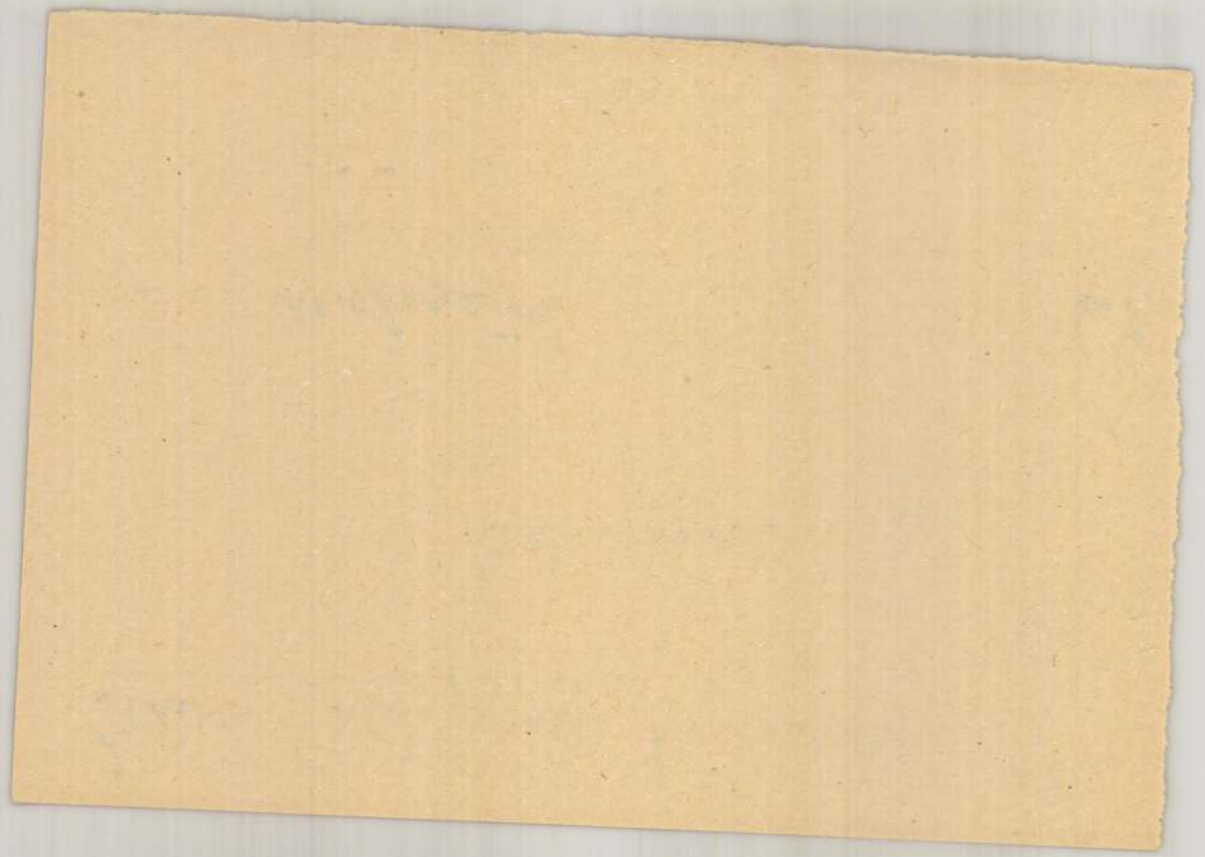

Szűr - Szabó József, Karikaturista 7 D 4

Gúnyrajz. Repr.

-: Ruha nélkül azért kevesebb Cennék 12.(
(Karikatúra

ESTI HIRLAP, Bn. 1960. aug. 20.

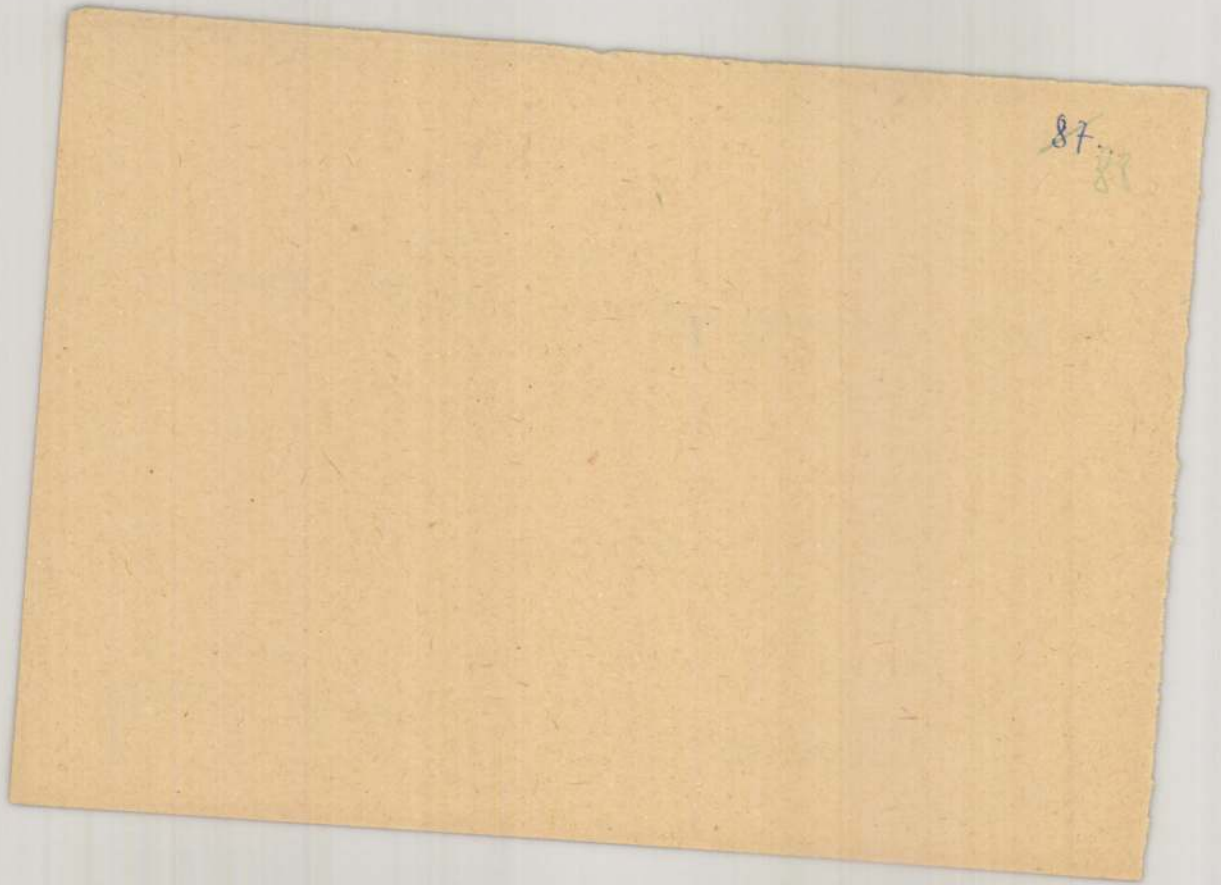

87.

Szűr Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

2.l

– : Divat fiak
(Karikatúra)

Esti Hírlap, Bp. 1960. aug. 2.

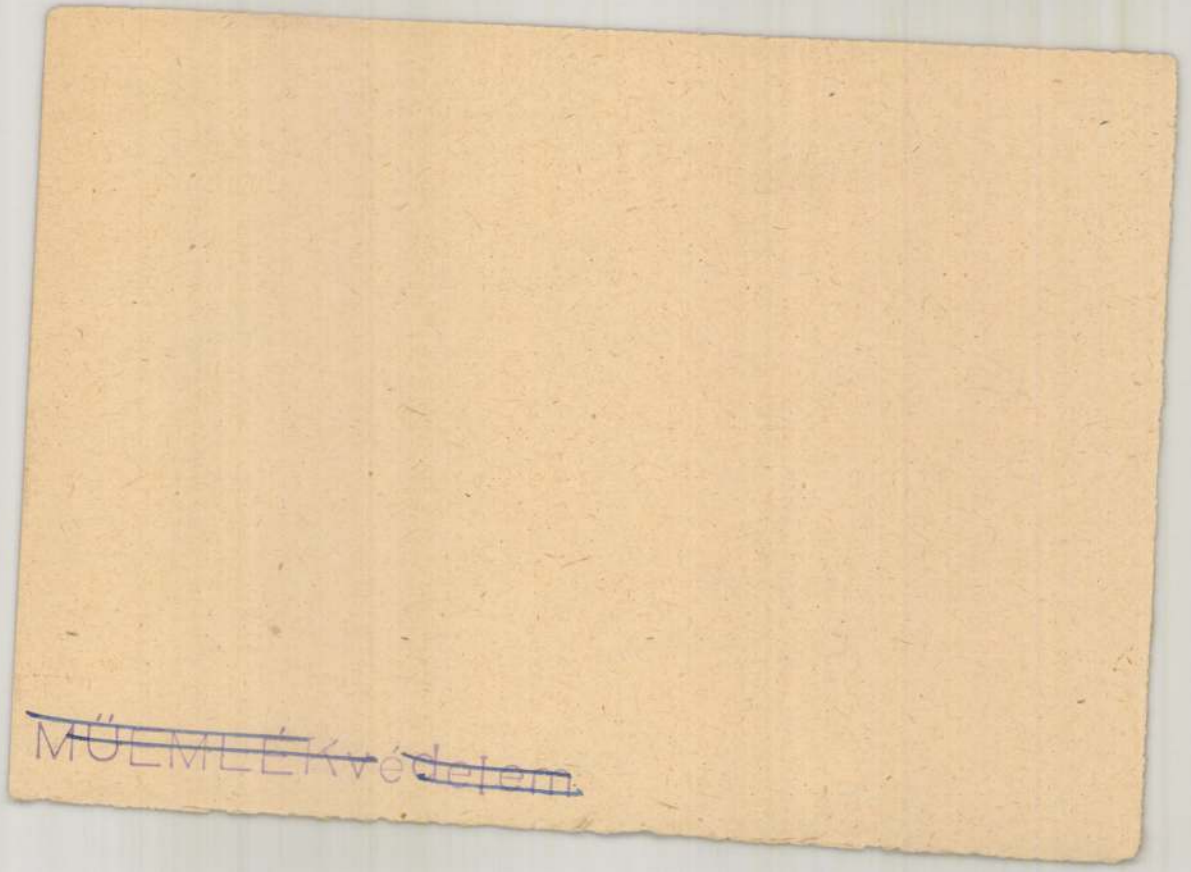
MŰEMLÉKvédelem.

Hür = [Kabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz – Repr.

–: Pedantéria 6.1.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. ápr. 29.

Szűr-[Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz - Repr.

—: Készül a riport (karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. ápr. 8.

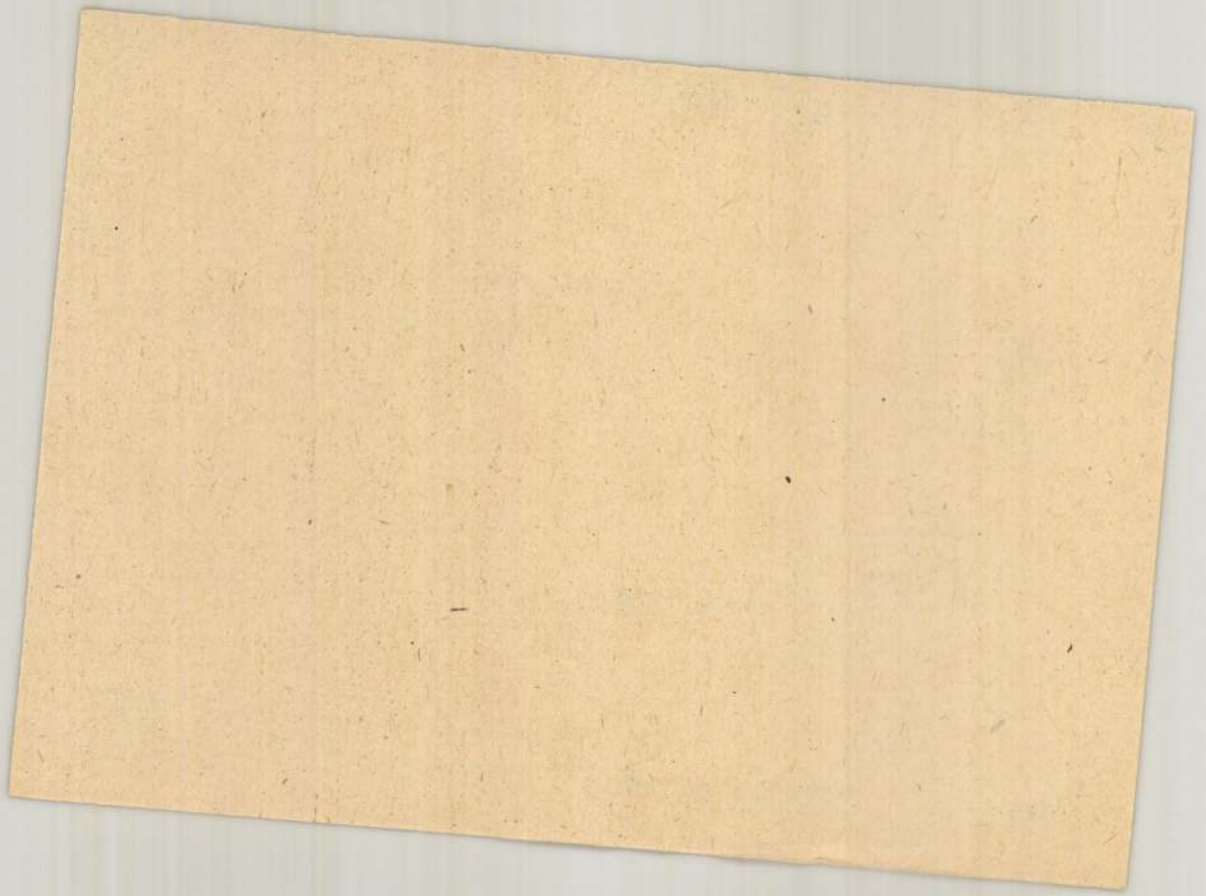

Szűts Szabó József.

Talii László és Mikes György humoros
írásainak illusztrátora.

Emlékére.

Kritika, 1964. II. évf. 2. sz. 54. l.

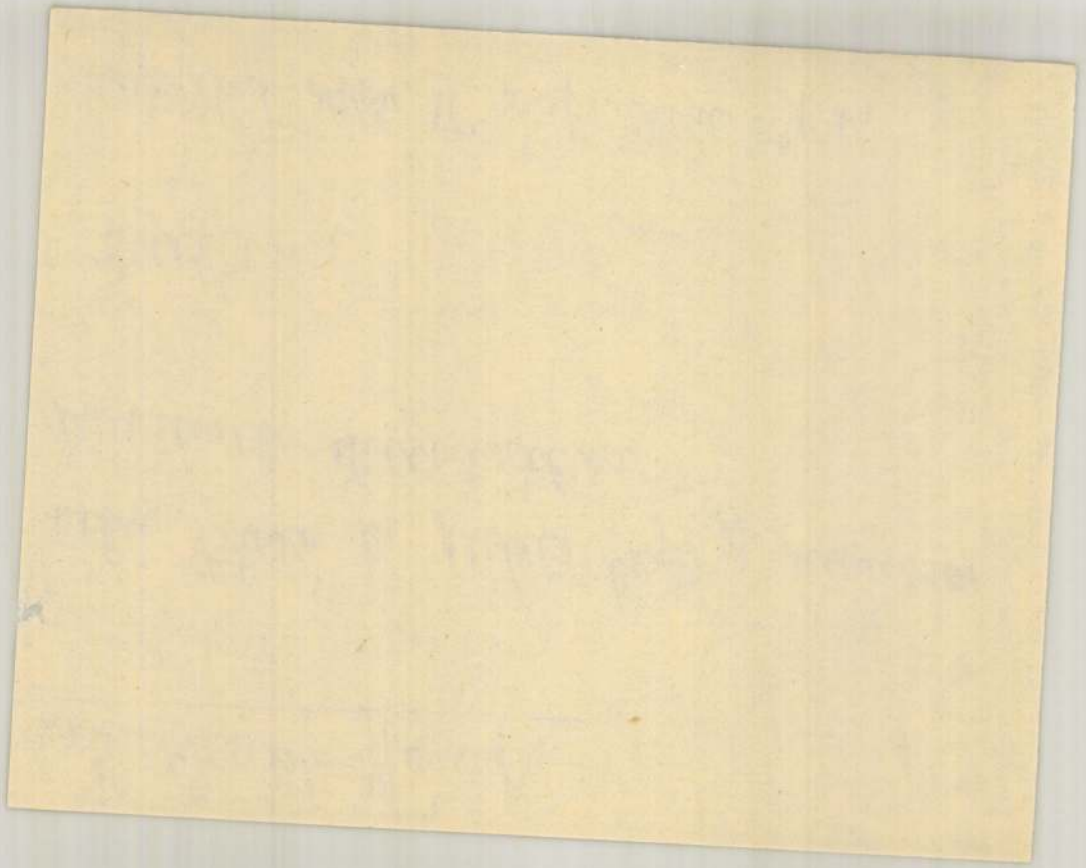

Szür. Szabó József, grafikus

MDh

Karikatúra. Repr.

— : Az évszázad csempészete

3

ESTI HIRLAP

Bp. 1964. jún. 25.

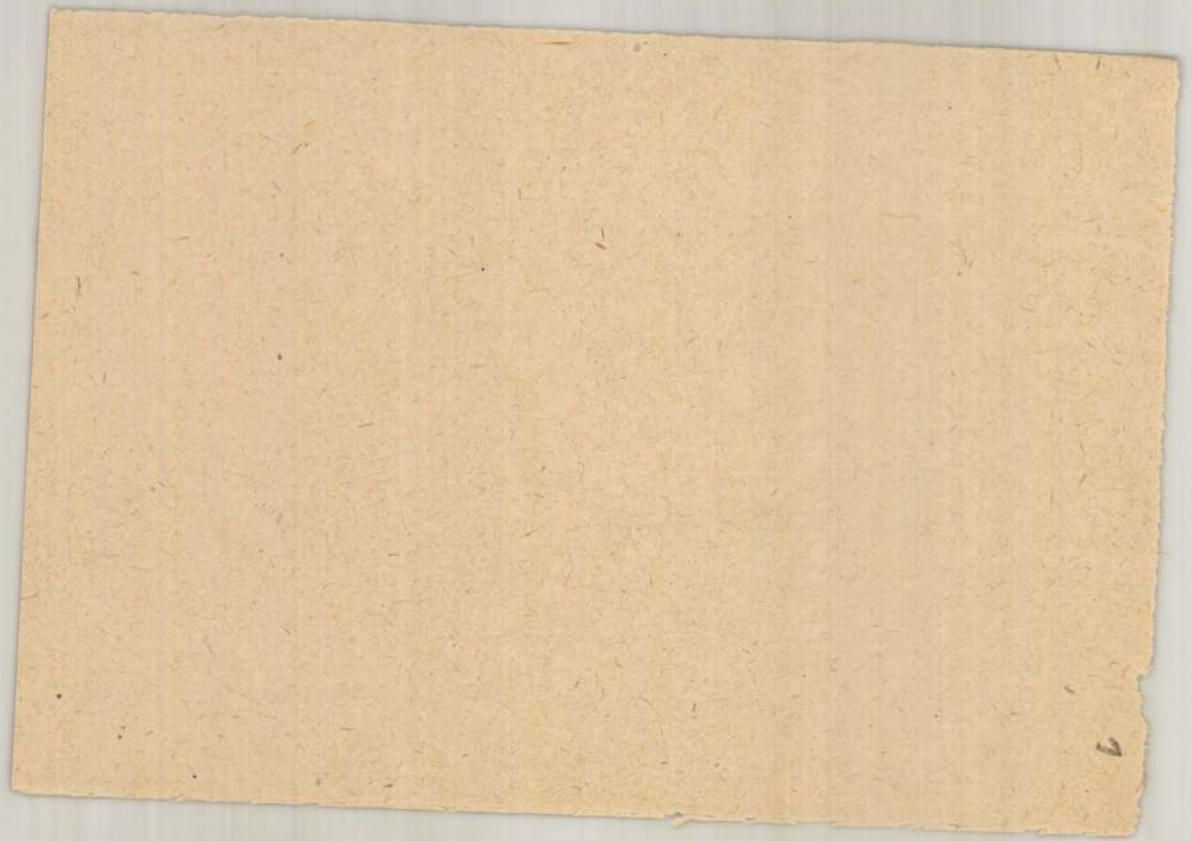

S2 [Kür-Kabó József], grafikus 7 D4

Karikatúra.

Rep

– Hadijelentés a zivatar frontról

4.

ESTI HIRLAP

Bu. 1964. jún. 27.

Szűcs Szabó József
grafikus

MDK

Illusztráció

— : Indul a színházi évad

Élet és Irodalom, 1965. szept. 18 - 8 lap

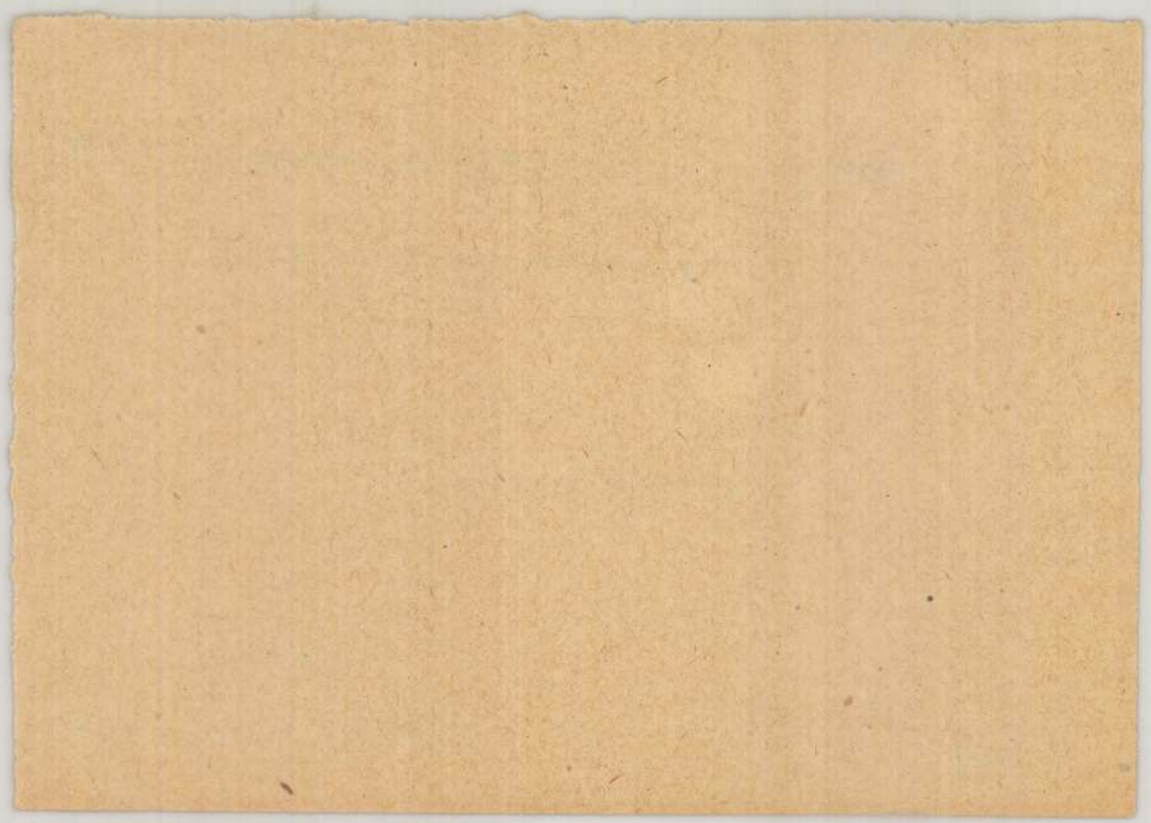

Szűr Szabó József

grafikus

M.D.V.

Illusztráció

—: Mindennapi Universiade

Élet és Irodalom, 1965. aug 28 - 11 lap

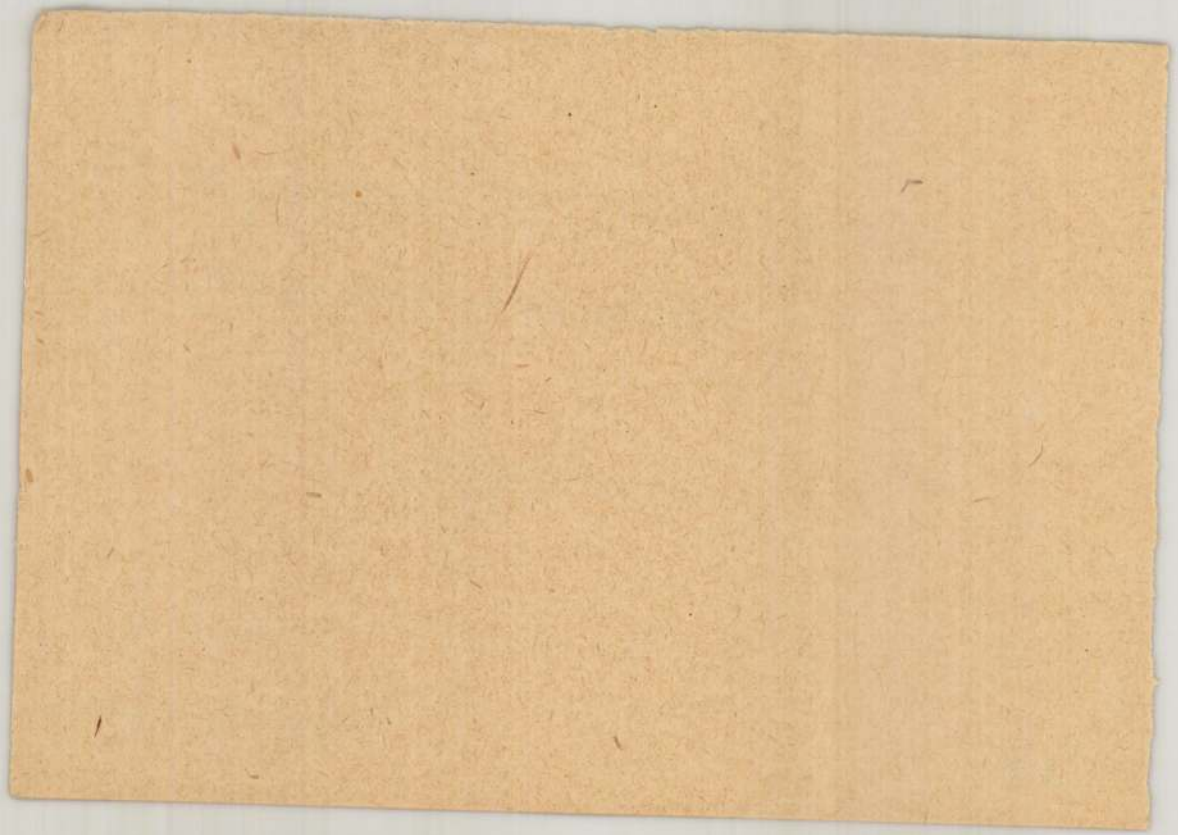

Sz [Schür- Karl József], grafikus NDK

Karikatúra.

Repr.

— : Rusk Délkelet-Ázsiai villámlátogatása
7.

ESTI HIRLAP, b.n. 1964. jún. 6.

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

— Kétrészes páreduc-bemutató a Palatinusson

5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. jún. 6.

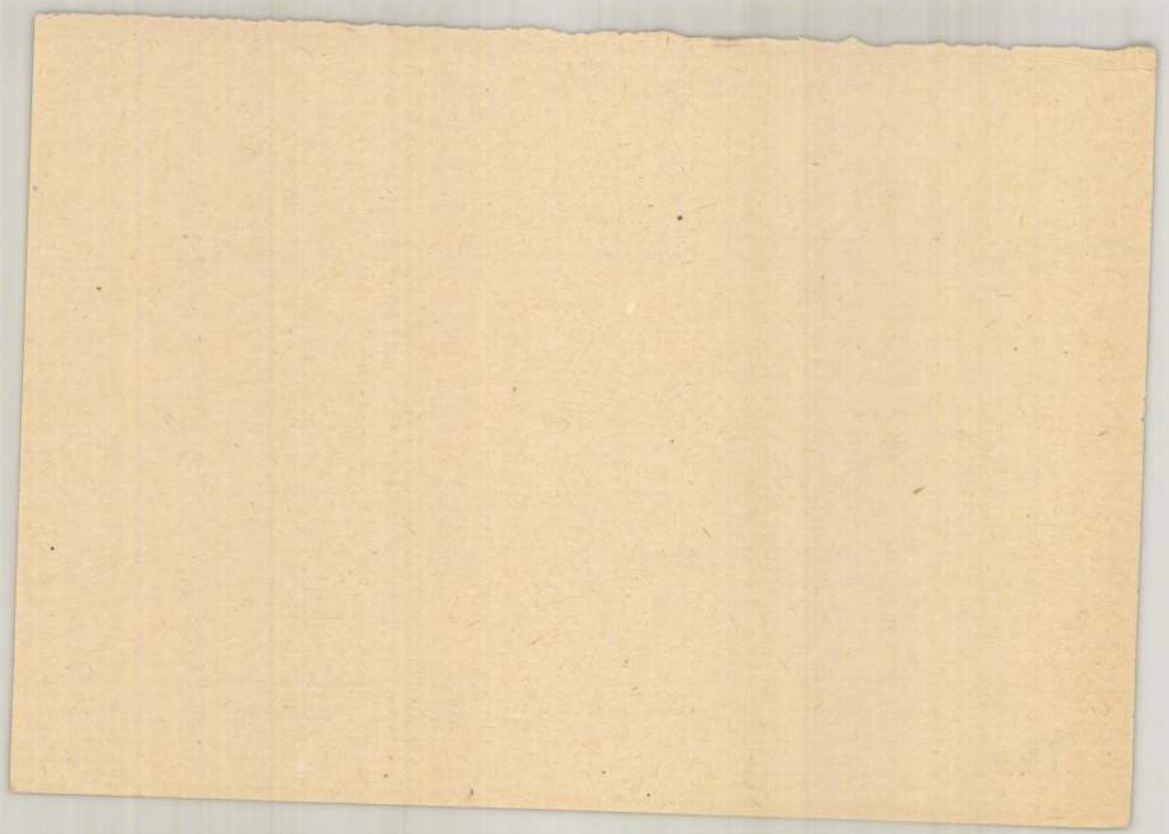

Sz [Kür-kabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— Honnan lehet tudni? 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jún. 6.

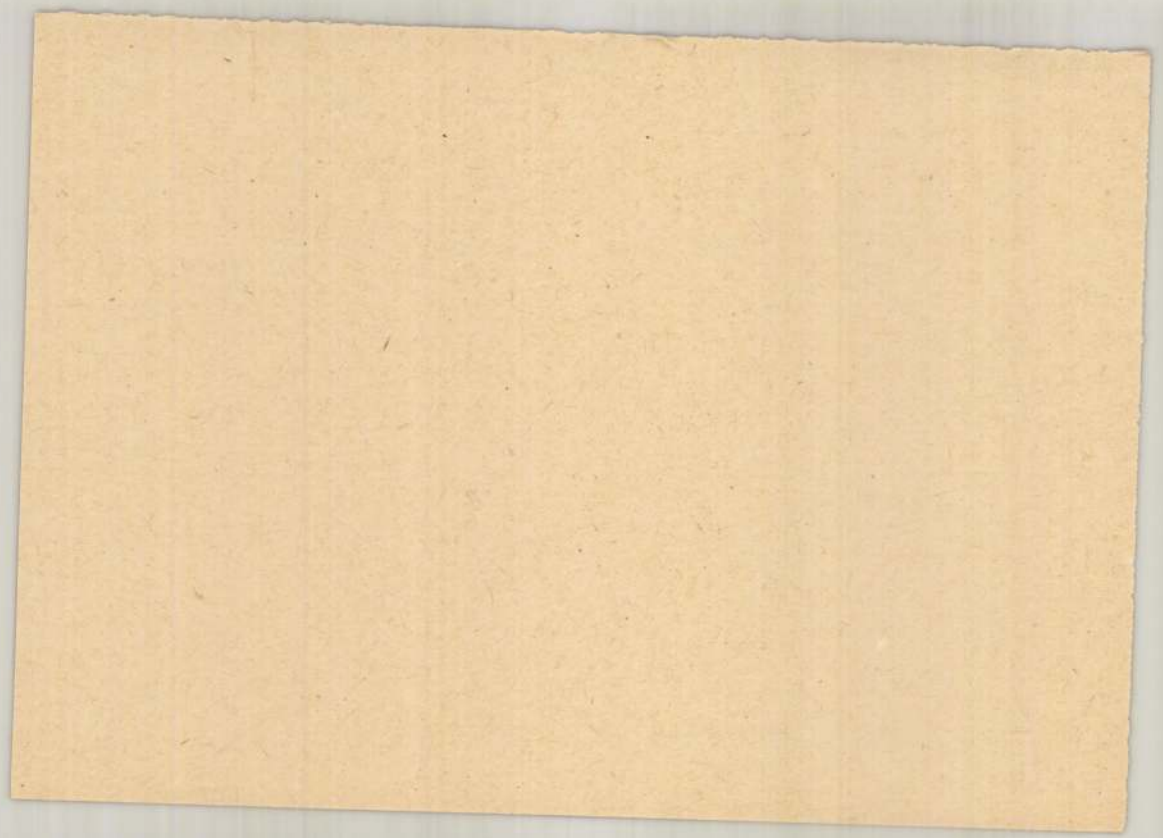

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repor.

– Örökös állás 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jún. 6.

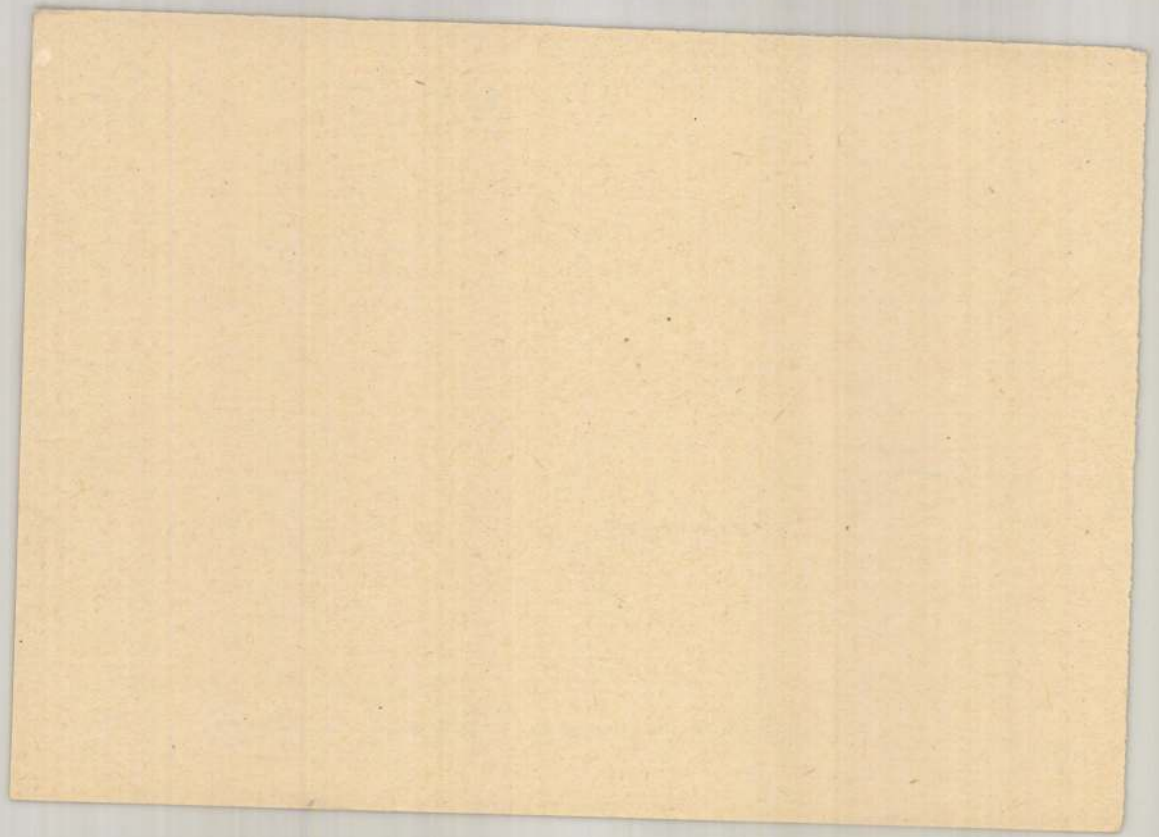

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Hat karikatúra.

Repr.

—: Nem az iskolának 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp 1965. aug. 29.

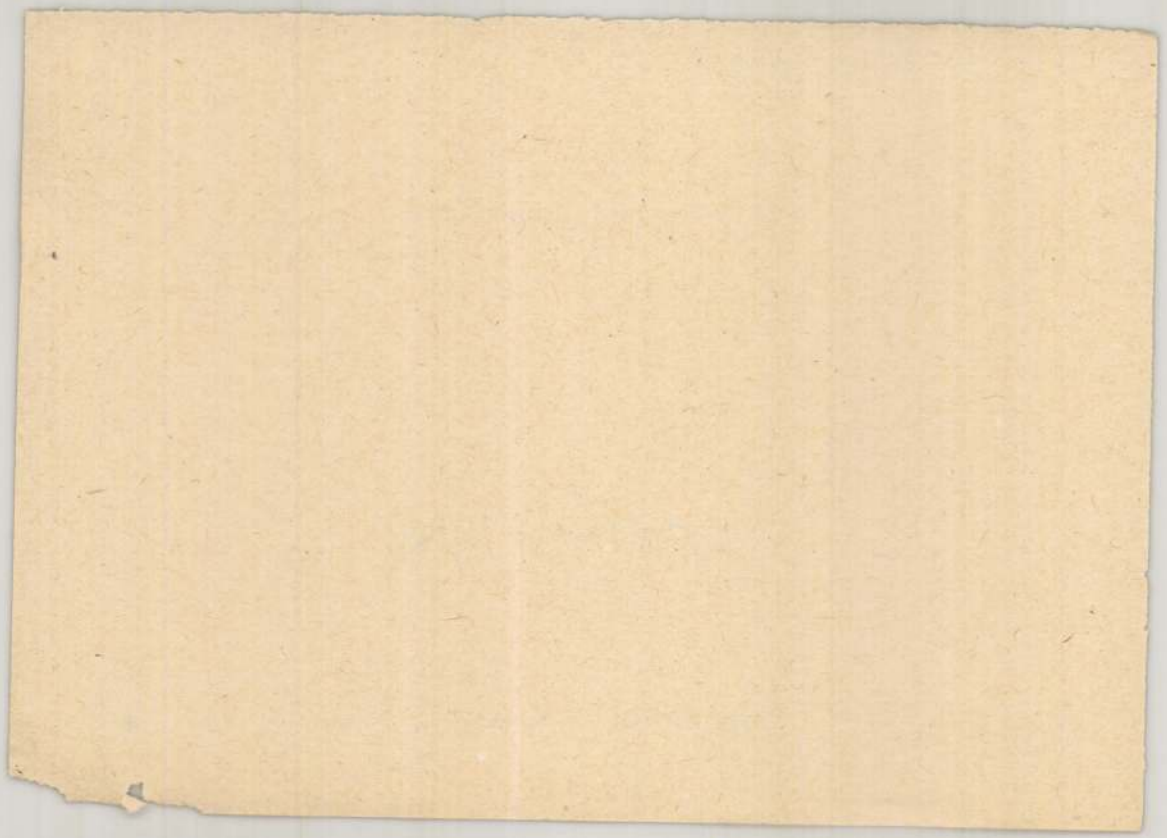

Szűr-Szabó József, grafikus MDL

Karikatúra.

Repr.

— Keeler Kirasszony kiszaladult 7

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jún. 13.

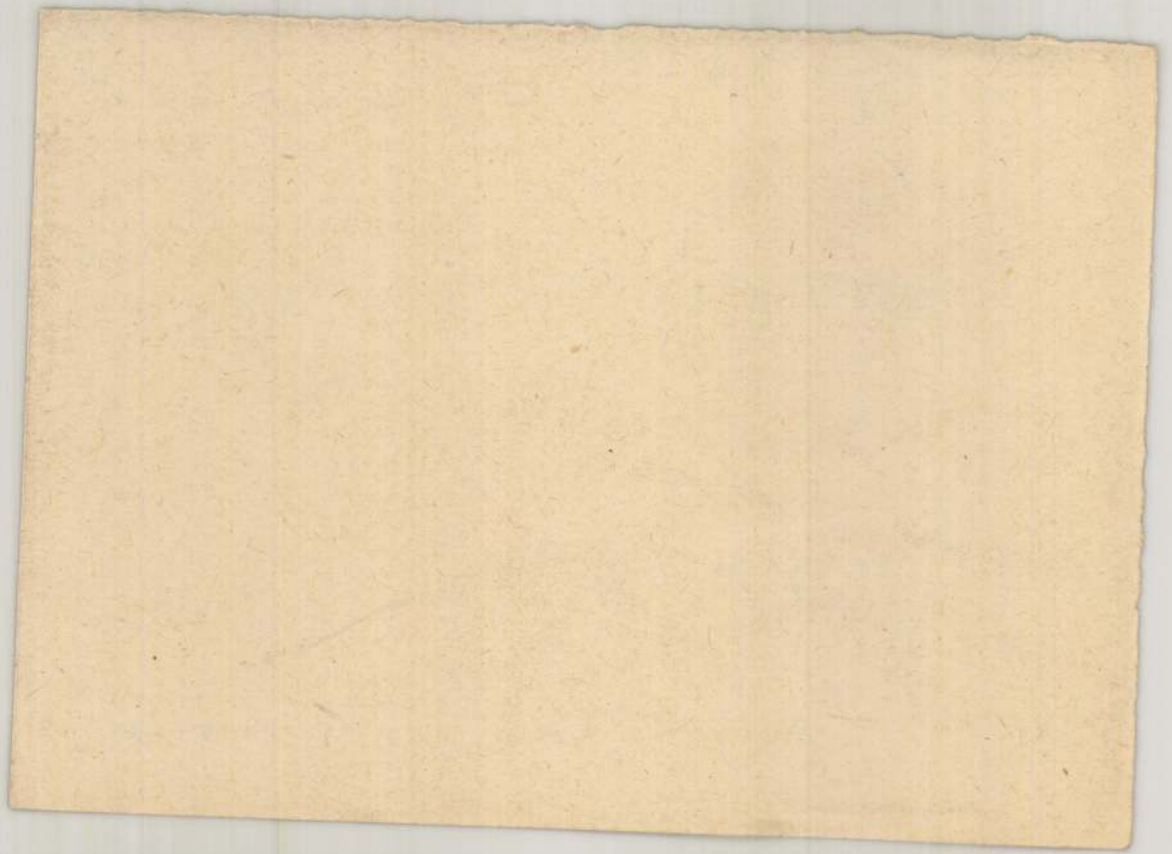

Kür-Kaló József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Egyéni tabló 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jún. 13.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDK

Öt gúnyrajz.

Repr.

-: A nyuszalás technológiája

12.

NÉPSZABADSÁG, sz. 1965. júl. 4.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Hat karikatúra.

Repr

– : Ürkisérlet a Marsból
A legújabb Föld-képek 12

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. júl. 25.

Szür Szabó József MDK

Otthon, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

1

Szürszabó József

Született Gorazdában (Bosznia). Karikaturista, illusztrátor. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán.
/Vaszary J. 1934:/

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3341

2881

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Szirszabó József

A „Tolnai Világlapjá"-nak, „Pesti Hírlap"-nak rajzolója. A „Nicolas Matyi" karikaturistája. 1952: Munkácsy díjas. Az Állami Bábszínház bábu tervezője.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, Münchem, 1966. 334 l 288 l.

Sz – [Szür-Szabó József], karikaturista MDK

Rajz:

Repr.

–: Harc a bölcsődéért 16.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. febr. 13.

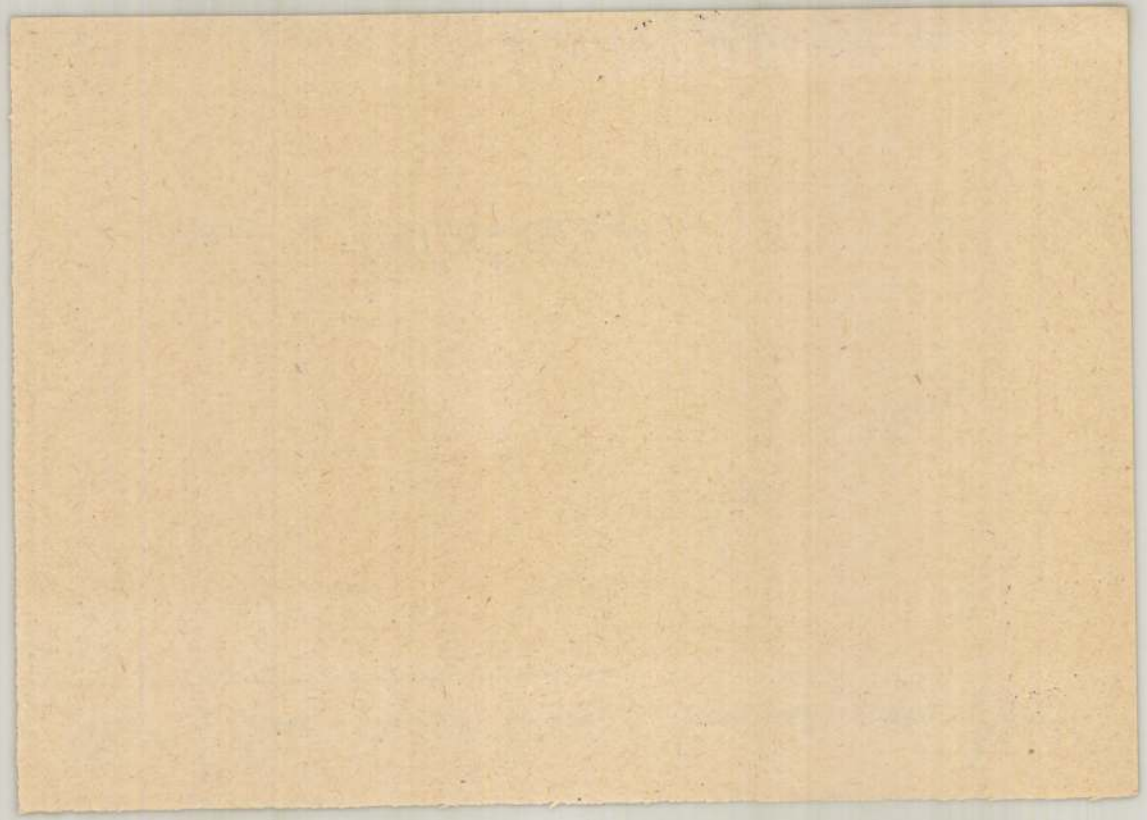

Szűr-Szabó József

Említve

Bernáth Mihály: Az oroszlán torkában
Delfozó Lapja, Tatabánya 1970. feb. 12. 3 l.

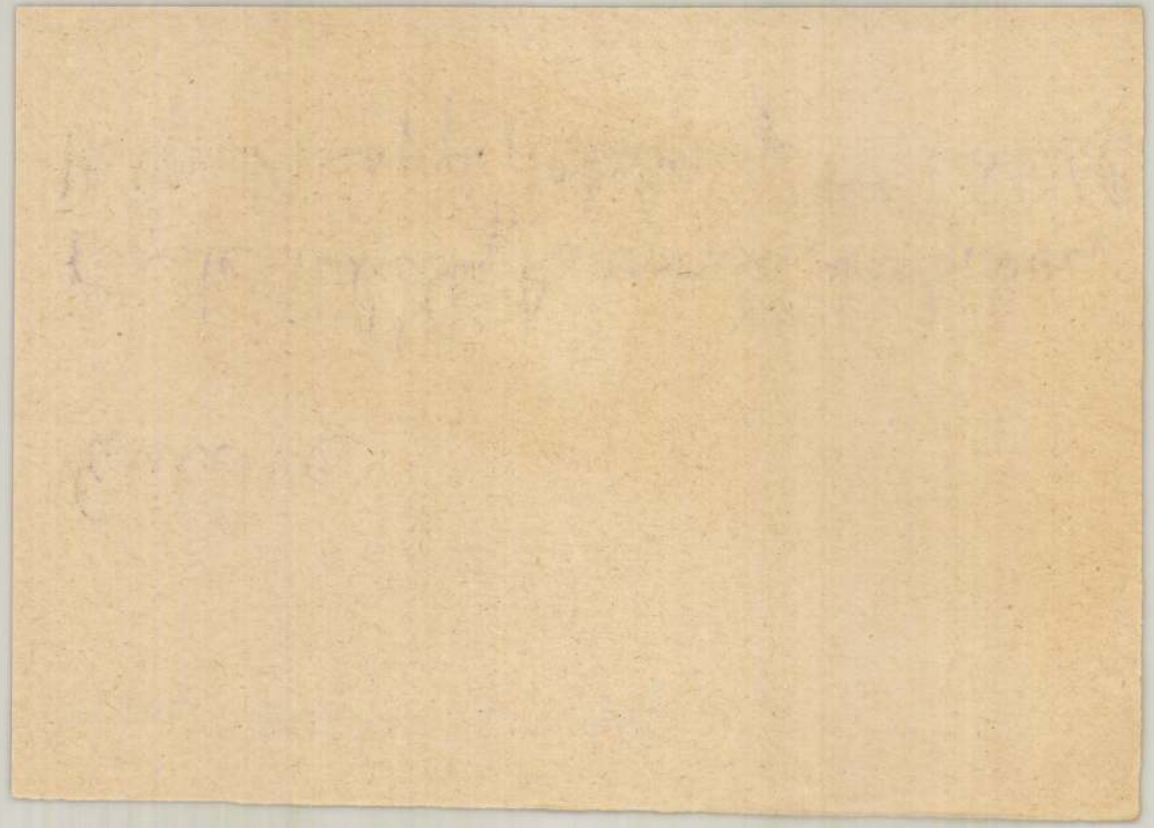

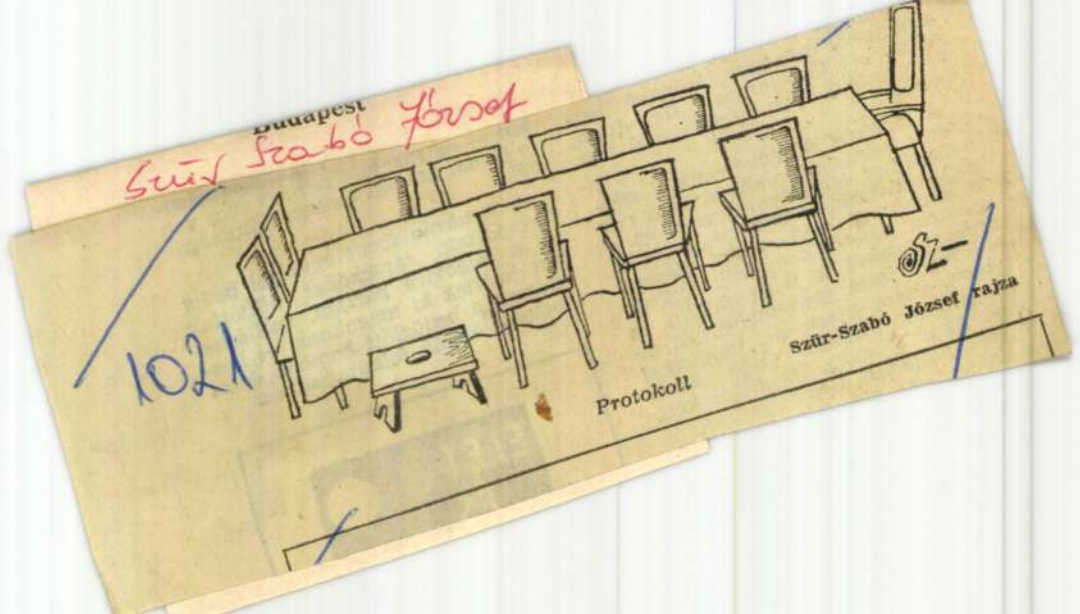
Budapest
Szűr Szabó József
1021
Protokoll
Szűr-Szabó József rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776
1969 OKT 18

ÉLET ÉS IRODALOM

MDK

Sz – [Szür-Szabó József], grafikus

Karikatúra:

Repr.

– : Kornerü locsolás 1.

ESTI HIRLAP, Bn. 1970. márc. 28.

Sz – , [Szür-Szabó József], grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

– : Magasak a gyerekek

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 18.

h - [hür - habó József], grafikus

MDK

Arc, rajz:

Repr.

Gobbi Hilda: Engedjék meg

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 16.

MDK

Kür - Szabó József, grafikus

Karikatúra:

Repr.

– : Kishapu – nagyhapu

M.2.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 9.

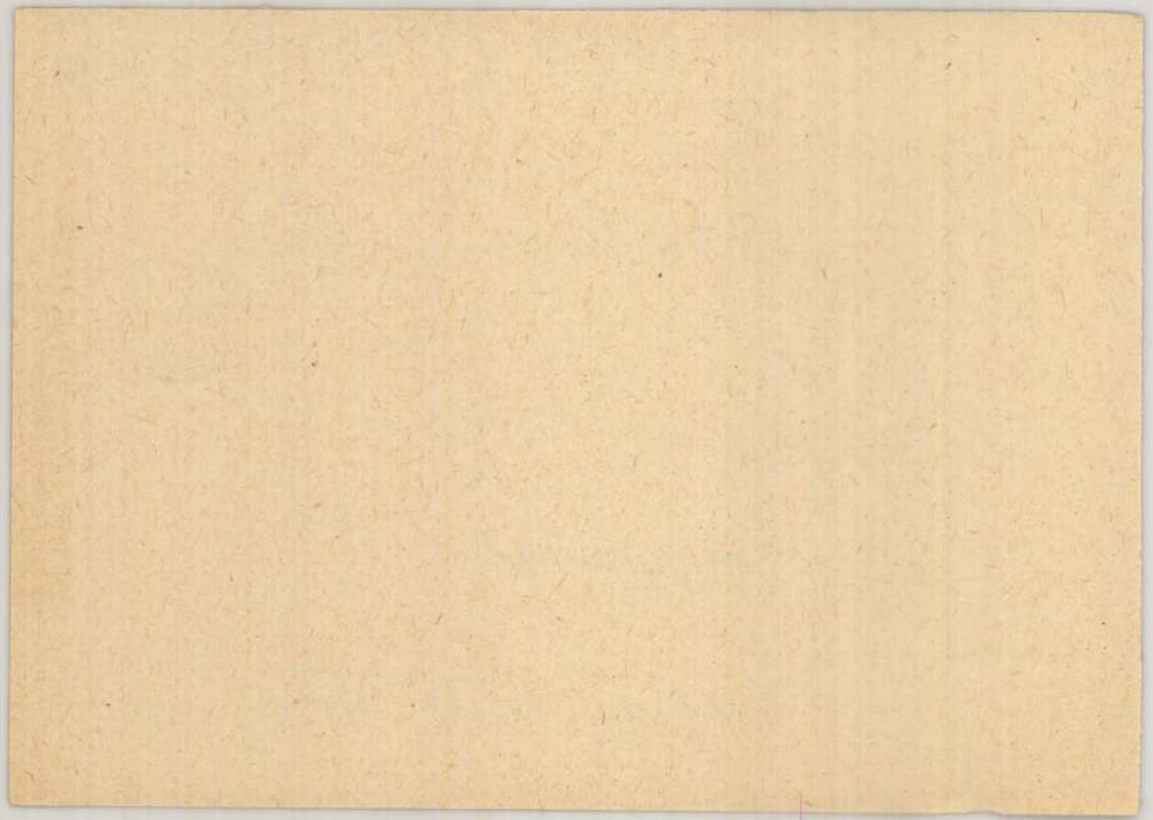

Szűr-Szabó József, karikaturista

MDK

Szimpozion – sorozat:

Repr.

—: Libegő – előzetes

7.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 2.

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

—: Dilemma

M. 10.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 2.

MDK

Sz-[Szür-Szabó József], grafikus

Portré: Repr.

M.S.P.: Sztankay 7.8.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 12.

MDK

Sz – [Szür – Szabó József], grafikus

Rajz:

Rep.

– : „Lidérces messze fény ...“ 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. júl. 10.

MDK

Sz – [hür-habó József], grafikus

Gúnyrajz:

Repr.

– : Másnapos Mexikó-nézők 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jún. 4.

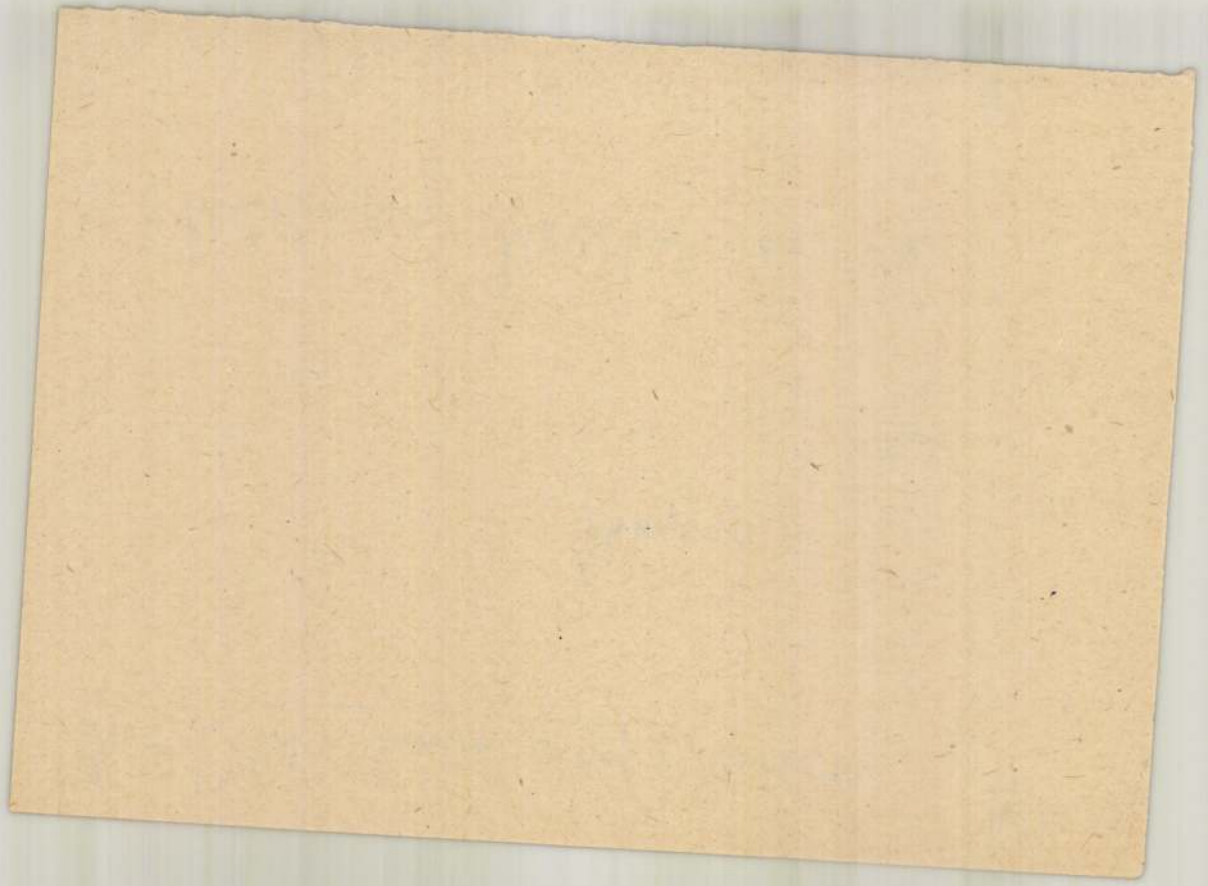

Sz- [Szüs-Szabó József], grafikus

MDK

Rajz: Repr.

—: Ide- oda

1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jún. 13.

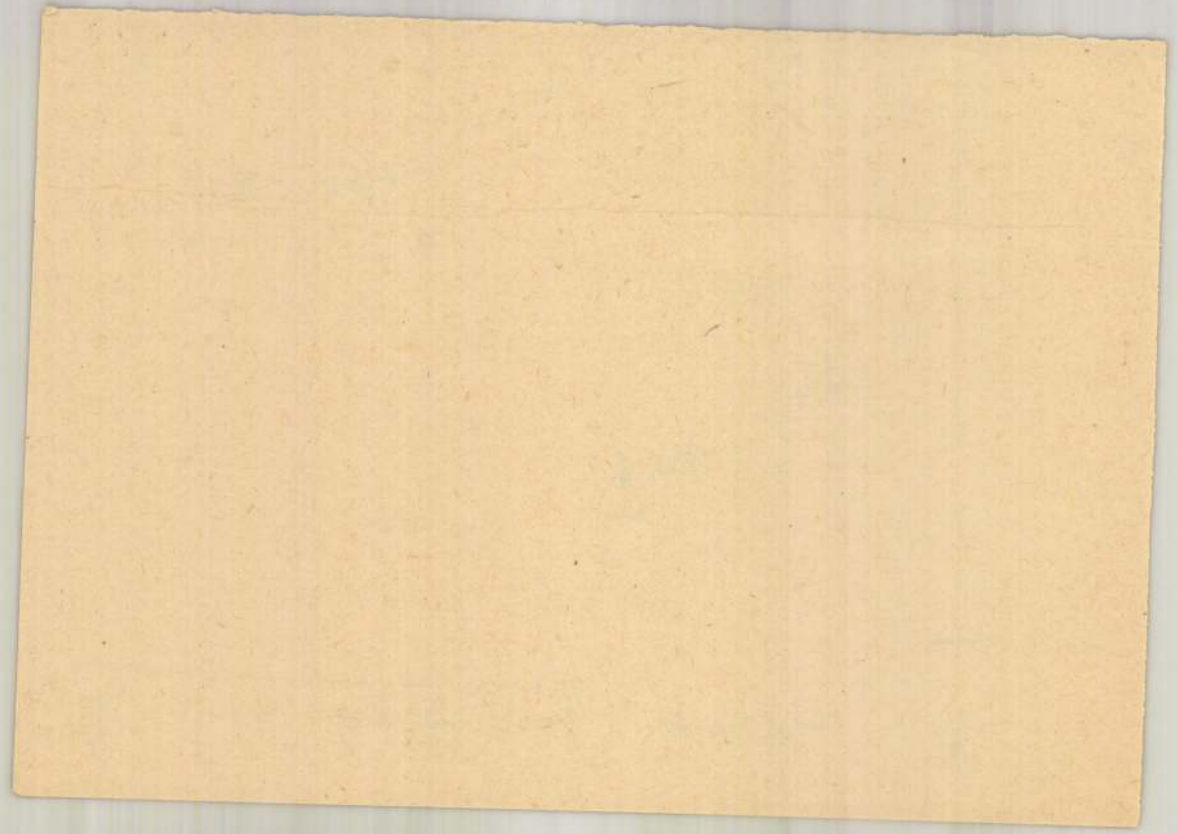

MDK

12 – [Kür-Szabó József], grafikus

Rajz: Repr.

Bernáth László: Úton és itthon 2.

ESTI HIRLAP, Br. 1970. jún. 12.

Sz – [Szür-Szabó József], grafikus MDK

Rajz: Repr.

1.

—: Pedagógusnap

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jún. 6.

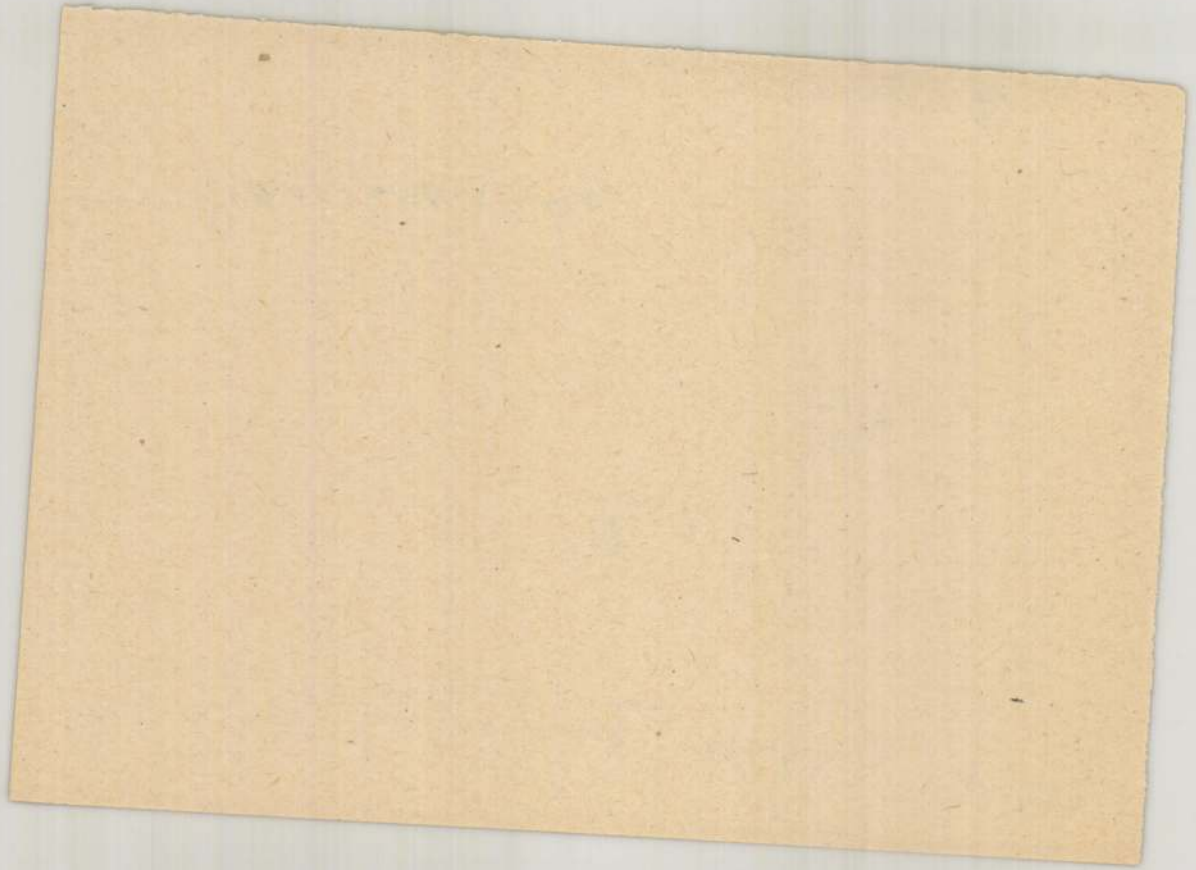

MDK

Sz - [Szűr-Szabó József], grafikus

Rajz:

Repr.

Bársony Éva: Kolostor ban játszó szarak 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jún. 4.

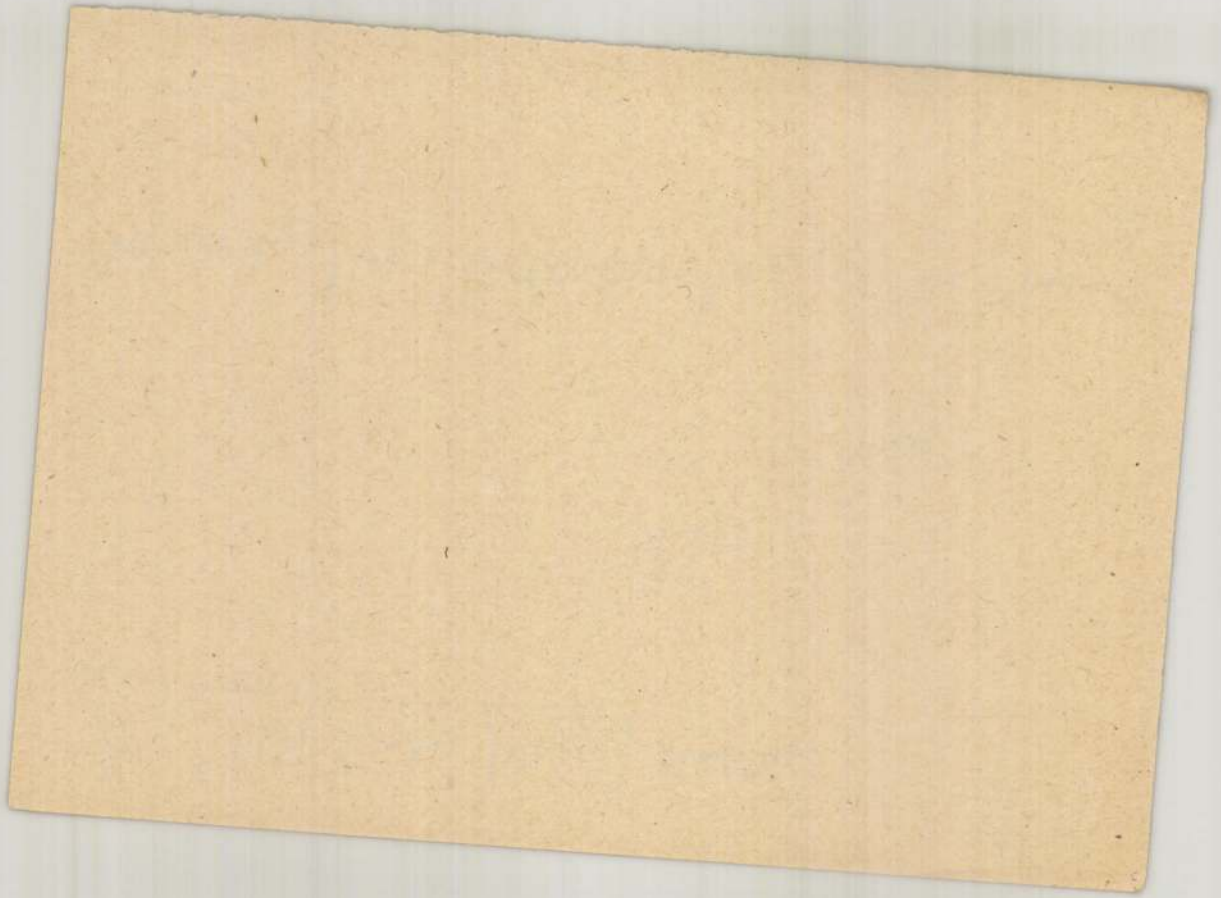

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra:

Rep.

— : Emléklet 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. május 23.

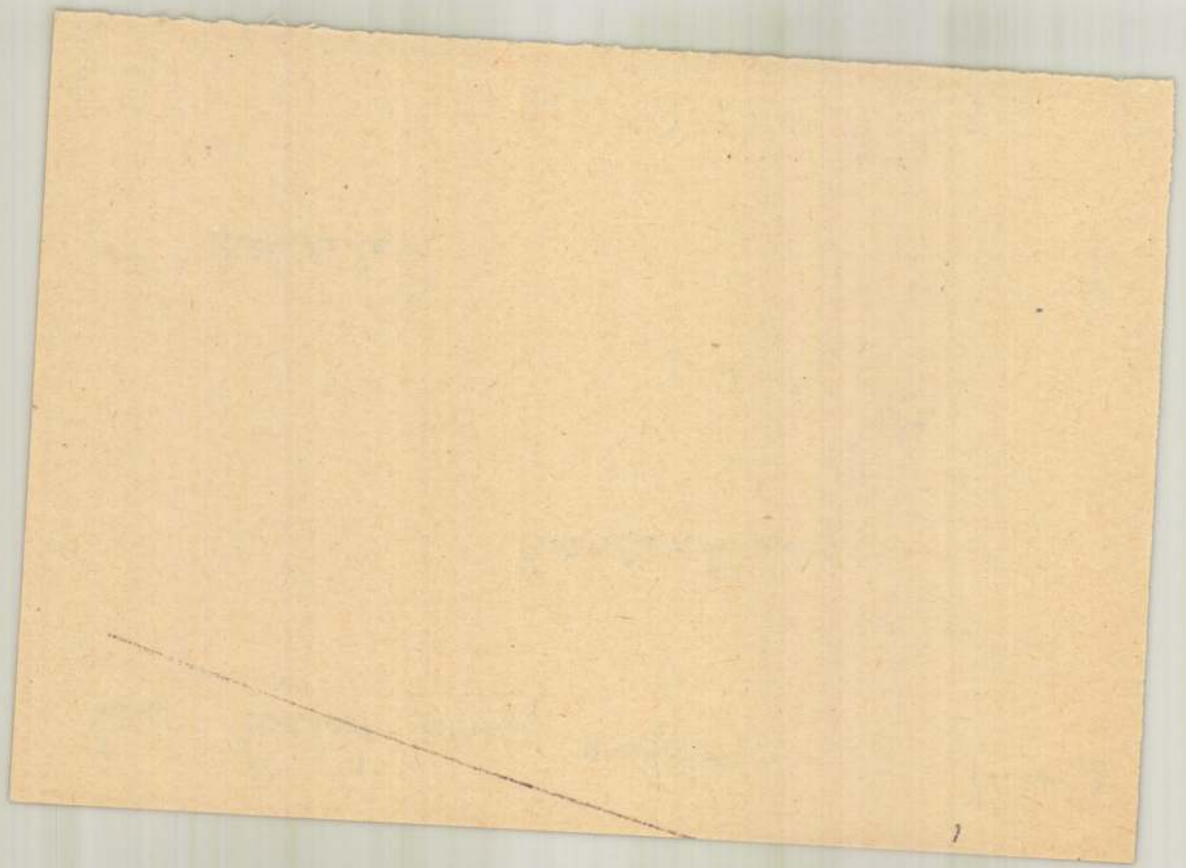

MDK

12 – [Szür-Szabó József], karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

– : Gugyerák és a népművelési konferencia 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 16.

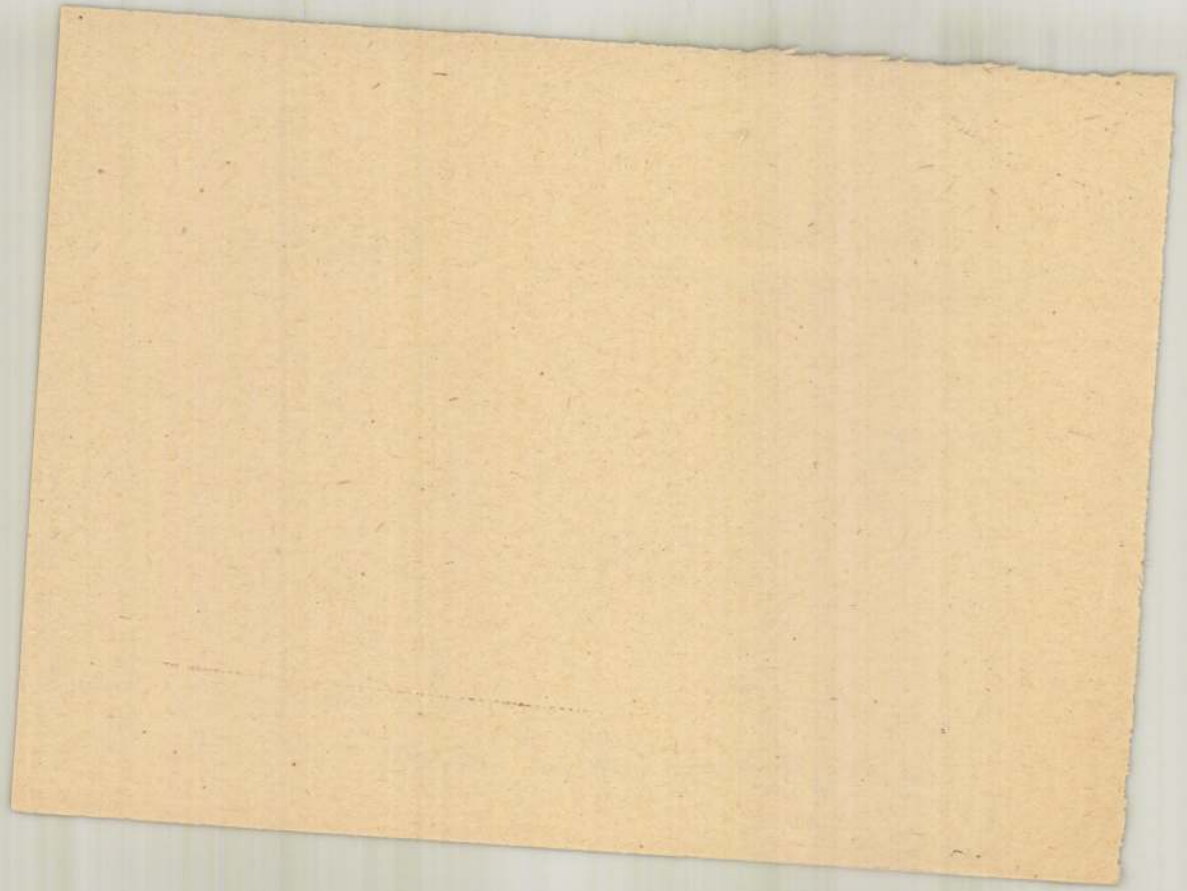

Für-Stabb

Kurepel a „Humor-Lexikonban"

Karikaturákkal

Jenő Bauer: Jahresbeginn im Zeichen des Humors

Daily News 1970 I. 17

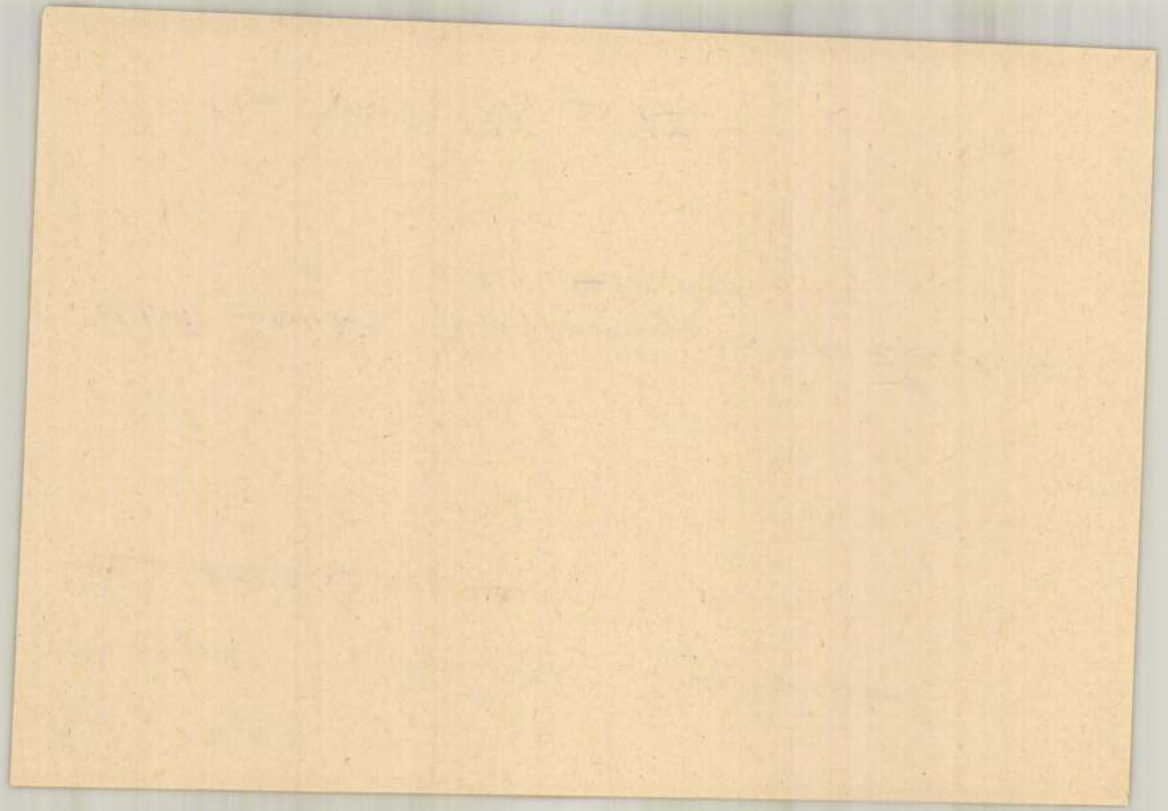

MDK

Sz - [Sütő-Szabó József], grafikus

Statisztikus vagy:

Repr.

–: „Mikrovilág" épül Csillebércen 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 3.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Két karikatúra:

Repr.

—: 1., Jól megalapozott vállalat
—: 2., Repülőgéprablók büntetése

M. 9.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 28.

MDK

Sz- [Sür-Szabó József], grafikus

Szobri Hilda; portré-rajz:

Repr

Szobri Hilda: Expedíció meg M.N.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 7.

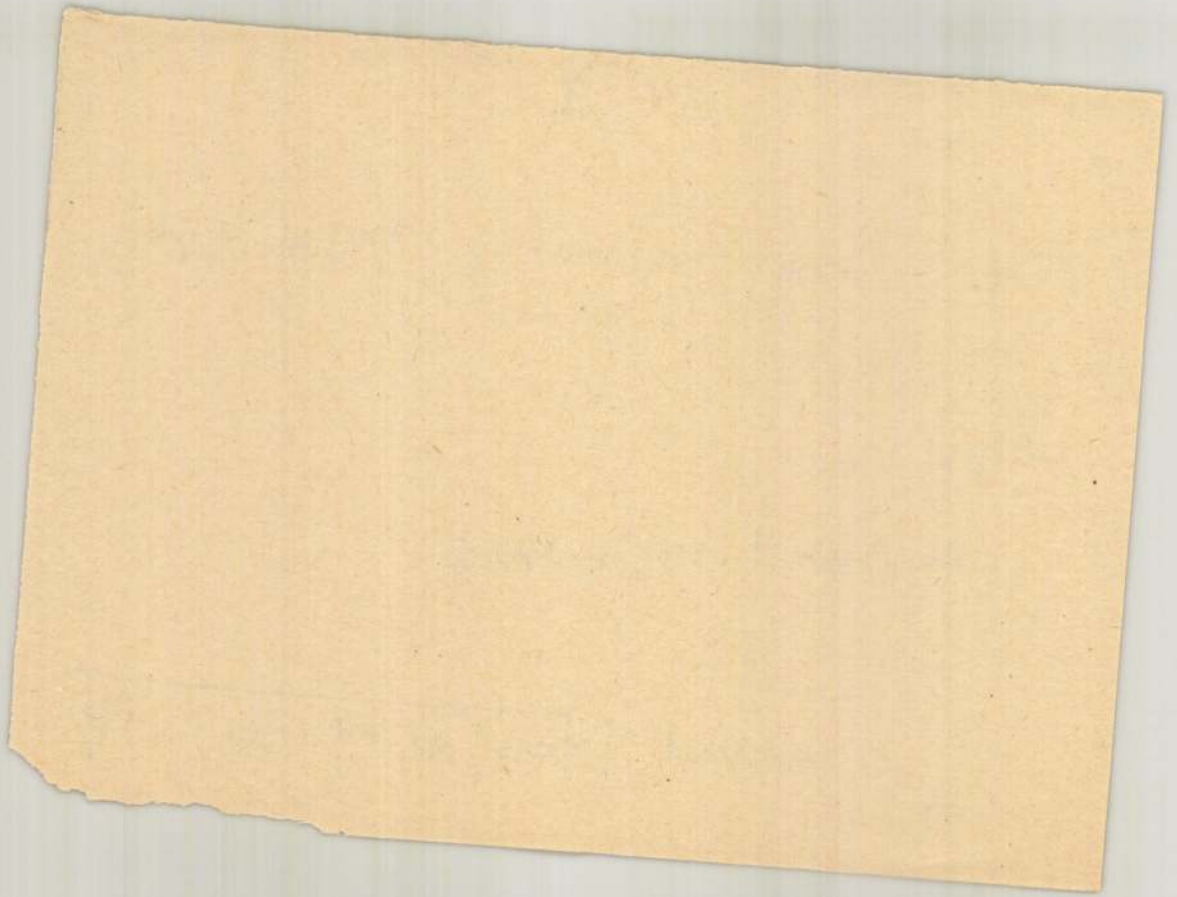

MDK

Kür-Haló József, grafikus

Karikatúra:

Repr.

M. 10

—: Dilemma

Népszabadság, Bp. 1970. jún. l. 5.

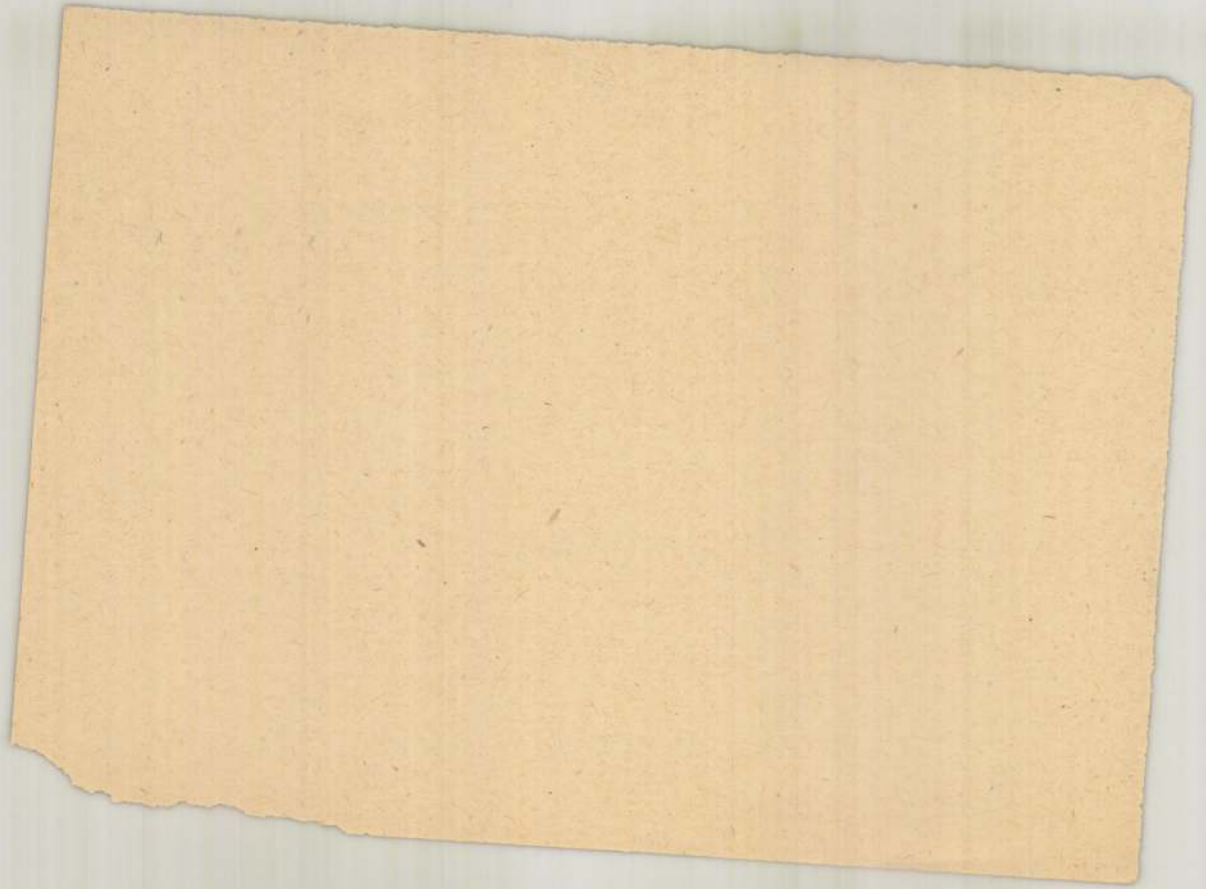

Szür Szabó József

"Jóság" cimmel hozza a lap a müvész humoros rajzának re r.-ját.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. márc. 21.
XIV. évf. 12. sz. 9. lap

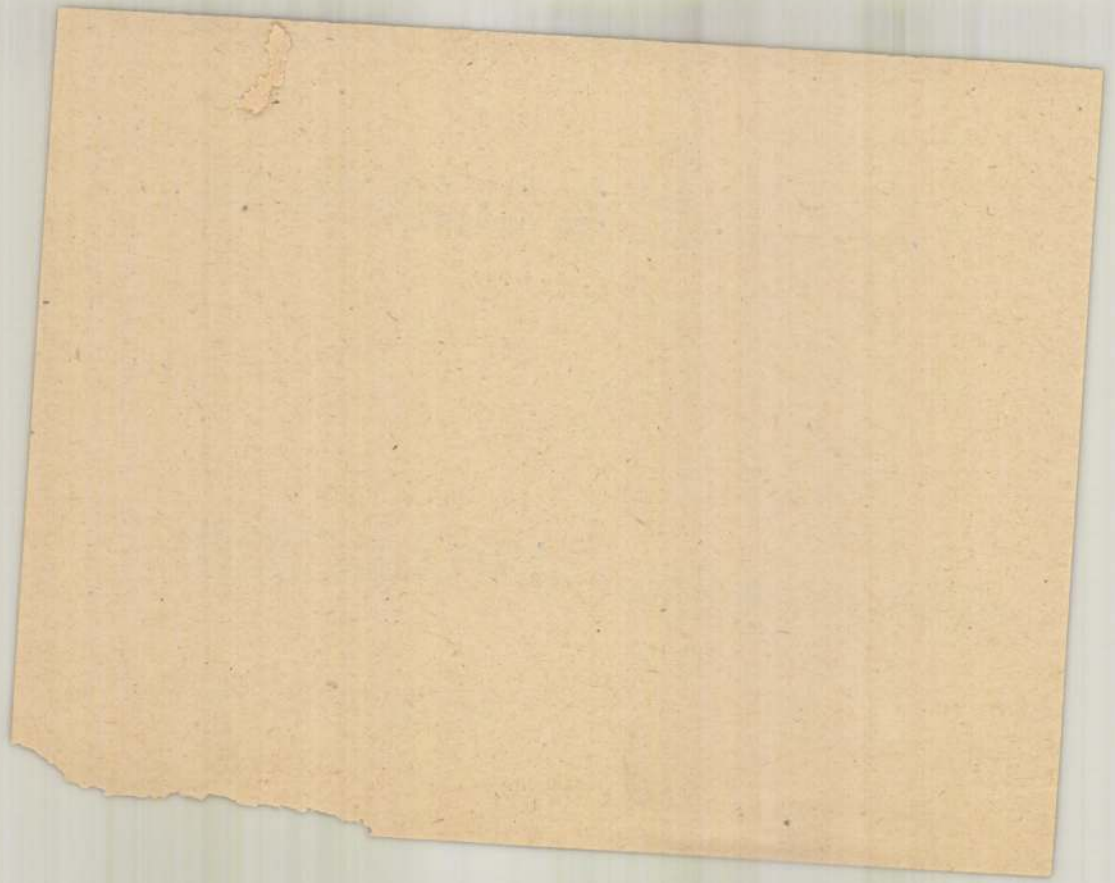

MDK

Sz – [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra:

Repr

–: Fogászati rendelő arvatás 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 24.

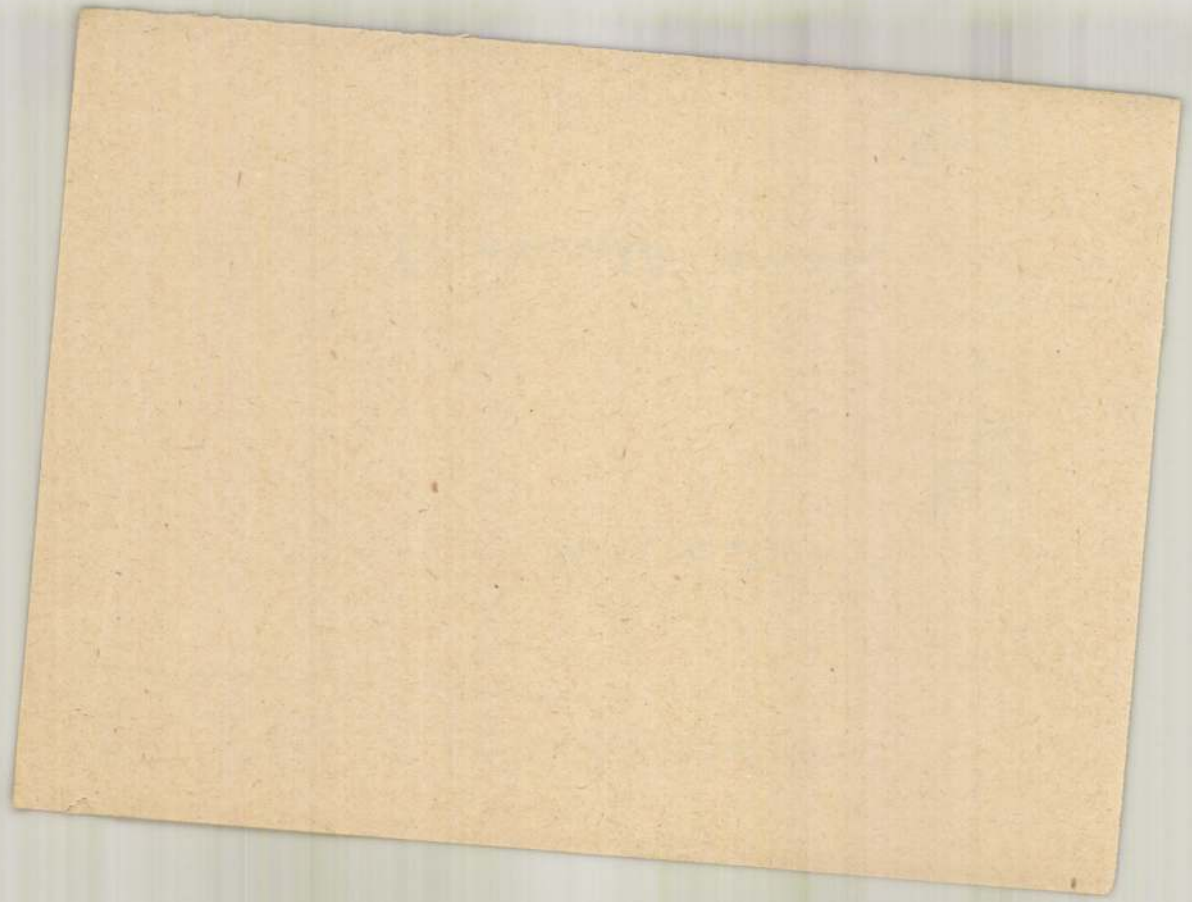

MDK

Sz - [Szűr - Szabó József], grafikus

Szónikus rajz:

Repr.

– : Biztonsági sáv 1.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. ápr. 27.

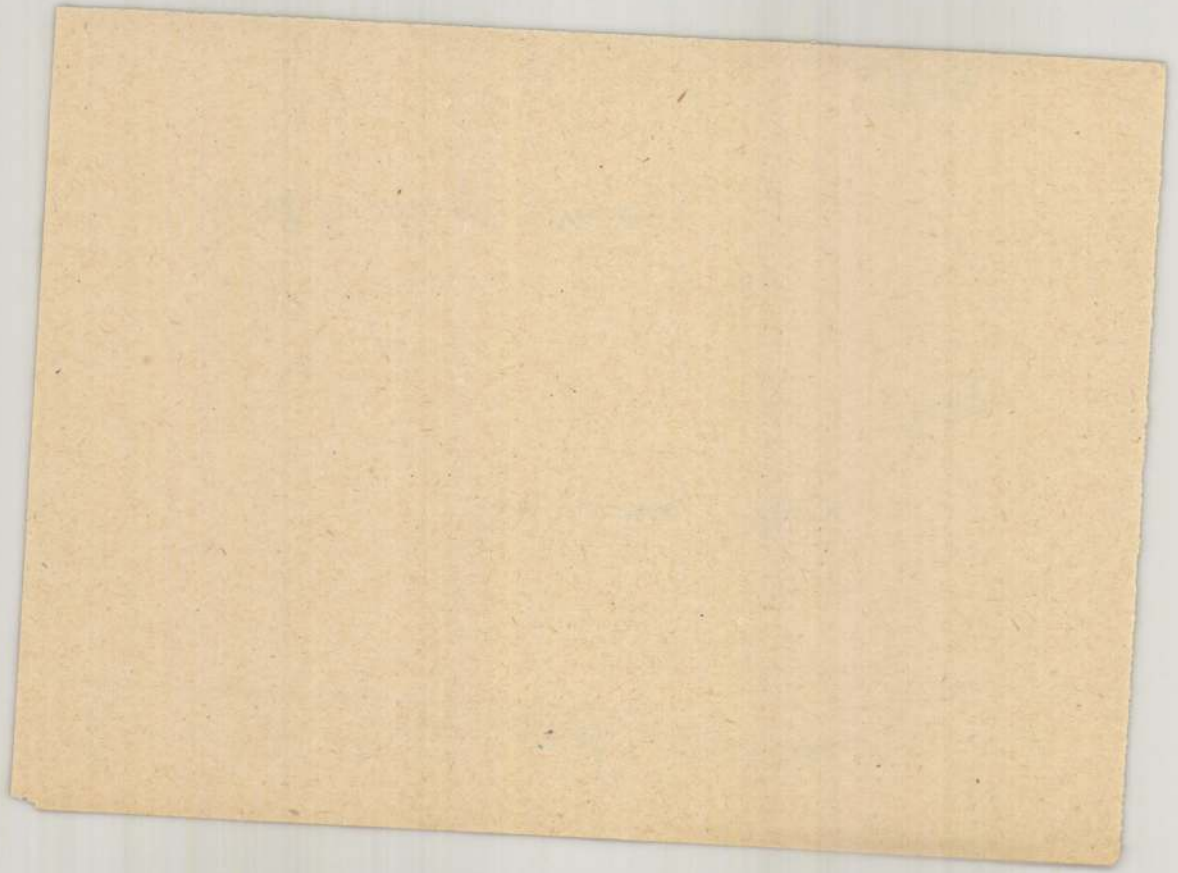

MDK

Kür-Szabó József, grafikus

Karikatúra:

Rejn

— : Amikor megtanultam zakatolni 8-9.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 3.

Sz – [Szűr-Szabó József], grafikus

MDK

Szatirikus rajz: Repr.

– : Tarasz

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 9.

MDK

Kür - Kabó József, grafikus

Rajz:

Repr.

— : Mér az ország 1

ESTI HIRLAP, B. v. 1970. máj. 11.

MDK

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra-sorozat:

Repr

— : film 7.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 31.

MDK

Kür-Kaló József, grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Átnervezés M. 9.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 24.

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista

Megemlítve.

Molnár Gál Péter: Több mint a fele tréfa M. 8.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 17.

12 – [Szüv – Szabó József], grafikus

MDK

Karikatúra:

Repr.

– : Elvesszett illúziók 4.

ESTI HIRLAP, Bn. 1970. márc. 19.

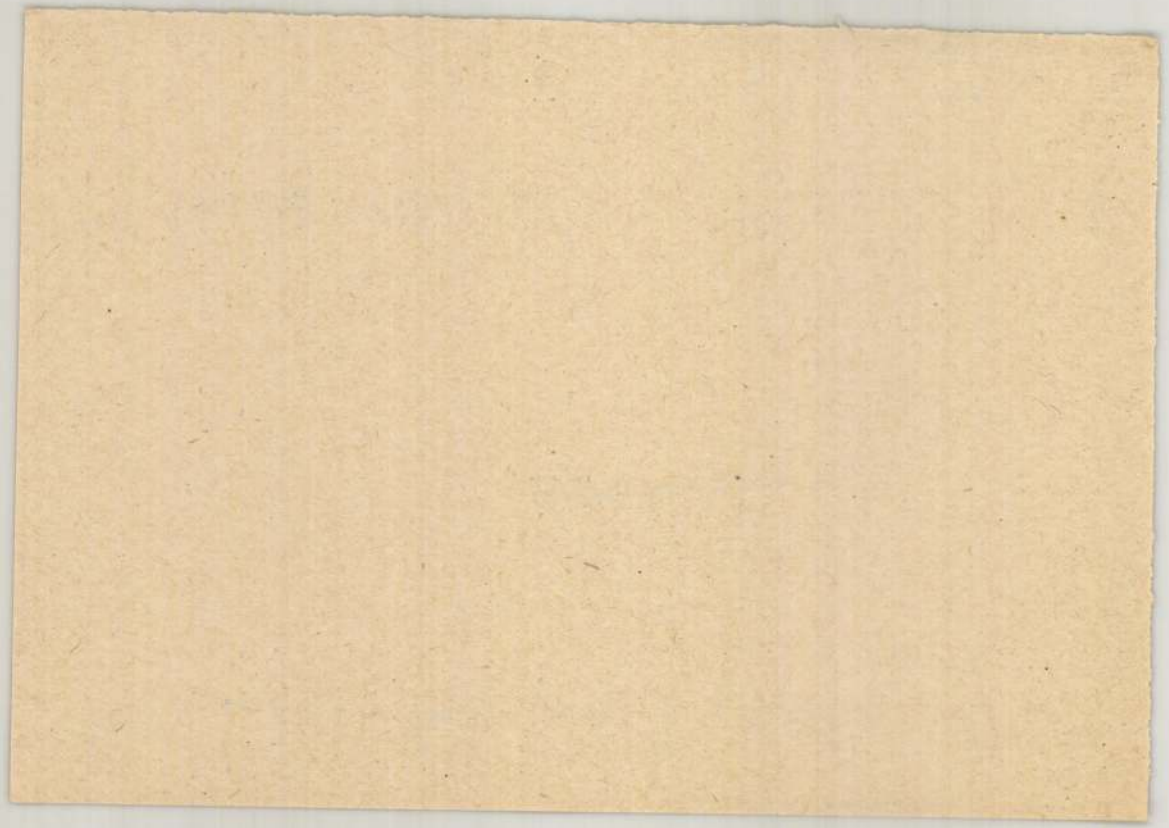

Sz – [Sür-Szabó József], grafikus MDK

Rajz : Repr.

– : Nagyobb lesz a Palatinus 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970 márc. 24.

Sz- ,[Kür-Kató József], grafikus MDK

Rajz:

Repr.

-: Ez a lényeg 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. márc. 18.

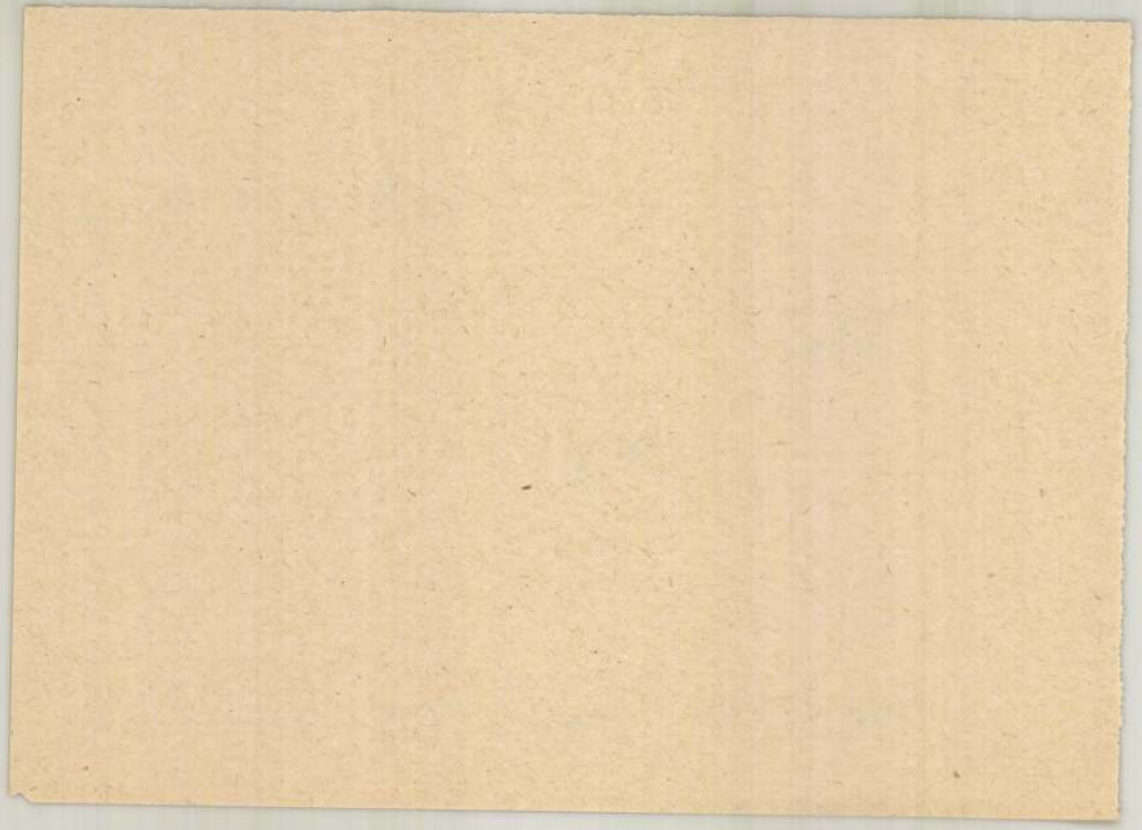

M.D.K.

Szür-Szabó József

"Protokoll" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 18.
XIII. évf. 42. sz. 11. lap

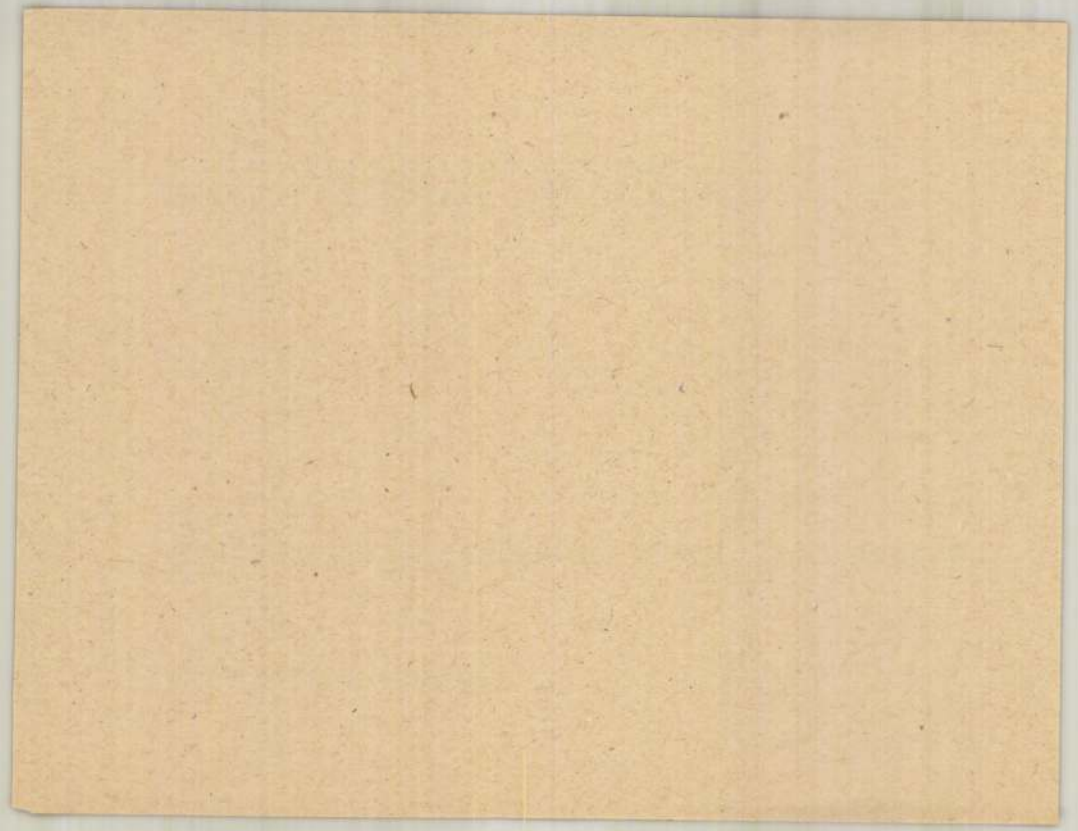

M.D.K.

Szür-Szabó József

"Családfa" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 16.
XIII. évf. 33. sz. 11. lap

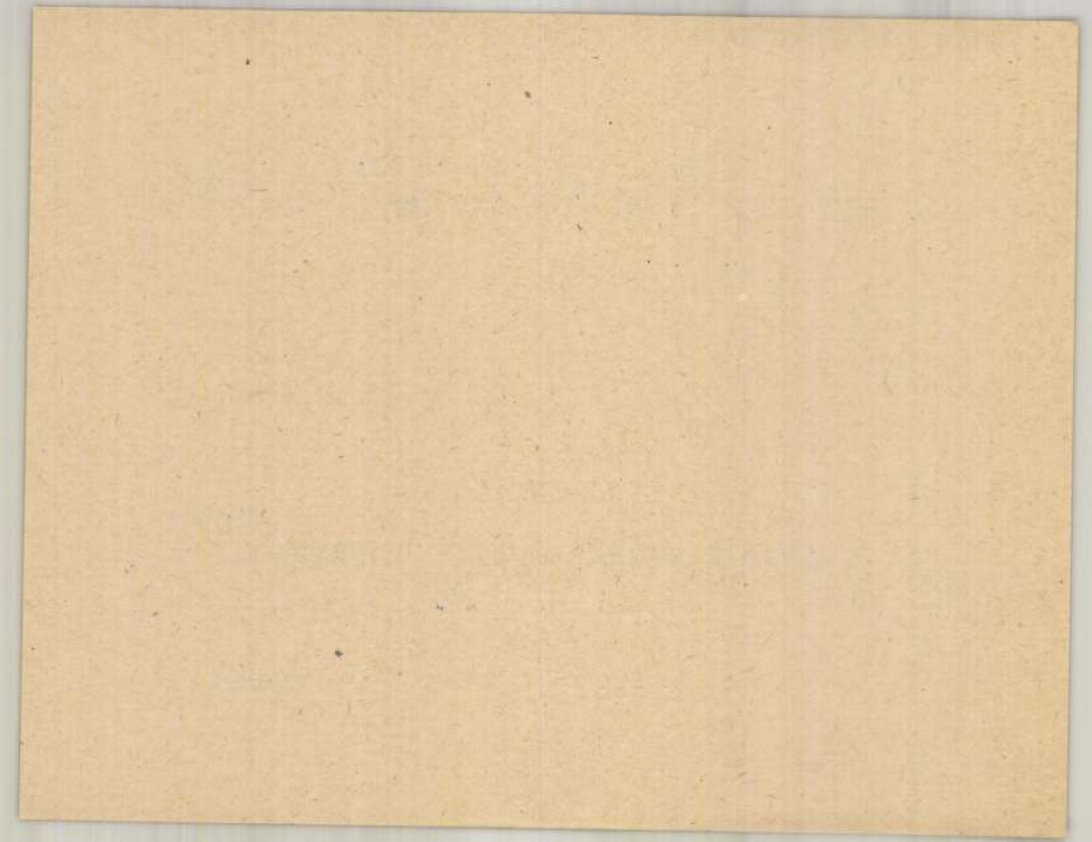

MDK

Sz– [Kür-Kabó József], grafikus

Szimpajz:

Repr.

1.

–: Tinta Budapestért

ESTI HIRLAP: Bp. 1970. febr. 27.

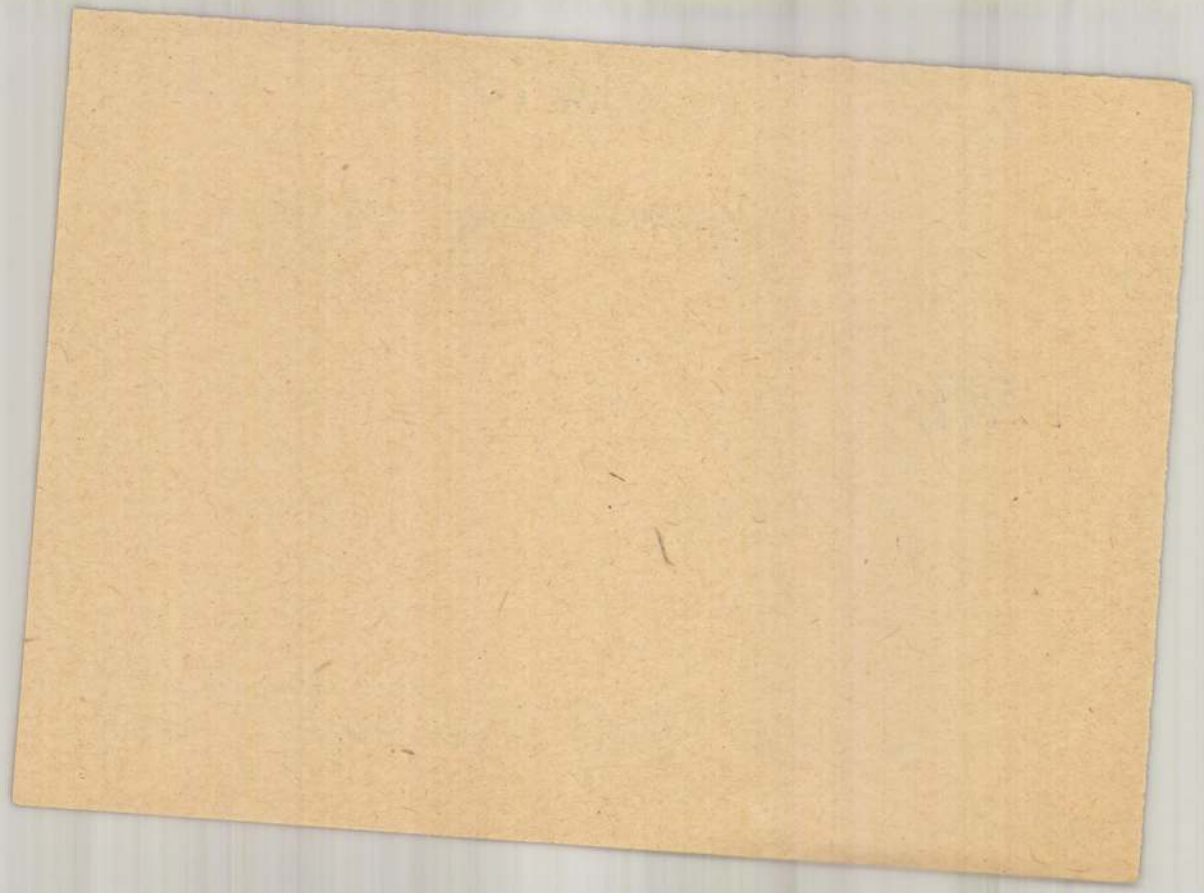

MDK

Kr - [Kür-Kabó József], karikaturista

Günyrajz: Rep.

- : Új létesítmény 1.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. febr. 17.

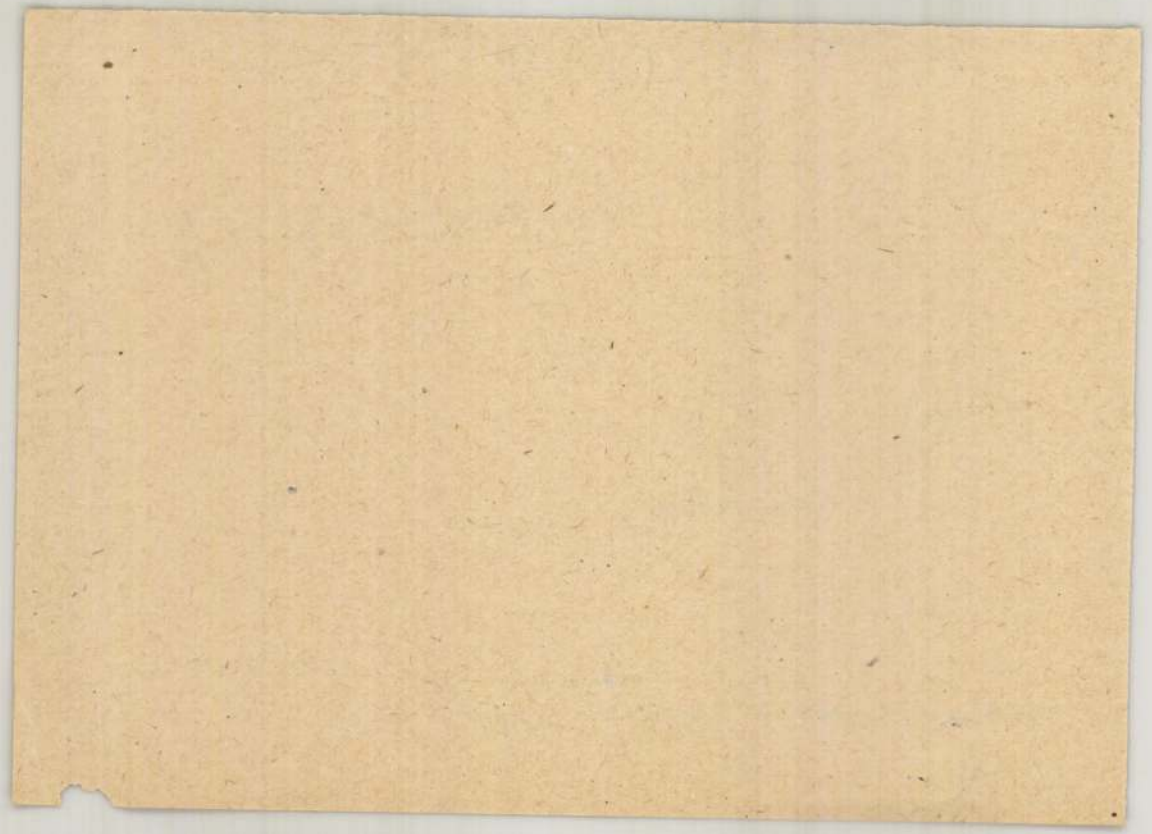

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz – sorozat:

Repr.

— : Új heraldika 7.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 8.

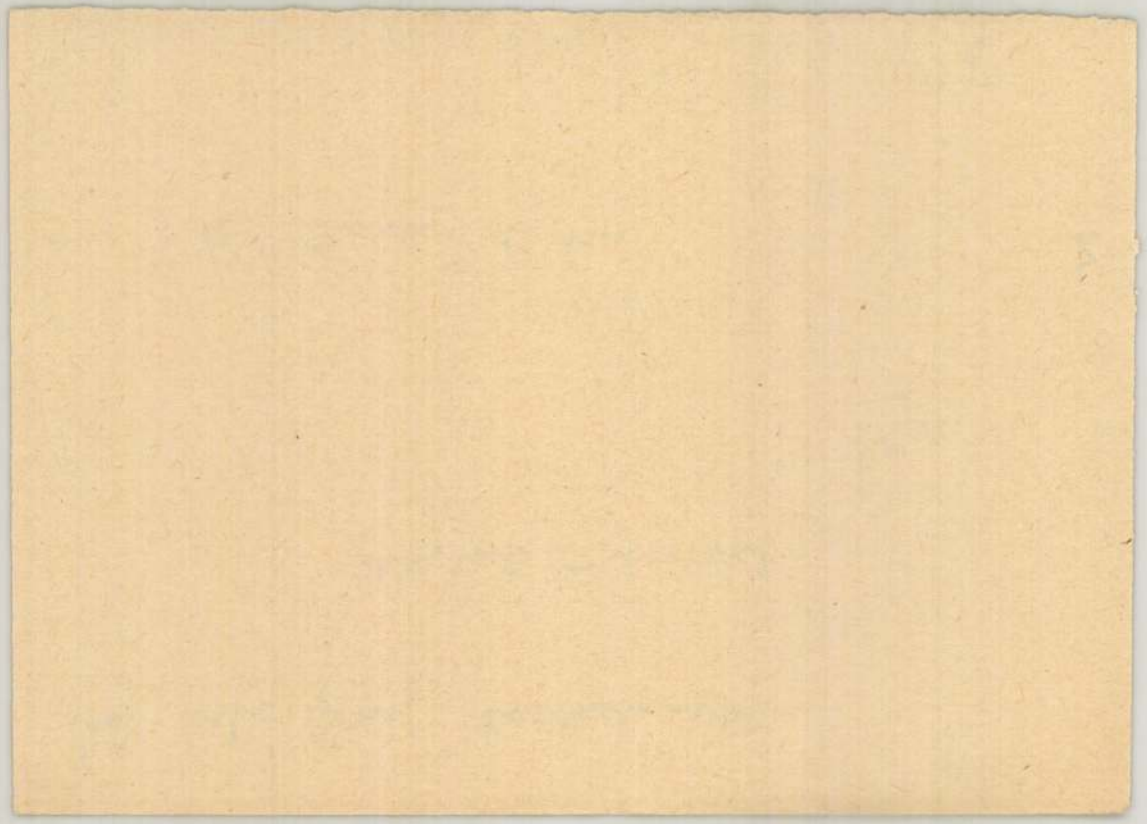

MDK

Szűr-Szabó József, karikaturista

A Más lapra tartozik c. műsor szereplője. (Mikroszkóp Színpad.)

Horváth István: Nevetés két félidőben 2.

STI HIRLAP Bp. 1970. jan. 17.

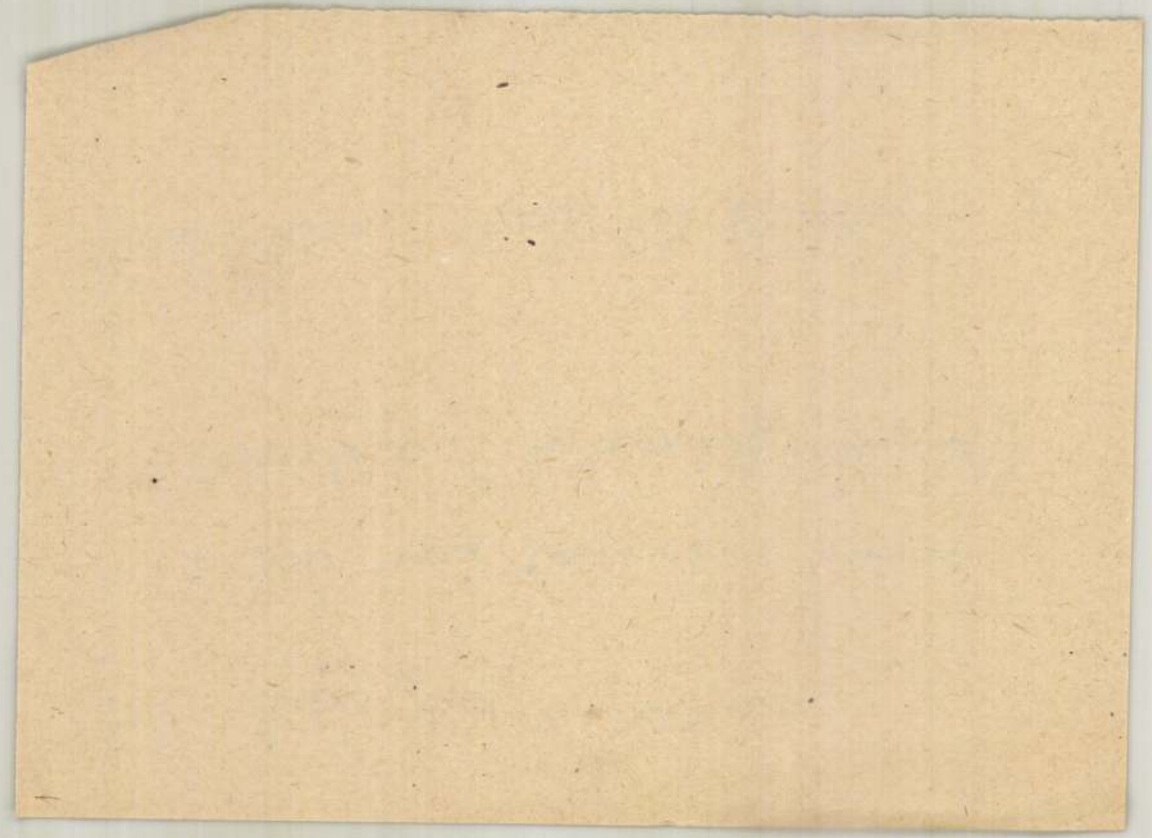

Szűr Szabó József M.D.K.

Grafikus

Illusztráció.

— : Nem könnyű egy feleségnek

Vőh Lapja, 1965. julius 17 - 24 lap

M.D.K.

Szűr Szabó József
Grafikus

Illusztráció

—— : Veretnek a nők
Nők Lapja, 1965. pl. 31-26 lap.

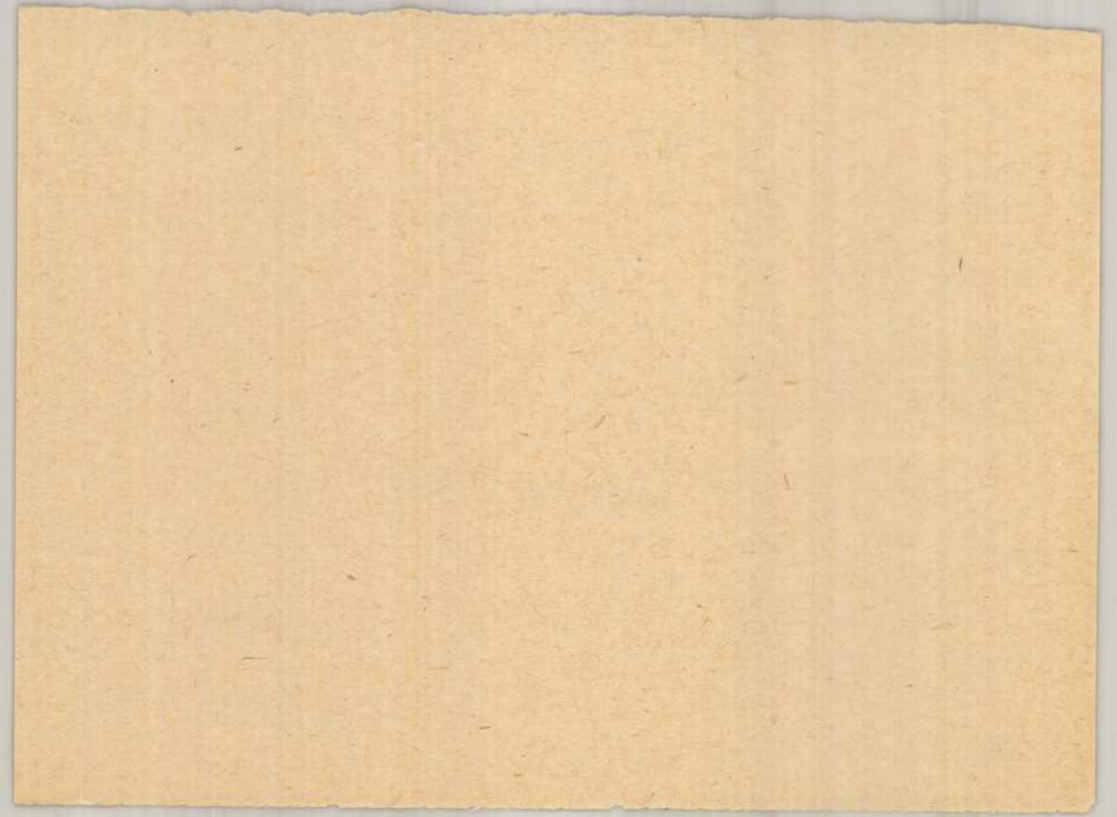

Szűr – Szabó József, grafikus MDK

Öt karikatúra. Repr.

– : Jó gyerekek, rossz gyerekek 6

ESTI HIRLAP, dp. 1964. máj. 3.

Szűr-Szabó József, grafikus

Három rajz.

Repr.

– : Örök gyermek napok 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. Máj. 23.

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Három karikatúra.

Repr.

— : Vásárfia 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. máj. 15

M.D.K.

Szűr Szabó József
grafikus

Illusztráció.

Szűr Szabó József: Művészeti írások
Élet és Irodalom, 1965. jul. 10 – 10 lap

M.D.K.

Szűr Szabó József
grafikus

Karikatúrák

Szűr Szabó József: Karikatúrák
Élet és Irodalom, 1965. július 30 ~~8 lap~~ 8 lap

Szűr = [Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz · Rgv.

14. (.

—: Ért a motorhoz
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG 1962. ápr. 15.

MDK

Kür-[Szabó József], karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

14.l.

-: Husvéti Adás
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. ápr. 22.

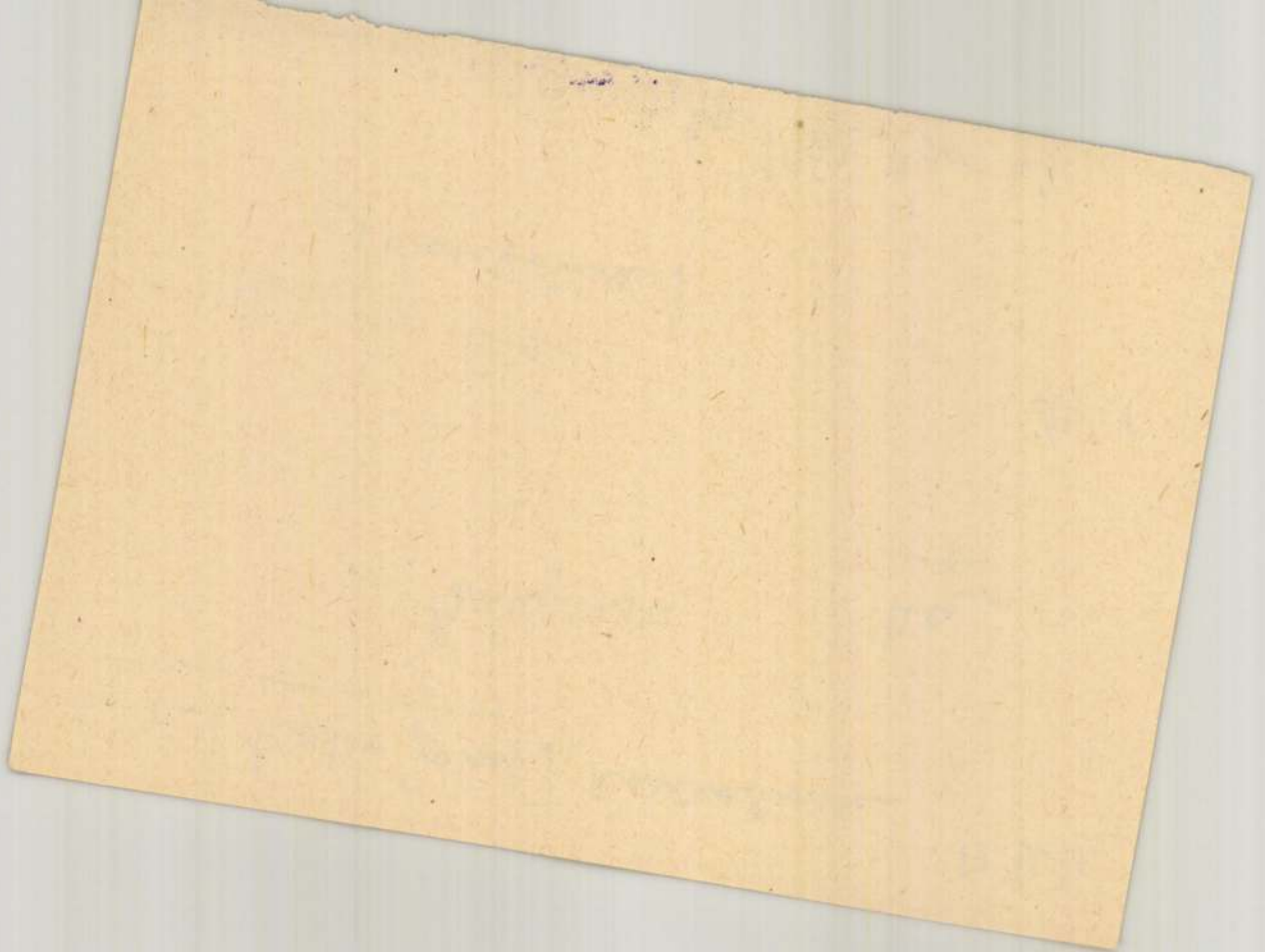

Szűr [= Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

– Ázilisi Tarka – Barka

– : Nem Indja, hogy merről fúj a szél 14. l.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. ápr. 1.

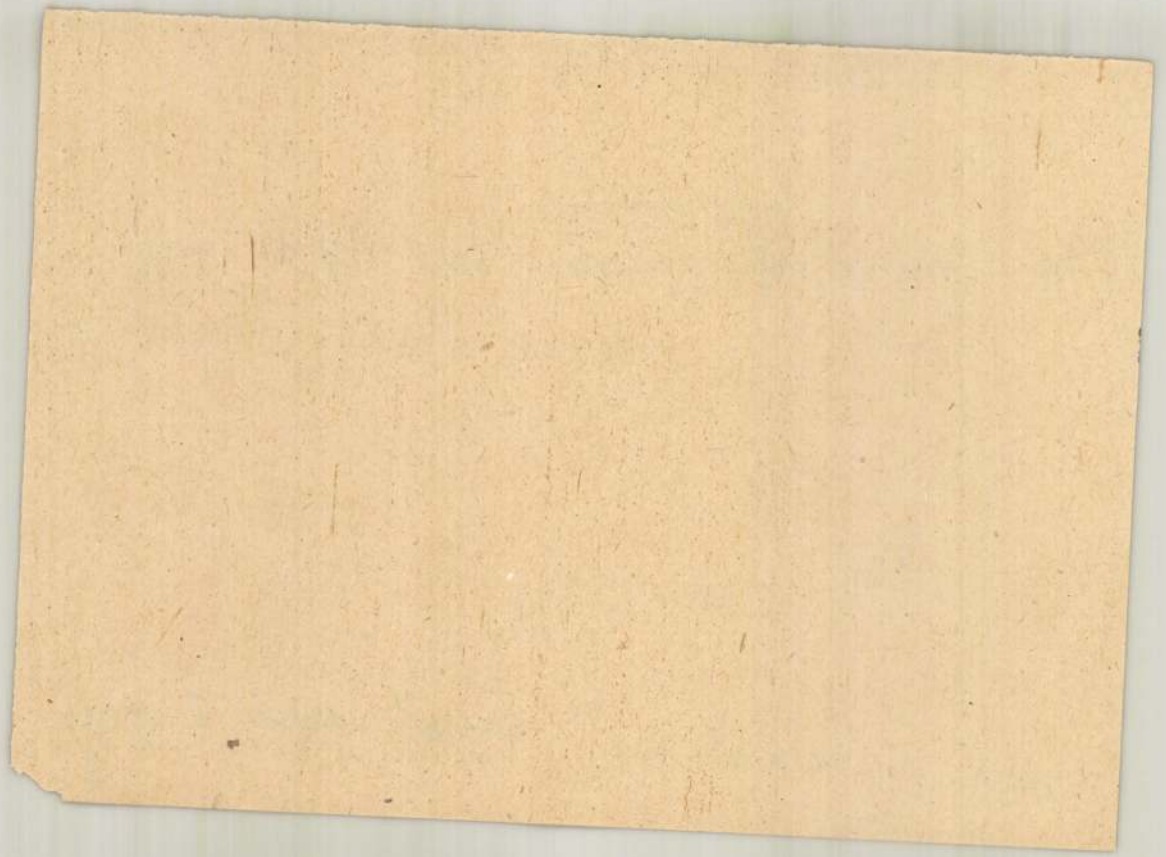

Kürt Endre József, karikaturista MDk

Grafika. Repr.

-: Olimpiai közvetítés 6.l
(Karikatúra

ESTI HÍRLAP 1960. aug. 26.

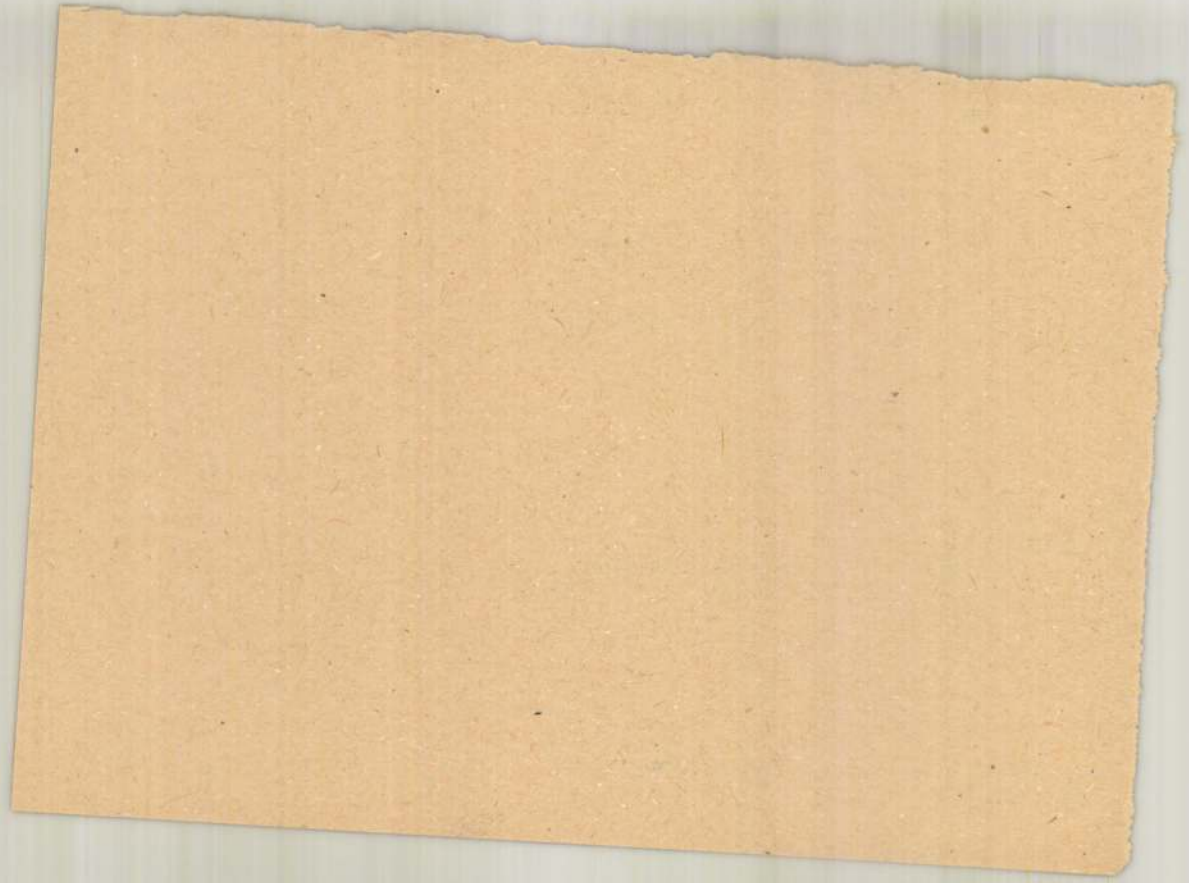

MDk

Kür Kabó József, karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

—: Járdalvezolás az Állatkert előtt
(Karikatúra) 2 l.

ESTI HIRLAP bn. 1960. aug. 27.

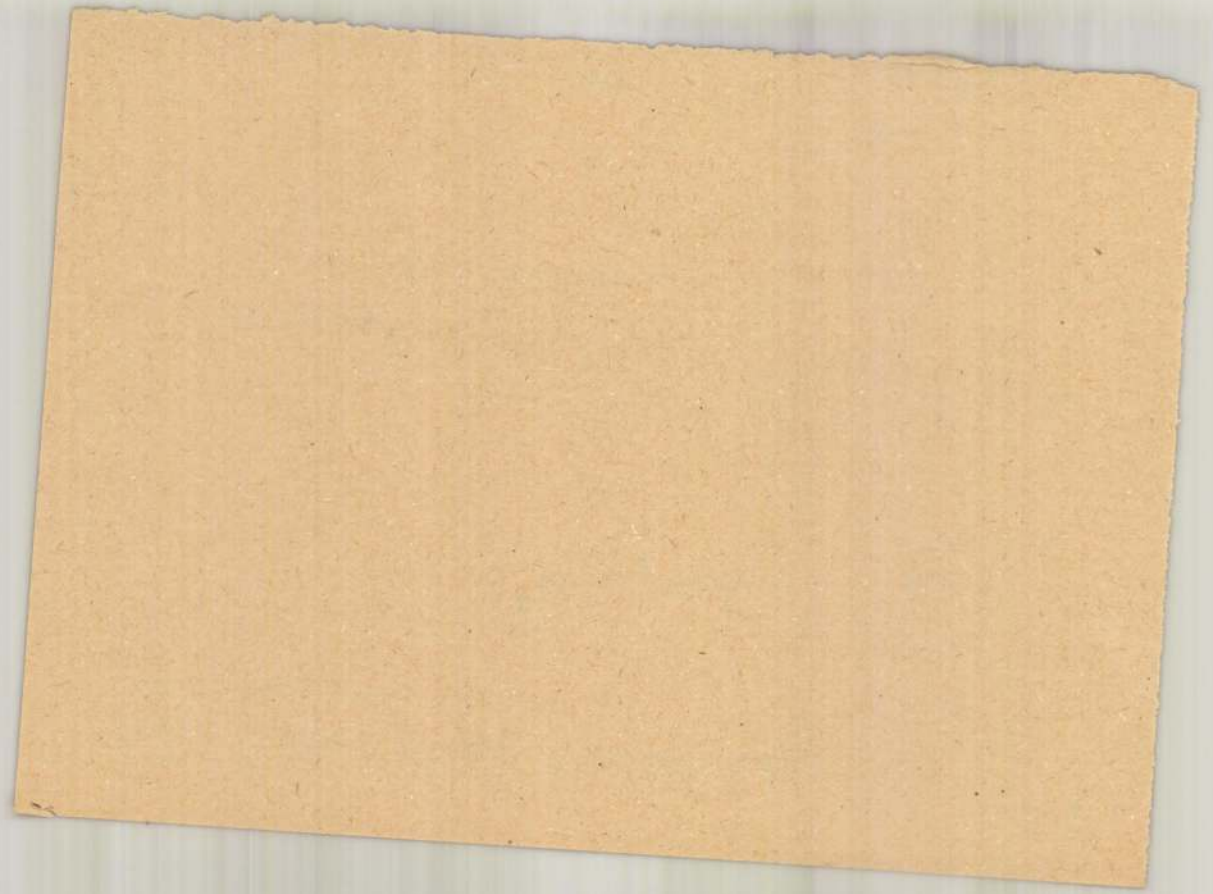

Szűr Szabó József, Karikaturista M Dh

Gúnyrajz.

Repr.

–: A szemtelenség teteje 3. l.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bu. 1960. aug. 26.

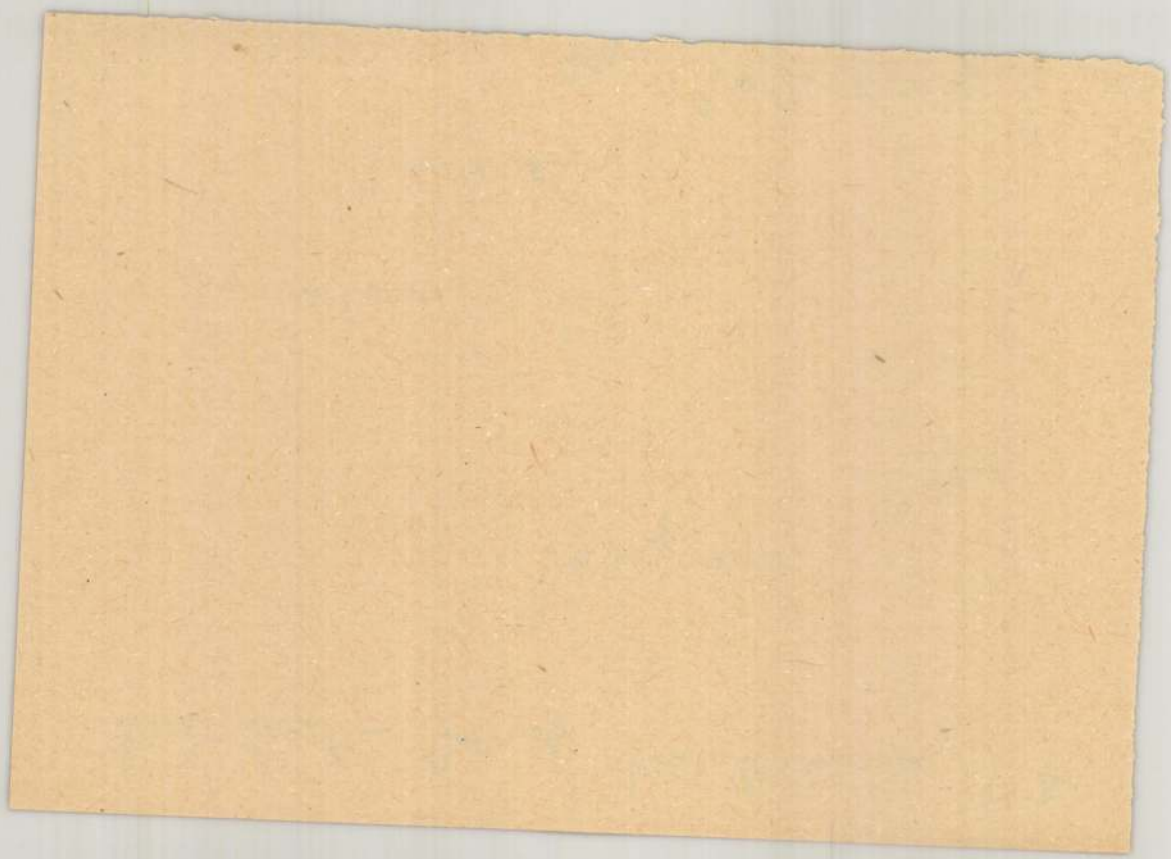

Szűr [= Szabó József], Karikaturista M Dk

Gúnyrajz-

Repr.

-: Filmmúzeum 14-1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 21.

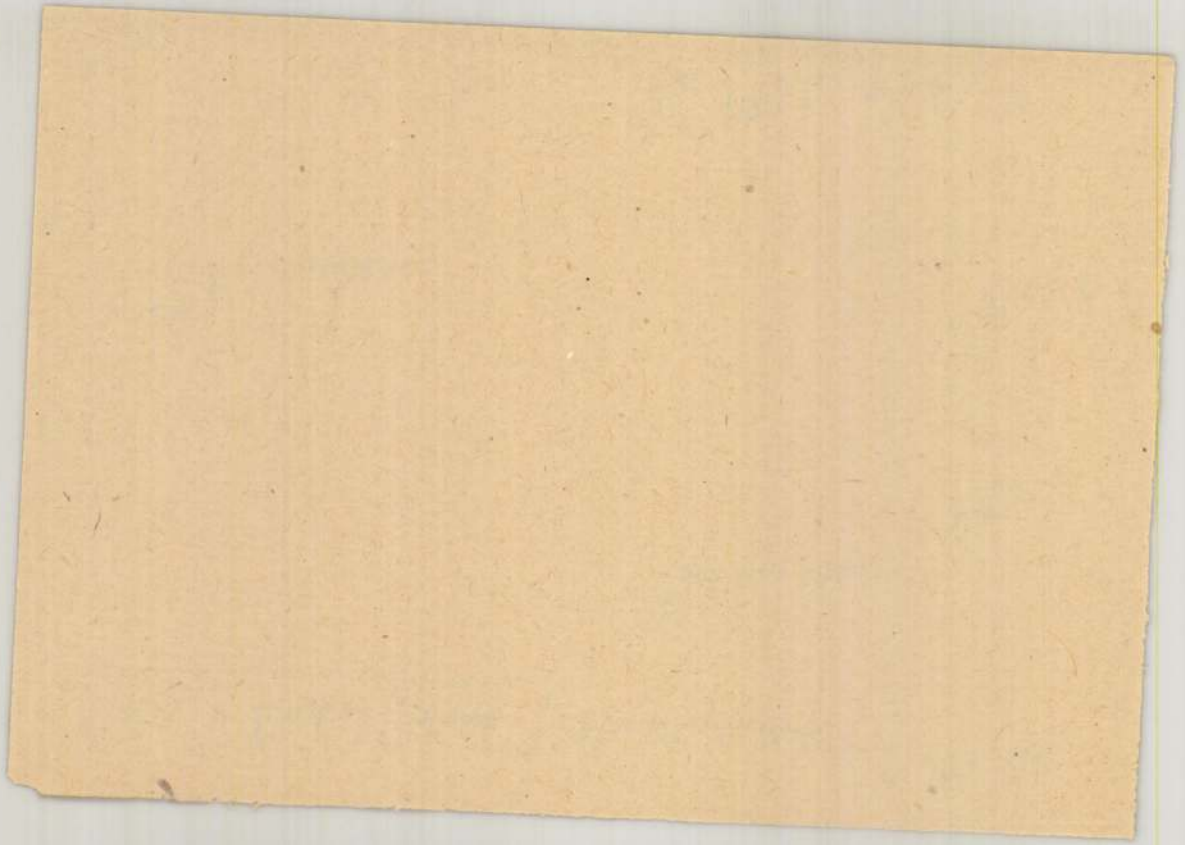

M Dg

Szűr [-Szabó József], karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

–: Corvin Nagyáruház 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 14.

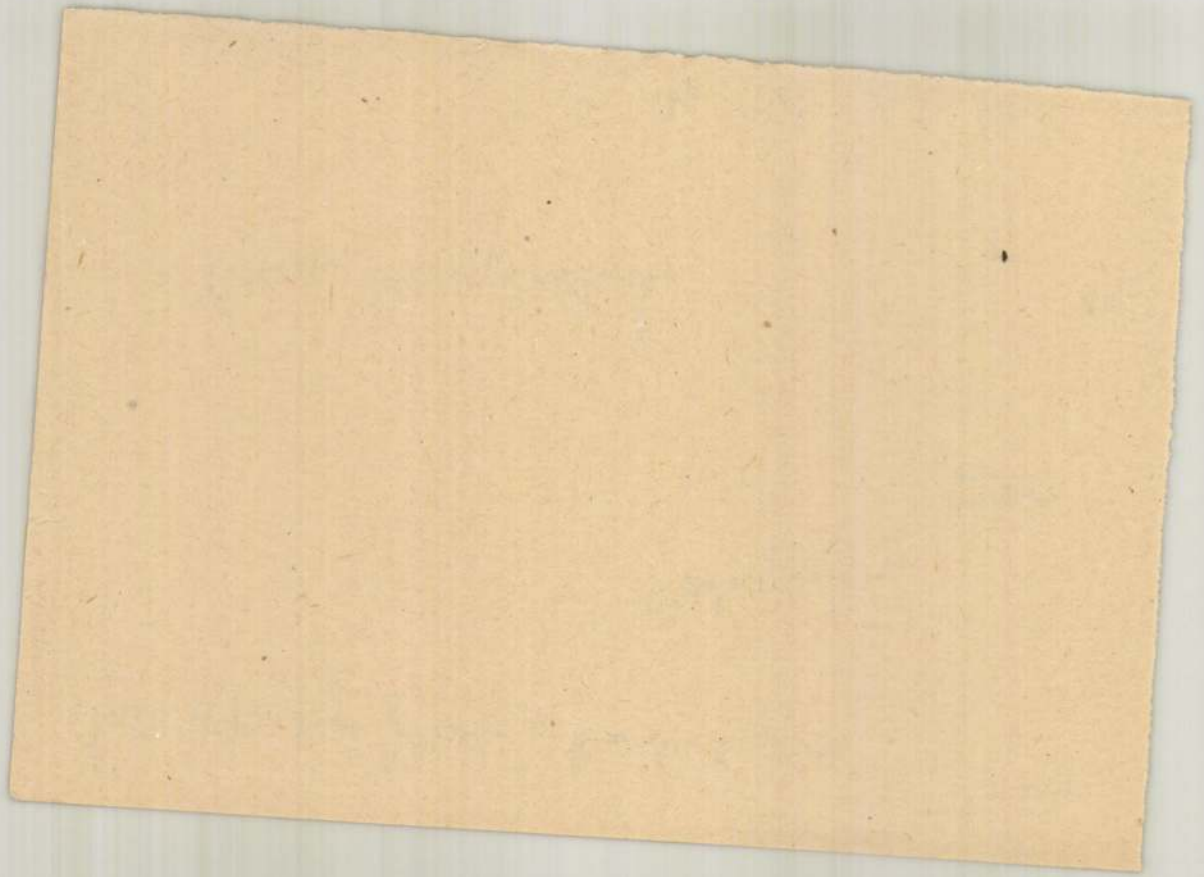

Szűr [Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Eredményes kritika 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 7.

mdk.

Szür-Szabó József

rajzai a „laikai nadrág" című írásoz.

Gennadij Fis: A laikai nadrág

Ország-Világ 1962. 39. sz. 16. l

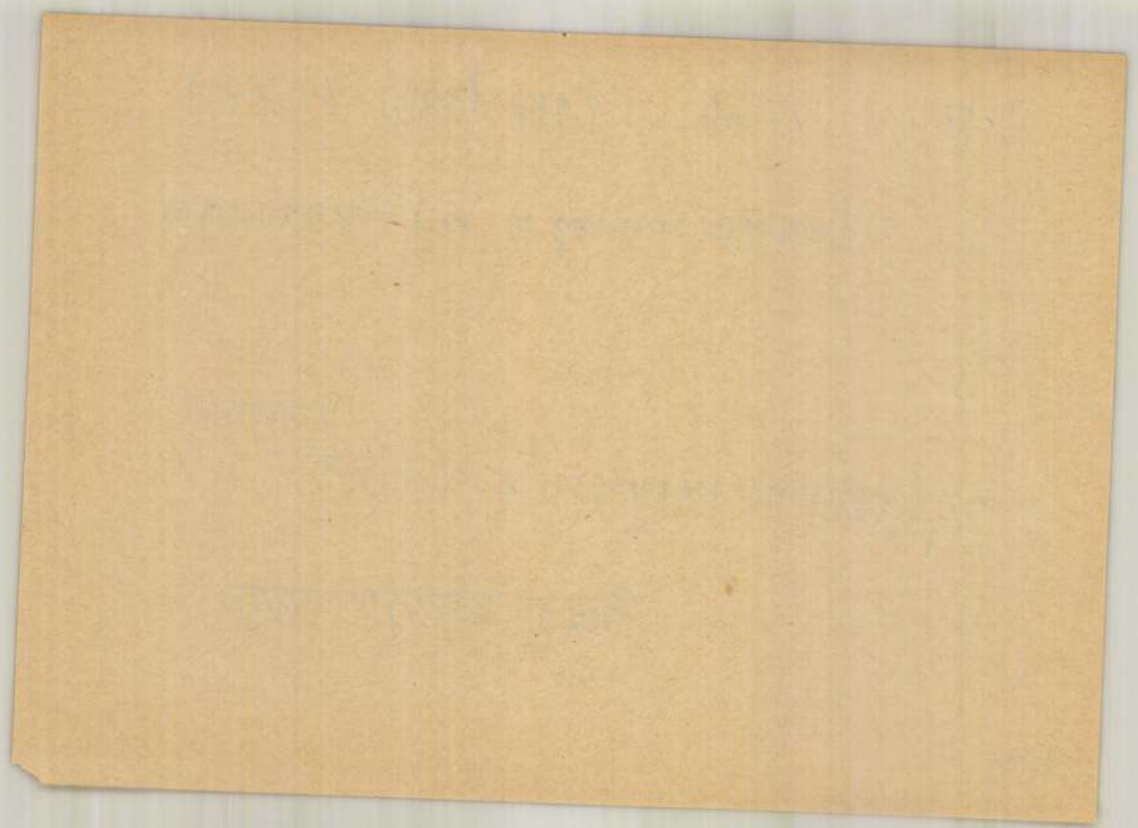

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr

-: Mai csecsemő 3.

ESTI HIRLAP, Dp. 1961. jan. 29.

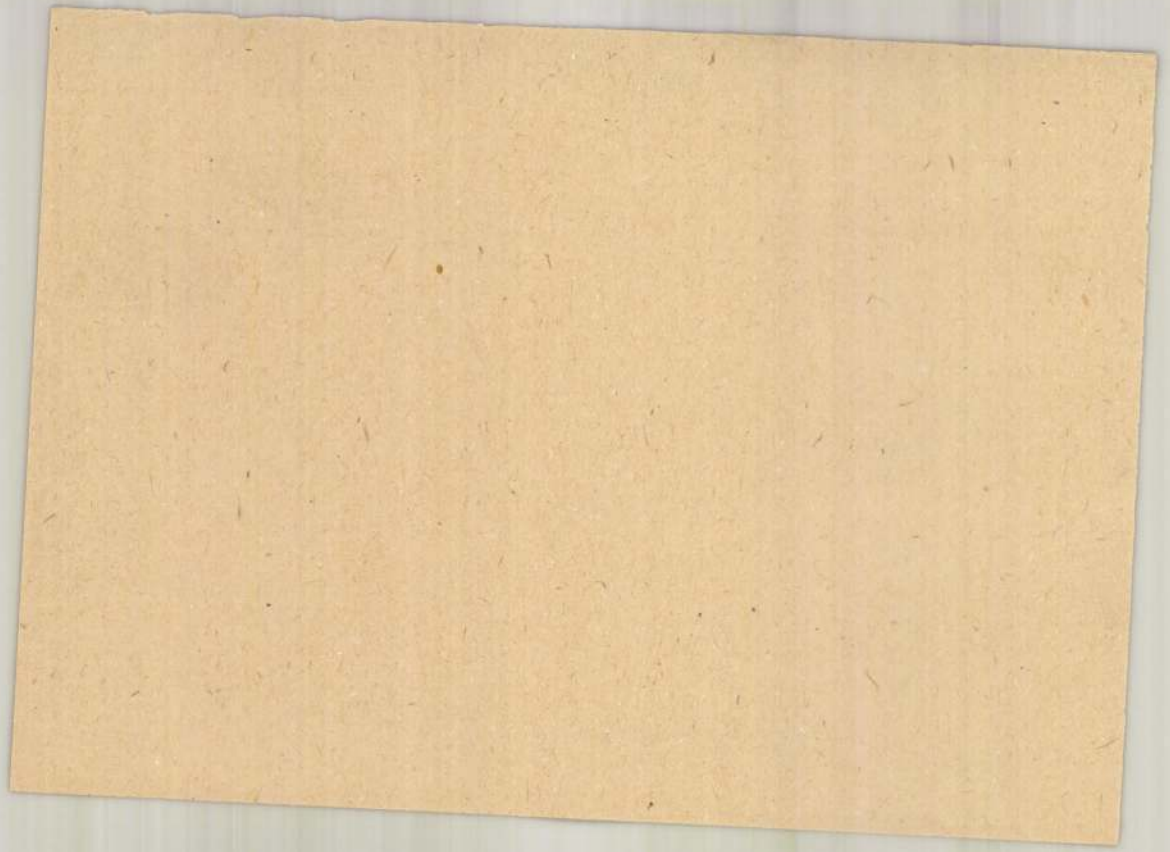

Szür Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

– : Mi mindenre jó az árkád 8.

, bp. 1961. jan. 29.

ESTI HIRLAP

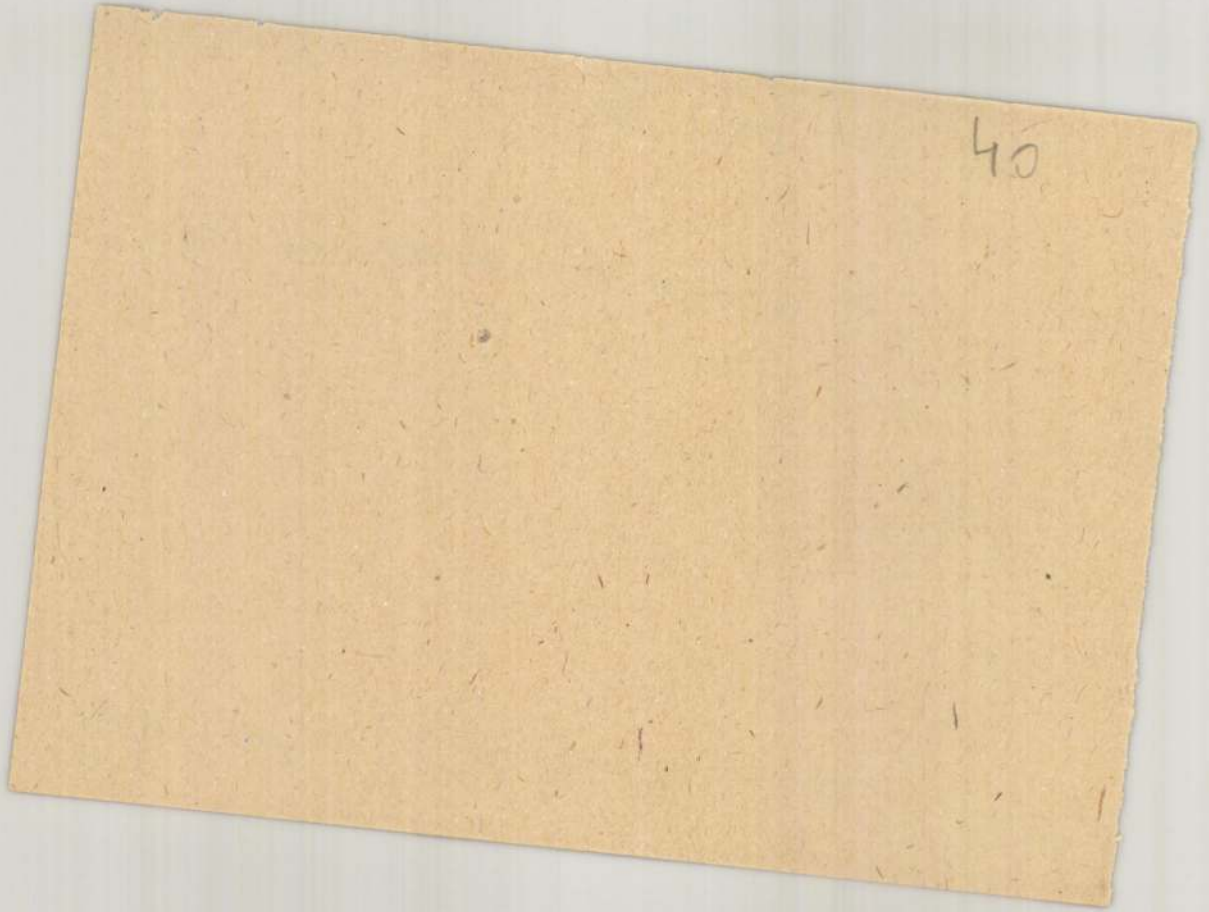
40

Szür Szabó József, Karikaturista M.Dh

Gúnyrajz. Repr.

–: Gyenge vigan a rossz gyerekeknek 6-1

ESTI HIRLAP

Bp. 1961. jan. 31.

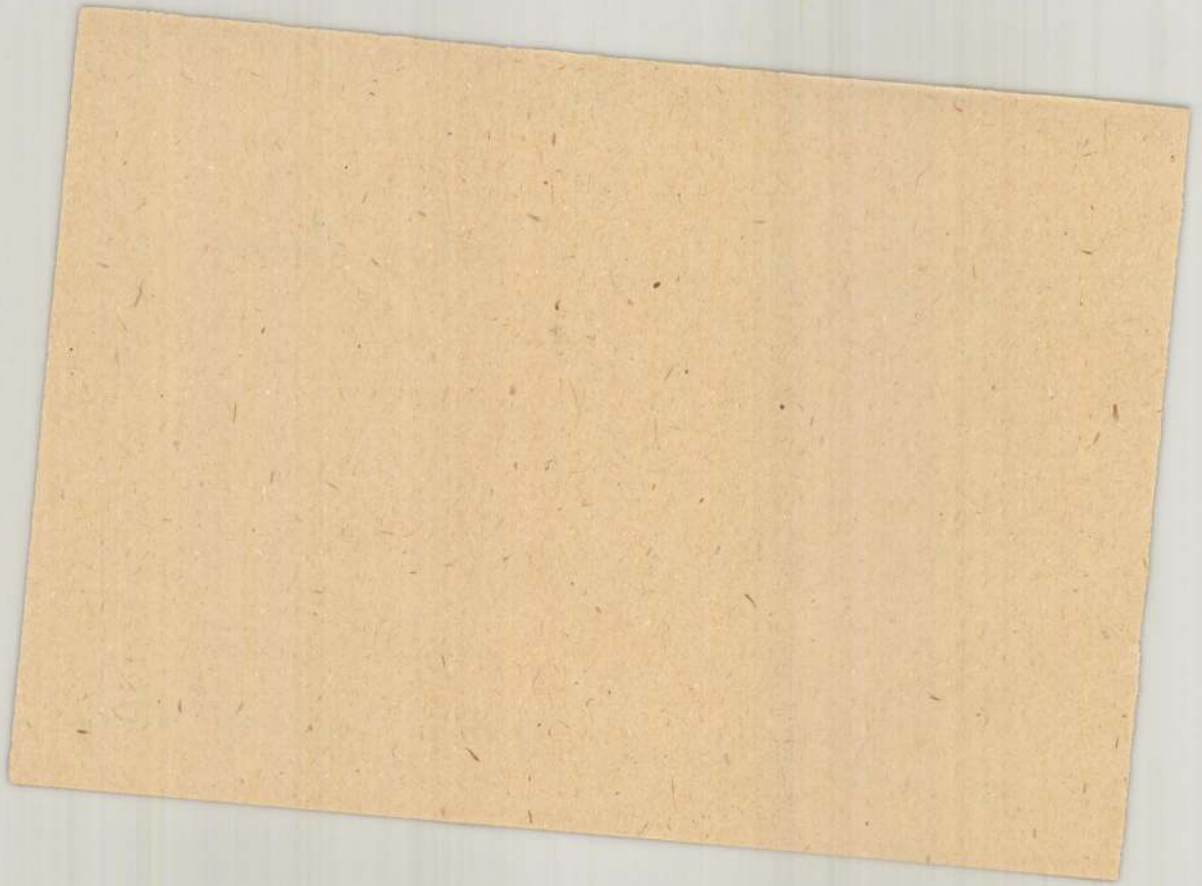

Szür. Szabó József, karikaturista

Grünyzaic. Repr.

— : Udvariasság minden vonalon 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 17.

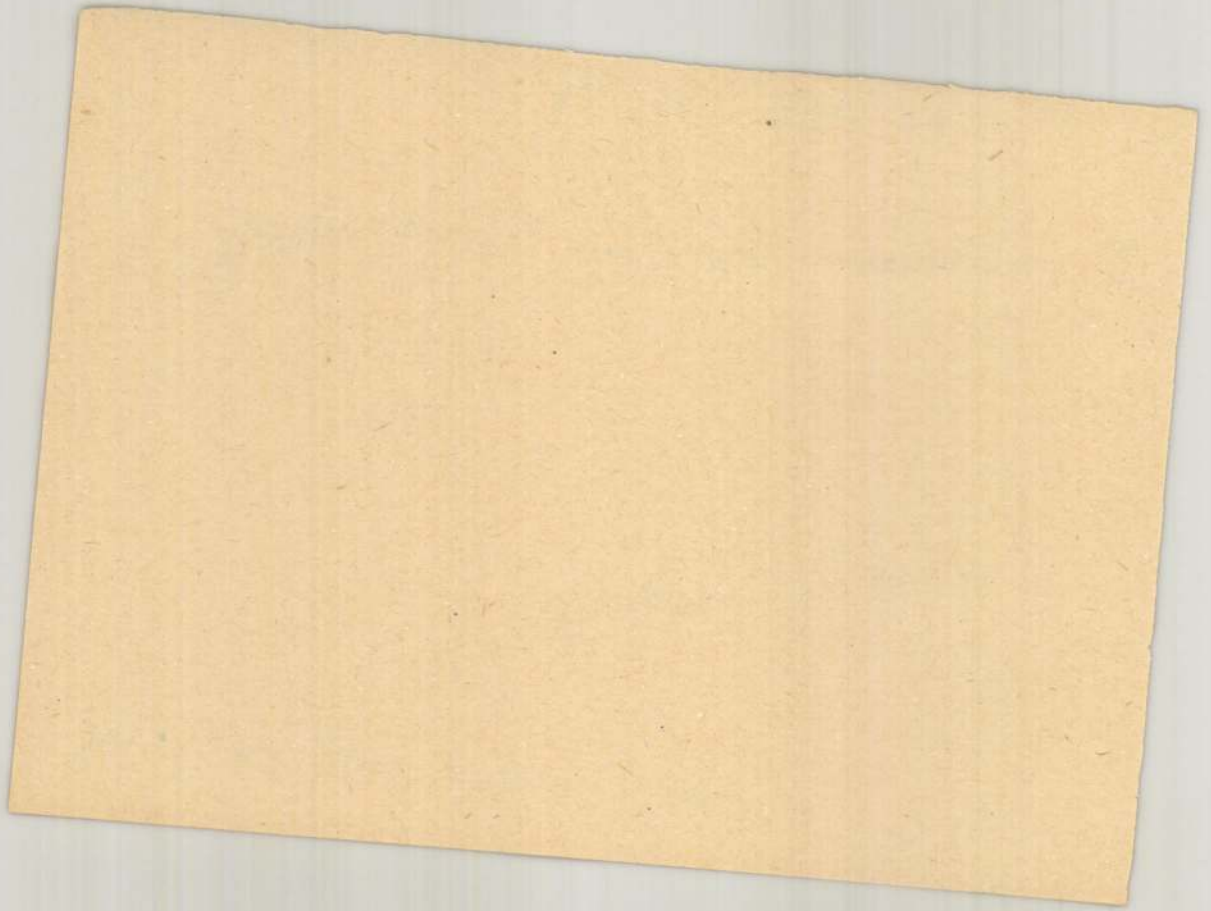

Kür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

2.

— : Mestermü

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 18.

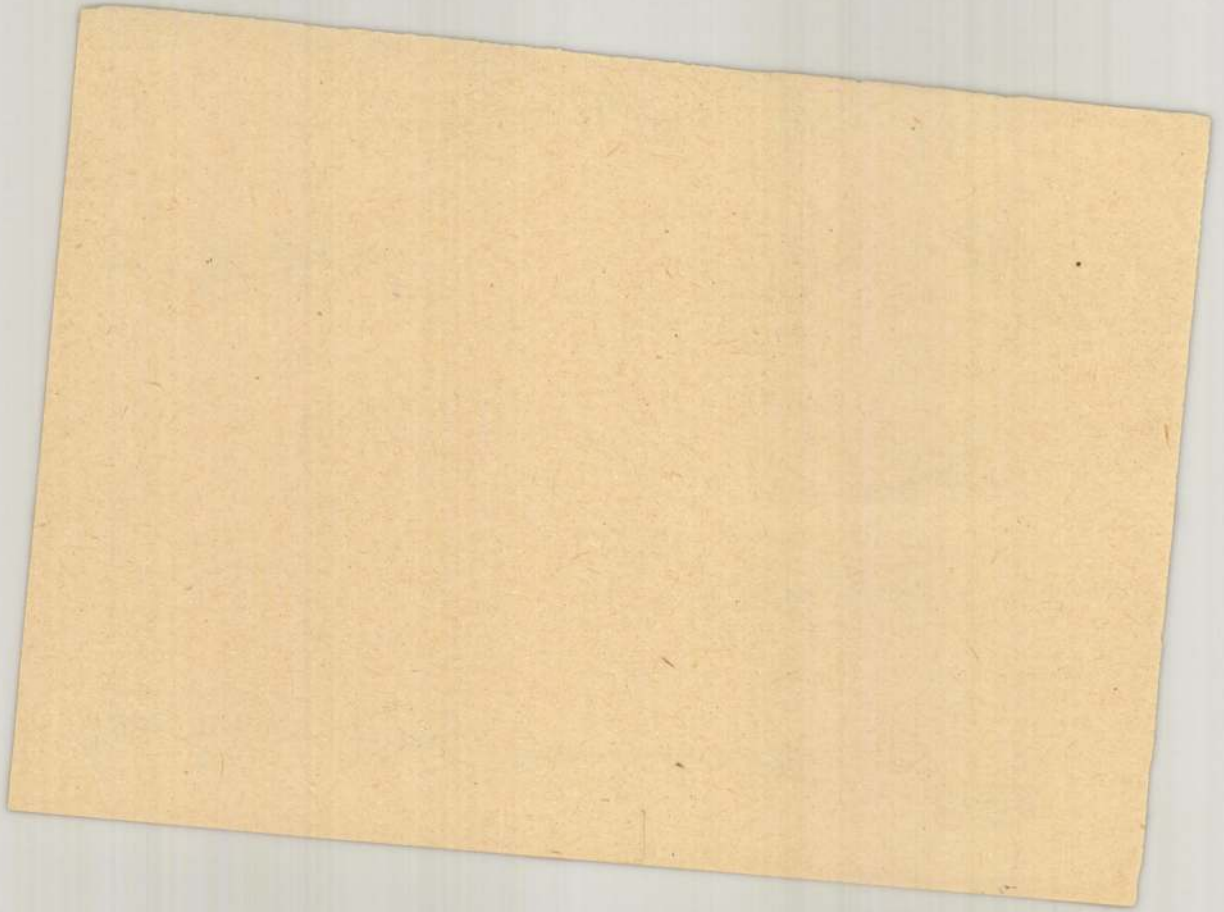

M Dk

Szür Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

4.

— : A gyári csapat tagja

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 19.

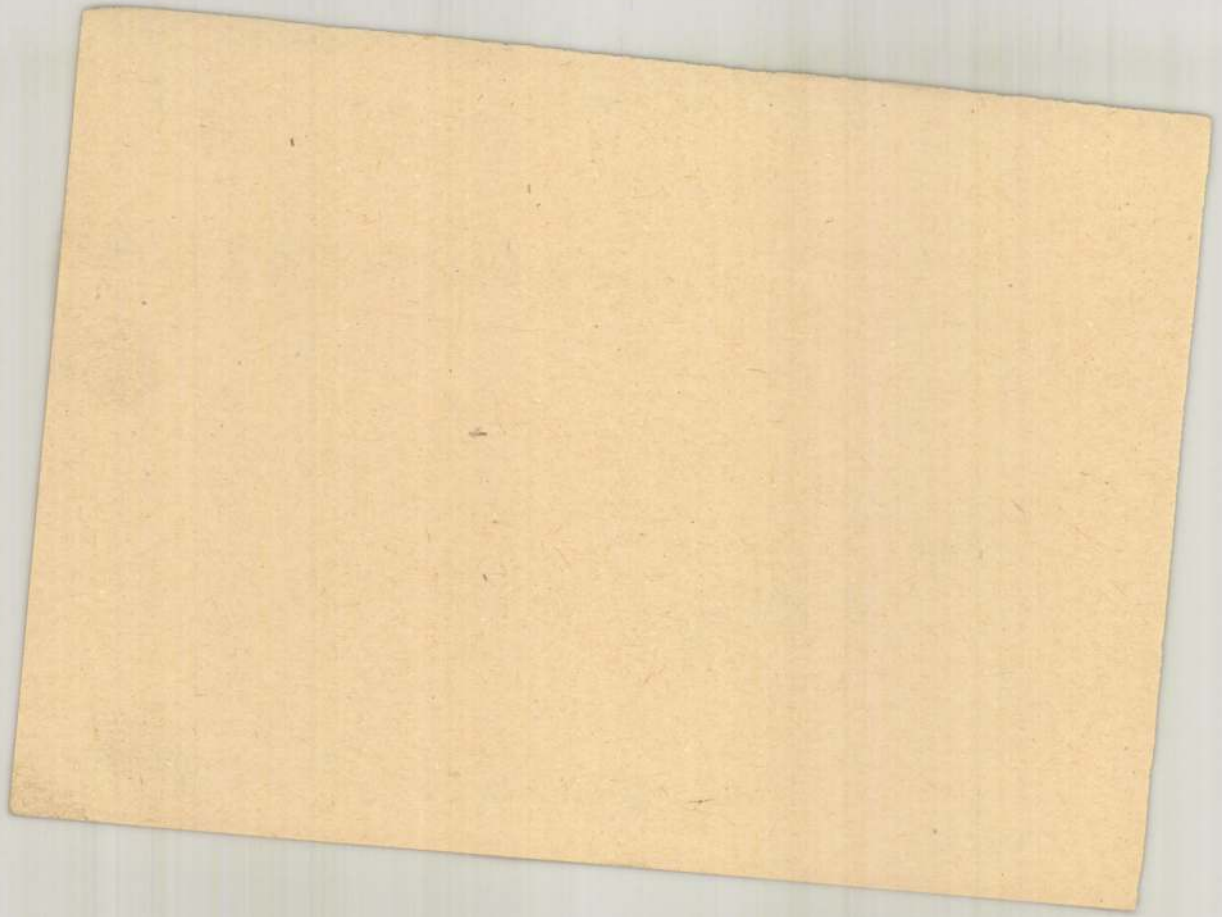

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Repr.

—: A jövő sötét mellékutcája 4. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 10.

Szűr Szabó József, karikaturista

M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Munkaerővándorlás

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 11.

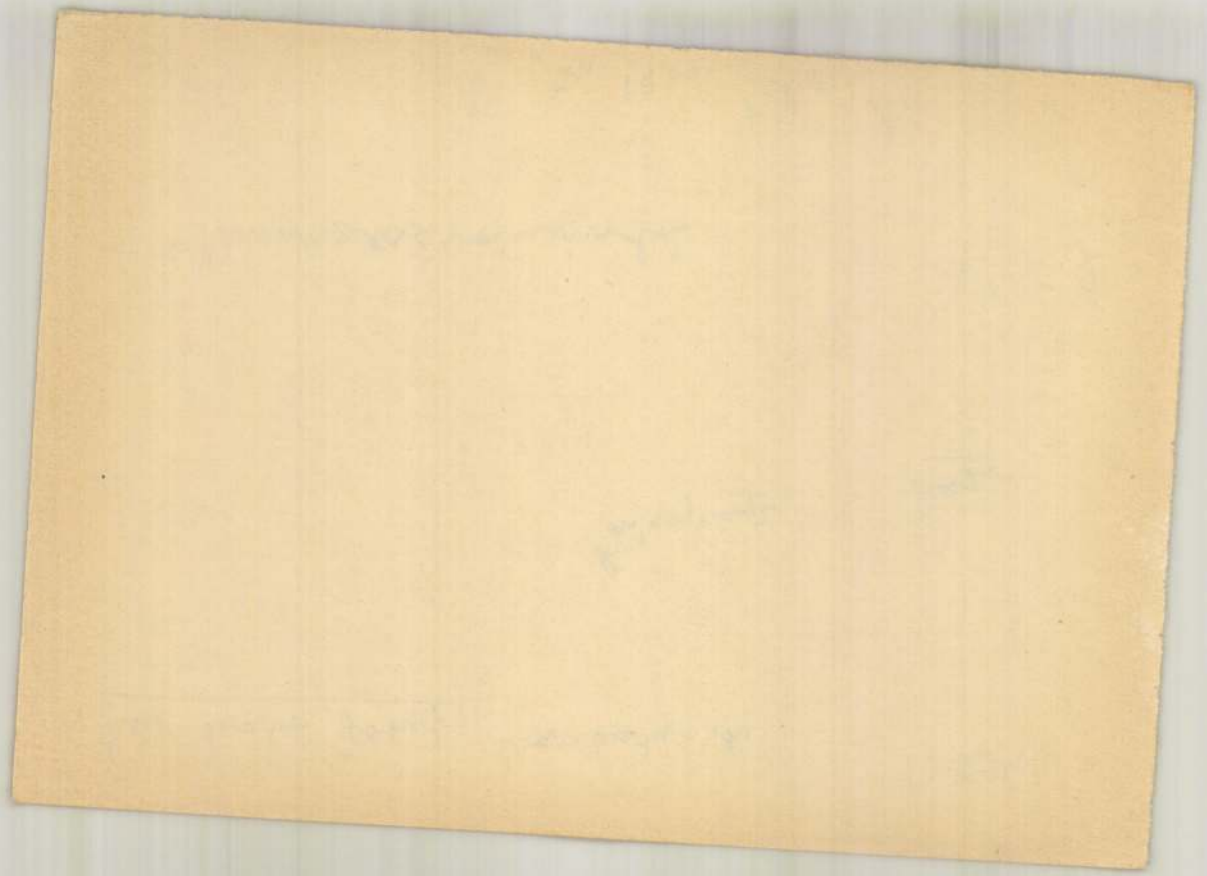

Szűr Szabó József, Karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

—: Szombat délután

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 12.

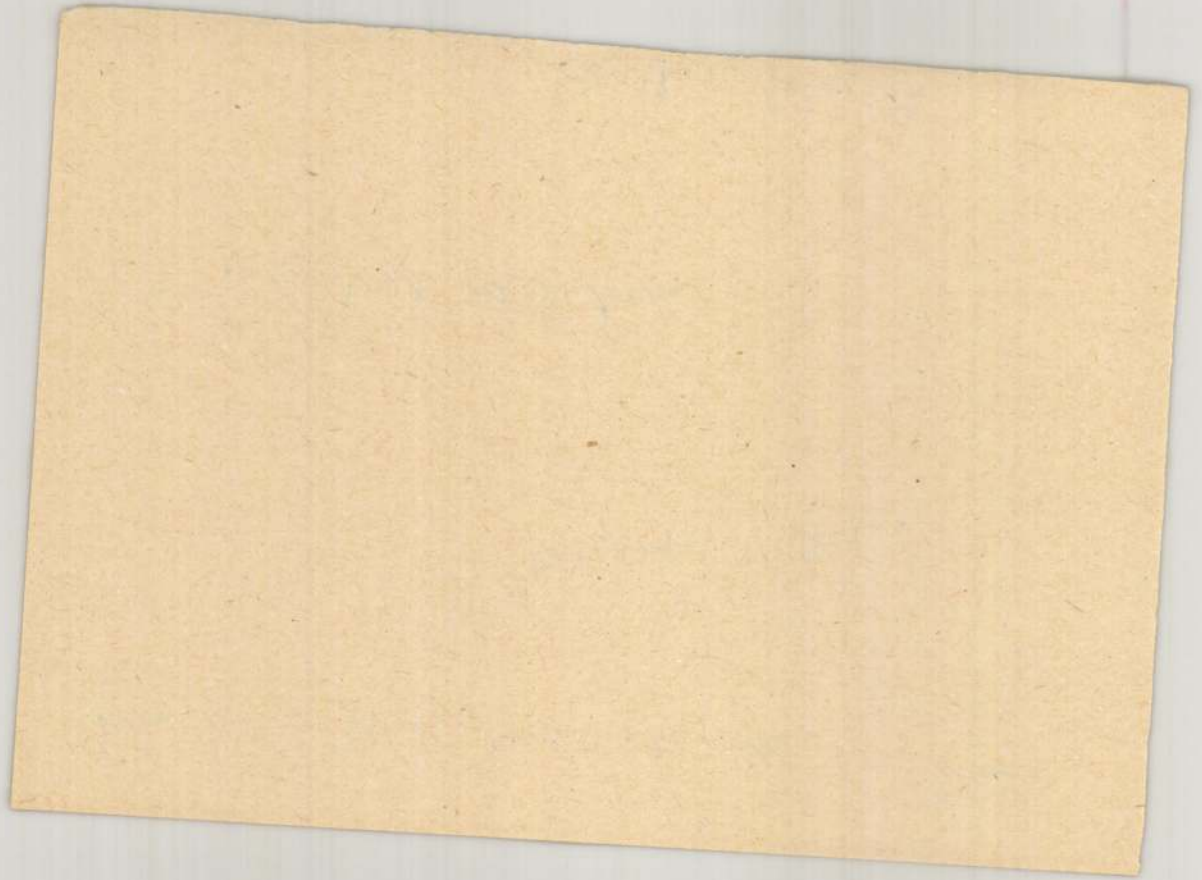

Szűr Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Repr.

—: Nem lehet kifogni rajta 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 15.

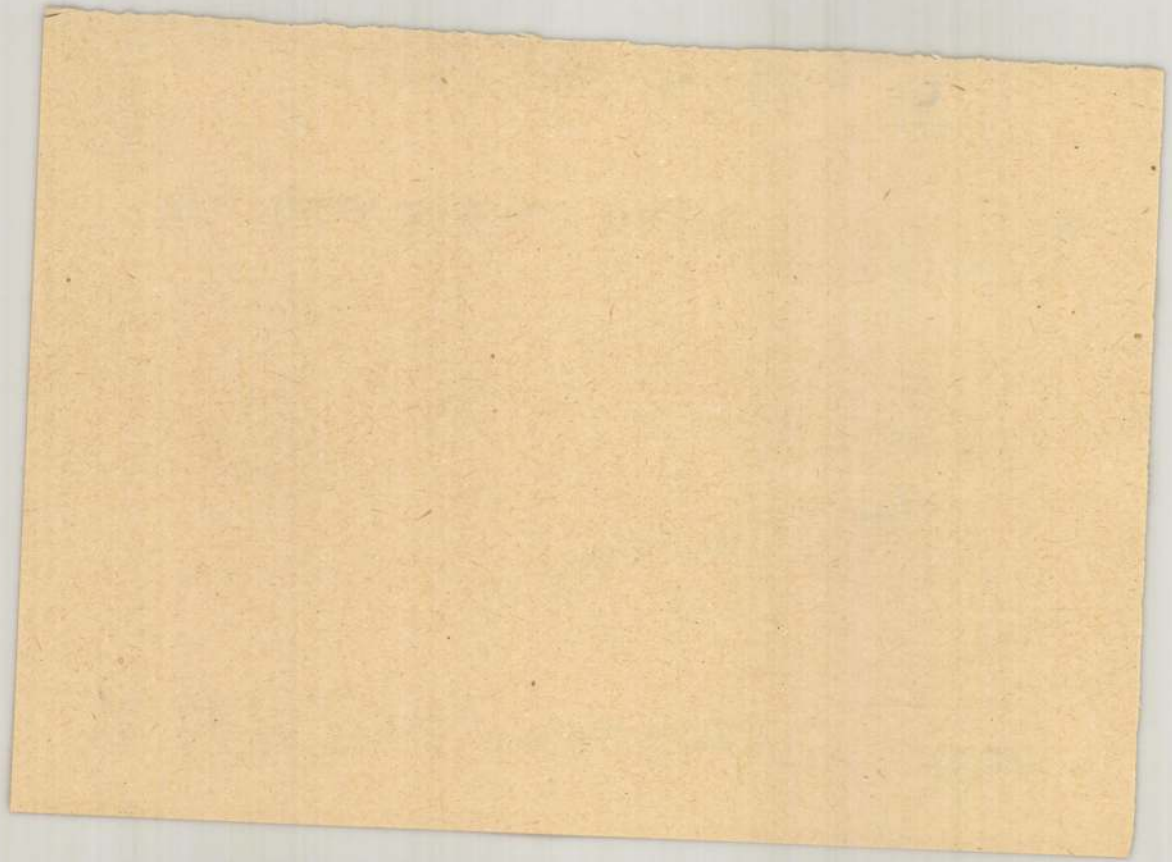

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– Vállalati velélkedő 4

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 2.

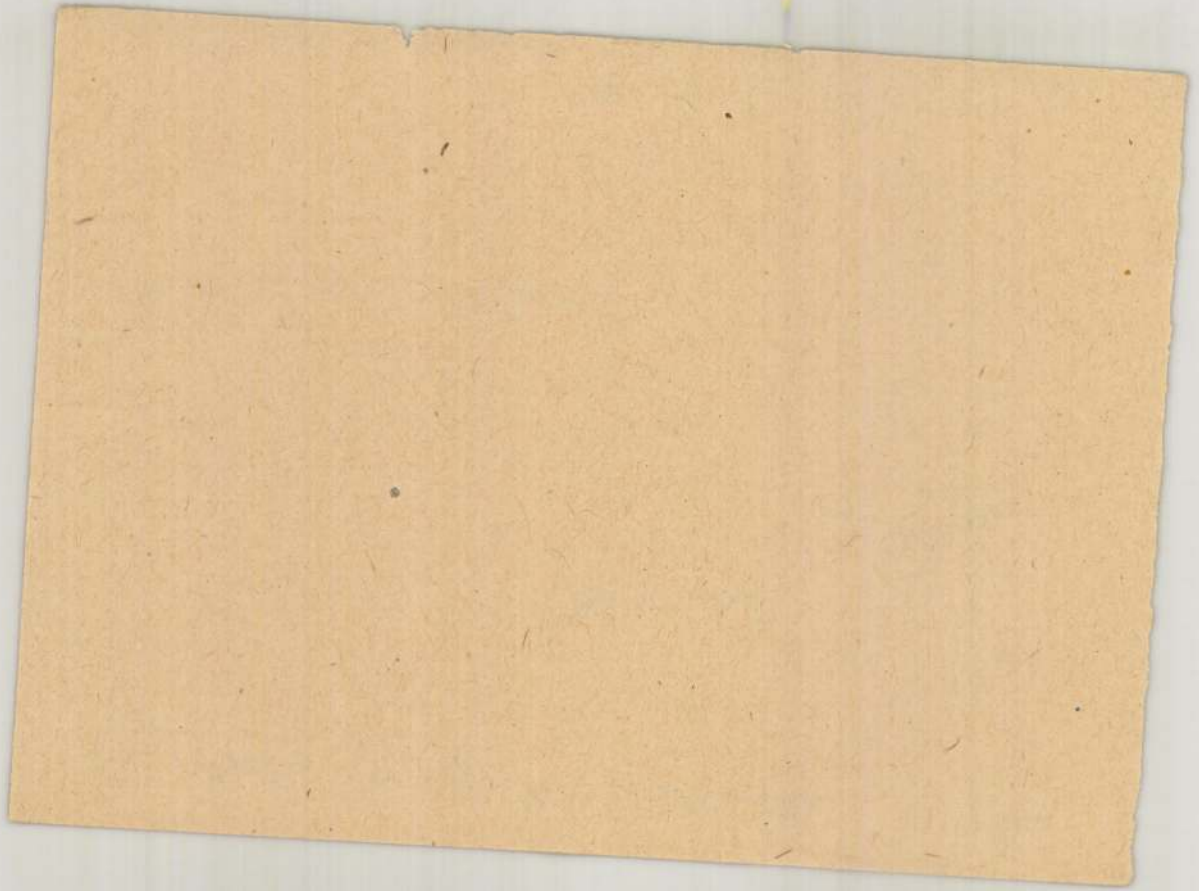

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Két gúnyrajz.

Repr.

1., — : Sport és művészet

2., — : Az első kereset 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 3.

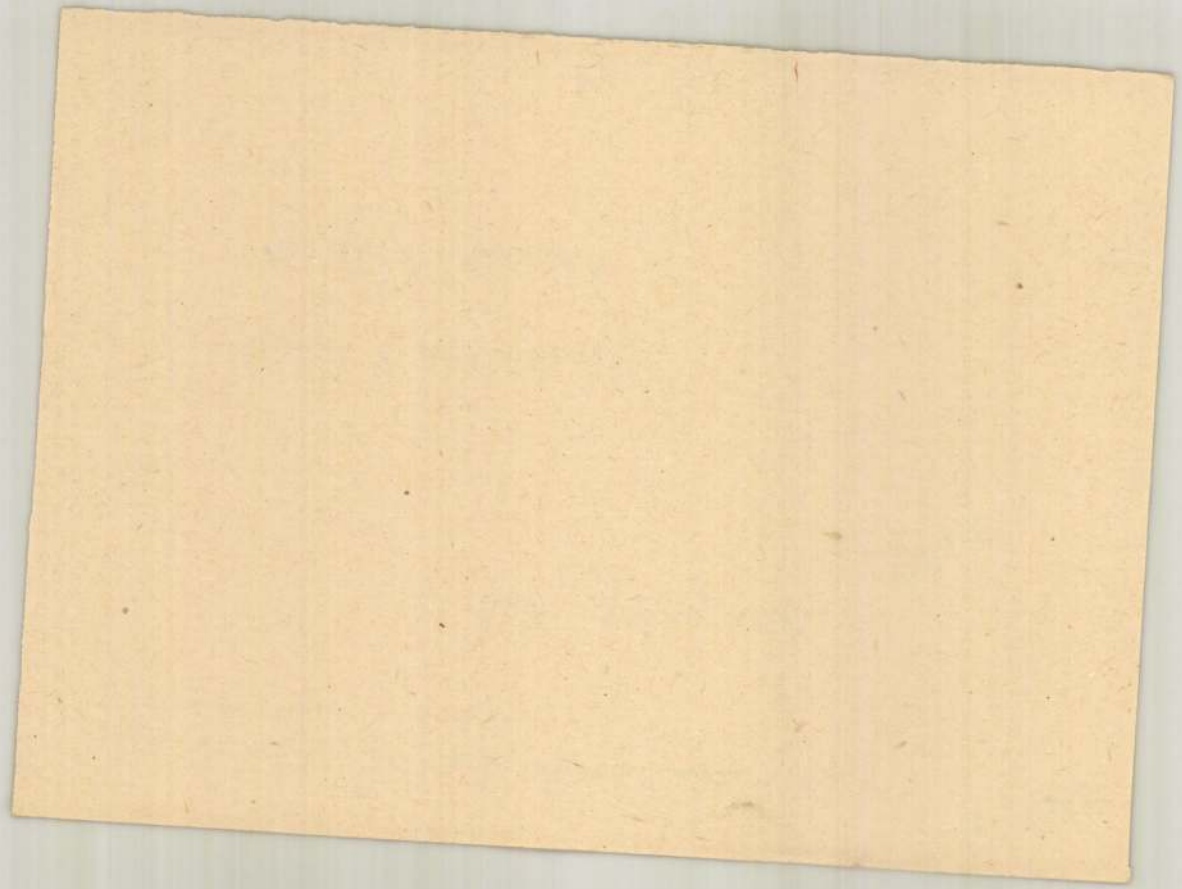

Szűr Szabó József, Karikaturista

M Dh

Gúnyrajz. Repr.

4. e.

— : Politechnika

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 5.

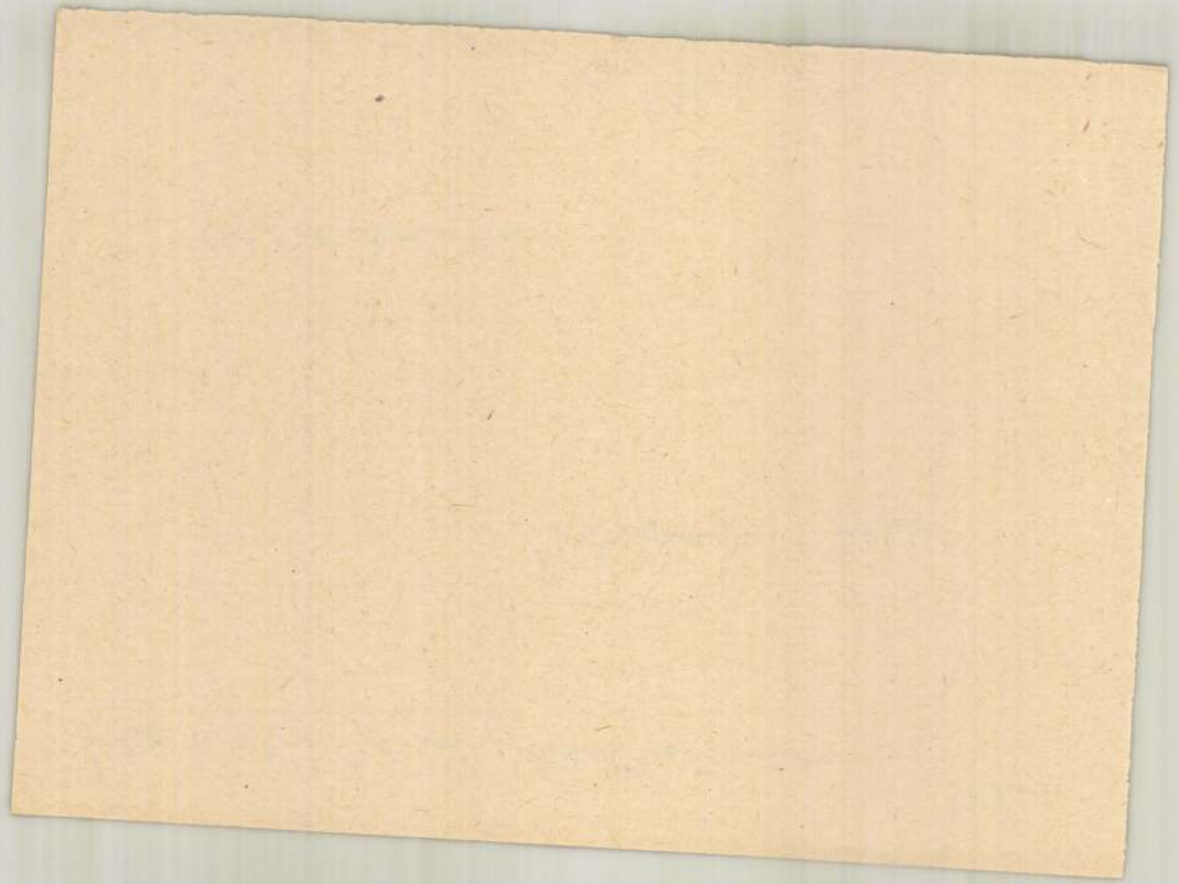

Szűr Szabó József, Karikaturista 17 DK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Készül a báli tudósítás 5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 5.

Szűr-Szabó József, karikaturista M Dk.

Gúnyrajz.

Repr.

félévi bizonyítvány
– : főpróba.

28.1.

Család és iskola, bp. 1962. február

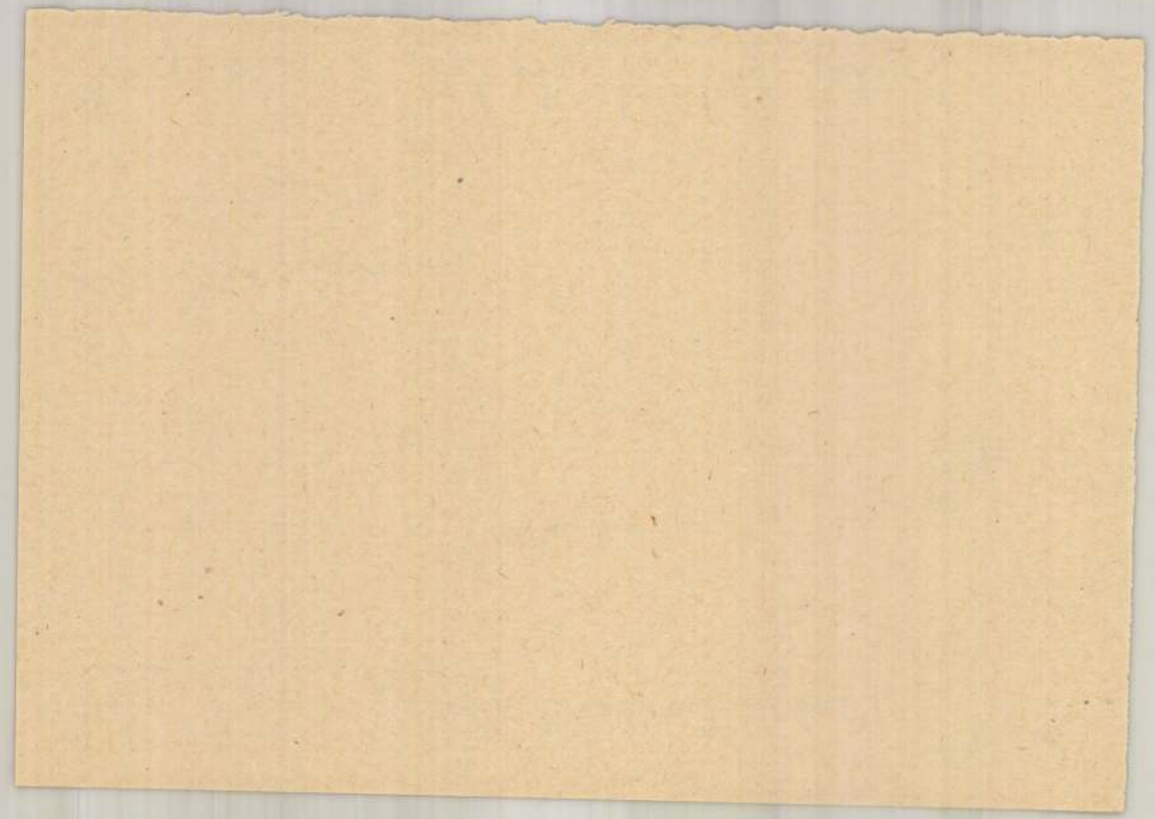

Szűr [- Szabó József], Karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

– : Odaadó gondoskodás az új magyar drámáról 14. 1

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. nept. 23.

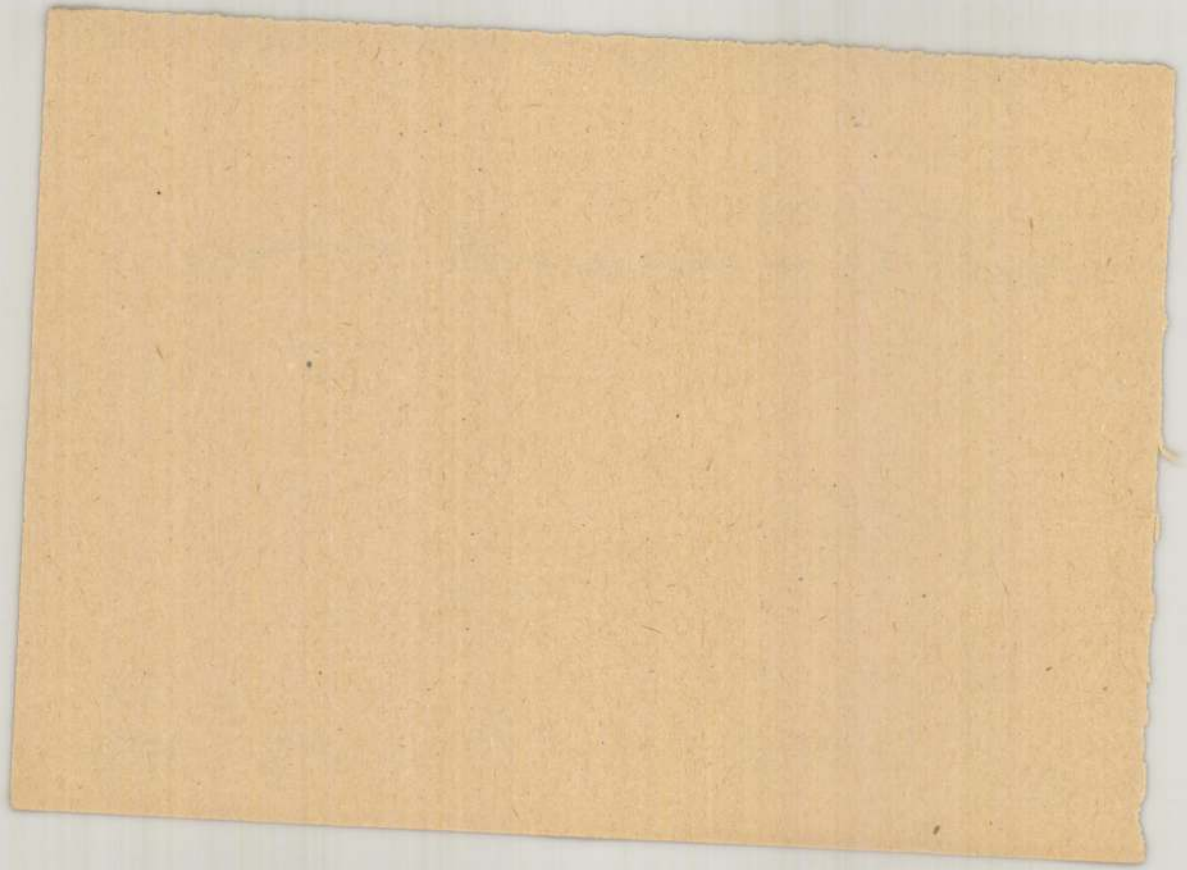

Szür [- Szabó József], Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

– : Kellő lélektani pillanat 14.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. szept. 16.

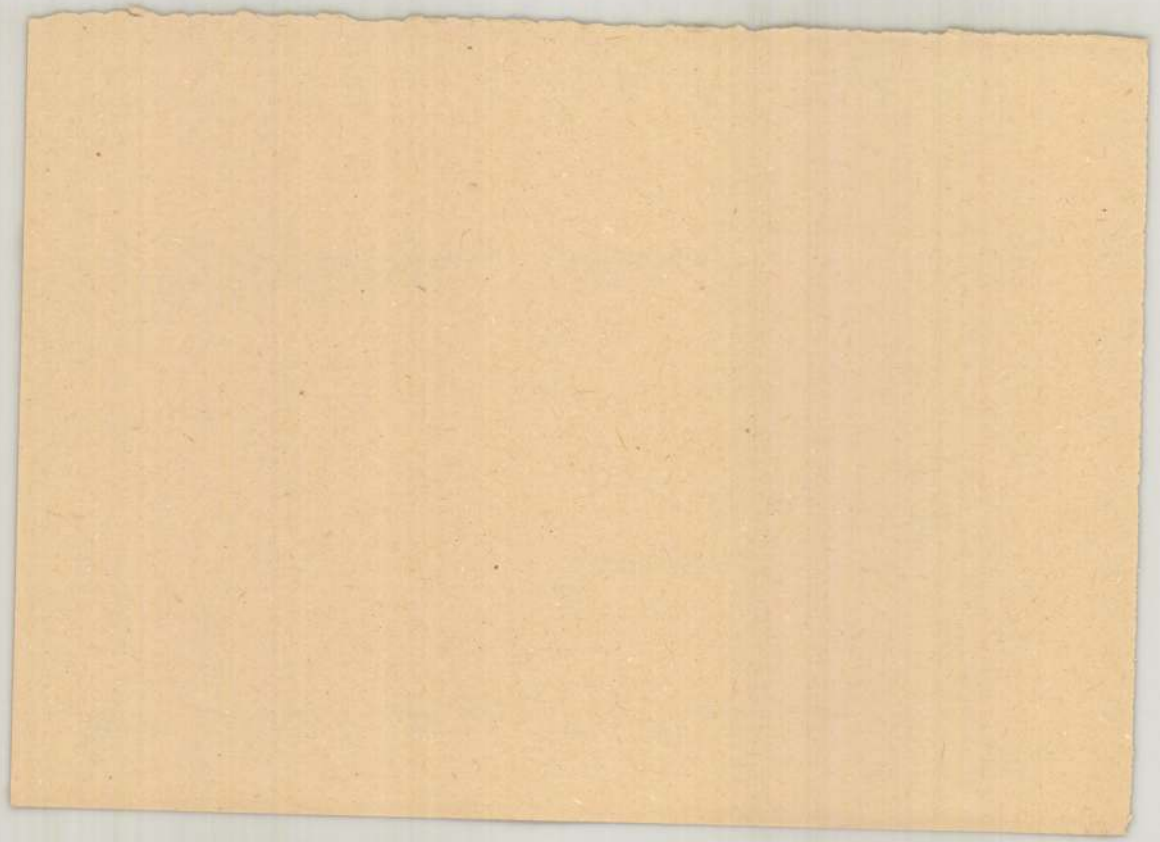

Szür [-Szabó József], Karikaturista M Dh

Grúnyzajz.

Repr.

14. l.

– : Megkezdődött

– : Ravasz útjelzés

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. szept. 9.

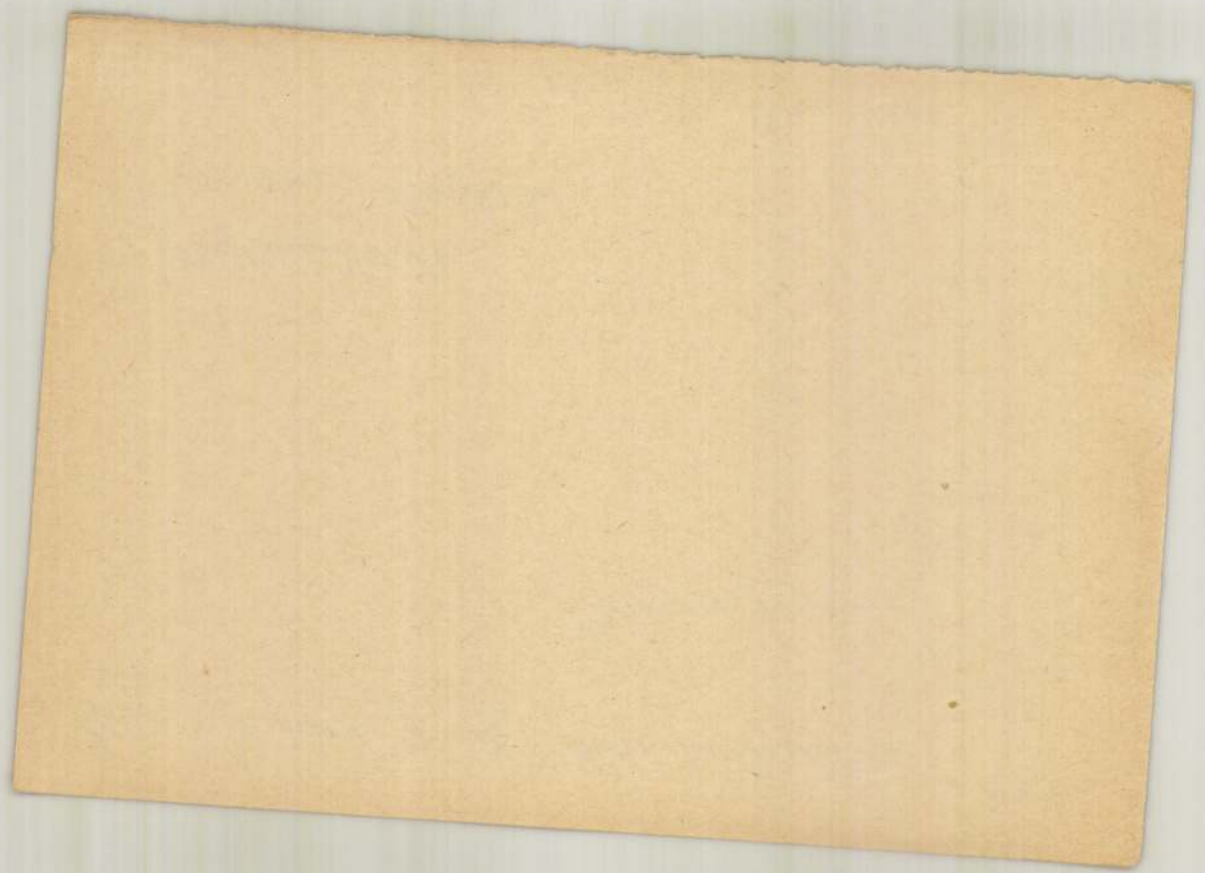

Szűr [= Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Mérkőzik az osztrák-magyar B. közép 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 28.

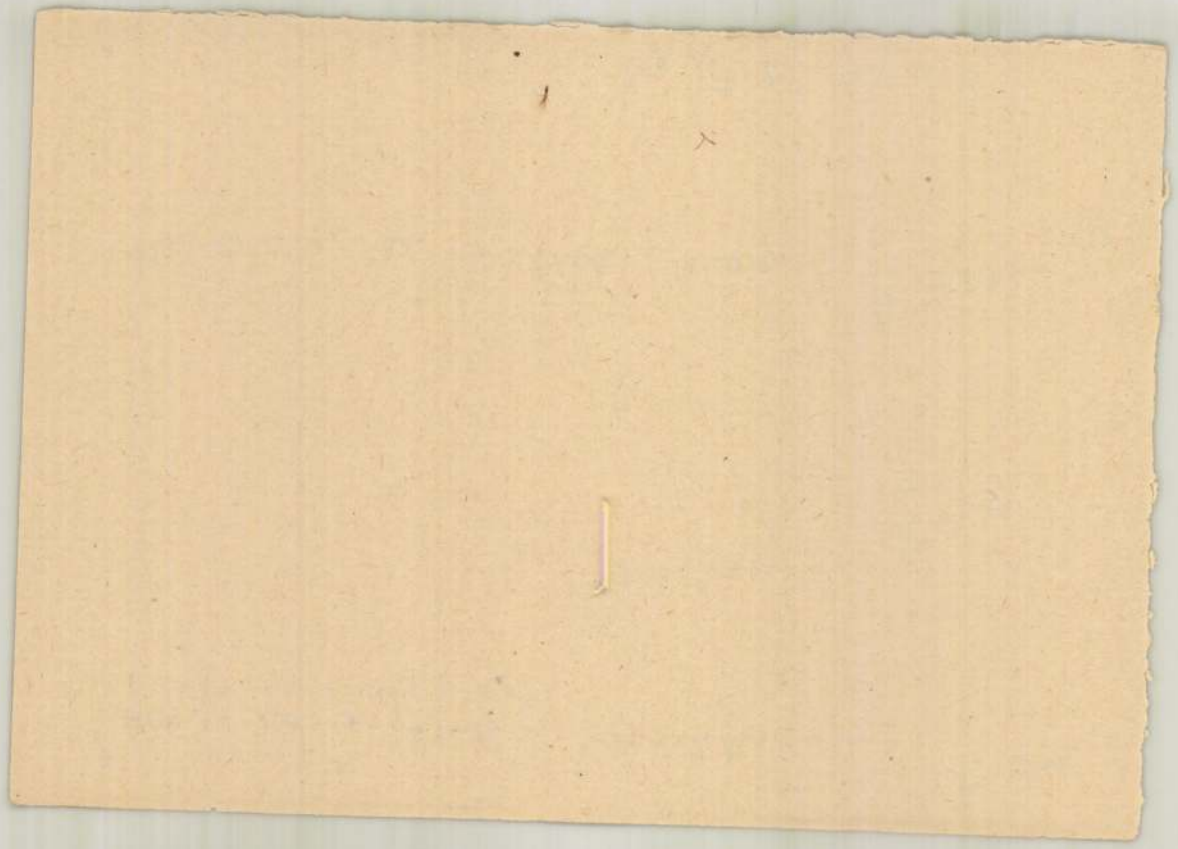

Kür [- Kalló József], karikatúrista MDK

Gúnyrajz. Repr.

—, A legnagyobb siker 14. l

NÉPSZABADSÁG Sp. 1962. szept. 30.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dh

Gúnyrajz. Repr.

–: A Könyvbarát 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 21.

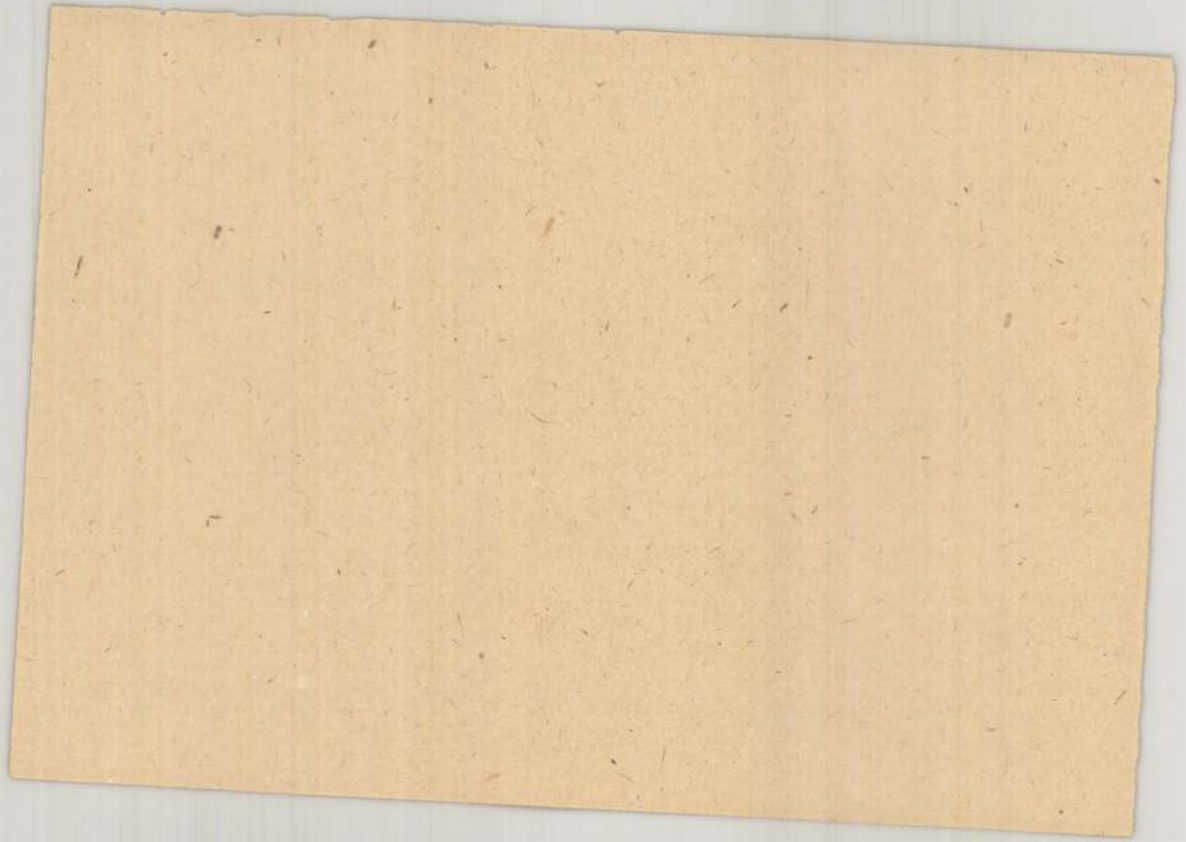

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Grünyzajz. Repr.

– : Időjárási helyzetkép 2.p

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 24.

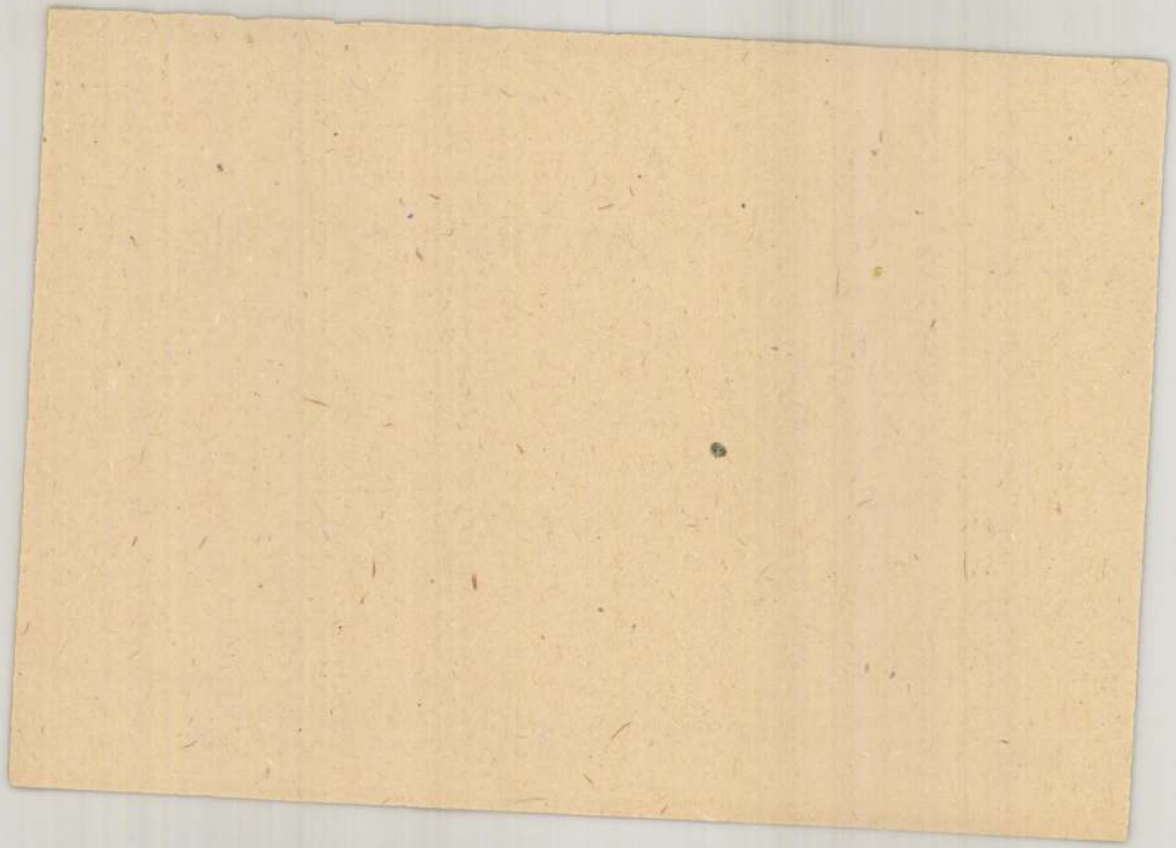

Szür Szabó József, Karikaturista M.P.k

Gúnyrajz. Repr.

– : Közeledik a bizonyítványosztás 3. e

ESTI HIRLAP, bp. 1961. jan. 24.

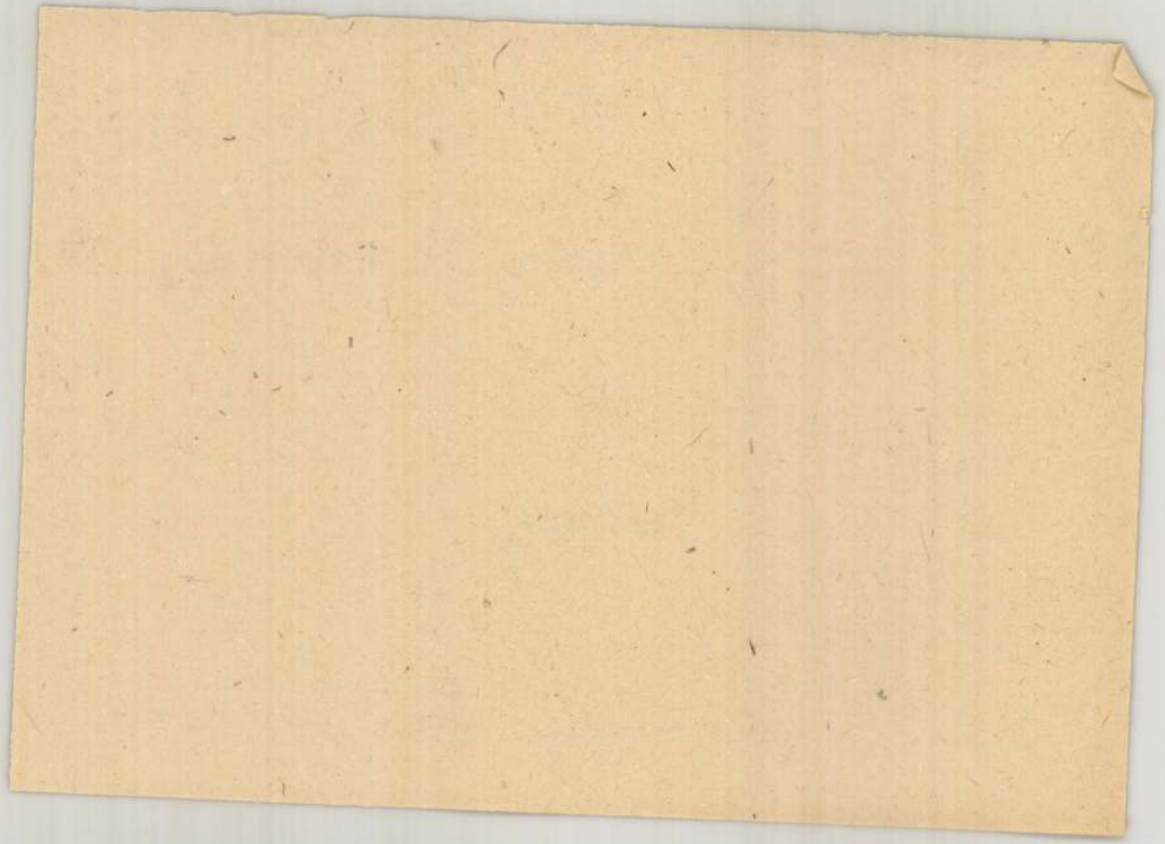

Szür Szabó József, Karikaturista

MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Hajnalban

6.1.

ESTI HIRLAP; Bp. 1961. jan. 25.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Ez nem farsang 4.

Esti Hírlap, bp. 1961. febr. 26.

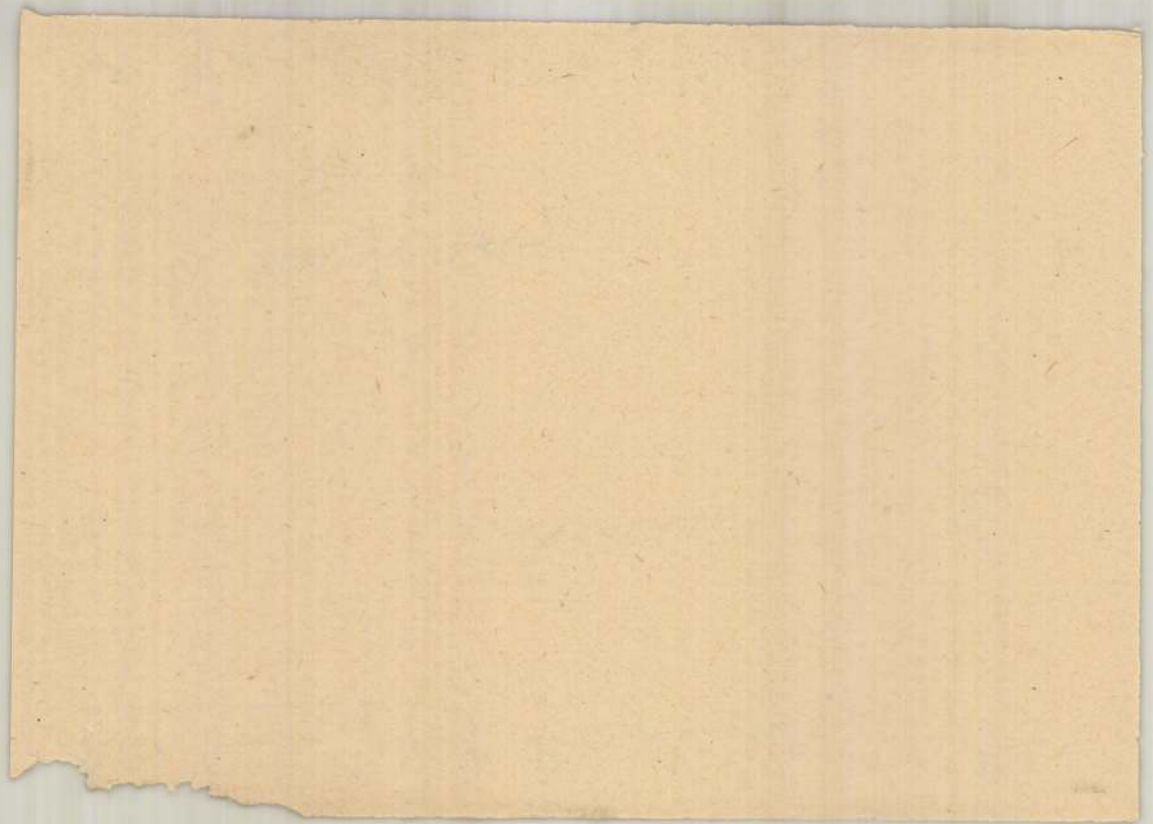

M. Dk

Szűr Szabó József, Karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

4.l

—: Előreveti árnyékát

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 24.

Szür Szabó József, karikaturista

M D4

Grünyvaj.

Repr

— : Stilbútor

2. i

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 25.

MDL

Szür Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

3.

— : Repülő állatok

Bp. 1961. márc. 29.

ESTI HIRLAP

MDK

Szür Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

6.1

— : Csoda

ESTI HIRLAP, Bn. 1961. márc. 30.

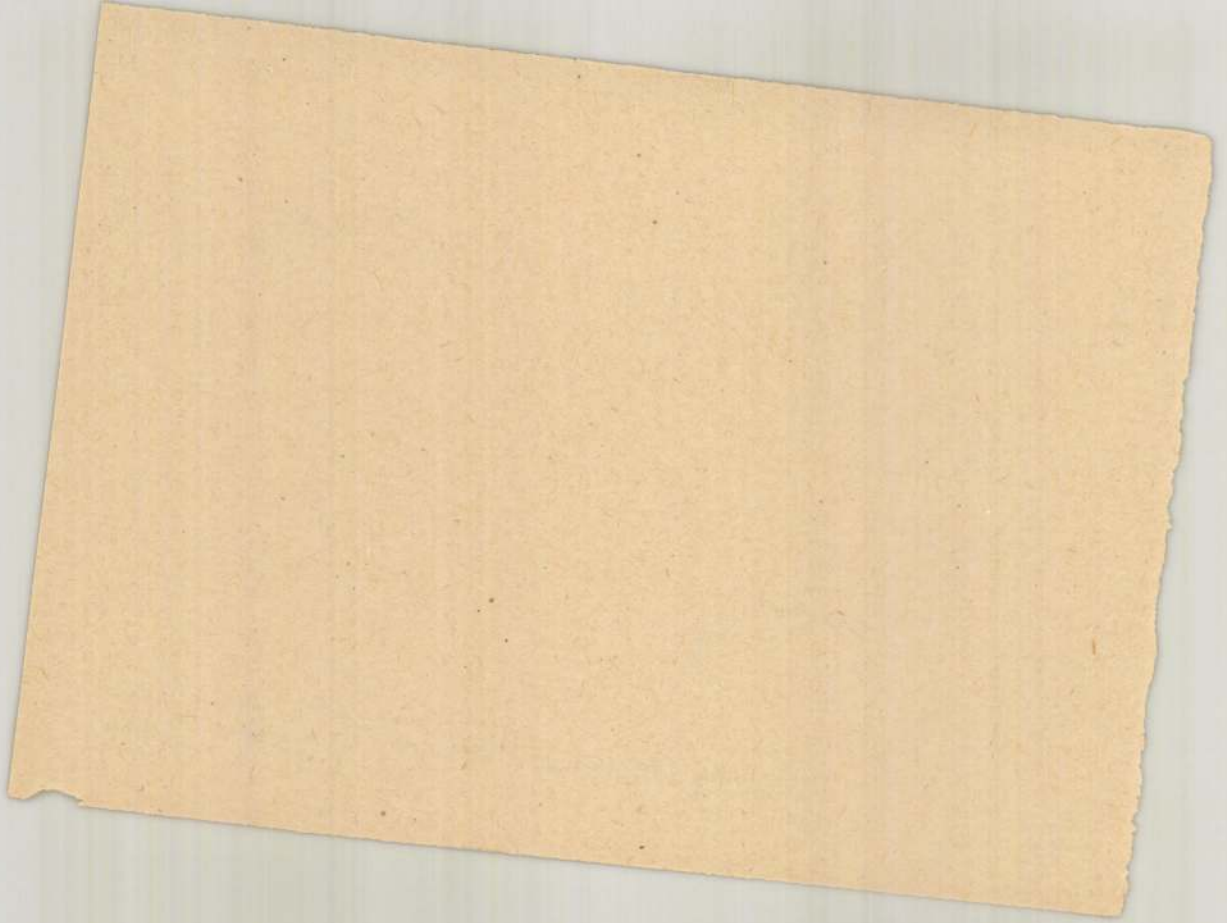

Szűr Szabó József, Karikaturista 17 D4

Gúnyrajz. Repr.

— : Sok új bemutató lesz a közeljövőben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 31.

Szűr Szabó József, karikaturista

M Dk

Gúnyrajz. Repr.

3.1

— : Közlekedési gondok a jövőben

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 23.

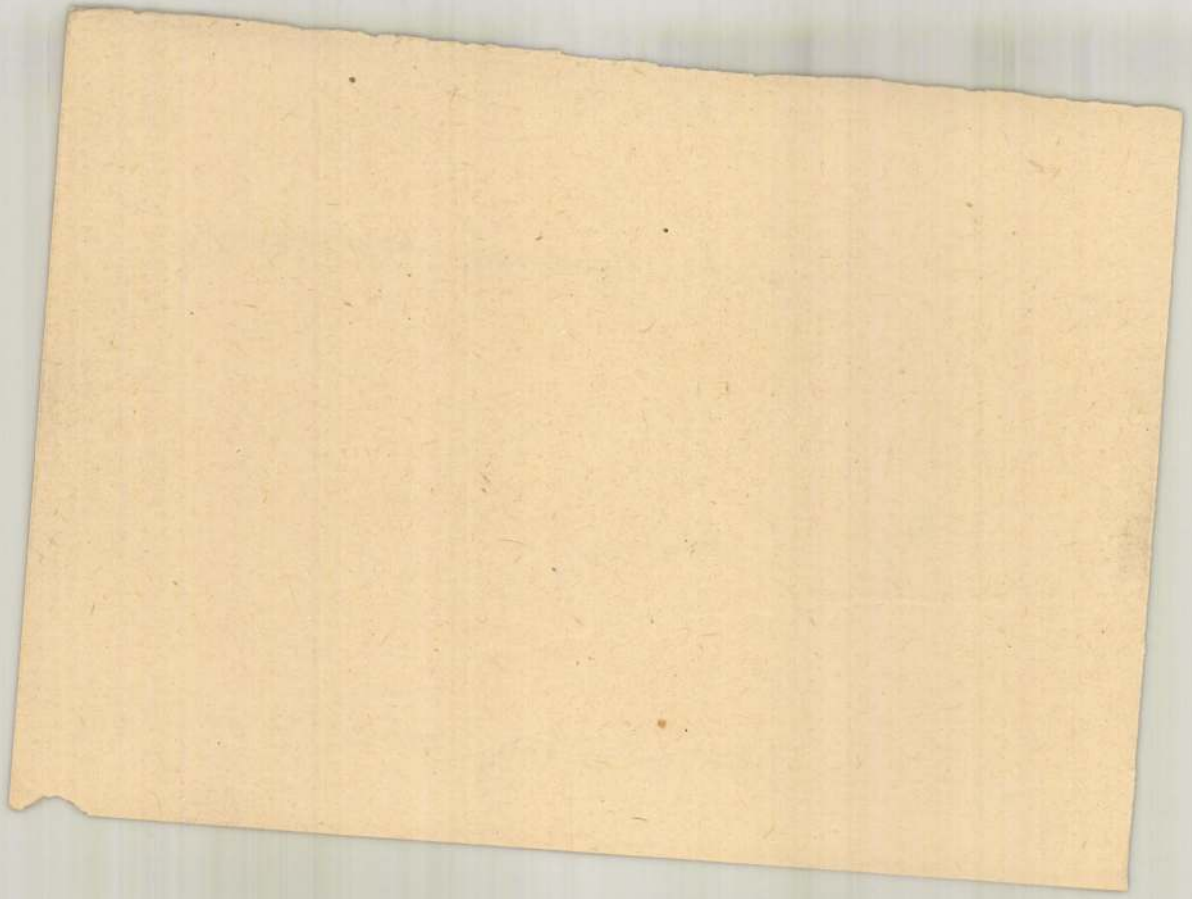

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnijvajz. Repr.

–: Gernuska fülhéjében 16-20 fok meleg volt...
Kaland az űrben 5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 14.

MDH

Szür Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

4.

–: A felesleges zaklatás ellen

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 17.

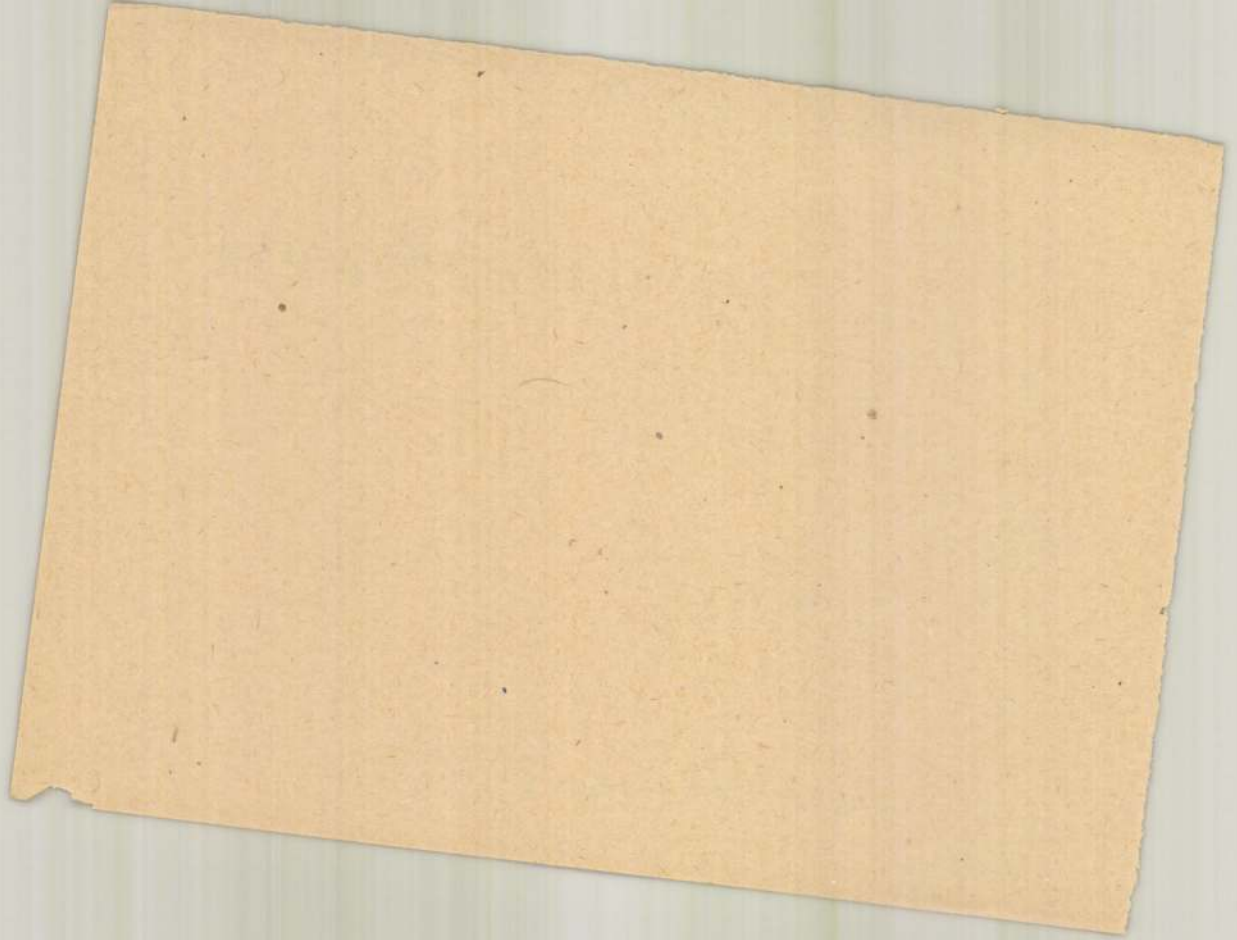

Szür Szaló József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Különös vendég 6.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 18.

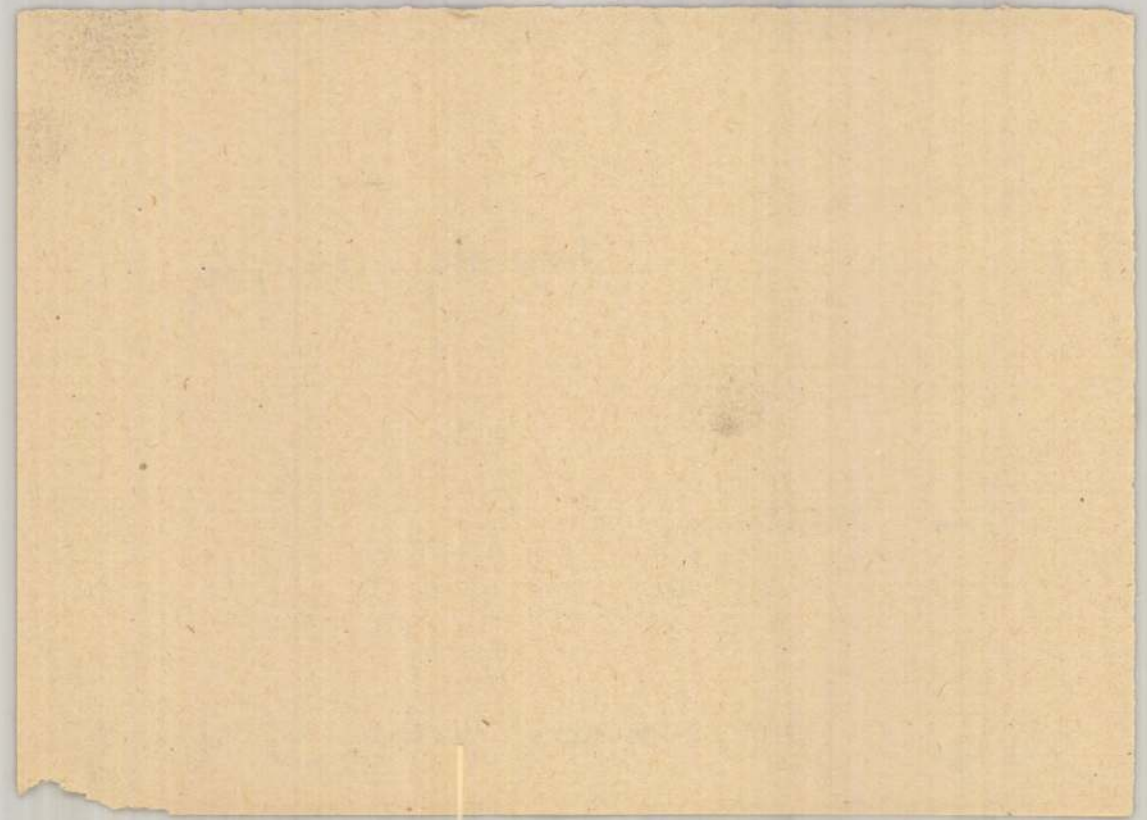

Szür Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

—: Falban van, vagy falon kívül

6.1

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 22.

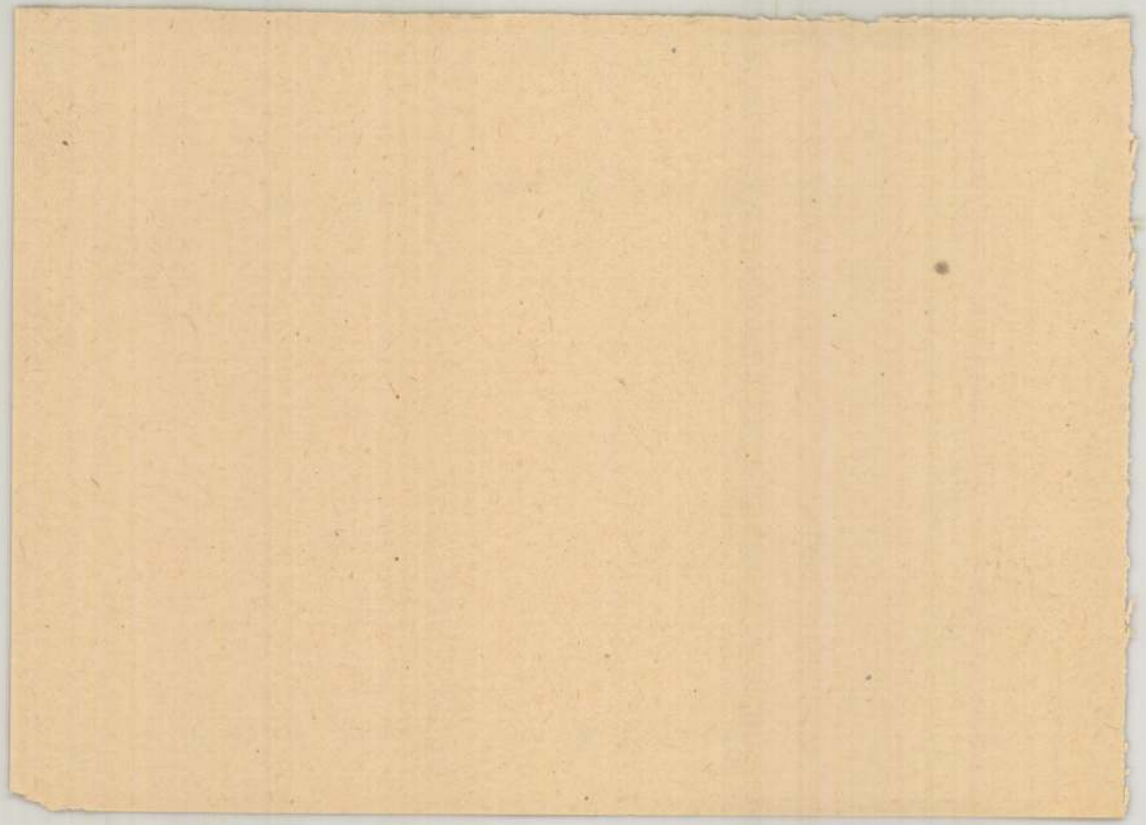

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Költözik a Nemzeti Színház 2.l

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 25.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Dobogó az irodalmi díjkiosztáson 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 25.

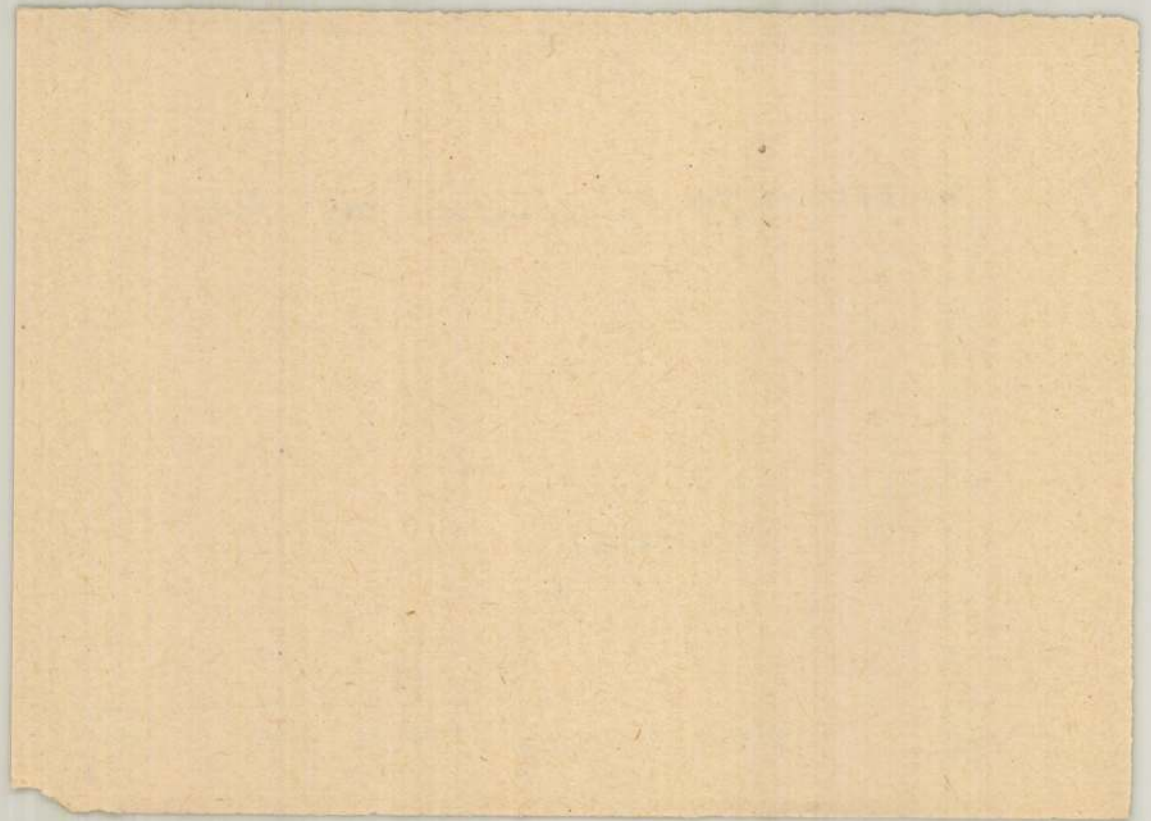

Kür = Szalá József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Önérzet 6.1

ESTI HIRLAP

bn. 1961. márc. 1.

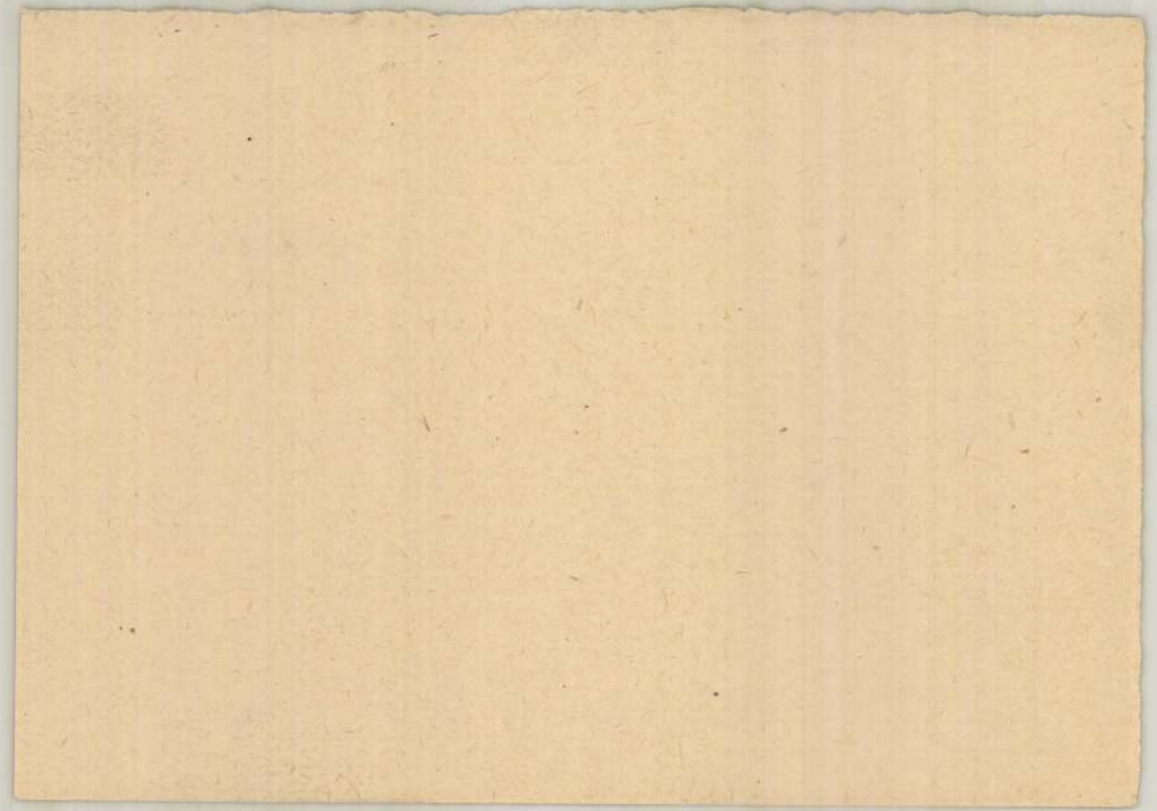

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Zenei önkiszolgáló pressző 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 4.

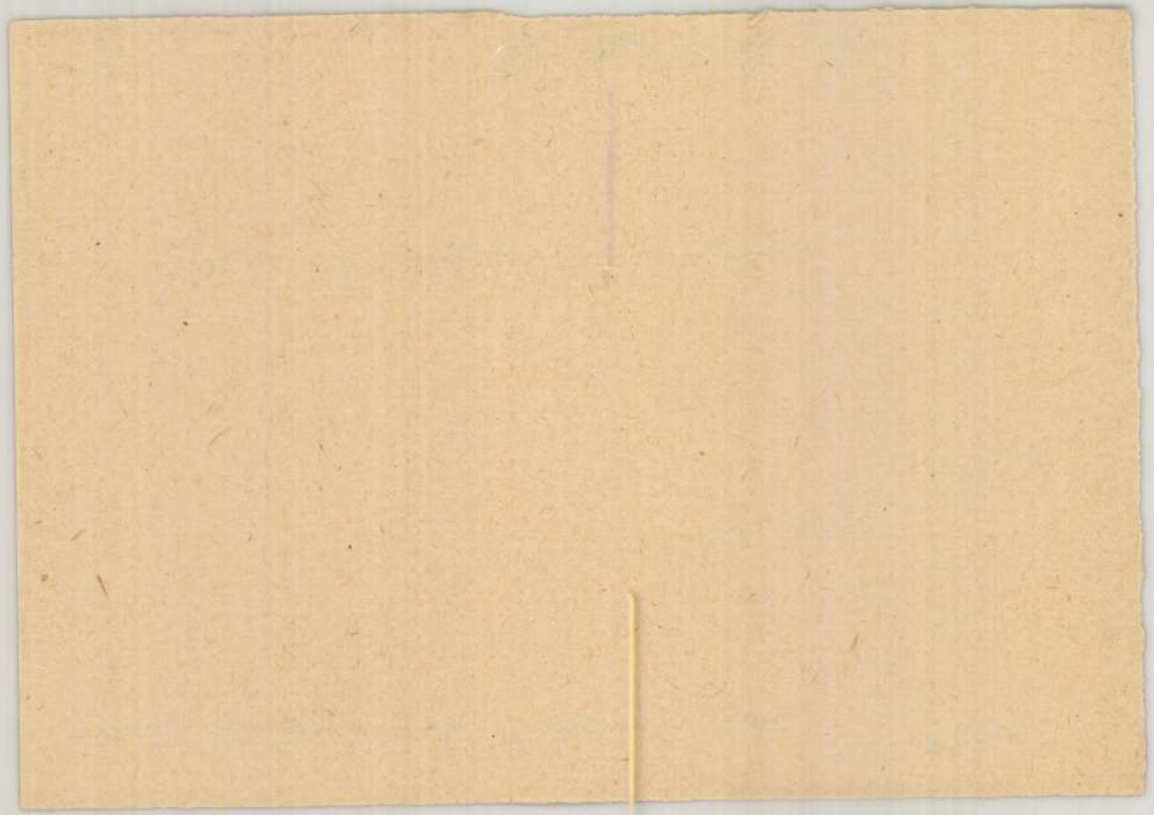

Szür Szabó József, Karikaturista M D4

Gúnyrajz.

Repr.

–: Nagy forgalom 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 5.

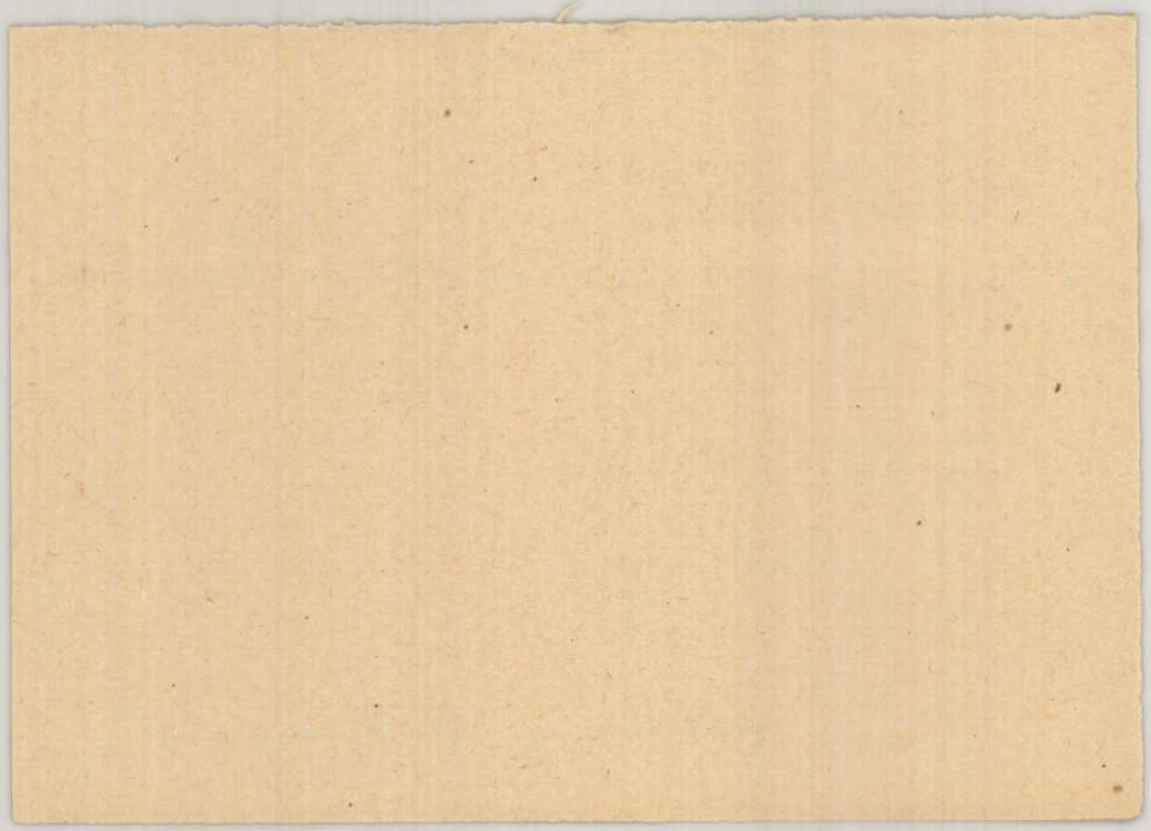

Kür Kalá József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : A zene hullámain 2.

ESTI HIRLAP Dn. 1961. márc. 10.

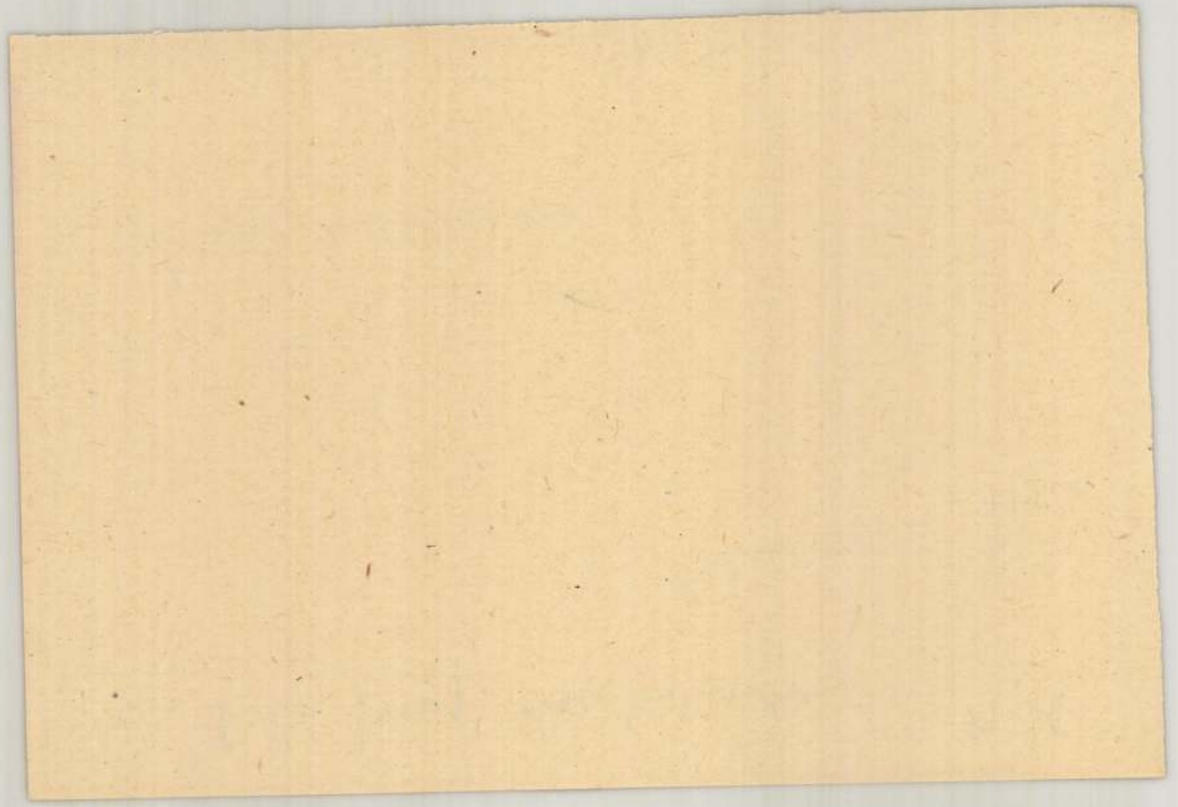

Szűr Szabó József, Karikaturista M D4

Gúnyrajz. Repr.

— : Lakásleválasztás. 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 11.

Szűr Szabó József, karikaturista. MDK.

Grimasz. Repr.

– : Két víz között 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. márc. 12.

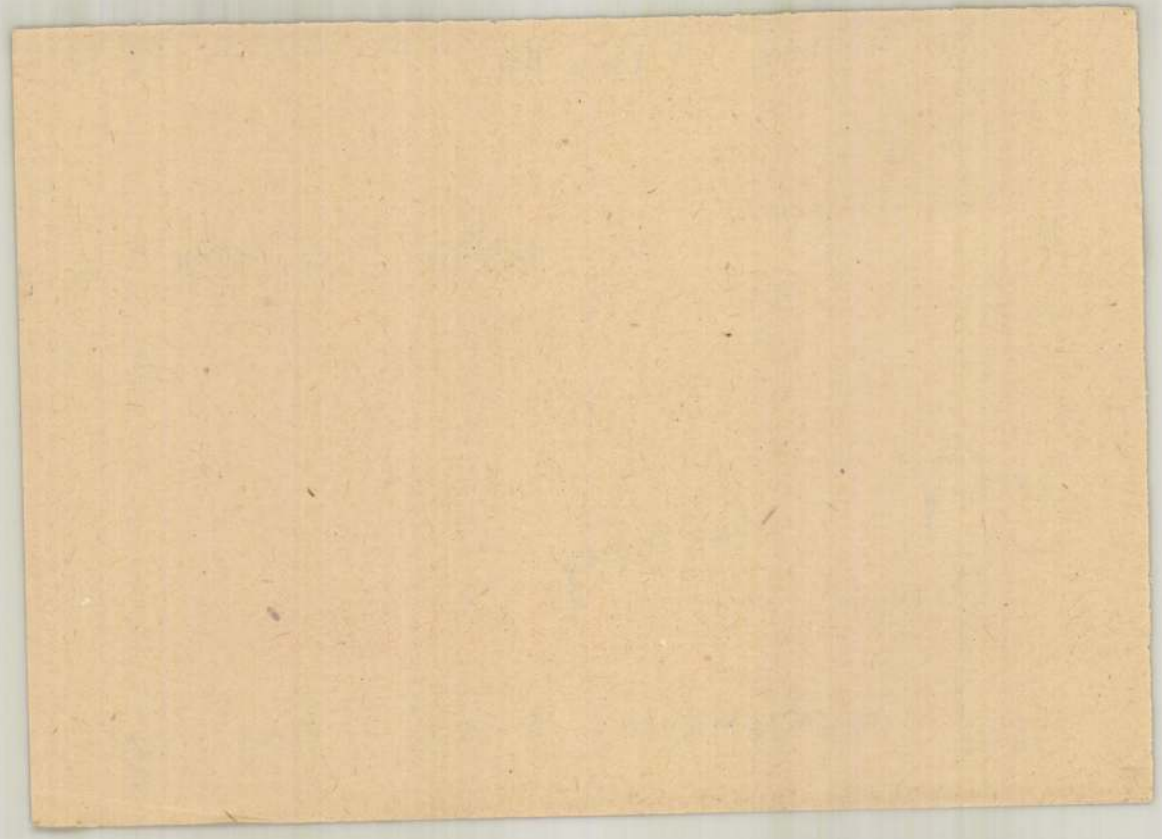

Szűr Szabó József, karikaturista 7 Dk

Nyolc rajza. Dep.

Szűr: A gyermekről 28. I.

Család és iskola, Bp. 1962. július

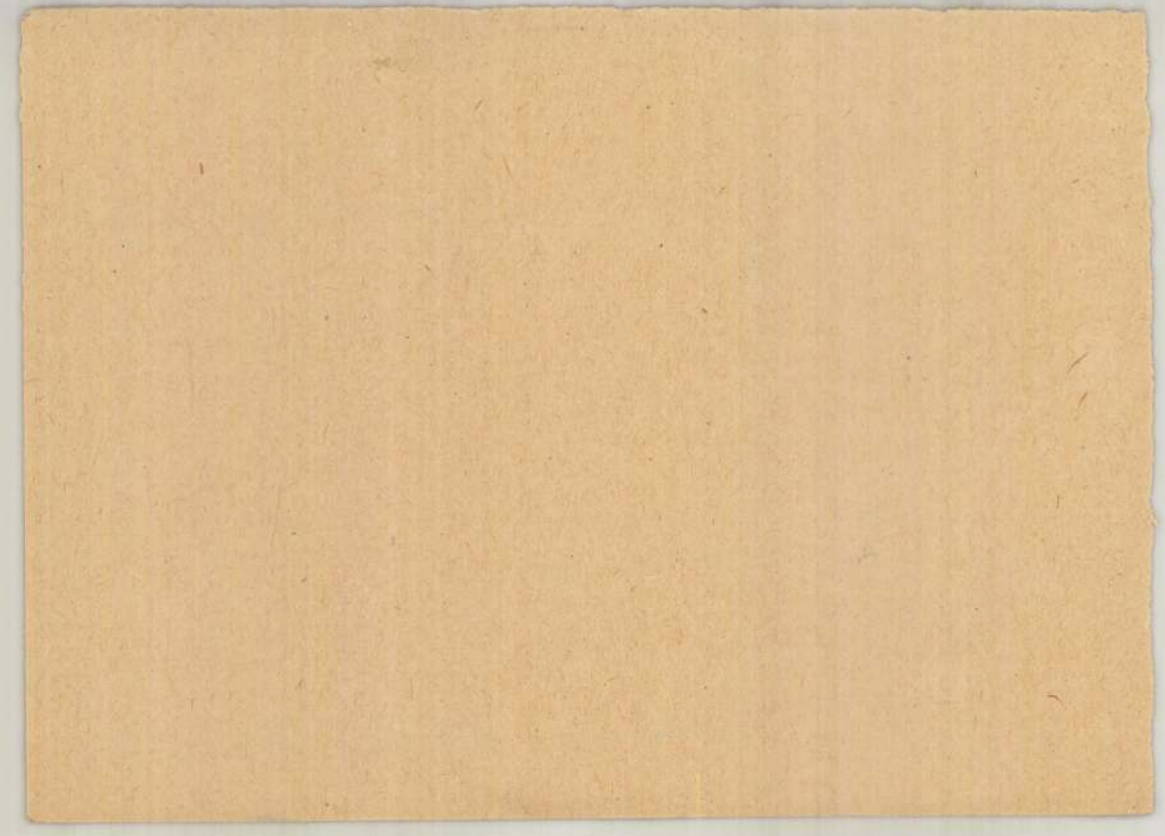

Szür-Szabó József, grafikus, MDk

Rajza. Repr.

Szabó Magda: Párizsi tükördarabok 13. l.

Család és iskola, Bp. 1962. augusztus

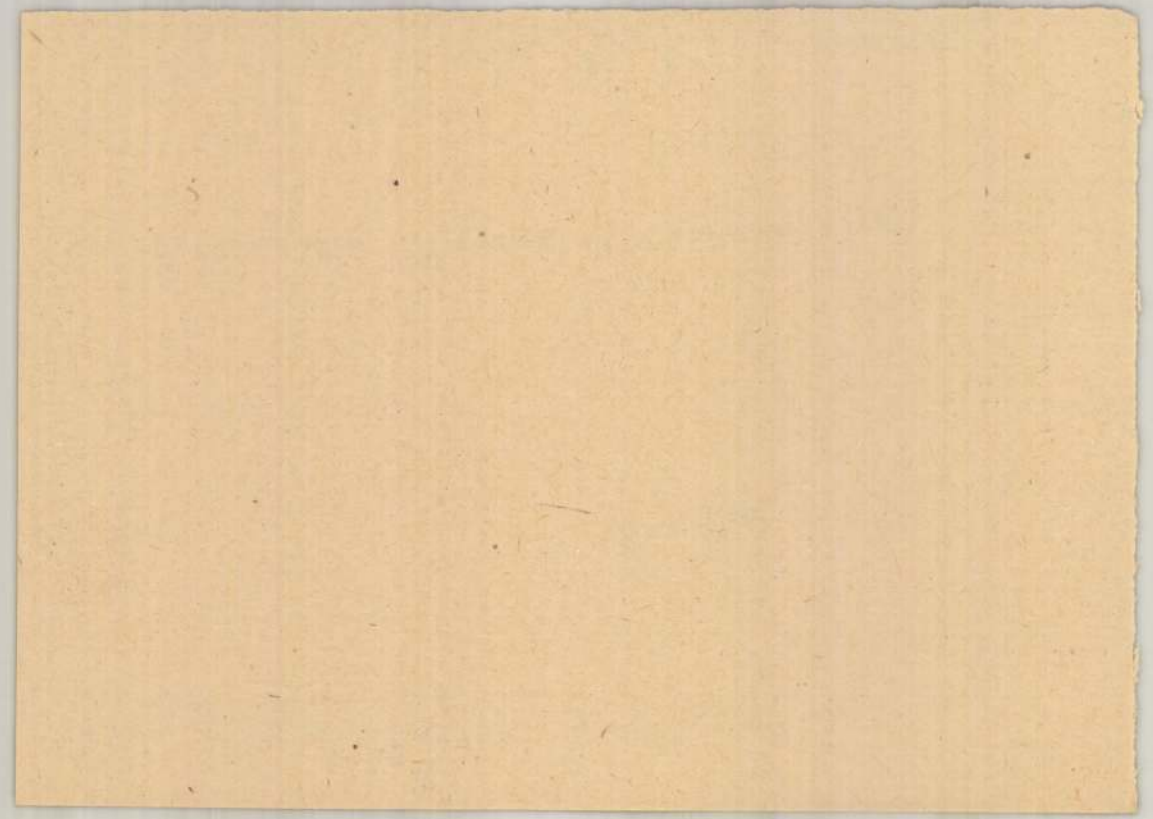

Szűr Szabó József, grafikus M Dk

Rajza. Repr.

—— : A nézőtéren 10. l

Család és iskola, Bp. 1962. július

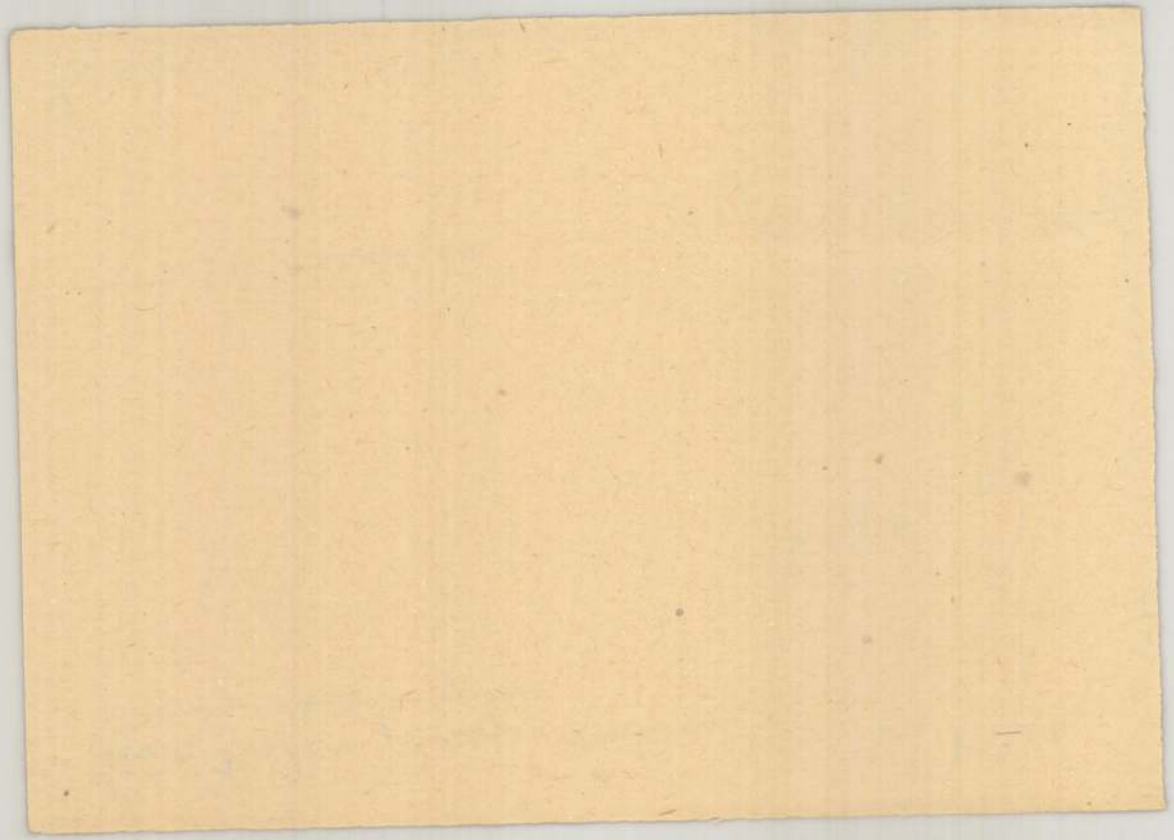

Szür-Szabó József, grafikus

MDK

Rajza.

Repr.

Balázs Sándor: Milyen tanárt szeretnek a diákok?

21. l.

Család és iskola, bp. 1962. június

Szür Szaló József, karikaturista MDK

Grünyrajz. Repr.

—: Vásárlási probléma 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1962, dec. 14.

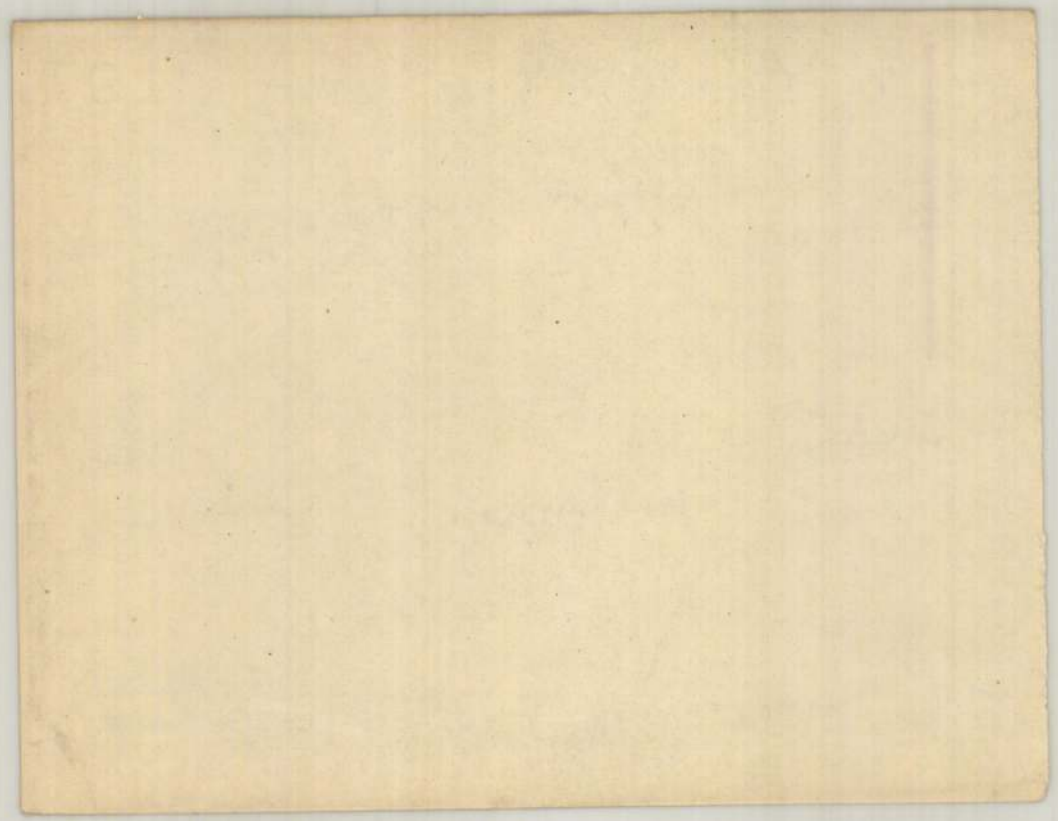

Szűr [Szabó József], karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: A szervezés szodája 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. máj: 26.

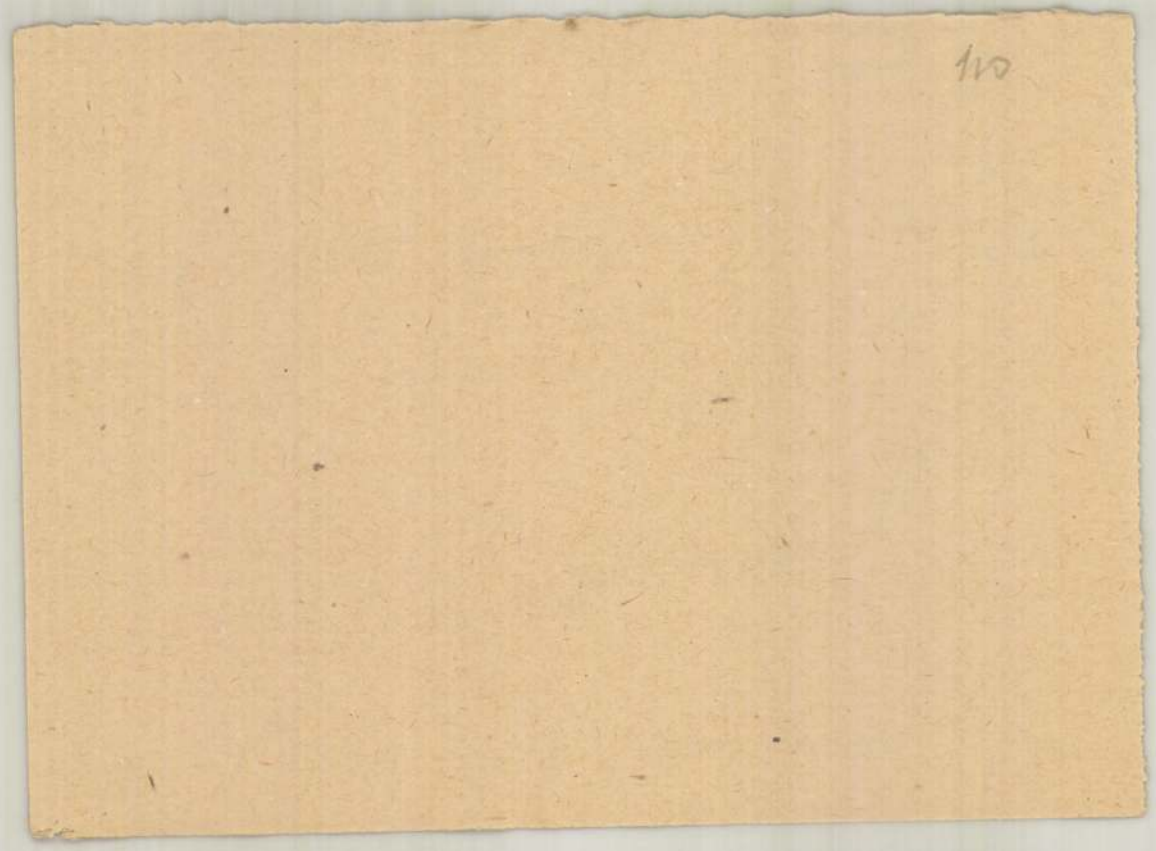

Szűr Szabó József, karikaturista 70 éves

Hiánycikk. Repr.

— : Hiánycikk 8. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 17.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

— : Elsőrendű bizonyítvány 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 7.

Sz [Szűr Szabó József], Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Pokoli ügy 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec 9.

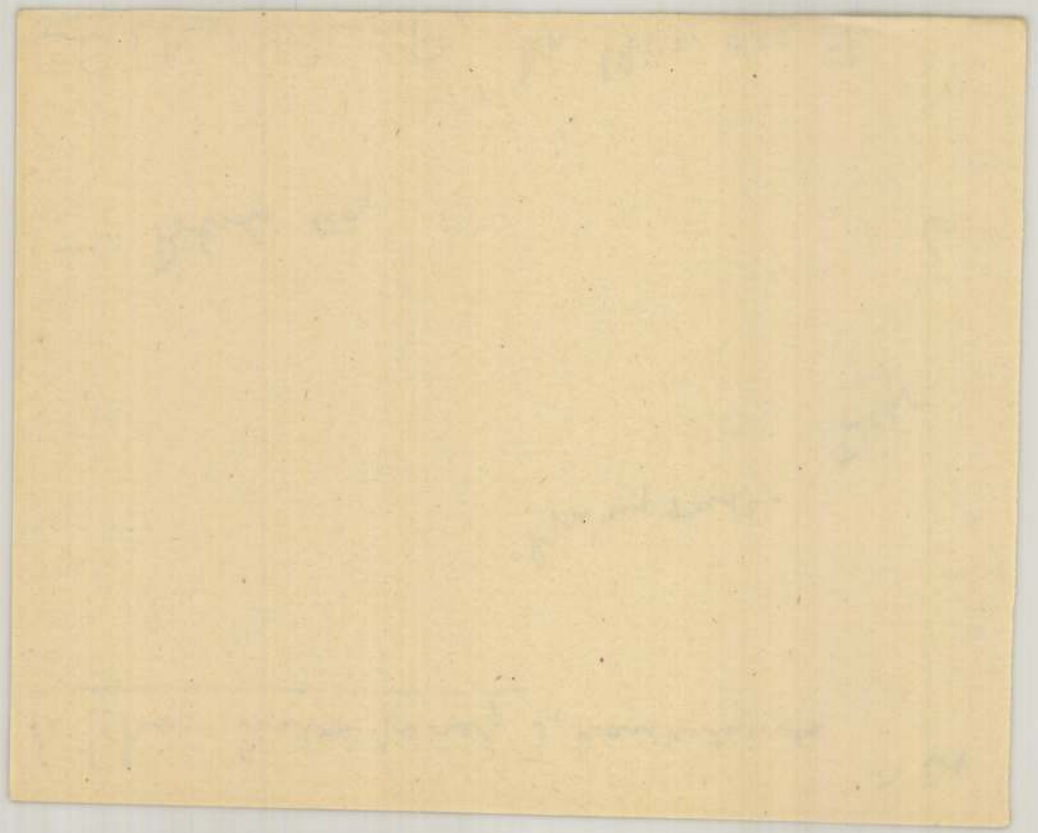

Szűr Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

— : Miből lesz a magántelefonálás 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. dec. 10.

Szür Szaló József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

—: Felnőttektől tanul a gyerek

2.1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 5.

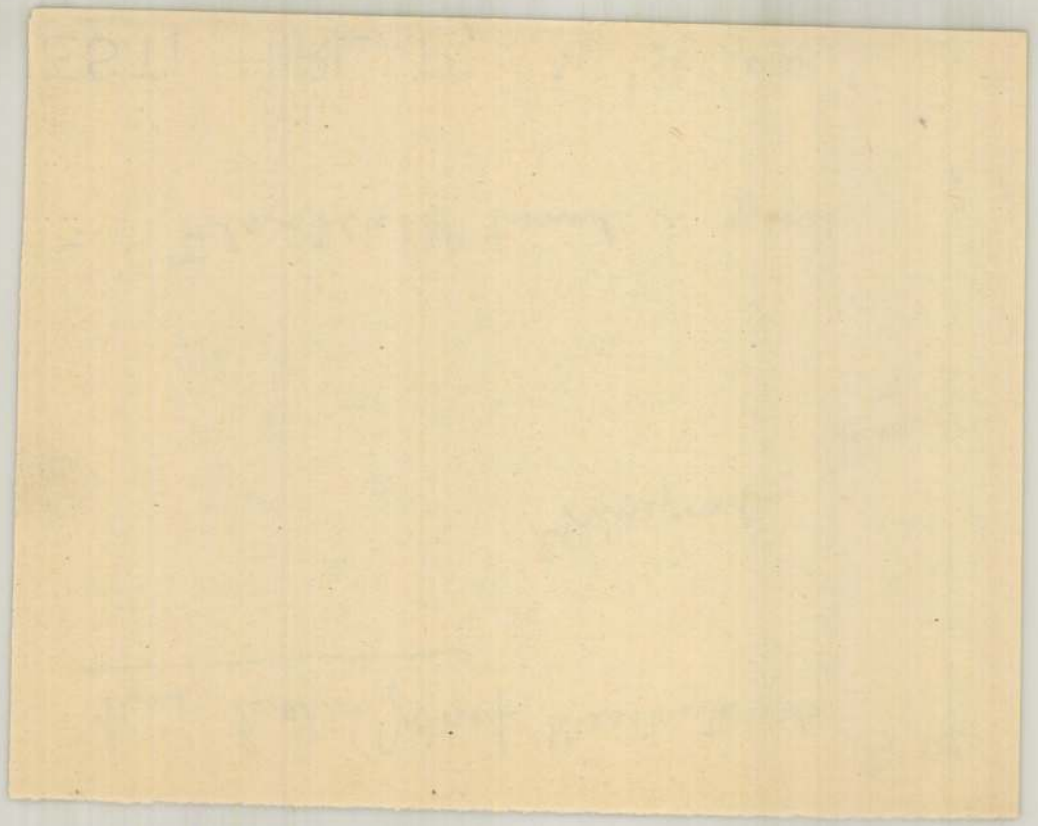

Kür Kabó József, grafikus M 04

Hét karikatúrája.

Repr.

— : Humor 28.

(Hátsó borító)

Család és iskola, bp. 1963. március

35.

Szür Szabó József, karikaturista MDL

Gúnyrajz.

Rep.

—: Főpróba 6. l

ESTI HIRLAP, bp. 1961. dec. 19.

Szür Szabó József, karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

–: A csakasértis ember 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 20.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúny rajz.

Repr

—: Zrákhordók 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 22.

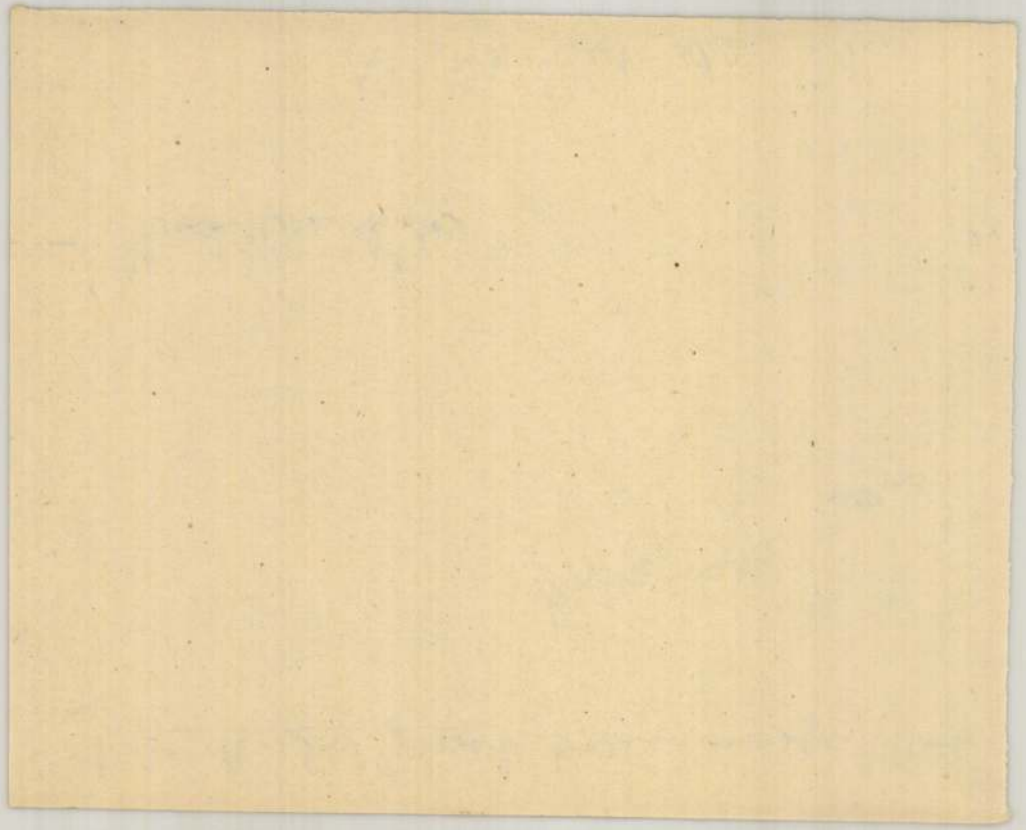

Sz. [Szür Szabó József,] karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

— Ünnepronttás 12,

ESTI HIRLAP, Bn. 1961. dec. 24.

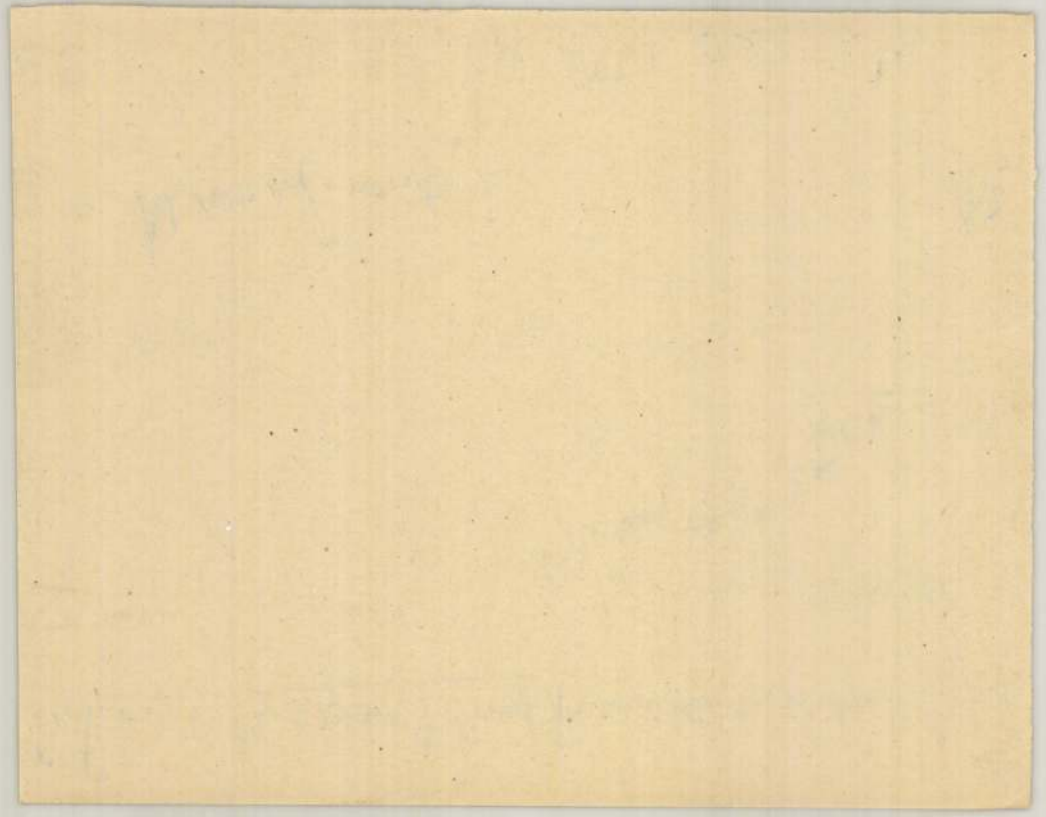

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Örület 6,

ESTI HIRLAP, Dn. 1961. dec 29.

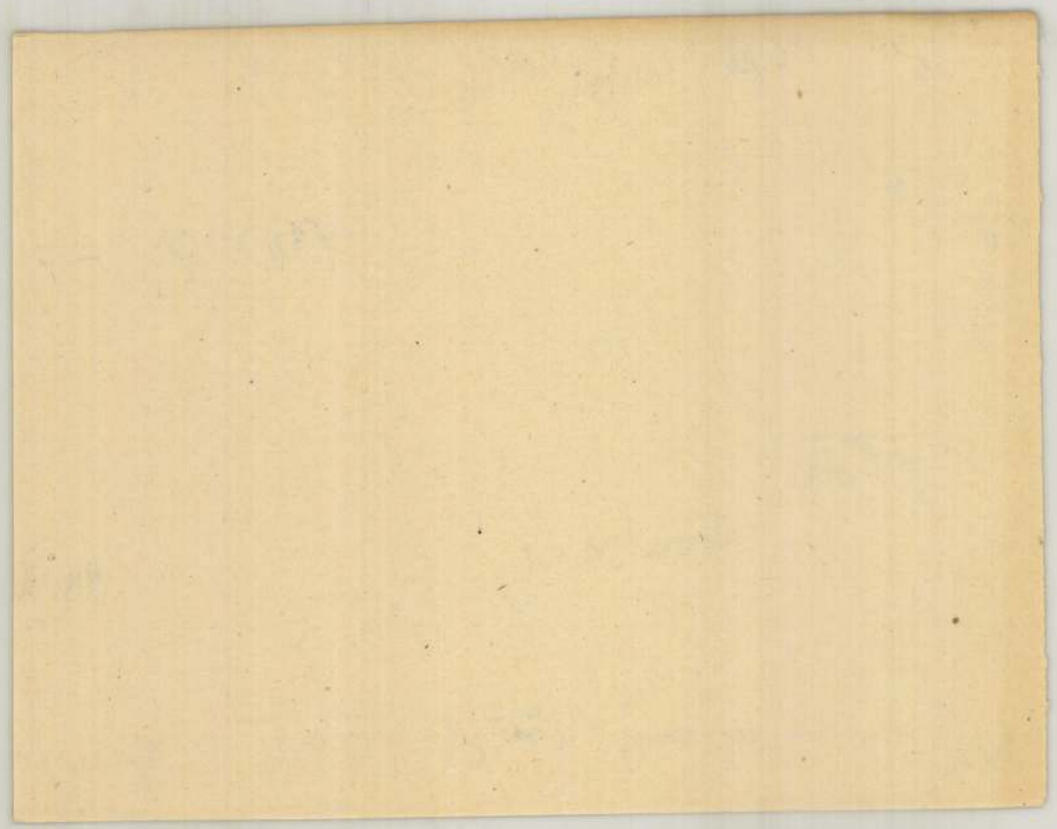

Szur Szabo József, karikaturista MDG

Gúnyrajz, Repr.

— Gorzeventek . . . . ?

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 31.

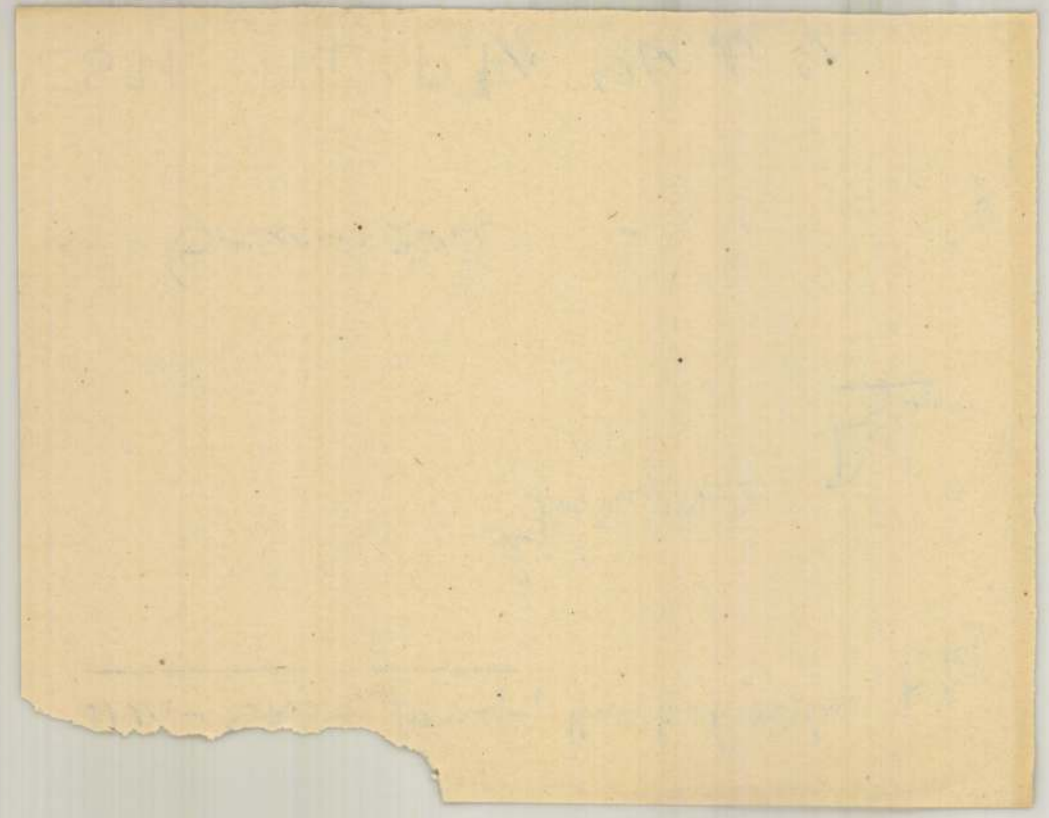

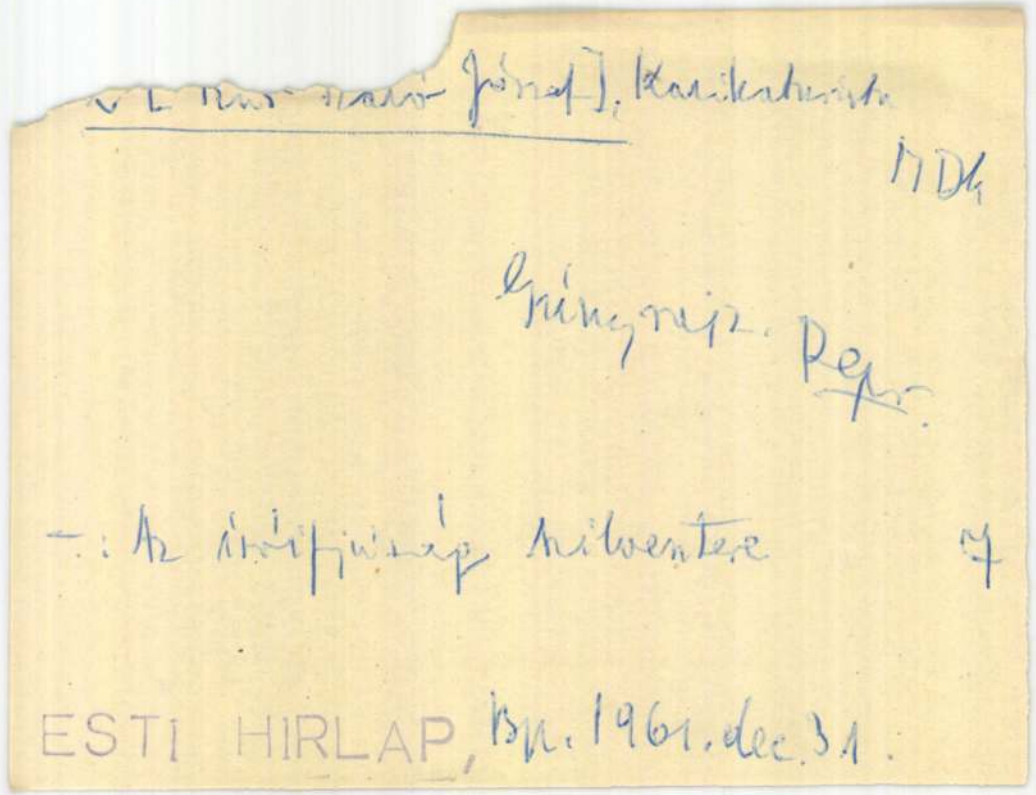

[illegible] [illegible] [illegible] József], karikaturista

MDK

Günyrajz. Repr.

–: Az írófijnép szilvestere 7

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 31.

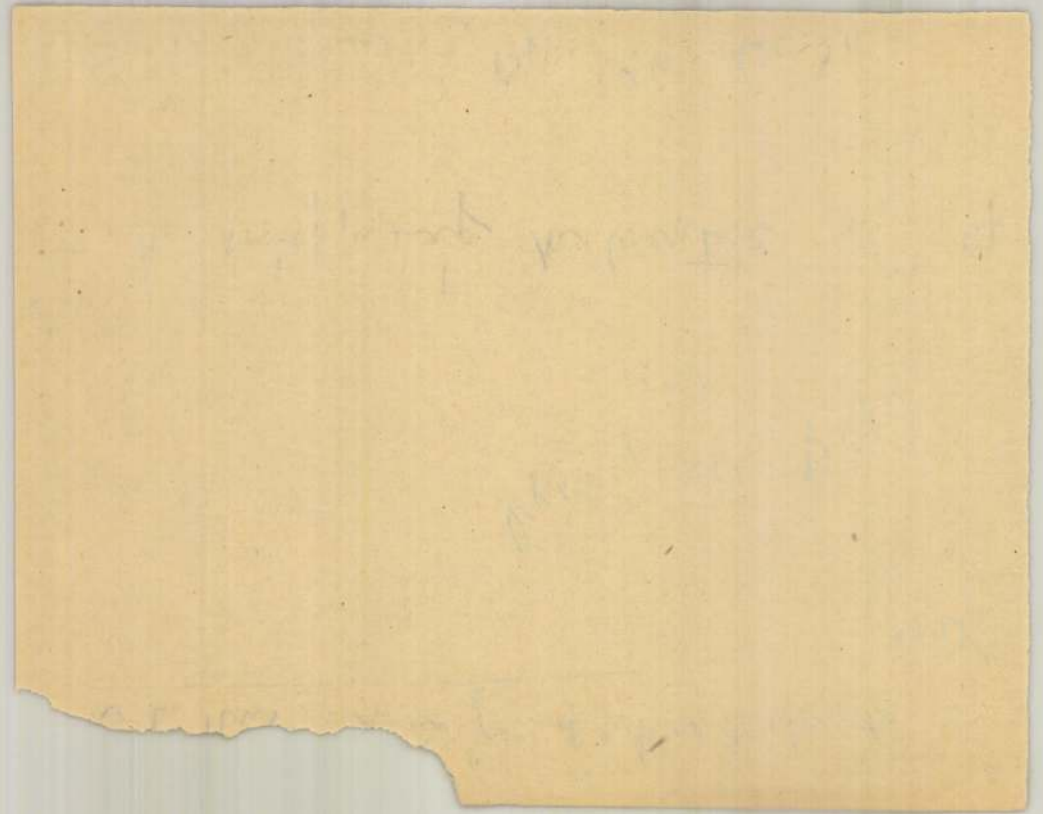

Szur [= Szabó József], Karikaturista 17 Dh

Grúnyrajz

Repr

–: A tökéletes súlytalanság 14. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jún. 30.

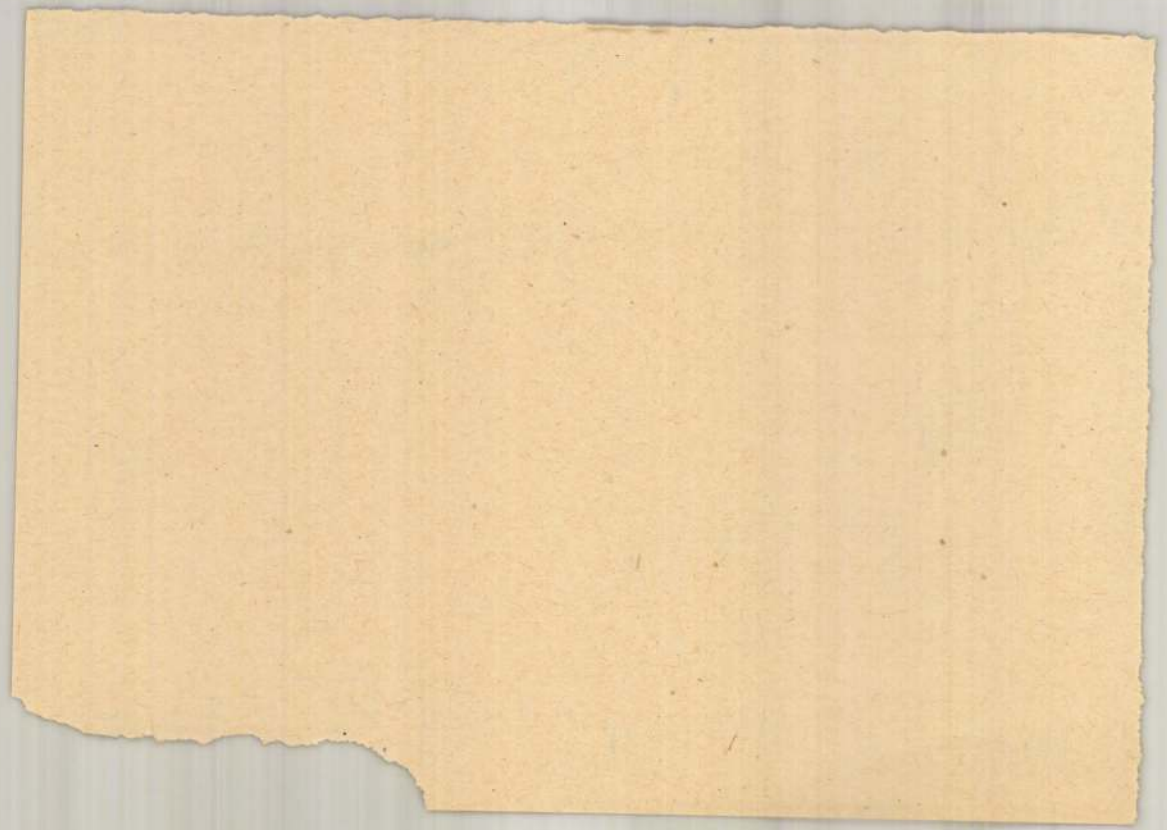

Szür [Szabó József], Karikaturista M D 4

Gúnyrajz

— : Az igazi boszorkányság 14

NÉPSZABADSÁG, Bn. 1963. jún. 16.

MDK

[illegible] [Szabó József], Karikaturista

Gúnyrajz.

Repr

– : Mindent neki

14

Népszabadság, Sz. 1963 - jún. 23

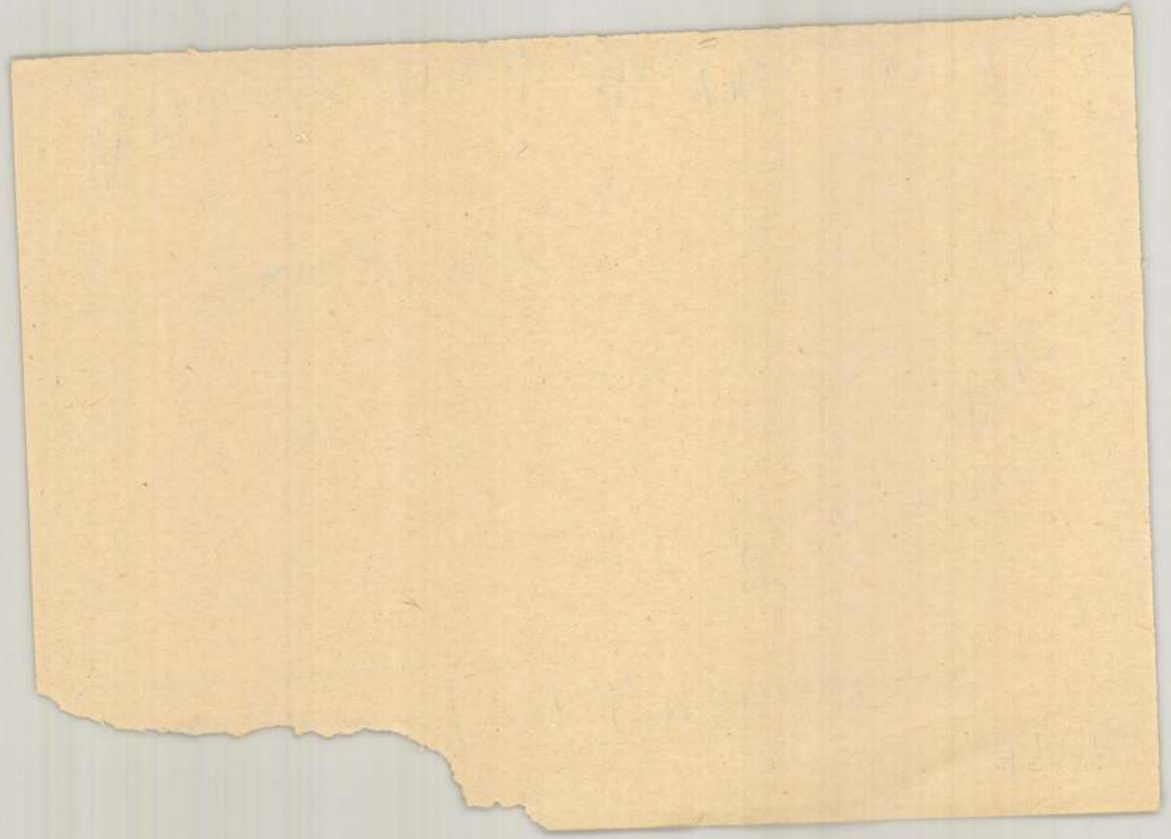

Szür Szabó József, Karikaturista M Dh

Gúnyrajz.

Repr.

— : Pesti ürutazás 4
(Hat Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. aug. 13.

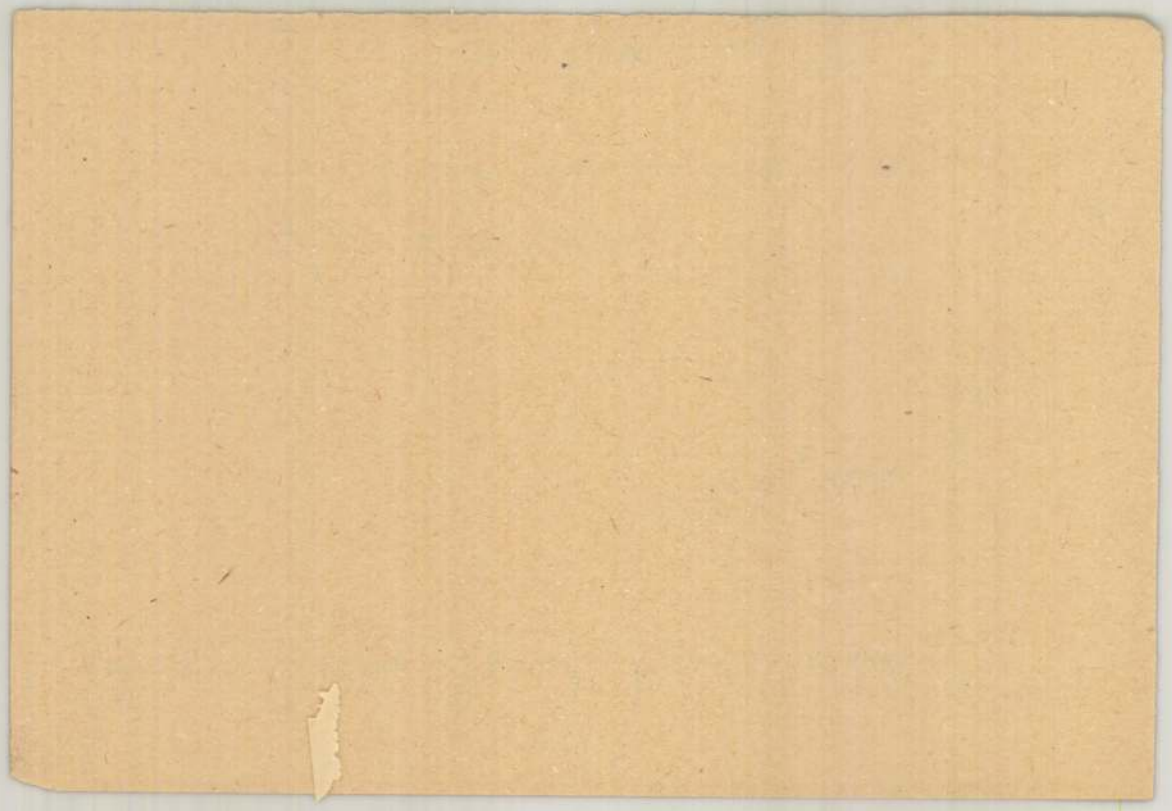

Szür Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Szürgrajz. Repr.

–: Korán kezdik 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1961. aug. 2.

Szür [Szabó József], Karikaturista M D4

Gúnyrajz.

Repr.

—: Feltívás Keringőre 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. febr. 3.

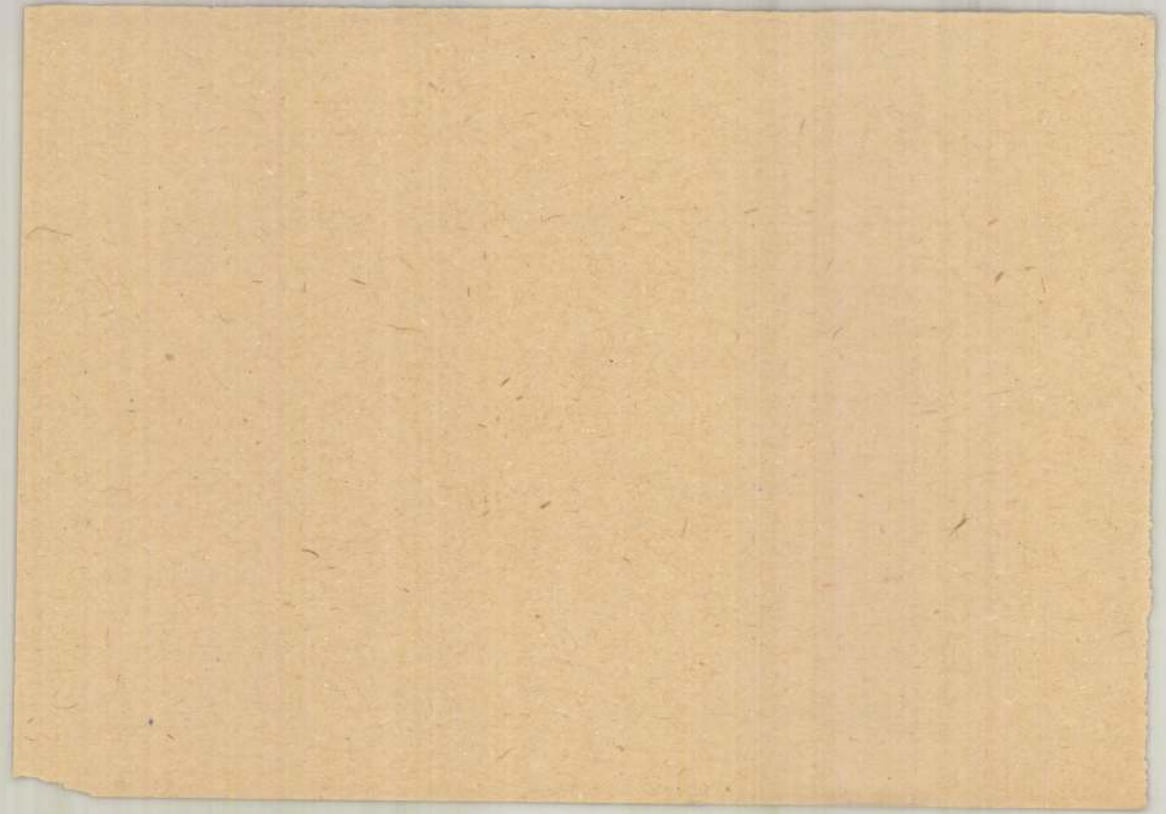

Szűr [– Szabó József], Karikaturista 7 Dj

Gúnyrajz.

Repr.

–: Következtetés

14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. febr. 10.

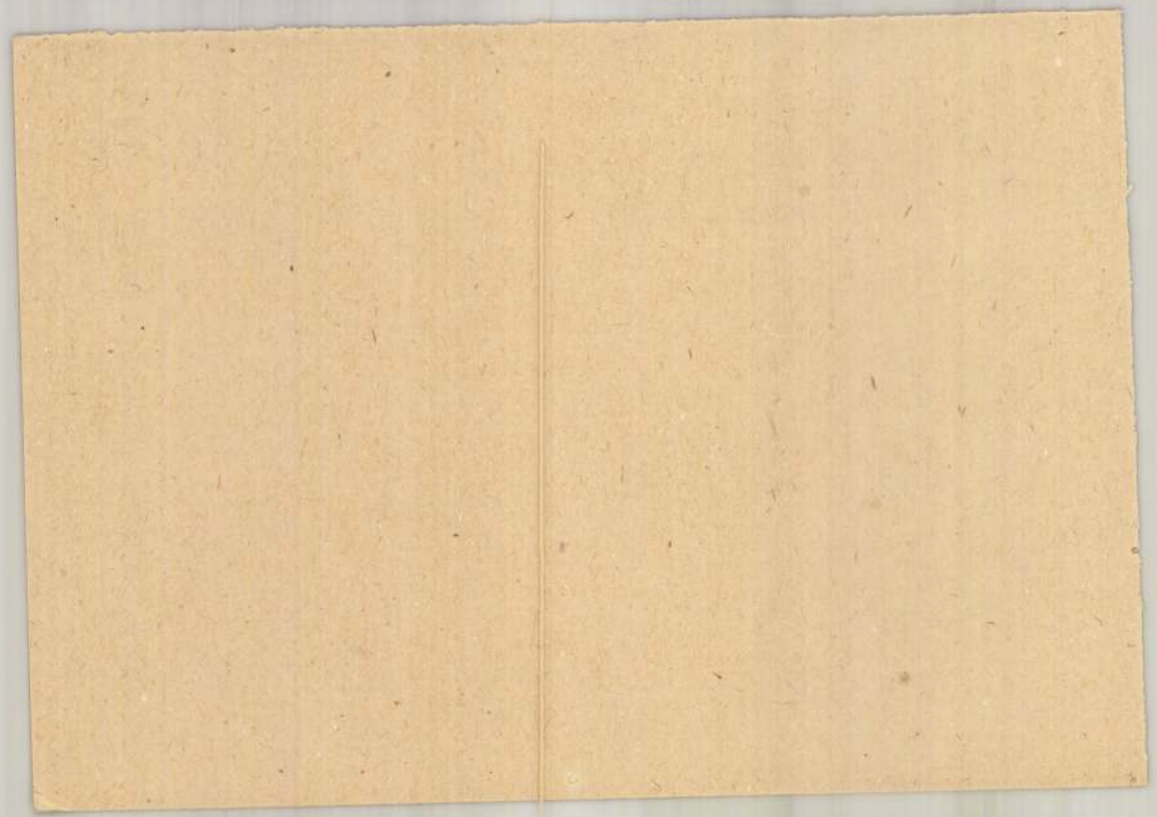

Szűr Szabó József, Karikaturista M Dk

Öt rajza. Repr.

— : Szombati bevásárlás 5. l.
(Karikatúra-sorozat)

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. júl. 30.

Szűr Szabó József, Karikaturista 7 Dk

—: Jó estét 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. júl. 29.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

— : Magnózás 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. júl. 18.

Szür Szabó József, Karikaturista MDL

Gúnyrajz.

Repr.

— : Embere válogatja 2.

ESTI HIRLAP. 1bn. 1961. júl. 22.

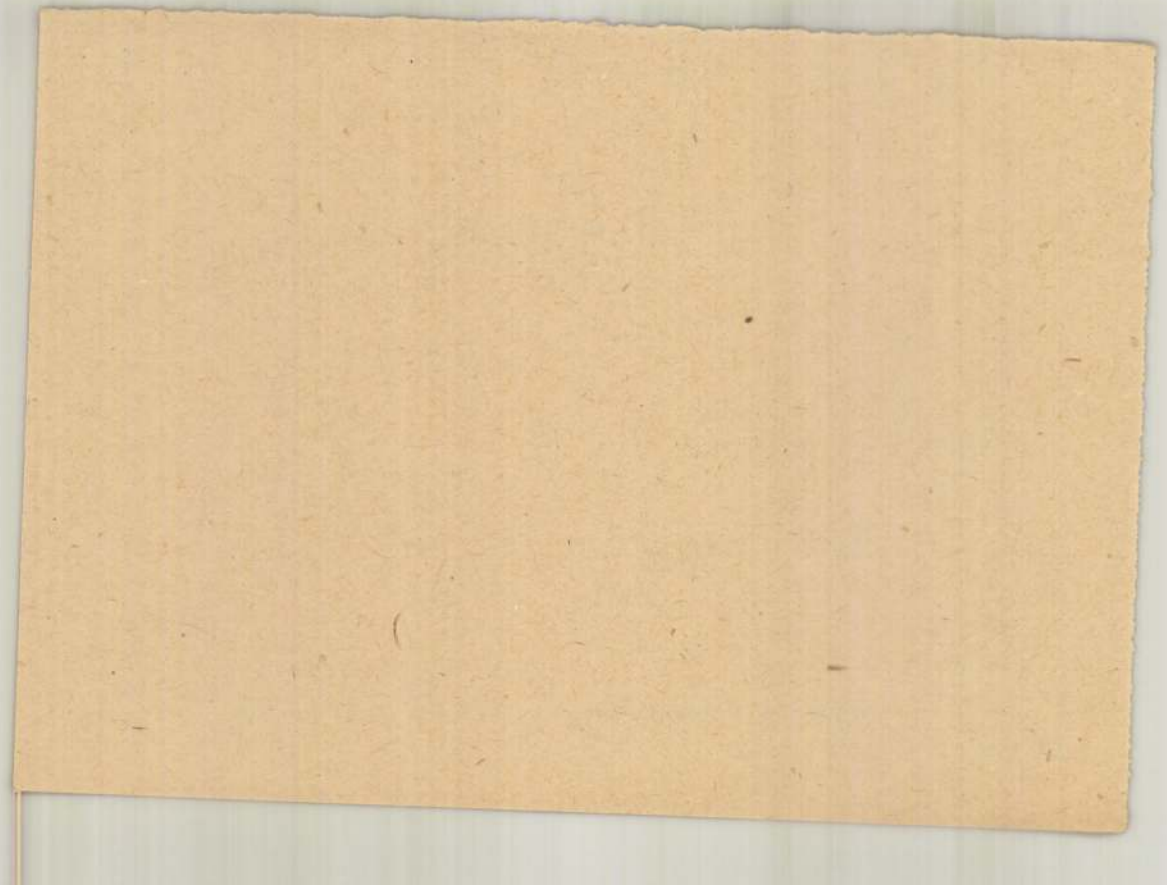

Szűr Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz: Repr.

—: Szombat 5.l.

(5 rajz)

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. júl. 23.

Sz [Szűr Szabó József], Karikaturista MDh

Grúnyrajz.

Dep.

– Egy heggyel is megtörténhet 3

ESTI HIRLAP Bp. 1962. jun. 6.

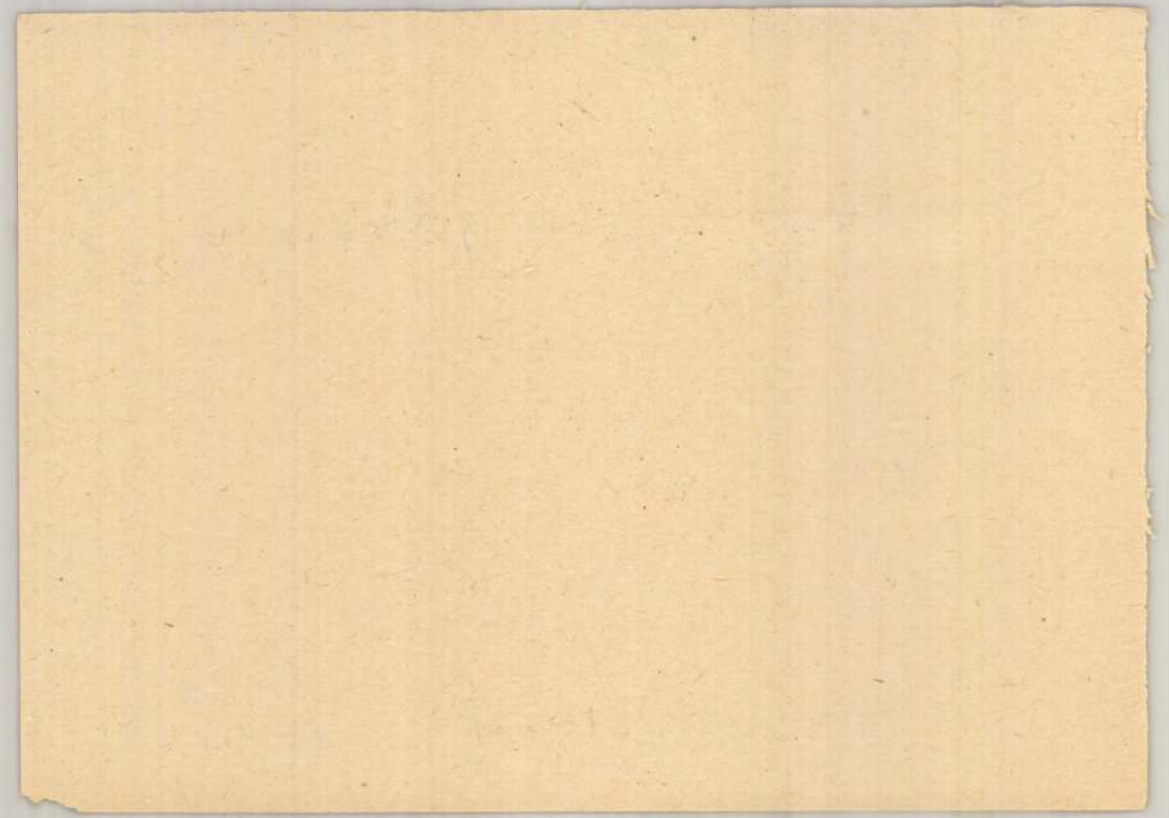

Szűr Szabó József, Karikaturista 17 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

— Sorházé a jövő 6.1

ESTI HIRLAP, Bu. 1962. jan. 13

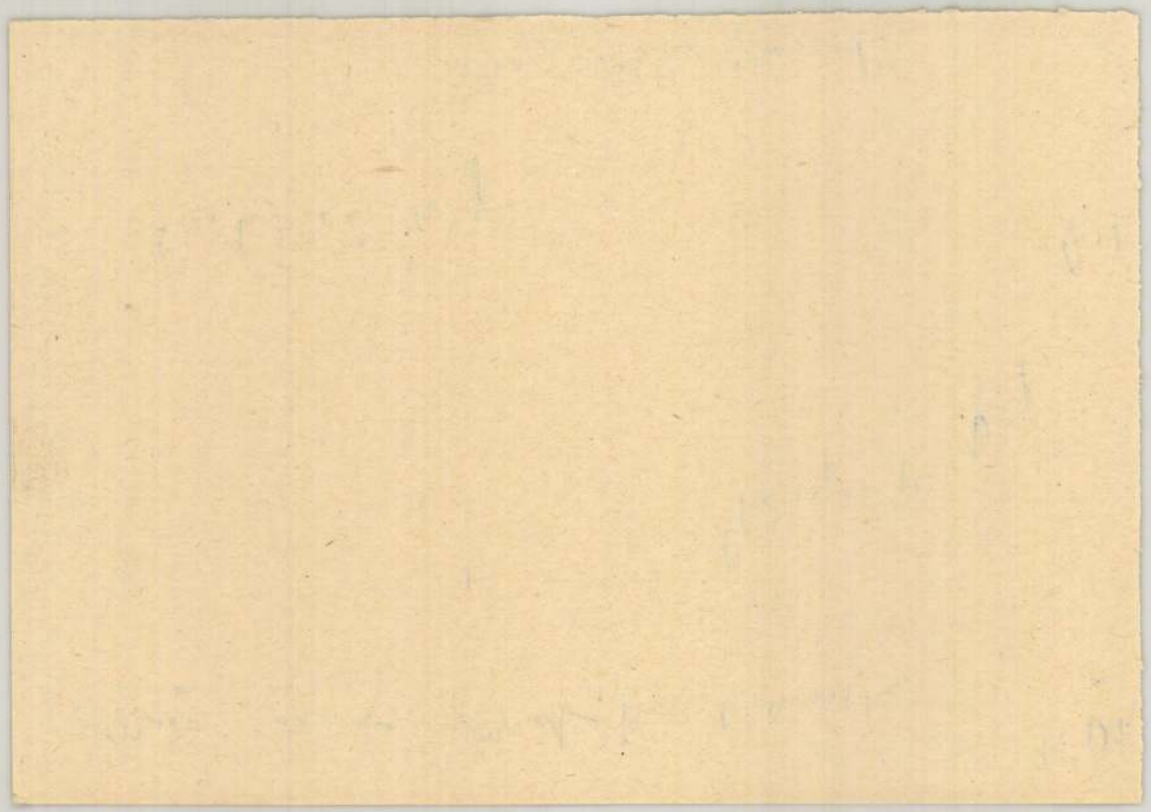

Szü – Szabó József, Karikaturista MDG

Grünyrajz.

Repr

– Egyetemista 6.

ESTI HIRLAP. Bp. 1962. jan. 24.

Szűr Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr

– Ragadós példa 3.

ESTI HIRLAP, Bu. 1962. jan. 26

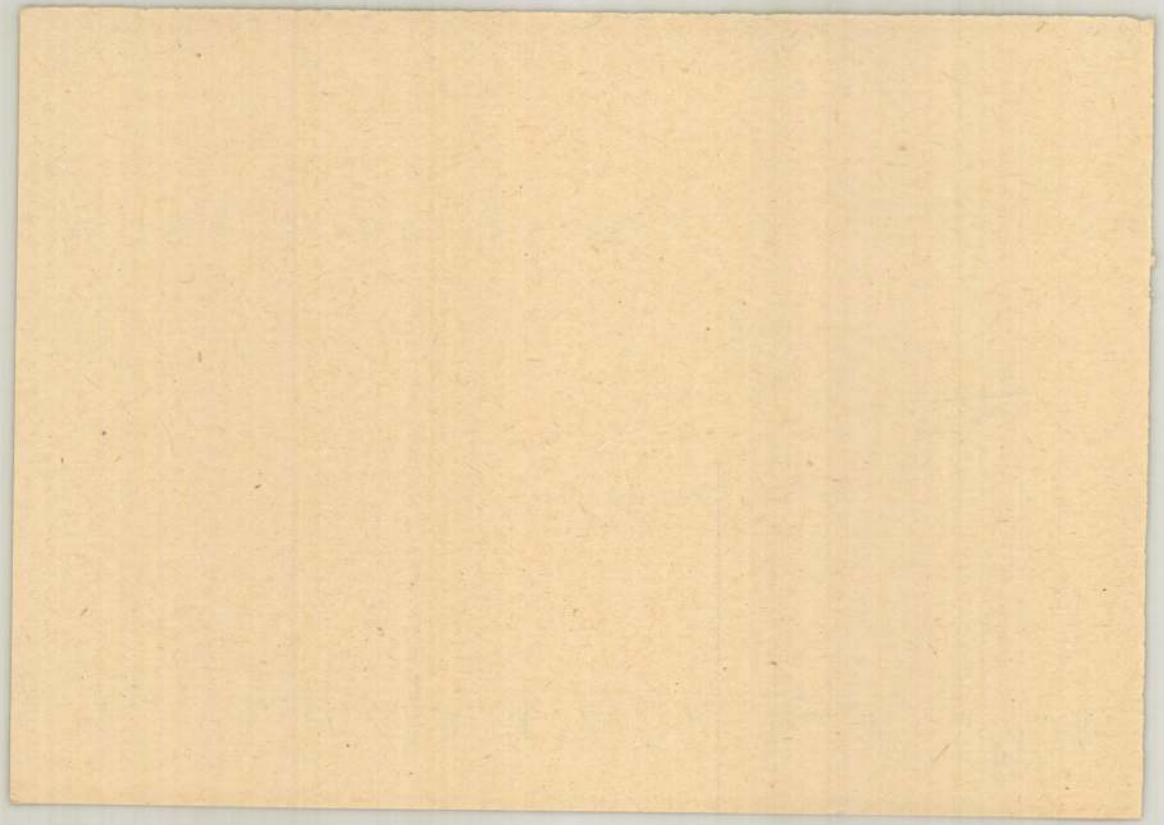

Szűr Szabó József, karikatúrista MDL

Négy rajza.

Repr.

— : Közlekedésről van szó 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. jan. 28.

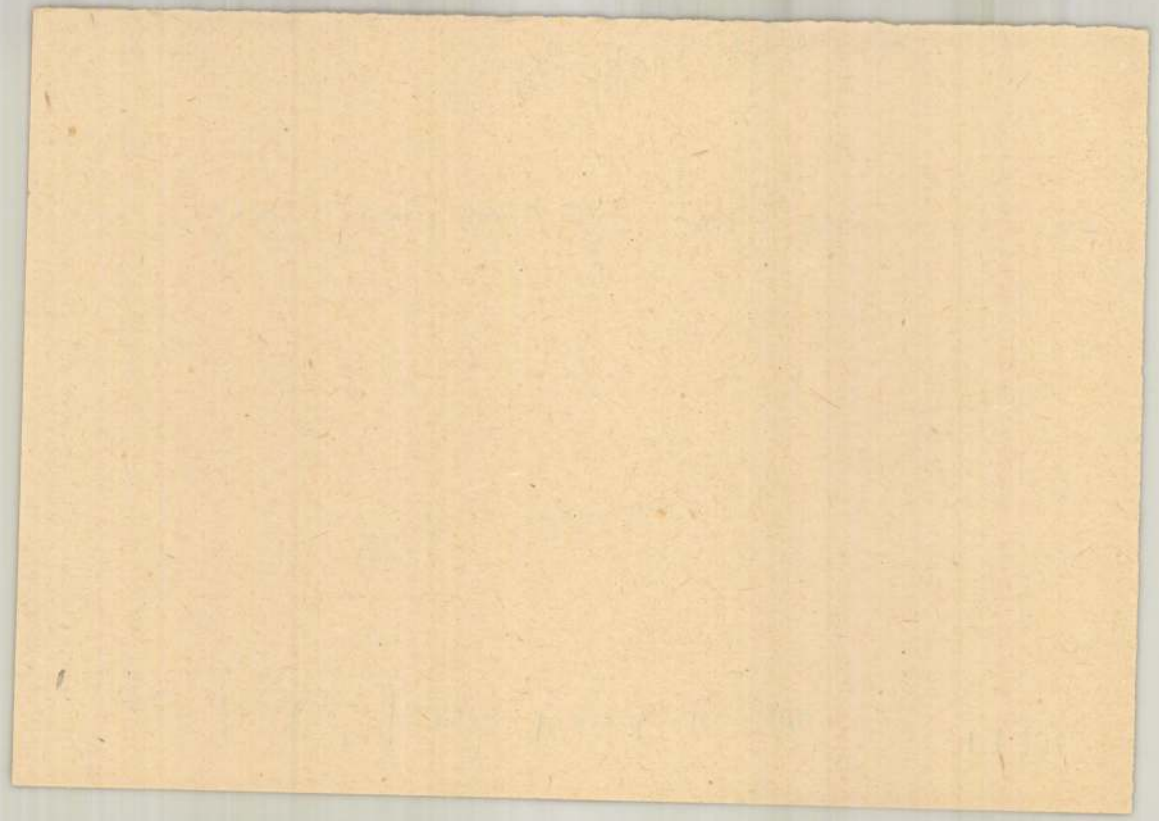

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Készül a könyvkritika 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. júl. 11.

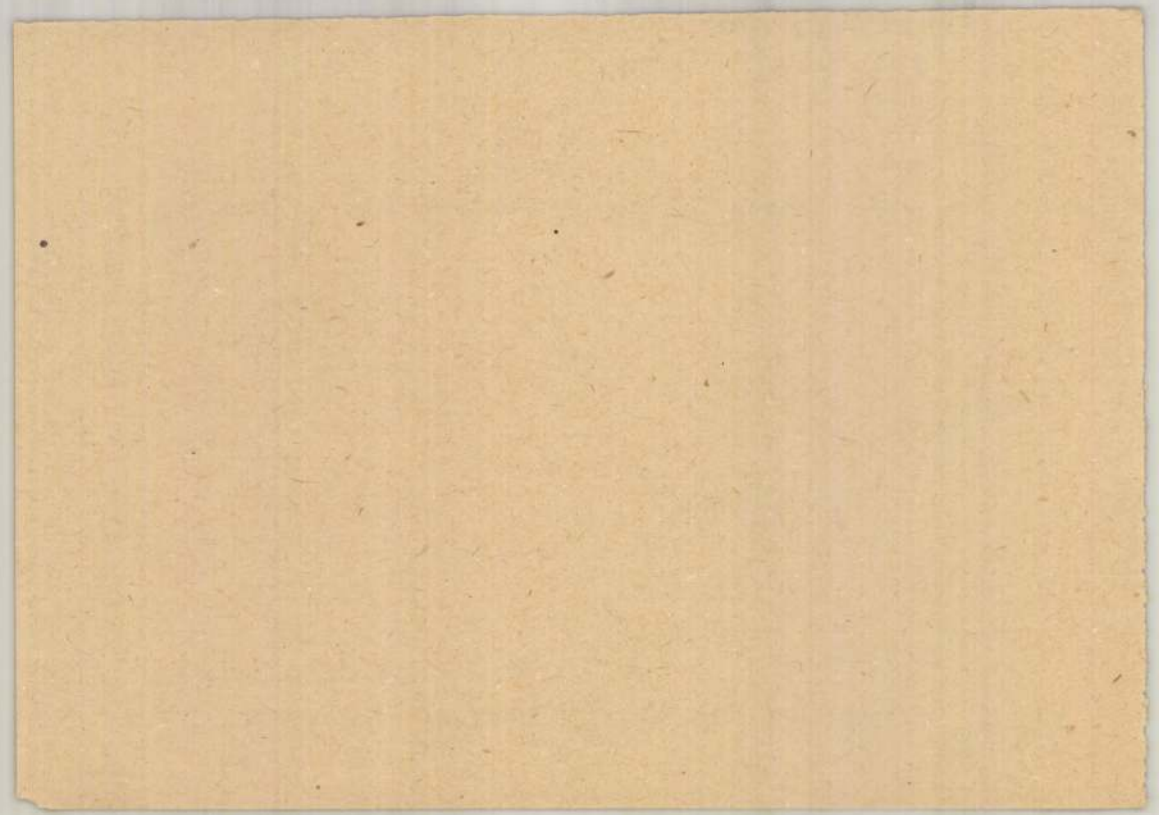

Szür Szabó József, karikaturista 7 Dh

Gúnyrajz. Repr.

—: Egy fafaragó művész életműve 2.

ESTI HIRLAP, bn. 1961. júl. 12.

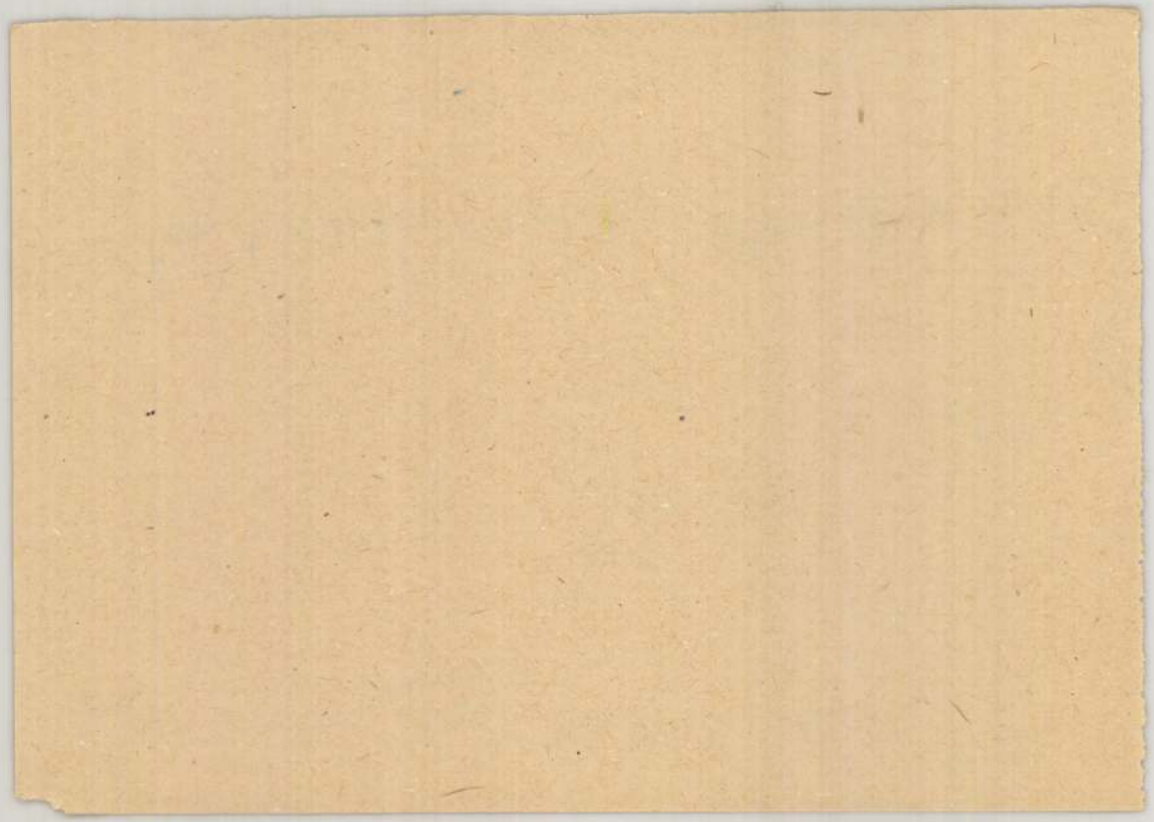

Szűr [- Szabó József], karikaturista

MDK

Gúnyrajz. Repr.

-: Kikap a csapat 14

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. május 5.

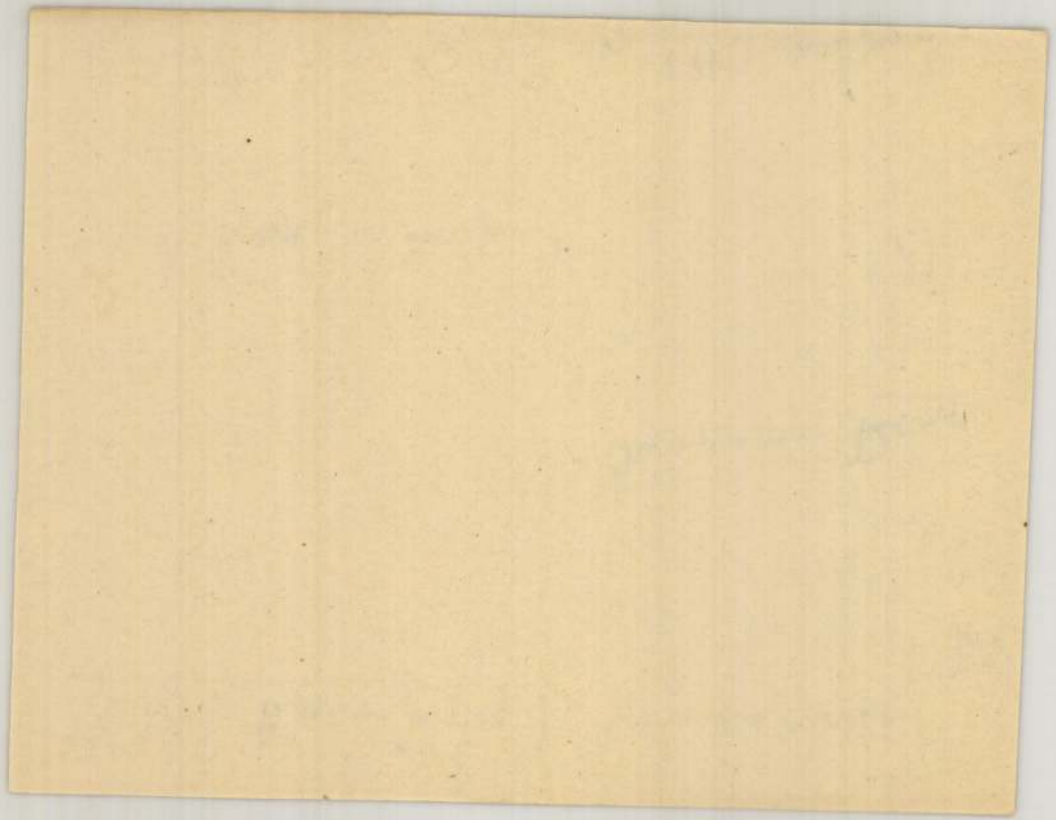

Szür [Szabó József], karikaturista MDk

Gúnyrajz. Repr.

–: Stratégiai megbeszélés 14.

NÉPSZABADSÁG, Dn. 1963. máj. 12.

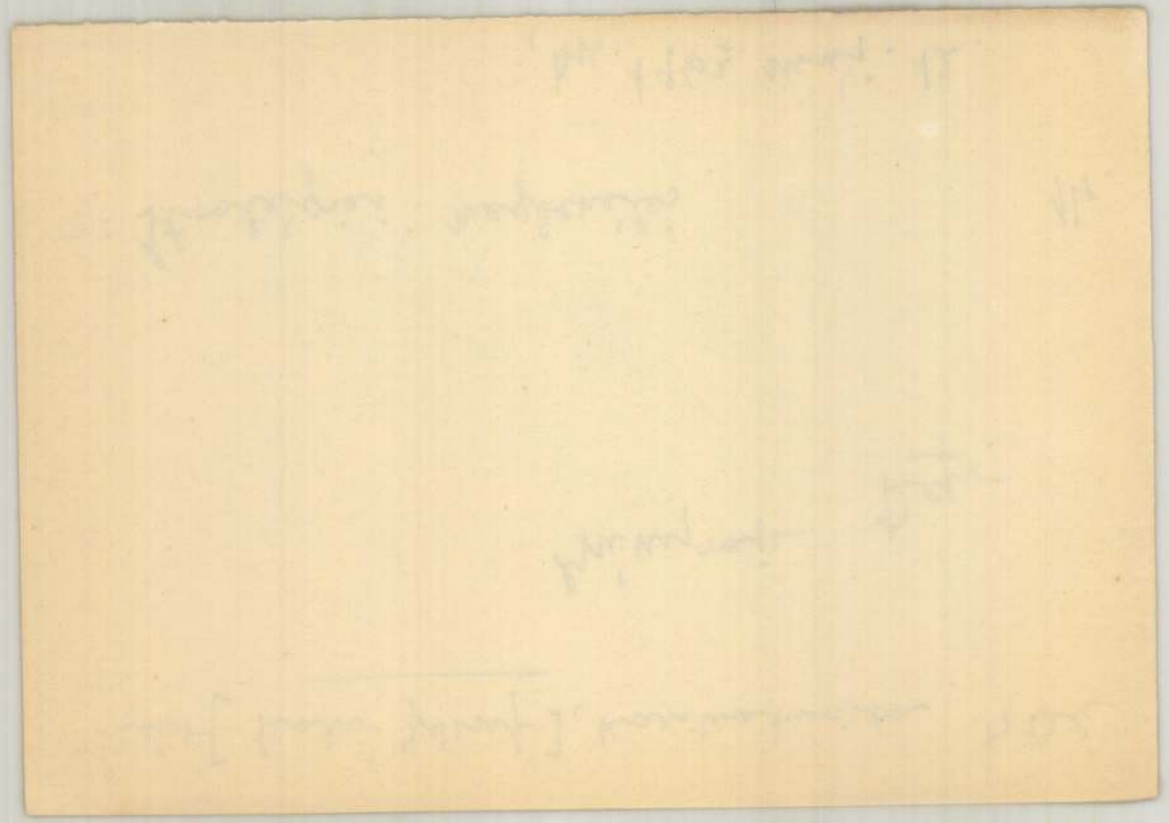

Szür [- Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Néha elhelne 14. l

NÉPSZABADSÁG, Bn. 1963. máj. 19.

Szűr Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz. Repr.

— : Papagájfészkeket telepítenek a Városligetbe 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 29

Szür Szabó József. Karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr.

– : Pesti erkély 6. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. nov. 18.

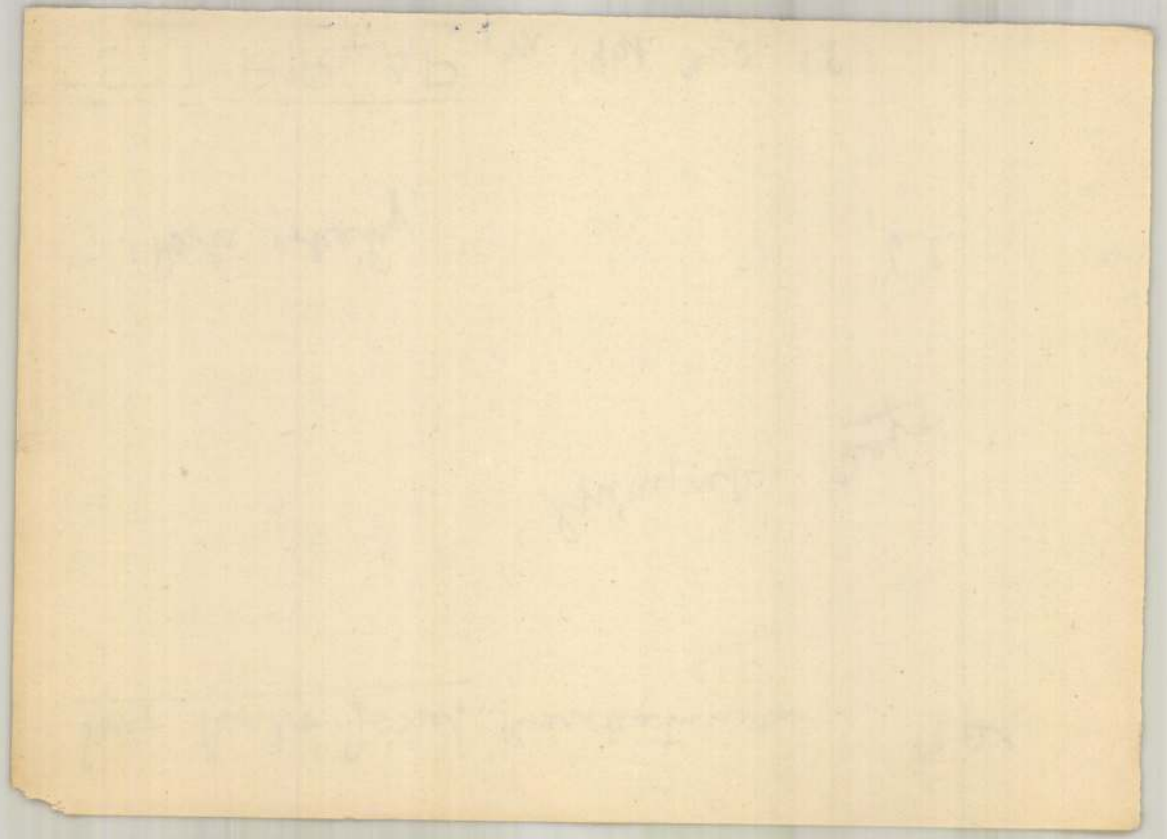

Sz. Szűr Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

— : Pesti vőlegény 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 23.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Ötvudatosodunk 6.8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 24.

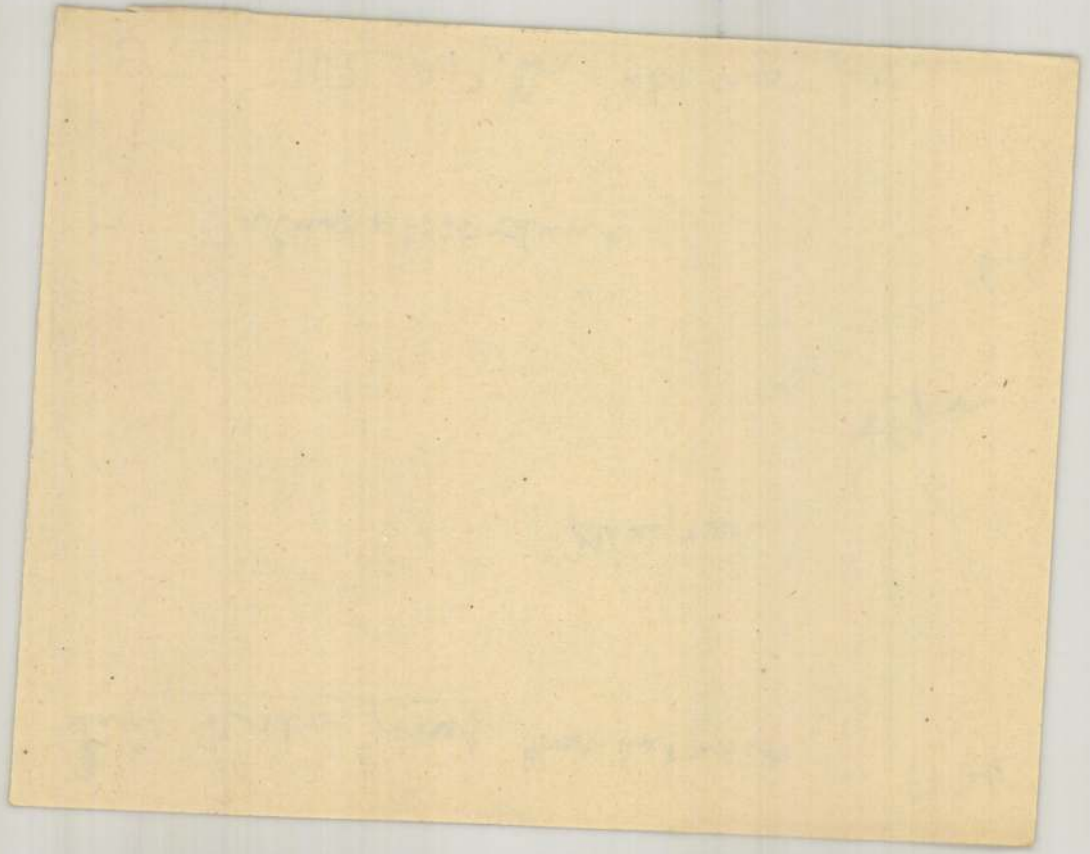

Szür. Szabó József, Karikaturista MDh

Gúmprajz.

Repr.

—: Üvegberáltó boltok nyílnak 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 25.

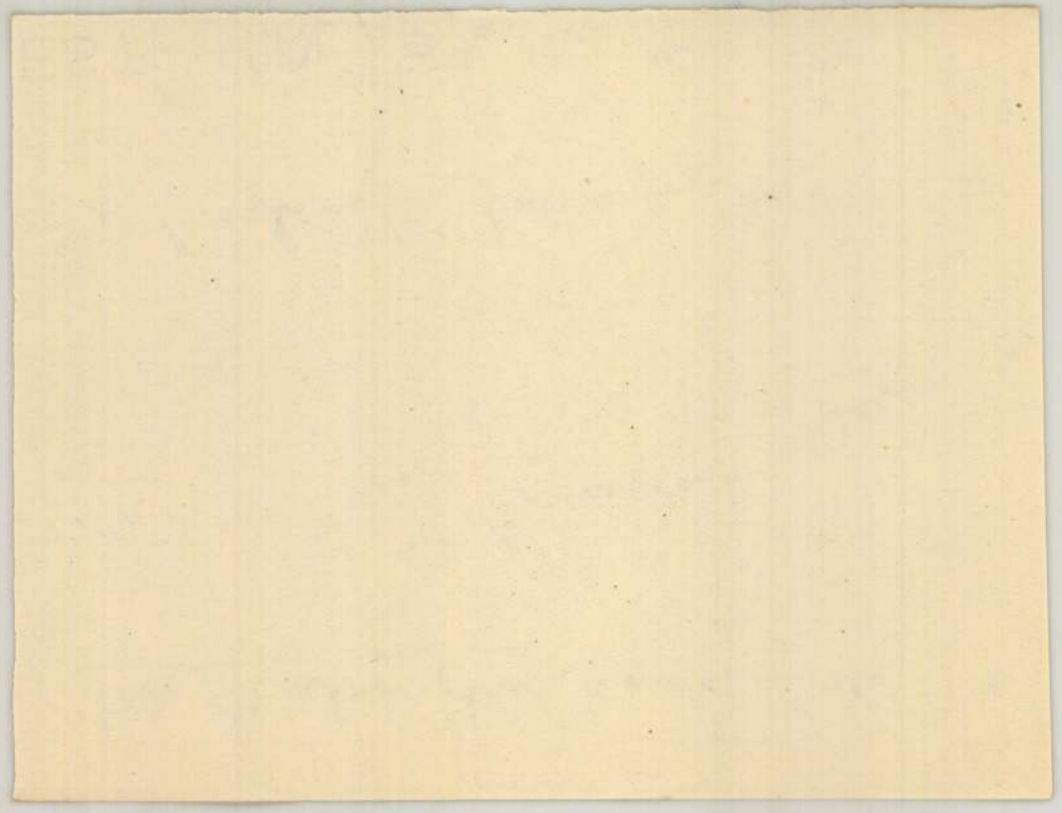

Szűr Szabó József, karikaturista M Dh

Gúnyrajz.

Repr.

—: Akit nem ért meg a kora

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 26.

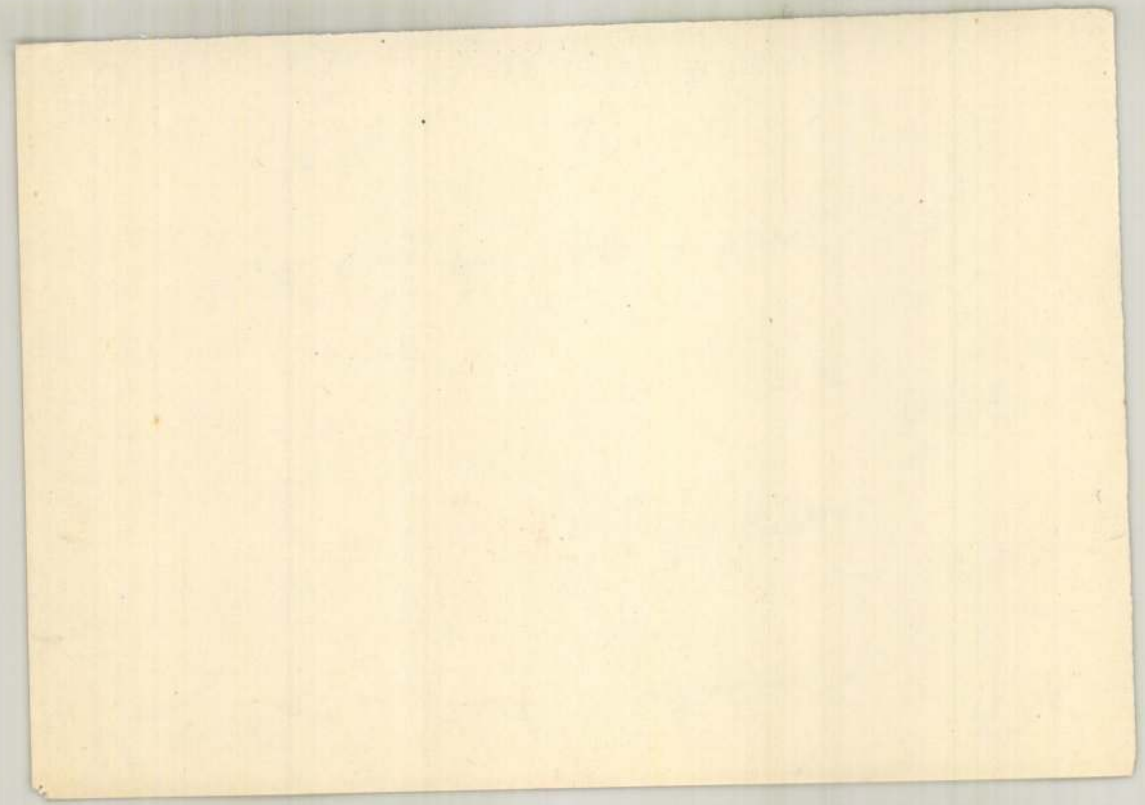

Szűr Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

—: Gépzene 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. nov. 28.

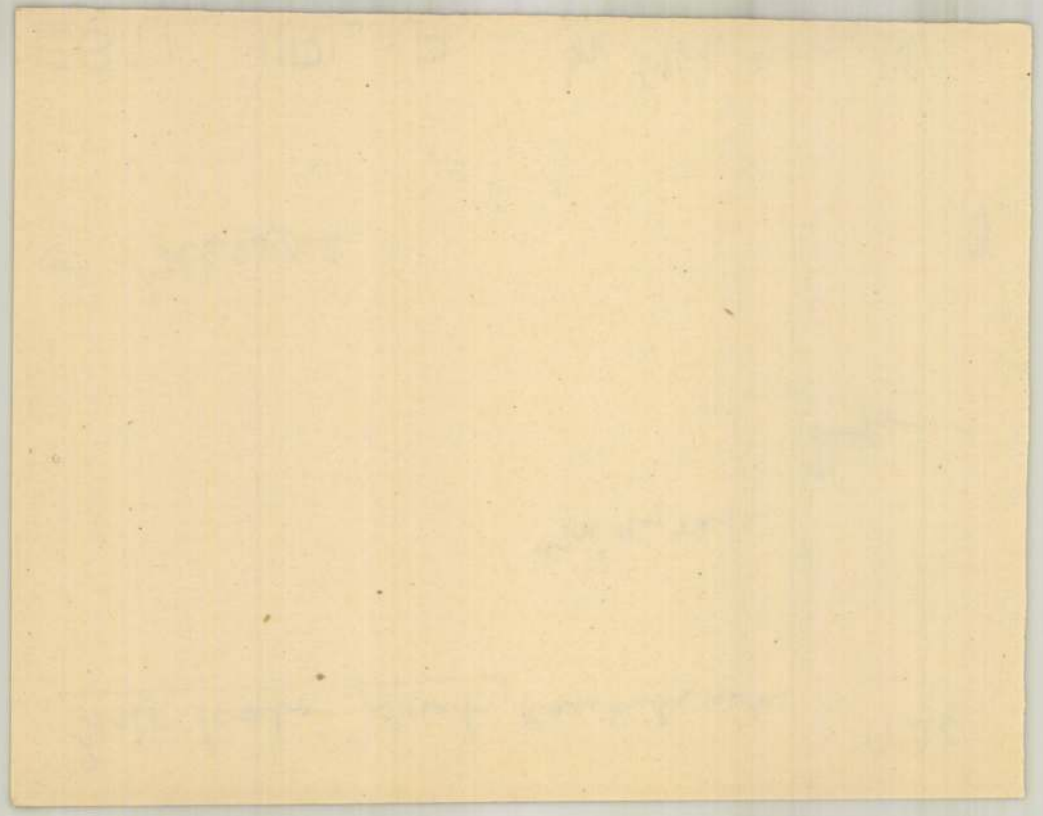

Szűr Szabó József, karikaturista MDH

Grüm, rajz.

Repr.

–: A vendéglátóipari helyiségekben tilos a táskarádiózás 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 12.

Szür [- Szabó József], Karikaturista MDK

Grúnyrajz. Repr.

14. l.

— : Bizalom

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. febr. 24.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnykép.

Repr

—: Lelkiismeretes ellenőrzés 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. nov. 16.

MDK

Szür Szabó József, festö

az UME rendes tagjai közé tartozik.

Az UME I.bp.-i kiállitása. -Nemz. Szal. 1928 febr.

SZÜRE-Szabó József M.D.K.

rajzai a szófiai Magyar Kulturális Intézet bemutató termében rendezett magyar karikatura kiállitáson

Napló
Magyar Nemzet 1962. november 1. 4.l.

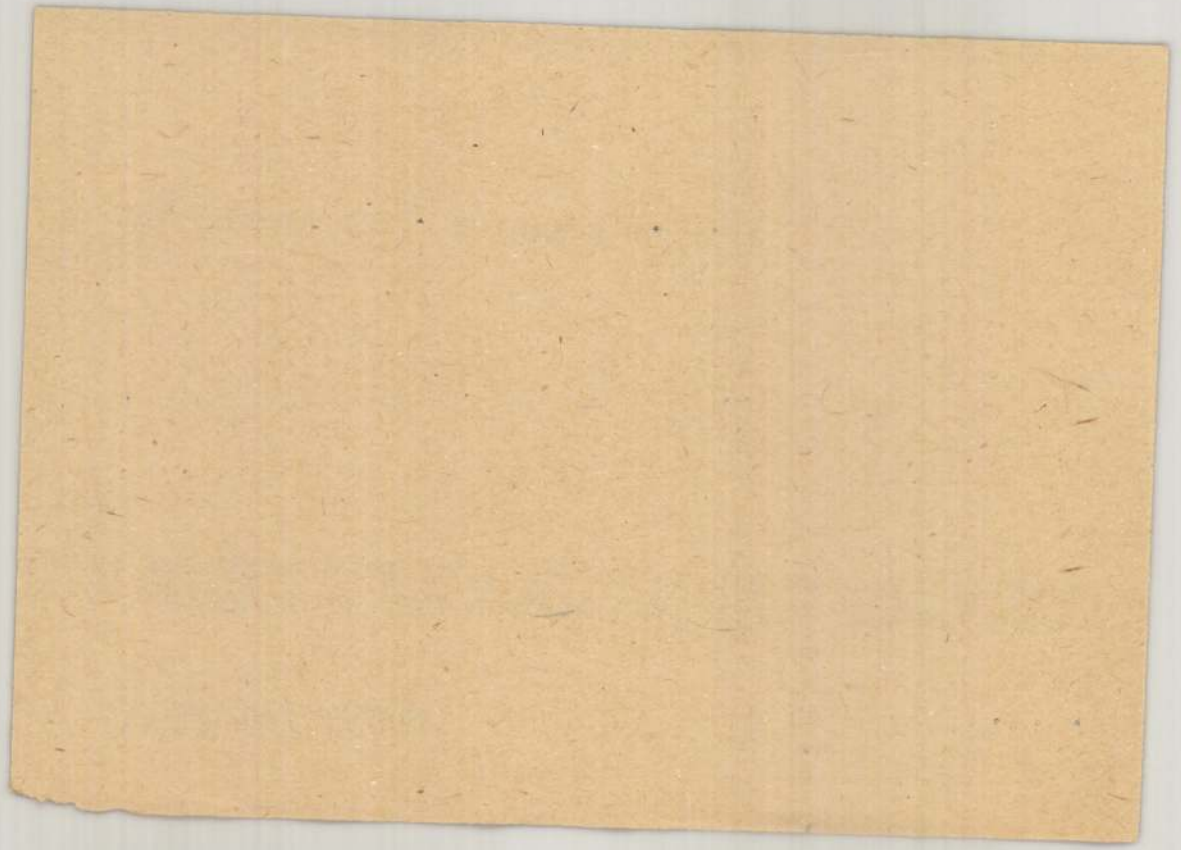

M Dh

Szür [= Szabó József], Karikaturista

Grünyzajz.

Repr.

14.1

— : Mindenhez érteni kell

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 13.

Szűr [Szabó József], Karikaturista M D4

Gúnyrajz. Repr.

—: Reggeli öltözködés 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 20.

Szür [-Szabó József], Karikaturista. M DK

Gúnyrajz.

Repr.

-: Jobb Későn mint soha

14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 6.

XIII. évfolyam, 99. szá
1968. április 27. szom

Hirlap

IKAI NAPILAP

egszemle
onulási téren

pi kivilágitás • A szolidaritás
zdag program május 1-re

ünnepi fényei: má- talmas betűk hirdetik: *Él-*
eje tiszteletére ismét *jen május 1*

KGST-tagországok és *Jugoszlávia* küldötteinek többnapos tanácskozásai a kölcsönös *kereskedelem* növeléséről. A tanácskozáson jelen voltak a KGST-bank képviselői is. Megállapodtak a kölcsönös árucsereforgalom további növelésében.

Carvalhot megölték?

Portugál katonai körök állítása szerint a hadműveletek során megölték Jose Mendes de Carvalhot, az angolai népi felszabadítási mozgalom egy vezetőjét.

Draghicit leváltották

Bukarest, április 27.

A Román Államtanács rendeletével *Alexandru Draghicit* visszahívták a minisztertanács elnökhelyettesének tisztségéből.

Mint tegnap jelentettük, a Román KP Központi Bizottsága egy rehabilitálási üggyel kapcsolatban megállapította, hogy a törvénytelenségekért súlyos felelősség terheli Alexandru Draghicit, akit visszahívtak az elnökségből, és kizártak a KB-ból.

Jól kezdtek az öttusázók Angliában

Az angliai Aldershotban megkezdődött az a háromnapos nemzetközi öttusaverseny, amelyen a magyar vegyes válogatott és a Csepel is részt vesz. Az első nap rendezett párbajtőrvívásban jól szerepeltek a magyarok, dr. Török, Balczó és dr. Móna foglalta el az első három helyet: 1. dr. Török F. (magyar v.) 30 győzelem, 1150 pont, 2. Balczó (Csepel) 27 gy., 1060 pont, 3. dr. Móna (magyar v.) 26 gy., 1030 pont. Kaiser (Cs) 880, Borlay (Cs) 760 pontot szerzett, a magyar vegyes válogatott harmadik tagja, Sárfalvi 820 ponthoz jutott. Párbajtőrvívás, csapat: 1. magyar vegyes válogatott 3000 pont, 2. Hollandia 2880 pont, 3. Csepel 2700 pont, 4. Anglia A 2610 pont, 5. Olaszország 2580 pont, 6. Anglia B 2400 pont.

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1983 APR 27.

1021 Szür Szabó József

Fedőnevet a műfajnak

NEVETÉS — KOMOLYAN • HYDE-PARK A BLAHA LUJZA TÉREN

Másodszor tüntették ki Munkácsy-díjjal *Szür-Szabó József* grafikusművészt. Bemutatni aligha kell őt, rajzai által régi ismerőse az olvasóknak. De hogyan mutatja be ő — önmagát? Erről rajzbeli bizonyítékunk van. Szerkesztőségi szobánk egyetlen, de annál monumentálisabb dísze *a falra rajzolt egyiptomi jelenet.* A figurák a munkatársak vonásait viselik. Valamennyi arc: telitalálat. A legszélen *filigrán emberke.* Az Íródeák pózát idéző figura méltóságteljes tartása nem leplezheti a mindig ugrásra kész figyelmet. *Ez ő.* A szemüveg mögül *éles, bölcs és gonoszkodó* pillantással méri fel az előtte kavargó gyülekezetet. Mellette az „embléma": *kígyóként* tekeredő SZ-betű.

Kitüntetése alkalmából felkerestük. Aránylag könnyen rátaláltunk, a szomszéd asztalnál *elgyötört arccal törte a fejét egy vidám karikatúrán.* — Azt a bizonyos kígyót tevékenysége szimbólumaként kell értenünk?

DOBOGÓN

— Ha szimbólumot akartam volna rajzolni, akkor egy *néptribun* állna ott. *Véleményem szerint ugyanis e műfaj művelői — népszónokok.* Mondjuk, mint a Hyde-parkban teszik, mi is kiállunk a magunk alacsony vagy magas dobogójára.

— Tömör helyzetjelentést kérünk a műfajról...

— Talán éppen a kollégáimat mostanában „ért" díjak bizonyítják: nem kell már folyton magyaráznunk, hogy *a karikatúra — művészet lehet, a grafika egy válfaja...*

— Tudjuk. S ha feladata magaslatán áll, *korszerű képi megoldásokkal dolgozó grafikai művészet;* sajátos képi jelrendszere érthetővé tesz emberi, illetve társadalmi jelenségeket; hatását könnyű ellenőrizni... Ezt a megfogalmazást már sokszor hallottuk Szür-Szabó Józseftől. Szándékosan nem emlegeti a *nevetést,* mint az ellenőrzés módját?

— Igen. A ma karikaturistája nem kacarász, nevetgél. Nem vagyunk már kamaszok! Mármint mi, emberek. *Nevetünk, de csak, ha komoly okunk van rá.*

Szeretnénk hallani, jemilyen komoly
ztatják?
ikatúra

vannak bennem, és a világ ábrázolhatóságában. Szeretnék mélyrehatóbb, kritikusabb művekkel előállni, másokhoz is, önmagamhoz is szigorúbbnak lenni, nem kis formátumban és nem kisszerűen dolgozni.

— Önálló kötetre, netalán kiállításra készül? A karikatúrakiállítás nagy sikere bizonyíték volt, hogy...

ELJÖTT A MI IDŐNK

— Igen, hogy a közönséget vonzza a velünk való közvetlenebb találkozás. Itt szeretném elmondani, mennyire meglepett minket és nem is kellemesen, hogy a hivatásos műkritikusok — nagyon kevés kivételtől eltekintve — futtában, vagy egyáltalán nem foglalkoztak kiállításunkkal. *Tán nem készültek karikatúrából?* Ezért is kellene valami új fedőnevet kitalálni a műfajnak. Visszatérve a kérdéshez: *igen, kiállítok.*

— Milyen programmal?

— Festőnek készültem, Vaszary János tanítványa voltam öt évig. Nem akarok a nagyképűség bűnébe esni programadás címén, de már nem szívesen nevezném kiállításomat karikatúrakiállításnak. Az operettből is musical lett. Új forma, új elnevezés, új hatás. Úgy vélem, legalábbis önálló kiállítás esetén, a régebben karikaturistának nevezett grafikus *a filozófia, az epigramma és a novella, a mélység és könnyedség, a nevetésben megbújó tragédia — azaz: a határ nélküli műfaj* megvalósításával foglalkozhat. Portrékat szeretnék kiállítani, olyan egyéniségekről, akik izgatják az emberek képzeletét. Itt a deheroizálás, eljött a mi időnk.

— Mondjon valamat is magáról.

— Örülök a díjnak.

később javított: tisztára játszotta magát és megszerezte a vezetést, 1:0. A vendégek gyors indításokra építettek. A Vegyész technikai fölényben volt, csak a kapu előtti védekezése tűnt lazának. A 20. percben a legjobb esz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

68, VII 9

Szür-Szabó József

1021

ták.

★ KARIKATURA KIÁLLÍTÁS VESZPRÉMBEN. Holnap délután 17 órakor a Bakonyi Múzeum, a Kiállítási Intézmények és a Műcsarnok karikatura kiállítást rendez a veszprémi múzeumban. A kiállítást Szür-Szabó József, Munkácsy-díjas művész nyitja meg.

MAGYAR NEMZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Városrendezés és társadalom

Mennyi lakás kell Budapestnek?

A Józsefváros néhány héttel ezelőtt nyilvánosságra hozott újjáépítési terve nagy port vert fel. Akik eddig legfeljebb néhány tervszám, az ezeket előkészítő tervek, a telepítés főbb vonásai és a felépítendő lakások alaprajza és méretei felett meditáltak, gondolkodóba estek. Egy egész városrészt átépíteni, fenekestül felforgatni és újjávarázsolni Budapest egyik nagy belső területét, amelyet az utca embere már régesrég olyannak vett, amilyen — ez valami egészen új dolognak tűnt. Nem hasonlítható a modern lakásépítkezést eddig nálunk kizárólag szimbolizáló lakótelep építéshez, még az olyan nagyszabásúakhoz sem, mint az Üllői úti vagy a lágymányosi.

Pedig a nyilvánosság elé került adatok még nem is érzékeltették igazán e terv izgalmas problémáit, amelyeknek megítélésétől nem kevesebb függ, mint az újjáépítés végleges jellege, időpontja és ütemezése. Azt még viszonylag könnyű belátni a kívülállónak is, hogy ha az új lakások zöme a város perifériáin épül, akkor korunk, ahelyett, hogy feloldaná a kapitalista nagyváros külváros-belváros ellentétét, előbb-utóbb egy másikat idéz elő: *a köröskörül kifejlődő korszerű városnegyedek és a még nagy áldozatok árán is tovább korhadó belső városrészek anyagi, társadalmi, kulturális és egyéb ellentmondását.*

Ez a felismerés — amely ugyan még mindig meglehetősen a felületen mozog — érthetőbbé teszi azok súlyos gondjait is, akiknek végül is dönteniük kell a városrendezés ilyen nagy operációiról. Hiszen itt már nem »gyógyszeres terápiáról«, vagy »helyi kezelésről« van szó, hanem műtéti beavatkozásról, hivatásukat már alig-alig ellátó városrészek eltávolításáról, és helyükbe újak ültetéséről. *A város is élő organizmus és orvosai jól tudják, hogy eljő az idő, amikor a bontás legalább olyan fontos, mint az építés, helyesebben, már nem lehet ésszerűen építeni nagymértékű bontás nélkül!* Nem véletlenül nevezik ezt a műveletet latin eredetű szóval »szanálás«-nak, ami gyógyítást jelent.

Nem ismertetjük részletekbemenően mindazt, ami a jelen esetben különböző véleményeket alakíthat ki a Józsefváros szanálása ügyében. Előbbrevalónak tartjuk ennél, hogy az effajta problémákban járatlanok megismerkedjenek azzal a rendkívül szerteágazó fogalom- és gondolathalmazzal, amelyre az érvek és ellenérvek támaszkodnak. Kell-e és szabad-e, s mikor »ilyen sokat« bontani? Milyen építkezést tesz lehetővé egy kisebb kaliberű látszatmegoldás és egy nagyvonalú újjárendezés? Milyen lakás tekinthető még megóvni érdemes értéknek? Milyen a társadalmi képe a szóban forgó városrésznek? És egyáltalán, hogyan van az, hogy a városrendezés, amely egy metropolis lakáshelyzetét vizsgálja, kiválaszt egyet a huszonkét kerület közül, mondjuk a VIII. kerületet. Azután annak a József körút, az Üllői út, a Baross utca és az Illés utca által határolt részét, ahová a legnagyobb arányú átépítést koncentrálja. Ezt további hat körzetre bontja, amelyek közül a hatodikban (a Tömő utca, a Szigony utca, a Práter utca és az Illés utca között) indítja meg legelőször a munkálatokat. És ezen belül a Tömő, a Szigony és a Jázmin utca által körülvett tömbön öt, egyenként 15—16 emeletes házzal kezdi meg az építést.

Mi vezeti hát a városrendező elgondolását, amikor ilyen módon közelíti meg a nagy, az egész felől a mind kisebbet, az általános irányából a helyi a konkrét feladatot? Milyen problémák emelték ki a Józsefvárosnak ezt a táját az alapotára nézve némileg hasonló ferenc- és erzsébetvárosi, angyalföldi, óbudai körzetek csoportjából? *A felelet — legalább is látszólag — messze túlmutat a szorosan vett építészeten.* De az építész, amikor ilyen nagy kérdéssel kerül szembe, igyekszik felkutatni és megvizsgálni mindazt, aminek az ügyhöz, a városrendezéshez és fejlesztéshez valamelyes köze van.

A munka érzékeltetéséhez *Győri* László építészt, a BUVÁTI igazgatóját hívtuk segítségül, aki szenvedélyes érdeklődéssel foglalkozik Budapest városfejlesztésének társadalmi vonatkozásaival és tanulmányainak néhány következtetését a közelmúltban ismertette a Mérnöki Továbbképző Intézetben.

Győri kiindulópontja a budapesti lakásellátottság. Ehhez először *a tanácsoknál bejelentett lakásigényeket* vizsgálja, eleve feltételezve, hogy ezek csupán jelzik, de nem tükrözik pontosan a tényleges igényt. A kerületi tanácsok jelenleg mintegy 61—62 000 lakásigényt tartanak nyilván. Ezek a családok mintegy 200 000 lelket számlálnak. Az igénylőkhöz számítandók még az üzlethelyiségben és más alkalmatlan helyiségekben élők, akikkel az igény így mintegy *70 000 lakásra* tehető. Az igénylő családok több mint 80 százaléka egy-négy tagot számlál, *a két- és háromtagú családok igénye pedig az összesnek kereken a felére rúg!* Ez annál figyelemre méltóbb, mert tudjuk, hogy az egyedülállók, a családban élő rokonok és felnőtt gyermekek általában nem igényelnek lakást, a saját lakással nem rendelkező nagycsaládosok viszont úgyszólván valamennyien.

Ezen az alapon kísérli meg először megfogalmazni Győri a harmadik ötéves tervben építendő lakások terjedelmét és megoszlását, de a kiindulópontot — miután számos igényt egyáltalán nem, másokat halmozva jelez — végül is elveti és *az 1960. évi népszámlálás budapesti, úgynevezett reprezentatív statisztikai adataihoz* fordul, amelyekből jóval pontosabban kideríthető a fővárosban élő családok lélekszáma, összetétele és lakáshelyzete is. Ezek az adatok ugyanis sokoldalúan jellemzik a családokat, és így kiszámítható a lakosság tényleges, teljes lakásigénye, amely — szembeállítva a meglevő lakásokkal — fényt derít a hiányra, tehát a valóságos lakásigényre is.

Az egyszobás lakások ezek szerint fedezik a szükségletet, a másfél- és kétszobások hiánya 81 000, a két és fél- és háromszobásoké 25 000. Ezzel szemben a statisztika arra vall, hogy a három és fél, négy, négy és fél, ötszobás lakásokból — a családok összetétele alapján — mintegy 2400 többlettel rendelkezünk! Ez, természetesen elméleti többlet, hiszen az emberek nem a rendeletek szerint laknak, a nagylakásokban több kisebb család él társbérletben, más nagylétszámú családok pedig kisebb lakásokban rendezkedtek be.

A tanulmány azonban nem tágít az említett adatoktól és arra a következtetésre jut, hogy *a másfél—háromszobás lakásokból mutatkozó mintegy 106 000-es hiány* — tekintettel az idén végzett társadalmi felmérés hasonló következtetéseire — *felel meg a tényleges helyzetnek.*

Mindenesetre a második ötéves terv időszakában — az eredeti 50 000-es tervezettel szemben — előreláthatólag felépül több mint 60 000 budapesti lakás, ami, a jelenleg 12 százalékos szanálás figyelembevételével is, mintegy 53 000-es szaporulatot jelent. Az 1966-ban kezdődő harmadik ötéves terv tehát — menynyiségileg — már könnyűszerrel megbirkóznék a fennmaradó hiánnyal, *ha a lakosság száma időközben nem növekednék.* A vidékiek Budapestre áramlása azonban, ha csökkenő mértékben is, tovább folyik és — alaposabban vizsgálva a főváros demográfiai viszonyait és munkaerő szükségletét — nem is lehet egyszerűen pálcát törni e tendencia felett.

Ezért a tanulmány demográfiai úton igyekszik megközelíteni Budapest lakosságának egészen 1980-ig várható számát, illetőleg ennek lakásigény következményeit. Mérlegeli a születések és a csecsemőhalandóság várható mértékét és úgy véli, hogy a születések arányszáma valószínűleg most ér mélypontra, s ezután már némileg, a húszéves időszak második felében pedig már jelentékenyebben emelkedni fog; a csecsemőhalandóság viszont tovább csökken. Számol a várható halálozási aránnyal, illetőleg átlagos életkorral, amelynek lényeges növekedése ebben az időszakban nem valószínű.

Az összlakosság — a be- és elvándorlást most figyelmen kívül hagyva — az 1960. évi 1 805 000-ről 1981-ig 1 667 000-re csökkenne. A korszerinti összetételben pedig különösen kirívó, hogy az általános iskoláskorúak száma így 1960 és 1970 között majdnem a felére zuhan, aztán alig változik; a középiskolás korúaké szintén igen nagymértékben csökken; az időszak végére több, mint 100 000-rel kevesebb lenne a munkaképes korúak száma is; viszont a nyugdíjkorhatáron felülieké ennél is nagyobb mértékben növekednék. Ez intenzív előregedés, amelyet csak a vidékiek felvándorlása ellensúlyozhat kisebb vagy nagyobb mértékben. *Még ha számítunk is a budapesti ipar nagyfokú automatizálására és megakadályozzuk az ipar jelentősebb bővítését itt, akkor is feltételezni kell, hogy bizonyos felvándorlás állandósul.* Győri ezt ebben az ötéves tervben évi 30 000, a következőben — erőteljes vidéki iparosításra és lakásépítésre alapozva — évi 20 000, a negyedik és az ötödik tervperiódusban pedig évi 14—15 000 főre taksálja. *Ez húsz év alatt összesen 427 000 személy bevándorlását jelentené.*

A továbbiakban már ezzel a szaporulattal együtt veszi górcső alá a lakáshelyzetet, vizsgálja a fiatal nők és férfiak arányának feltűnő eltolódását az utóbbiak javára; a munkaképesek és a nyugdíjasok számarányának alakulását és — az utóbbiak erősen növekvő hányada következtében — a várható munkaerőhiányt. *Mindez új megvilágításba helyezi a lakáskérdést is és természetesen az iskola, óvoda, napközi stb. építés szükségleteit is.*

Ha 1960-ban 106 000 volt tehát a kielégítetlen lakásigény, ez — a közben jelentkező újabb igények folytán — a tervidőszak végére *egészen kis mértékben* csökken. *A harmadik ötéves terv végén viszont már csak 64 000 kielégítetlen lakásigénylővel kell számolni, a következő tervidőszak végén, 1975—76-ban pedig egyensúlyi helyzet alakul ki.* Az ezután következő öt év lakásszaporulata tehát már nagyrészt az úgynevezett *minőségi cseréket* szolgálhatja. Ez a számítás *92 000 elavult lakás növekvő ütemű bontását* is figyelembe vette, tehát élt a városrendezés komoly mértékű operációival is.

Az a körülmény azonban, hogy a budapesti lakáshiány mintegy 12—13 év múlva megszűnik, csupán *mennyiségi* számítás eredménye. A *megfelelő* lakásokkal való kielégítés és hogy mit nevezhetünk a jövőben megfelelő lakásnak, további tanulmányozást kíván a már említett és egyéb adatokra támaszkodva. Erről legközelebb számolunk be.

Balog János

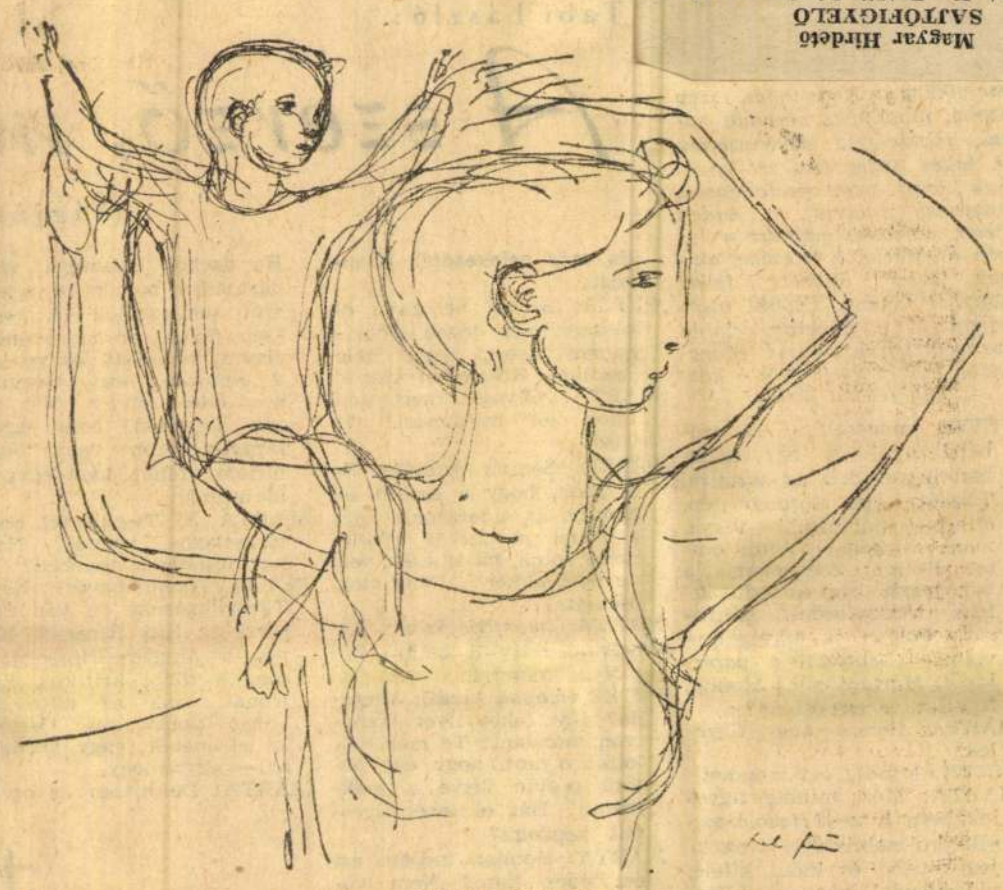

Szabó Iván rajza

UJJÉ, ÚJÉV

Ujjé, újév... Hogyan ünnepeljük *mi?* Szilveszterkor délután megszálljuk a Nagykörutat. Hegyes csákót csapunk a fejünkbe, dudát nyomunk a szánkba és fújjuk hajnalig. Boldogok vagyunk, hogy egy évben egyszer büntetlenül megszeghetjük a csendrendeletet.

Iszunk. És rengeteget eszünk —, *hogy egész évben legyen elég enni- és innivalónk.* Táncolunk, halált megvető szorgalommal, *hogy egész évben táncos kedvünk legyen.* Éjfélkor kialszanak a villanyok és csókolózunk, *hogy jól kezdődjék az újév.* Meghúzzuk a malac farkát, *hogy szerencsénk legyen.*

Hajnalban pedig megfájdul a fejünk, reggel olyan fáradtan zuhanunk az ágyba, mint munka után soha. Újév délutánján már nem eszünk: háborog a gyomrunk. És Karilt meg Troparint szedünk —, *hogy egész éven át Karilt és Troparint szedjünk.*

A Nagykörút pedig üres, hogy soha máskor ennyire üres ne legyen. Csak a Köztisztasági Hivatal túlórázik. Gyűjti az eldobált papírcsákókat és dudákat — *ha már a hóval nem bír.*

Hogyan ünneplik mások? Alkohol mindenütt rengeteg fogy. A csókolózás éjfélkor világszokás. *Ez a lényeg.* A többi változik.

Ha Olaszországban újév hajnalán a *fejedre esik egy fazék,* meg se rezzenj. Csak ünnepelnek a háziak. S mindez abból a pogány időkből származó szokásból ered, hogy éjfélkor kinyitják az ablakokat, *kidobálják a háztartás minden ócskaságát,* üres üvegektől fazekakig, virágcserepektől székekig. Így fordulnak el az óévtől és néznek szembe az új esztendővel. Tavaly újév hajnalán egy római autós ezért talált hamisítatlan fürdőkádat a kocsija tetején. A kocsi teteje behorpadt. A tulaj mégsem tett feljelentést, mert *újév reggelén feljelenteni valakit — balszerencsét jelent.* A kádat viszont hazavitte: *mert az év első ajándéka szerencsét hoz.*

Ausztriában és Németországban kivételesen *tisztára sikált kéményseprők* járnak házról-házra, hogy szerencsét hozzanak mindenkinek, akit megérintenek. Minden érintés után *inni kell.* A kéményseprőket ezért kétóránként váltják. Németországban másként is biztosítják a szerencséjüket. Éjfélkor azok, akik erre még képesek, *székre másznak és onnan ugranak át az újesztendőbe.* Mert ugrani nagyobb szerencse, mint lépni. A németek és a finnek közös szokása az *újévi ólomöntés.* Diónyi ólomgolyókat olvasztanak tűz felett, majd az ólmot hideg vízbe öntik. Az így született figurák mondják el, ki mit várhat az új évtől. Koporsóformának halált jelent, a gyermekkocsi pedig csecsemőt.

Madridban, aki odafér, a Puerta de Solon, az Idő terén az órát figyelve *mozdulatlanul várja az éjfélt.* Az angolok éjfélkor körbeállnak, és kézenfogva lépkedve énekelik az *»Auld Lang Syne«*-t, Robert *Burns* XVIII. századból való skót versét. A skótok *Hagmanany*-nak nevezik a szilvesztert, ami nem jelent semmit, viszont ők isszák akkor a legtöbb skót whiskyt — *öntudatból* —, mert skótok, ami azt jelenti, hogy újév napján nekik fáj a legjobban a fejük az egész szigetországban. Ugyancsak azért, mert skótok — *túl drága volt a whisky. Londonban a fintalókkal van a legtöbb gondja hajnalban a rendőrségnek.* A Picadilly Circuson gyülekeznek, s a rendkívüli alkalomra deszkafallal óvott Erosz-szobrot veszik körül. Ez a felvonulás *szerencsés szerelmet* jelent.

Az ajándékozás napja a Szovjetunióban és Franciaországban az újév. Moszkvában Télapó édességet is oszt éjfélkor és újévre állítanak Jolkafát — hamisítatlan karácsonyfát. Belgiumban régi szokásként betlehemesdi helyett *újévi jó kívánságokat énekelve járnak szilveszterkor házról házra a gyerekek* pénz és sütemény reményében. S mert ingyen semmi se megy, a belga gyerekek *újévi levelet* is írnak szüleiknek, amelyben megígérik, hogy az elkövetkező esztendőben jók és szorgalmasak lesznek, de ezért a levélért extra-zsebpénzt kell kapniuk. Hogy ezek után valóban jók is lesznek? A pénz a gyerekeknek mindenesetre hasznos.

Skandináviában, Hollandiában *tűzijáték és a hajók szirénája* jelzi az éjfélt. Ugyanez Olaszországban, Dániában és Németországban azt is jelenti, hogy *kiűzik a sebesülések rossz szellemeit.*

Sokfelé kialakult a *speciális szilveszteri étrend.* Hollandiában vajban *sült almaszeletek,* Ausztriában *disznósült,* Németországban *ponty,* Dániában *tőkehal* nélkül nem szilveszter a szilveszter. Spanyolországban az éjfélt jelző minden egyes harangütésre *egy szem szőlőt* kapnak be az újév várók. Skóciában *birkát esznek* — nemzeti eledelt, a haggist, — furcsa keverékét a belsőségeknek, szívnek, tüdőnek és májnak, zabkásával keverve.

A svájci Alpokban a férfiak *csúnya maszkokba* öltözve járják a falvakat, hogy az új év első percében *kiűzzék a rossz szellemeket* a fagyos, havas hegyek közé. Algériában viszont a legtöbben a *tengerparton* töltik a szilvesztert, ha lehet, *strandolva.* Tanganyikában — többnyire 40 fokos hőségben — otthon szilveszteréznek sok zenével, jó kívánságokkal, főzelékekkel, meg kókusztejből és kukoricából készült pálinkákkal. Szudánban táncolva, énekelve, népviseletbe öltözött beduinok és parasztok árasztják el az utcákat éjfél után. Zanzibárban az újév karnevál. Nigériában egy hónapon át készülnek az újévre. Szilveszterkor rizzsel körített sültbirkát esznek, megszólalnak a szirénák és muzsikál az ország minden zenekara. Már éjfél előtt három perccel eloltják az összes fényeket — *okosabbak, mint mi vagyunk.*

De a legszebb talán a togói ünnep. Birkahúst esznek szilveszterkor csemegének, a *jake-jaket.* Összegyülekezik a nép, eszik és iszik. Énekelnek, mesélnek és táncolnak a törzsfőnök gyorspergésű dobszólójára, amíg felforr a vér és megfájdul a szerelem, hogy *»a kövekből könny fakad«.* Úgy mondja a szilveszteri szakirodalom, hogy a togói partokon ilyenkor bódítóan, részegítően vadul táncolnak a lányok és a fiúk fülébe súgják, hogy *sohasem szabad hibázniuk.* Éjfélkor pedig köszöntik a törzsfőnököt és utána *»hajnalig sok-sok napra előre énekelnek a boldogságról és a szerelemről.«*

Olyan ez az ünnep, mint a *mi* szilveszterünk. Csak éppen jake-jake helyett van nálunk éjszaka virsli és pezsgő, hajnalban pedig korhelyleves. És nálunk nem jut minden házibulira külön *törzsfőnök.* Persze, ahová jut, ott mi is *különleges tisztelettel* köszöntjük. Ahová nem jut, onnan felhívjuk telefonon és úgy kívánunk neki boldog új évet *egészen különleges tisztelettel.*

Mert szeretjük a törzsfőnököt. És mert az új évben *mi is »sok-sok napon át szeretnénk zavartalanul énekelni a boldogságról és a szerelemről«.*

Kocsis Tamás

ÜGETŐ-VERSENY
31-én 2 órakor
SZILVESZTERI NAGY HANDICAP

DEC 31 1021

Tabi László:

A szerző, meg a felesége

(Vígjátékrészlet)

Várday Péter, a jeles színpadi szerző lakásán, valahol Pest környékén, de nem a »legelőkelőbb« negyedek valamelyikében. Kényelmes, szép szoba, faoszlopos veranda hátul, mindenféle növényzettel. A lakás jellegzetes író-lakás. Sok könyv, nagy rendetlenség, hatalmas íróasztal. A színen Péter, sortban, mamusz a lábán és Márta, a felesége, akinek lezser öltözete felett konyhai kötény. Utóbbi megadóan ül a heverőn, előbbi szenvedélyesen olvassa fel legújabb művét kéziratból, s közben fel-alá járkál.

PÉTER *(olvassa)*: »... a zsebébe nyúl és egy köteg bankjegyet dob az asztalra. Tessék, vigye. Közelebb lép, dühös indulattal. Vigye, maga csirkefogó. Ajtót mutat. Betörő: Zsebrevágja a bankjegyköteget és indul kifelé. Visszafordul, gúnyosan: Postán is elküldhette volna.« *(Leereszti a papírlapot, Mártára néz.)* Mondd, figyelsz te egyáltalán?

MÁRTA: Persze hogy figyelek.

PÉTER: Mindig ezt mondod.

MÁRTA: Mert mindig figyelek. Nem hiszed? *(Iskolásan.)* »Betörő zsebrevágja a bankjegyköteget és indul kifelé, visszafordul, gúnyosan: Postán is elküldhette volna.« Stimmel?

PÉTER *(bólogat)*: Óriási. Te ezzel a mutatvánnyal felléphetnél a Fővárosi Nagycirkuszban. Esküszöm, hogy máshol járt a fejed.

MÁRTA *(automatikusan citálja)*: »Te ezzel a mutatvánnyal felléphetnél a Nagycirkusz ...« *(Észbekap.)* Ja? Azt hittem, hogy még a darabodat olvasod. Bocsáss meg.

PÉTER: Mondom, hogy nem figyelsz. Nem figyelsz, én pedig olvasok, mint egy őstulok.

MÁRTA: Mire esküdjek meg, hogy figyeltem?

PÉTER: Szóval figyeltél. Rendben van. Akkor miért nem nevettél?

MÁRTA: Mikor kellett volna nevetnem?

PÉTER *(felhördül)*: »Kellett volna«! Mi az, hogy »kellett volna«? Mintha valami hétköznapi szolgálatról volna szó! »Kellett volna«!

MÁRTA: Mindenbe belekötsz. Ha felolvasol, elviselhetetlen vagy.

PÉTER *(harsány, keserű kacaj után)*: Ez jó. Ez még nem volt. Ezt hozzáírom. *(Felkap egy cédulát az íróasztalról, lobogtatja.)* Látod? Tegnap este, amikor azt mondtad, hogy elviselhetetlen vagyok, csak úgy szórakozásból összeírtam, hogy mikor vagyok elviselhetetlen. *(A céduláról olvassa.)* Ha éhes vagyok, ha túl sokat ettem, ha vendégeink vannak, ha mi megyünk vendégségbe, ha sokat dolgoztam, ha nem megy a munka, ha álmos vagyok, ha vitatkozom, ha unatkozom, ha sikerem van, ha megbuktam. Ezt most hozzáírom. *(Írja.)* Ha felolvasok. *(Lecsapja a cédulát.)* Kimentem a konyhába és szelíden, illedelmesen megkérdeztem, felolvassam-e a második felvonást. Így volt?

MÁRTA: Igen. És én mit feleltem? Hogy kíváncsi vagyok rá, csak előbb felszeletelem a húst.

PÉTER: Úgy van. Ha pedig tudni akarod, engem már ez bosszantott. Mert ha én kiszólok a konyhába, hogy felolvassam-e a második felvonást, akkor te ne szeletelj húst, akkor égjen oda minden, gyulladjon ki a ház, de te gyere be és hallgasd meg a második felvonást. Ha és amennyiben érdekel! Ha pedig nem érdekel, akkor mondd azt szépen, kedvesen, hogy édes fiam, nem érdekel a második felvonás, mert most húst szeletelek. Akkor én azt tudomásul veszem és nem olvasok.

MÁRTA: Te is tudod, hogy az élet nem ilyen egyszerű. Ha a hús nincs jól átsütve, elviselhetetlen vagy.

PÉTER: Hahahahaha! Felírom. Ma jó termés van. *(Felírja.)* Ha a hús nincs jól átsütve. *(Lecsapja a cédulát.)* Egyébként befejeztem. Kifáradhatsz húst szeletelni. Tessék parancsolni!

MÁRTA: Már felszeleteltem. Ha már belekezdtél, olvasd végig.

PÉTER: Szóval ne azért olvassam, mert téged érdekel, hanem azért, mert belekezdtem. Köszönöm szépen.

MÁRTA: Olvasd, mert nem állok jót magamért! Olvasd!

PÉTER: Semmi értelme. Ha te azon, hogy a betörő azt mondja az áldozatnak, hogy a pénzt postán is elküldhette volna, ha te ezen nem nevetsz, akkor ... Már megbocsájts ...

MÁRTA *(mentegetőzve)*: Azt hittem, hogy a betörő komolyan mondja.

PÉTER *(magán kívül)*: Micsoda? Hát lehet ilyet komolyan mondani? Te már hallottál olyant, hogy egy betörő postán kérte a zsákmányt? Hát el lehet ilyesmit képzelni?

MÁRTA: Honnan tudjam azt én, édes fiam? Nem vagyok betörő és nem vagyok postás.

PÉTER: De hát nem gondolkozol, az ég szerelmére?

MÁRTA: Nem. Filozófus nem vagyok. Én úgy hallgatlak, mintha a színházban ülnék. Te megjátszod a színészt, én megjátszom a nézőt. Azelőtt éppen ezt becsülted benne a legjobban.

PÉTER: Szóval szerinted a közönség ezen a viccen nem fog nevetni?

MÁRTA: Azt nem tudom. Adja isten. Nekem elkerülte a figyelmemet. Talán jobban kellene poentírozni. Nem gondolod?

PÉTER *(gúnyosan)*: Úgy... Mikor oktattalak én arra, hogyan kell húst sütni, ha szabad kérdeznem?

MÁRTA: Semmikor. De otthagyod, ha nem ízlik. Hát ezt a viccet meg én hagytam ott. És aztán! Leesett a fejedről a korona?

PÉTER *(fáradtan leül, csendesen)*: Nem a koronáról van itt szó, Mártuskám... És nem is pusztán egy viccről... *(Hangot vált.)* Mellesleg a közönség a hasát fogja fogni... De mindegy.

MÁRTA: Hanem? Miről van szó? Újabb zátony a házasságunk tengerén?

PÉTER *(keserűen bólogat)*: Hovatovább a tenger már nem is látszik a sok zátonytól... Milyen végtelen kéklő víztükör volt ez a tenger tizenkét évvel ezelőtt... amikor hajóra szálltunk. Akkor írtam a Téli szivárványt, emlékszel? És amikor felolvastam neked, a könnyeid folytak a kacagástól...

MÁRTA: És hogy megbukott!

PÉTER: Igen. Négy darabbal buktam meg, amíg ötödikre végre kifogtam egy nagy sikert. De addigra te már nem nevettél olyan jóízűen. És milyen kísérteties az utóbbi három-négy évben a közönség egyre jobban mulat s te egyre kevésbé. Nem érdekes?

MÁRTA: Rosszúl emlékezel. Tavaly halálra nevettem magamat a Hetedik apostolon.

PÉTER: Na persze. Mert az dráma volt. *(Felkel.)* Na, mindegy. Tulajdonképpen én vagyok a hibás. Mindig én viszem zátonyra a hajót. Miért kell nekem felolvasnom, amit írtam, nem igaz? Hányszor megfogadtam már, hogy csak a főpróbára viszlek el. De hát... Hiú állat az ember. És csökönyös. Mindig azt gondolom, no, ezen most olyan jól fog mulatni, mint akkor régen...

MÁRTA: Ne beszéljünk arról, hogy mi volt régen. Régen sok minden másképpen volt.

PÉTER: Most nem a »sok minden«-ről van szó. Most arról van szó, hogy nem fog rajtad a humorom. És ez engem elszomorít. Meglátod, előbb-utóbb elveszítem az önbizalmamat.

MÁRTA: Sajnálom, ha megbántottalak, Péter. Nem tehetek róla.

PÉTER: De hiszen éppen ez a tragikus! Hát nem érted? Ha dacból, bosszúból, vagy ugratásból nem nevetsz, egy szót sem szólok. Az sem szép dolog, de akkor nem érzem magamat sértve. Az a szomorú, hogy tárgyilagos lettél, szívem. Már régen figyelem, hogy egyre tárgyilagosabb vagy. Sose hittem volna, hogy egyszer idejutunk.

MÁRTA: Jó. Tegyük fel, hogy tárgyilagos vagyok. Nem hasznosabb az teneked?

PÉTER *(keményen)*: Nem. Tárgyilagosnak ott van Pelsőczi az Esti Hírektől, Kenéz a Magyar Harsonától, meg a többi kritikus. Egy írónak csak az elismerés adhat szárnyakat. Őszinte az elismerés, vagy színlelt, az — egyremegy.

MÁRTA: De hiszen az egész második felvonás remek! Isteni!

PÉTER: Köszönöm. Elkéstél. *(Gúnyosan.)* Szavak... Nem nevettél. Ez viszont tény.

MÁRTA: A nevetés: diszpozíció dolga is. Tudod jól. A nézőtéren sem nevet mindenki egyszerre.

PÉTER: Ez igaz. De ha nyolcszáz feleségem volna s ők ülnének a színházban, akkor mindenki egyszerre nevetne. Legalábbis joggal várnám el tőlük. Mert tudtál nevetni tíz évvel ezelőtt...

MÁRTA: Mit tudom én? Talán jobb volt a humorod.

PÉTER: Atyaisten! Hiszen még az ellenségeim is elismerik, hogy rengeteget feilődtem!

MÁRTA: Meg aztán mindenkinek romlik a kedélye tíz év alatt. És pláne egy nőé.

PÉTER: Ez kegyes hazugság. Mert ha annyira megromlott a kedélyed, akkor a múlt héten mért mulattál olyan pompásan a Csobádi darabján? Félre ne érts, egyáltalán nem vagyok megsértve. A fejemet teszem rá, hogy a Csobádi felesége viszont az én humoromat szereti. Amit az ember veszít a réven, azt behozza a vámon. Csak úgy mondom.

MÁRTA: Nálad ilyen egyszerű a mérleg? Igazán irigyellek. Csak legalább tudnám, hol találom azt a vámot, amin behozhatom mindazt amit a te réveden veszítettem. Neked könnyű. Nálad az öröm mértékegysége a siker. Nálam a szeretet. Téged kárpótolnak a Csobádiné tapsai. De engem igazán nem kárpótol az a szeretet, amit Csobádi — a felesége iránt érez.

PÉTER: Csobádi és a szeretet? Jó vicc. Azt mondják, veri a feleségét.

MÁRTA: Az is jobb, mint a semmi.

PÉTER: Esküszöm, hogy megbolondultál.

MÁRTA *(elkeseredetten)*: Mindent inkább, mint a közönyt! *(Felindultan.)* Belepusztulok a közönybe! Megfulladok! Nekem a szeretet, a gyengédség úgy kell, mint az oxigén!

PÉTER: Ez a kis jelenetünk századszor megy fényes sikerrel. Kezdem a jelenetet én, valami halk kis panaszszal, szelíd szemrehányással és befejezed te — a gyilkosság vádjával. Ebben utolérhetetlen vagy, fiam. Ahogyan a szituációt a visszájára tudod fordítani, csak egy jelzőt tudok: bravúros. Azt hiszem, neked kellene darabot írnod s nekem kellene a háztartást vezetnem.

MÁRTA: Megpróbálhatjuk. Ha csak szikrányi remény van rá, hogy ki tudlak rángatni a közönyödből, mindenre vállalkozom.

PÉTER: Mit akarsz a »közönyé«-nyel éppen most, amikor halálra izgatom magamat, mert egy ötletemen nem nevettél?

MÁRTA: Iránta vagy közönyös, tudod jól, nem az ötleteid iránt. Úgy élünk egymás mellett, mint két rab egy fegyenctelepen. Téged életfogytiglani darabirásra ítéltek, engem életfogytiglani főzésre s most itt töltjük a büntetésünket a Zugligetben. Hát nem így élünk?

PÉTER: Hja, a mézeshetek már régen elrepültek, Mártuskám.

MÁRTA: Legalább ne add az idiótát! Nagyon jól tudod, hogy nem a mézesheteket reklamálom. Csak egy kis melegséget. Egy csipetnyi szeretetet, gyengédséget. Vagy legalább érdeklődést iránta! Mikor töltöttünk együtt egy vidám fél órát utoljára? Vissza tudsz emlékezni? Mert én nem.

PÉTER: Hogyan töltsünk együtt egy vidám fél órát, mikor elfelejtettél nevetni?

MÁRTA: Ha elfelejtettem, te szoktattál le róla. Légy derűsebb.

PÉTER: Nehéz időket élünk.

MÁRTA: 1951-ben esküdtünk. És hazafelé menet az anyakönyvvezetőtől fogócskát játszottunk az utcán.

PÉTER: Azok könnyebb idők voltak.

MÁRTA: Ha itthon vagy, három eset van. Vagy dolgozol, vagy alszol, vagy ülsz a karosszékben és bámulsz a levegőbe. Behúzott nyakkal bánatosan ülsz, mint a keselyű a rúdon az állatkertben.

PÉTER: Ezért a hasonlatért fogadd hálás köszönetemet. Keselyű. Szép.

MÁRTA: Hát legyen túzok.

PÉTER: Talán nem járunk moziba?

MÁRTA: Nohiszen! Havonta egyszer.

PÉTER: Rosszak a filmek. Mit csináljak?

MÁRTA: És én vagyok a vidám Várday Péter felesége. Mindenki azt hiszi, hogy csupa kacagás az életem. A múltkor a szemfelszedőnél bemondom a nevemet, felnéz a nő, »óh... — mondja —, az író felesége?« Mondom, igen. »Aranyos ember! — mondja erre —, nem tetszik visszaemlékezni, hogy tegnap például mi jót mondott?« S megy haza a vidám, boldog és büszke Várday Péterné, s otthon találja a férjét a sarokban amint ül a rúdon és lógatja az orrát.

PÉTER: Befejezted?

MÁRTA: Igen. Egyelőre.

PÉTER: Helyes. Akkor most én teszem le a garast. Figyelsz?

MÁRTA: Figyelek.

PÉTER: Ha valaki végighallgatta volna, hogyan beszélsz rólam...

MÁRTA: Nem először.

PÉTER: Nem először, de ne vágj közbe. Szóval, ha valaki végighallgatott volna most téged s ennek a valakinek véleményt kellene mondania rólunk, akkor az illető így szólna: »Íme, egy derék, kedves, házias, csinos, szeretetre méltó és szeretetre szomjas asszonyka, valamint az ő rideg, kedvetlen, közönyös, sótlan, undorító férje. Vajon mit vétett ez az angyali teremtés, hogy ily szörnyű átokkal sújtották az istenek?

MÁRTA: És igaza lenne. Nem lenne igaza?

PÉTER: Nem lenne igaza. A házasélet közös mű, mint a gyerek. Sikerülhet jól, sikerülhet rosszul. De akárhogyan sikerül is, ketten felelősek érte. Nemde, nevetséges volna az az anya, aki úgy véli, hogy ami a gyerekében vonzó, azt a gyerek tőle örökölte, ellenben, ami rossz, azt az apjától. A szülők között lehetnek jelentékeny különbségek természetesen. Az egyik *(Mártára mutat.)* meleg szívűbb, a másik *(Magára mutat.)* okosabb. Az egyik *(Mártára mutat)* áldozatkészebb, a másik *(Magára mutat.)* tehetségesebb — és így tovább. De a felelősség mindenképpen közös. Nem egyformán hibásak feltétlenül. De mindenképpen egyformán felelősek.

MÁRTA: Ezt a marhaságot tavaly beleírtad a Kék hegyekbe, de a dramaturg kihúzta. Azt hiszed, hogy nem emlékszem rá?

PÉTER: Na és aztán? Nem ez volt az egyetlen igazság, amit kihúztak belőle.

MÁRTA: Szerinted tehát a gyilkos és az áldozat egyformán felelős a történtekért?

PÉTER: Bizonyos értelemben feltétlenül. De most a házasságról beszélek és nem valami bűncselekményről.

MÁRTA: A határok néha elmosódnak.

PÉTER: Nagyon kérlek, ne ragadtasd el magadat. Folytatom, a párhuzamot. Amikor a házasság — az olyan szerelmi házasság, mint a miénk — létrejön, minden gyönyörű. Lásd az újszülöttet. A legszebb reményekre jogosít. Gügyögnek hozzá. Dicsekednek vele. Azután lassan cseperedni kezd az újszülött és mire tizenkét éves lesz, kiütköznek a hibái. A füle nagy és eláll. Összeférhetetlen. Nem is olyan okos, mint gondolták volna. A szülők sokat küszködnek vele, sokat szomorkodnak miatta, de azért egy percre sem felejtik el, hogy mégiscsak az ő gyerekük. És mindig megtalálják benne azt, ami jó, ami örömet jelent.

MÁRTA: Jó a koszt, mindig van tiszta ing a szekrényben...

PÉTER: ...anyagi gondok nincsenek, mégsem él egyedül az az asszony. És így tovább.

MÁRTA: És ha az a büdös kölyök elviselhetetlen? Ha nem lehet bírni vele?

PÉTER: Akkor intézetbe kell adni. Vagyis meg kell válni tőle.

MÁRTA: Szóval ide akartál kilyukadni.

PÉTER: Semmi szükség rá, hogy találgasd, hova akartam kilyukadni. Én világosan, őszintén és egyértelműen beszélek. Majd szólni fogok, ha kilyukadtam.

MÁRTA: Csak azért gondoltam, mert a válást emlegetted. Nem először.

PÉTER: Nem először, de mindig negatív értelemben. Semmi esetre sem fogunk könnyelműen elválni. Könnyelműen házasodni inkább szabad. Mert az végső esetben helyrehozható. De könnyelműen válni — az végzetes hiba.

MÁRTA: Nézd, Péter... Te most engem el akarsz kápráztatni a kacifántos észjárásoddal, meg az elmésségeddel. Tudom, hogy miért. Mert kíváncsi vagy rá, hogyan reagálok az ötleteidre, ha nem felolvasod, hanem eljátszod őket. Csakhogy más a színház, más az élet. Te egy kicsit mindig szerző vagy. De én nem mindig vagyok publikum. És térj a tárgyra, mert sose kapsz vacsorát.

PÉTER: Helyes. Összefoglalom a történteket. Nem a *ma* történteket, mert annyi időnk nincs, hanem mindazt, ami tizenkét év alatt történt. Megismerkedtünk Stumpf Jocóéknál, megkedveltük egymást, másfél év múlva azt mondtad, esküdjünk össze, további másfél év múlva megesküdtünk. Én harminchat éves voltam, te huszonhét. Így volt?

MÁRTA: Huszonhat. Különben stimmel.

PÉTER: Egy társbérletért és egy gőzfűtéses garzonért kaptuk ezt a kalyibát itt. És boldogok voltunk. Így történt?

MÁRTA: Enyém volt a főbérlet. Csak leszögezem. Különben stimmel.

PÉTER: Kérésemre te otthagytad a laboratóriumot, mert azt mondtam, hogy ha én egész nap itthon ülök, te nem járhatsz reggel hétkor dolgozni. Így volt?

MÁRTA: Nem kérésedre, hanem követelésedre. Csak leszögezem. Különben stimmel.

PÉTER: Azóta szépen, csendben élünk egymással, hol szerényen, hol még szerényebben, de nagyobb konfliktusok nélkül. Te elég sokat dolgozol, de másnaponként van bejárónőd. Én is sokat dolgozom, nekem viszont nincs személyzetem.

MÁRTA: Dehogy nincs. Hát én mi vagyok?

PÉTER: Ha jól tudom, te a feleségem vagy.

MÁRTA: Vagyis nem kapok fizetést. Kosztot, kvártélyt, ruhát, azt kapok. Ami igaz, az igaz.

PÉTER: Mire tartanál még igényt?

MÁRTA: Igazán nem sokra. Talán csak arra, hogy időnként fogócskázz velem.

PÉTER *(mérgesen)*: Állok rendelkezésedre. Szaladj, én majd kergetlek. *(Melléje ül, szeliden.)* Drága fiam, nincs az a szenvedély, ami ellenállna az idő vasfogának. Negyvenhét éves vagyok és több az ősz hajszálam, mint a fekete. Te üde és fiatal maradtál, ez igaz. De a fogócskához két ember kell. Harminchat éves korában egy férfi sokat beszél, de keveset érez. Negyvenen felül fordítva áll a dolog. De az érzelmek annál erősebbek. Az én koromban egy férfi már nem trubadur, Mártuskám. A lényeges az, hogy leéltünk tizenkét esztendőt együtt s egy percre sem voltunk hűtelenek egymáshoz. Legalábbis, ami téged illet, ebben teljesen bizonyos vagyok.

MÁRTA *(kedvesen)*: Te ronda, te...

PÉTER *(lelkesen, mint aki megint úrrá lett egy válságon)*: Hát van nagyszerűbb, hát van gyönyörűbb állapot a világon, mint a békés, csendes nyugalom?

MÁRTA: Semmit sem jó túlzásba vinni. A nyugalomnak is van határa. Ha tudtam volna, hogy ekkora nyugalomban lesz részem, nem mentem volna feleségül hozzád.

PÉTER: De elkápráztatott a szellemem, amit viszont ma már jócskán unsz, édes fiam. Fifti-fifti. Örüljünk, hogy így sikerült.

(Szűr-Szabó József rajza)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

NAGYVILÁG
Szűr-Szabó József
1962 SZEP

Az olvasó fóruma

1021.

A FÉLTÉKENYSÉG RÉSEI

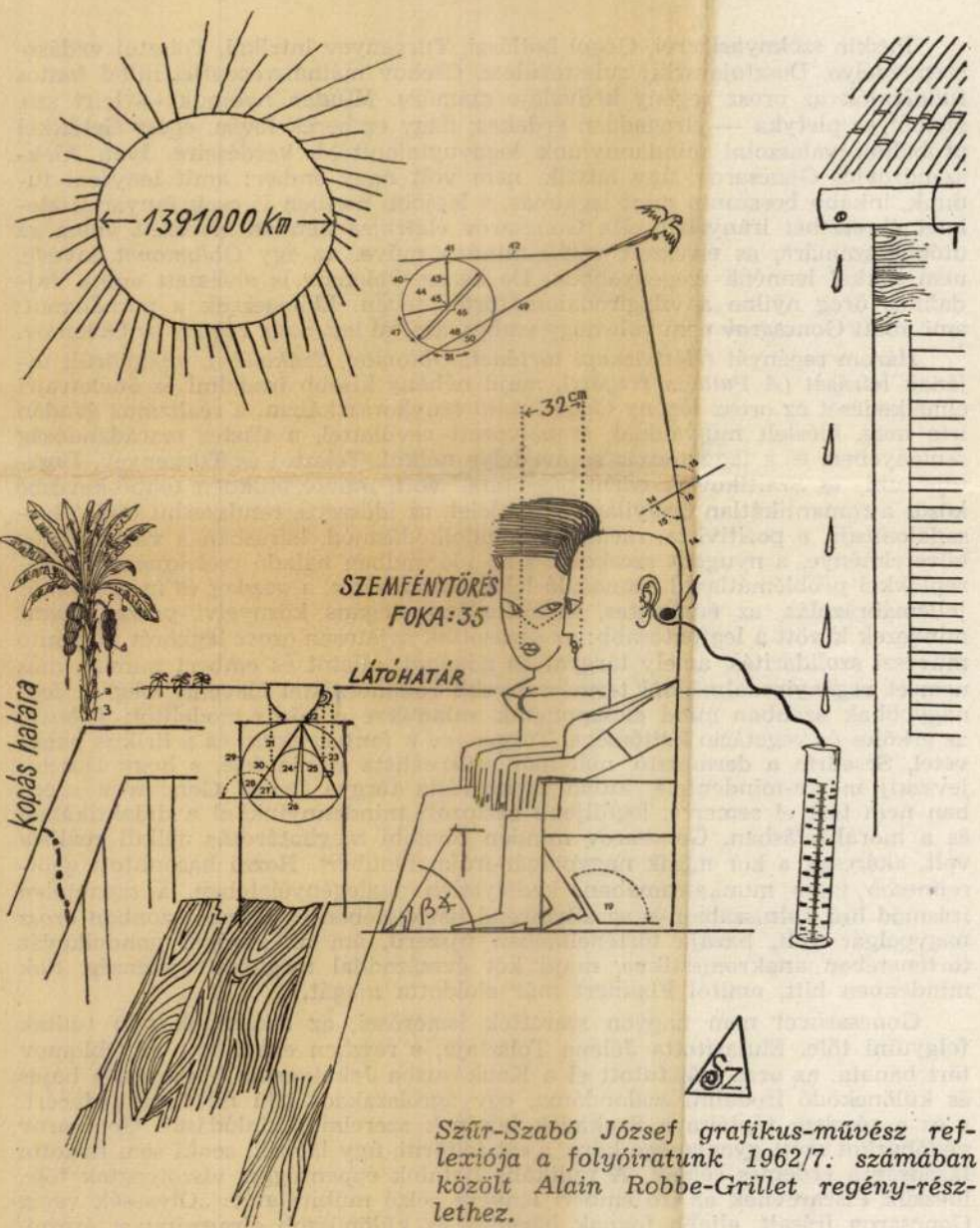

Szűr-Szabó József grafikus-művész reflexiója a folyóiratunk 1962/7. számában közölt Alain Robbe-Grillet regény-részlethez.

Biztosítják Budapest kenyérellátásának zavartalanságát

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Budapest kenyérellátása zavartalanságának biztosítása érdekében a közellátásügyi miniszter tartalékok megteremtését határozta el és mert a budapesti malmok csak a napi szükséglet megőrlésére képesek, vidéki malmok bekapcsolását kellett elhatározni, hogy onnan majd készliszt formájában kerüljön fel Pestre a kenyérsütés folyamatosságához szükséges tartalék. E héten már a békéscsabai és törökszentmiklósi malmokat sikerült a tartalékok őrlésére üzembe helyezni; továbbá vidéki malmok bekapcsolása is folyamatban van. A budapesti nagymalmok munkamegosztását a rendelkezésre álló búza- és rozsmennyiségekhez alkalmazva e hét elején átállították s ennek folytán minden remény megvan arra, hogy mind az ittenti termelés folyamatossága, mind a vidékről a közeli napokban már felhozható tartalékok tárolása biztosítja a lakosság kenyérigénye kielégítésének teljes zavartalanságát.

A jugoszláv parasztpárt Tito mellett

Belgrádból jelentik: A jugoszláv parasztpárt a következő felhívást intézte a választókhoz: „A parasztpárt a legteljesebb bizalmat táplálja a nemzeti arcvonalbeli szövetségesei és fegyvertársai iránt. A mi sikerünk az ő sikerük is, az ő győzelmük a mi győzelmünk. A nemzeti arcvonal mindenki számára fontosabb legyen, mint saját párt-, vagy egyéni érdeke. Az egységes jelölőlista vezetője Tito tábornagy. Fogjunk össze egységesen a nemzeti arcvonal érdekében, mert ez közös ügyünket és közös jólétünket jelenti".

Harminc teherautóból álló karaván hoz svájci árut Budapestre

Bort és villanykörtét küldünk tejkonzervert és gépekért

Még nem indult meg a közvetlen vasúti forgalom Svájcba, de már megkezdődött a csereforgalom a két állam között. Pénteken délután útnak indul Bazelbe az első magyar szállítmány. Hatalmas pótkocsis teherautó a magyar ipar reprezentáns árucikkeit vitte ki az országból, hogy cserébe kondenzált tejet és szerszámgépeket hozzon. Gyáriparunknak nagy szüksége van a svájci szerszámgépekre, hogy a jóvátételi szállításoknak eleget tehessen. A külföld bizalma nemcsak abban nyilvánult meg, hogy árut küldtek, hanem abban is, hogy a csereforgalom lebonyolításához svájci teherautókat adnak. Tíz nap mulva már ismét svájci áru érkezik a cserébe küldött villanykörtéért és borért.

Értesülésünk szerint a vasúti forgalom helyreállításáig harminc teherautóból álló karaván bonyolítja le a csereáruk szállítását.

Rendet az albérleti üzlethelyiség ötszázszoros bére körül

Ha a drágaság okait kutatjuk, azt látjuk, hogy az albérleti üzlethelyiségek mammutbérei is nagyban hozzájárulnak az árak emelkedéséhez. Budapesten minden második bolthoz albérlőt tart. Gyakran négy üzlet húzódik meg egy-egy bolthelyiségben. Az albérlők havi 4000 pengőtől 30.000 pengő bért fizetnek. Ez azt jelenti, hogy sok esetben a főbérlő közel egymillió pengő évi bért szed be albérlőitől és ugyanakkor ő mindössze 4—5000 pengő bért fizet a házúrnak. De vannak olyan esetek is, amikor a főbérlő az általa fizetett bér ötszázszorosához jut. Az albérletek természetesen meg kell keresni a horribilis bért és hogyan keresné meg másmódon, mint árdrágítással. Tény az, hogy kevés a helyiség és sok a kereskedő. De, ha már ilyen szépen keresnek a főbérlők a felparcellázott üzlet után, akkor fordítsák mammutkeresetüket közcélokra. A bérlőpénzből egy részét például az iskolák ablakainak megcsináltatására, sőt, fűtésére is lehet fordítani.

Vetőmaggal is támogatja a Szovjetunió a magyar mezőgazdaságot

Néhány napon belül a Szovjetunió már a harmadik nagyjelentőségű segítséget nyújtja Magyarországnak. Most a magyarországi orosz csapatok raktáraiban lévő tavalyi gabonából adnak jelentős mennyiséget a magyar mezőgazdaságnak. Minthogy ezekből a raktárakból látják el az itt időző orosz csapatokat, a gabonáért egyéb termelvényeket, főként árpát, kukoricát, burgonyát adunk cserébe. Az orosz segítség így is nagy, mert a tavalyi búza jobb minőségű az ideinél s így az őszi szántásnál mint vetőmagnak, sokkal nagyobb az értéke. Az oroszok azt is felajánlották, hogy a rosszabb csírázású búzáért jobb csírázásut adnak, ezzel is segítve a gazdákat.

★

Nagy Imre, földmívelésügyi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint a termelési bizottságok igénybe vehetik a magánosok birtokában lévő szabadforgalmú vetőmagvakat.

Gyapotot kapunk a Szovjetunióból

Szombat délelőtt a Szovjetunióból megérkezett Magyarországra a szovjet-magyar árucsereforgalmi egyezmény keretében az első gyapotszállítmány: 24 vagón gyapot. Az első szállítmányt most egymás után követik majd a Szovjetunióból az árucsereforgalmi egyezmény keretében történő további szállítások.

Megkezdte működését a külföldre hurcolt nemzeti vagyon kormánybiztossága

A kormány szeptember 29-én kelt rendeletével megalkotta a Külföldre Hurcolt Magyar Nemzeti Vagyon Kormánybiztosságát. A hivatal székhelye Budapest, Kálmán-utca 9. I. em. 7.

A kormánybiztosság hatáskörébe tartozik:

1. A külföldre hurcolt magyar köz- és magánvagyon hollétének megállapítása. 2. A vagyontárgyak leltározása. 3. A vagyontárgyak megőrzéséről és állaguk megóvásáról való gondoskodás. 4. A vagyontárgyak alkalmas időben való hazaszállításának előkészítése és lebonyolítása.

A kormánybiztosság működését Andaházy-Kasnya Béla kormánybiztos vezetése alatt megkezdte. A kormánybiztos állandó helyettese dr. Udvarhelyi Károly miniszteri osztálytanácsos.

A kormánybiztosság ez úton is felhívja az érdekelteket, elsősorban a Nyugatról hazatért deportáltakat és hadifoglyokat, hogy amennyiben a nyugati területekre elvitt magyar vagyontárgyakról tudomásuk van, erre vonatkozó lehetőleg írásbeli bejelentésüket a Kormánybiztossághoz mielőbb tegyék meg.

Forgószínpadi dáridó

XXXVI.

A MUNEmániás

Nemcsak MUNEmániás volt, hanem MÚNEmániás is. A két egyesület úgy hasonlított egymáshoz, mint egyik tojás a másikra, a különbség csak annyi volt, hogy az egyiknek orvosok, a másiknak ügyvédek voltak a tagjai. A szellem azonban egyforma volt, ügyneveztt intranzigens jobboldaliság és hangzatos jelszavak mögé öltöztetett hazaárulás. A MONE éppen úgy, mint a MÚNE megalakulása pillanatától a németek és a nyilas felforgatók malmára hajtotta a vizet és mindennek vajjon mi volt a rugója, a hajtóereje: a kenyéririgység.

Elkívánták a dávallérabb pácienst, meg akarták kaparintani a jobban jövedelmező klienseket. Nosza, kreáltak hát egy nagyon szép címmel felruházott egyesületet és megkezdődött a szívós, céltudatos hódító munka: félretenni az útból a kellemetlen verseny ársakat.

A MONE lelke Csillány András volt, a MÚNE alapítója és éltető eleme pedig dr. Szabó Lajos.

Jelentéktelen vidéki ügyvédként állottak. Vásárosnaményben „tyúkpörékre" vitt s ez a szürke, eseménytelen vidéki élet nem volt inyére. Felvágyott Pestre, a tervét meg is valósította, először azonban még csak háztűznéző volt a látogatása. Ki akarta szimatolni, mit lehet csinálni. Az első világháborút követő nagy gazdasági válság idején történt, amikor annyi volt az állástalan diplomás, hogy külön szervet kellett számukra létesíteni, az ADOB-ot. Hóman, Illés József és Lator Géza voltak a megszervezői. Az egyik ADOB-vezetővel Szabó Lajos rokonságba volt és ahogy az intézmény körül lagyalkodott, kiszagolta, hogy az ADOB nem annyira az állástalan diplomások segítő szerve, hanem sokkal inkább a vezetők és kapcsolt részeik kisded üzelmeinek a korrupció mészkövéből emelt fellegvára.

Több se kellett Szabó Lajosnak.

— Ha nekem nem szereznek valami jó állást, akkor leleplezem ezt az egész komisz panamát!

A büntetőjognak az ilyen követelés támasztására meglehetősen precíz kifejezése van és ezt bizonyára jól tudta Szabó Lajos is, de azért megtette. És eredménnyel tette meg, mert néhány nappal később már bevált a Nemzeti Bankban, lítűnő állásban.

Itt indult el a karrierje. Ez az állás azonban nem elégítette ki, készteti szerepésre vágyott. Így érlelődött meg benne a gondolat, hogy megcsinálja a jobboldali ügyvédek egyesületét. Elvakult, szenvedélyes antiszemita volt, ezt a gyűlöletet lobogtatta meg és ennek segítségével lendült mindig előbbre, édes gyermekével: a MÚNE-vel együtt.

„Attól az időtől fogva — írja a Budapesti Ügyvédi Kamara által indított fegyelmi per vádiratában dr. Varennai István, a kamara ügyésze —, hogy a MÚNE, a fajsista jogszabályok és választási rendszer eredményeként a Budapesti Ügyvédi Kamara tisztségeinek és az őrhelyekkel a magyar ügyvédség reprezentáns pozícióinak birtokosává lett: az emberi lélek mélységeiben szunnyadó legsötétebb ösztönöket idézte fel, a hazaárulás, kenyéririgység és tudatlanság elszántságát szervezte meg, hogy irtóhadjáratot indítson a kar minden tagjai ellen, akik nem osztoztak a MÚNE-nek Hitler végső győzelmében és a fasiszta rezsiből származó dicsőrajongásában vetett hitében".

A MÚNE volt az, amely 1940 november 14-én feljelentésben sürgette a harmadik zsidótörvényt s az ügyvédi karban a numerus nullust. És azontúl is állandóan, míg elérkezett a német megszállás utáni első elnöki tanácsülés, amelyen 1944 április 5-én Szabó Lajos elégedetten állapíthatta meg: „az ügyvédi numerus nullus kérdése megoldódott".

Számára, számukra csak ennyit jelentett Magyarország német megszállása.

Hát ezek voltak a MÚNEisták legényei és Szabó Lajos volt a kapitány . . .

p. l.

Művészet * Irodalom

Bartók-gyászünnepély az Operában

Bartók Béla szerzeményeit éveken át nem adták elő az Operaházban, azzal a kifogással, hogy szövegírója Balázs Béla. Valójában azonban magát a megnemalkuvó nagy zeneköltőt üldözték. Igy az új magyar zenének olyan korszakalkotó remekműveit, mint a *Kékszakállú herceg vára* és a *Fából faragott királyfit* alig ismerhette meg a közönség szélesebb rétege. Most már Bartók egyetlen dalműve és első táncjátéka népszerű állandó darabjai a repertoárnak és az elhúnyta alkalmából rendezett gyászünnepségen ennek a két műnek előadásával rótta le az Operaház kegyeletét és háláját világhírű szerzőjével szemben.

Az estet Hunyadi László operájának gyászindulója vezette be, majd Failoni vezényletével, Székely Mihály és Némethy Ella közreműködésével az egyfelvonásos dalmű került színre. Szünet után Beethoven Eroica-szimfóniájának gyászzenéjét játszotta a zenekar és végül Ferencsik János vezetésével a táncjáték fejezte be az ünnepséget. Sajnálatosan tünt fel, hogy az egyébként megtelt nézőtéren alig láttunk valakit a hivatalos körök képviselői közül.

Elmaradnak a vasárnapi színház- és mozielőadások

A budapesti főkapitányság államrendészeti osztálya hivatalosan közli, hogy a községi választásokra való tekintettel október 7 én, vasárnap Nagy-Budapest egész területén tilos színház, mozgókénykép és cirkuszelőadások tartása. A tilalom a sportesményekre is vonatkozik.

Az írók „ujjáépítési kölcsönéről"

döntött a Művészeti Tanács irodalmi szaktanácsa s a döntést elfogadta a kultuszminisztérium. Huszonkilenc író 50.000 pengős, tizenkét író pedig 25.000 pengős újjáépítési kölcsönt kapott. De rögtön hozzátehetjük: nem az újjáépítés szellemében. A sok kiváló, arra érdemes jutalmazott mellett néhány olyan nevet is találunk, akiknek a listán való szereplése egészen érthetetlen. Igy például az Akadémia főtitkára, Vajnovich Géza, nem tudjuk milyen írói érdemekért került a díjazottak közé? Nem hisszük, hogy József főherceggel és Orsós professzorral való együttműködését, az Akadémia Horthy—Pekári szellemét, vagy Arany János kéziratainak elpusztulását akarták volna jutalmazni. Vagy Bónyi Adorján személyében milyen „irodalmat" jutalmazott a csonka irodalmi szaktanács? S amikor a baloldali, fiatal munkásírók közül senki sem bizonyult érdemesnek a jutalomra, miért kellett jutalmazni a hajdani „Uj Magyarság" munkatársait? Elvállalták, milyen szempontok érvényesültek a kölcsön odaítélésénél? Anyagi vagy erkölcsi szempontok? Miért nem kaphattak kölcsönt Darvas József és Háy Gyula? A döntést hozó írók, ismételjük: írók, tényleg nagyobb irodalmi értéknek vélik Bónyi Adorjánt, mint Weöres Sándort, Kovai Lőrincet, Darvas Szilárdot, hogy csak néhány „kimaradt" nevet említsünk. S ha akadt távollévő író, akinek személyén keresztül bizonyára anyagiakkal küzdő feleségére gondoltak, hogyan felsegíthettek meg Szerb Antal, Gelléri Andor Endre, Pap Károly, Radnóti Miklós és a nyilas terror alatt áldozatának, Komor Andrásnak, súlyosan beteg feleségéről?

Ami még rejtélyesebbé teszi az irodalmi szaktanács döntését, az, hogy határozatképtelenség miatt hetekig halogatták a kölcsön kiosztását, hogy aztán végül „határozatképtelenül", csonka bizottsággal döntsenek. Miért? Milyen szempontok miatt történt így? Hát a Baumgarten-díjak kiosztása óta semmi sem változott? A Baumgarten-alapítvány kurátorai sokszor joggal hivatkozhattak kényszerre, az akkori hatalmaskodás terrorjára, de mire hivatkozhatnak a döntés idején még csonka irodalmi szaktanács tagjai?

A Nemzeti Színház a vasutért

A Nemzeti Színház október 12-én tartja a „Szent Johanna" bemutatóját s az utána következő október 13-iki előadás teljes jövedelmét felajánlotta Gerő Ernő kereskedelmi miniszternek, hogy az összeget a vasút újjáépítésére fordítsa.

* **A Belvárosi** Színház vasárnap délelőtt a Nemzeti Papírgyár dolgozói részére külön előadáson mutatja be Balázs Béla nagyértékű színművét, a Boszorkánytáncot. A munkaelőadáson tíz és tizenöt pengős helyárak lesznek.

* **Pataky Kálmán**, az Operaház tisztelotbeli tagja, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban aláírta operaházi szerződését.

* **A vértanukról** emlékezik meg október 6-án a rádióban a Munkás Kultúrszövetség. Az 5 órakor kezdődő előadást Kovai Lőrinc vezeti be.

* **Moszkva társadalma** igen melegen fogadta a szovjet fővárosba érkezett Elsa Triolet és Louis Aragon francia írókat. A vendégek tiszteletére több irodalmi estet rendeztek. Aragon előadásban beszámolt a francia értelmiségnek a fasiszta megszállás alatti életről és az akkor született titkos irodalomról.

* *A JUGOSZLÁV FILMVÁLLALAT most készítette el az első jugoszláv filmet. A filmnek Beograd a címe és bemutatja a jugoszláv fővárost a felszabadulás első napjaiban és az újjáépítés során. A film angol, francia, orosz, cseh és albán változatát most készítik.*

Később akarják kezdeni a színházi előadásokat

A nemrégiben megjelent új rendelettel kapcsolatban, amely a zárórát este tizenegyben állapítja meg, tárgyalások kezdődtek illetékesek és a budapesti színházak vezetősége között. A megbeszélések azt célozzák, hogy a színházak az eddiginél később, este 7 órakor kezdjék előadásaikat. Ennek megfelelően alakulna a jövőben a budapesti mozielőadások kezdeti ideje is. Illetékesek kívánsága az, hogy a vendéglők is tizenegy óráig tartsanak nyitva.

Losonczy Györgyöt két évre eltiltották a szereplástól

Losonczy György operaénekest, az Operaház tagját az igazolóbizottság állásvesztésre ítélte. A Népbíróság Losonczy György ügyében az igazolóbizottság határozatát megsemmisítette és az operaénekest foglalkozásától 1945 március 1-től számított hatállyal két évre eltiltotta.

—)(—

* **Az Országos Magyar Szinművészeti Akadémia** „Színjáték és közönség" című nagysikerű előadássorozatát új helyiségében tartják meg. „A film és közönség" című előadásokat minden kedden 6 órai kezdettel a Semmelweis-u. 1. szám alatti kisgazdapárti házivetítőben, „A Magyar Színház mai feladatai" és a „Táncművészet" című előadássorozatot minden hétfőn és csütörtökön 6 órai kezdettel a MoDISz Eskü-tér 8. sz. alatti helyiségében tartják meg.

* **A Székesfővárosi Zenekar** hétfői hangversenysorozatának magyar bemutatói: **Kodosa Partitája, Szabó Ferenc** Rapszódiája, **Jamnitz Szimfóniája, Kodály** új zenekari műve, **Veress** „Szent Ágoston" című kompozíciója és **Szervánszky Endre** Szvitje.

* **Sebestyén Mihály**, az ismert vidéki színigazgató, aki legutóbb a pestkörnyéki színházak koncesszióját kapta meg, mint értesülünk, most bekapcsolódott a Magyar Színház vezetésébe.

—=—

A „Puszták népe" úi kiadása

A Nyugat Könyvkiadó új kiadásban jelentette meg Illyés Gyula emlékezetes sikerű művét, a „Puszták népét". Illyés Gyulának ez a — talán — legjelentősebb prózai munkája, a földtelen cselédek életének megdöbbentő erejű ábrázolása, ma, a földosztás után különös jelentőséggel bír. Megmutatja a távol, és közelmult urai Magyarországának parasztelnyomó politikáját s megmutatja, hogy melyik az a vidéki kiskirályi szellem, amely ellen ezután is küzdenünk kell. Mint minden kiváló alkotást, az igazi írói mondanivaló és a tökéletes forma szintézise teszi oly jelentős munkává Illyés Gyula könyvét.

ÉLET ÉS IRODALOM
028.

Az Élet és Irodalom

Restellném, ha valóban akadna, akinek be kell mutatni. Hisz élő irodalmunk nemcsak egyik legnagyobb múltú egyénisége (egy olyan hajdani nemzedék képviseletében, amelynek szellemi igényessége mindmáig hat), de napjainknak is nagyhatású alkotóművésze: még most öregkorában is egymásután kerülnek nyilvánosságra új alkotásai, amelyek ámulatra, tapsra, vagy — vitára késztetnek. Azt mondom, öreg korában — tavaly ünnepeltük hetvenötödik születésnapját —, holott írásaiban éppen az a remek, hogy évei számának nyoma sincs rajtuk: frissek, elevenek, emócionálisak. A látogatásra most egy másik évforduló adott jó alkalmat: az idén ünnepeljük írói pályafutásának ötvenedik évfordulóját. 1914-ben jelent meg első kötete, *Változtatnod nem lehet* című verses könyve, s ezt aztán szabálytalan rendben, de imponáló műfaji gazdagságban követte a többi.

Bámulatos ennek az idős, és esztendők óta csaknem teljesen mozdulatlanságra késztetett művésznek szellemi frissesége. Ötven esztendeje írott színpadi művének, a *Boldogtalanok*-nak tavalyi bemutatójáról azt írta a kritika, hogy a legmodernebb drámai törekvésekkel rokon.

És akkor még nem említettem pompás Lear-fordítását, amely Shakespeare-stúdiumainak mintegy illusztrálására készült, nem beszéltem egykori nemzedéktársairól írott emlékezéseiről — s miről még? A könyvtári katalógus harminc nyilvánosságra került kötetéről tud, nem számítva az újra kiadásokat, kedves klasszikusainak kötetei elé írott tanulmányait, és nem számítva művei idegen nyelvű köteteit, pedig azok is gyűlnek jócskán, s kivált az utóbbi időben.

És nem szóltam a tanárról sem, pedig ennek elöl kellett volna állnia. Nemcsak páratlanul igényes és mégis színes előadásaival, de egyéniségének szuggesztivitásával is tanítványai szívébe lopózott, s ezt annál inkább tanúsíthatom, mert magam is hallgatói sorába tartoztam valaha. Tanár úrnak szólíthattam, mint annyian — megkérem, szólíthassam most is úgy, legalább egy interjú erejéig. Szívesen beleegyezik.

Ám a riporternek mégsincs könnyű dolga. Ennek a riportnak alanya pompás életműve csúcsáról nehéz és gyötrelmes életre tekint vissza. Fiatal kora egzisztenciális küzdelmekben telt el, férfi éveinek sora a mostoha külső körülményekkel való szakadatlan birkózásban. Nem szívesen beszél tehát magáról. Aztán meg egy író, túl a háromnegyed százados jubileumán, alighanem elmondott már mindent, amit személyével kapcsolatban a nyilvánosságnak szánt. Így aztán nem is tehetek mást, mint hogy kérdezőnek is őt magát teszem meg: könyveiből — bölcseleti írásainak két kötetéből — választok idézeteket, hogy így önnön írásba fektetett nézeteivel szembesítsem.

Emlékek

Meg kell hajolnunk a múltak tényei előtt, és tudomásul venni, ami belőlük következik. De mégis: bölcseleti írásainak második gyűjteményében, a „Hábi-Szádi küzdelmeinek könyvé"-ben ez áll: „Kimondatott felőlünk, hogy a nékünk juttatott jóra emlékeznünk kell, viszont a régi sérelmeinkre, amennyire lehet, kevésbé, mert ez az erkölcsös ember dolga a világon." — Hogy gyakorolja ezt a morális szabályt öregkorában?

Sehogy. Nálam ugyanis éppen fordítva van. Azt lehetne mondani, hogy csakis rossz emlékeim vannak. Egyrészt azért, mert emlékezésem örökké való, de bámulatos módon, a jót, úgy látszik, nem jegyezte fel magának, csak sérelmeimet és főként, elkövetett hibáimat. Márpedig sok hibát követtem el. Némely nap olybá tűnik, hogy hibák sorozata volt egész életem. S ezek a rossz emlékek, mint az Erinniszek kergetnek engem, még nyugtot sem hagynak, úgyszólván soha. Ennélfogva gyakran beszélek hangosan magamban, sőt kiáltozok is, s a feleségem gyakran rámszól ilyenkor: — Ugyan, ne hadakozz már. — Vagy azt kérdezi: — Már megint a levegővel hadakozol? — Egyszóval én nem sajátmagamról írtam bölcseleti könyvecskéimben, hanem a gondolataimat közöltem. Olyan pap voltam, aki vizet prédikál ugyan a világnak, de ő maga bor helyett mérget iszik. Dehogy akartam mindenkor azzal étetni olvasóimat, ami és amilyen én vagyok!

Derű

Ugyane könyvben a bölcs Hábi-Szádi így szól fiához, Tahtúrhoz: „Az öregség inkább derűre hajló, ez a tapasztalatom." — Találkozik-e az az ember, akit némelyek pesszimistának, „komor aggastyánnak" is nevezne, egy-egy percre ezzel a derűvel, s ha igen, mi a forrása?

Megint ugyanaz az eset, mint az előbb. Én azt mondatom Hábi-Szádival, hogy az öregség általában inkább derűre hajló. De nem azt mondom, hogy én vagyok derűre hajlamos. Prospero azzal búcsúzik a Viharban, hogy most már visszavonúl szigetére és minden harmadik gondolata a sírja lesz. (Itt a mértékletesség teszi, hogy ez a mondat oly szép — magyaráztam az egyetemen. Ez olyan, mintha valaki, teszem fel, aki él-hal a gyerekeiért, a bíróság előtt azt mondaná: — Bíró urak, én is szeretem a gyerekeimet. — Vagyis nem azt mondja ki, hogy meghal értük.) No, de visszatérve az előbbi kérdésre: vannak emberek, akiknek öreg korukban ki nem megy a fejükből a sírjuk. Én is ezek közé tartozom. S a halál gondolatát meg lehet szokni, a halált hívni is lehet, becézni is, de hogy mindez valami szívderítő dolog volna, arról szó sincs. De azért néha még nevetni is tudok, igaz, hogy ritkán.

Üzenet

Mit mond Hábi-Szádi szerzője az utána jövőknek? Van-e üzenete a fiatalok számára?

Hajrá! — kiáltom. — Az lesz közületek legény a talpán, aki kitartja e világon és még nevetni is tud a végén.

A korhoz és a néphez szólani

Gondolatai könyvének első kötetéből való ez a mondat: Egyes kíváló emberek megvetették saját korukat, zülöttnek és ostobának tartották, s nem is akartak a korukhoz szólani, sem a néphez." — Ön, tanár úr, aki nyilván elítéli ezeket a kíváló embereket, megfogalmazná-e egyszer a nyilvánosság előtt, hogy kihez akart művészetével szólni, s mivégre?

Ez megint ugyanaz az eset

FÜST M

— ez megintcsak nem én vagyok. És ön téved, ha azt hiszi, hogy én eleve elítélem azokat a kíváló embereket, akik ezért vagy azért nem akartak a köznéphez szólani. Horatius sem akart és nyilván Pindaros sem. (Pindaros túl komplikált volt még nyelvében is ahhoz, hogy a néphez szólhasson.) S ami engem illet, Ady Endre helyettem már kifejezte azt, hogy mi volt e tekintetben a vágyam nekem is:

Szeretném, hogyha szerettek
S lennék valakié,
Lennék valakié.

Csakhogy nem voltam senkié, sokkal hosszabb ideig, mint Ady, vagy bármelyik társam. A hosszú sorokat so-

Si

Egy Schöndorff nevű képzelt bölcselő, gondolatainak könyvében ezt mondja: „Győzelem, hatalom, siker, vagyis a nagy életerők számos megnyilvánulásai nem olyan dolgok, melyek ne tűnnének impozánsnak, sőt néhanap még kívánatosnak is olyan emberek előtt, akik az élet csorbítatlan teljét saját magukban is érzik." — Vagyis: megelégszik-e műveinek sikerével Schöndorff úr megteremtője?

Evvel, látja, személyemben is egyetértek. Mert hiába fitymálkozunk, beszélünk megvetéssel a sikerről (nyilván azért, mert annyi silányságnak van diadala e világon), a siker igenis nagy-

Nemzetk

Mintha idegennyelvű köteteinek száma jobban nőne a polcon, mint a hazai új kiadásoké. Mi a véleménye erről? És hogyan fogadta kései nemzetközi sikerét?

A francia kritika csakugyan meglepő lelkesedéssel fogadta munkámat — ilyen sikere magyar szerzőnek még nem is volt Franciaországban. Némely kritikus azt írta, hogy a Shakespeare és Tolsztoj családjába tartozom, a másik azt, hogy jobb vagyok, mint dédelgetett kedvencük, Proust, és hasonlókat. A lárma nagy volt. De Németországban is ötvenkét kritikája jelent meg könyvemnek, Hollandiában is, hasonló magasztalásokkal. Ezenfelül e könyveim nem ötezer példányban jelentek meg, mint itthon (ennélfogva itthon az első napokban elfogytak, és nem is kaphatók sehol, aminthogy a többi könyveim sem, amelyek még kevesebb példányban jelentek meg), hanem húszezer példányban és még népszerű kiadást is rendeznek belőlük. S hogy mit szólok mindehhez? Azt lehet mondani, hogy semmit. A kritikákat nem olvasom, másokkal olvastatom és referáltatok róluk... Egyszóval: mindez nem nagy hatást tesz rám. Én itt élek — s mi hasznom van abból, ha Párizsból és Londonból ismeretlen emberek lelkes üdvözletét kapom munkáimért. Én talán in-

A jó t

Életében a pedagógiát az irodalommal egyenrangú hivatásának vallja. Egész élete folyamán tanított, még legutóbb is, az egyetemen. Meg tudná egy rövid válaszban is fogalmazni pedagógiai tapasztalatainak lényegét?

Igen, igyekeztem jó tanár lenni, mert szeretem a fiatalságot. S úgy éreztem, hogy ők is szeretnek engem. S hogy miben látom a jó tanító lényegét? Ezt talán ab-

Fiatc

A Hábi-Szádi-ban ez áll: „A fiatalok életerejének még sok a vágya: a

1964 MÁR

1021

Szür Szabó József

Mit kell tudni a karikatúráról

Hozzászólás egy nehezen döcögő cikksorozathoz... Már ez is milyen jellemző!...

A karikatúra nem egyszerűen rajzolás, grafika, képzőművészet. A karikaturista — nem mindenki az, akit annak tartanak — gondolkodó fő, érzékeny az igazság dolgában, moralista, lírikus, pszihiáter, a többiről nem is beszélve.

A karikatúrarajzolás intelligens műfaj. Ezért gyakran halljuk a csodálat felkiáltását:

— Hogy jut annyi hülyeség az eszedbe?

Ez az elismerésnek egy burkolt formája, ehhez hasonlókat rengeteget kapunk.

Pedig milyen felelős állást töltünk be! Felelünk a nevetésért, a jóízlésért, a rossz ízlésért, a békéért, a mezőgazdaság helyzetéért, a jó vízcsapokért, a rossz lányokért, Iványért, Johnnyért éppenúgy, mint Pistáért, Jóskáért, Lajosért, Laoszért, a legnagyobb és a legkisebb dolgokért.

Melyek a karikatúrarajzolás művészi problémái? Nem hajhászhatja a népszerűséget, mert azért megvetik, ne legyen túl finom, mert azt nem értik, ne legyen szolgaian természethű, mert annak már lejárt az ideje, ne legyen túl korszerű se, mert annak még nem jött el az ideje, ne legyen éles, mert az bántó, ne legyen lanyha, mert akkor minek, ne legyen...

Szóval legyünk bátrak és kíméletlenek a társadalomnak ártó erőkkel szemben, bíráljunk mint egy tigris (mint egy anyatigris, ha Vasvári Annáról van szó), ne legyünk tekintettel semmire és senkire — még magunkra sem — ha az igazság a tét. Amellett igyekezzünk a fentiekből legalább valamit megvalósítani.

A szakértelemmel a nevetés terén is lehet valami baj. Újabban feltűnően sok dilettáns karikatúra lát napvilágot. Hasonlók hasonlónak örülnek, úgylátszik, van dilettáns nevetés is.

Mi az, amit még el kell mondani ennek a vidámnak nevezett műfaj komoly gondjairól? Minden valamire való cikkben szó kell, hogy legyen a világszintről és a fejlődésről. Ami az elsőt illeti, karikaturistáink Batsányi hívei, vigyázó szemüket általában a párizsi folyóiratokra és karikaturakötetekre vetik. Ez mínálunk hajlam kérdése. A magyar karikatúra-művészet franciás: világos gondolat, derűs megoldás (Hegedüs, Kaján, Kassó, Réber, Toncz), életszeretet (Várnai), egyszerű, szellemesen könnyed előadás jellemzi. De az ő könnyedségük bástya és nem rés, azon keresztül nem a szerény tehetség és nem a szerénytelen plágium vagy az arrogáns utánérzés számára nyílik kapu.

Ellenőrzésképpen milyen jó lenne egy időszaki folyóirat (annyi más között), amely a stúdió szerepét töltené be, vonzaná, érdekelné, ambicionálná az eddig ayéren jelentkező fiatalokat, megfiatalítaná az „öregeket". Válogatott szatirikus írásokkal, jó nyomdatechnikai kivitellel és kiadóhivatali bevétellel!

Mind a világszinthez, mind a fejlődéshez hozzátartozik, hogy észrevegyünk egy, a karikatúra történetében végbement változást. A korszerű karikatúra látványművészet, csak szem kell hozzá. És szerkesztő... Értsd meg a pusztán rajzi eszközökkel kifejezett mondanivalót és megmondom, ki vagy!

Érdemes ember-e a karikaturista? A nevetést az emberek a behódolás, azaz a gyengeség jelének tartják és a nevettetést nem tartják érdemnek, nem hálásak érte. Nem véletlen, hogy van egy karikatúrairányzat, amely a félelemkeltést és megdöbbentést tűzi ki célul. „Jobb megijeszteni, mint félni" alapon.

Megbecsülésünk egyik jele a „Művészet" című folyóirattal való esetünk. Feledékenyek a szerkesztői. Annyi festményről, szoborról, dombor- és laposműről közöltek már képet és írást, hogy elkerülte figyelmüket a mi művészetünk. Ami pedig a sajtót illeti, karikatúrakötetek jelentek meg magyar művészektől kül- és belföldön, de recenzió ezekről nem jelent meg. Igaz, hogy ezeknek a köteteknek nem az volt a címük, hogy „Hogyan rúgtam 5 gólt ezelőtt 70 évvel", vagy „A kis Mackó kalandjai szárazon és vizen".

Halhatatlanságunk viszont biztosítva van. Karikaturista fölött nem múlik el az idő. Eddig sehol nyomát se láttam annak, hogy más érdemes emberekhez hasonlóan, ők is 50, 60, 65, 70, 75, 80 stb éveseknek lettek volna nyilvánítva.

A karikatúra művészetében egyéniségek, hajlamok és magatartások nyilvánulnak meg. Ezekből mutatok be néhányat. Képzelt kollégákkal! Ha valamelyik sorstársam mégis magára ismerne, akkor nem dolgoztam hiába.

Szür Szabó József

rgyalások helyét jelölte, ideiglenesen a szín-
znál raktározták el. A Kossuth-utczai Kovács-
e ház lebontása előtt biztosították a mú-
um részére e ház egyik szobája falába
rakott intarziás szép öreg szekrényt, a
ssuth-utczai 15. sz. ház új tulajdonosa pe-
, házát átalakíttatván, kérésükre két feliratos
faragott épületkövet ajándékozott a mú-
mnak.

A múzeumi bizottság kezdeményezése kö-
keztében a vall. és közokt. miniszter úr
zséggel hozzájárult, hogy a debreczeni
ományegyetemi építkezések alkalmával az
ési vállalkozók szerződésileg kötelezte-

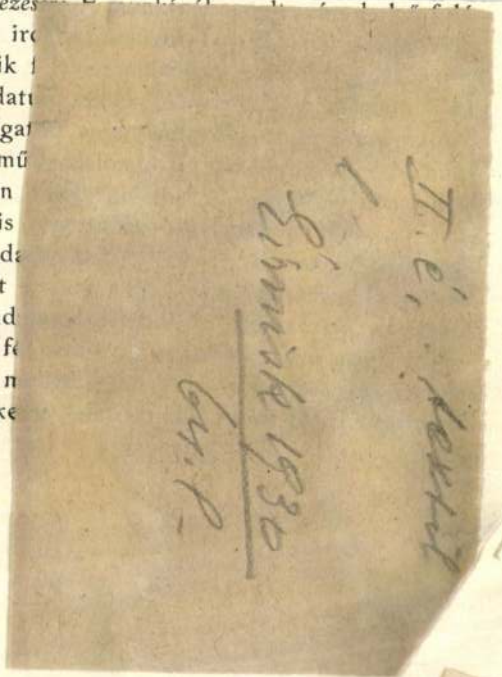

rajzitár gondviselője, a történelem és földrajz tanára a reformátusok debreczeni főiskolája tanítóképezdéjében. Tagja a Magyar Földrajzi, Földtani, Néprajzi, Történelmi és Magyar Protestáns Irodalmi Társaságoknak. Tanárkari jegyző. Munkatársa az Alföldkutató Bizottságnak és az Uránia tudományos folyóiratnak. Előadást tartott a Magyar Néprajzi Társaság 1913. decz. 17-én tartott ülésén «A hortobágyi pásztor enyhelynek»-ről.

Megjelentek tőle a múlt évben:

«A hortobágyi pásztorkészségek», a múzeum 1912. évi Jelentésének függelékében, rajzokkal.

ha ilyenek holléttéről pedig tudomása v
azok felől értesítse a múzeum vezetősé
Arra is figyelmeztették a közönséget, h
az efféle tárgyakat, ha nem akar tőlük ing
megválni, a múzeum jutányos áron megv
sárolja. A múzeum tisztviselői számos íz
vették igénybe a helyi sajtó hasábjait
A múzeum körében előforduló minden fo
sabb eseményről tudósítást küldtek a laj
nak s időnként közre adták az ajándéko
és ajándékok kimutatását is, de az ajánd
zóknak külön levélben is megköszönték
mányaikat.

Jó eredményt vártak a debreczeni, az

SZŰTS ESZTER

NYÁRIDŐ címmel látható tárlat az Éri Galériában (VII. kerület, Madách út 3.). A kiállításon Szűts Eszter, Chilf Mari, Wolsky András, Varga György, Ungár Ágnes és Vogl Filemon munkája látható.

NÉPSZABADSÁG, 2000. 07. 05. 31. o.

Munkái szerepeltek a 2000-es
VII. Velencei építészeti Biennálén.

Az új Atlantisz felé.
Magyar Nemzet, 2000. 06. 16. 14.o

bauMax-Wettbewerb

für junge talentierte KünstlerInnen in Ungarn

Einladung

zur Ausstellung
der Preisgekrönten 1998

Edit Szilvásy
Fukui Yusuke
Eszter Szüts
Sándor Bíró

Ort: **Ungarisches Kulturinstitut**
Collegium Hungaricum
1020 Wien, Hollandstraße 4

Zeit: Donnerstag, 9. September 1999
18 Uhr

Einführung:
Dr. Christian Weiland
Vorstandsdirektor bauMax MAGYARORSZÁG RT.

Eröffnung:
János Sturcz
Kunsthistoriker

Musikalische Umrahmung:
Saxophon-Band „Dél-Alföld"

Geöffnet: 9. bis 30. September 1999
Montag bis Freitag 10 bis 18 Uhr

Die Ausstellung der Preisgekrönten des Wettbewerbs 1999
findet ab 7. Oktober 1999 statt.

Einladung

zum Programm

„Geistertanz"

des Tanzensembles „Topogó" aus Szeged

Ort: **Ungarisches Kulturinstitut**
Collegium Hungaricum
1020 Wien, Hollandstraße 4

Zeit: Donnerstag, 9. September 1999
19 Uhr

Musik:

Attila Halmos und Freunde sowie die Saxophon-Band „Dél-Alföld"

In diesem Programm erscheinen Musik und Tänze aus dem Karpatenbecken mit der kultischen Tradition der Sioux-Indianer verbunden.

Nach der Vorstellung findet ein Tanzhaus statt.

COLLEGIUM HUNGARICUM
UNGARISCHES KULTURINSTITUT

Sz. Szűts István festő és grafikus

Pesti Hilap. 1926. máj. 11. 15

Grafikusok kiállítása

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 NOV 27

Szüts István

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

dörmögte, s ahogy jött, távozott.

1021

Szüts István rajza

t szenvedtek.

●

— **Télen sem pihennek** a
ohácsi Dolgozók Horgász
yesületének tagjai. A vezető-
g felhívással fordult a me-
e egész területén élő tagjai-
z, hogy a horgászvízeken el-
gzendő téli munkákhoz vár-
azon tagjaikat — térítés
enében —, akik vállalkoznak
munkára. Jelentkezni min-
n pénteken délután lehet,
ohácson, a Duna-part

lók. H
(July
ba (L
certre
ban é
ban k

Elvál
nár G
sokat
Művelé
3—4-ér
megbe
zetes
lődni

Rekl
részes
Magya
megye
sz. a

Szűts István

Képzőm. főisk. kiáll. 1937

317. Szűts István . . . . . Menekülő, gipsz
318. Szűts István . . . . . Angyal, gipsz
319. Szűts István . . . . . Hegyibeszéd, gipsz
320. Szűts István . . . . . Fésülködő, gipsz

Tanár: Sidló F.

ORSZÁGOS MAGYAR
RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
BUDAPEST, 80. VIII., NEMZETI MÚZEUM

BUDAPEST 1942 MAJ. 13 22

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula
titkár urnak,

Budapest.

XI., Lágymányosi-utca 16.sz.

Szűts Izsó

A modern rajzoktatás vezérfonala. III. rész. Rajzolás szemlélet alapján a beszéd- és értelemgyakorlatok szolgálatában (játékszerű kéziügyességi foglalkozásokkal kapcsolatban). IV. rész. Kézügyesítő rajzgyakorlatok az írástanítás szolgálatában. Tanmenet-tervezet 37 mintalapon 40 leckemintával. Elemi népiskolák, óvó- és tanítóképzők használatára. Írta Szűts Izsó iparisk. igazgató, tanítóképzőintézeti rajztanár. Nagyvárad, 1907, nyomatta és kiadja Szabó Imre. Képekkel és mellékletekkel, 142 l.

(Művészet 1907. 216. l.)

Mire jó egy vásárplakát? avagy „Mädchen für alles"

Tenyészállatvásár

Lakberendezési vásár

Gyarmatügyi kiállítás

Egyházművészeti kiállítás

Autó és motor kiállítás

„Az ismeretlen lány"

Süsz István rajzai

Mert értsük meg: ezek az emberek *egyelőre* még nem pénzeszsebű, ragyogó vásárlókedvű vevők. Ezek *egyelőre* nézni jönnek és kritizálni. A kereskedő és vevője kinn a kerítésen túl néha mint ellenfelek állanak egymással szemben. Kettejük közt a híd: a pénz, amelyért mindkettő megharcol. A küzdelem „zsebre megy", tehát a személyeskedés sem ritka dolog. Itt azonban minden differencia személytelenné halkul: az árus legszebb portékáját mutatja be „kedves vevőjének", aki engesztelt örömmel mosolyog vissza „kedvenc cégére". Mindenki udvarias: a vásár egy átmeneti fegyverszünet exterritoriális zónája . . .

•

Megfigyelték már? A vásáron nem igen látni szomorú embert . . . Ez a potemkinváros kissé maga az Álomország. A gépírókisasszony magára képzeli a remek selymeket és az állásnélküli úgy tapogatja a motorbiciklit, mintha az övé lehetne. Milyen bonyolult pszichológiai szövevényekre alapozódik a vásár! Itt mindenkinek csak illuziója van. Amit eléjeraknak, azt magáénak képzeli, (hiszen azért is rakják elébe). Nem kell eredménytelenül bámulni az ablaküvegen keresztül, nem kell zavarodottan belépni az üzletbe. Ide van téve egy halomban az orrom elé minden, amit szeretnék. Micsoda kísértés, micsoda kegyetlen felfokozása a már meglevő vételkedvnek! Egypár órára személyes közelségébe kerülni azoknak a drága holmiknak, amelyek az élet tulajdonképeni ízletességét adják. Mindenki vidám. Autó- és weekendház, selyempizsama és tenniszrakett, fényképezőgép és modern bútor: mind *neked* kínálkozik fel! Milyen nehéz ellenállni . . . Milyen nehéz *nem* ellenállni! Ilyesfélét érezhet a kisgyermek a játékboltban, amelyet szőröstől-bőröstől, egészen nekiajándékoztak.

•

A vásár az ország közgazdasági hőmérője. Mérleget ad a mult évről és prognózist a jövő évre. De itt az emelkedés nem a láz, hanem az egészség grafikonja.

1935. 3 12

Ki olvassa az ujsághirdetéseket?

— ezzel a kérdéssel felel a hirdetésellenes kereskedő arra a kérdésre, hogy miért nem csinál ujságpropagandát kirakatreklámja mellett. A kérdést azonban vissza is lehet fordítani! Vajjon elegendő eredménnyel jár a kirakatpropaganda egymagában? . . . Vajjon hány olyan járókelő halad el előtte napjában, aki egy pillantást sem vet rá? . . . Amivel szemben: hány üres óra áll az ujságolvasó rendelkezésére munkába menet, ebédközben, esti pihenőórában, amikor a közlemények mellett a hirdetéseket is átböngészi? . . .

Az ujsághirdetés eredményességét egy német folyóirat új, érdekes statisztikával támasztja alá. Hatvanezer olvasónak tették fel a kérdést: vajjon olvas-e ujsághirdetést? Ha igen, milyen hirdetéseket? A kisérleti anyagban minden foglalkozás egyformán képviselve volt. A válasz: a kérdezettek 95%-a olvas ujsághirdetést. Abszolut rendszeresen 80%. Az illusztrált hirdetéseket lényegesen jobban favorizálják, mint a szöveghirdetést. Az olvasók 13%-a kiolvasás után átadja a lapot a szomszédoknak: ez újabb 8000 család, egyenként átlag 3—4 taggal. A hirdetések tehát körüibelül olyan figyelemben részesülnek, mint a lap többi része. A német vállalatok reklámbüdzséjének 55%-át fordítják ujsághirdetésre, 28%-át folyóirathirdetésre és csak 6%-át plakáthirdetésre. Ezt a nagy százalékos eltolódást a vidéki városok reklámtevékenysége okozza: a vidék egyetlen egészséges propaganda-eszköze az ujsághirdetés. A statisztika nem terjed ki a direkt propaganda eszközeire, valamint a kisebb hatóerejü reklámeszközökre sem.

A Budapesti Hirlap

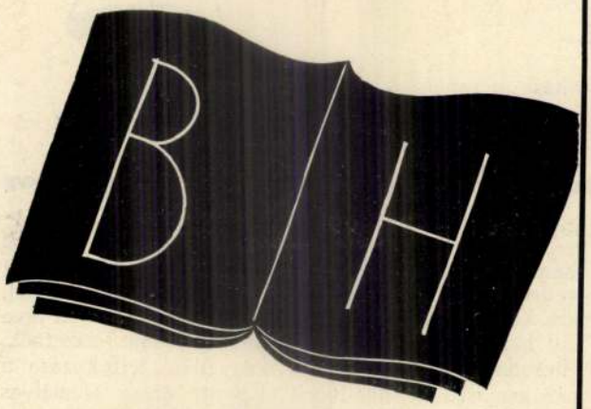

Nemzetközi vásár száma

az idén is
a Vásár
propagandájának
szenzációja

Új Kazinczy

tünt fel a magyar irodalom, — vagy tüzetesebben: a magyar reklámszakirodalom terén. A „nagy magyar nyelvújító" egyelőre — szerény ibolyaként — „Kirakatrendező" álnév mögött húzódik meg, de világfelforgató gondolatait a „blickfang"-ról, egyik igen számottevő szaklapunk hasábjain teszi közkinccsé.

Elmondja, hogy a blickfang fogalmát szolgai módon „pillantásfogó"-val fordítják. Megállapítja, hogy ez *„szerény véleménye szerint — nem helyes"*. Mindjárt meg is indokolja: *„A „pillantásfogó" szó nem is érezteti a gyorsaságot, amellyel a Blickfang a pillantásunkat megfogja . . ."* és így tovább.

És végül jön a korszakalkotó felfedezés: jó magyar fordításul a *„szemvonzó"* kifejezést ajánlja, amely *„teljesen és tökéletesen pótolja az eddigi magyartalan elnevezéseket"*.

Hát ez igen! Ez azután ízig-vérig magyaros!

Pontosan olyan, mint az utolsó mondat, amellyel az illusztris szerző cikkét befejezi:

„Az új szavat a szakemberek és a Tudományos Akadémia nyelvmagyarositó bizottságának szives figyelmébe ajánlom."

(Bizalmas értesülésünk szerint az Akadémia nyelvmagyarositó bizottsága a javaslat letárgyalására rendkívüli ülést hív egybe.)

Vásártipp

Eső és porservice? . . .

Egy külföldi villamossági vállalat rendezte az egyik vásáron. Alig mulik el vásár ugyanis, hogy a 10—14 nap valamelyikén ne esne az eső. Ha pedig nincs eső, hatalmas porfelhő fogadja a látogatókat. Erre a kétoldali konjunkturára rendezkedett be ez az élelmes vállalat: futózápor esetén alkalmazottak járták végig az ereszek és beugrók alá szorult közönséget és esernyő alá invitálva őket, bekisérték a „villamos háztartásba", ahol ingyen és bérmentve vasalták ki az összeázott felöltőket. Fütötesten szárították a vizes női harisnyákat és selyemruhákat. És amig a ruhákat rendbehozták? . . . Azalatt a látogatók igénybevehették „egy kis gyorsmosdásra" a villanyfürdőszobát, ahol a villamos tárolótól egészen a gyorsmelegitőig mindent megtalált a látogató! . . . Ha pedig nagy volt a por, apró porszívók szedték ki a szövetekre rakodott port és villamos gyorskefék tisztitották fényesre a szürkésfehér cipőket . . . persze teljesen ingyen!

A gyors csomagolás

nagy és elhanyagolt problémája minden üzletembernek. Pontos statisztikai számitások alapján derült ki, hogy a nagyforgalmú órákban, amikor a teljes személyzet igénybe van véve, a hasznos kiszolgálás idejéből 15%-ot vesz el a régimódi és nehézkes csomagolási rendszer. Nem lehet viszont százalékos alapon kiszámitani azt az időveszteséget, amelyet a vevő szenved, — nem is szólva a bosszúságról, amit a feltartóztatás miatt érez. Ennek a tehertételnek leküzdését célozza a modern és szellemes *Konwallin-csomagfogó*, amely *egy* mozdulattá sűriti össze az eddigi csomagolás sokféle és komplikált mozzanatait. A csomagfogó felületére reklámszöveget is el lehet helyezni; a vevő tehát önkéntelen reklámhordozójává válik kereskedőjének.

SZÜTS ISTVÁN: MENEKÜLŐ. TANÁR: SIDLÓ F.

Képzőmüv. Főisk. Evk
1936/37.

DÓZSA FARKAS ANDRÁS: MAGYAR FELTÁMADÁS. TANÁR: SIDLÓ F.

AZ UJ OLASZORSZÁG MUVÉSZETE

Irta: GOGOLÁK LAJOS

Fiatalosság jellemzi a mai olasz politika minden mozdulatát, — fiatalosság az ismertetőjele a mai olasz művészetnek is. Nem csupán abban nyilvánul ez a fiatal tendencia, hogy a fasizmus, amely alaplényegét tekintve tudatosan vallja magát konzervativ, vagy „reakciós" rendszernek, minden téren előmozdítja a fiatal erők érvényesülésének útjait, — hanem abban is, hogy a tradicionális elemekből alakult fasizmus a maga művészeti hitvallásában korántsem „konzervativ", vagy „reakciós", — ellenkezőleg, a legfrisebb irányok híve és támogatója. Az a hangulat, mely átlengi a mai olasz művészi ízlést, tudatosan kiemeli az olasz művészet „haladó" jellegét. Mondják, mint annyi más, ez a haladó fiatalos jelleg, szintén Mussolini kezdeményezésére vezethető vissza, — némely külföldi szemlélők azt is állítják, hogy a fasiszta rendszer tudatos progresszív művészeti irányzata nem más, mint egy okos és ügyes számítás: így fékezik le az esetleges „forradalmi" tendenciákat, így veszik el élüket... Az tény, a mai olasz fölfogás nem ismeri már azt az öncélú elvet, amit a l'art pour l'art hangoztatott. De hiszen ez a gondolat már Európaszerte halott. A fasiszta rendszer totalista: az élet minden megnyilvánulására számot tart, így a művészetre is. Igenis tudatosan hangsúlyozza, hogy a művészet öncél nem lehet, a művészetnek társadalmi és politikai hivatása van. A tömegek előtt bizonnyal a legjobb propaganda ez: megmutatni, hogy épp a szilárd, diktatorikus és tradicionalista fasiszta rendszer az, mely Itáliában megvalósítja a modern művészet merész követelményeit. Sőt, még tovább menve, a mai olasz művészetpolitika joggal büszkélkedik vele, hogy ez a modernség nem mesterséges és erőltetett valami, hanem épp a fasiszta mozgalom fiatalos lendületéből fakadt s kifejezője a gáttalan olasz léleknek is. A mai művészet egyszerű és merész formáit nem egyszer „neoprimitivizmusnak" nevezik. Páris hozta ezt a jelszót, mint annyi mást. De az olaszok ma különös szeretettel használják, — meg akarják mutatni, hogy nem csak az a túlcizellált, túldekorált és túlérett olasz lélek létezik, melyet a legjobban a renaissance kifejezett, de van emellett egy másik olasz lélek is, ősi, merev, katonás, egyszerű, kemény, — amelyre évezredek multán is illik a latin erény: a gravitas dícsérete... A mai síma, egyszerű formák, a maguk keménységével és józanságával, melyek mögött azonban mégis annyi metafizikai törekvés tör ismeretlen régiók felé, jól kifejezik ezt a gravitást, ezt a kemény vonalvezetést ott van a fasizmusnak, mint tömegmozgalomnak és mint egyéni magatartásnak minden mozdulatán. A mai olasz filozófia is tudatosan hivatkozik ezekre az ősi latin formákra, büszkélkedik vele, hogy elszakadt a morbid és túlérett Nyugateurópától — nagyon jellemző egy előkelő folyóiratuk címe... Antieuropa... — s úgy jelöli meg a mostani olasz szellemi magatartást, hogy az nem más, mint az „archaizmus", — azaz olyan törekvés, mely a maga őseit már ott keresi a régi földközi tengeri kultúrákban, a legrégibb tradicionális rendek erős társadalmi épületében, az ősi hieratikus és hierarchikus jellegű királyi hatalmakban, a tradicionális társadalmak Homéros előtti formáiban... A dekadens modern világ, vallja e fölfogás, Homérosszal született meg, az előtt a komor ősi rend fegyelme uralkodott az embereken... Nos, az olasz neoprimitivizmus szellemi hitvallása az. Innét van az a tudatos elfordulás nemcsak a többi nyugateurópai népek szellemi és művészeti formáitól, hanem egyúttal innét van az is, hogy az olasz szellem egyre jobban önmaga mélyére s a maga ősi mediterrán lényegébe igyekszik bepillantani. Le Corbusier hozta a modern építészetet, Afrikában látta ezeket a nagy kubuszokat, a nagy síma felületeket először s ő maga is bevallja, hogy a mediterrán lényeg termékenyítette meg képzeletét. A mai olasz építészet is már rég maga mögött hagyta a pár év előtti renaissanceista és klasszicista próbálkozásokat. A múlt öröksége ekkor még túl reájuk feküdt és nem engedett szabad mozdulást. Aki már Németországban, vagy Franciaországban hozzászokott a modern építészet merész és síma vonalaihoz, nem egyszer nem nagy örömmel nézi az elmúlt évek olasz próbálkozásait. Még nem jutottak teljesen el az igazi modern és egyúttal ősin latin és mediterrán lényeg fölismeréséhez. De most visszanyulnak egészen azokhoz a régi olasz rétegekhez, melyeket eddig nem ismert föl még senkisem. Az olasz építészek most fölfedezték Campániát és Délitáliát, a délitáliai rusticus építészetet,

Szüts István: Menekülő

A Képzőművészeti Főiskola műcsarnoki tárlatáról

Művészet 1937. 7-8.

Rombauer János: Férfi arckép
A Nemzeti Szalon Szepesi kiállításáról

Caprit s a sziciliai kisvárosok házait. Azt bizonygatják, hogy Le Corbusier nem adott az olasz szellem modern kibontakozásához semmit s hosszasan nagyon szellemesen mutatják ki, hogy legújabb építészetük egyenes folytatása ennek a délitáliai, illetve afrikai mediterrán építészetnek, melyet már csak pár lépés választ el az araboktól... S épp ez az ősi„ archaikus tendencia az, mely megfelel a fasizmus szellemének, nem csupán azért, mert benne egy ősi és gyökeres olasz kifejezési forma gyökereit pillantják meg, hanem azért is, mert a többi Európától külön útakat jelent, melyekben már nem is annyira a hangsúlyozott különállóság a fontos, hanem inkább a különállás által megjelenített nemzeti lényeg. Múlt és jövő harmóniája különben is sehol sem oly óriási, mint amilyen épp az olaszoknál. S épp ezért náluk ez az archaizáló — de önmagában véve is olyan ujító és modern — tendencia nem jelent csökönyös reakciót és tartalmatlan konzervativizmust: ez az archaizálás, ez a neoprimitivizmus épp ellenkezőleg csak filozófiai és szellemi alapjaiban idézi a múltat — a jövő megújítására és a nemzeti hivatásérzet fokozására — de a valójában nem más, mint a legteljesebb progreszszió. S épp ezért nem tűnik föl parodoxonnak, hogy a tradicionális olasz szellem ma a futurizmus lendületében találja meg legegyénibb kifejezési lehetőségeit. A futuristák hirdették meg először, már jó husz-huszonöt éve is elmúlt, az új Itália eljövetelét, ők hirdették először, hogy a múlt mekkora nyűg az olasz lélek gáttalan kifejlése előtt. Ők hirdették először a diadalmas motorizmus korszakának eljövetelét, a rohanás és az új színek szédületét. A fasizmusban a futurista költők és művészek a maguk szellemét fedezték föl, melléje álltak s már korán ott jelentkeztek az új olasz rendszer szellemi vezérkarában. Természetes tehát, hogy ma ők diktálják az olasz művészi élet irányvállalásait. A mai olasz rendszert jellemző szellemi szabadság és megértés mindenütt kedvez a futuristáknak s általában a modern művészet törekvéseinek. Az „öregek" hiába tettek itt is kétségbesett kísérleteket arra, hogy megőrizzék régi pozicióikat. Mindez hasztalan volt, mert a fasizmus már elkötelezte magát külsőleg is, lelkileg is a modernség szellemével. Ha ma olasz állami épületeket építenek, akkor mindenütt az új stílus merész és síma formái törnek maguknak útat az öreg és csodálatos városok ősi zűrzavarában. Ez a modernség korántsem bántó, sőt ellenkezőleg: épp ez fakad a legigazibb tradicionalizmus szelleméből, mert a történeti és szellemi folytonosságot épp ez jelenti a múlt és jelen között. S ezeknek a hivatalos épületeknek falait futurista dekoráció diszíti, merész, színes, újvonalú rajzok, freskók, mozaikok. Új vonalaik megdöbbentenek s színük kezdetben bizarr hatásával megragadnak. De e szokatlanság mögött mégis van bennük sok latin méltóság és komolyság is s érezni: nem légüres próbálkozások ezek, de ott van rajtuk a táj, a kor, az olasz szellem örök klasszicitásának bélyege. S ezen ösztönös klasszicitás mellett rengeteg bennük a fiatalos merész előretörés is, a bátor kiállás erőteljes és követelő magatartása is, híven a mai Olaszország szelleméhez, mely mindenütt a fiatalságot s az újat hangsúlyozza ki, azt a fiatalságot, azt az ujdonságot, mely azért ősi történeti gyökerek mélységeihez kapcsolja friss hajtásait.

AZ UJ OLASZORSZÁG MŰVÉSZETE

Irta: GOGOLÁK LAJOS

Fiatalosság jellemzi a mai olasz politika minden mozdulatát, — fiatalosság az ismertetőjele a mai olasz művészetnek is. Nem csupán abban nyilvánul ez a fiatal tendencia, hogy a fasizmus, amely alaplényegét tekintve tudatosan vallja magát konzervativ, vagy „reakciós" rendszernek, minden téren előmozdítja a fiatal erők érvényesülésének útjait, — hanem abban is, hogy a tradicionális elemekből alakult fasizmus a maga művészeti hitvallásában korántsem „konzervativ", vagy „reakciós", — ellenkezőleg, a legfrisebb irányok híve és támogatója. Az a hangulat, mely átlengi a mai olasz művészi ízlést, tudatosan kiemeli az olasz művészet „haladó" jellegét. Mondják, mint annyi más, ez a haladó fiatalos jelleg, szintén Mussolini kezdeményezésére vezethető vissza, — némely külföldi szemlélők azt is állítják, hogy a fasiszta rendszer tudatos progressziv művészeti irányzata nem más, mint egy okos és ügyes számítás: így fékezik le az esetleges „forradalmi" tendenciákat, így veszik el élüket... Az tény, a mai olasz fölfogás nem ismeri már azt az öncélú elvet, amit a l'art pour l'art hangoztatott. De hiszen ez a gondolat már Európaszerte halott. A fasiszta rendszer totalista: az élet minden megnyilvánulására számot tart, így a művészetre is. Igenis tudatosan hangsúlyozza, hogy a művészet öncél nem lehet, a művészetnek társadalmi és politikai hivatása van. A tömegek előtt bizonnyal a legjobb propaganda ez: megmutatni, hogy épp a szilárd, diktatorikus és tradicionalista fasiszta rendszer az, mely Itáliában megvalósítja a modern művészet merész követelményeit. Sőt, még tovább menve, a mai olasz művészetpolitika joggal büszkélkedik vele, hogy ez a modernség nem mesterséges és erőltetett valami, hanem épp a fasiszta mozgalom fiatalos lendületéből fakadt s kifejezője a gáttalan olasz léleknek is. A mai művészet egyszerű és merész formáit nem egyszer „neoprimitivizmusnak" nevezik. Páris hozta ezt a jelszót, mint annyi mást. De az olaszok ma különös szeretettel használják, — meg akarják mutatni, hogy nem csak az a túlcizellált, túldekorált és túlérett olasz lélek létezik, melyet a legjobban a renaissance kifejezett, de van emellett egy másik olasz lélek is, ősi, merev, katonás, egyszerű, kemény, — amelyre évezredek multán is illik a latin erény: a gravitas dícsérete... A mai síma, egyszerű formák, a maguk keménységével és józanságával, melyek mögött azonban mégis annyi metafizikai törekvés tör ismeretlen régiók felé, jól kifejezik ezt a gravitást, ezt a kemény vonalvezetést ott van a fasizmusnak, mint tömegmozgalomnak és mint egyéni magatartásnak minden mozdulatán. A mai olasz filozófia is tudatosan hivatkozik ezekre az ősi latin formákra, büszkélkedik vele, hogy elszakadt a morbid és túlérett Nyugateurópától — nagyon jellemző egy előkelő folyóiratuk címe... Antieuropa... — s úgy jelöli meg a mostani olasz szellemi magatartást, hogy az nem más, mint az „archaizmus", — azaz olyan törekvés, mely a maga őseit már ott keresi a régi földközi tengeri kultúrákban, a legrégibb tradicionális rendek erős társadalmi épületében, az ősi hieratikus és hierarchikus jellegű királyi hatalmakban, a tradicionális társadalmak Homéros előtti formáiban... A dekadens modern világ, vallja e fölfogás, Homérosszal született meg, az előtt a komor ősi rend fegyelme uralkodott az embereken... Nos, az olasz neoprimitivizmus szellemi hitvallása az. Innét van az a tudatos elfordulás nemcsak a többi nyugateurópai népek szellemi és művészeti formáitól, hanem egyúttal innét van az is, hogy az olasz szellem egyre jobban önmaga mélyére s a maga ősi mediterrán lényegébe igyekszik bepillantani. Le Corbusier hozta a modern építészetet, Afrikában látta ezeket a nagy kubuszokat, a nagy síma felületeket először s ő maga is bevallja, hogy a mediterrán lényeg termékenyítette meg képzeletét. A mai olasz építészet is már rég maga mögött hagyta a pár év előtti renaissanceista és klasszicista próbálkozásokat. A múlt öröksége ekkor még túl reájuk feküdt és nem engedett szabad mozdulást. Aki már Németországban, vagy Franciaországban hozzászokott a modern építészet merész és síma vonalaihoz, nem egyszer nem nagy örömmel nézi az elmúlt évek olasz próbálkozásait. Még nem jutottak teljesen el az igazi modern és egyúttal ősin latin és mediterrán lényeg fölismeréséhez. De most visszanyulnak egészen azokhoz a régi olasz rétegekhez, melyeket eddig nem ismert föl még senkisem. Az olasz építészek most fölfedezték Campániát és Délitáliát, a délitáliai rusticus építészetet,

Szüts István: Menekülő

A Képzőművészeti Főiskola műcsarnoki tárlatáról

Művészet 1937. 7. sz.

Rombauer János: Férfi arckép
A Nemzeti Szalon Szepesi kiállításáról

Caprit s a sziciliai kisvárosok házait. Azt bizonygatják, hogy Le Corbusier nem adott az olasz szellem modern kibontakozásához semmit s hosszasan nagyon szellemesen mutatják ki, hogy legújabb építészetük egyenes folytatása ennek a délitáliai, illetve afrikai mediterrán építészetnek, melyet már csak pár lépés választ el az araboktól... S épp ez az ősi„ archaikus tendencia az, mely megfelel a fasizmus szellemének, nem csupán azért, mert benne egy ősi és gyökeres olasz kifejezési forma gyökereit pillantják meg, hanem azért is, mert a többi Európától külön útakat jelent, melyekben már nem is annyira a hangsúlyozott különállóság a fontos, hanem inkább a különállás által megjelenített nemzeti lényeg. Múlt és jövő harmóniája különben is sehol sem oly óriási, mint amilyen épp az olaszoknál. S épp ezért náluk ez az archaizáló — de önmagában véve is olyan ujító és modern — tendencia nem jelent csökönyös reakciót és tartalmatlan konzervativizmust: ez az archaizálás, ez a neoprimitivizmus épp ellenkezőleg csak filozófiai és szellemi alapjaiban idézi a múltat — a jövő megújítására és a nemzeti hivatásérzet fokozására — de a valójában nem más, mint a legteljesebb progreszszió. S épp ezért nem tűnik föl parodoxonnak, hogy a tradicionális olasz szellem ma a futurizmus lendületében találja meg legegyénibb kifejezési lehetőségeit. A futuristák hirdették meg először, már jó husz-huszonöt éve is elmúlt, az új Itália eljövetelét, ők hirdették először, hogy a múlt mekkora nyűg az olasz lélek gáttalan kifejlése előtt. Ők hirdették először a diadalmas motorizmus korszakának eljövetelét, a rohanás és az új színek szédületét. A fasizmusban a futurista költők és művészek a maguk szellemét fedezték föl, melléje álltak s már korán ott jelentkeztek az új olasz rendszer szellemi vezérkarában. Természetes tehát, hogy ma ők diktálják az olasz művészi élet irányvállalásait. A mai olasz rendszert jellemző szellemi szabadság és megértés mindenütt kedvez a futuristáknak s általában a modern művészet törekvéseinek. Az „öregek" hiába tettek itt is kétségbesett kísérleteket arra, hogy megőrízzék régi pozicióikat. Mindez hasztalan volt, mert a fasizmus már elkötelezte magát külsőleg is, lelkileg is a modernség szellemével. Ha ma olasz állami épületeket épitenek, akkor mindenütt az új stílus merész és síma formái törnek maguknak útat az öreg és csodálatos városok ősi zűrzavarában. Ez a modernség korántsem bántó, sőt ellenkezőleg: épp ez fakad a legigazibb tradicionalizmus szelleméből, mert a történeti és szellemi folytonosságot épp ez jelenti a múlt és jelen között. S ezeknek a hivatalos épületeknek falait futurista dekoráció diszíti, merész, színes, újvonalú rajzok, freskók, mozaikok. Új vonalaik megdöbbentenek s színük kezdetben bizarr hatásával megragadnak. De e szokatlanság mögött mégis van bennük sok latin méltóság és komolyság is s érezni: nem légüres próbálkozások ezek, de ott van rajtuk a táj, a kor, az olasz szellem örök klasszicitásának bélyege. S ezen ösztönös klasszicitás mellett rengeteg bennük a fiatalos merész előretörés is, a bátor kiállás erőteljes és követelő magatartása is, híven a mai Olaszország szelleméhez, mely mindenütt a fiatalságot s az újat hangsúlyozza ki, azt a fiatalságot, azt az ujdonságot, mely azért ősi történeti gyökerek mélységeihez kapcsolja friss hajtásait.

SZÜTS ISTVÁN: MENEKÜLŐ. TANÁR: SIDLÓ F.

DÓZSA FARKAS ANDRÁS: MAGYAR FELTÁMADÁS. TANÁR: SIDLÓ F.

Ferképzőmfoiskévk 1936/37 -

A szakmai vélemény súlya döntött

A nagyérdemű másképpen látja, mint a zsűri

Megírtuk, hogy az önkormányzati képviselő-testület végső, az ámént kimondó határozata értelmében a karcagi Győrfi Sándor szobrászművész alkotását, a Magyar Golgotát állítják fel a II. világháború áldozatainak mementójaként a Hősök terén. Hogy hogyan jutottak erre az elhatározásra? Úgy, hogy már csak két műből választhattak abból a tízből, amely a kilenc pályázótól érkezett a versenykiírásra.

A részletekről annyit mondhatunk, hogy az ötlet megvalósítására létrejött egy ad hoc bizottság. Mint megtudtuk, a másodjára kiírt pályázatra beküldött alkotásokat az Országos Képző- és Iparművészeti Lektorátus, mint abszolút szakmai zsűri, a helyi önkormányzaton belül alakult 14 tagú emlékmű bizottság és a városi polgárok bírálták el.

A folyamat eredménye? A budapesti szakmai zsűri titkos szavazaton alapuló és korrekt magyarázattal szolgáló véleménye alapján három művész maradt a versenyben: a megyebeli, karcagi Györfi Sándor, és két budapesti, Janzer Frigyes és Gáti Gábor. (Tudni kell, a helyi bizottság szorgalmazta, legyen megyei, sőt városi pályázó is, hiszen hogy néz ki, hogy városi emlékmű készül, és arra városi művészek nem pályáznak. Ezért a Művésztelep alkotóit is meginvitálta, nevezzenek be.) A következő szavazás házon belül volt: az emlékmű bizottságbeliek is szavaztak, méghozzá ugyancsak titkosan. És milyen eredménnyel? Ugyanolyannal, csak kicsit más volt a sorrend, mint a pestieké. Vagyis az ízlések egybecsengtek.

Ezek után az emlékmű bizottság kiállíttatta a szobrokat, azzal, ha valamelyiket elutasítja a nagyérdemű, akkor az eleve kiesik a további küzdelemből. Itt nem népszavazásról volt szó, csak közszemlére tették ki az alkotásokat. Ki is esett Gáti műve, maradt tehát kettő, amelyek közül nem tudott dönteni a bizottság. Így került a képviselő-testület elé az ügy, amely végül a karcagi művész műve mellé állt, és rá szavazott.

Ugyanakkor lapunk és a Helyőrségi Művelődési Otthon megszondázta a közvéleményt. Megjelentettük a szobrok képeit, valamint a művelődési otthon kiállította a műveket. Kiderült, másképpen látja a nagyérdemű, mint ahogyan a zsűrik.

Most nézzük a közönségszavazatok eredményét. Nos, a névvel és címmel beérkezett - zömmel szolnokról, a megyéből, de még budapestről, szegedről, sőt pécsről is küldött - listák alapján elsöprő többséggel a szolnoki Szabó László alkotását tartották a szavazók arra érdemesnek, hogy köztérre kerüljön. A második helyen az ugyancsak szolnoki Nagy István pályázata végzett, míg a harmadik a budapesti Janzer Frigyes lett. A közvéleménykutatás adatai szerint legutolsó helyen - megosztva - található Györfi Sándor műve.

Az emlékmű bizottság minden bizonnyal felelősen hozta meg véleményét, és a döntést el kell fogadnia mindenkinek, mint ahogy a képviselők is ezt tették. A határozat nem volt könnyű, sok vita előzte meg. Ők mindent megtettek azért, hogy méltó alkotás hirdesse az áldozatok emlékét. Vizsgálták a környezetet, a művészeti kifejezést, és nem utolsó sorban bele kellett férni egy pénzügyi keretbe is. Aki elolvasná a lektorátus véleményét, az biztosan meghajolna a szakmai érvek előtt, és elfogadná azt.

Megkérdeztük az egyik társelnököt, Ignácz Ervint is. Hangsúlyozta, hogy nem népszavazás volt a szobroktól, hiszen a lakosság nem volt döntéshelyzetben. A zsűrik előzetes és alapos szűrése alapján kellett az i-re feltenni a pontot, ami ezt az eredményt hozta.

Az élet egy szakasza lezárult, de megy tovább

Az elmúlt napokban nagy drukkot éltek át a Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskolán jónéhányan. A harmad- és negyedévesek (ez utóbbiak levelezők) államvizsgát tettek tanulmányaik végeztével. Hogy hogyan sikerült a nagy próbatétel, arról Nagy Vilmosnét, a tanulmányi hivatal vezetőjét kérdeztük. De ha már államvizsga, akkor felvételi is. Erről is tudakozódtunk.

Mint a hivatalvezető elmondta, ötven nappali és hatvanhárom levelezőtagozatos hallgató államvizsgázott a kereskedelmi szakon (a vendéglátósok egy féléwel többet tanulnak, ők februárban vizsgáznak). A három vizsganapon négy bizottság előtt tettek tanúbizonyságot tudásukról a tanulók. Az eredmény? Mindenkinek sikeres volt az államvizsgája. A jegyek nyilvánvalóan szóródtak, de szép számmal akad közöttük kiváló minősítésű is.

Az felsőfokú intézményben 1982-ben volt az első államvizsga, vagyis ezt már a tizenegyedik ilyen eseményként tarthatják nyilván.

Nagyon sok végzősnek szerencsére konkrét elképzelése és persze munkahelye van, hol dolgozik majd. Bár a társadalmi ösztöndíjak nagyon nagy részt megszűntek, egypáran még élvezik/élvezték ennek előnyeit. Ebben az évben jobb a helyzet a tavalyihoz viszonyítva a levelezőtagozaton. A múlt évben elég sok munkanélküli végzős volt a tagozaton. Néhányan külföldre is próbálnak menni. Ahogy beszélgetőpartnerünk összegezte, nagyrészt el tudnak helyezkedni a végzett hallgatók. Különböző munkahelyekről érkeznek tavaszonként állásajánlatok is az iskolához - bár megszűnt a pályázati rendszer -, hogy szívesen alkalmaznák a fiatal diplomásokat.

A hallgatók idén még a régi tanterv szerint számoltak be ismereteikről. Jelenleg tantárgyi államvizsgát tettek, viszont akik jövőre kerülnek a bizottságok elé, azok már a diplomadolgozatot fogják megvédeni. Ez azt jelenti, hogy fajsúlyosabb diplomadolgozatokat kell készíteni. Most csak egyharmadrészt tett ki az átlagjegyből a diplomadolgozat, ami mellé még beszámított a piac és üzemszervezés, valamint a kereskedelmi gazdaságtan jegye. Jövőre viszont már csak a diplomadolgozat megvédéséből áll az államvizsga. Ráadásul most még egy, jövőre már két nyelvvizsga lesz az államvizsgára bocsátás feltétele. Ebből az egyiknek szakmaival bővített középfokúnak kell lennie. Egy kereskedőtől és egy vendéglátóstól ezek az igények már joggal elvárhatók - zártuk le ezzel az államvizsga témáját.

A felvételik. Ezek most zajlanak. A szóbeli hétfőn kezdődött, naponta hat bizottság faggatja a jelentkezőket. Közben azonban egyes tárgyakból - egyidőben - írásbeliket is le kellett tenni a második tárgyból. Sajnos ez most így alakult.

A főiskolára az ország minden részéről jelentkeztek, mivel körülbelül két évvel ezelőtt megszűntek a területi elhatárolódások. Ezelőtt úgy volt, hogy a hét Tiszántúli megye Szolnokhoz tartozott, az összes többi Budapesthez. Így még Zalaegerszegről is vannak jelentkezők. Igaz, viszont, hogy Budapest a főváros, nagyobb lehetőségekkel, adottságokkal.

Így sincs szégyenkeznivalónk. Mert háromszázhatvanhatan jelentkeztek, közülük százhuszonnégyen levelezőre.

Nappalira százötven jelentkezőt szándékoznak felvenni. Ehhez azonban hozzátevődnek még az átirányítottak, akik zömmel a budapesti főiskolájukról, illetve a gazdasági felsőoktatásból érkeznek.

Tendencia, hogy igyekeznek évről-évre több fiatalt felvenni. Bár ehhez mérten a lehetőségek elég szűkösek. A technikai és az oktatói „adottságok" a túlméretezést nemigen teszik lehetővé. Szívesen felvennének akár kétszerennyi hallgatót, dehát nem lehet őket leültetni, nem tudják az oktatói kart bővíteni. Ezek bizony kemény anyagi kérdések.

Szerencsére a kollégiumuk háromszáz férőhelyes, így oda elég jó a bejutási arány (persze a tanulmányi eredménytől függően).

A felvételizőknek nem árt tudni, hogy az úgynevezett vonalhúzás július 13-án, ezt követően pedig a felvételi bizottsági ülés július 14-én délelőtt lesz. Ezután kapják meg - várhatóan 18-ától - a jelentkezők a felvétel eredményét, hogy bejutottak-e, avagy sem a főiskolára.

T. A.

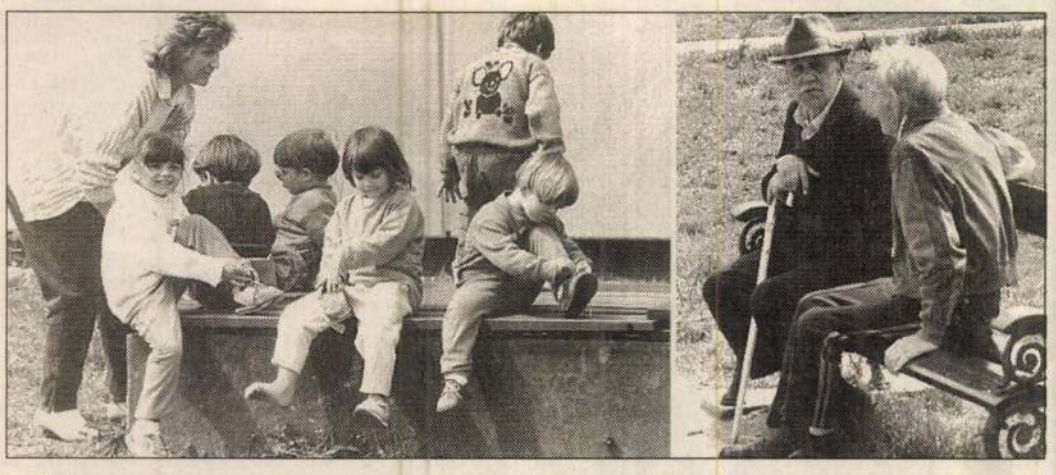

BÉKÉSEN. **Békésen megvannak egymás mellett a Nád utcában, a volt munkásőrbázis helyén a szociális otthon öregjei és a kis óvodások. A jó idő beálltával a szabadban játszanak a gyerekek, míg az öregek egymással beszélgetnek és közben gyönyörködnek a kicsikben. Mert akik nem tudnák, a szociális otthon egyik földszinti traktusában óvoda működik.**

Felvétel: N. Zs.

Gyerekkorom kedvenc időtöltése volt szüleim és nagyszüleim bosszúságára és sajnálatára, hogy eső után sarat dagasztottam pajtásaimmal. Az akkori csínytevések elevenedtek fel később, amikor az Úttörőházba (sic!) járva már legálisan és köténybe kipróbálhattam a fazekasság művészetét, de tehetségem sajnos csak odáig fejlődött, hogy a kezem agyagos lett. Mint mindenkit, akiknek nagyobb tehetsége van más dolgokhoz mint nekem, irigylem. Közéjük tartozik Szűts Csilla keramikus is, a ...

CSINOS NŐ TALPIG AGYAGBAN

Aki befordul Szolnokon a Sarló utcába, már messziről felismeri a kerámiaműhelyt. No, nemcsak a kiakasztott cégérrel, hanem rózsaszínűre festett falával is kitűnik a többi ház közül. Hogy a keramikusnő a műhelyben van-e, azt is megtudhatjuk, ha a ház előtt egy rózsaszínre festett Skoda áll.

– Ez egy korszak – magyarázza Szűts Csilla szuggesztív előadómodorában, kézmozdulatai és szemeinek villanásai mind-mind a gondolatait, illetve mondanivalóját erősítik. – Engem, ha látok valami újat, illetve vásárolok valamit, a forma és a szín befolyásol a legjobban. Most a rózsaszín az, ami megnyugtat, így szeretek dolgozni, és egyáltalán így van komfortérzetem.

– Ez nem csalás, hogy a nosztalgiát ébresztő, lábbal hajtott korongasztal helyett motorosat használ?

– Nemrég cseréltem le a régit az újra – tárja szét kezét – nagyon elégedett voltam és szerettem azon is dolgozni, de így több energia marad és figyelem az agyag formázására.

Megkérjük, a fotó kedvéért készítsen egy olyan kerámiát, amelynek formázása állóképen is nyomon követhető. Térül-fordul, és nekilát.

A kezdet és vég közötti varázslatos ügyességet sajnos nem tudtuk megörökíteni, de a könnyedén futó ujjak alakváltoztatásra kényszerítették a puha anyagot.

– Nem olyan könnyű azért formázni az agyagot – mondja, mikor közlöm gondolataimat –, erősen kell tartani – teszi hozzá, és közben forog a korong.

– Bár tudom, hogy egy kicsit indiszkrét a kérdés, de hogy megy az üzlet?

– A nyár a kerámiában mindig holtszezon – magyarázza -, bár vannak, akik ilyenkor Pestre vagy a Balaton mellé viszik portékáikat. Ott van most vásárló tömeg, illetve pénz az ilyen termékekre. Szolnokon díszkerámiából telített a piac, majd ősszel, amikor az emberek újra beszorulnak lakásaikba, akkor tapasztalható némi fellendülés.

Ilyenkor gondolkodom, hogy mit kéne változtatni, illetve újítani, hogy kerámiáimat el tudjam adni.

– Önmaga vásárolja a nyersanyagot, készíti el a dísztárgyakat és értékesíti is azokat?

– Hát persze! – vágja rá. – Szeretem is a dolgot, szeretek alkudni, illetve tárgyalni a vevőimmel. Egyébként rendkívül érdekes, a szolnoki keramikusok szállítanak Pestre, én is áruim nagy részét ott adom el, a szolnoki kereskedők pedig Pestre mennek áruért.

– A képzőművészeknek nincs összefogó szervezete, illetve menedzsereléssel, értékesítéssel foglalkozó ...

– Nincs. – Szakít félbe. – Alig ismerjük egymást, de talán nincs is rá igény. Bár az igaz, hogy ténylegesen a munkára alig marad idő, mert az alapanyagért járás, piackutatás és a könyvelés – emeli fel mutatóujját és mosolyog – nagyon sok időt elrabol. De megfelelő időbeosztással természetesen mindenre jut idő.

Egyébként, hogy témát váltsak – ez vibráló lényét nézve nem is meglepő –, a képzőművészeti alkotások szeretetének, illetve megbecsülésének nagyszerű módja lenne, ha Szolnokon is lenne képzőművészeti középiskola. Azért jutott eszembe, és ha már itt van, a nyilvánosságnak is elmondhatom, mert az iskolaév befejeztével néha 10-15, nyolcadikat végzett gyerek keres meg azzal, hogy eljönnének hozzám tanulónak.

Erre sajnos nincs lehetőség, bár az is igaz – és újabb gondolathullámait zúdítja rám –, hogy a műhelyemből egy nyitott „bemutató" házat szeretnék kialakítani, ahová mindenki bejöhet és esetleg ez is egy színfoltja lehetne Szolnoknak. De visszatérve az előbbi gondolatokhoz, annyi képzőművész él Szolnokon, hogy egy képzőművészeti középiskola létrehozása nem okozna nehézséget.

Érdeklődés is van, hiszen például a Kodály Zoltán iskola tanulóival minden évben fazekastábort szervezünk, eddig Tiszavárkonyban voltunk, az idén a Mátrába tettük át székhelyünket.

– Nem a szakma szeretete nagyítja föl az igényt?

– Nem – méltatlankodik. – Akik szeretnék ezt csinálni, azoknak legyen lehetőségük, mert a tanuló aranybánya az Mezőtúr volt, hol van, hol nincs. Egyre kevesebb tanulót vesznek fel. A szakmának reneszánsza van, de itt nem csak a fazekasságra, hanem a többi képzőművészeti ágra is gondolok. A Széchenyi-lakótelepi iskolában megvalósíthatónak tartom, ők egyébként léptek is, hiszen van már égetőkemencéjük. Az iskolai év kezdete előtt szeretnék még komolyabban foglalkozni ezzel a témával.

– A művészetek megbecsülése áll most olyan fokon, hogy egy ilyen iskola megvalósítására pénzt, illetve erkölcsi támogatást kapjon egy középiskola?

– Hát a művészeket annyira megbecsülik, hogy július elsejétől már kulturális adót kell fizetnünk – neveti. – Na, de félre a tréfát, mint ahogy említettem, a képzőművészeti alkotások után igaz, hogy most pénzhiány van, de az igény az emberekben megvan. A művészektől is sok az elvonás, most nemcsak a keramikusokra, hanem más művészeti ágakra is értem, meg kell alkudnunk, több olyan dolgot kell megcsinálnunk, ami pénzt hoz, hogy utána az ember végrehajthassa álmát is. De ebben a mai világban azt hiszem mindenki így van, mert a világ nemcsak ilyen rózsaszínből áll.

–span–

Nincs nagy láz

Mostanság nemigen égünk túlzottan építkezési lázban. Hogy valóban így van, azt megerősítheti Orgovány László, a Terrakotta Bt. vezetője is, aki a Baumit építőanyagok egyedüli forgalmazója a megyében. Az Alma utca 36.-ban levő társaságot leginkább épületfelújításhoz beszerzendő anyagokért keresik fel. Igaz, vannak, akik építkeznek is. Az érdeklődők részére közepes árfekvésben tudnak adni olyan korszerű anyagokat, amelyek jó hőszigetelők, jól szellőznek és színtartók. Az osztrák Baumit cég vakolat-, habarcs- és fugázóanyagokat, csemperagasztókat, festékeket kínál vásárlói részére, akik még a megyén kívülről is érkeznek. Érdekesség, hogy mindezen anyagokhoz mindössze csak vizet kell keverni és már kész is a felhordandó anyag - ami még vályogházak felújítására is kiválóan alkalmas.

Öröm ez

Örömhír, ha szépül városunk. Márpedig a városházán azt vették a fejükbe, hogy szebb környezetet varázsolnak nekünk, polgároknak. Több helyen is olyan munkákba botolhatunk, amelynek végeredményeként - minden bizonnyal - érezhetően jobb lesz a közérzetünk. A polgármesteri hivatal városüzemeltetési irodáján szerzett értesüléseinkről számolunk be.

Megújulóban van a Vártemplom környéke. Új helyre teszik át a tövében levő buszmegállót. Hosszú évek óta gond ez, hiszen az induló buszok zavarják az áhitatot, a miséket. Ezután azonban minden más lesz, mivel a buszmegállót áthelyezik a MÁV Kórházzal szembeni részre. Ezzel együtt átkerül a kórház főportájával egyvonalba a gyalogos átkelőhely is, valamint új buszvárót raknak ki, csakúgy, mint az ellenoldalon.

A munkálatok a napokban kezdődnek, és július végéig tartanak.

A Szent István téren az útcsatlakozásokat is rendezik, alakítják. Több lesz a téren a zöldterület és a parkoló. Ugyanakkor a templom környékét is csinosítják, javítják a burkolatot és a járdát.

Felújítják az 1-es ABC előtti parkolót is. A júliusban kezdődő munkák során kiszélesítik az üzletek előtti járdát, amely mellé majd a parkolósor kerül. Az átalakítás során megépül a városcentrumban, a főút mellett majdan húzódó kerékpárút egy része is. Az átrendezés, kialakítás az augusztus végi nemzetközi vásár idejére mindenképpen elkészül.

Új buszvárók kerülnek ki a város egyes útjai mellé. Idén összesen tizenhat várót helyeznek ki, leginkább a Tószegi úton és a Széchenyi városrészben.

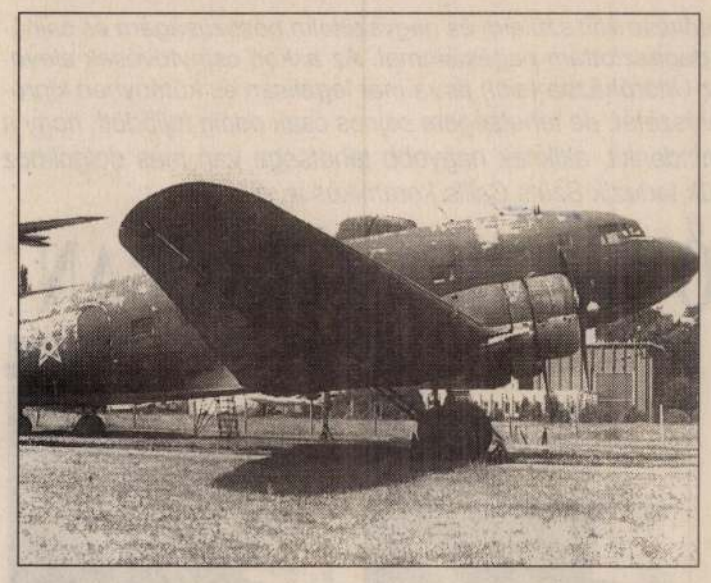

A LI-2-es (teve) a második világháború utáni első személyszállító repülőgép volt

A jövő szakemberei mesterfogásokat sajátítanak el

MIG-21-es, jelenleg is rendszerben lévő vadászrepülőgép

IL-18-as bombázógép. Külföldön néhány ilyen gép még rendszerben van

El-29-es (Delfin). A leendő pilóták oktató-kiképző gépe volt

A repülőmúzeum ma

A szolnoki repülőmúzeum

Az expo egyik látványossága lesz

A jubileum a megújulás ígérete

A repülőmúzeum hivatalos elnevezése: a Szolnoki Repülőtiszti Főiskola Repüléstörténeti Fegyvernemi Szakgyűjteménye. A maga nemében hazánk egyetlen intézménye ez. Az idén ünnepli fennállásának huszadik évfordulóját. Alapításának gondolata meglehetősen késve keletkezett. Akkor ugyanis már nemcsak a II. világháborúban rendszerben lévő harcigépeket nem lehetett megmenteni, hanem a később használatban lévők közül néhány típust sem - gondoljok például az UT-2-esre vagy az IL-10-esre.

Az utóbbi két évtized alatt beszerzett huszonkét repülőgép mégis méltán tart számot nemcsak a hazai látogatók, hanem a külföldiek érdeklődésére is. Persze, pontosabban fejezném ki magamat, ha azt írnám, hogy „tarthatna számot". A múzeumba került, korábban a honvédség, illeteve a MALÉV állományába tartozó harci és polgári célokat szolgáló repülőgépek és helikopterek ugyanis a főiskola hangárjai előtt, katonai területen sorakoznak, így meglátogatásuk meglehetősen nehézkes, engedélyhez kötött. Részben ezért született meg az a terv, miszerint a múzeumot kihelyezik a repülőtérre bevezető, illetve a Rákóczifalvára menő út által bezárt szögbe, a lebontott Netovább presszó hajdani helyére.

Az elképzelésből mi valósult meg, mik a további tervek, s milyenek a lehetőségek? - ezekkel a kérdésekkel fordultunk Lovas Károly alezredeshez, a tegnapelőtt megalakult Magyar Repüléstörténeti Múzeum Alapítvány kuratóriumának titkárához, aki a következőket válaszolta:

- Az új repülőmúzeumnak elkészült a tanulmányterve (készítette Nagy István és Pár Nándor) és a makettje. A technikai eszközöknek a kor követelményeinek megfelelő, európai szintű megóvásához okvetlenül szükséges objektum építése azonban igen tetemes összeget emészt fel, ami csak társadalmi összefogással teremthető elő. E cél érdekében alakult meg a Magyar Repüléstörténeti Múzeum Alapítvány kuratóriuma. Az alapítványt a Magyar Veterán Repülők Egyesülete és a Magyar Külkereskedelmi Bank hozta létre. A kuratórium elnöke id. Rubik Ernő, okleveles gépészmérnök, Kossut-díjas repülőgéptervező, a Magyar Köztársaság Zászlórendjének tulajdonosa lett. A kuratórium titkárának engem választottak. A kuratóriumi tagok a következők: Abaffy Zsigmond Attila, nyugalmazott ENSZ project-manager, Bircsák Károly repülési vállalkozó, Edelényi Gábor tévé-operatőr, Farkas Bertalan ezredes-űrhajós, dr. Szalai Péter, az ARMACO Kft. igazgatója és Zolcsák István, Braziliában élő vállalkozó.

Az alapítvány nyitott jellegű, tehát bármely természetes, illetve jogi személy ötszáz

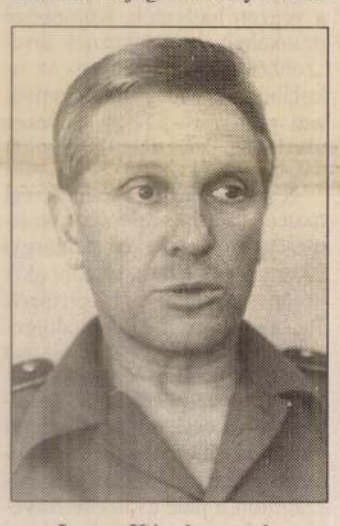

Lovas Károly ezredes

forinttól (vagy annak megfelelő valutától) kezdve tehet adományt. Az első adományozó, Zolcsák István kuratóriumi tag volt.

A kuratórium célja: felkutatni, mozgósítani és összefogni mindazon hazai és külföldi személyeket, akik bármilyen formában támogatni, gazdagítani tudják a repülőgép szakgyűjteményt. A célok között szerepel továbbá olyan gépek beszerzése, melyek korábban használatban voltak a magyar légierőnél, de sajnálatos módon hazánkban már nem lelhetők fel. A nyugati hadseregeknél rendszeresített harcigépekkel is színesíteni, sokrétűbbé akarjuk tenni a repülőmúzeumot. Erre a repülőgépcsere tűnik a legalkalmasabbnak, mivel a nyugati államokban a keleti gyártmányú gépek iránt nagy kereslet van.

Felvetődik az a gondolat is, hogy néhány, kényszerpihenőre küldött harcigépet úgy felújítanánk, hogy azokon vastagpénzű külföldieket sétarepülésre vihessenek. Úgy tűnik, erre jó alkalmat biztosít majd az expo időszaka. A kiállítási iroda egyébként már elfogadta a repülőmúzeum jelentkezését, így a szolnoki repülőmúzeum a világkiállítás egyik látványossága lehet. Építése felett ezért is sokan vállaltak védnökséget - köztük Boros Lajos, a megyei közgyűlés elnöke, Várhelyi Attila, Szolnok polgármestere, Kemény Nándor, a Szerencsejáték Rt. elnök-vezérigazgatója, Oszeczky István, a MALÉV főpilótája és Szécsi Ferenc, a Kőolajkutató Rt. vezérigazgatója.

S.B.
Fotó: Novák Károly

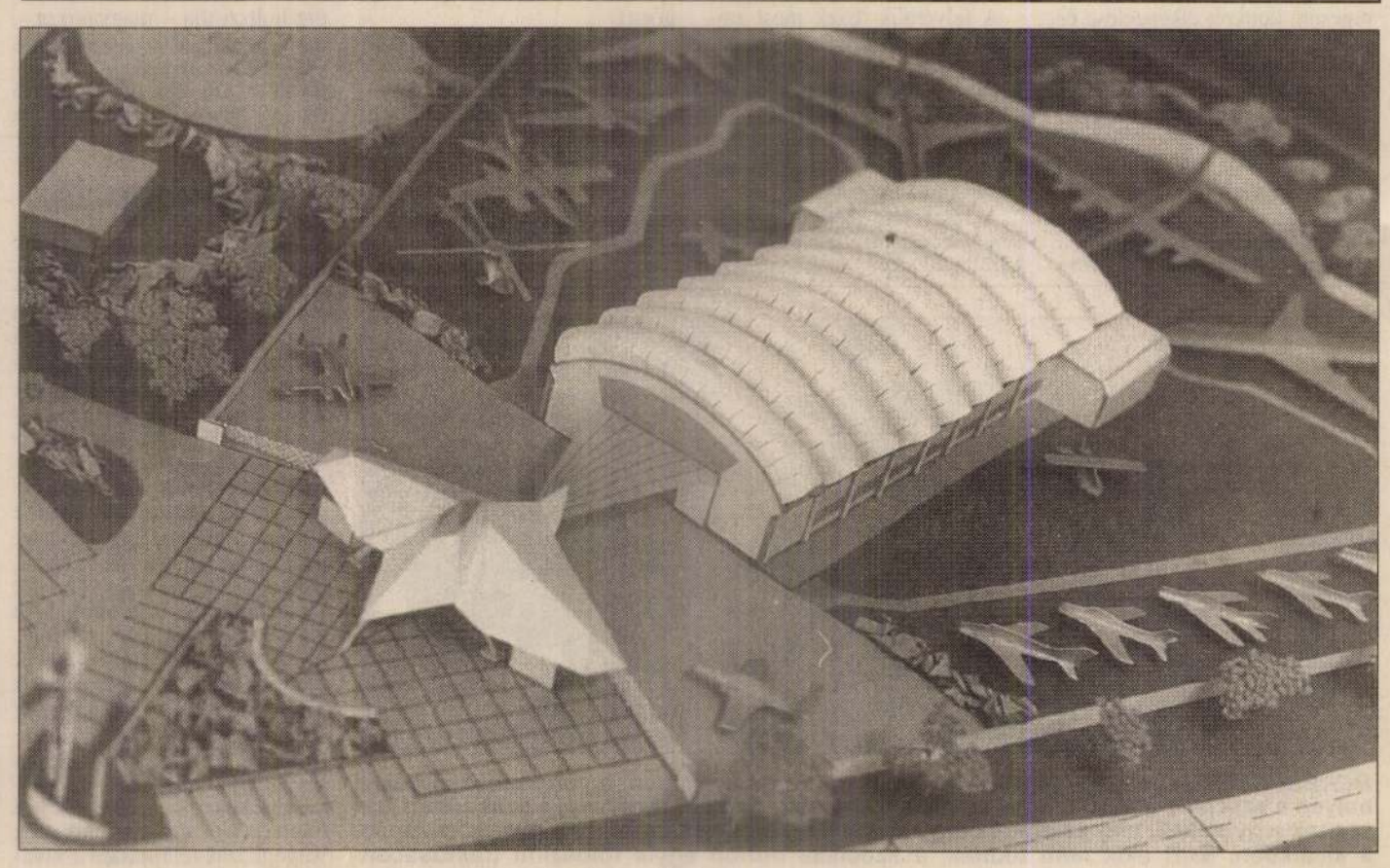

Az új repülőmúzeum makettje

Szür [- Szabó József], karikaturista 17 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Konzervált házasság 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jún. 2.

Szür [Szabó József], Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

–: Elitélés 14.

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1963. jún. 9.

Szür [-Szabó József-], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

—: „Sáros az utcátok" 14. l.

NÉPSZABADSÁG

, Bp. 1963. n. [illegible]

Szür [-Szabó József], karikaturista

M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

-: Folyton értekezik

14. l.

NÉPSZABADSÁ

, Bp. 1963. márc. 24.

Szűr [- Szabó József], karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Repr.

— : Szegények 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. márc. 17.

Szűr [- Szabó József], Karikaturista MDG

Gulyrajz.

Repr.

— : Emberismeret 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. márc. 10.

Szűr [- Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : felkérés 14. C

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1963. márc. 3.

Szüt Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Szakúrlet 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961 aug. 29.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúmpajz. Repr.

—: Amatőr-foto-pályázat lesz a társadalmi tulajdont rongálókról 8.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. aug. 27.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Mindennek van előnye G.C.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. aug. 24.

Szűr Szabó József, karikaturista 704

Gimnazista.

Repr.

— = A zongora nem fért be 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. szept. 6.

Szüz Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz - Repr.

— : Kánikula 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. aug. 16.

Szűr Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Hasonló eset 8.

ESTI HIRLAP, Sp. 1961. szept. 3.

Szabó József, Karikaturista M Dk

Négy karikatúra.

Repr

— : Készülődés 3. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. szept. 1.

M D4

Szür Szabó József, karikaturista

Grünyszajz. Repr.

— : Gyermek-lakóbizottságok alakultak a XV. kerületben 3.

ESTI HIRLAP, Sp. 1961. szept. 28.

Szür [- Szabó József], karikaturista MDG

Grünyrajz.

Repr.

-: A szinigazgató lidérces álma

14.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. ápr. 28.

Szűr [– Szabó József], karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: Megnőtt önbizalom 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. ápr. 21.

Szür [-Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

-: Meglepetés 14. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. ápr. 14.

Kür [= Szabó József], karikaturista. MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Primőr premier 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. ápr. 7.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Jó Könyv

6. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. szept. 15.

Szűr Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Turaszezon

2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. szept. 12.

Szűr - Szabó József, Karikaturista MDK

öt rajza.

Repr.

— : Ajándékrajzkatalógus 12.

NÉPSZABADSÁG Nyr. 1964. dec. 13.

Szűr Szalcó József grafikus

a Munkácsy díj II. fokozatát

kapta

Nápszava 1968 április 4

7. old.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Szatirikus rajz:

Repr

—: Mit vársunk az új évtizedben 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 31.

Sz – [Szűr-Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz:

Repr

– : Dobogó úszóknak

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 9.

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra:

Repr

Heti rajzos kommentárunk

—: Isteni szinjáték a Vörösmarty téren

8.

Népszabadság, Bn. 1971. jan. 4.

Sz - [Szűr-Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz: Repr.

—, Megbeszülés 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971, jan. 14. [14.]

Szüs Szabó József

Kálmai Ilona / rajz, szepró

N. N.: Vígjáték, Komédia, Krimi

Hétfői Hírek 1970 XII. 21

Szür - Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

—: Modern méretek 3

EST/ HIRLAP, Bp. 1963. szept. 27.

Szűr Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Depo

— : Ki mit tud ?

5

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. szept. 28.

Szűr Szabó József, grafikus MDK

Három karikatúra.

Repr

— : Új szobrokat kap Budapest

3.

EST/ HIRLAP, Dp. 1963. szept. 30.

Szür Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

– Ilyen vevők és eladók is vannak

2

EST/ HIRLAP, bp. 1963. szept. 20.

Szür - Szabó József, grafikus 0 1 D4

Karikatúra.

Repr

— : Viszik az óvodába 3

ESTI HIRLAP Bp. 1963. szept. 14.

Sz [Szűr Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Ezek a figyelmetlen öregek

3

EST/ HIRLAP, Bp. 1963. dec. 16.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Öt rajza. Repr.

– fenyő fa ü mep st b...
(című karikatúrái)

Hábó Bozóló

36

CSALÁD és ISKOLA, Ny. 1964. december XV/12

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Három karikatúra.

Repr.

— : Budapest — fürdőváros

3

ESTI HIRLAP, bp. 1963. szept. 6.

Szür Szabó József, grafikus MDK

Három karikatúra.

Depo

– : A hosszaló körül 6.

EST/ HIRLAP, Bp. 1963. szept. 9.

Szür Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr

— : 75 éves a szalámigyár 6

EST/ HIRLAP Bp. 1963. szept. 11.

Szűr-Szabó József, Karikaturista MDG

Két rajza. Repr

A család nevében – az iskola nevében

11

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1964. november XV/11

Sz [Szűr - Szabó József], karikaturista

MDK

Gúnyrajz.

Repr

– Magyar 3

EST/ HIRLAP Isp. 1963. október 10.

Szűr Szabó József, grafikus

Három vajr.

Repr.

— : Vezess alkohol nélkül

3.

EST/ HIRLAP, bp. 1963. okt. 8.

MDK

Szür Szabó József

"Este" c. műve a Nemzeti Szalon kiállitásán

Szomory Dezső: Az új művészek kiállitása
a Nemzeti Szalonban.

Az Est, 1937.ápr.25. 12.1.

MDK

Szűr Szabó József

1.

UME bécsi kiáll. 1928.

Ugyanez az anyag kiállitva Bpesten 1928.febr.

Szür Szabó József, Karikaturista M D4

Gúnyrajz.

Repr

–: Rossz kis angyal 9.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bn. 1960. dec. 25.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Grúnyrajz. Repr.

– Karácsonyi zene 12. l.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bn. 1960. dec. 25.

Szür Szabó József, Karikaturista 7 Dk.

Gúnyrajz.

Repr.

-: Edzés Karácsonyi csúcsforgalomra (Karikatúra) 6.1

ESTI HIRLAP, bp. 1960. dec. 21.

Szür Szabó József, Karikaturista. MDK

Gúnyrajz. Repr

-: Készül a meglepetés 3
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bn. 1960. dec. 22.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr

– : Pótlás a téli szünetben 2. l.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. dec. 24.

Szűr Szabó József, karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz. Repr

–: Kölcsönös udvariasság 6.1
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP

Bp. 1960. dec. 31.

Szűr Szabó József, karikaturista M DG.

Gúnyrajz.

Repr

– : Osztályon felüli ürem 6.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. dec. 29.

Szür Szabó József, karikaturista M D4

Gúnyrajz. Repr.

– : Kultúrlény 2.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. dec. 30.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúmpajz. Repr.

– : Határidő előtt 3.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. dec. 30.

Szür Szabó József, Karikaturista M Bk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Összeillő pár
(Karikatúra) 3. l.

ESTI HIRLAP Bp. 1960. dec. 17.

Kür Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Forgalmas országúton 4.l.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. dec. 17.

Szür [- Szabó József], Karikaturista ↗ DL

Grúnyrajz.

Repr.

— : Abszolút kikapcsolódás 14.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. aug. 26.

Kür = [Kabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : A new-yorki orvosnál 14.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG bp. 1962. aug. 12.

Szür [– Szabó József], Karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr.

–: A helsinki parkban 14.
(Karikatúra)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. aug. 5.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Grúnyrajz. Repr.

— : Fejek és lábak nezonja 4-(

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 20.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Emghe időjárás 6. o.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 14.

Szür. Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Repr

— : Ami biztos, az biztos 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 14.

Szür Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Grúnyrajz.

Repr.

–: Hangverseny-szezonban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 11.

Szür Szabó József, Karikaturista M DK

Gúnyrajz.

Rgr.

– : „Mit panaszkodsz".. 3. l.

ESTI HIRLAP

Dn. 1961. jan. 12.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Őszinte kávéfőzőnő 5.

Bp. 1961. jan. 8.

ESTI HIRLAP

Szür Szabó József, karikaturista — M Dk

Gümprajz. Repr.

—: Sürgős esetre 8.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 8.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

— : Vidám Szilveszter 8. l

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 1.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

—: Siker

4-1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 1.

Szür Szabó József, Karikaturista MDU

Grúnyvaja. Repr.

– : fásult szinészi játék 2.l

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 29.

Kiss Kalvi József, karikaturista

Kiss Kalvi József, karikaturista

Kiss Kalvi József, karikaturista

Szűr Szabó József. Karikaturista 17 Dk

Színnyaja.

Repr.

– : Megnyugtató 4. p
(Karikatúra)
ESTI HÍRLAP, Bp. 1960. nov. 20.

Szűr Szalvi József, Karikaturista MDP

Gúnyrajz.

Repr

– : Az ügyfélért mindent 6.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 25.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz:

Repr.

–: Egy kis nyugodt pihenő 2.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. 26.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr

– : Politechnika 3.1

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 12.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr

— : Kép szövegek nélkül

(Karikatúra) 6. l.

ESTI HIRLAP Dp. 1960. nov. 12.

Szür Szabó József, Karikaturista MDH

Gúmyrajz.

Repr

–: Töprengés 2.l
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 11.

Szür [Szabó József], Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: Micsoda Különbség
(Karikatúra) 14.-

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. júl. 1.

Kür [= Kabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Meglepő miniatürizálás
(Karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. júl. 8.

Kür [= Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Csodálatos táj
(Karikatúra)

14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. júl. 15.

Szür [= Szabó József], Karikaturista 7 Dh

Gúnyrajz.

Repr.

– : Változatok egy utazás körül
(Karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. júl. 22.

Szűr [Szabó József], Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

–: Násrút
(Karikatúra) 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. júl. 29.

NEPSZABADSAG

Szűr Szabó József, karikaturista 7D4

Gúnyrajz.

Repr

—: A nevelés nehezébbja 3. l

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 17.

Szür Szabó József, Karikaturista

M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Üzemi gyakorlaton

(Karikatúra)

2.1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 17.

Szür Szabó József. Karikaturista

T/Dk

Gúnyrajz. Repr.

–: Meg kell fontolni 6. l.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. dec. 15.

Szür Szaló József, Karikaturista M DK

Gúnyrajz. Repr.

—: Lakbérpótlék 6. l.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. december 13.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Köd

(Karikatúra)

5.0

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. december 11.

Szűr Szabó József, Karikaturista 7 D 4

Gúnyrajz. Repr.

–: Az előzékeny autóbuszúrem 12. l.

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, bp. 1960. nov. 6.

Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz. Repr.

-: Tragédia 3.1

(Karikatúra)

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 9.

SZÜR -SZABÓ József M.D.K.

Na ugye ! , karkikatura, repr.

Pestmegyei Hirlap 1962. március 22. 2.1.

SZÜRä

Szür [- Szabó József], karikaturista MDK

Grúnyrajz.

Repr.

-: A döntés legyen igazságos 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp., 1962. dec. 16.

[illegible] [[illegible] Jószef], Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr

– : Megérdemli 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. dec. 2.

[illegible] Jóssef], Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz. Repr.

– : Most ez megy 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. dec. 9.

MDK

Szür-Szabó József

Készül a német csizma 1954 karikatúra Műv.t.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 19.1.

MDK

Szür-Szabó József

Bizonyos urak figyelmébe 1954 karikatúra Műv.t.

Képzőművészetünk tíz éve.Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 18.1.

Szűr Szabó József, karikaturista

Karikatúrái.

Repr.

–: Kijévi jókívánságok 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. dec. 31.

Szü + Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Végre a szabadban 3. l.

ESTI HIRLAP

Bp. 1961. máj. 13.

Sz. [Szür Szabó József], karikaturista 7 D 4

Gúnyrajz.

Repr.

–: Kirohanások 3.1.

Bp. 1961. máj. 14.

ESTI HIRLAP

Sz. Szür Szabó József, karikaturista M Dh.

Gúnyrajz.

Repr.

—: Az ellenszarka 8. l.

ESTI HIRLAP Bp. 1961. máj. 14.

Szür. Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Prózai Célek 3.

ESTI HIRLAP, Bn. 1961. máj. 21.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Repr

2.l

—: Üzlet

ESTI HIRLAP, Bk. 1961. máj. 23.

Sz. [Szür Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: A Bajcsy-Zsilinszky úton 6.

ESTI HIRLAP, Bu. 1961. máj. 23.

Sz. [Szür Szabó József], Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: Vérbeli szerelmes 6. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. máj. 24.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

-: Kiemelkedő alkotás 2.l

ESTI HIRLAP, bp. 1961. máj. 27.

Sz. [Szür Szabó József], Karikaturista MDG

Grünyvaj 12. Repr.

—: Ilyenek a mamák 3.

ESTI HIRLAP Bp. 1961. máj. 27.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Gyors ügyintézés 3.

ESTI HIRLAP, Bu. 1961. máj. 30.

Szür Szabó József, Karikaturista

MDh

Grúnyrajz.

Repr.

–: Piackutatás külföldön

3.l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. máj. 31.

Szür [- Szabó József], karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

-: Az idők változása - névadásokban 14.e

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. nov. 18.

Szür [-Szabó József], Karikaturista 7 Bh

Gúnyrajz. Repr.

—: Több lesz a kétgyermekesek családi pótléka 14.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. nov. 25.

Szűr [- Szabó József], Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

14. l.

– : Előrelátás

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. nov. 11.

Kür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

–: Alsótanya 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. ápr. 18.

Szűr Szabó József, karikaturista M D4

Gúnyrajz.

Repr.

—: A jövő külői gondjai 8. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. ápr. 30.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Rgr.

— : A fusizó 3. l

ESTI HIRLAP, Bn. 1961. akr. 23.

- Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

-: Íróasztaltere 4. c.

ESTI HIRLAP, 1961. ápr. 27.

Szüt Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Úrhajó állomáson, május elsején 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 29.

Szűr Szabó József, Karikaturista 7 Dh

Gúnyrajz.

Repr.

—: A nő, az nő 6.1

ESTI HIRLAP, bp. 1961. ápr. 29.

Kürt-Szabó József, karikaturista MDK

Szerepel a szófiai Magyar Kulturális Intézetben okt. 31-én megnyílt magyar karikatúra-kiállításon.

—: Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1962. nov. 1.

Szűr [– Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Puskázás 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. nov. 4.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk.

Grünyrajz.

Repr

–: Az első magyar turista a Holdon 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 14.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Repr

–: Üdülés és ürkutatás 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 16.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Rájött 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 16.

Szür Szabó József, Karikaturista 07 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Abrosszminta tervezés 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 11.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr

-: Husvéti üdvözlés 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 2.

Szűr Szabó József, karikaturista MDK

Grúnyrajz.

Repr

–: Husvéti meglepetés 8.

, bn. 1961. ápr. 2.

ESTI HIRLAP

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúny rajz.

Repr

–: Feilett Kartársak

3

ESTI HIRLAP, bp. 1961. ápr. 7.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDH

Gúnyrajz.

Dep

—: Ha az építkezésben is bevezetnék 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. ápr. 8.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Egy módszer, amivel nem lehet elkészni

6. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 11.

[Szüd Szabó József] Karikaturista M Dk

Sz.

Gúnyrajz.

Repr.

— : E'Herem

2. 1.

ESTI HIRLAP, Bn. 1961. máj. 9.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Grünyvajz.

Repr.

—: Haladás 3. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. máj. 9.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Helyi Kirendeltség 3. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. május 6.

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Rajza.

Repr

Fenyves György: Légből kapott iskolák

16-17.

Család és iskola, Bp. 1962. október.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Rajza.

Rajz

Vekerdy Tamás: Balett 2.

23.

Családi iskola, Bp. 1962. november

mdk

Szürszabó József szurszabó céhmester

1846 - ban

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Céhes Ipara
Vagykőrös 134. L

MDK

Szür Szabo József, graf.

Bar. /Táncoló molett nö, stb/ karrikatura.
Rajz. Repr.

Perély. ?. 86.1.

Szűr-Szabó József, karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

—: Bábel 6.

ESTI HIRLAP, kn. 1961. jún. 27.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúny rajz.

Repr.

—: A római part 6.l

ESTI HIRLAP, bp. 1961. jún. 28.

Szür Szabó József, Karikaturista MDh.

Gúnyrajz.

Repr.

–: Van ilyen 3. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. jún. 29.

Szür Szabó József, Karikatúrista MDK.

Gúny rajz.

Repr.

— : Jó és a túlevős irodalmi kritikák 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jún. 24.

Sz [Kür Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Profilirozás 4.

ESTI HIRLAP

, bp. 1901. jún. 24.

Sz [Szűr Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Országúton 6.

ESTI HIRLAP 1 bp. 1961. jún. 24.

Szür Szabó József, Karikaturista 7 Bg

Gúnyrajz.

Repr.

— : Kitanult gyerek 6.1

ESTI HIRLAP (Bp. 1961. jún. 21.

Szűr Kabó József, karikaturista NDK

Gimnazja. Repr.

—: Gyerek 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. jún. 22.

Szűr Szabó József, Karikaturista 7D4

Grúnyrajz.

Repr.

—: Távolsági busz nyáron 8.1

ESTI HIRLAP, Bu. 1961. jún. 11.

Szűr Szabó József, karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

-: Határtalan huzgalom 3.l

ESTI HIRLAP, bp. 1961. jún. 13.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Szegényes emléktárgyak 3.l

ESTI HIRLAP, bn. 1961. jún. 14.

Szür Szabó József, karikaturista

MDG

Gúnyrajz.

Repr.

—: felelés

2.1.

ESTI HIRLAP, Bn. 1961. jún. 4.

Sz. [Szüs Szabó József], karikaturista MDH

Gúnyrajz.

Repr

–: Szombat délutáni tragédia 5.

ESTI HIRLAP, Bn. 1961. jún. 4.

Szür [= Szabó József], Karikaturista M Dk

Gúnyzaje.

Repr.

–: Konjunktúralovag 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963, jan. 27.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: Lakásülések tapasztalatcseréje 3. l.

ESTI HIRLAP

Bn. 1961. jún. 1.

Szűr Szabó József, Karikaturista. M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

— : Az író és a kisfia 3.(

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jún. 2.

Szür-~zabó József M.D.K.

Illusztráció Tabi László A szerző, meg a felsége c. vigjátékrészletéhez

~agyar Nemzet 1963. december 31. 10.1.

Szűr - Szabó József

A féltékenység rései.

Karikatúra a Nagyvilág 1962/7 számában közölt Alain Robbe-Grillet regényrészlethez.

reprodukció.

Nagyvilág, 1962. 9.szám 1367. oldal

Szűr Szabó József, Karikaturista TPK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Silvester, ót! 14.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. dec. 31.

Szűr Szabó József, Karikatúrista MDh

Grúzy rajz. Repr.

– Hírszedéstechnika 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. dec. 15.

Szűr [Szabó József], karikaturista M Dk

Grúnyrajz.

Repr.

— : Fanatikus smokoló 14.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. dec. 1.

Szűr-Szabó József

Karikatúrák

A III karikatúrakiállitás (Antal Gábor)
Csillag 1952 jan.

Szür Szabó József, karikaturista M D4

Gúnyrajz.

Depr.

— : Stílusos elnöki beszámoló 2.1.

ESTI HIRLAP (Bp. 1962. máj. 22.

Kür Kabi József, Karikaturista Dr. Ah

Grúnyrajz.

Repr.

—: Akinek nem inge...

3. l

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj 24.

Kür Kaló József, karikaturista M Dk

Grünyvász.

Repr.

— : Balesetelhárítási hónap 2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj. 25.

Szűr-Szabó [József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : „Röntgenezik" a lakóházakat 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. máj. 19.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Balesetelhárítás 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. máj. 16.

Szür Szabó József, karikaturista MDH

Grúnyrajz. Repr.

— : Idei tavasz 6.

ESTI HIRLAP

Bn. 1962. máj. 15.

Szűr [= Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Öreg diák nem vén diák 14.

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1963. szept. 22.

Szűr [Szabó József], Karikaturista 17 Dk

Színes rajz.

Repr.

– : Megoldás 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 29.

Szüv Szabó József. Karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

— : Gyenge esztrád 2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. máj. 5.

Sz [Szűr Szabó József], karikaturista

Grünyvaje.

Repr.

— : Anyák napján

8.

ESTI HIRLAP

bn. 1962. máj. 5.

Szür Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz. Repr.

— : Meglepetés a szerkesztőségben 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1962. máj. 8.

Szűr [Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Siker 14

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. szept. 15.

Szűr [Szabó József], Karikaturista M Dg

Grúzgyrajz.

Repr.

— : A bátrak sorsa 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. szept. 8

Szür Szabó József M.D.K.

Szabadságidő ,karikatura. repr.

Pest megyei Hirlap 1963. augusztus 8. 2.1.

M.D.K.

Szürszabó József

Irene Guisse: "Repül a golflabda" c. novelláját illusztrálta.

- - -

Szabó Erzsi: "Esernyő" c. novellájához készitett illusztrációkat.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1933. dec. 24-3o. XXIV. évf. 1. sz. 9o. lap.
1o8-11o. "

M.D.K.

Szürszabó József

Hunyadi Sándor: "Juliusi éjs aka" c. novellá jához készitett illusztrációkat.

Szinházi Elet. Bp. 1934. jan. 28. -febr. 3.
XXIV. évf. 6. sz. 51-54. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Szénási László: "Lekéste az utolsó vonatot" c. novellájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1934. márc. 4-lo. XXIV. évf. 11. sz. 74-77. lap

M.D.K.

Szabó József

Bibó Lajos: "A nagy titok" c. novellájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1934. febr. 11-17. XXIV. évf. 8. sz. 79-82. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Johann Röser: "Hotelszámla" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1934. márc. 11-17. XXIV. évf 12. sz. 97. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Pásztor Árpád: "A pénzbeszedő kalandja" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1934. május 13-19. XXIV. évf. 21. sz. 33-36. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Emőd Tamás: "Manyi a müremek" c. novelláját illusztrálta.

- - -

Rajzok szöveg illusztrálására. /Cim megállapíthatatlan, mert a lap hiányos./

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1934. ápr. 29.-május 5.
XXIV. évf. 19. sz. 33-35. lap
63-64. "

M.D.K.

Szürszabó József

Nyáry Andor : A kisértet c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Elet. Bp. 1934. juni 17-23. XXIV. évf. 26. sz. 51-53.

M.D.K.

Szürszabó József

Markovits Rodion: "Baba" c. novellájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1934. juni 3-9. XXIV. évf. 24. sz. 59-61. lap

M.D.K.

Szürszabó József

Hans Lustig: Patzek ur utálja a macskákat c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1934. juli 29-aug. 4.
XXIV. évf. 32. sz. loo.lap.

M.D.K.

Szürszabó József

Szitnyai Zoltán: "Két férfi" c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1934. aug. 12-18. XXIV. évf.34. sz. 76-78. lap

Kür-Szabó József, grafikus MDK

Grúzsvaje

Repr

– : Felháborító 8

ESTI HIRLAP, Bu. 1963. jún. 22

Szűr – Szabó József, karikaturista

Háromrajza

Repr

–: A nők nagy napjai 1.

ESTI HIRLAP

Dn. 1963. jún. 24.

Szür - Szabó József, grafikus

Három rajz.

Repr

— : Vigyázzunk a gyermekekre !

6

ESTI HIRLAP

bp. 1963. jún. 25.

Szür-Szabó József, karikaturista 1924

Gúnyrajz.

Repr.

— Levelező tagozat 3

ESTI HIRLAP, 1 bp. 1963. jún. 27.

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Mindenki kedvére 8.

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. jún. 1.

Szür Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

— : Helyzetkép

4

Dn. 1963. jún. 4.

EST. FIRLAP

Kür Kalló József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Egy hirdetés margójára 6

ESTI HIRLAP

bp. 1963. jún. 11.

Szűr Szabó József, grafikus

Karikaturista.

Repr.

—: Kritika és önkritika 6

EST! HIRLAP — br. 1963. jún. 12.

Szűr Szabó József, Karikaturista. D.Dh.

Gúnyrajz.

Repr.

– : Ü – hiradó 3

ESTI HIRLAP Bp. 1963. jún. 17

Szűr Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Évvégi hajrá

4.

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. máj. 31.

Szür Szabó József, grafikus MDK

Négy rajza.

Repr

–: Szakkönyvek sátrai 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. máj. 27.

Kür Szabó József, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

— : Beszédes számok

4

ESTI HIRLAP

bn. 1963. máj. 28.

Sz [Szüv-Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

– : Divat a prospektus-gyűjtés 3

ESTI HIRLAP. Bp. 1963. máj. 21.

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Tüzoltógyakorlat

4

ESTI HIRLAP, bp. 1963. máj. 21.

Sz [Szűr Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyvajz. Repr

— : Sir a Kislány 6

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. máj. 21.

Kür Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz. Repr.

– : Levélhullás ideje 3

ESTI HIRLAP Bn. 1963. máj. 24.

Szűr – Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra. Repr.

– = Életrajzi tabló 4

ESTI HIRLAP h. n. 1963. április 18.

Kür-Szabó József, grafikus

Hat karikatúra.

Repr.

– : Általános ajánlás

NÉPSZABADSÁG 1964. okt. 25. 14.

Szűr-Szabó József művészetét
a témaválasztás sokoldalúsága
és az artisztikus megoldások
jellemzik.

elyekkel valójában nem is
ar mondani. Szemei, ha lehet
még hatalmasabbra tágultak
agasra rántva a géppisztoly cső
tosan a mellükre irányítva, hátra
zinte nem is emberi, vad, majd
ikulátlan és különösképpen sajá
égbeesett hangon, szemeit ráju
e, felordított:

micsoda emberek maguk?!!

testében remegett, arca eltorzul
zinte megbomlottan tágultak mé
hatalmasabbra, és rémült, szint
tett kétségbeesés költözött a te
.

rab egymásra nézett. Aztán a ma
míg a másik segített neki, magára
abátját. Aztán, hogy csak állta
big szó nélkül egymás mellett, az
nagyobbik az örnek — aki csa
e egész testében remegve, ráju
a géppisztolya csövét — az
eki, fel sem emelve különöseb
ngját:

lenjünk tovább, jó ember!

ordult. Megfordult a másik is és
endesen lépkedve — ahogyan
dig is mentek — elindultak to
bb. Pár lépés után visszanézve
egálltak és várták, hogy elin-

SZÜR-SZABÓ JÓZSEF

Vasárnap reggel. Karikatura 2ox3o.
Karácsony nyugaton. " 3ox4o.
Röpgyűlés az erdőben. " 3ox4o.

III.Magyar Képzőművészeti Kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Szűr Szabó József

grafikus

M.D.K.

Illusztrációk.

Szűr Szabó József: Mit kell tudni a karikaturáról
Élet és Irodalom, 1964. március 28 - 11 o. p.

Szür [- Szabó József], Karikaturista M Dg

Grúnyrajz.

Repr.

-: Tanítatási gondok 21.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. aug. 19.

Szűr [Szabó József], karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

–: Így már más 14.1.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. aug. 11.

Szűr [Szabó József], Karikaturista MDK

Grúnyvaja. Repr.

—: Szomorú eset 14. l.

NÉPSZABADSÁG, bn. 1963. aug. 4

Szür Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Depr.

–: Tatarozzák a Központi Házasságkötő Termet 3. l.

ESTI HIRLAP

Sp. 1962. márc. 31.

M5

Szür Szabó József, Karikaturista 1 Dk

Gúnyrajz. Repr.

– : Tavaszi futballszezon 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 20.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

—: Pályázatunk utcai telefonfülke-tervre 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. márc. 23.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

. Gúnyrajz.

Repr.

–: A házirend kis lelkes barátai. 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 26.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Grúnyrajz.

Repr.

— : A Lázi rend Kis lelkes barátai 3.
(II.)

ESTI HIRLAP, Ip. 1962 – márc. 27.

Szűr Szabó József, Karikaturista

Hármas karikatúra.

Zepor.

—: fejlődik a kerület

6. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 20.

Szűr Szabó József, karikaturista

Or Dh

Grúnyrajz.

Repr.

—: Ötletes ürletvezető

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 9.

Szür - Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Hihetetlen szorgalom 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. március 14.

MDK

Szürszabó József

Munkácsy díjat kapott

Nészabadság 1968 ápr.4.

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr

— : Hippi találkozás 8.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. júl. 11.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

MDK

Szatirikus rajz.

Repr

— : Tükegyen a gombostű 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jul. 12.

Kür-Szabó József, grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

— Vízió

8

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jul. 12.

Sz. [Szur-Szabó József], grafikus

MDK

kativikus rajz.

Repr.

-: Itt a budapestiek benélnek 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. júl. 12.

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Veszprémben országos karikatúra-kiállítás nyílt meg. Beszédet Szűr-Szabó József mondott.

— : Hallottuk

2

ESTI HIRLAP

Sz. 1968. júl. 15.

Sz [Szür-Szabó József], grafikus

MDK

Szatirikus rajz.

Repr.

– :Ki mit szeret

8.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jul. 16.

MDK

Kür – Szabó József, karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

– : Dráma, kornerű fordulattal

3

Esti Hírlap, Bp. 1968. júl. 2.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Szimyrajz.

Repr.

MDK

8

r: Hetivásár

ESTI HIRLAP Bp. 1963. júl. 24.

Szűr-Szabó József, karikaturista

MDK

Grúzy rajz.

Repr

— : Nemzetközi szimonal 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. jún. 1.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr

-: Drótkötélpályát építenek a Badacsonyba 3

MDK

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. jún. 3.

Sz [Szűr-Szabó József], Karikaturista

MDK

Nincs állása ... c.

Rajz.

Repr.

— : Itt a budapestiek beszélnek 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jul. 9.

Szüv-Szabó József, karikaturista MDK

Rajz.

Repr.

— : Szúnyogirtás 3.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. júl. 10.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

karikatúra.

Repr

— : Asztaltársaság 3

ESTI HIRLAP bp. 1968. júl. 11.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

MDK

Szatirikus rajz.

Repr

— : Puskás fiúk

6

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jul. 16.

12 [Szűr-Szabó József], karikaturista

MDK

Gúnyrajz.

Repr

— : Öröm és üröm

4

ESTI HIRLAP Bp. 1968. júl. 18.

Kür - Szabó József, grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

— : Igényes műngyó 3

ESTI HIRLAP Bp. 1968. júl. 22.

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista MDK

Rajz. Repr.

— : ügyfél - fegyelmezés 4

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jún. 24.

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista MDK

Rajz.

Repr

–: Épül a Mathias Rex Szálló 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. jún. 19.

MDK

Sz [Kür-Kaló József], grafikus

kritikus rajz.

Repr.

— : 21-én a legrövidebb éjszaka 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. jún. 20.

Sz. [Kür-Szabó József], grafikus

MDK

katirikus rajz.

Repr.

–: Akit a zsüri bevisz 8

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jún. 22.

Sz. [Szűr-Szabó József], grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

— : Borítékos lottó 4.

ESTI HÍRLAP Bp. 1968. jún. 13.

MDK

Szűr- Kabó József, karikaturista

Rajz.

Repr.

—: Szürrealista humor 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. jún. 13.

Sz [Szűr Szabó József], grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

—: Csak a főnökkel hajlandó tár-
gyalni

8

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jún. 25.

Kür-Kabó József, karikaturista

MDK

Katirikus-rajz.

Repr.

— : Megjárta

4

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jún. 24

MDK

Kiss - Szabó József, grafikus

6 t karikatúra.

Repr.

— : Különféle

14.

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 2.

Szűr Szabó József

A ujrágírás nőverseg II. díját kapta a karikatúra kiállításon

Nagyanya 1968 I. 4. n. 2 old.

Szűr Szabó József
grafikus

M.D.K.

Karikatúra

—: Művelség.

Élet és Szabadom, 1968. okt. 5 - 11 lap

Szür-Szabó József, Karikaturista

MDK

Közvenüködik az Irodalmi kiupad Parádiaparádé c. előadásán.

— : Hallo Huh

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. okt. 29.

M.D.K.

Szűts Szabó József
grafikus

Filmátvétel

Élet és Irodalom, 1968. nov 2 - 11 lap.

Szűts Szabó József

Az Ifjúságért művészeti II. díját kapta a karikatúra kiállításon

Délmagyarország 1968. I. 4

Kür-Szabó József, Grafikus

Karikatúra-sorozat:

Repr

– : A mi kis „Fogyasztói társadalmunk"

14

Népszabadság,

Bp. 1968. júl. 21.

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Szatirikus rajz.

Repr.

—: Kép szöveg nélkül

Sz

MDK

ESTI HIRLAP, Bp. 1908. júl. 27.

Sz [Kür-Kalo József], grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

—: Kürrealistes humor

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. aug. 13.

Szűr- Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

–: Magyarlati levegő 4

ESTI HÍRLAP, Bp. 1968. aug. 14.

Sz. [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Az előadás zavartalanul folyik 3

Bp. 1968. aug. 5.

MDK

ESTI HIRLAP

k [kür-kabó József], grafikus

MDK

katirikus rajz.

Repr.

—: Expressz házasság 8. h.

ESTI HIRLAP,

Bp. 1968. aug. 10.

MDK

Szűr – Szabó József, grafikus

két rajz

Repr.

– : Miskolc 14

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 1.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Torzkép.

Repr.

–: Hőmérséklet – ingadozás 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. szept. 11.

Kür-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : A protekciós 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 szept. 11.

MDK

MDI

Kür-Kabó József, grafikus

Kativikus rajz.

Repr.

— : Szereplési vágy 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 14.

MDK

Sz [Kür-kató József], grafikus

Rajz.

Repr

— : Ideiglenes megoldás 3

ESTI HIRLAP, B. n. 1968. szept. 16.

Szűr-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr.

–: Új pesti látványosság 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 aug. 31.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

MDK

Szatirikus rajz

Repr.

– : Városligeti hét

12

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 aug. 18.

Sz. [Szür-Szabó József], karikaturista

Rajz.

Repr.

— : Luxushajó 3

ESTI HIRLAP, B[illegible] 1968 aug. 23.

Kür-Kalló József, grafikus

Szatirikus vajz.

Repr.

—: Modern szerenád 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 10.

MDK

Sz [Szür - Szabó József], grafikus MDK

Gúnyrajz -

Repr

- : Teret. a barkácsolóknak 8

ESTI HIRLAP Bp. 1968 szept. 19.

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista

Gúnyrajz.

Repr.

–: Utazás Gonosmandiába 8

ESTI HIRLAP, 8 jl. 1963. szeht. 17.

MDK

Szűr-Szabó József, grafikus

Gúnyhép.

Repr.

— : Megspóroltam a vámot 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 16.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Szabirikus rajz.

Repro.

–: Megoldott kőtintaság 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 szept. 5

MDK

Kür-Kató József, grafikus

kativikus vaj.

Repr

— : Sportember 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 4.

Kür-Kaló József, grafikus

Katirikus rajz.

Repr

–: Tételmünet 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 9.

MDK

Szürszabó József

Kiállitási kritika

/ Veszprém / Napló1968 juli.12.

MKK

Szürszabó József

Kiállitási kritika

Kisalföld 1968 ápr.3o.

MDK

Kiss-Szabó József, karikaturista

. Karikatúra-sorozat.

Repr.

-: Milyen legyen a magyar film? 14

Népszabadság, Bp. 1968. [illegible] 13.

MDK

Sz [Szür-Szaló József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

— : Kultusált veszekedés 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 szept. 26.

k [Kür-Szabó József], grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

– : Kedvencek

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 szept. 30.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], karikaturista

Rajz.

Repr.

—: Láncöv a divat 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. szept. 25.

MDK

Sz [Szűr Szabó József,] grafikus

Rajz.

Repr.

— : Felkészülés 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 szept. 21.

MDK

Sz [Szűr-Szabó József], grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Egy gyereknek nem mindegy 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. okt. 4.

MDK

Kür-Szabó József, Karikaturista

Szerepel Gelsenkirchenben.

Barabás Tamás: Magyar Karikaturista
sikerek 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. okt. 1.

Szűr Szabó József, karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

— : Visszapillantó tükör 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. április 26.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúny-rajz.

Depr.

— : Hímes tojások 8.

ESTI HIRLAP, bn. 1962. ápr. 21.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Grúzyrajz.

Repr.

— A törtető 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. apr. 13.

Szűr Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Dep.

–: Felmondanak a gondatlan lakónak 8. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. ápr. 14.

Szür Szaló József. Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

—: A rág villamosa 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. ápr. 19.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDk

Gimnazi.

Repr.

—: Parti emberek 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 20.

Szür [Szabó József], karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

–: Gundasági tárgyalás 14.

NÉPSZABADSÁG, 1963. okt. 27.

Szűr [Szabó József], karikatúrista 7 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Olcsó családi ház 14.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. okt. 13.

Szür [– Szabó József], Karikaturista 7 Dk

Grúnyrajz.

Repr.

— : A nyugágy 14.

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1963. aug. 25.

Kürt Szabó József grafikus NDK

karikatúrája.

Repr

– : Végállomás 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 12.

Szür-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repro.

— : Ismeri az emberét 6.1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 14.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr

— : A hatás 5

ESTI HIRLAP, bp. 1963. febr. 16.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDG

Gúnyrajz.

Repr.

– : Kép. szöveggel 4.

Esti Hírlap, Bp. 1963. Jahr. 19.

Szür Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr

– : Kisdobosok 4.

ESTI HIRLAP, Bu. 1963. febr. 22

Szüt Szabó József, grafikus MDK

Karikatúrája.

Repr.

– : A nagy alkalom

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 23.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

– : Idő-járásjelentés 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 26.

Szűr-Szabó József, grafikus MDK

Rajza.

Rejzo.

Feleki László: Pedagógiai túloldal 25.

CSALÁD és ISKOLA, Bu. 1964. május XV/5

Szür-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

–: Bonni palack, müncheni szellem

4

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. máj. 27

Sz [Szüv-Szabó József], grafikus MDK

Három rajza:
Eső, Napsütés, Szél
Repr.

— : Új ház meteorológiája 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. márc. 29

Szür-Szabó József, grafikus MDK

Öt karikatúrája

Repr.

–: Nyugati Kapcsolataink 12

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. máj. 10.

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Szegény Jeleség 6.

ESTI HIRLAP, Sp. 1963. márc. 28.

Szür-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Depr

– : Ballisztikus latyak 4

Bp. 1963. már. 22.

ESTI HIRLAP

Szür-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr

—: Megszűnik a bírhuldi 4.

ESTI HIRLAP, bu. 1963. márc. 23.

Sz [Szür-] Szabó József], MDK

karikaturista

Gúnyrajz.

Repr

— : Jó Kis hivatal

4

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. márc. 23.

Szür-Szabó József, karikaturista 07 Dk

Gúny rajz.

Repr.

— : Divatos megoldás 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. márc. 25.

Szűr Szabó József, Karikatúrista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: A jóbarátnő tapintatos 3,

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. márc. 26.

Szür-Szabó József, karikaturista MDH

Gúnyrajz.

Repr.

–: Ellenőr volt 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. márc. 18.

Sz [Szűr-Szabó József], Karikaturista

MDK

Gúnyrajz -

Repr.

- : Jön a tavasz

Időszerű módosítás 1.

ESTI HIRLAP Bu. 1963. márc. 19.

Sz [Szür-Szabó József], karikaturista

MDK

Grúnyrajz. Repr

—: Zsufolt iroda, aluljáró val 3.

ESTI HIRLAP, Bu. 1963. márc. 19.

Szür-Szabó József, karikaturista MDK

Grúnyrajz.

Repr.

–: félénk vevő 2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. ápr. 12.

Szür - Szabó József, Karikaturista MDK

Négy rajza.

Repr

— : Mai nyuszik 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 13.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

— : Adós 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. márc. 4.

Szür-Szabó József, karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

–: Reménytelen eset 6

ESTI HIRLAP, 1963. márc 6.

Szür-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Állványrengeteg a Felszabadulás téren 3

ESTI HIRLAP, Bu. 1963. márc. 8.

Szür-Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Iskolajelvény 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. márc. 9.

Szür-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Kezdődik 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 9.

Szűr [= Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Előállított fiatalkoriak 14.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. júl. 21.

Szür [= Szabó József], Karikaturista

MDK

Gúnyrajz. Repr

—: Absztrakt Külső

14. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 28.

Szűr [= Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Előszezon — Utószezon 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 7.

Szür [= Szabó József], Karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr

—: A londoni Királylátogatás 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 14.

Szür [= Szabó József], grafikus MDk

Gúnyrajz.

Repr.

—: Árnyékban. 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 14.

Szür Szabó József, karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

–: Gemdélet 3.

ESTI HIRLAP Bp. 1962. febr. 10.

Szür Szabó József, Karikaturista M DK

Gúnyrajz. Repr

– : Farsangi hangulat 8. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. febr. 11.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr

–: Nem akarnak zsúfolt Jövárost 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. febr. 13.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

–: Diczőség nagy ifjúság 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. febr. 14.

Sz [Szűr Szabó József], Karikaturiste
MDk

Gúnyrajz. Repr.

– Órások bankettje 6.

ESTI HIRLAP, Dn. 1962. febr. 15.

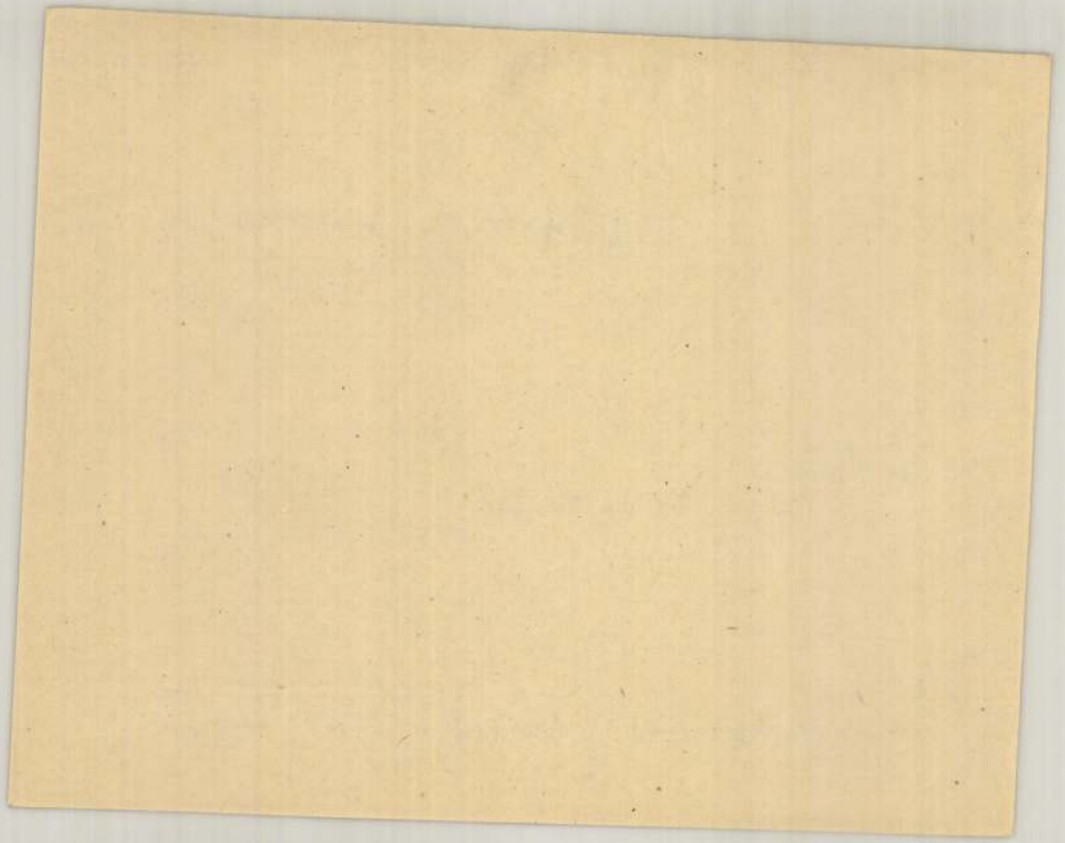

Szür Szabó József, karikaturista MDK

Grúnyrajz. Repr.

— : Stílusos szökőkút terv 3.

ESTI HIRLAP, Bn. 1962. febr. 16.

Szür Szabó József, Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

– : Préda vállalat

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. febr. 27.

Szűr Szabó József, Karikaturista 7 Dk

Gúnyrajz.

Repr.

6.

—: Péntek, 11 óra

ESTI HIRLAP bn. 1962. febr. 3.

Szür Szabó József, Karikaturista M Dh

Gúnyrajz.

Repr.

— : Kórház 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. febr. 7.

Sz. [Szűr Szabó József], Karikaturista MDh

Gúnyrajz.

Repr.

–: Nem lehet mindenkinek eleget tenni 3.

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. febr. 2.

Szür Szabó József, Karikaturista MDH

Gúnyrajz.

– Repr.

– : Felajánlás bizonyítványontás előtt 2.

Sp. 1962. febr. 1.

ESTI HIRLAP

Sz [Szür Szabó József], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Helyesírási hiba 8.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 4.

Kür - Szabó József, grafikus M Dk

Rajzot készített az
áprilisi számba.

– : Σ számunk munkatársai. 27. l.

Család és iskola, bp. 1963. április XIV/4.

Fénykép

gar Foto: Zö 31223/21. Hegedűsné

Kür. Szabó József: Amikor Robinson.

Grafika

1953. XII. 23.

Neg. van

Szür – Szabó József, grafikus 7 Dk

karikatúra.

Repr.

– : Jobboldali túlzás – baloldali túlzás 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. júl. 1.

Szür – Szabó József, grafikus

Gúnyrajz.

Repr.

– : „Átfutási idő"

6.

ESTI HIRLAP

bn. 1963. júl. 3.

Szür-Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

– : Nagyságrend 2

ESTI HIRLAP Bp. 1963. júl. 6.

Szür-Szabó József, grafikus

Négy karikatúra. Repr.

—: Balatoni emlék 3

ESTI HIRLAP Bu. 1963. júl. 16

Szür-Szabó József, grafikus

Karikatúra.

Repr

— : A magányos férfi

6

ESTI HIRLAP

Bn. 1963. júl. 16.

Szür-Szabó József, grafikus 7 Dk

Karikatúra.

Repr

—: Társadalmi ellenőr 6

ESTI HIRLAP Bp. 1963. máj. 6.

...ür = Szabó József, karikatúrista MDK

Öt gúnyrajz.

Repr.

Időszerű dolgok 12

...PSZABADSÁG, Bp. 1964. szept. 20.

Szabó Sándor József

grafikus

MDK

Illusztráció

—: Elidegenedés

Élet és Irodalom, 1964. dec. 12 – Kisp.

szűr Szabó József
grafikus

M.D.K.

Karikaturák

.A: Epigrammák, rajzban
lét és Szodalom, 1964. nov. 21 – 8 kap

Szür-kabó József, grafikus MDk

Hét karikatúrája.

Repr.

–: Az egy főre jutó... 12

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 7.

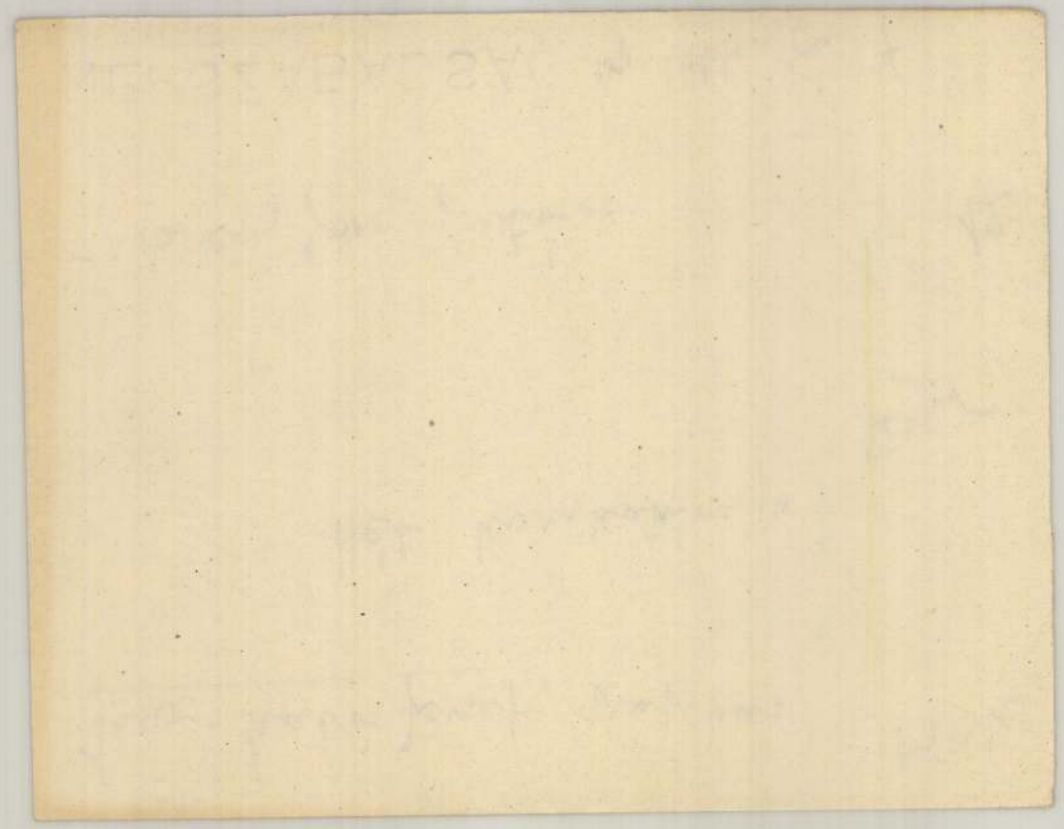

Szür - Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr

-: Válságtérkép 2

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 6.

MDK

Szűr-Szabó József, Karikaturista

Hat rajza.

Repr.

— : Gépiesség

12.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. júl. 5.

MDK

Szür Szabó József

Herczeg G.: Vaszary János és az - Ume kiállitás a Hagen-szövetségben./Bécsi levelek/. Ujság 1928. jan. 15. 6.l.

Szűr Szabó József, Karikaturista MDG

Grünyvaje.

Repr.

— : Áll a vásár 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj. 26.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Grúnyrajz.

Repr.

— : Tavaszi önköltség csökkentés 6.

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. máj. 31.

Szűr Szabó József, karikaturista MDK

3 gúnyrajz.

Repr.

—: Játszótéri problémák 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. jún. 22.

Szür Szabó József, karikaturista

Szüry rajz.

Repr.

— : Matzsás tehér

6

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. június 21.

Szűr Szabó József, karikaturista M Dk

Gúnyrajz.

Repr.

– : Szabadféri szereplés 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 23.

Szür Szabó József, Karikaturista MDG

Grünyvajz.

Repr.

— : Szigeti Vernedelem 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 11.

Szűr Szabó József, karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

—: Ártatlan lélek 4. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 2.

Kür Szabó József, karikaturista M Dh

Gúnyrajz.

Repr.

— : Hogy a karikaturista elképzeli 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1962. jún. 4.

Szűr Szabó József, karikaturista M. Bg

Gúnyrajz.

Repr.

— : Indulás előtt 6-l

ESTI HIRLAP, 1962. jún. 5.

Kür Szabó József, karikaturista MDK

Grünyrajz.

Repr.

—: Van ez így néha 3

ESTI HIRLAP, bn. 1962. jún. 6.

Szür [Szabó József], karikaturista MDK

Szinyrajz.

Repr.

– : Mai élettempó 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 6.

Szür Szabó Károly

festőművész

Ujságrajzoló Művészek Kiállitása a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.20.

Szűr Szabó László, grafikus

Gúnyrajz.

Repr

–: Reggeli pankráció

4.

Esti Hírlap, Bp. 1963. nov. 9.

Szür Szabó Károly

Épitkezés, tollr.
Teleki tér, sz.rajz
Illusztráció I, rajz
Hetibér
Némák, sz.rajz
Az ötlet," "

Magy Ujságrajzolók művészek Egyesülete I. kiáll.
N.Szal. 1931. dec. 18 1.

Szür Szabó Károly

Illasztráció II, sz.rajz
Kis kávéház, " "
Melegedő, " "
Külváros, " "

Magy Ujságrajzolók müvészek Egyesülete I. kiáll.
N.Szal. 1931. dec. 18 1.

MDK

Szüry Dénes

A Tav.Kiáll. aranyérme. Mücs. 1900. 327 l.

Szüry Lajosné festő

Műcsarnok

1926. őszi kiáll. 454

látomása

V.: Lens Ferenc 762(649), 2146(293). —

MDK

Szüszner Géza Zoltán, építész mérnök.
szül. 1914, Kecskemét
okl. szerzett 1939-ben.

József nádor, 1938/39. 208. l.

Lieferung Gemüse, Kartoffeln, Obst und Südfrüchte

Tel. 1131, Schulstr. 4

Hermann Meyer, Kaufmann

Hamburg, 12.8.1938

Sehr geehrte Damen und Herren,

wir bitten Sie, uns für die Zeit vom 15. bis 30. September

Szüszner Géza Zoltán

Okl. építésmérnök

Nul. Kecskemét 1914.

Végzett 1939.

Józsefnádor 1938/39

208. l.

MDK

Szüry Dénes

Pályabirószágok ülései. Mücsarnok, 1900. 20. sz. 282.l.

MDK

Szüry Dénes,

cikke "A Nemzeti Salon"
1894-ben a müvészek egy csoportjának kezdeményezésére az Akadémia palotájának egy földszinti termében jött össze az értekezlet, miképen lehetne a nagy közönségnek a müvészet iránt való érdeklödését oda fejleszteni, hogy ne csak egyes idöszaki kiállitások megnézésére szoritkozzek., hanem ,hogy a képvásárlást is szükségletei közé sorozza.

Vas. Ujs. 19.sz. 1898. 45. évf. 315-316.l.

mDK

Szüry Dénes,

cikke:"A Nemzeti Salon"
Megindult a taggyüjtés s egy-két hónap multán egy Józsefkörüti szerény helyiségben megalakult a "Nemzeti Szalon".
Jött a milleniumi kiállitás két év mulva. Kivette egy nagyon helyiséget ,mely egyszerre volt klub és képkiállitás. Minden falát kép diszitötte. -
De nyilvánvalóvá lett,h.itt nem a müvészet, hanem a szombat-esti szorakozási lehetöség adta meg a rugót. Uj irányuk,uj gondolkodásnak kellett átvenni a vezetö szerepet.

Szüry Dénes: "A Nemzeti Salon".
Vas. Ujság.19.sz. 1898. 45.évf. 315-316.l.

Szüry Lajosné MDK

Margaréták, vizf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Szüry Lajosné MDK

Margaréták, vizf.

Mücsarnok 1926 őszi kiállitás

M.D.K.

Szüsz István

"Madártanulmány" c. rajzának repr.-ját hozza a lap Herman Lipót ajánlásával/ a "Tehetségavatás" c. felhivás keretében.

Szinházi Élet. Bp. 1933. juni 25.- juli. 1.
XXIII. évf. 27. sz. 63. lap

Szüts A

Művészet 1904. 406

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 312.

Név: Szüts Alexius

Foglalkozás: aranyozó (inaurator)

Szárm.hely: Miskolcziensis

Hitfelekezet: R.k. Csal.állapot: nőtlen

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1827 VII. 11.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

Cz. Szüts

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel - tájképpel.

Magyarság 1931. XII. 20.

MDK

1o Szüts-féle mülap 192o. Bp.

756. 59.l.
Album vörös idökböl. - Április. Vörös Album. 1919. ápr.3.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója.Bp.1936. Árv.Közl. 1936. 5.sk.sz. melléklete. 59.l.

Könyvdiszek. Könyvillusztrációk.

MDK

Szüts A.

Bronzérem kitüntetést kapott a st. louisi világkiállitáson.

Művészet, 1904. 406.l.

Szűts Ádám

nobrán

1932 - 33

Iparm.Isk.Évk.

1930 - 34. 46. l

zt, 1250 körül.

H23

?

MDK

Sziits Béla mérnök

Bánó László és ő tervezték a „vasvármegyei elektromos műveket".

Pálóczi Antal: Bodányi Ödön: Szombathely város fejlődése és műszaki létesítményei.

Városi Szemle, Budapest [redacted] 1911. IV. évf. [10. sz.] 753. l.

Z.Szüts E.

MDK

/rajz/

Thyde Monnier: Szerelem, szegények kenyere c. könyve

A müvészi védboriték. M. Kultur Szemle, 1942. febr. 15. képpel.

32 l.

Z. Szűts E.

grafikus

röd

Magyar Kulturszemle

1942. febr. 15.

(A műnézői védborítékkal.)

Szűts Elek

aranyozó

lásd

Voit Eger 86.l.

e a kormánnyal, hogy megállitsam azon az uton,
yzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
iselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

ggodalom és választóim ezreivel való személyes
djek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
ásági megélhetést veszélyezteti.
a eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

us zászlaját a fővárosban!

ályért, Hazáért"

Szüts Endre,

Kosztümtervező

Az Iparművészeti Társulat színpadmű-
vészeti kiállításán kosztümtervei
szerepeltek.

Pesti Hírlap, 1925. Máj. 31.

Szüts Ferenc

szegedi szürszabó

1852-1853-ban a szegedi szürszabó ich alich – és atyamestere volt.

Hilf. 110 l

SZÜTS FERENC, kőműves ? ácsmester ?

1818 nov. 12-én hozzáfogott a vörsi templom bontásához, Tetejét a plébánossal együtt félóra alatt lebontották. 43.old.

HORVÁTH JÓZSEF: A vörsi templom története 41.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 9. Veszprém, 1970

Szüts György

vid. Győrött 1892 máre

20. Rk.

1915/16. I. másodéves művész-

nőv. Zemplényi T.

1915/16. II. másodéves u. o.

Szüts György, szűcs

Miskolcon a 17 szűcs közül ő fizette a legtöbb adót 1753-54-ben. 266.old.11.jegyz

Bodó Sándor: Két miskolci vagyonleltár 1762-ből 265.old.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Szüts György

1913. ápr.-máj. kiáll. N. Szalon

Önarchép, olaj.

Landesmuseum der Provinz Westfalen

III. 159.

MDK

Szüts György

Önarckép, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 23. 1.

Szüts Ilona

A Kmetty u. 19. sz. alatt, **Klammer** Mariska **müterméb**en rendezett kiállitásról számol be C —io /**Carpaccio**/.
A kiállitáson részt vettek: **Klammer** Mariska, br. Wersebe Mária, Rónay Márta, Korányi Sarolta, Pünkösti Böske, Stetina Bella, Szüts Ilona, Déchy Istvánné, Rötzer Paulette, Gyarmathy Ildikó, Lipthay Angi, Storer Mici.

Szüts Ilona: két interieurjét elismeréssel emliti meg a kritika. Pünkösty Böske és Stetina Bella képeivel együtt ők hárman a legnagyobb sikerrel szerepeltek a kiállitáson.

ÉLET, Bp. 1910. dec. 11. II. évf. 48. sz. 749. lap.

MDK

Szüts István

Szolnoki liget olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Május. 20. l.

Szüts István MDK

Parasztudvar Szolnokon, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselet művészek kiáll.

Szüts István MDK

Fogoly, rajz

Katonafej, rajz

Cigányleány, rajz

Orosz, rajz

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szüts István

Muszka, rajz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szüts István

Strobl Alajos, rajz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Szüts István, szobrászm.

Menekülő. Repr. 53.l.

A Képzőmüv. Főisk. müegyetemi tárlatáról. Művészet. 1937. 7.sz. 53.l.

Szüts István MDK

Menekülő, gipsz

Angyal, gipsz

Hegyibeszéd, gipsz

Fésülködő, gipsz

Műcsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Szüts István MDK

Menekülő, repr.

Műcsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Manchild's Lope.

Santa Isteam

Szűts István

Műcsarnok. Képzőm.
főisk. Kiáll. 1937

IVÁN SZILÁRD: FÉRFIARCKÉP.

TANÁR: RÉTI I.

Szűts István

1918

Ki kit vőlt?

1000 db. pepszég
15 tek. Kátránypapír
1 db. fűrésszinnő
Kezelési költség

Igazolom, hogy a v
erár által 732
a vajda-hunyadi
javítási munkál
ló által felhas
ítszámla öszt
bizottságána

Kiegyenlitésnél sziveskedjék

Szüts István
szobrász

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállitása - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Esti Kurir
1930.XII.20.

Szűts S.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1910.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

M.D.K.

Szüts

"Jelenet Barta Lajos "Forradalom" c. drámájából"cimmel készitett rajzát hozza a lap a Vigszinházban bemutatott előadás egyik jelenetéről.

Szinház, Bp. 1919. ápr. 2o. IV. évf. 16. sz. 14. lap

MDK.

Szüts István

cikke az Operaház uj szobrairól

Ország Világ 1967 juli.5.

M.K.

Szüts István

cikke az Operaház uj szobrairól

Ország Világ 1967 juli.5.

Szűts István szobrász

Kiáló Ferenc tanítványa.

Szerepel a Kép. mův. Főiskola

kiállításán a Műcsarnokban

Nemzeti Újság 1937 III-20.

Szüts István, kovács

A mádi kovács-kerékgyártó céhbe való felvételét kéri 1840-ben. Mádon született, ott tanult, de szerencsen dolggeőzt. Felvették. 290.o.

Bogdál Ferenc: A mádi kovács-kerékgyártó céh. 283.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc.
A Herman Ottó Múz. Kiadása. Miskolc

MDK

Szüts István, főisk.hallg.

Szobrász

Menekülő. Repr.
Tanára: Sidló F.

Műcsarnok. Képzőm.főisk. kiáll. 1937. Kat.

Szüts István, szobrászm.-hallg. MDK

Menekülő. Repr. XXV.t.

Tanára: Siáló F.

Képzőmüv. Főisk. Évkönyv. 1936/37. XXV.tábla.

MDK

Szüts István szobrász

d.r: Két kiállitás. Függetlenség, 1937. márc.21. 8 l.

Esztergom (Komárom

Béke-tér 4-12 és Béke-tér 1-11.
6-6 épületből áll, kétemeletes,
jezetü falpillérekkel. Épitette P

(Edvi Illés Gyula: Az esztergomi fő
V és MV. Bp. 1951, 4 l)

MDK

Szüts István

Parasztudvar Szolnokon, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
14 l.

MDK

Szüts István

Strobl Alajos, rajz

Modern művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Szüts István

Cigányleány, rajz
Orosz, rajz
Muszka, rajz

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Szüts István

Fogoly, rajz

Katonafej, "

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
33 l.

Süsz István

grafikus

irod

A. Telierszeny

1934. jan. 20.

± ruhája hímzett

Gyarapodás.

an ábrázolva)

ejét fátyol takarja, ~~hímzett ruhája~~ elől
tszik. Felirata a táblácskán:

ONIA 46.

41 cm.
1885.

1226

Szűts István,
a MÉSZ Mesteriskola Előadásai.
VI. ciklus 1980–82.

Hoffmann Istvánné, Nemes Gézáné, Rubos Ildikó, Szűts István: A lakásszociológia kérdései.

Magyar Építőművészet, 1989, 1–2 szám, 5–old.

Szüts István

Mucsarnok
1919. hadviselt muv. kiáll.
96, 652, 653, 654 – 656,
665.
háretéren volt.

Sicilia, olasz hadihajó V. 16.

Szüts István

1920. május.

kiáll. Nemzeti Szolo[illegible]

Szolnoki liget, olaff.

Hamburg h. n. V. 107

< Szűts Izsó >

iparisk. igazgató
Nagyváradon
cikkei.

<] A színes krétáról.
A rajzolás az elemi
népiskolákban. Önálló
tantárgy legyen-e az
elemi iskolában a rajz?
Programcsterezés a
nagyváradi iparisk
1904/5. évi értesítője
ben.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS KÖZÖTTSÉGE
358 1925 szám.
1925 december 12. n.

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1968 JUL 15

Szűr Szabó József

□ VESZPRÉMBEN megnyílt az országos karikatúra-kiállítás. A megnyitó beszédet Szűr-Szabó József tartotta.

102

július 15-től 18-ig Siófokon,
dvárott, 26—27-én Szemesen,
szerepel!

nak.

SZÜTS ISTVÁN: MENEKÜLŐ. TANÁR: SIDLÓ F.

Güts István

IVÁN SZILÁRD: FÉRFIARCKÉP.

TANÁR: RÉTI I.

Műcsarnok. Képröm.
försk. kiáll. 1937

A tanulmánykötet szerzői:

Balogh István, Baranyi Béla, Bényei Miklós, Béres András, Gazdag István, Sz. Kürti Katalin, Mervó Zoltánné, Módy György, Sárközi Zoltán, Serflek István, Soós László, P. Szalay Emőke, Szendrey István, Szűcs Ernő, Tóth Béla, Ujlaky Zoltán

A kötet lektora:
Dankó Imre

Technikai szerkesztő:
Mervó Zoltánné

A borítólapot a levéltárban őrzött Debreceni Gombkötő Céh iparstatisztikai kérdőívének felhasználásával tervezte:
Gonda Zoltán

ISSN 0133—8528

Felelős kiadó:
a Hajdú-Bihar megyei Levéltár igazgatója

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI LEVÉLTÁR

ÉVKÖNYVE

IV.

SZERKESZTI:
GAZDAG ISTVÁN

DEBRECEN, 1977

78.5476.66-19-2 Alföldi Nyomda, Debrecen

TARTALOMJEGYZÉK

TANULMÁNYOK

Béres András: A Hortobágy ipari létesítményei 5
Gazdag István: Iparstatisztikai kérdőívek 1847-ből 19
Ujlaki Zoltán: Egy évtized a Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara iparpolitikai tevékenységéből (1901-1910) 29
Soós László: A Debreceni Textilművek elődvállalatainak története (1907—1948) 39
Szűcs Ernő: Téglakartell kialakulása és működése Debrecenben (1936—1944) 55
Sárközi Zoltán: Debreceni hitelinformációk a Magyar Nemzeti Bank levéltárában (1936—1944) 87
Baranyi Béla: Az iparosítási politika megvalósulása Debrecenben az első ötéves terv idején (1950—1954) 123

KÖZLEMÉNYEK

Szendrey István: Derecske a török kiűzése utáni időkben 145
Tóth Béla: Weszprémi István első életrajzi munkája: Szilágyi (Sylvanus) Tönkő Márton élete 161
Sz. Kürti Katalin: Szüts János hajdúkerületi és Kis András kismarjai piktorról 171

FÓRUM

Balogh István: A néprajzi kutatás levéltári forrásai 185
Mervó Zoltánné: Az iskolatörténeti kutatás levéltári forrásai 193
Módy György—P. Szalay Emőke: Oklevelek, céhiratok a Déri Múzeum gyűjteményeiben 205
Serflek István: Munkásmozgalom-történet—ideológiai munka—közművelődés Hajdú-Biharban 249

BIBLIOGRÁFIA

Bényei Miklós: Hajdú-Bihar megye helytörténeti irodalma 1973 263

RÖVIDÍTÉSEK 273

MUTATÓK 275

at Bélapátfalva. From 1819 onwards he works for the council of Kismarja, paints a gallery for the Town Hall, (portraits of rulers, princes), a Bocskai portrait for the Calvinist Church and one for every citizen's house, and a gallery of ancestors for the Szunyogh Castle in Esztár.

In 1841 he undertook the job of making ikons for the Pocsaj Greek Catholic Church, but he proceeded with it too slowly, so the congregation sued him. Now we can find a few pieces in the church and at the vicarage that we can attribute to him.

It requires further research to find the paintings known only from description and to identify without any doubt those already found.

Народные живописцы Янош Сюч и Андраш Киш

Каталин С. Кюрти

В очерке мы можем познакомиться с двумя художниками XX-г·ооас их п ор йДеосв ничего не знали о творчестве Яноша Сюча, впервые узнали онём в результате архивнымх иследсований в архиве.

Об Андрале Кише в конце прошлого века несколько раз упоминалось в книгах Пала Ошвата, написавшего монографию о селе Кишмаря.

Автор проводил исследовательскую работу в Хайду-Бигорском Областном архиве и в церковных архивах, а на местных осмотрах определял авторство работ Сюча и Киша. Янош Сюч родился приблизительно в 1756—64 годах, а умер в 1837-ом году. Не знаем, где он жил до 1815-го года, а после этого времени уже можем следить за его жизнью в Гайдудороге. Здесь он писал иконы для униатской церкви. В 1817-ом году он начал работать над иконостасом в униатской церкви села Бесермень. В 1823-ем году церковь отдала егопод суд из-за негоезаконченной работы.

В настоящее время точно известны две его работы, которые находятся в Хайдусобосло в музее им. Бочкаи и в Хайдубесермене в музее «Гайдушаг». Обе картины изображают Бочкаи.

По этим художественным произведениям можно установить, что Янош Сюч был выдающимся мастером, который в первую очередь изображал характер, но он обращал внимание и на красивую обработку деталей.

Мы можем с уверенностью сказать, что его выдающееся мастерство пользовалось большой популярностью в районе райдуков и, кажется, в личности Андраша Киша нашёлся его наследник.

Андраш Киш, по-видимому, родился в конце XVIII-го века и умер приблизительно в 1870-ом году.

В 1803-ем году он был помощником Ференца Фарензона в Белапатфалве.

С 1819-го года он работал для совета села Кишмаря: выполнил галерею (портреты монархов и князей) в октовом зале дома совета. Он написал для реформаторской церкви и каждого гражданского дома портреты Иштвана Бочкаи и портреты предков в эстарском замке семьи Сунёг.

В 1841-ом году он обязывается написать иконостас для униатской церкви в Почае, но работа идёт медленно, поэтому церковь подает на него в суд. Там находятся несколько картин, которые мы можем считать произведениями Киша.

Задача дальнейших исследований состоит в том, чтобы должны найти произведения, известные по монографии, и точно определить авторство уже найденных.

1817-ben egy teljes képfalért,[42] Szüts is kb. ugyanennyit kapna Böszörményben, ugyanekkor.)

Mindketten önérzetesen harcolnak megbecsültetésükért, megfizetésükért. A sérelmeket, bántásokat visszautasítják, sőt védelmet is kérnek. Kist pl. többször megvédi Kismarja városa a per folyamán a pocsaji eklézsiával szemben. Nem tudni, hogy a református lakosságú Kismarja vallási különállása miatt harcolt-e a szomszéd település görög katolikus egyházával, vagy saját polgárát akarta mindenáron védeni.

A két piktor mindennapi kenyérgondokkal küszködött. Ez kiderül beadványaikból, az összegek kifizetésének gyakori követeléséből, de legfőképpen Kis András bírói zár alá vett ingóságainak listájából.

A megrendelők sem voltak könnyű helyzetben: a hajdúböszörményi eklézsia pl. földjét adta bérbe, áldozatot vállalt tehát a templom szépítéséért. Szoboszló esetében a főhadnagy és társai „tulajdon költségükön" festtették meg a Bocskai-képet, Kismarján pedig a város, a közösség vállalt anyagi áldozatot a Bocskai-kultusz ápolásáért.

Ismerte-e egymást a két piktor? Erre nem tudunk válaszolni, de fel kell tételeznünk, hogy Kis András látta Szüts műveit. Semmiféle debreceni kapcsolatról nem tájékoztat az eddig talált irodalmi, ill. levéltári anyag. Szüts azonban semmivel nem kisebb kvalitás, mint pl. Dosnyai, vagy Ecsedi Samu. Tevékenysége természetesen nem hasonlítható a kor nagy festőinek oeuvre-jéhez. Egy szűk közösség, a Hajdúkerület igényeit elégíthette ki: díszítő jellegű feladatokat látott el a helyi egyházak és tanácsházak megbízásából. Úgy tűnik, hogy Kis András szélesebb tematikai skálát fogott át, mint Szüts. Az említett „Zrínyi-ütközet", a nagy történelmi arcképcsarnok (a tanácsházán és a kastélyban) azt mutatja, hogy foglalkozott jelenetekkel, esetleg tájképfestéssel is. E téren azonban még újabb adatoktól várhatjuk ismereteink gyarapítását. Bizonyos, hogy a XIX. század elején több, hozzájuk hasonló művész és mester dolgozott vidékünkön. Munkásságuk kiderítése helytörténeti, de művészettörténeti jelentőségű is.

On János Szüts of the heyduck district and András Kis of Kismarja—painters

Katalin Sz. Kürti

So far no mention has been made of János Szücs, painter of Hajdúdorog, only research work in the archives brought his life and work to light. Kis András was mentioned several times by Pál Osváth, monography writer of Kismarja. The author carried on research in the Hajdú-Bihar county archives, and in church archives, and identified works by the two authors on the spot.

János Szüts was presumably born between 1756 and 1764, he died in 1837. We do not know where he lived untill 1815, but since that time we can follow his life's course. He painted pictures in the Greek Catholic Church of Dorog, in 1817 he began to work on the ikons of the Böszörmény church, but in 1823, however, he was sued by the church for neglecting his work. At present, we can identify two of his works: a whole figure of Bocskai in the Bocskai Museum Hajdúszoboszló, and a half figure of Bocskai in the Hajdúsági Museum Hajdúböszörmény.

On the basis of these paintings we can conclude that János Szüts was an outstanding master, who mainly tried to draw characters without lessening the beauty of material of his works.

It is certain that the Heyduck district gave plenty of work to this excellent work painter, and it seems that he had somebody to follow him: András Kis. András Kis must have been born in the last decade of the 18th century, and died around 1870. As early as 1803 he used to help out Ferenc Farenson

42 Közli *Lyka Károly* i. m. 137. old. Szüts Böszörményben — mint már említettem — összesen 4500 Ft-ot kapna ugyanebben az évben. Ebből kb. 2000 R. Ft jut az ikonosztázion festésére.

fejezi be munkáját, míg műve darabban van, nem kérhető szakértői vélemény, s nem vehető zár alá vagyona. Előbb köteles az alperes *„a munkát tulajdon költségén folytatni és tökéletességre vinni"*.

1846-ban az eklézsia megújítja keresetét, vádolja a piktort és Kismarját is, hogy engedi Kis időhúzását. 1847. május 7-én a Bihar vármegyei polgári pereket tárgyaló ítélő törvényszék elmarasztalja Kis Andrást, követeli az előleg egy részének visszafizetését. Innen nem tudjuk továbbkísérni a piktor életútját, de magát az ügyet sem. Mivel nehéz anyagi helyzetben élt, biztosan „ledolgozta" az előlegből kérdésessé vált összeget. Ez az egyháznak is érdeke lehetett, hiszen újabb megbízásra bizonyára nem maradt pénze. Ezt a feltételezést látszik igazolni a helyszínen, a pocsaji görög katolikus templomban, ill. a parókián látható festményanyag egy része.

A templombelső alig tartalmaz valamit a régi díszítményből. Ikonosztázionját az ötvenes évek elején elbontották, annak egy-egy darabja a templomban, tíz részlete a parókián, a többi ismeretlen helyen van. A templomban, a szentségasztalon látható Krisztus feltámadásának jelenete, a mellékoltárkép Máriát ábrázolja a gyermekkel. Hozzájuk hasonló a szószék oldalán levő, egyházatyákat ábrázoló két olajkép, valamint Jézus az írástudókkal c. festmény. Ez a négy-öt kép és a ministránsbotokon levő kis angyalfejes emblémák egy kéz munkái, de ugyanezt mondhatjuk, ha a plébánián levő anyagot átnézzük. A fára festett kis méretű (50×40, ill. 60×50 cm-es) olajképeket képzeletben el is helyezhetjük az egykori ikonosztázionon. Feltételezhetően az I. vagy II. emeleten álltak, jelenetek ugyanis Krisztus és Mária életéből. (Mária születése, bemutatása és mennybemenetele, Krisztus bemutatása az írástudóknak, színe változása, ill. circumcisio, az utolsó vacsora.) Így tehát ismerjük az egyik alapképet, a királyi kapu feletti két jelenetet, valamint az emeletek sorozatának egy részletét. A berendezésből, bútorzatból, a ministránsbotok, valamint a szószék díszei maradtak meg, amelyekről Kis beszámolója említést is tett 1843-ban. A képek méretének, szerkesztésmódjának, megfestésének, színvilágának hasonlósága kétségtelenné teszi, hogy egy kéz, méghozzá kismesteri kéz munkájával állunk szemben. A provinciális alkotások nem mentesek az anatómiai hibáktól, elrajzolásoktól. Mégis becsesnek tartjuk e képeket, mert a kismester — megtörve az ikonok merevségét — életet vitt a jelenetekbe, a környék ízeivel, néhol groteszk hangulataival vegyítette a fenségességet. A piktor egyszerű embereket emelt piedesztálra: Máriája vagy pátriárchája nem más, mint környékbeli paraszt modellje.

Milyen helyet foglalt el *Szüts János* és *Kis András* a kortárs művészetben és a társadalomban? Milyen kapcsolataik voltak?

E kérdésekre több-kevesebb választ adhatunk, bár ismereteink bővítését további kutatásoktól kell várnunk.

Azt tudjuk, hogy Kis Farensonnál tanult, Szüts mesterét nem ismerjük. Az azonban biztos, hogy művészetének, ízlésének, technikai tudásának alakulására döntő hatással volt a dorogi ikonosztázion mint állandó látvány. Kettőjük közül Szüts János a jelentősebb festő, Kis csak kismester, piktor és aranyozó. Ez kiderül a Mezey—Böhm-féle „zsürizésnél": a cégérfestő Böhm is lekicsinyli munkáját, kontárnak nevezi, mint mesterembert sem becsüli. Szütsnek van ugyan vitája városával, de a munkájáért kért és ígért összegek jelzik: ő maga, de a megrendelő is tudatában van értékeinek. (A kor egyik legjelentősebb ikonosztázionfestője, a már említett *Miklóssy József* pl. 1750 R. Ft-ot kap

tését. Feladatát így részletezi az 1841. május 17-én írt kötelezvényben: *„a szükséges czifrák és virágok pingálása"*, a kőfal marmorozása (márványt imitáló festése), a *„fellegek és az isteni világosság festése, hogy onnan az atya isten képét életmagasságban, kiterjesztett kezekkel lehessen pingálni"*. A szentélybe, az oltárhoz a püspöki ornátusban ülő Krisztust, valamint Szt. Basileust és Aranyszájú Szt. Jánost akarta megfesteni. Ugyanoda, a feszület alá *„a négy szent asszonyok szomorú helyeztetésben való pingálását, Krisztus siratását, keresztről levételét és a Krisztus koporsója képet"* tervezte. Külön említi a képfalat, amely tizenkét oszlopból és három ajtóból áll. Ezt maga faragja négy öl és tizenkét ujj szélességben, három öl és másfél láb magasságban. Vállalja az ikonosztázion pingálását, amely *„ötven képből áll, vagyis a képek rámájából, melyek tetejét kálvária szegzi"*. Utolsó tételként említi a két nagy kép felújítását: a már említett akvarellen is látható Krisztus-, ill. Mária-alapképeket.

A képírói, képfaragói, aranyozói, falfestői, asztalos- stb. munkát egy személyben vállalta, összesen 1500 R. forintért. Magát képíró és aranyozó Kis Andrásnak nevezi a kötelezvény aláírásánál, jelezvén, hogy kismesternek tartja magát.

A pocsaji görög katolikus eklézsia nem volt elégedett munkája ütemével, ezért 1843-ban beperelte, s kérte vagyona zárolását. Házában — szerény bútorain kívül — egy „Zrínyi-ütközet", egy „Memento mori" c. festményt, valamint a Pocsajba készített apostolképek egy részét (pl. Bertalan, Jakab, Tamás, Fülöp, János) és a „tizenhárom ünnepek" rámáit foglalták le.[39] A mester önérzetesen kezdte igazát keresni, s el is érte, hogy Kismarja városa megvédje őt a pocsaji egyházzal szemben. Vagyonát feloldották a bírói zár alól, ő pedig beadványt intézett a bírósághoz. Ebben visszautasította az ügyvéd becsmérlő kifejezéseit, aki azt terjesztette róla, hogy *„alávaló képfestő"*, aki *„közhallomás szerint elkártyázta a pénzt"*, az egyháztól kapott 800 R. Ft előleget. Hosszú listán számol be eddig végzett munkájáról[40]: 1842—43-ban elkészítette a hat oszlopot, az oltáron belüli nagy feszületet, kifestette a falakat, elkészítette a képek rámáit, grundírozta a „tizenhárom ünnepek" vásznait. 300 R. Ft-ra becsüli azt a *„szeretettel teljes képet mutató festményt"*, amely *„kiterjesztett karokkal és angyalokkal"* ábrázolja Gábrielt, 50—50 R. Ft-ot kért Szt. Miklós-, Mária-, Ker. Szt. János- és Krisztus-képeiért, 12—12 R. Ft.-ot számol el az apostolok ábrázolásáért. Összesen 904 R. Ft.-ra becsüli eddigi munkáját, s kevesli az eddigi előleget. Kinyilvánítja azt a szándékát, hogy folytatja a festést, ha az eklézsia megvásárolja a szükséges alapanyagokat. Az egyház azonban nem bízik benne, ezért 1844. június 1-én szakértőkkel vizsgáltatja meg a félkész ikonosztáziont és a falfestést. *Mezey Lajos* nagyváradi festő, valamint *Böhm Pál* mérnök és cégfestő[41] megállapítja, hogy az aranyozás rossz, de helyrehozható, a festés pereg, az olajfestmények *„meglehetősek, de művészet nélküliek"*. E vélemény alapján az eklézsia visszakövetel az előleg egy részét, mivel *„Kis munkájában sem idom, sem ízlés, sem tartósság nem remélhető"*. Az 1845 májusában összeült Bihar vármegyei törvényszék viszont úgy foglalt állást, hogy Kissel szemben *„nem adóssági kötelezésnek, hanem kötés kényszerének"* van helye. Míg nem

39 A fenti iratanyagban található a zárolt tárgyak listája, 1843. július 10-i keltezéssel. Egy háza, telke tékája, kávédarálója, tükre, mozsara, szőlője szerepel a listán, valamint az említett képek, rámák.

40 A mester 31 tételben sorolja fel eddig végzett munkáját. Nem derül ki minden egyes tételből, saját, vagy másolati anyagról, javításról van-e szó.

41 Böhm Pál festőművész apjáról van szó.

Mint ismeretes, a fejedelem által szabadalmazott Kismarja és Nagykereki nemcsak egyik szabadságharcunk vezérét, hanem egykori urát, ill. — a helyi hagyomány szerint — szülöttét is ünnepelte Bocskai Istvánban. Így nem csodálható, hogy a Bocskai-kultusz ápolása még a református egyház templomi szokásait is átrendezte, s lehetővé tette festmény — méghozzá figurális ábrázolás — elhelyezését.

Ugyancsak Osváth tudósít arról, hogy a környék földesurai megbízást adtak Kis Andrásnak. Mint szemtanú leírja az esztári Szunyogh-kastély ebédlőjének díszítését:[35] *„Az öreg úr (Hódossi Miklós) patriotizmusáról tesz tanúbizonyságot azon nagyszámú festmény, melyet Kiss-Márja város festője, Kis Mihály(?) uram által úri laka díszítéséül pingáltatott, s melyet a kegyeletes örökös, Szunyogh Albert ma is ebédlőjének díszítésére tart. Itt vannak Attila, Árpád, s a kardok, buzogányok, dárdák, lándzsák és nyilakkal övedzett torzonborz vezéreken kívül néhány királyaink és fejedelmeink arcképei, melyek így együtt, nem azért, mintha remekművek volnának, hanem azért, mert a jelképzettek nekünk kedvesek, jó hatással vannak a szemlélőre".*

A kismarjai tanácsházán és az esztári kastélyban nem maradtak meg[36] Kis András képei, de a hajdúszoboszlói Bocskai Múzeum őriz pár szignálatlan képet Árpád, Botond stb. vezérről, s e műveket — ismerve Kis András kvalitásait — azonosíthatjuk műveivel, ill. Esztárra, Kismarjára készített alkotásaival.

Osváth a Szunyogh-kastélybeli képekre "nem mintha remekművek volnának" kifejezést használ, s a templomi Bocskai-képet sem dicséri, csupán unikumjellegét hangsúlyozza. Inkább a megrendelő, a közönség, mintsem a piktor áldozatkészségét emeli ki. Osváttal együtt mi is csak csodálhatjuk Kismarja város múlt iránti tiszteletét, s azt, hogy egy ilyen kis város eltartott egy piktort és ezzel is ápolta szülötte, Bocskai István kultuszát.

1819—29 közt készítette Kis András a kismarjai városháza arcképeit. Az esztári Szunyogh-kastélyban levő festmények pontos készítési idejét nem ismerjük. Fontos részleteket tudunk azonban a pocsaji görög katolikus templomba készülő ikonosztázionról, s a levéltári peranyag[37] alapján meghatározhatjuk az egyes darabok készítési idejét is. Kis András 1841-ben vállalja — Szütshöz hasonlóan — a pocsaji templom teljes belső díszítését, munkáját azonban csak részben készíti el.

Az 1743-ben épült pocsaji (eredetileg ortodox) templomban a XIX. század elején már állt az ikonosztázion földszintje, talapzata. Erről tanúskodik az 1830-tól vezetett magyar nyelvű anyakönyv első lapján látható akvarell, amely keresztelési jelenetet ábrázol, háttérben a királyi kapuval és két alapképpel.[38] Az egyház teljessé kívánta tenni a képfalat, ezért 1841-ben szerződést kötött Kismarja piktorával, Kis Andrással. Kis részletes tervezetet készített az elvégzendő munkákról. Vállalta a régi képek javítását, rámázását, a falak, az oszlopok márványozását, aranyozását, a bútorok, a keresztek, a ministránsbotok dísz-

35 *Osváth Pál:* Bihar vármegye sárréti járása i. m. 355—56. old. Tévesen közli a nevet, Kis Andrásról van szó.

36 Dr. Varga Gyula 1943—44-ben még látta a tanácsháza padlásán a festményeket.

37 Megtalálható a Hajdú-Bihar megyei Levéltárban V. 637/a/23 sz. alatt az 1841-es kötelezvény, Mezey és Böhm nyilatkozata, Kis és az ügyvéd válasza stb.

38 Az akvarellre *Pásztor* Tibor parochus hívta fel a figyelmemet. Engedélyezte a festmények fotózását, ezért ezúton mondok köszönetet. A művek reprodukciója a Hajdú-bihari Napló 1976. május 23. sz. 13. oldalán látható.

Kisebb méretű, félalakos festményt látni a böszörményi Hajdúsági Múzeum kiállításán. A mű nem szignált, de a ruházat, a fegyver, az arc, megfestése kétségtelenné teszi, hogy Szüts munkájával állunk szemben. Készítési idejét 1817—1822 köztre helyezhetjük, mivel ekkor többször járt, vagy huzamosabban tartózkodhatott a piktor Böszörményben, az ikonosztázion ügyében.

Többet tudunk *Kis András*ról, Kismarja képírójáról. *Osváth Pál* több művét látta a múlt század második felében, a könyveiben megemlékezik a képekről. Ezenkívül egy levéltári peranyag ismerteti a pocsaji eklézsiával való huzavonáját. Nincs ugyan birtokunkban egyetlen olyan festmény sem, amelyen szignóját láthatnánk, tehát amelyet biztosan köthetnénk személyéhez, de ha egybevetjük Osváth, ill. Kis leírásait, tervezetét és a ma Pocsajban fellelhető műveket, azonosíthatjuk munkáival.

Születési dátumát, helyét nem ismerjük. Tanulmányait *Farenson Ferenc* egri mesternél kezdhette a XIX. század első éveiben. 1803-ban együtt dolgoztak Bélapátfalván, ott ugyanis, a szentély mennyezeti freskóján *„Kis And|rás?| 1803"* szignót találtak 1960-ban.[29] 1810 körül már Kismarján élt, itt született 1818-ban, ill. 1820-ban két gyermeke.[30] *Osváth Pál szerint „1819—29 közt festette Kun János főbíró Kis András képíró által ... a boldog emlékezetű Bocskai István fejedelem arcképe mellé, a város szabadalmait megerősítő Rákóczi Zsigmond, Báthory Gábor, Bethlen Gábor és Apafi Mihály fejedelmek, továbbá az osztrák uralkodó házból Károly és Ferencz Király arczképeit. Később festtettek Mária Terézia és V. Ferdinánd uralkodók arcképei és a koronázás után festtetett az I. Ferenc József királyunk arcképe."*[31]

Az eddigiekből kiderül, hogy kb. 1785—1870 között élhetett Kis András. Városa megbecsülte, állandó munkát adott számára. A városházán egy teljes arcképcsarnoka állt, ezen túl minden lakóházba meg kellett festenie Bocskai arcképét, s ezért külön kommenciót kapott.[31] De festett egy Bocskai-képet a kismarjai református templomba is, amelyet unikumként említ Osváth 1875-ben.[33] Kis András Bocskai-képe azonban annyira tönkremehetett a XIX. század végére, hogy az egyház 1905-re újat festetett, ill. Kis művét másoltatta le *Dobay Ferenc*cel.[34] Hogy másolatról van szó, azt a reformkori nyelvállapotot tükröző felirat: „Stefanus Bochkay" árulja el.

Jelenleg tehát Kis Bocskai képének másolatát látjuk a kismarjai református templomban. Van azonban egy kis méretű Bocskai mellkép a nagykereki múzeum kiállításán, amelyet Kis András művének tarthatunk. Hasonlít Szüts János Bocskai mellképéhez, csak annál fagyosabb színvilágú, s gyengébb kvalitású. Feltételezem, hogy Kis András látta valahol Szüts János Bocskai-képét, s annak mintájára készítette ezt a nem tudni, honnan származó, kis méretű olajképet.

28 A millennium idejére legtöbb hajdúvárosban új festményt helyeztek el a tanácsházán. Készítőik: *Cserna Károly, Éder Gyula, id. Kovács János* voltak (utóbbi festménye látható ma Hajdúszoboszlón).

29 Közlés a Heves megye műemlékei I. kötete, 350. old. olvasható. (Szerk.: *Dercsényi Dezső*), Bp 1969. A freskók az 1960-as feltárás során tönkrementek.

30 Felesége Petres Julianna volt. 1818-ban született Sámuel fia, 1820-ban Julianna nevű lánya. (l. egyházi anyakönyv, Kismarja).

31 *Osváth Pál:* Bihar vármegyében kebelezett Kis-Mária (Kismarja) Nagyközség és a nagymariai puszta leírása Bp. 1896. 44. old.

32 Közli *Osváth Pál:* Bihar vármegye sárréti járása leírása c. könyve Nagyvárad, 1875. 355. old.

33 Közlés Uo.

34 *Dobay Ferenc* (1867—1945) Nagyváradon dolgozott szobafestőként, majd Münchenben tanult. 1910-től rendszeresen szerepelt Budapesten, kiállításokon.

letesen elvégzi, és addig máshoz nem nyúl (kivéve az aprólékos munkát), a munkának állandóságáról (tartósságáról) jótáll.

Az egyház a festő, márványozó, aranyozó, pingáló munkáért, a templom teljes belső díszítéséért 4500 R. for.-t ígér, váltócédulában. 1000 Rf. előleget ad anyagvásárlásra, az első tizennégy kép átvétele után 500 Rf.-ot, az Idvezítő kép és a tizenkét ünnepek sorozat elkészülte után újabb 500 Rf.-ot, a falak festéséért 500 Rf.-ot, a bútorok festése és aranyozása, a tabernákulum és a gyertyatartók átvétele után újabb 1000 Rf.-ot, a munka teljes befejezésekor 1000 Rf.-ot fizet. Ígéri az egyház, hogy a munka időtartamára alkalmas szobát, fűtőt, az enyvolvasztáshoz fát ad, valamint összeállíttatja deszkából az ikonosztázt, az ajtókat, az oltárt képfaragóval kimetszeti,[23] állványokat készíttet, a szállításhoz egy-egy stációs hatrendbeli forspontot ad. Az egyház állta a szavát, a piktor — nem tudni, mi okból — nem.

A várható, közel 5000 Rf.-os összeg előteremtése bizonyára nem kis gondot okozhatott a böszörményi görög katolikus egyháznak. 1818. április 12-én úgy döntöttek a „Görög rítuson levő Napkeleti Anya-szentegyháznak Elöljárói",[24] hogy bérbe adják a vidi földet hat évre, s ebből fedezik a „belső rész felékesítését". Áldozatuk azonban hiábavaló volt, mert a piktor abbahagyta a munkát. Nem tudni, mi történt 1817—1822 között, 1823. március 10-én azonban az egyház elöljárói utasítják a kurátort: fogadjon ügyvédet a piktorral folytatandó perre.

Szüts Jánosnak jelenleg két világi tárgyú festményét ismerjük. Egyik a hajdúszoboszlói, másik a hajdúböszörményi múzeum tulajdona. A Hajdúszoboszlón levő festmény szignált, a böszörményit analógiás alapon mondhatjuk az ő művének, keze munkájának. A szoboszlói Bocskai Múzeum tulajdonát képező reprezentatív olajkép[25] majdnem életnagyságban ábrázolja a hajdúk letelepítőjét, Bocskai Istvánt. Terembelsőben áll, teljes hadvezéri díszben, páncélöltözetben. Jobbjában buzogány, bal oldalán kard, vállán vörös köpeny, mellén az aranygyapjas rend jelvénye. A mögötte levő oszlopon tíz, egymás alatti sorba tördelt felirat olvasható: „STE.BOCHKAY. D.G. HUNGA.TRANS. Q3.PRIN.Et.SICU.COMES".[26] A mester igen gondosan, anyagszerű hűséggel festette meg a részleteket, de legfőképpen karakterizálásra törekedett. Határozottnak, kultúráltnak, erélyesnek mutatja Bocskait, úgy, ahogy a hajdúk képzeletében élt. Bizonyos fajta eszményítés jelentkezik a monumentális festményen, ezt a megrendelő kérhette és várta el, de a mesternek sem eshetett nehezére a hajdúvírtus hangsúlyozása. Az oszloplábazatnál olvasható szöveg megnevezi a megrendelőt: *„Pingáltatta Ns Nzes és Vitézlő Czeglédy János Feő Hadnagy Úr*[27] *több elöljáró társaival együtt tulajdon költségeken"*. Szoboszló városának vezetői festtették tehát a képet, s bizonyára a városháza dísztermében állhatott mindaddig, míg helyére újat nem készíttettek.[28] A hátoldalon „anno 1816" és „Pinxit Joans Szüts de Norko" felirat olvasható.

23 Az egyház 1817. aug. 11-én kötött szerződést *Lengyel László* dorogi képfaragóval: prestol-, prédikálószék-, kupolakészítést, az ajtók kimetszését vállalta 400 R. Ft-ért.

24 Az 1818. április 12-én kelt iraton a magukat így nevező egyházfők „tudtára adják jövendőbelieknek", hogy évi 700 . Ft-ért adják bérbe a földet.

25 A vászonra festett olajkép mérete: 150×90 cm. *Menyhárt József* restaurálta 1971-ben. A mű reprodukciója Hajdúszoboszló monográfiájában látható.

26 Szokásos rövidítés: „Bocskai István, Isten kegyelméből Magyarország és Erdély hercege, székelyek ispánja".

27 Mint ismeretes, a hajdúvárosok a XIX. sz.-ban még megtartották a városvezető főhadnagyi elnevezését. Részletes irodalom: *Balogh István:* Hajdúság Bp. 1969.

levő festményekről van szó, mert azok kifizetéséről folyt a vita közte és a város közt. 1816 januárjában *Csorba György* szenátor deputációt rendelt ki Szüts elkészített képeinek felbecsülésére. Márciusban újabb deputációt bízott meg a város, amely rendezné Szüts és az eklézsia közt félbemaradt számadást.[18] 1816. június első napjaiban komolyabb összeütközés támadt a festő és a város közt, amelyről az 1816. június 7-i jegyzőkönyv vallomásai tanúskodnak.[19] A városi hadnagy kiküldte *Aliczky András* és *Jákó János* katonákat, hogy hozzák be Szüts lakásáról a kálváriára való képeket. Sem az inas, sem Szüts fia nem adta ki a képeket, sőt az inas egy fejsze fokával meg is ütötte Aliczky hajdút. Szüts János vallomásában heves szavakkal fakadt ki a város ellen, s igazat adott fiának, inasának, amiért távollétében védekeztek a katonák ellen. Közölte, hogy mindaddig nem adja ki a festményeket, míg *Csorba György* a város kaszszájából nem fizeti ki a munkájáért járó 60 R. forintot. A képekről semmi közelebbit nem tudunk meg, s a meglevő ikonosztázionon sem tudjuk semmivel azonosítani. Van azonban a dorogi templom képfalán pár nagyméretű festmény, amelyet elfogadhatunk Szüts János művének. A képfal festményeinek jó része egy tervező, ill. egy csoport festői munkája, kivéve a kapuk melletti alapképeket. Ezek a Krisztust, Máriát, Szt. Miklóst ábrázoló, közel életnagyságú festmények klasszikus nyugodtságukkal, statikusságukkal elütnek a többi ötven kép barokkos lendületétől. A későbarokk-rokokó jegyeket mutató, feltehetően XVIII. század végi ikonosztázion e részletei későbbinek, XIX. század elejinek tűnnek. Miért ne készíthette volna e festményeket az a Szüts János, aki Dorogon élt a század elején, s aki egy teljes ikonosztázion megfestését vállalta a hajdúböszörményi görög katolikus egyháznak, méghozzá a dorogi viceesperes tudtával?

Hajdúböszörményben a „napkeleti anyaszentegyház"-nak egy kis fatemploma lehetett a XVIII. században. 1740-ben az eklézsia kérvénnyel fordult a városhoz, hogy *„sorvadozott, régi temploma helyett újonnan fundált kőtemplomhoz kezdjen"*. Böszörmény város admirális hadnagya és tanácsa engedélyezte 1740. április 26-án kelt levelében az egyháznak, hogy gyűjtéssel szerezze meg a szükséges összeget.[20] Nem tudjuk, milyen volt Böszörmény XVIII—XIX. századi temploma (a jelenlegivel szemben, az iskolaudvaron állt).[21] Bizonyos, hogy kőtemplom volt, hiszen *Szüts Jánost* 1817-ben igen rangos, nagyméretű ikonosztázion készítésére kérték meg. Az 1817. március 3-án aláírt szerződésben[22] Szüts vállalta, hogy a *„Görög Ritusnak szokása szerint tisztes Ikonostásiont"* készít, s *díszesen kifesti az „ahhoz szükséges Architectonicus"* munkákat is. Megaranyozza a három ajtót, befesti az oltár és a kórus falait, a kupolákat, pingálja a kupolákon, a prothesisen, a külső kupolákon levő képeket (négy evangélistát), a prédikálószéket képekkel ékesíti, aranyozza, márványozza. Ígéri, hogy a munkájához szükséges alapanyagokat beszerzi, a feladatot töké-

18 1816 januárjában Szüts János kéri, hogy az eklézsiával való számadását rendezzék, 1816 márciusában ugyancsak sürgeti. HBmL. V. A. 101/a. 11.

19 A fenti eseményeket követi a háznál történt veszekedés. HBmL. V. A. 101/d/4. 749.

20 A hajdúböszörményi görög katolikus templomra, valamint az ikonosztázionra vonatkozó összes iratot *dr. Simon Sándor* böszörményi esperes bocsátotta rendelkezésemre, aki az egyház irattárát nagy gonddal rendezte. Segítségéért köszönetet mondok.

21 Mint ismeretes, a jelenlegi templom 1895-re épült meg. A régi templom és iskola az utca másik oldalán volt.

22 A szerződést Szüts János saját kezűleg írta alá, az egyház részéről *Fejes János* helybeli parochus és *Bányai Antal*, dorogi viceesperes volt a szerződéskötő, ill. vállaló.

a hagyomány, amelyeken az egyház nem engedett egyéni változtatást."[14] Ennek köszönhető, hogy a XIX. század közepéig a későbarokk-rokokó-copf érdekes együttese jelentkezik a képfalak megoldásában.

Tanulmányomban két helyi piktor, képíró munkásságát igyekszem körvonalazni. *Szüts János* hajdúdorogi piktor 1816—1837 közti életszakaszába levéltári források, valamint megtalált, azonosított művei révén pillanthattam be. *Kis András* kismarjai képíróról van irodalmi említés, de levéltárban fellelhető peranyag is. Mindketten a XIX. század első felében éltek, s bár nem alkottak országosan számottevő művészeti értéket, működésüknek van művészettörténeti jelentősége. Kötelességünk festői tevékenységükkel foglalkozni, hiszen a magyar művészettörténet egészének feltárásához a részek tökéletes megismerésén át vezet az út.[15] A két piktor élete, tevékenysége révén bizonyos fokig bepillantást nyerünk a művész és megrendelő viszonyába, de még inkább a Hajdúkerület, valamint a kis alföldi városok igazgatási, gazdasági, társadalmi életébe. Megismerjük továbbá a böszörményi, pocsaji görög katolikus egyházak anyagi helyzetét, ill. a környező városokhoz való viszonyát. A peranyagok, a kérvények, valamint a meglevő tárgyi anyag révén tehát művészettörténeti, művelődéstörténeti, kortörténeti adalékokhoz jutunk, s ezzel újabb ismeretekkel bővíthetjük a XIX. század első feléről tudottakat.

Szüts János születési dátumát 1756—1764 közti évekre tehetjük.[16] Festményei hátoldalán alkalmazott szignója: „Joans Szüts de Norko" valószínűleg nem születési helyére utal. Nem tudjuk, hol élt 1815-ig, de 1816-ban már Dorogon volt pereskedése, 1818-tól pedig említik a dorogi összeírások. Halálozási jegyzőkönyve 1837. május 12-én kelt, Dorogon. Szabad hajdú származású, nős, 1816-ban egy nagy fia és inasa volt. Dorogon levő házán kívül semmi vagyonnal nem bírt. 1822-ben így panaszkodik kérvényében:[17] *„Ámbár neki, Dorog Városa határán egy talpalatnyi földje vagy rétje sincs, azonban a vett háza árával most is adós. Képíróságától eddig pedig sehol sem fizetett, és mind az által még az is tekintetbe nem vétetvén, hogy többnyire más helyeken tartózkodik és dolgozik, e széna és abrak adással terheltetik."* Kéri magát mentesíteni a terményadó alól, az engedélyt meg is kapja.

A kérvényből kiderül, hogy nemrég telepedhetett le, ill. hogy anyagi helyzete a közelmúltban alakult úgy, hogy házat vehetett. Kiderül továbbá az is, hogy a környező városokban, falvakban vállalt munkát. Levéltári anyag tájékoztat dorogi, valamint a böszörményi egyháznak végzett munkájáról, megmaradt két festménye pedig a tanácsházak részére vállalt megbízatásáról.

1815-ben kálváriaképeket festett Dorogra. Valószínű, hogy a görög katolikus templom ikonosztázionjának legfelső részéről, a keresztről és a mellette

14 Idézet *Lyka Károly* Magyar Művészet 1800—1850 c. könyve 134. old. A szerzőnek igen rossz véleménye van a képfalról. Szerinte az ikonosztázion *„az egységes, nagy kompozíciót felszabdalja, apró, formailag össze nem függő képekre, így egyöntetű koncepció helyett gyakran egy képkiállításnak véletlenül összehordott s többé-kevésbé jól összerendezett falát juttatja eszünkbe".* (328. old.)

15 *„Meg kell változnia annak a szemléletnek, amely csak a reprezentatív, nagy műveket becsüli igazán, a kicsinyekkel csak mint dokumentumokkal, segédeszközökkel foglalkozik... A nagyok nagyszerűségét megmutatni nem nagy dolog — lássuk meg a nagyot a kicsikben, bennük van"* — írja *Fülep Lajos:* A magyar művészettörténet feladatáról. — Magyar Tudományos Akadémia Közleményei. Bp. 1951. (3. Muzeológiai sorozat, II. 1. sz. 21. old.)

16 Szüts János 1816-ban, a kálváriaképekkel való vitája során, 58 évesnek mondja magát. 1837-ben a halálozási jegyzőkönyvben, 73 évesnek tüntetik fel. A két adat összevetése adja a nyolc éves differenciát.

17 Kérvény a Hajdúkerülethez. HBmL. IV. A. 502/a. 23. k. 380.

megfestését. A tanácsházák, városházák űléstermeibe főként helyi kismesterek, piktorok alkotásai kerültek. Legjelentősebb beruházó még mindig az egyház volt e korban, elsősorban a görög katolikus és a görögkeleti. Katolikus templomokba a kegyúr, vagy az egri érsek juttatott egy-egy színvonalas oltárképet.[10]

Külön fejezetet érdemelnek a vidék görögkeleti és görög katolikus templomainak XVIII—XIX. századi ikonosztázionjai. A templom méretével, díszítettségével együtt ezek a képfalak a jelzői a XV. század óta itt élő ortodox hitű, különböző népelemek meggazdagodásának és áldozatkészségének. Egyben azonban azt is mutatják, hogy milyen támogatást adott a nagyváradi görögkeleti, ill. a munkácsi görög katolikus püspökség az egyes parókiáknak, egyházközségeknek. Ez utóbbinak első püspöke a volt dorogi esperes, *Bacsinszky András.*[11] Feladatának tekintette az egyházmegye ellátását önálló, ikonfestő specialistákkal. Felfedezte és taníttatta pl. *Mankovics Mihályt,* aki bécsi tanulmányútja után munkácsi egyházmegyei festő lett. Ugyancsak e területen dolgozott *Miklóssy József,* aki Bécsben *Görög Demeter* támogatását élvezte.[12] Mindezt azért említem, mert valószínű, hogy körükben kell keresnünk a hajdúdorogi görög katolikus templom ikonosztázionjának készítőit, ill. tervezőit. A Bécsben tanult festők munkássága révén került az európai színvonalú festményanyag a görög katolikus templomok képfalára. Érdekes ötvözet jött létre: az ortodox liturgia által megszabott keretekben és témakörökben nyugati stílusú festés érvényesült. Az ikonosztázion forma különálló képekből álló, gazdag keretekkel körülvett, de ezzel felaprózott képfalat jelent.[13] Az ikonosztázion talapzatán, egyes emeletein, megszabott sorrendben helyezkednek el a díszes cirádákkal összefogott képek. Lyka Károly szerint *„a megszabott, konzervatív rítus megköveteli az élettelen, dermedt formákat, amelyeket megszentelt*

10 A Semsey család 1786-ban, a templom alapításakor festtette a balmazújvárosi r. k. templom főoltárképét, *Hubert Maurer:* Jézus mennybemenetele c. festményét. *Pyrker László* egri érsek 1816-ban adományozta a nádudvari r. k. templomnak *Balkay Pál:* A szent kereszt felmagasztalása c. oltárképét. Ez utóbbit az érsekség 1950 körül elszállította a templomból. Az érsekség a XIX. sz. második felében építtetett több jelentős templomot a jelenlegi megye területén, ill. oltárképeket adományozott (Hajdúdorog, Hajdúnánás, Hajdúböszörmény, Egyek, Polgár).

11 1690 körül már volt munkácsi püspökség, de mint az egri röm. kat. érsekség exarchátusa. 1771-ben önállósodott, ekkor az első püspök lett Bacsinszky, aki már Dorogon a magyar nyelvű liturgia harcosa volt. Tevékenységéről részletesen tájékoztat Hajdúdorog monográfiája. (Szerk. *Komoróczy György*) Db. 1971. Alapirodalom: *Timkó Imre:* Keleti kereszténység — keleti egyházak Bp.1971.

12 Ungváron már 1744-től volt papnevelde. Itt tanult Mankovics, akinek tehetségét Bacsinszky fedezte fel. Bécsi tanulmányait befejezve, Mankovics be is házasodott Bacsinszky családjába. *Mankovics Mihály* és *Miklóssy József* művészetéről *Beszkid Miklós* ír a Művészet 1914. évf. 47—63. és 422—427. old.

13 Az ikonosztázion leggyakrabban 42—44 képből áll. Kisebb templomokban ennél jóval kevesebb is látható, a legjelentősebbekben pl. Miskolcon, Szegeden, Egerben 82—88 festményből álló is lehet. Beosztása: a földszintet a királyi, a déli, az északi kapu osztja fel, itt láthatók az alapképek (Szt. Miklós, Mária, Krisztus és a névadó szent ill. a névadó jelenet — Dorogon pl. Mária bemutatása). A kapukon, a cirádák közt is gyakran van egy-két vagy négy kép, de előfordul, hogy a talapzaton is látunk egyet-egyet. A középső, az ún. királyi kapu fölött minden esetben az utolsó vacsora kép helyezkedik el. Ettől jobbra és balra hat-hat kép vagy az apostolokat, vagy a pátriárchákat (fél- vagy egész alakban), az ún. második emelet jeleneteket ábrázol Krisztus és Mária életéből. A két emelet beosztása fordított is lehet. Középen, az utolsó vacsora felett Krisztus sírba tétele vagy feltámadása, legfelül, a mennyezetig a kálvária látható feszülettel, Mária- és Keresztelő Szt. János-alakkal. Irodalom: *Schoen Arnold:* Budapest ikonosztázionjai. In: Magyar Művészet, 1936, valamint a miskolci görögkeleti templom vezetője, továbbá *Sz. Kürti Katalin* i. m.

Így volt ez vidéken, a sokat szenvedett alföldi városokban, falvakban is. A háborúkat természeti csapások, árvizek, nagy tüzek követték. A középületek, a lakóházak újjáépítése teljesen kimerítette az anyagi erőforrásokat, kevés jutott díszítésre, szépítésre. „Itt egy krajcár mindig hiányzik"[4] e *Váci Mihály*-sorokat akármelyik nagy alföldi városunkra, de falvainkra még inkább vonatkoztathatjuk — s ez a krajcár elsősorban a művészetek támogatásából hiányzott. Nem a szemlélettel, a hozzáértéssel volt elsősorban gond Debrecenben sem — mint ezt *Kazinczy Ferenc*, majd *Lyka Károly*[5] állította — hanem az anyagiakkal.

A XIX. század első évtizedeinek művészetet irányító esztétája, kritikusa, *Kazinczy Ferenc*, meglehetősen komor képet fest a debreceni művészeti életről.[6] Említést tesz a közönyről, a hozzá nem értésről, a művészetpártolás hiányáról. *Lyka Károly* — bár említ pozitív példákat is („Rajzoskola", rézmetsző tevékenység) —, ugyancsak elmarasztalja a múlt századi debreceni művészetpártolást. Tény, hogy Debrecenben a XIX. század elején visszaesés tapasztalható a felvilágosodás korához képest. Az is tény azonban, hogy ekkor indulnak a nagyarányú, városképi meghatározó erővel bíró építkezések (a kollégiumé és a Nagytemplomé 1802—1821 közt, a városházáé 1840 előtt), és az ezekhez kapcsolódó nagyvonalú plasztikai díszítések.[7] Ugyancsak említésre méltó a debreceni „Rajzoskola", valamint az itt élő művészek: *Kiss Sámuel* (1781—1819), *Ecsedi Soma Sámuel* (1835—1863), *Dosnyai Károly* (1813 v. 15—1850?) debreceni tevékenysége. Munkájukat a református egyház és a város többé-kevésbé támogatta: portrékat készíttettek a Református Kollégiumba, a városházára, de dolgoztak a környező templomokban és magánmegrendelést is vállaltak.[8] Rajtuk kívül idegen művészeket, pl. *Franck Lőrincet, Kiss Bálint*ot, *Karl Rahlt* foglalkoztatta a katolikus, ill. a református egyház.[9]

A környező kastélyokban, kisnemesi kúriákban többnyire vándorfestők vállaltak dekoráló munkát, pl. az ősök arcképcsarnokának, családi galériának

4 *Váci Mihály:* Kelet felől. (Százhúszat verő szív, Bp. 1971.)

5 *Kazinczy Ferenc:* Levelezései I—XIX. kötet. *Lyka Károly* i. m.

6 *Kazinczy* 1814-ben beszélgetést folytatott Debrecenben *Kiss Sámuel*lel; aki kérdésére, hogy mit csinál, ezt válaszolta: „semmit, mert itt nem kell rajzolás, sem festés. Hát minek a Professzor úr, minek fizetik? Én nem tudom. De legalább portretíroz? Itt az sem kell". — A beszélgetést idézi *Lyka Károly* i. m. 30. old.

7 A kollégium főhomlokzatára valószínűleg *Franck Lőrinc* pesti szobrász készítette 1806—1807-ben a tizenhat allegorikus, görög bölcs fejeit, az ún. Minerva-fejeket. *Lyka Károly* szerint ezek a szobrok behozott, idegen munkák. *B. Révész Ágnes* azonban egyházmegyei levéltári kutatásai alapján bebizonyította, hogy Franck a helyszínen dolgozott másfél évet. Műveire a helyi ízlés,a csekély helyi plasztikai emlék hatott. Révész Ágnes kéziratos doktori disszertációja (1945), hozzáférhető a debreceni kollégiumi könyvtárban, valamint az Eötvös Loránd Tud. egyetem művészettörténeti tanszékén. Franck művei annyira károsodtak az 1940-es években, hogy 1976-ban lekerültek az épületről. *Antal Károly* a régi művek szellemében készítette új fejszobrait. Részletes irodalom *Sz. Kürti Katalin:* Köztéri szobrok és épületdíszítő alkotások Debrecenben és Hajdú-Biharban c. könyve (Debrecen, 1977) és az ott megjelölt irodalom.

8 Alapirodalom: A képzőművészetek Debrecenben (Szerk. *Bőgel József*) Db. 1961., valamint *Balogh István* két tanulmánya: Beregszászi Pál és a debreceni „rajzoskola" 1819—1856 Művészettörténeti Értesítő, 1960. IX. évf. 1. sz. 49—59. old. és „Adatok Debrecen képzőművészetéhez a 19. sz. elején" MTÉ. 1955 IV. év 54—65. old. *Dosnyai Károly* a debreceni városházára készítette el V. Ferdinánd portréját, a vértesi görög katolikus templomba oltárképét, *Ecsedi Soma* művei a püspöki palotában, *Kiss Sámuel* festményei a Református Kollégium múzeumában láthatók. Mindkettőjüktől őriz pár alkotást a Déri Múzeum is.

9 *Lyka Károly* és *Senyei Oláh István* szerint *Karl Rahl* készítette a Szt. Anna-templom főoltárképét. L. *Sz. Kürti Katalin:* i. m. és az ott felsorolt irodalmat!

SZÜTS JÁNOS HAJDÚKERÜLETI ÉS KIS ANDRÁS KISMARJAI PIKTORRÓL

Sz. Kürti Katalin

A felvilágosodás korára a magyar művészet célja, tartalma jelentősen megváltozik: *„az értelmi-erkölcsi emelkedés egyik kifejezőjévé, a nemzetté válás eszközévé válik... megszűnik kevesek privilégiuma lenni, immár társadalmi rang és a korszerű magatartás kifejezője. E változások révén válik a művész — noha általában igen szerény anyagi körülmények közt él — a társadalom megbecsült tagjává... szinte egy csapásra megszűnik az alázatosság... a művész magabiztossága, öntudata növekszik."* — írja *Zádor Anna.*[1] Még inkább így van ez a XIX. század első évtizedeiben, kiváltképp a reformkorban: a nemzeti öntudatára ébredt nemesség, a megerősödött polgárság új mecénásként, megrendelőként jelentkezik, feladatának érzi — a „honi ipar" mellett — a magyar nyelv, az irodalom, a zene, a képzőművészet támogatását. A század elején a klasszicizmus, majd a biedermeier stílus az uralkodó, ezt váltja fel a nemzeti romantika. A magyar biedermeiert szokás táblabíró korszak művészetének nevezni.[2] Talán többet mondó, kort, hangulatot is jellemző, ha a reformkor művészete kifejezést használjuk. E fogalom felidézi a nemzeti újjászületés pezsgő, művészetet teremtő, alakító időszakát, a közönség és a művészet magára és egymásra találását.

A kibontakozás nehezen indult: a napóleoni háborúk után mélyponton levő gazdasági, politikai helyzet gátja volt a fejlődésnek. A XIX. század eleji művészet a múlt súlyos terheivel indult a fejlődés útjára. *Lyka Károly* szavai — amelyekkel Pest szobrászatát jellemzi — szinte az egész múlt századi magyar művészetre vonatkoztathatók: *„Szegényes élet folyt (Pest) falai közt, kinek kellett volna szobrász munkája? Lakóinak egyetlen problémája a megélhetés volt. Szobrásznak még nem akadt itt keresni valója... ahol nincs pénz, nincs szobrászat".*[3]

1 *Zádor Anna:* A felvilágosodás korának művészete — operatív tanulmány a tervezett művészeti kézikönyvhöz. In: Művészettörténeti Értesítő, 1976. XXV. évf. 4. sz. 281—292. Idézet a 286. oldalon.

2 Alapirodalom: *Lyka Károly:* Magyar művészet 1800—1850 Bp. én. A biedermeierről ezt írja: *„ezt a tréfából keletkezett, utóbb Bécsben s nálunk is meghonosodott kifejezést nem használjuk szívesen, mert egyrészt nehézkesen idegen, másrészt a táblabíró-korszak kifejezést nemcsak magyarosabbnak, hanem jellemzőbbnek is véljük. A táblabíró-világ átfogta az egész félszázadot, a „biedermeier" nem. A táblabíró jellegzetes alakja csak 1850-ben tűnik el, addig ez a cím volt a legnagyobb kitüntetés, amelyet magyar ember magyar embertől kaphatott (pl. Petőfi esete), hiszen az udvar vagy kormány osztogatta címek már gyanússá tették az így megtiszteltet. A táblabíró címzést viszont a független magyar vármegye osztogatta".* (l. i. m. 5. old.)

3 *Lyka Károly:* Budapest szobrai Bp. 1955. Idézet a 7—8. oldalon.

Szüts Jenő építén

Tér és Forma, 1932.

V. évf. 313.o.

Uj bérházak Budapesten.

RAINER KÁROLY

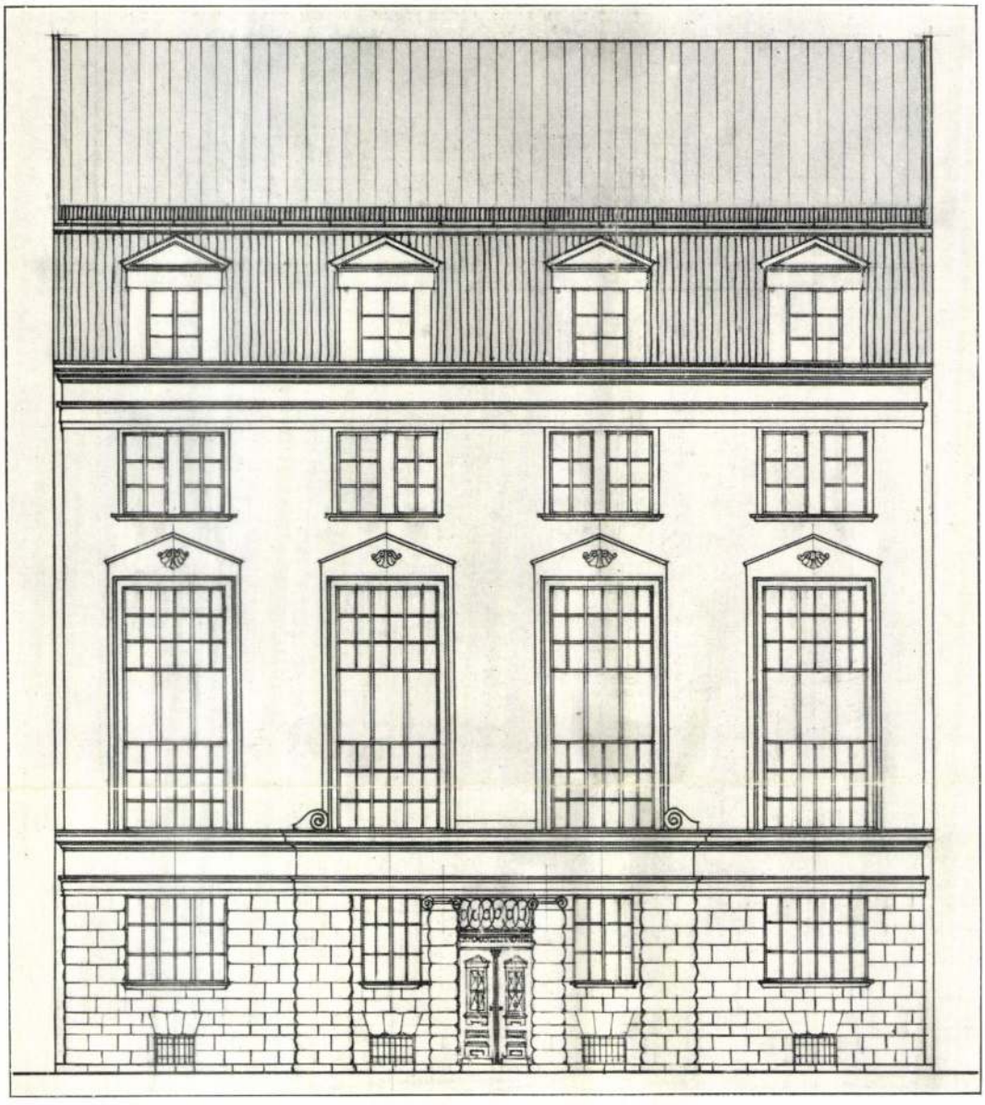

HOMLOKZAT

A HAZAI BANK KLÉH ISTVÁN-UTCAI BÉRHÁZA

RAINER KÁROLY

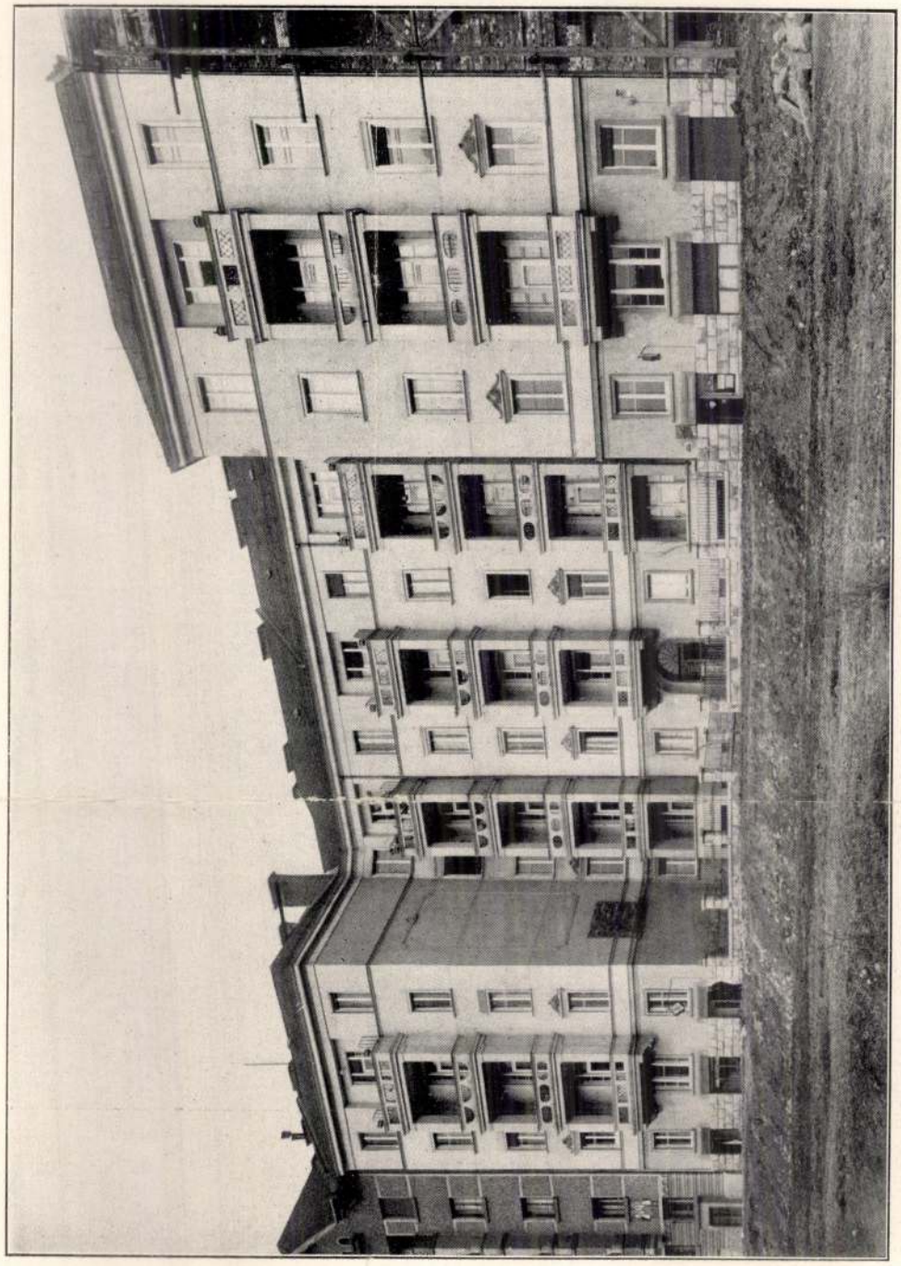

»TURÁN«UDVAR« TÁRSASHÁZ

KIVITELEZTE: SZÜTS JENŐ ÉPÍTŐMESTER

HOMLOKZAT

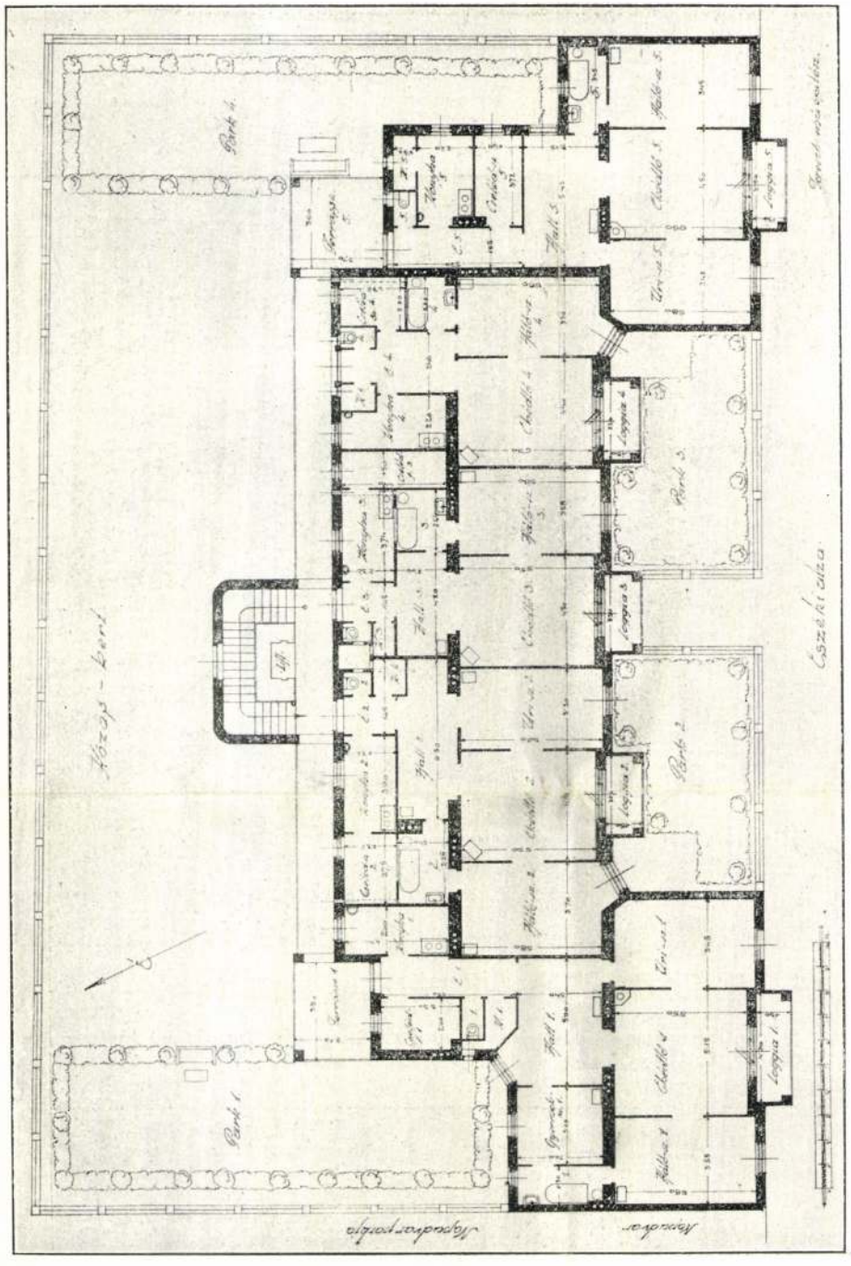

ALAPRAJZ

»TURÁN«UDVAR« TÁRSASHÁZ

RAINER KÁROLY

RAINER KÁROLY

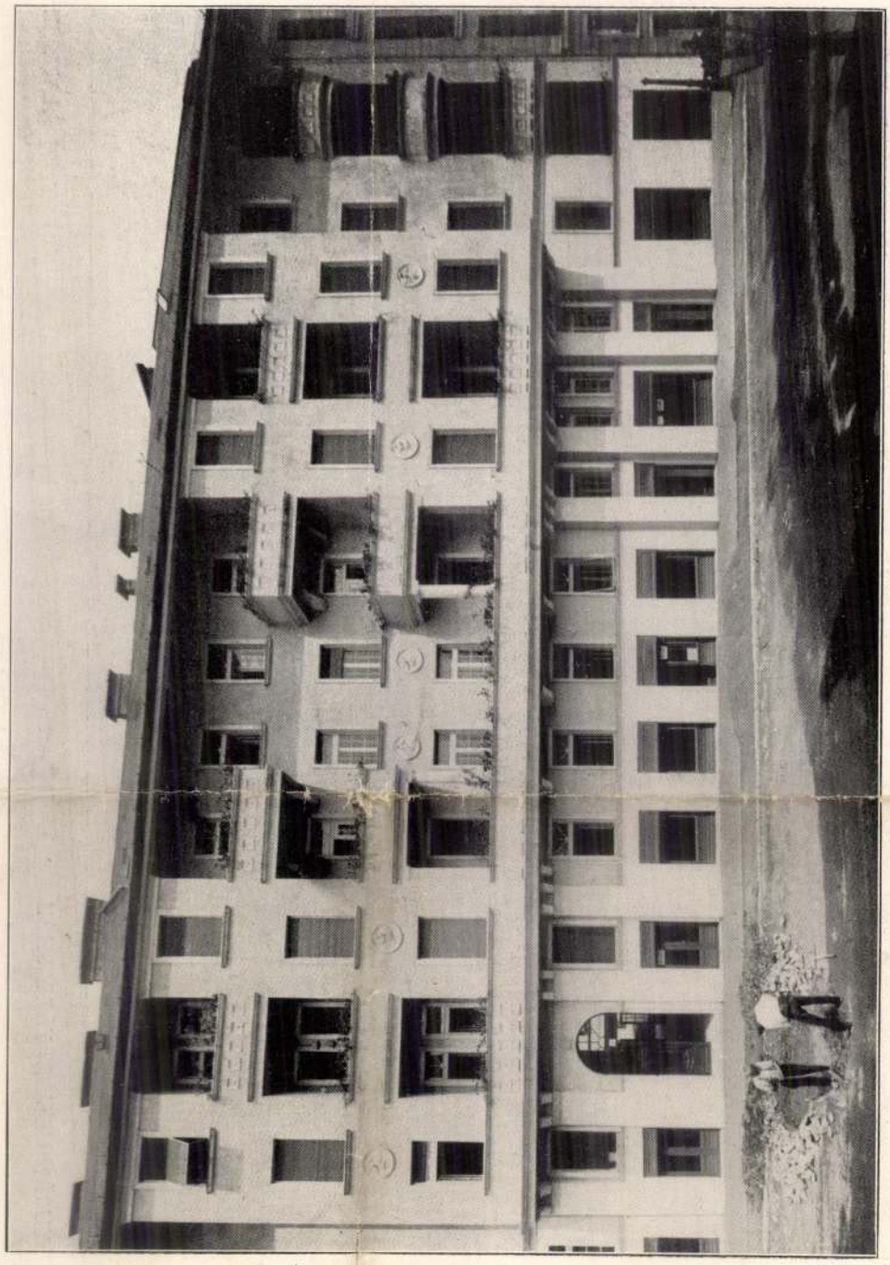

HOMLOKZAT

FERRY OSZKÁR-UTCAI BÉRHÁZ

Szüts Mihály

asztalos

Tisztabesek 1797

l.

Baloghfatornyok

47. l.

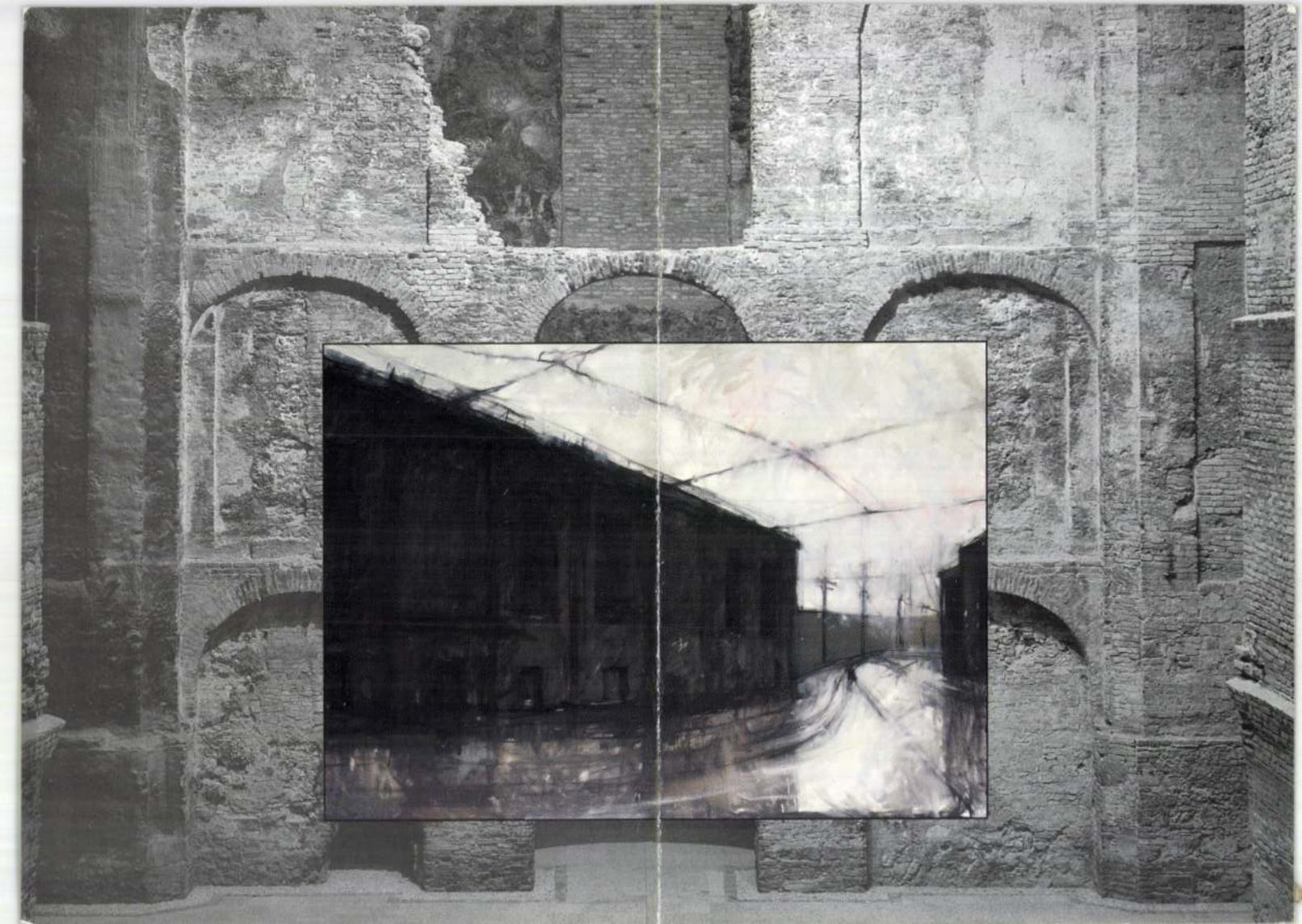

A Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum
meghívja Önt

szüts miklós

kiállításának megnyitására

2003. november 13-án, csütörtökön 18 órára.

Megnyitja:
Závada Pál

A kiállítás megtekinthető:
2003. november 13-tól 2004. január 5-ig
hétfő kivételével naponta 10-16 óráig.

Technikai okokból a kiállítás nov. 15-én, dec. 5-én, 11-én és 18-án zárva van!

Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum, Templomtér
1037 Budapest, Kiscelli utca 108.
Megközelíthető a Kolosy térről a 165-ös autóbusszal
tel./fax: 388-7817, e-mail: fovarosikeptar@mail.btm.hu
http://www.btmfk.iif.hu/

SZÜTS MIKLÓS

Fk.: dr. Bodó Sándor a BTM főigazgatója

Díj hitelezve
Budapest,
Pf. 4.
1250

BUDAPEST
2003 11 10
E 1 E

Tímár Árpád
Budapest
Úri u. 49.
1014

Magyar Hírlap
2003. nov. 12. hétfő
14.

1 mondatban

Szüts Miklós festőművész kiállításának megnyitója lesz holnap este hat órakor a Fővárosi Képtárban, a Kiscelli Múzeumban (Budapest III., Kiscelli u. 108.). *(mh)*

...Ft, azaz .....

.....
témafelelős

zéről hitelesített számla másolatok egyidejű csatolása

zeget, ha a Kedvezményezettnek ÁFA levonási joga
k, dologi kiadások, beszerzések nettó értékeihez

llátás udvaron át

teljes állománya. *Naponta — a forgalomtól függően — 30—50 ezer forint ára könyvet adnak el.* A több szabad idővel rendelkező diákok és nyugdíjasok a leghűségesebb vevőik; akik ráérnek órákig bogarászni a ritkaságok között. *A törzsvevők általában nem „mindenevők", csak bizonyos témakörbe tartozó könyveket keresnek.* Számon tartanak például telefonkönyv-, bankkimutatás-, szakácskönyv-, K. u. K. sematizmus- (név- és rangtár), divatlap- és városképgyűjtőket. *Ismert írók és színészek* is gyakran megjelennek itt, az üzlet törzsvendégei közé sorolja többek között *Karinthy Ferencet, Nagy Lászlót, Juhász Ferencet, Tamási Áron özvegyét, Bessenyei Ferencet, Gobbi Hildát* és *Feleki Kamillt.* Most azt tervezik, hogy *a magánosoknak is rendszeresen készítenek majd újdonságlistát,* s ezt elsősorban a gyűjtőknek küldik meg, akikről — gyűjtőkörük szerint csoportosítva — *címlistát* állítanak össze.

Czippán György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5
Telefon: 138-068, 337-748, 340-72

1976 AUG 16

Hétfői Hírek

Szüts Miklós

rónikája

● Húsz fiatal grafikusművész munkáiból nyílik kiállítás szerdán a Stúdió Galériában. A kiállításon a többi között látható majd Szüts Miklós néhány Petőfi-versre készített illusztrációja. (Képünkön.)

Szüts Miklós

„Illusztráció" cí
vész munkáját.
Repr.

Élet é Irodalom, B
XIX. é f. 35. sz. 2. lap.

meg magunkat, pedig tudjuk, hogy e sz
göttük a leglényegesebb dolog, az, hogy
hatás, hogy a kultúra csupán színezi, vag
sá, életformává, életmóddá szerveződik–c
Mindent egybevetve: nem kevés a gon

■■■

(VITA A NÉPMŰVELÉS CÍMŰ FO
végkövetkeztetést: jó szolgálatot tett a Népmuvelés szerkesztősége azzal, hogy a múlt év novemberi KB-határozat után egy hónappal vitát indított a közművelődésről. Ám joggal merülhet fel a kérdés, hogy miért kell egy nyilvánosan publikált eszmecsere ismertetésére vállalkozni. Azért, mert a Népművelés mégiscsak egy szakma — a népművelők — orgánuma, viszont a vita a közérdeklődésre is számot tarthat, s tanulságainak áttekintése művelődéspolitikai haszonnal járhat.

Az utóbbi években nemcsak a nyilvános viták szaporodtak meg, hanem a viták irodalma is terjedelmessé nőtt. Ez igen természetes dolog, mert a szo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1973 DEC 7

TÁRSADALMI SZEMLE

Szűts Miklós

1021

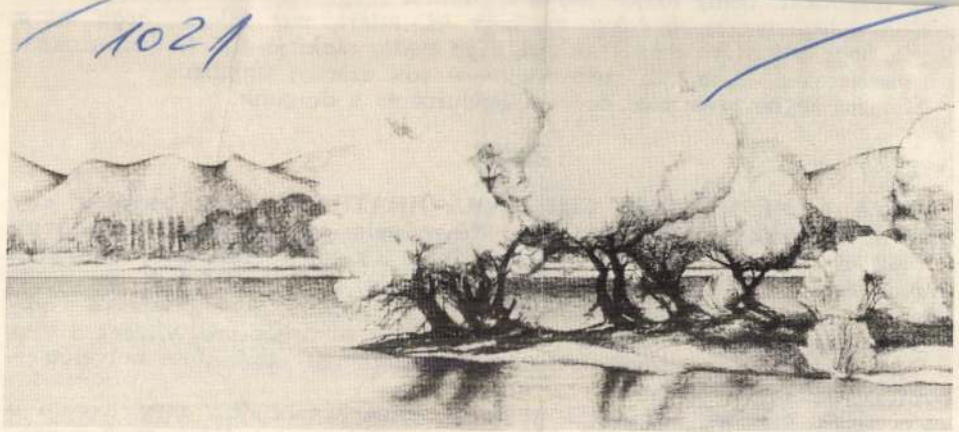

Szűts Miklós: Folyópart III.

von bizonyos reálisan.

Főképpen a technikai és civilizá
ciós fejlődésnek, még a rohamo
városiasodásnak ebben a századá
ban lett fájdalmasan nyilvánval
ténnyé, hogy a paraszti életmódb
börtönzöttek elmaradtak a társad

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 AUG 30

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

Szűts Miklós

1021

Szűts Miklós: Illusztráció

rint viszonylag kevés az igazi esszé.

Elsőre tehát az járt az eszemben, hogy lám, az amerikaiak eléggé elmaradnak tanulmányírásban tőlünk, európaiaktól. De ha ez igaz: érdemes-e egyáltalán amerikai esszégyűjteményt szerkeszteni s főként „az amerikai esszé mestereiről" beszélni? De miközben ellenérzésem megmaradt, most már csupán az írásokra figyelve egyre nagyobb örömmel és élvezettel böngészgettem a különféle témákról és különféle műfajban, formában írt elmélkedéseket. Hiszen abban megegyeznek: mindegyik valamilyen ügynek, esetnek, kérdésnek a több-kevesebb szenvedélyű, elméleti célú vizsgálata. S amit így a vámon elvesztettem, a réven busásan visszanyertem. Mivel ez a könyv — s ebben pontosan követik a szerkesztők a jellegzetesen amerikai pragmatista gondolkodást — egyáltalán nem „irodalomközpontú". Kellemes gazdagságban olvashatunk benne politikáról, erkölcsről, testedzésről, az indián jellemről, levelezés-lélektanról, a halálról, pedagógiáról, a földrengésről, a magas irodaházakról — hogy csak néhány elütő témát említsek. Olyasféle keveredés ez, mintha valaki az Élet és Irodalom évfolyamainak legjobb cikkeiből állítana össze egy könyvrevalót.

●

Mit lehet kezdeni ezzel a szerteágazó gyűjteménnyel? Hosszú éveken át olvasgatni, ízlelgetni egy-egy jellegzetesen amerikai megközelítési módot? Vagy egyszerre, lehetőleg minél hamarabb megemészteni, hogy összképem alakuljon ki az amerikai szellemi életről? De hát ez lehetetlen, és minek, hiszen a mindenkori amerikai folyóiratok, újságok végeláthatatlan sorban szállítják a különféle tárgyú eszmefuttatásokat, melyek mind

teljesen ismer
tudatosít benn
amerikai költő,
ról beszél, hogy
dig közöl vala
vagy újszerű m
egy megszokott
lamit, amit mi
voltak rá szava
gítja tudatukat
zékenységünket
jelentéssel lep
olyan értelem
ugyancsak hajlottam véleményére —: „Fontosnak tartom, hogy minden népnek meglegyen a maga saját költészete, és nem egyszerűen azok miatt, akik élvezik a költészetet, hanem mert ez sokat jelent a társadalomnak mint egésznek a szempontjából, és azokra is kihat, akik nem élvezik a költészetet."

Ez volt egyébként az a pont, ahol Eliot nagy követ vett le a szívemről. Hiszen ilyenformán sikerült föloldania azt az ellentmondást, mely bennem élt arról, hogy a versolvasó *kevés*, de a költészetet *mindenkinek szánjuk*. Eliot nem akarja a lírát a népszerű költészetre korlátozni. Szerinte — és ezzel erősített meg egy bennem régen hunyorgó érzést —„egy homogén nép körében a legkifinomultabb, legbonyolultabb, illetve a legfaragatlanabb, legegyszerűbb emberek érzéseiben is van valami olyan közös vonás, amely nincs meg az azonos réteghez tartozó, de más nyelvet beszélő emberek érzéseiben. És egy egészséges civilizációban a nagy költőnek bármelyik műveltségi szinten élő honfitársa számára van mondanivalója".

Itt Eliot szinte minden kínzó kérdésünkre választ ad, amellyel sokféle műveltségi rétegű kultúránk küszködik. Nem folytathatom, milyen hatást tett rám (és ceru-

i az
néh
él m
tel
n o
nagy
telít
ok:
ely n
jó í
tják
vatlil
reme
És ezt nem egy olyan irodalmi-l
tői kultúrájú nép fia mondja, a
lyen mi vagyunk. De álljon
még az a tétele, amely elvileg
legmesszebbre mutat s számon
ezért is a legnagyobb többlete
sának: „Egyik nyelvben sem f
laltatik benne az emberi bölcses
telje, és egyik nyelv sem képes
magában az emberi értelem va
mennyi formáját és fokozatát ki
jezni." A számtalan nyelvet ala
san ismerő, sok nyelven író Pou
ezzel a fölismerésével az eg
földre kiterjedő, mégsem egybe
vasztott, jövőbeli kultúra formá
nak adta meg az alapelvét. A l
vetkeztetést talán így vonhatná
le belőle: egyik önálló kultúra s
létezhet az összes többi nélkül,
viszont: nincs általános kultúra
külön, önálló, kisebb-nagyobb ku
túrák formagazdagsága nélkül.

Mint a törzsi költészet fordító
a törzsi életforma irigylője, kel
elégtétellel jegyzeteltem *Washin
ton Irving* vagy William Carl
Williams Az indián jellem, illet
a Kentucky felfedezése című írás
is. Különösen az utóbbiban örülte
annak, hogy Daniel Boone, aki e
az országrészt fölfedezte, a magafa
tájúakkal szemben „a bennszülö
vademberben látta mindennek
ősképét. Boone-nak az indián vo
a legnagyobb mestere. Megkapt
amire vágyott: az erdőt és a ben

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 NOV 29

ÉLET ÉS IRODALOM

Szüts Miklós

1021

Szüts Miklós: Táj

Szüts Miklós, grafikus

SZÜTS MIKLÓS grafikusművész kiállítását Bodnár György irodalomtörténész nyitja meg február 2-án, szerdán délután fél 6-kor a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában. A tárlat február 19-ig tekinthető meg.

– Szüts Miklós ... h.

Esti Hírlap, Bp. 1977 febr. 1.

Szüts Miklós 2.) Folytatás.

Losonczi Miklós: Új kiállítások.
Pestmegyei Hírlap, 1977. febr. 15.

Szüts Miklós, grafikus

1)

Losonczi Miklós: új kiállítások.

Pestmegyei Hírlap, 1977. febr. 15.

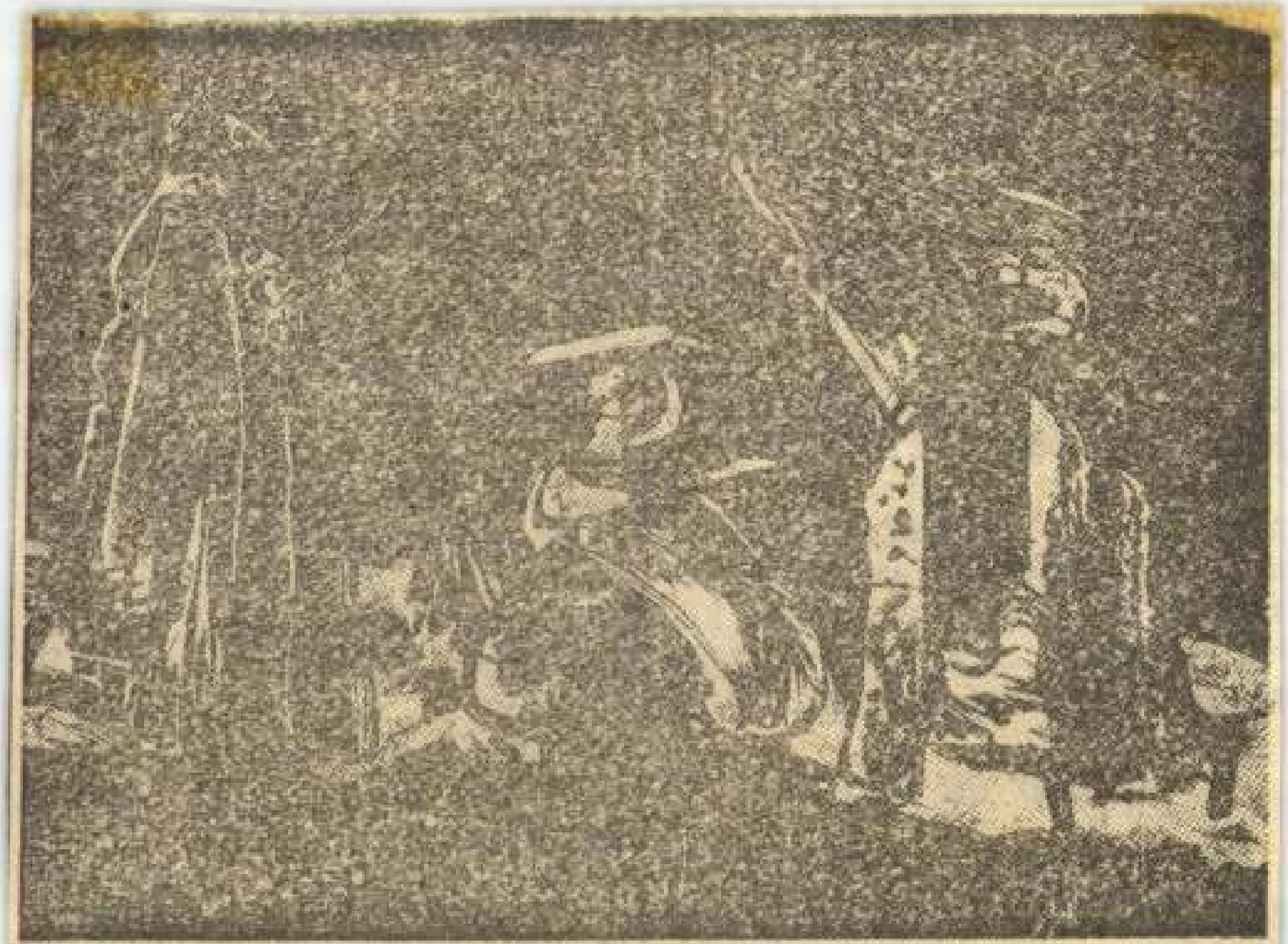

Szüts Miklós: Linóleum kompozíció

Új feladatokat kapott a ce

A számtalan vállalati átszervezés, egyesítés, beolvasztás, sokak szerint korunk egyik betegsége. Pedig nem betegség ez, hanem *tünet*. Hogy valami jónak, vagy rossznak a tünete, azt mindig az adott eset dönti el. A változásokra azonban többnyire *szükség van*, hiszen ami ma *korszerű*, az holnapra *elavult*, ami ma *gazdaságos*, az a rohamos technikai fejlődés következményeként — holnapra *gazdaságtalanná* válhat.

Akarni és tudni

Így volt ez a *Ceglédi Cipőipari Vállalatnál* is. A gyár 1972-ben értékesítési nehézségekkel küzdött, majd önerő-

giákra nagy változást hoz, rövidesen a gyár életében, megszűnik az alja-, és talpkészítés, ezeket az alkatrészeket az anyagellátótól kapják majd. De ez nemcsak azt jelenti, hogy *munkáskezek szabadulnak fel*, hanem azt is, hogy ezeket a munkásokat *más területre* kell átirányítani. A formatalpak bevezetése ezenkívül *nagyobb technológiai fegyelmet* követel meg a gyártás utolsó fázisában, a talp illesztésénél és ragasztásánál. Viszont ennek eredményeként még egy művelet, az igazítás is elmarad.

Egyetértő kismamák

— Egy-két emberrel bizto-

Szödligeti fogantatások

A Szödligeten élő Szüts Miklós linóleummetszeteit február 19-ig Budapesten, a Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben láthatjuk. Nagy belső viharzás telíti felületeit. Régebben a formák pontos mérlegelése jellemezte, most *a képzelet* részecskegyorsításával szenvedélyes lüktetés írja a táncoló, szálló rajzolatokat. A *csontvázra vetkőztetett világ* nem is annyira félelmetes, inkább sodró erejű metszetein. Közbülső állapotnak lehetünk szemtanúi. Szüts Miklós elhagyta a valóság krónikás ábrázolását, váltott, s most értelmezésére törekszik egyéni nyelvezettel. Ez a képi grammatika *még nem kész*, most készül bátor röptékkel, asszociációk merész alkalmazásával. Ez az útválasztás *nem ígér biztos eredményt*, de a megtorpanást, a képi gondolkodás kényelmét elkerüli, ezért eleve szimpatikus.

kalommal hala jártam, és éppen küszöbönállt az átszervezés, még csak barátkozott a gondolattal, hogy egy nagyvállalat, *egyik gyára* lesznek ezentúl. Az adminisztratív gondok egy része ugyan azóta sem oldódott meg, de a várható fejlődés lehetősége mellett ez eltörpül.

Az áttérés az új technoló-

A képviselői munk

Felelősség má

Dr. Cselőtei László, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, a Magyar Tudományos Akadémia tagja nem egészen két esztendeje képviseli a parlamentben a megye 2. választókerülete, Aszód és környéke lakosságának érde-

Szüts Miklós, grafikus

Tegnapi festmények — mai linómetszetek

Szüts Miklós kiállítása a Stúdió Galériában

Két dologgal lepett meg *Szüts Miklós* a *Stúdió Galériában*. A művek technikájával és a művek címével. Eddigi tapasztalatom szerint a linóleummetszet — röviden csak linómetszet — a fekete és fehér ellentéteire épített „ropogós" grafikai eszköz volt. Azok használták, akik egyszerű képszerkezetet akartak bemutatni, meg azok, akik egyszerűvé fogalmazott indulatokkal akartak megdöbbenteni. Azaz — most már körülírás nélkül —, akik vonzódtak a konstruktív vagy expresszív formarendhez.

Mindezt nyugodtan írhatom múlt időben. Kitágult a vonzalmak köre, és — mellesleg — kitágult a méret is. Hol van már a szálkás keménységgel és fegyelemmel megdolgozott tenyérnyi nyomódúc! Hol van már olyan linó, amely arasznyi méretével és kompozíciós tisztaságával még tartja a rokonságot törvényes ősével, a fametszettel! Amikor a legutóbbi nagy stúdiókiállításon láttam egy freskó méretű grafikai lapot, csak esztétikai tévedésből fakadó gigantomániára gyanakodtam. Szüts Miklós méteres hosszúságú lapjai után kezdtem hinni: ez a méretburjánzás is annak a folyamatnak a részmozzanata, amely *a képzőművészet közlési problémáit a műfaji hagyományok felrobbantásával véli megoldani*. Van aki jól robbant, van aki nem. Szüts Miklós teljesítménye felemás, viszont töprengésre késztet.

Ami tény: óriás linói nem linószerűek. A fekete-fehér klasszikus és vad ellentéte helyett roppant talányos szürkék szelídítik a felületek összecsapását. Sőt. A többszínnyomás jóvoltából antracitszürkék, zöldesszürkék, acélkékszürkék bonyolítják a műfaj eredendően egyszerű harmóniáit. Egyik lapját mintha kínai ecsettel és vízfestékkel festették volna. Másik lapján mintha sűrű sörtéjű, széles ecsettel húztak volna lendületes sávokat. A harmadikon, mintha az olajgrafika szabályai szerint tűvel karcoltak volna ábrát a festékalapba. Aki erőlteti az „olyan mintha" játékot, a sort személynevekkel folytathatja. Az egyik a francia Soulages *negyvenes években* létrehozott vonalköteg-kompozícióira üt, a másik a német—francia Hartung *ötvenes években* készített festményeire hasonlít, a harmadik a magyar Korniss Dezső *hatvanas években* kifejlesztett különös kalligrafizmusára emlékeztet. Finom, dekoratív, és *főként tegnapi festményeket* idéznek Szüts Miklós metszetei. A katalógus reprodukcióit nézve — és nem figyelve a katalógus adatait — tíz, húsz, esetleg harminc évvel korábbra datálnám a lapokat. Olyan mester műveinek nézném a sötét háttér előtt lebegni látszó majdnem-ember, majdnem-jel figurákat, aki *az első avantgard szellemétől egyszer és mindenkorra megihletve és annak csóvájába kapaszkodva alkotott egy életen át*. Szinte hihetetlen, hogy a szerző csupán harminckét éves, és a művek mostanában készültek.

Illetve nem is olyan hihetetlen. Nemcsak azért, mert a cím nyomatékosan sulykolja a jelent: a ciklussá szervezett művek alatt tudniillik ott olvasható: *A hetvenes évek*. Hanem azért is, mert a Szüts Miklós fogalmazta „hetvenes évek" nagyon sok mai harmincéves képzőművész számára jelent vizuálisan valami hasonlót. Hiába van túl az *egyetemes képzőművészet* az akciófestészeten és az absztraktba hajló szürrealizmuson, hiába lett nálunk szép művészettörténetté a Vajda- és a Korniss-hagyomány, a feldolgozás körül baj lehetett. A stúdiókorúak termését figyelve mind nyilvánvalóbb: a megidézett elődök eredményei és tévedései még nem váltak megemésztett tanulságokká. Még mindig eleven kísértetek. És nyilván mindaddig azok is maradnak, ameddig véglegesen nem szívódnak fel a köztudatba, ameddig követésük még mindig újdonságnak látszik és nem közhelynek. Szüts Miklós technikai ötletessége, vitathatatlan stílusérzéke, szakmai leleménye valamiről viszont meggyőzött. Ameddig tipikusnak és gyakorinak látjuk azokat a műveket, amelyek festményeknek látszanak, pedig grafikák, amelyek kicsiknek tűnnek, pedig nagyok, amelyek régi időket idéznek, pedig ma készültek, addig nem szabad meglepődni az említett művek technikáján és címén.

P. Szűcs Julianna

Baszrát az iraki vezetés az iparfejlesztés egyik gócpontjául választotta ki. Irak — ellentétben a térség sok újgazdag olajállamának hivalkodó, a mának élő csillogásával — jövőjének hosszú távú megalapozására, vételmi ereje, haladó vívmányai megszilárdítására fordítja a petrodollárokat.

Társadalmi változások is

Az iparosítással, a neokolonialista függés nélküli gazdaságszerkezet kialakításával nemcsak az ország, Baszra külső képét változ-

mind nagyobb mértékben bekapcsolódjanak a termelésbe. Szükség is van rá, hiszen, mint mérnökünk is elmondotta, *néhány év alatt a nagy ütemű iparfejlesztés felszívta a korábban bőségesen rendelkezésre álló munkaerő-tartalékot*, férfiakat, nőket egyaránt. *— 1975-ben tíz munkahelyet hirdettünk meg, százan jelentkeztek, ma száz helyet hirdetünk meg, s alig tízen jönnek* — teszi hozzá. — Pedig az iraki munkások, mindkét nembeliek egyaránt, a térség más országaiban ismeretlen és méltán irigyelt kedvezményeket, jogokat kapnak.

papíripari alapanyagnak az alkalmazását is. (A környék 13 millió datolyapálmáját, hogy jobban teremjenek, évente meg kell szabadítani a leszáradt ágaktól — itt kínálkozott tehát a papíripar egyik új alapanyaga.) A japán *Mitsubishi* konszern által épített ammóniaműtrágya-gyár pedig az északi olajfinomítók által melléktermékként nyert *ként* és a *rumailai földgázt* alakítja át nagy értékű műtrágyává.

Dunai Péter

Következik:

2. A FŐ IRÁNY: A GAZDASÁGI FÜGGETLENSÉG

tatásnak, útirajznak s még tudom is én minek minősíthető írások felsorolását. De fölösleges. Azt akarom csak hangsúlyozni, hogy ebben az esszékötetben, érzésem szerint viszonylag kevés az igazi esszé.

Elsőre tehát az járt az eszemben, hogy lám, az amerikaiak eléggé elmaradnak tanulmányirásban tőlünk, európaiaktól. De ha ez igaz: érdemes-e egyáltalán amerikai esszégyűjteményt szerkeszteni s főként „az amerikai esszé mestereiről" beszélni? De miközben ellenérzésem megmaradt, most már csupán az írásokra figyelve egyre nagyobb örömmel és élvezettel böngészgettem a különféle témákról és különféle műfajban, formában írt elmélkedéseket. Hiszen abban megegyeznek: mindegyik valamilyen ügynek, esetnek, kérdésnek a több-kevesebb szenvedélyű, elméleti célú vizsgálata. S amit így a vámon elvesztettem, a réven busásan visszanyertem. Mivel ez a könyv — s ebben pontosan követik a szerkesztők a jellegzetesen amerikai pragmatista gondolkodást — egyáltalán nem „irodalomközpontú". Kellemes gazdagságban olvashatunk benne politikáról, erkölcsről, testedzésről, az indián jellemről, levelezés-lélektanról, a halálról, pedagógiáról, a földrengésről, a magas irodaházakról — hogy csak néhány elütő témát említsek. Olyasféle keveredés ez, mintha valaki az Élet és Irodalom évfolyamainak legjobb cikkeiből állítana össze egy könyvrevalót.

●

Mit lehet kezdeni ezzel a szerteágazó gyűjteménnyel? Hosszú éveken át olvasgatni, ízlelgetni egy-egy jellegzetesen amerikai megközelítési módot? Vagy egyszerre, lehetőleg minél hamarabb megemészteni, hogy összképem alakuljon ki az amerikai szellemi életről? De hát ez lehetetlen és minek, hiszen a mindenkori amerikai folyóiratok, újságok végeláthatatlan sorban szállítják a különféle tárgyú eszmefuttatásokat, melyek mind érdekes információk, csak éppen észre magam, hogy voltaképpen az egész szöveget kiemeltem már: Eliot írásának lényegében minden gondolata valódi és *új* gondolat.

Az újdonság nem jelenti, hogy teljesen ismeretlen elképzeléseket tudatosít bennem a nagy angol—amerikai költő, amikor például arról beszél, hogy „a költemény mindig közöl valamilyen új éleményt, vagy újszerű megvilágításba helyez egy megszokottat vagy kifejez valamit, amit mi is átéltünk, de nem voltak rá szavaink — s ezzel kitágítja tudatukat vagy finomítja érzékenységünket." Vagy ezzel a kijelentéssel lep meg — mégpedig olyan értelemben, hogy magam ugyancsak hajlottam véleményére —: „Fontosnak tartom, hogy minden népnek meglegyen a maga saját költészete, és nem egyszerűen azok miatt, akik élvezik a költészetet, hanem mert ez sokat jelent a társadalomnak mint egésznek a szempontjából, és azokra is kihat, akik nem élvezik a költészetet."

Ez volt egyébként az a pont, ahol Eliot nagy követ vett le a szívemről. Hiszen ilyenformán sikerült föloldania azt az ellentmondást, mely bennem élt arról, hogy a versolvasó *kevés*, de a költészetet *mindenkinek szánjuk*. Eliot nem akarja a lírát a népszerű költészetre korlátozni. Szerinte — és ezzel erősített meg egy bennem régen hunyorgó érzést —„egy homogén nép körében a legkifinomultabb, legbonyolultabb, illetve a legfaragatlanabb, legegyszerűbb emberek érzéseiben is van valami olyan közös vonás, amely nincs meg az azonos réteghez tartozó, de más nyelvet beszélő emberek érzéseiben. És egy egészséges civilizációban a nagy költőnek bármelyik műveltségi szinten élő honfitársa számára van mondanivalója".

Itt Eliot szinte minden kínzó kérdésünkre választ ad, amellyel sokféle műveltségi rétegű kultúránk küszködik. Nem folytathatom, milyen hatást tett rám (és cerúzámra) ez a tanulmány: el kell olvasnia mindenkinek, aki ezzel a kérdéssel foglalkozik.

Eliot tanulmánya után töredékes kiemelések következnek; tanulságok, melyeket jó megjegyeznem, mégpedig hosszú távra, általános érvénnyel. Közéjük tartozik *Ezra Pound* tanulmányának (Mi az irodalom, mi a nyelv stb?) néhány mondata. Önmagáért beszél mind: „Az irodalom jelentéssel telített nyelv. A nagy irodalom olyan nyelv, amely a lehető legnagyobb mértékben van jelentéssel telítve." További cerúzás mondatok: „Az irodalom olyan újság, amely *megmarad* újságnak. Azok a jó írók, akik a nyelvet életben tartják. Ha egy nemzet irodalma hanyatlik, a nemzet elsorvad és tönkremegy." Es ezt nem egy olyan irodalmi-költői kultúrájú nép fia mondja, amilyen mi vagyunk. De álljon itt még az a tétele, amely elvileg a legmesszebbre mutat s számomra ezért is a legnagyobb többlete írásának: „Egyik nyelvben sem foglaltatik benne az emberi bölcsesség telje, és egyik nyelv sem képes önmagában az emberi értelem valamennyi formáját és fokozatát kifejezni." A számtalan nyelvet alaposan ismerő, sok nyelven író Pound ezzel a fölismerésével az egész földre kiterjedő, mégsem egybeolvasztott, jövőbeli kultúra formájának adta meg az alapelvét. A következtetést talán így vonhatnánk le belőle: egyik önálló kultúra sem létezhet az összes többi nélkül, és viszont: nincs általános kultúra a külön, önálló, kisebb-nagyobb kultúrák formagazdagsága nélkül.

Mint a törzsi költészet fordítója, a törzsi életforma irigylője, kellő elégtétellel jegyzeteltem *Washington Irving* vagy William Carlos *Williams* Az indián jellem, illetve a Kentucky felfedezése című írásait is. Különösen az utóbbiban örültem annak, hogy Daniel Boone, aki ezt az országrészt fölfedezte, a magafajtájúakkal szemben „a bennszülött vademberben látta mindennek az ősképét. Boone-nak az indián volt a legnagyobb mestere. Megkapta amire vágyott: az erdőt és a bennszülött társakat."

Musicalt fr az Elevenek és holtakból.

tartson a korral és lépést nezőnek igazi gyerekszobájával, ahol

V. M.

Szüts Miklós

Szüts Miklós: Táj

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 29. XIX. évf. 48. sz. 9. lap.

SZŰTS Mihály

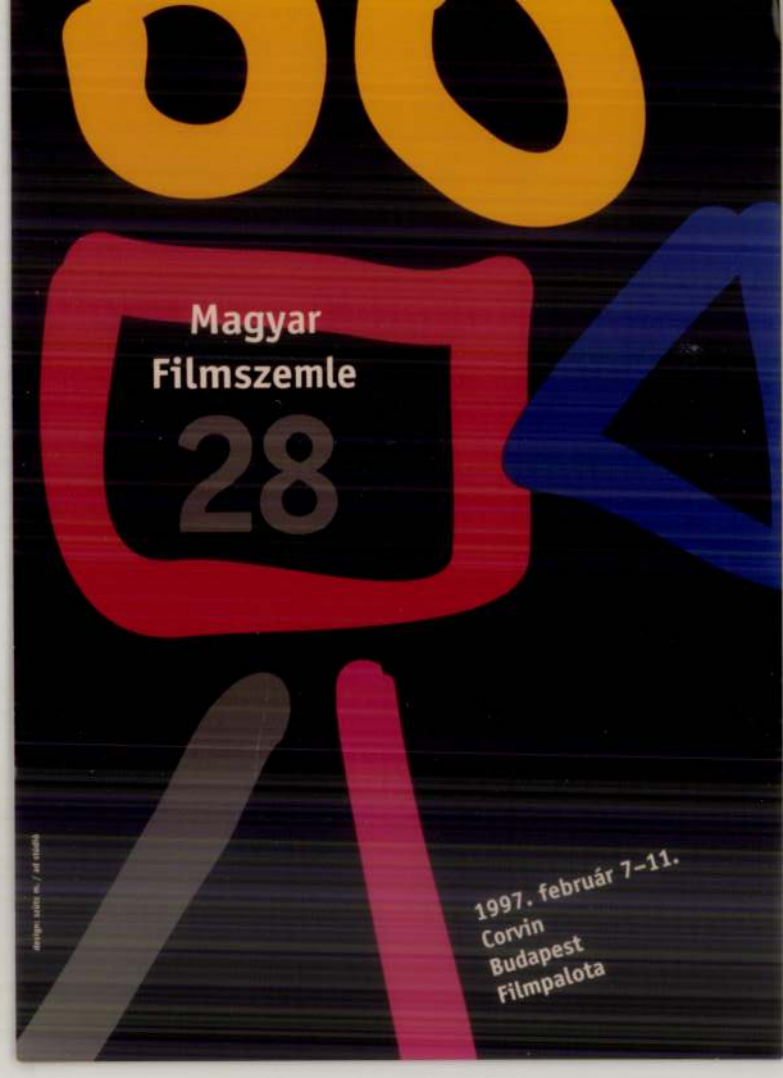
Magyar
Filmszemle
28
1997. február 7–11.
Corvin
Budapest
Filmpalota

VIGADÓ GALÉRIA

A Vigadó Galéria tisztelettel meghívja

SZÜTS MIKLÓS

kiállításának megnyitására
1998. február 12-én, csütörtökön este 6 órára.
(Bp. V. Vigadó tér 2.)

Megnyitja:
Závada Pál

A kiállítás megtekinthető február 12-től március 1-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatta a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
és a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány.

Szüts Miki

2000

1994. 11. 2

2000 ESTEK

1994. november 17-én, csütörtökön este 7-kor tartjuk a következő 2000 estet a szokott helyen, a Merlin Színházban (V. Gerlóczy utca 4., az első emeleten).

Novemberi vendégünk **RÉZ PÁL** irodalomtörténész, laptársunk, a *Holmi* alapító szerkesztője és szállásadója lesz. Igyekezni fogunk minden fontosat megkérdezni tőle. Például azt, hogy szeret-e még kártyázni, , s mit játszik a legszívesebben; hogy mekkora tolerancia él benne a konkurens lapokkal szemben; hogy miféle irodalmi mániái vannak (szeretnénk, ha Baudelaire-ről beszélne); és hogy hol tanult meg románul.

A kérdésekre a választ ezúttal is a 2000 esten, a Merlinben, a hónap harmadik csütörtökjén kapjuk meg. Szeretettel várjuk a *2000* és a *Holmi* olvasóit.

emblémái elé

A nagyobbik fiú, a vörös hajú
A Lehel piac, ahol a villamos kettéágazik
A Mercedes embléma, sráckorunkban csak az állami vezetők
A Közért betűk, a maguk tökéletes semmitmondásával
A Lánchíd rajza, plakátokon, amikor valami nagyot akartak mondani
Tegnap az újságban a Szonda Ipszos, tudod, kiskockák
Az A.D. Stúdió, a Dürer monogramos
azt is a Szüts

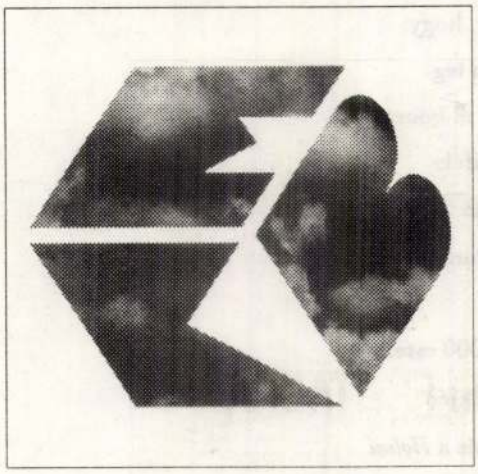

EURÓPAI KERESKEDELMI BANK RT.
(ELFOGADOTT VÁLTOZAT)

SCAN-R MŰHELY

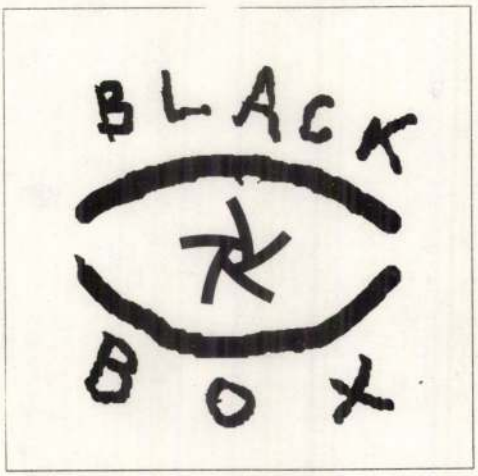

FEKETE DOBOZ KFT.

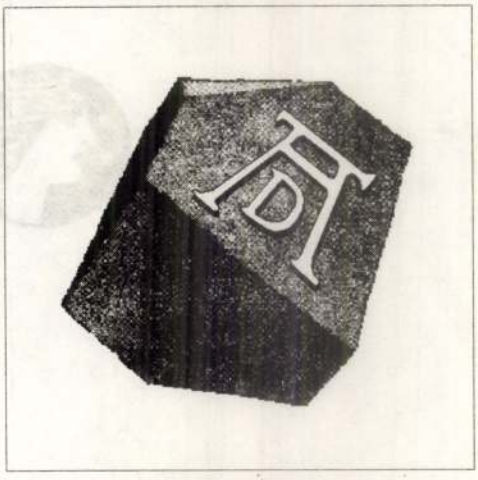

AD GRAFIKAI STÚDIÓ

Camill – Feleki Kamill, aki vendégként játszotta a Vígszínházban A *nadrág* főszerepét.

Oldás és kötés – Jancsó Miklós filmjét 1963. március 28-tól vetítik a budapesti mozik – április 14-én már hírei vannak Latinovits Zoltán alakításáról Somló Istvánnak.

Jankovits Márta – 1963 tavaszán a MAFILM Rövidfilmstúdiók gyártásvezetője; jó barátságban volt Somló Istvánnal és Latinovits Zoltánnal. 1963 áprilisában Somló István valóban az ő társaságában nézte meg a *Romeó és Júliát*, de előzetes tervével ellentétben előadás után fölkereste Latinovits Zoltánt és Ruttkai Évát, s Jankovits Márta emlékezete szerint négyesben, hosszan beszélgettek a nagyszerű előadásról.

X.

1964. december 17. Merített levélpapír első oldalára géppel írott levél. Aláírás: piros tinta. Boríték nincs.

okosan „beszálltál" – a Vígszínház Horvai István rendezésében 1964. november 5-én mutatta be Ruttkai Éva főszereplésével Tolsztoj *Anna Karenina* c. regényének színpadi változatát. Ebből az előadásból Latinovits Zoltánt kihagyták. Vronszkij szerepét Bitskey Tibor játszotta. Latinovits Zoltán a következő darabban (Vercors: *Zoo, avagy az emberbarát gyilkos*. Bem. 1964. december 22. Rendező: Várkonyi Zoltán) kapott szerepet – s hogy vállalta, erre vonatkozik Somló István megjegyzése.

Paal – Paal Sándor, Angliában élő magyar származású fotóriporter és filmproducer; Latinovits Zoltánnal kapcsolatos számtalan filmtervéből egy sem valósult meg.

Aranyfej – az első magyar–amerikai koprodukcióban készült filmet 1964. december 10-től vetítik a budapesti mozik.

Scala mozi – 1964-ben: Vörös Csillag; ma: Apolló.

embersűrűs gigászi vadon – ironikus hangsúllyal idézett Adyverssor (*Párizs az én Bakonyom*).

Éva tündöklése – Ruttkai Éva kirobbanó sikere Anna Karenina szerepében. Somló István megjegyzése arra vonatkozik: Vercors darabjában Latinovits Zoltán is – reméli – átütő sikert fog aratni.

Alice – Kovács Alice, a Vígszínház művészeti titkára.

XI.

1965. december 26. Halványszürke, kis alakú levélpapír és boríték, a levélpapíron S I monogram. A levélpapír első oldalán géppel írott levél. Aláírás: piros tinta. A borítékon címzés: Latinovits Zoltán művésznek, Vígszínház. Budapest. XIII. Pannonia utca 1. A boríték felső részén: Somló. Bp. XIII. Victor Hugo utca 45.

XII.

1966. április 5. Nagy alakú üdvözlőkártyára géppel írott levél. Aláírás: piros tinta. Borítékon a címzés: Latinovits Zoltán művésznek, Vígszínház. Budapest. XIII. Pannonia utca 1. A Vígszínház szót piros színnel írta Somló István. A boríték felső részén saját lakáscíme.

Bravó, Zolikám! – 1966. április 4-én kapta meg Latinovits Zoltán a Jászai Mari-díj első fokozatát.

érdemesült Évikénk – 1966. április 4-én kapta meg Ruttkai Éva az Érdemes Művész címet.

XIII.

1966. december 26. Halványkék levélpapírra géppel írott levél. Aláírás: piros tinta. Boríték nincs.

rózsadombi vityilló – az Endrődy Sándor utca 67.-ben épülő villa, Ruttkai Éva és Latinovits Zoltán közös otthona.

három ilyen Mohamedán – Ruttkai Éva, Darvas Iván és Bárdy György: Murray Schisgal *Szerelem ó!* c. vígjátékának három szereplője. (Vígszínház. Bem. 1966. október 7. Rendező: Várkonyi Zoltán.)

SOMLÓ ISTVÁN **1947-ben**

Váli Dezső Szüts Miklós

A főiskolán, harminc éve, az a kis csaj?! Szélesen vigyorgott, fehér pulóverekben járt. A szünetekben kiflit rágott.
A Holdvilágárok? Ugráltuk át a köveket, sziklafal, vízesés, uzsonna.
Brüsszel? Persze, ronda. Persze, a Főtér. Persze, Rembrandt. Én kibuszoztam az ásványmúzeumba is.
Az a fiú, akinek sose jut eszembe a neve. Geológiát tanít, télen a Chopokon síel, tanítványaival.
Az a német politikus, aki fütyülni is tud
Az író, aki Palma de Mallorcán élt évekig

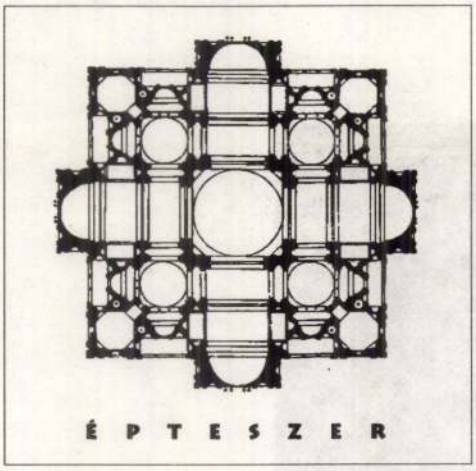

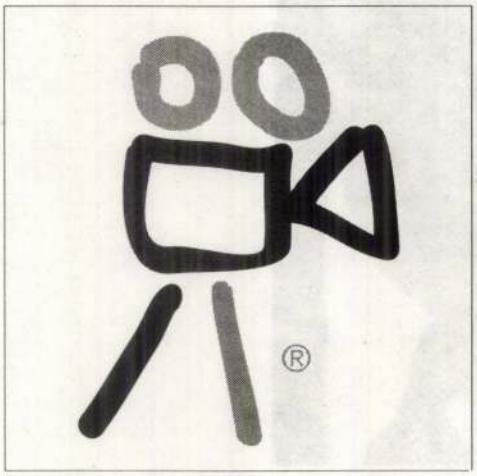

MAGYAR MOZGÓKÉP ALAPÍTVÁNY

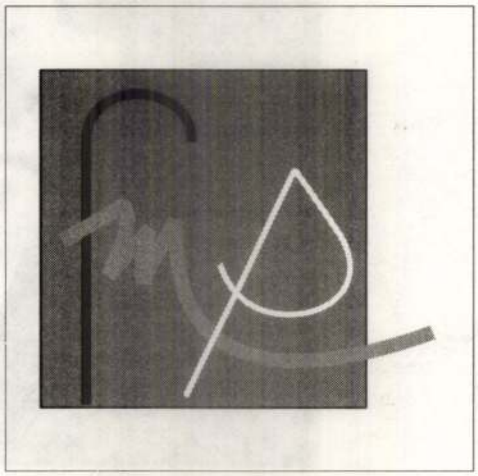

MTV FIATAL MÜVÉSZEK STÚDIÓJA

kalmaznak. De nyilván megvan a *Szindbád* hatása, ami nem annyira vagy nem úgy humoros, mint Kosztolányi *Esti Kornél*ja.

MN: A különbözésekről nem is lehet eldönteni, hogy ez Kosztolányi és Krúdy különbsége-e, vagy pedig a tied és Huszáriké.

PJ: Megvan a különbség kettejük között, az egyik inkább bohócsipkába bújt zseni volt, a másik pedig egy álmodozó, élni tudó, élni nem tudó, elmélázó remekíró.

MN: Alkati rokonságról is vall az, ahogy választ az ember, te sem véletlenül találtál így össze Kosztolányival.

PJ: Nem véletlenül. Alkati rokonság is, de az az útravaló is, amit a főiskoláról hoztam. Azt mondtam egyszer Makk tanár úrnak, hogy olyan vizsgafilmet szeretnék, ami akár egy Bergmanetűd is lehetne. Erre ő azt felelte, hogy Bergman svéd, lelkészcsaládból jött, mások a kultúrkörei, maga csináljon egy olyan filmet, mint amilyen maga. És akkor egy idő után az ember azzal foglalkozik, ami önmagából jön, nem akar másolni és nem akar utánozni.

MN: Makk-tanítvány voltál?

PJ: Makk volt az osztályfőnököm egy időben, aztán Szabó István vette át az osztályt, amikor Makk forgatott, de Gazdag Gyula is tanított.

MN: Nem tudom, jól emlékszem-e arra, hogy a te vizsgafilmed volt a *Sellő, félig a habokból*?

PJ: Igen.

MN: Azért voltam ebben bizonytalan, mert őszintén szólva nem sok rokonságot találok a két film között.

PJ: Igen. Az előtt volt egy másik vizsgafilmem, a *Zafír*, meg volt egy Arthur Miller *Elégia egy nőért* című tévéjáték, azok között és az *Esti* között megvan a hasonlóság. A *Sellő* némely villanásában már próbálja megteremteni azt a világot, hogy is mondjam, az egy kényszerhelyzetben csinált film volt, az én utólagos megítélésem szerint. Kellett csinálni valamit, mert az egyfajta pályán maradást jelentett, igazándiból nem szeretem azt a filmet.

MN: Megtagadod?

PJ: Meg.

Fotó: Lukács Dávid

MN: Máté Gábor. Amikor nézi az ember, szent meggyőződése, hogy egyszerűen nem is lehetett volna mást választani erre a szerepre. Valóban úgy volt, hogy már először ő és csakis ő merült fel? Vagy ez csak utólag érződik ilyen természetesnek?

PJ: Mindig próbálok ellenállni egy azonnali nyilvánvaló választásnak, sokáig hezitáltam, hisz vannak még jó magyar színészek, de én úgy gondoltam, hogy végül is ő az, aki ezt a szerepet valahogyan az életben is éli, vállalja, és sok rokon vonás van közöttük, azt hiszem. Végül is helyénvaló választásnak bizonyult.

MN: Nem volt nagy a kísértés, hogy rájátsszanak a színész és a főhős alkati hasonlóságára?

PJ: Én azt gondolom, hogy az ilyesmi mindig másodlagos dolog a filmben, hacsak nem egy olyan jellegű filmről van szó, ami kifejezetten erre épül, mint a legújabb Robert Altman-film, ahol a testeknek és a ruháknak is fontos szerepük van. De egy hagyományos elbeszélő filmnél, mint például ez is, mindig másodlagos dolog az érzelmi történésekhez képest, hogy miben van a hős, milyen a sminkje. Ezzel nem akarom lebecsülni a sminkesek és a ruhások munkáját, de az elsődleges dolog mégis az, hogy az érzelmi átadás működjék, és a cizellálás, a dolgok részletei mindig másodlagosak.

MN: Milyen az a közönség, amire gondoltál, miközben csináltad a filmedet? Nyilatkoztad, hogy ez egy közönségnek szánt film, nem magadnak, nem a szakmának, nem a külföldnek, hanem a közönségnek csináltad.

PJ: Igen. Ez elég fura helyzet, mert nyilván amikor az ember valamit csinál, önös érdekek mozgatják, tehát jelent valamit az ő életében, valamit el akar mondani. Kérdés az, hogy megfelelő formában tudja-e elmondani, megfelelő közeg áll-e a rendelkezésére, és van-e felvevőpiac. Ez nagyon összetett dolog, de mondjuk mindez rendben van, filmmel tudja elmondani, jó színészei vannak, van is pénze, tán még invenciója is van, jó a forgatókönyv, minden összejön, mégis előfordul, hogy nem találkozik a közönséggel a mű.

MN: Úgy érted, hogy akkor nem találkozik?

PJ: Éppen abban a pillanatban. A filmnél ez nehezebb, mert a film mindig aktuális. Például a *Tavaly Marienbadban* nem mondható közönségsikernek, miközben nélküle más lenne a filmtörténet. Ha most én azt mondom, hogy közönségfilmet akarok csinálni, akkor azt jelentem ki, hogy itt és ebben a pillanatban szükség van erre a filmre. Hogy most él az emberekben a vágy a romantika után. Ezt arra alapozom, hogy milyen az a világ, ami körülvesz minket a mindennapi híreivel, amik erősebbek annál, amit a film tud, pedig ez egy gyors és aktuális műfaj. A valóságos események sokkolják az embereket, és van egyfajta vágy arra, hogy ettől elforduljanak, és a mesébe, egy más, elvontabb, szebbnek tűnő, aranykort visszaidéző világba meneküljenek a sok-sok drasztikus inger elől. Meghitt érzelmekre, intim pillanatokra vágynak, ezért csináltam idézőjelben romantikus filmet, ami vállalja az érzelmeket.

MN: A szép dolgok dicsérete nagyon benne van az *Esti Kornél*-ban.

PJ: Igen. Így van. Ma, ha végigmegyünk a Blaha Lujza tértől az Örökmozgóig, nem sok szépet látunk. Hacsak valami szép nő nem jön szembe. Akkor még, Kosztolányi idejében ott voltak a ruhák, a kellékek, a helyek, hogy elfedjék azt, ami az ember maga. Egyfajta mázzal vonták be a dolgokat. Amitől azonnal nem látom, hogy ki micsoda, miközben fordítva is működik, azonnal tudom, hogy ki kicsoda, ügyvéd, bankár vagy bohém író. Nagyon nehéz ma eligazodni az emberi játszmák zűrzavarában, a sok-sok szerepvállalás között.

MN: Ez valami olyan, amit Kosztolányi úgy fogalmaz, hogy ha jók nem lehetünk, akkor legalább legyünk jómodorúak, udvariasak egymással?

PJ: Igen. Pontosan arról van szó, hogy legalább az erre való törekvés meglegyen az emberben. Azt gondolom, hogy a nagy dolgok picikből épülnek fel, egy életút abból épül fel, hogy én jónapotot köszönök, és a jó napotról tényleg azt gondolom, hogy legyen jó a napja. Mint a *Csoda Milánóban* című filmben, amikor kijön a fiú, és azt mondja, hogy... elkezd köszöngetni az embereknek. A világ cinikus, de azt gondolom, hogy a szellemi erőknek is van szerepük ebben, hogy a jóra való törekvést erősítsék, ami fékező erő lehet ebben a rohanásban, amivel a föld a végzete felé halad. Ebben persze nagyobb a televízió meg az újság szerepe, sokkal nagyobb, mint a filmé, mégis a film lehet a *jó napot* a Lumière-galaxisban. A nézők bemennek a moziba, s talán egy igaz és erős élmény részeseként rájöhetnek, hogy a *hogyan* fontosabb lehet, mint a *mit*.

Bori Erzsébet

(Kritika a filmről: MaNcs 1995. február 9.: Az élet legsötétebb gócairól*)*

Képzőművészet

Azon a napon

Szüts Miklós kiállítására

Hölgyeim és Uraim.

Emlékezzünk. Azon a napon, amelyen II. János Pál pápa a harangöntő üzemben megszemlélte azt a harangot, melyre Ézsaiás próféta szavait vésték, és melyet majd az ENSZ-nek fog ajándékozni,

– azon a napon, amelyen a Mészáros Lázár Gépesített Lövészdandár páncélozott szállító harcjárműve laktanyájába tartva az egész napos esőzéstől a bukkanókkal teli dűlőúton megcsúszott, majd fölborult, és M. I. főtörzsőrmester alászorulva szörnyethalt,

– azon a napon, amelyen a forintleértékelés után a kisbefektetők nagy tételben elkezdték a magyar bankokból valutakészleteiket kiváltani,

– azon a napon, amelyen Csecsenföldön az Argum melletti folyóparton heves harcok dúltak, mert az orosz csapatok a déli szárny áttörésével próbálkoztak,

– azon a napon, amelyen az Irakba behatolt török csapatok megölték a szeparatista Kurd Munkáspárt 200 gerillaharcosát,

– azon a napon, amelyen az alabamai Mobile Bay fölötti hídon több mint száz kocsi rohant egymásba a nagy köd miatt, egy ember meghalt, és 74 sérültet kellett kórházba szállítani,

– azon a napon, amelyen Sierra Leonéban a lázadók szabadon engedték a hét apácát, akiket január végén raboltak el Kambiából,

– azon a napon, amelyen egy magyar fiatalember barátjával leereszkedve a Tennessee állambeli Real Well 48 méter mély barlangjába, a kürtőből való visszamászás közben kimerülve eszméletét vesztette, s mire a mentők a felszínre hozták, kihűlés következtében meghalt,

– azon a napon, amelyen kiszivárogtatták a hírt, hogy utolsó napjait éli a bajai Bácshús, hogy a pécsi Möbius Részvénytársasággal egyesülését immár kész tényként lehet kezelni.

Ugyanazon a napon, vagyis 1995. március 21-én, kedd reggel Szüts Miklós, budapesti illetőségű festőművész a Kecskemét-Műkerti, századfordulón épült alkotóházban 6.50-kor ágyából kikelvén s felöltözködvén 7.01-kor gépkocsival a városi uszodába hajtott. Harmincperces felváltva végzett mell-, hát- és gyorsúszás után 8.15-kor asztalhoz telepedve elfogyasztotta citromos teából, három lángosból és a hozzá kistányéron odakészített fokhagymagerezdből álló reggelijét, majd tudomásul véve, de nem befolyásoltatva, vagyis mit sem törődve a pápai harangvizittel, a tisztheletes halálával, a forintleértékelés sajnálatos következményeivel, az Argum menti harcokkal, a kurd szeparatisták lemészárlásával, az alabamai tömegkatasztrófával, az épségben hazatért apácákkal, a szerencsétlenül járt magyar barlangásszal, a bajai részvénytársaság fúziójával – Szüts Mikós műtermébe tért, s néhány ceruzavázlat után festőállványa elé lépve gyors mozdulatokkal a fehér fölfeszített vászonra rajzolta tervezett festményének témáját, egy kockás terítőn elrendezett kávésbögrét, borosüveget, sótartót és a jobb alsó sarokban egy szeletelőkést. Délben, munkája befejeztével, a képen elhelyezte szignóját, majd, ecsetjeit terpentinben megöblítve és pamutrongyban tisztára dörzsölve, ebédelni tért. Étkezés után foteljében hátradőlve, új képét nézegetve elszívott egy cigarettát, majd lepihent.

A festményt a szakmai berkekben nagy föltűnést keltett 1996-os Vigadó-beli kiállításról egy jómódú mecseknádasdi szőnyegkereskedő vásárolta meg, elmondása szerint menye számára, alku nélkül. Számlát nem kért. A művész halála ötödik évfordulója alkalmából rendezett emlékkiállítását agg festőbarátja nyitotta meg, a kép ott főhelyen szerepelt. Az akkori nevén Közművelődésügyi és Kulturális Minisztérium rögtön levédette, de idáig mindössze kétszer kérte kölcsön, egyszer a Frankfurti Biennáléra, egyszer később, az emlékezetes *A Múlt Század Festészetünk Tükrében* kiállításra, a Műcsarnok összes termeibe. Megemlítendő még egy sikertelen rablási kísérlet. A kép későbbi sorsa kevésbé kalandos, a hagyatéki viták lezárása után az örökös a festményt telekvásárlási szándékára hivatkozva a Pécsi Modern Képtárnak ajánlotta föl. Végül a városnak közadakozásból sikerült megvásárolni, s néhány Ferenczy Károly-, Tölg-Molnár-, valamint egy apró méretű Vojnich-képel került közös falra, ez utóbbi egy igen élethűen kidolgozott derűs tóparti jelenetet ábrázolt. 2061-ben, egy szeles, hideg, télvégi vasárnap délelőtt H. N., uránvárosi vegyészmérnöknő és az egyébként ügyesen rajzolgató négy és fél éves kislánya betért az impozáns, nemrég új épületbe költözött Képtárba. Itt, a Szüts-kép előtt a következő párbeszéd hangzott el:

– Nézd anyu, ez itt pont olyan, mint apu kávésbögréje, nem?

– Igen, Zsuzsókám, de ne nyúlj hozzá.

– Ugye, anyu, ez egy nagyon szép kép?

– Igen, ez egy nagyon szép kép. Veszünk is róla egy képeslapot, és otthon odaadjuk apunak, jó?!

– És mibe került ez a kép, anyu?

– Egy életbe, kislányom.

Váli Dezső

(Elhangzott 1995. április 10-én Pécsett, a Művészetek Háza kiállítás-megnyitóján)

VIDIÓTA

Isten hozta!

The Great Stone Face

Buster Keaton, a nagy kőarc 1923-ban csinálta első egész estés burleszkfilmjét *Isten hozta! (Our Hospitality)* címmel, Jack Blystone társrendezővel. A Mack Sennett- és Chaplin-tanítvány Buster itt alkalmazza nagyfilmre a rövidebb jelenetekben létrehozott sajátos karakterét. Azt a fapofát, aki szinte minden vele történő izgalmas és nyaktörő eseményt hűvösen él át. Azt, aki, miután a szélvihar rádönti a házfalat, hűvösen konstatálja, hogy az ablaknyílás pont arra a fél négyzetméterre esett, ahol éppen ő állt.

A XIX. század eleji Észak-Amerikában, valahol a határvidéken két család űzi a vérbosszú tradicionális játékát. Egy tragikus kimenetelű tűzpárbaj után az özvegy kisfiával felköltözik a nagyvárosba. Évekkel később a felnőtt ifjú visszaindul a megörökölt birtokra, és itt kezdődnek a bajok.

A másik család leszármazottai ugyanis napi test- és lelki gyakorlattal készülnek a családi örökség kihívására. Hősünk azonban szenvtelenül és tudatlanul érkezik a városba, ahol egyből a bosszúszomjas leszármazottak egyikétől kér útbaigazítást, miután a vonaton lánytestvérének udvarolt. Délután egyenesen vizitbe megy a revansra éhes család házába, ahol a vendégjog védi a lepuffantástól. A kisebb kalandok után a történet egy vízesés környéki nagyszabású üldözésben és artisztikus életmentő jelenetben csúcsosodik ki, megspékelve egy „minden jó, ha stb." befejezéssel, melyben értelmet nyer a felebaráti szeretet, és akik eláztatnak, megszáradtatnak.

Tíz éven keresztül csinálta ezt a műfajt nagyfilmen, és ellentétben Chaplinnel, nem tudott áthangolódni a hangosra. Mindenesetre talán ő volt a burleszk utolsó határállomása, a chaplini, szociálisan is érzékennyé váló vonallal szemben a tiszta és felelőtlen röhögés atyamestere, aki aztán a végsőkig kitartott a műfaj mellett.

- pálfi -

SHERLOCK JUNIOR (1924)

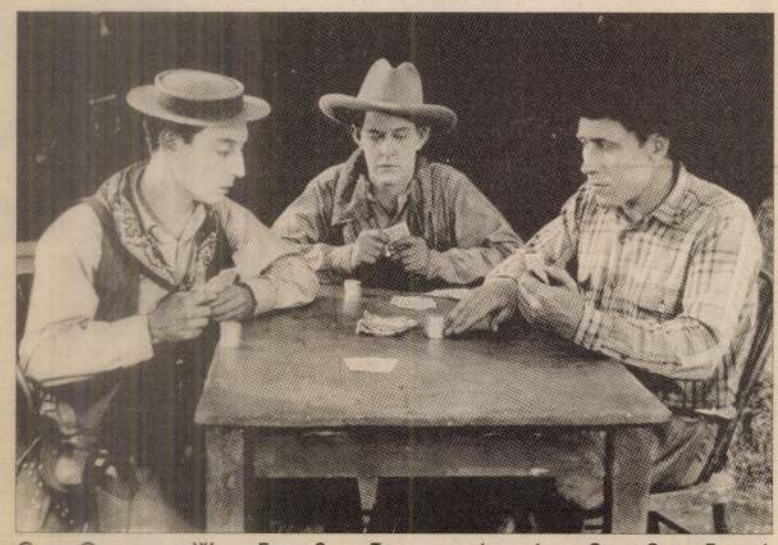

GO WEST (1925)

Az V. kerületi MDNP programjai

Február 23-án 17–19 óra között

DR. PUSZTAI ERZSÉBET

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

kávéházi fogadóórát

tart a Pilvax Étteremben (V. kerület Pilvax köz)

Február 25-én 18 órai kezdettel

BELVÁROSI ESTÉK

dr. Pusztai Erzsébet és vendége dr. Szabad György beszélgetnek Önökkel

a demokráciáról és a kormány felelősségéről

a Parlament Caféban (Kossuth tér – Nádor utca sarok)

Mindenkit szeretettel várunk!

Szüts Miklós képei

1998. február 12-én nyílt meg a Vigadó Galériában Szüts Miklós festőművész kiállítása. Az eredeti hangvételű megnyitóbeszédet Závada Pál író tartotta.

A művész 1945-ben született Budapesten, 1973-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, azóta rendszeresen résztvesz minden országos kiállításon és tárlaton.

A Vigadó Galériában hét éve volt utoljára kiállítása, most az azóta elkészült munkáit mutatja be.

Csepeli György így ír Szüts Miklósról:

„... képei emberi helyeket mutatnak, emberek nélkül. Nem tudjuk, hogy voltak-e vagy lesznek-e a képeken mutatott helyeken emberek. ... A csendéletek csendjét nyugtalanító kérdések verik fel... A terem, ahol e képek otthonra lelnek is egy hely. A képek e hely falain megfejtésre váró nyomok."

A tárlat 1998. március 1-ig tekinthető meg.

Kosárlabdázni vágyó 18 év alatti fiúk figyelem!

A Műegyetemi Atlétikai és Football Club Kosársulija szívesen fogadja minden – a sportág iránt érdeklődő – 18 év alatti fiú jelentkezését.

Felvilágosítás: *463-19-80-as telefonon*

(általános informálódás: Internet)

Rend

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatának 3/1998. (II. 2.) sz. rendelet a tulajdonában álló lakások bérbeadásának feltételeiről szóló 1/1994. (II. 1.) B-L. Ö. sz. rendelet módosításáról

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatának képviselő-testülete az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásának feltételeiről szóló 1/1994. (II. 1.) B-L. Ö. sz. rendelet (a továbbiakban: rendelet) alkalmazása során felmerült, jogszerűségre vonatkozó észrevételek alapján a rendelet módosításáról a következő rendeletet alkotja:

1. §

A rendelet 11. § (7) bekezdése hatályon kívül kerül.

2. §

A rendelet 32. § (1) bekezdésének szövege az alábbiak szerint módosul:

(1) A bérlőt terhelő kötelezettségek biztosítására a lakásbérleti szerződés megkötését követő 15 napon belül – a magánszemélyek között létrejött lakáscsere, a lakásbérleti jogviszony folytatását és a szociális alapon történő bérbeadás esetét kivéve – óvadékot kell letenni. Az óvadék összege a lakás forgalmi értékének 3%-a, a rendelet 1 §-ában meghatározott bérbeadás esetén pedig a 10%-a.

3. §

E rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Dr. Xantus Judit
jegyző

Karsai Károly
polgármester

A rendelet kihirdetése 1998. február 2-án a Polgármesteri vatal hirdetőtábláján való kifüggesztéssel megtörtént. A ki gesztés időtartama 30 nap.

Dr. Xantus Judit
jegyző

30/1997. (IX. 10.) B-L. Ö. rendelet az Önkormányzat tulajdonában álló vagyonnal való rendelkezés egyes szabályairól szóló 18/1995. (VII. 14.) B-L. Ö rendelet módosításáról

A képviselő-testület (a továbbiakban: Kt.) az Önkormányzat tulajdo ban álló vagyonnal való rendelkezés egyes szabályairól szóló 18/19 (VII. 14.) B-L. Ö. rendelet (a továbbiakban: R) módosításáról a köve ző rendeletet alkotja.

1. §

(1) Az R. 3. § (1) bekezdésének a) és b) pontja helyébe a következ rendelkezés lép:

[Az Önkormányzat külön rendeletét kell alkalmazni:]

„a) a lakások bérletére, a bérbeadó jogaira (kötelezettségeire) és lakások elidegenítésére a (2) bekezdésben foglalt eseteket k véve;

b) a nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletére, a bérbeadó j gaira (kötelezettségeire) és a nem lakás céljára szolgáló helyis gek elidegenítésére a (2) bekezdésben foglalt eseteket kivéve."

(2) Az R. 3. §-a a következő (2)–(5) bekezdéssel egészül ki, jelenle (2) bekezdés számozása pedig (6) bekezdésre változik.

„(2 A Versenyeztetési Szabályzat alapján is le lehet bonyolítan lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek, illetve az é

SZÜTS MIKLÓS

VIGADÓ GALÉRIA

A Vigadó Galéria tisztelettel meghívja

SZÜTS MIKLÓS

kiállításának megnyitására
1998. február 12-én, csütörtökön este 6 órára.
(Bp. V. Vigadó tér 2.)

Megnyitja:
Závada Pál

A kiállítás megtekinthető február 12-től március 1-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatta a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
és a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány.

Szüts Miklós, kossó

□ SZÜTS MIKLÓS festőművész kiállítása február 26-ig tekinthető meg a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában.

– : □ Szüts Miklós.
Esti Hírlap, 1980. febr. 8.

2.

Szüts Miklós

Részt vett a miskolci országos grafikai biennálén.

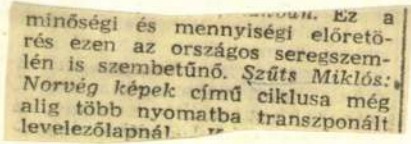
minőségi és mennyiségi előretörés ezen az országos seregszemlén is szembetűnő. *Szűts Miklós: Norvég képek* című ciklusa még alig több nyomatba transzponált levelezőlapnál

Magyar Hirlap 1979/12/30/6

Wagner: A kép megmarad?

Szüts Miklós, festő grafikus

Festő a „Vajda-óvodából"

SZÜTS MIKLÓS KIÁLLÍTÁSA A STÚDIÓ GALÉRIÁBAN

Meggyőztük egymást Szüts Miklóssal. Néhány évvel ezelőtt volt már egy kiállítása a *Stúdió Galériában*, ekkor óriási linóleummetszeteket mutatott be a lehető leglinószerűtlenebb kivitelben, valamint a lehető legnosztalgikusabban kötődve a magyar képzőművészet félmúltjának egyik vonulatához. Akkor fanyalogtam a műfajtalanságnak és időszerűtlenségnek e látványos dokumentumai felett, mert meg voltam győződve, hogy rend a lelke mindennek: suba a subához, grafika a grafikához, Vajda Lajos öröksége leginkább Vajdához (legfeljebb kortársaihoz) illik a legjobban. Ma pedig?

Szüts időközben abbahagyta a „festői grafikát", és elkezdett festeni, kritikusa viszont azóta elnézőbb lett nosztalgiái iránt. Állhatatlanságainkra persze vannak mentségek. A néhány évvel ezelőtti grafikák közepesek voltak, az idén kiállított képek pedig gyönyörűek. A régi linók iskolásan felmondták mindazt, amit meg lehetett tanulni a boldog ősöktől, a képek a szellemi kutyabőrön kívül saját birtokkal is rendelkeznek. Az egykori tónusgazdag metszetek mímelt sebeket mutogattak, a képek még a valódi gyötrelmeket is fedni látszanak.

Mégis: túl egyszerű volna mindezt a műfajváltás számlájára írni, azaz Szütsöt egyszer és mindenkorra elkönyvelni mint színekkel bánni tudó, ámde a rajzolt formákkal élni nem bíró művészt. Másról is szó van.

Képzőművészetünk utóbbi éveiben felnőtt egy generáció, a generáción belül pedig egy ízlés jegyében alkotó csoport, amelyik markánsan elkülönült mind a kiürült főiskolai patentek művelőitől, mind azoktól, akik a biennálékat és dokumentákat járva a legtürelmetlenebbül reagáltak a felkínált újdonságokra. Ez a vonulat berendezkedett az értékőrzésre, de nem mindenféle érték megőrzésére. Csak azokat az avantgarde látványelemeket vállalták, amelyek művészettörténeti patinát kaptak, amelyek a konformizmusok, a patetizmusok és a klasszicizmusok jegyében születtek az utóbbi évtizedekben, leginkább még a második világháború körüli években. Nem szervezett társulásról van szó esetükben. Hol néhány grafikus mutatja meg, hogy egy-két groteszk, lebegő elemből feszes, de azért emberien remegő rendszer teremthető (*Szemethy Imre, Almásy Aladár*). Hol néhány festő próbál fanyaran kevés színnel, alulfogalmazott harmóniákkal a képzőművészet évszázados hagyományaihoz csatlakozni (*Dienes Gábor, Nagy Gábor*). Hol pedig néhány szobrász egyensúlyozik finoman természetelvűség és lírai átirat között (*Lóránt Zsuzsa, Körösényi Tamás*).

„Új érzékenység" van kibontakozóban. Olyasféle, mint az első preromantikus költők, mint az első érzelmeiket programszerűen vállaló festők korában, valamikor a polgári forradalmak kirobbanásának és a polgári forradalmak elbukásának idején. Merész az analógia? Ez az analógia egyszer már megfogalmazódott a létükben fenyegetett két háború közötti esszéíró nemzedék és a létükben hasonlóképpen fenyegetett Európai Iskola tagjainak törekvéseiben, a megkésett, de sohasem késő polgári humanizmus bizonyítékaképpen. A könnyebb használat kedvéért név is kívánkozik az új „új érzékenység" képviselői mellé. *Vajda-óvoda* — mondanánk könnyű szívvel, ha a személyes példán kívül „oktatta" volna más is az egymástól egyébként elszigetelten, egymásra oda sem figyelve dolgozó fiatal művészeket.

Elnézem Szüts szépen szomorú festményeit, a *Knosszosz dombjainak* sztaniolját rozsdaként fedő aranybarnákat, a *Zöld tájkép* fakó homokszíneiből hirtelen szétnyíló rózsaszínű horizontot, az ikonosztázok és több fázisos sorozatok között ezüstösen, okosan egyensúlyozó *Modenát*, és immár nem tudnék a festőre rábizonyítani egyetlen másoktól készen kapott motívumot, egyetlen feldolgozatlanul átörökölt képépítési módszert sem.

Lelkiismeretem mégsem egészen nyugodt. Noha biztos vagyok benne, hogy az örökölt forma időközben *saját* formává vált, a csinált nosztalgia időközben vérré vált nosztalgiává alakult, most mégis ugyanazért dicsérem meg, amiért néhány évvel ezelőtt elmarasztaltam: *a követni tudásért*. Az egykori tapadás és a mai vonzalom között aprónak tetszhet a különbség. De hát a művek legtöbbször ilyen apróságokon múlnak.

P. Sz. J.

P. Sz. J.

Né-

7.

16.

...egyetem tanácsa nevében százhúsz, az állam- és jogtudományi karon végzett hallgatót köszöntött dr. Antalffy György rektor.

NYIKOLAJ BLOHIN akadémikust választották a Szovjet Orvostudományi Akadémia elnökévé; a tudós a legnagyobb európai onkológiai kutatóintézet igazgatója és a Nemzetközi Lenin-békedíj-bizottság elnöke.

AZ ÉPÍTÉSI IGÉNYEK és az építőipari kapacitás közötti egyensúly megteremtésére a Nógrád megyei Építőipari Gazdasági Társaság nevében tíz, Nógrádban működő minisztériumi, tanácsi és szövetkezeti építőipari vállalat tegnap Salgótarjánban szerződést írt alá.

INFLUENZA AZ NDK-BAN. Az NDK egészségügyi minisztériumának pénteki közleménye szerint az elmúlt héten tovább növekedett az országban az A_2 vírus által okozott influenzás megbetegedések száma. A betegség lefolyása többnyire könnyű, de egyeseknél tüdőgyulladással párosul.

NÉGYKEZESRE ÍRT Liszt-művek előadásával nagy sikerrel szerepelt csütörtök este a Római Magyar Akadémián Tusa Erzsébet és Lantos István zongoraművész.

Megdrágult az üzem- és a fűtőanyag Jugoszláviában

Jugoszláviában február 15-től 20—42 százalékkal megdrágult az *üzem- és a fűtőanyag.* Az új árak szerint a normál benzin (86 oktános) literje 15, a szuperé (98 oktános) 16,50, a dízelolajé 8,30, a fűtőolajé 7,40 dinárba kerül.

Az áremelésekről szóló kormányrendelet rámutat: a kőolaj világpiaci ára januárban 43 százalékkal magasabb volt, mint tavaly júliusban, a szállítási költségek pedig ezalatt 39 százalékkal növekedtek, s így az eddigi árakat nem lehetett tovább fenntartani.

...szövetkezet; első lépésként fejlesztik a szeged-algyői tiszai kikötőt. A takarmányt zárt csőrendszeren keresztül juttatják majd az uszályokba.

ABC-ÁRUHÁZ nyílt meg pénteken Veszprém új negyedében, a Felszabadulási lakótelepen. Az 1700 négyzetméteres üzletben vákuumos csomagológép, automata mérő-árazó, pénztár előtti futószalag teszi kényelmesebbé a bevásárlást.

ORCHIDEAKIÁLLÍTÁS és vásár kezdődik ma délelőtt 10 órakor a Fővárosi Állat- és Növénykert pálmaházában. Magángyűjtők egzotikus növényeit mutatják be február 24-ig (szerda kivételével) naponta fél 10-től délután fél 4 óráig.

A KÖLTÖZŐ MADARAK első csapatai már megérkeztek a pusztaszeri tájvédelmi területre. A Szeged környéki Fehér-tónál megjelentek a bíbicek, a nagykócsagok és a kerceréécék is. A Dél-Alföldön áttelelt tőkésréécék szintén visszatértek a Tiszáról a tóhoz.

JENEY TIBOR formagazdag, nagyüzemileg is olcsón gyártható, újszerű öntvényeiből nyílt kiállítás pénteken a Művészeti Alap Galériájában. A tárlaton térelválasztók, tűzzománc acéllemezek és betűminták láthatók.

A GALLIUM TERMELÉSÉT

Kádár János távirata Edward Gierekhez

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára táviratban üdvözölte Edward *Giereket*, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának első titkárává történt újraválasztása alkalmából.

A bolgár nagykövet bemutatkozó látogatásai

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, *Lázár* György, a Minisztertanács elnöke és *Apró* Antal, az országgyűlés elnöke bemutatkozó látogatáson fogadta Boncso Pencsev *Mitevet*, a Bolgár Népköztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét.

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa nyugállományba vonulásuk alkalmából, érdemeik elismeréséül mezőgazdasági és élelmiszeripari szakembereket tüntetett ki.

A Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta *Kovács* Mihálynak, a budapesti Szabadság Tsz elnökének; a Munka Érdemrend arany fokozatát kapta *Horváth* István, az Agrotröszt kereskedelmi igazgatója, *Kojics* Ljubomir, a MÉM repülőgépes szolgálatának repülőgépvezetője, dr. *Kovács* Jenő, az Állatorvostudományi Egyetem tanára, *Németh* Rudolf, az ÁGK osztályvezetője, az Állami Gazdaság című lap felelős szerkesztője, *Pintér* András, a Vetőmagtermeltető és Értékesítő Vállalat igazgatója, *Sándor* Ferenc, a Városlődi Állami Gazdaság igazgatója, *Serényi* László, a Gabonatröszt osztályvezetője és *Szantner* József, a Pannónia Sörgyár termelési vezetője.

A kitüntetéseket *Romány* Pál mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter szerdán a MÉM-ben adta át.

Szénbányászat

Pályázatgyőztesek

Huszonegy kollektíva nyerte el a szénbányászat kiváló brigádja, négy bánya a kiváló akna címet a Magyar Szénbányászati Tröszt ötödször meghirdetett pályázatának értékelésekor.

A pályázaton 26 akna és 135 szocialista brigád vett részt. Versenyüknek nagy része volt abban, hogy a hazai szénbányászat 500 000 tonnás túlteljesítéssel zárta a múlt évet.

A nagy aknák közül a lyukói és a padragi bánya, a kisüzemek csoportjában a királdi és a tatabányai 14-es akna

Képviselőcsoporto

Öt megye országgyűlési képviselőcsoportja tartott ülést szerdán.

Egerben a Heves megyei képviselőcsoport ülésén áttekintették a környezetvédelmi törvény végrehajtásának megyei tapasztalatait. Már 1975-ben elkészült a megye komplex környezetvédelmi programja, amely különös figyelmet fordít az ország legnagyobb hegyvidéki és erdőövezetére, a Mátra és a Bükk levegőjének tisztaságára. A földvédelemben a legjelentősebb előrelépés a visontai rekultiváció a bányászat nyomainak eltüntetésére és a terület termőképességének visszaállítására. Elismeréssel állapították meg, hogy az új ipari beruházások már a környezetvédelmi törvény követelményeinek szem előtt tartásával épültek. Ezt követően a képviselők a parlament tavaszi ülésszakának előkészítésével kapcsolatos feladatairól beszélték meg.

A Csongrád megyei képviselőcsoport Szegeden tartott

Magyar—olasz együttműködés

Magyar Nemzet
Csütörtök, 1980. február 21.

Szüts Miklós

Szüts Miklós képei

a Stúdió Galériában

Szeretnél-e akkor is, ha csúnya volnék? — a világ legbutább kérdése ez, bármilyen gyakran teszik fel egymásnak az emberek. Hiszen változó körülmények közt tételez fel — vagy vár el, mindegy — változatlan reakciókat. S különben is, a szépség avagy a csúfság minden személynek integráns része: méltósággal, tudatossággal viselve egyéniségének kifejezője.

A tárgyak — s közöttük természetesen a műtárgyak — szépsége vagy csúnyasága pedig éppenséggel lényeges személyiségjegy. Úgy lehet, jellemvonás: általa is beszél az, aki valamely művet formál, akár használni való, akár nézni és megérteni szánt munka — kép, szobor, grafika — a kezei közt született.

Túl szépnek kikiáltani éppen ezért lehetetlen bármely képzőművészeti kompozíciót, ha csak átszabni nem akarja valaki a művet; netalán a művészt. Bár alighanem hiábavaló volna az effajta próbálkozás. *Szüts* Miklóst például biztosan nem fogja senki se lebeszélni arról, hogy szépen fessen, hogy szép képei legyenek. Tudniillik Szüts nem szépen fest. Hanem gondosan. Pontosan. Szüntelen tudati kontrollal formálva-fejlesztve minden képet. És állandó tudatában a festményen — pontoskodóbban: a megfestett képfelületen — megjelenő látvány jelentőségének. S végül, természetesen, az egész munka velejének: a mű céljának, teljes testi-lelki jelentésének, szemléletének és megjelenésének.

Ellentmondásnak tetszik tán, pedig egyáltalában nem az, hogy most ezek után először Szüts Miklós műveinek mívességére hívjuk fel a *Stúdió Galériában* rendezett tárlatán járók figyelmét, emlékeztetve egyszersmind éppen két esztendeje ugyanitt látott linómetszeteire: a fekete-fehér ritmusok akkori tisztaságára, mely a maga mesterségében mintegy előlegezte Szüts festői magatartását is. A grafikusi pontosság és a mostani művek bemutatóján figyelmet keltő festői gondosság ugyanis egy tőről fakad. Szüts nem azért munkálja meg műveit az utolsó négyzetcentiméterekig, mert szenvedélye az aprólékos részletezés, vagy mert egyebet nyújtani nem tud. Ellenkezőleg: azért foglalatoskodik mindaddig minden művével, míg a legkisebb porcikáját is rendbeteszi, mert a közlési metódusa oly kiegyensúlyozottan szóló és oly finoman szövött, hogy pontosságát vágná tönkre, hatását venné el minden megjelenésbeli tökéletlenség.

De mit is mondanak — helyesebben: mit érzékeltetnek — ezek a pontos szépséggel megfogalmazott festmények? Nosztalgiákat a legkönnyebb belőlük kiolvasni. Aligha ok nélkül — legföljebb a képek elvágyódásai nem annyira erősek, mint a nézőjüktől belejük látottak, hisz azokban már benne foglaltatik a szemlélő eleve meglevő irányultsága is. De bárhogy legyen is, Szüts Miklós művészetében kétségtelenül erős az ünnepkereső-ünnepteremtő törekvés. Több is ez, más is ez, mint a tiszta képpel és lélekkel az élmény elé állani régi igénye. Szüts mintegy ünneplőt ölt, míg emlékeit képpé teszi, bölcsen egyensúlyozva a személyes és az általános határán. Művei, meglehet, ettől a finom egyensúlyozottságtól és leheletszerű ünnepélyességtől lesznek maradandón emlékezetesek. Mindenesetre a *Papvölgyi képek*, s a *Modena/1974* nem csak élményt ad: élményt közvetít a festő és a néző közt. A tájképek sorozata pedig az eszközök skáláját egyre kisebbre húzva sűríti világát s készteti részvételre nézőit, mintegy előlegezve Szüts Miklós piktúrájának jövendőbeli célját és karakterét.

h. gy.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
SZ 1982 JUN 11
SOMOGYI NÉPLAP

Szűts Miklós

1021

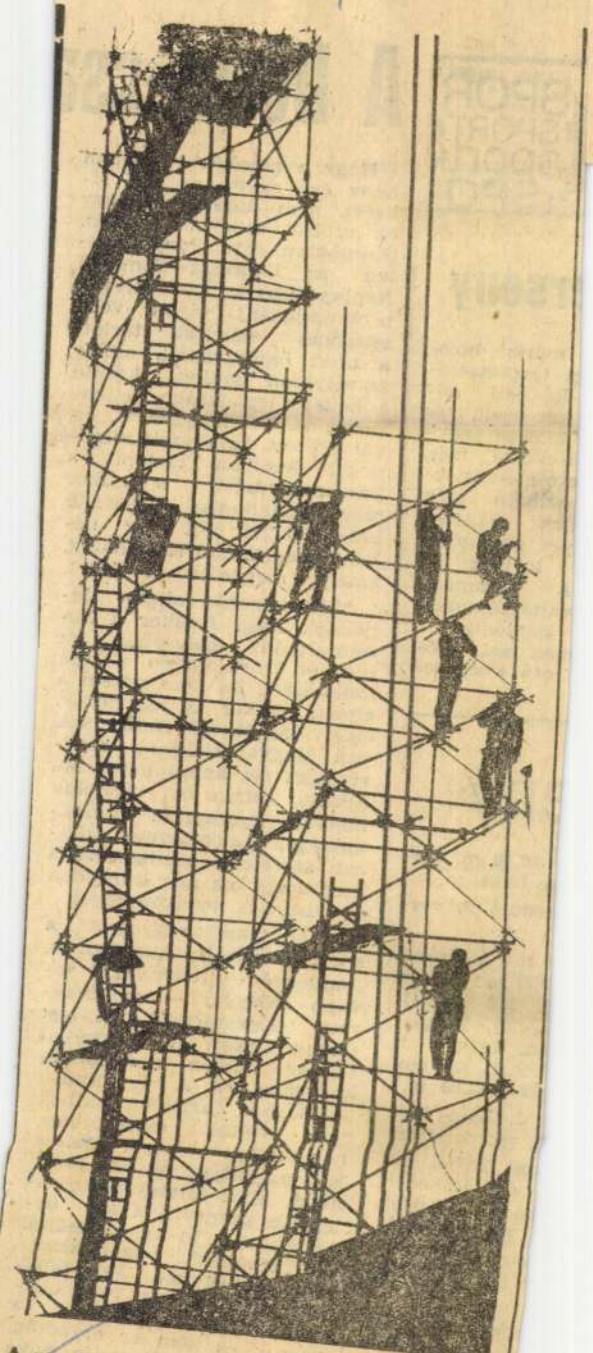

A munka akrobatái. Szűts Miklós fotója

Sport
ortSPOR

erseny

máris bizo-
et természete-
Rákóczi né-
képviseli, és
siófoki szak-
Nevezni még
ete előtt is le-
ozelhető még
tek érkezése
yes megnyitót
tartják az
A tizennégy
váltószám mű-
kezdődik.
még ma, elő-
óra körül fe-

eny

10,80 m. Ge-
n 19,84 m.
erdülő A ver-

m: 3. Szánti
800 m: Balázs
3. 300 gát: 1.
kóczi). Magas:
m. Távol: 1.
kóczi) 551 cm.
yősi 43,80 m.
: 1. Kiss (Fo-
m: 1. Hor-
zi) 2:06,5. 300
(K. Rákóczi)
ás: 1. Török
Távol: 1. Má-
cm. Súlylökés:
(K. Rákóczi)

rozat ma foly-
Dózsa edző-
tartják 9 órá-
utánpótlásbaj-
tán 15 órakor

Hogy a szorítók világban hány éve aratta az első sikerét, nem tudom, de hogy az utolsót mikor, azt igen. Szombaton este Fonyódligeten az Expressz—Somogyi Néplap-kupa kiegészítő programjaként olyan vetítettképes előadást tartott a profi ökölvívásról, amely szabályosan padlóra küldte a boksz legádázabb ellenségeit is. Mi tagadás, k. o.-val győzött. Igyekezett mindvégig kezében tartani a kezdeményezést, s mikor már hatalmába kerítette hallgatóságát, jött még néhány megrendítő szózuhatag, amely meghozta a sikert.

Akik ismerik, aligha lepődnek meg. Amikor a közelmúltban elolvastam az Élet és Irodalomban a róla szóló írást, ha nem nézem a címét, akkor is ráismerek. Ökölvívásból élő ember sok van Magyarországon, ökölvívásért élő annál kevesebb. *Füzesy Zoltán* ez utóbbiak táborát gyarapítja. Elhivatottsága, szakismerete, szakmai szeretete predesztinálta arra, hogy ma már külföldön is elismerik tevékenységét.

Magasan ragyogott a sportág csillaga Kaposváron, amikor ő — fényességét tovább csiszolni — megérkezett Szekszárdról. 1957-et írtunk akkor. A váltósúlyú Füzesy hamar a közönség kedvence lett. A vívó típusú öklözőkhöz tartozott, akinek nem voltak emlékezetes, bombaerejű horgai, viharos bal csapottjai, de aki pillanatok alatt föltérképezte ellenfele gyengéit, s azt könyörtelenül ki is használta. Az „elhajlás" nagymestereként emlegették. Ellenfeleinek arra kellett rádöbbenniük, hogy megrövidült a karjuk és nem ér el addig, mint szokott. Ki tudja, hova jut el, ha a sors nem szól

1980. II. 22. Kossuth 17,50 Kel

1021

Szücs Miklós festőművész

Láttuk, hallottuk...

- Bojár Iván a Studió Galériában járt, ahol Szücs Miklós festőművész kiállitását látta. A vendégkönyv tanusága szerint meglehetősen megoszlott a látogatóknak a véleménye. Bár ez jelzi némiképp, hogy milyen jellegü kiállitásról lehet szó.

- Nem jelzi sajnos, mert a közmüvelődési területnek, vagy müvészi területnek egyetlen olyan szektora a kiállitás, ahol vendégkönyv van. Ennek megfelelően mindenki beirhat, be is ir, jóllehet többször elhangzott esztétikai kérdésekben nem lehet népszavazást tartani.

- De a legszélsőségesebb vélemények azért akkor fogalmazódnak meg, amikor ugynevezett érthetetlen, nem közérthető müvekről van szó.

- Igen, nem csak, mert például a Pór Bertalan kiállitáson is voltak olyanok, hogy minden érthetőség ellenére is egymással polemizálva szidták a nézők egymást és a tisztelt müvészt ugyanugy.

- Te mit jegyeztél volna be a vendégkönyvbe? És tekintsük ezt a kritikának.

- Azt jegyeztem volna be, hogy fiatal müvész lévén jóllehet önállónak még nem itélhető meg a munkássága, mindenféleképpen olyan elmélyültségről tanuskodik, amik a jövőre vonatkozólag igéretet rejt magában.
Konkrétabban, az itt kiállitott képek tulajdonképpen a fiatal müvész egyik uj periódusának az alkotói végsősorban, de ha közel persze az ember nem mondott semmit zelitünk, lirai absztraktnak nevezhetjük, annak ellenére, hogy maguknak a képeknek a szerkezete zárt és szigoru. Erősen emlékeztet Bálint munkásságára, annak ellenére, hogy tulajdonképpen formai köze nincsen a kettőnek egymáshoz.

Mert Bálint, pláne az utóbbi időben elsősorban kollázsokat csinál. Itt Szücs elsősorban dekollázsokat. Erről egy szót azért. A dekollázs onnét született, hogy megihlette a müvészeket számos plakátfal, ahonnét letépték a régi plakátokat és ilyen módon különös texturák keletkezetek és egymáson áttetsző háttér rétegek képződtek a falakon. Ez megindított kb. egy jó 20 évvel ezelőtt egy egész müvészeti irányzatot, Szücs ennek a hatására dolgozik most, anélkül, hogy tulajdonképpen dekollázst csinálna, mert ő ezeket a felületeket ténylegesen meg is festi.
Azért azt hadd tegyem hozzá, hogy ez rettentően modernnek látszik, de ha az ember Leonardo vagy Boticelli feljegyzéseit olvassa, akkor rá kell jönnie, hogy a mállott falaknak az artisztikuma és vonzereje csöppet sem uj dolog. Leonardo durvábban fogalmazva azt mondja, vizeljetek rá a falra, nézzétek meg a foltokat és csataképeket láthattok benne, Boticelli szelidebben, de azt mondja, hogy a spongyát kell a falhoz vágni, és az igy keletkező foltokból lehet kiolvasni a képek tartalmát.
Mondom Szücs kiállitása elsősorban mesterségbeli felkészültsége és lirai elmélyedtsége miatt nem pedig a stiláris ugynevezett ruhája miatt figyelemre méltó és reményt keltő.

Népbolt utca

Szüts Miklós a jelek szerint nem tartja a lakótelepeket a volt szovjet titkosszolgálat áfiumának. De azért nem idealizálja őket. Nem véli – újabb történelembúvárokat idézek –, hogy a megtervezett népelnyomás eszközei, amelyeket rendőrutasításra azért építettek, hogy szemmel tartható legyen minden magánélet, továbbá, hogy a központilag elzárható víz-, gáz- és távhővezetékekkel a lakosságot folyamatosan sakkban tarthassák – Budapest Galéria-beli képei szerint arról sem lehet meggyőződve, hogy bőrkabátos csekisták írták elő, hol legyen a szolgáltatóház Újpalotán.

Meglehet, Szüts olvasott egyet s mást a frankfurti programról, Le Corbusier-ről és nem keveri össze a szovjet-orosz konstruktivizmust más institúciókkal, de ennél fontosabb, hogy finom szürkéket, beléjük derengő félszeg vöröseket és okkereket fest, és óvatos határozottsággal komponál. Szüts régóta a gyöngéd artisztikumával, a tűnődő magabiztosságával emelkedik ki a derékhadból, az érzékenysége és a kultúráltsága pedig már abból az időből emlékezetes, amikor generációjában még egyáltalán nem kellett az érett kort tisztelni. Mindez elegendő előélet ahhoz, hogy a festő olyan képtelenül közönséges témához nyúljon, és olyan reménytelenül festőietlen világot fessen meg sorozatban, mint a panellakótelepek. Húsz kiállított vásznán egyetlen ember, háziállat, jármű és járműroncs sincsen, csupán betonfalak, erkélysorok, iskolarészletek, nyomott, imbecillis garázssorok, és csenevész fák vannak. Itt-ott tükröződő pocsolyák és nagy ablakok – a jelenségnek, mint tudjuk, kiterjedt szak- és szépirodalma van.

Szüts festői jelentései azonban nem a hátrányoshelyzet-szociográfiákat és a macska- meg főzelékszagú szépirodalmat folytatják. A képek szürkék, sőt szürke-fekete gyakran a vásznak belső kerete is, ez a komor árnyalat azonban itt inkább komoly, laza, bolyhos, és izgalmasan változatos felületeket kínál a hámlottfehértől a kormosfeketéig. Ráadásul folyvást belemosódik, beleitatódik valami nem kevésbé tűnődő élénkség, a fehéren kívül némi derengő téglafalvörös, félénken optimista sárga az erkélymellvédeken, kékes a borongó, homogén egen. Mint tudjuk, minden viszonylagos. Ha elfogadtuk már az illúziótlan, tárgyilagos városképet, verőfény-értékű lesz egy napsütötte belső udvar, holott csak a vetülő, szürke árnyékhoz képest dereng, természetlírája lesz a kínlódó fáknak, és játékos tükröződést fedezünk fel a reménytelenül lefolyás nélküli tócsákban. A földszintes garázssorról, a magyar gyarmati építészetnek erről a rémségéről pedig kitetszik, hogy három egyformán szürke bádogajtaja egyetlen képen, a Majális utca 2. címűn rendre vöröses, zöldes, illetve sárgás, csak szürkével leplezi a komoly hang és a festői bravúr.

Szüts Miklós vedutája: Lakótelep, Jázmin utca

Rejtetten, ironikusan konstruktivisták a vásznak. A kíméletlen geometrizmussal végrehajtott lakótelepet, ezt a magáról megfeledkezett tomboló térmértant nem is lehetne kockák, hasábok, síkok nélkül ábrázolni, Szüts képein azonban nemcsak a finom festőiség oldja ho! barátságossá, hol józanul beletörődővé a (rosszul összerótt) derékszög-világot. A festő ugyanazzal a tapintattal és fölénnyel bánik a szerkezettel és a perspektívával, mint a színnel: kubusai masszívan uralkodnak, olykor zakatoló, fenyegető ritmusba rendeződnek, aztán váratlanul feloldódnak a békésebb két dimenzióba, a laza és lazán megfestett síkba – lüktetnek, lélegzenek.

Reálisak, mint a topográfia pontossággal megadott képcímek, azaz, különfélék. Derűsek, mint a napsütötte Majális utca, kihűltek, mint a Víztorony tér, groteszken, kisszerűen otthonosak, mint a Népbolt utca.

Népbolt utca: hol és mikor adtak még efféle neveket a magyar hetvenes éveken kívül – Szüts érti és érzi ezt a világot. És érzi saját korát, korának lehetőségeit is. Hálás fogás volna azzal a ténnyel visszaélni, hogy a modell, ez a panelváros történetesen Kecskeméten van, és a vásznak azon a kecskeméti művésztelepen készültek, ahol egykor a készülődő magyar avantgárd mesterei, Kmetty, Perlrott-Csaba festett futurista öregtemplomot és konstruktivista kálváriát. De Kmettyék akkor, 1912 táján nem tudhatták, hogy mi lesz a sorsa a magyar avantgárdnak és a magyar konstruktivizmusnak. Célszerűbb tehát, ha Szüts Torma utcáján az árva közlekedési tábla, ez a sápadtan rózsaszín szegélyű tárcsa Barcsay hasonló közúti jelzéseit juttatja eszünkbe. Barcsay az ötvenes évek végén még zengő vörös győzelmi jelvényként mutathatta fel ezeket a táblákat szentendrei városképein. Pompás színritmusra lelt még a tartóoszlopukon is, és mögöttük a házsor mindig vaskosan, magabiztosan volt konstruktivista.

Szüts akkor nem volna őszinte, ha fakó tárcsái a Barcsay-szignálokra jobban hasonlítanának. Életminőségről, városképről, hitekről és a festészet helyzetéről akkor nem mondana igazat.

Rózsa Gyula

VÉPS2ABADSÁG
2000 V. 2

jvárosi iskolaválasztás nyűge

fejkvóta minden forintjához hármat ad az önkormányzat

séggel egy sportkomplexumot és egy fürdőt épített. Az önkormányzat konszolidált gazdálkodása egyes dunántúli régiókban talán nem lenne kirívó, Borsodban azonban mindenképpen feltűnő. Csakhogy az utóbbi két évben a gazdasági előny olvadni kezdett. Tiszaújváros rákerült azon települések listájára, amelyektől adóerőképesség címén támogatást vont el a központi költségvetés. Jelen esetben 860 millió forintot, azaz az idei 4,8 milliárdos költségvetés csaknem egyötödét. Így a városban élők személyi jövedelemadójából egyetlen forint sem marad helyben.

Az elvonások miatt Tiszaújvárosban is megszorító intézkedéseket kellett hozni. Farkas Zoltán polgármester azt mondja: ha nem húzzák meg a nadrágszíjat, jövőre hitelfelvételre kényszerülnének azoknak az intézményeknek a működtetéséhez, melyeket éveken át kiemelten támogattak. Az iskolák esetében korábban az állami fejkvóta minden forintját négy forinttal egészítette ki az önkormányzat, amely most hármat ad.

Az intézmények a város vezetőinek szándéka szerint fejlődtek.

Az önkormányzat mostani döntésével sújtott Lórántffy iskola fejlesztésére az utóbbi öt év alatt 300 milliót költött a város. Az iskolában nagy tornaterem és modern felszerelés szolgálja ki a 12 osztályban tanuló 250 gyermek igényeit. A könyvtárban videó-, cd- és programtár is működik. Volt olyan esztendő, amikor az intézmény 26 pedagógusa és 18 technikai alkalmazottja nemcsak 13., hanem 14., 15. és 16. havi fizetést is kapott. Az ide járó gyerekeknek közben átlagosan ezer forintot kellett a menzáért fizetni, az iskolai étkezést ugyanis 70 százalékos támogatásban részesítette a város.

A Lórántffy iskola igazgatója, Bali István – aki egyben az iskolaigazgatók megyei munkaközösségének vezetője – pontosan tudja, hogy Tiszaújvárosban háromszor annyi pénzt fordítottak az iskolák működésére, mint amennyi a Borsod megyei átlag. A Lórántffy iskola tavaly 82 millió forintból gazdálkodott. Ebből 30 milliót az állam adott – ennyit kap minden 250 gyermeket nevelő hasonló intézmény –, 52 milliót pedig az önkormányzat biztosított.

Bali István abban a szerencsés helyzetben volt, hogy az általa vezetett intézményben csak a szakmai problémákkal kellett foglalkozni. Így érthető, hogy az iskolában négy egész fölötti a tanulmányi átlag.

– Tíz éven át nem voltak iskolai körzetek Tiszaújvárosban – fejtegeti Bali István. – Mindenki oda íratta be a gyerekét, ahová akarta. A gyereklétszám csökkent. Az iskolák versengtek a szülők kegyeiért, matematika előnyprogramot, testnevelés- és rajzszakos osztályt, kéttannyelvű képzést hirdettek. A szakmai programok rengeteg költséggel járnak, az utóbbi években azonban a támogatás jelentősen csökkent. Tavalyelőtt 20, a múlt évben 30 százalékkal kevesebbet fordíthattunk dologi kiadásokra. Most, hogy nem indulhat első osztályunk, két tanító munkája feleslegessé vált. Elbocsátás nem lesz, mert átszervezéssel meg tudom oldani, hogy maradjanak, de a következő tanévben ketten megint fölöslegessé válnak. A gyerekeket más iskolákba viszik majd a szülők, a Lórántffy három-négy éven belül kiürül.

Az iskolabezárás kérdése tavaly vetődött fel első alkalommal. Akkor a rosszabb épületben, de nagyobb létszámmal működő Kazinczy iskola megszüntetése került szóba.

– A tüntetés és az éhségsztrájk kivételével a tiltakozás minden lehetséges formájával éltek a szülők és a pedagógusok, az önkormányzat végül meghátrált – mondja Farkas Zoltán. – A lehetőségeink azonban behatároltak. Tíz éve négyezer gyerek járt a tiszaújvárosi iskolákba, a tanulói létszám ma 2200. Tavaly volt egy 13 fős osztályunk. Ezt a város egyszerűen nem engedheti meg magának. Az idén júliusi határidővel az önkormányzat egy-egy intézménnyé vonta össze az öt óvodát, az öt általános iskolát és két középiskolát meg a kollégiumot. Az első osztályok számának korlátozásával felszabadul majd egy iskolaépület, amelyet változatlanul oktatási célokra hasznosíthatunk. A Miskolci Egyetemmel két kar kihelyezéséről tárgyalunk, emellett a munkaügyi központ átképzéseinek is helyet kellett találnunk.

A polgármester azt mondja: ha nem húzzák meg a nadrágszíjat, jövőre hitelfelvételre kényszerülnének azoknak az intézményeknek a működtetéséhez, melyeket éveken át kiemelten támogattak.

De miért a Lórántffy iskolára esett a választás? Ennek egyszerű a magyarázata: ez a legkisebb intézmény, így itt lehet a legkisebb a szülők és a pedagógusok ellenállása.

Az önkormányzat beiskolázási körzetekre osztotta a várost, az intézményeknek a hozzájuk tartozó utcákból kötelező felvenni a jelentkezőket.

– A tiszaújvárosi iskolákba 41 máshol lakó gyerek jár – mondja a polgármester. – A sajóörösi önkormányzat fizet azért, hogy fogadjuk az örösi tanulókat, ők e tekintetben helybelinek számítanak. Miután sok pénzt fordítunk a színvonalas oktatásra, oda kell figyelnünk, hogy ebből elsősorban a helyi gyerekek részesüljenek, és a bejárókat csak a szabad férőhelyekre vegyük fel.

Kérdés azonban, hogy lesz-e szabad férőhely a tiszaújvárosi iskolákban.

Török Dezső legalább tizenöt olyan gyermekről tud, akit falun élő szülei a tiszaújvárosi nagyszülőkhöz, nagybácsikhoz, unokatestvérekhez jelentettek be, csak hogy a gyermek ebben a városban lehessen iskolás.

Még akkor is, ha nem járt iskola-előkészítő tanfolyamra.

Romhányi Tamás

SÁNTS MIKLÓS FEJTŐ

Az első Pesti Polgá

A talán beteget lekötötték, netán leütötték, jobb esetben méregerős pá

1890 körül készült fényképfelvétel

FORRÁS: BUDAPEST ENCIKLOPÉDIA

Több mint kétszáz éve, hogy Haffner Mihály, Pest város tiszti főorvosa kiharcolta a „Szent Rókusnál lévő betegbefogadó ház", az első „Pesti Polgári köz Ispotály", későbbi hivatalos nevén a Szent Rókus Közkórház létesítését. Az ezredfordulón a

boncolás után éppen csak leöblítették kezüket, majd levezettek egy-egy szülést, nem csoda, ha aratott a gyermekágyi láz

Az üres lakótelepek festője

Szürke lakótelepi házak, kihalt utcák – Kecskemét egy festő szemével. A Budapest Galériában nemrégiben megnyílt kiállításon *Szüts Miklós* képei láthatók.

Szüts Miklós 1971 óta fest, voltak csendéletei, festett lepusztult lakónegyedeket, cigánytanyákat, az utóbbi három év kecskeméti termése, a lakótelepi környezet ehhez képest kifejezetten könnyed. Bár az elmúlt húsz évben minden márciust a Művészeti Közalapítvány kecskeméti alkotóházában töltött, mégis csak most érezte úgy, hogy elég éretté vált a város megfestésére. Segítségként először fotót készít, de nem ritka, hogy végül csak egy-egy apró részletet használ fel, például egy különleges árnyékot.

A művész úgy véli, hogy ezeknek az utcáknak, tereknek az ábrázolása csak részben hozza vissza a hatvanas–hetvenes éveket, de ez a környezet valójában ma is körülvesz bennünket. Az egyedi talán csak az, hogy ezeken a képeken nincsenek fák, de nincsenek emberek sem. Hogy miért? – erre nem tud magyarázatot adni a festő. Mint mondta, korábban egyik-másik képre fát is festett, de utána aprólékosan el is tüntette, mert nem illett oda.

A kiállítás a Budapest Galériában (Bp. V., Szabadsajtó út 5.) tekinthető meg május 7-ig hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

Sedró Ágnes

Szűts Miklós: Majális utca 2.

Az első Pesti Polgár

A talán beteget lekötötték, netán leütötték, jobb esetben méregerős pá

1890 körül készült fényképfelvétel

FORRÁS: BUDAPEST ENCIKLOPÉDIA

Több mint kétszáz éve, hogy Haffner Mihály, Pest város tiszti főorvosa kiharcolta a „Szent Rókusnál lévő betegbefogadó ház", az első „Pesti Polgári köz Ispotály", későbbi hivatalos nevén a Szent Rókus Közkórház létesítését. Az ezredfordulón a Szent Rókus Kórház az első olyan fővárosi intézmény, amely mind a járó-, mind a

boncolás után éppen csak leöblítették kezüket, majd levezettek egy-egy szülést, nem csoda, ha aratott a gyermekágyi láz.

Az üres lakótelepek festője

Szürke lakótelepi házak, kihalt utcák – Kecskemét egy festő szemével. A Budapest Galériában nemrégiben megnyílt kiállításon *Szüts Miklós* képei láthatók.

Szüts Miklós 1971 óta fest, voltak csendéletei, festett lepusztult lakónegyedeket, cigánytanyákat, az utóbbi három év kecskeméti termése, a lakótelepi környezet ehhez képest kifejezetten könnyed. Bár az elmúlt húsz évben minden márciust a Művészeti Közalapítvány kecskeméti alkotóházában töltött, mégis csak most érezte úgy, hogy elég érette vált a város megfestésére. Segítségként először fotót készít, de nem ritka, hogy végül csak egy-egy apró részletet használ fel, például egy különleges árnyékot.

A művész úgy véli, hogy ezeknek az utcáknak, tereknek az ábrázolása csak részben hozza vissza a hatvanas–hetvenes éveket, de ez a környezet valójában ma is körülvesz bennünket. Az egyedi talán csak az, hogy ezeken a képeken nincsenek fák, de nincsenek emberek sem. Hogy miért? – erre nem tud magyarázatot adni a festő. Mint mondta, korábban egyik-másik képre fát is festett, de utána aprólékosan el is tüntette, mert nem illett oda.

A kiállítás a Budapest Galériában (Bp. V., Szabadsajtó út 5.) tekinthető meg május 7-ig hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

Sedró Ágnes

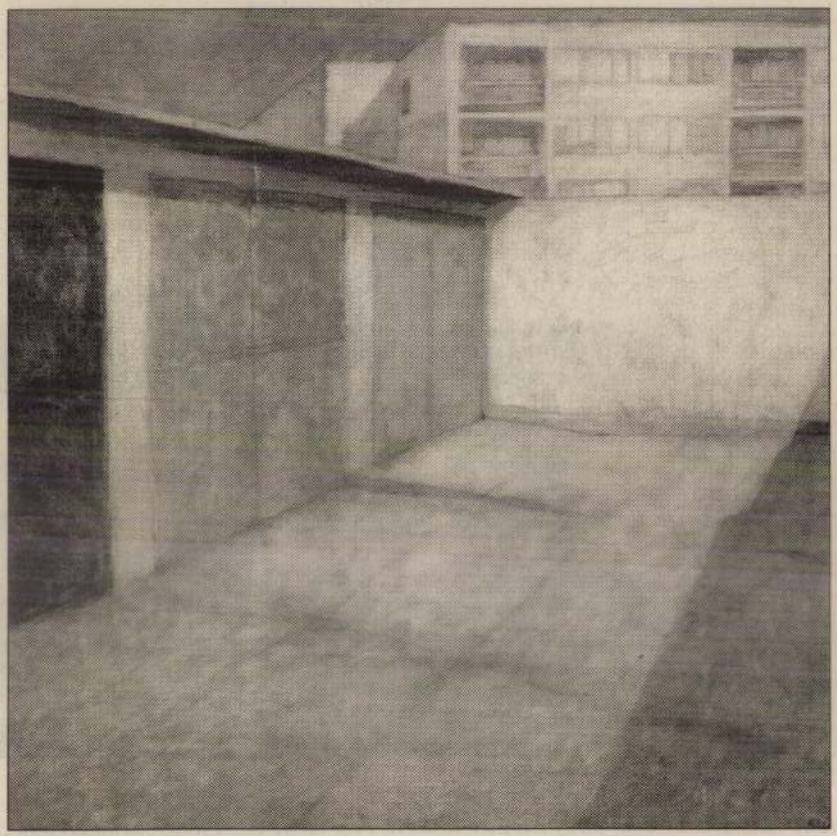

Szűts Miklós: Majális utca 2.

A Budapest Galéria meghívja Önt

Szüts Miklós

festőművész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Kiállítóterembe
(Budapest V., Szabad sajtó út 5.)

2000. április 4-én, kedden 18 órára

A kiállítást megnyitja

Závada Pál

író

Megtekinthető 2000. május 7-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

s z ü t s m i k l ó s

Samu Géza (1947–1990)
Szarvasteknő 1970
fa, 243×116×27 cm
A MNG tulajdona, Bp.

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Samu Géza (1947–1990)
Nagynéném vajat köpül 1972
tölgyfa, akácfa, nyárfa 137×30×30 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

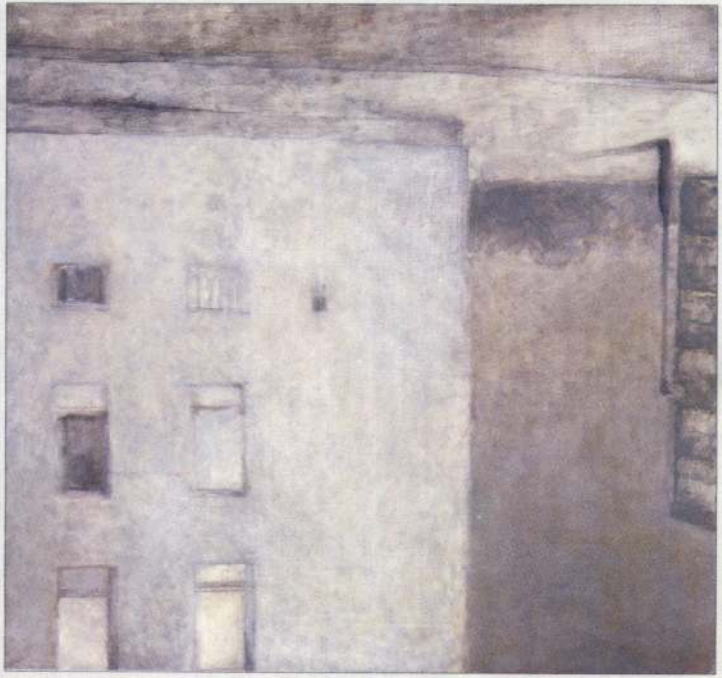

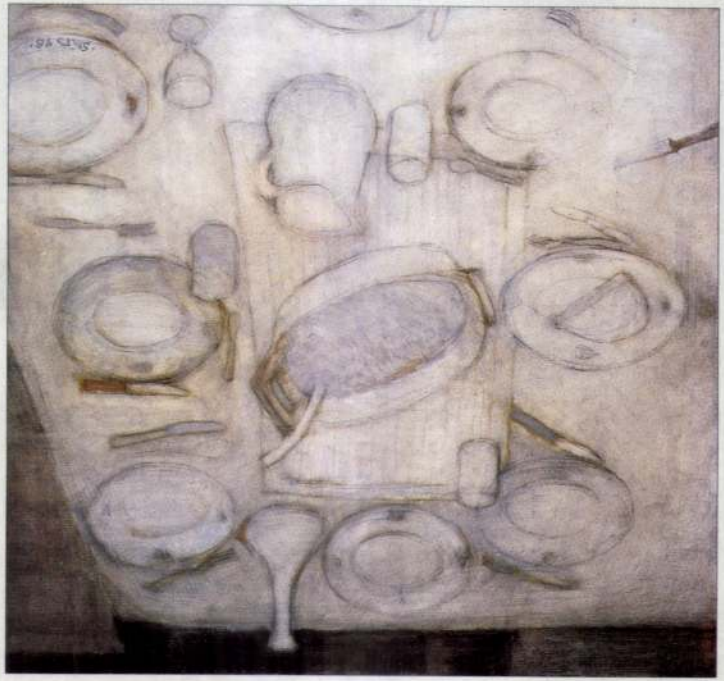

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Szüts Miklós (1945–)
Vacsora IV. 1998
vászon, olaj 80×85 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Szüts Miklós (1945–)
Lakótelep – Víztorony tér 1999
vászon, olaj 80×85 cm

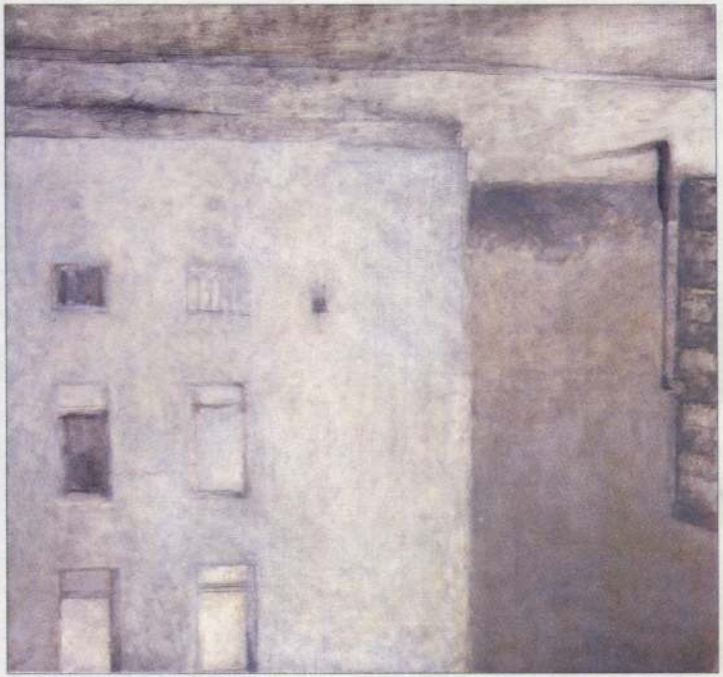

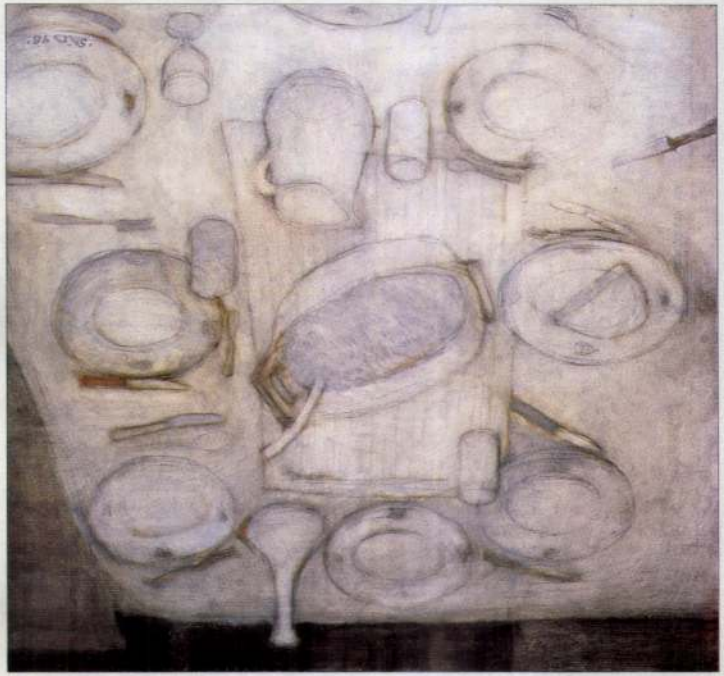

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Szüts Miklós (1945–)
Vacsora IV. 1998
vászon, olaj 80×85 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Szüts Miklós (1945–)
Lakótelep – Víztorony tér 1999
vászon, olaj 80×85 cm

Szabó Miklós

Az antiliberális liberalizmus

Csizmadia Ervin könyve, amint címe is világosan kimondja, azt állítja, hogy Magyarországon két liberális párt van. Elméleti szempontból nézve mindkettő autentikusan liberális, mindkettő megfelel a liberalizmus követelményeinek. A lényegi különbség köztük, hogy az egyik politikai értelemben életképtelen, a másik viszont életképes. Az olvasó valószínűleg nem fog meglepődni azon, hogy Csizmadia a Fideszt és nem az SZDSZ-t tartja életképesnek.

Az erősen elméleti beállítottságú politikai elemző könyve nem az első bírálat Fidesz részről az SZDSZ-szel szemben. Csizmadia összes írásában igyekszik pártatlan elemzőként viselkedni ugyan, s ez a szándéka őszintének hat, de nehéz pártatlannak tekinteni egy szerzőt, aki 1990 és 1999 között írt írásaiban minden konkrét alkalommal a Fidesz, és soha semmikor sem az SZDSZ javára ítél. A kötetben közölt írásokból kiderül, hogy ez az ítélet nem esetlegesen alakult pártkötődés következménye, hanem a politikáról alkotott felfogásából szervesen következik.

Csizmadia nem annak a jobboldalnak a szemszögéből bírálja az SZDSZ-t, amely jobboldalt az első parlamenti ciklus idején MDF-nek hívtak, a második ciklus idején ellenzéken összevissza minden akkori ellenzéki párt nevén, és amelyet ma Fideszként ismerünk. Cs. E. valóban megkísérli, hogy az SZDSZ-szel szemben megkonstruáljon egy Fidesz-liberalizmust, és annak álláspontjáról bírál. Üdítően különbözik abban a szokványos SZDSZ-kritikáktól, hogy nem az úri Magyarországot visszasíró, ezeréves dicsőséggel handabandázó, ma már alig leplezett irredenta nacionalizmus gyűlöletét ontja a demokratikus ellenzék utódpártjára, és nem is elvadult antikommunizmus motiválja. Cs. E. is igenli az 1945 előtti Magyarországot, s még inkább igenli annak igenlőit, de nem érzelmi azonosulás okából, hanem más szemponttól vezettetve.

A rendező elv, amely szerint a rendszerváltás utáni Magyarország politikai viszonyait értelmezi, a kormányzásképesség. Cs. E. nem csupán igenli a kormányzásképességet, hanem minden más szempont fölé helyezi. A szempont termékeny is lehet, hiszen a kormányképesség a stabil politikai struktúrájú nyugati országokban is döntő szempont. A zöld pártok támogatottsága jóval nagyobb, mint választási eredményeik, mert híveik kormányzásra képtelennek tartják őket, s ezért a legesélyesebb kormányképes baloldali pártra szavaznak. Rendszerváltási időszakban még jogosultabb a kormányképesség szempontja. Nyugaton az egymással szemben álló jelentős pártok mindegyike kormányképes – a választó számára, amikor választ közülük, ez a szempont nem játszik szerepet. A rendszerváltás újonnan keletkezett pártjai esetében azonban ez a szempont kétségtelenül nagy szerepet játszik. Ami erőltetett: hogy a két összehasonlított párt esetében a kormányképesség kérdését összekapcsolja a liberalizmus kérdésével. Kiindulása az, hogy karakteréből adódóan az SZDSZ kormányképtelen. A demokratikus ellenzék monográfusa valószínűleg az egykori rendszerellenzékről alakította ki ezt a képet, s vitte át az utódpártra. Vele szemben kellett a Fideszben megtalálnia azt az ellenpártot, amely kormányképes, de mégsem a vadregényes MDF-nacionalizmust jelenti.

A kísérlet máből 1990-ig visszatekintve bizarr. Ha meg akarja különböztetni a Fideszt az MDF-provinciliz-

ANNA FOGALMAZÁSA ANYÁK NAPJÁRA.

Az én anyukám

A mama kirándulásunkon nagyon lassú volt. A mamának jó ízlése van. Nagyon engedelmes. Utál hányni. Mama, most is milyen finomat főztél! A papával sokszor hülyéskedik. Hurrá, még csak olvasó szemüveg kell neki! Néha a fenekünkre csap. A mama már 40-éves pedig csak 32-esnek látszik. És szerintem nagyon jól főz.

(levél Norvégiába W. G.-nek és L. P.-nek)

(...) Kérdeztetek E.-ről. Érjétek be ennyivel: irigylem a teát, amit iszik, a járdát, amin jár és a villamosbérletet a zsebében. Merthogy persze gyönyörű, mint egy zöldhullám a Nagykörúton, meg okos, meg nyugodt, meg – néha – vidám, imádja a vonósnégyeseket és a paradicsomos káposztát. Sajnos többnyire jó képeket fest. És mesélhetnék róla napestig. Például kicsücsközi mosás előtt az ágyneműt. Ez azt jelenti, hogy mosás előtt ki kell fordítani a huzatot és kiszedegetni a csücskökben összegyűlt szöszöket... És a falra szögezi fel a készen, alapozottan vett (brrr!) vásznat, és úgy fest rá. És fenékig érő hosszú barna haja van. És néha énekel álmában (ébren soha!). És azt mondta a múltkor: már harmadszor forrasztom meg ennek a hangfalnak a csatlakozását...(!) És jó nagy disznóól van a műtermében. És spórolós, és mindig van pénze (és már nekem is mindig van pénzem). És esténként egy Otello nevű társasjátékot játszunk, és közben szeszt vedelünk, és időnként ronggyá verem és időnként ronggyá ver. És már ötödször főz paradicsomos húst (kurvára unom)... Szóval ő V. E.

Ölellek mindkettőtöket

M.

(V. D.-nek)

Tanultam Liztől egy új angol jelzőt, magyarul leginkább proccnak mondanám: POSH people: azok az emberek, akiknek annyi pénzük volt a gyarmati időkben, hogy úgy vették a hajójegyet, hogy kabinjuk mindig a napos oldalon legyen, azaz odafelé a hajó bal oldalán (Port Side) visszafelé pedig a jobb (Starboard) oldalon. Tehát ez egy egyszerű rövidítés: **p**ort **o**ut **s**tarboard **h**ome. Hiába, ahol Birodalom volt...

(V. D.-től)

– Köszönöm kedves invitálását egy közös csoportkiállításra.
Van-e édesebb kép, mint egy retikülje fölé hajló leány látványa?
– És van-e rondább, mint egy ilyen retikül belseje?
Nomármost melyik igaz?
Tű(nő)dőgyulladásom magányából:
Híve: Váli Dezső

(Sz. E.-től, Kecskemétre)

Kedves Papa

Nagyon szégyenlem magam, hogy nem írtam, de nem volt ihletem. Ma viszont sok érdekes dolog történt, amit le tudok írni. Például a nyelvtan felmérőm ötös lett. Megírtuk a környezet dolgozatot. És pont máma mondták a hülye fiúk, hogy megvernek. Mikor ebéd után hazafelé mentem, több lány kísért, mert már előre tudtuk az egészet, ezek a hülyék meg két oldalról belém rúgtak. Az utóbbi napokban a Bulyákiba meg a Gazsóba és a Kirillába vannak beleesve a fiúk. Kaptak is egy osztályfőnökit. Most már Csók

Eszter

Építési és Városfejlesztési Minisztérium
Somogyi László miniszter elvtárs

Tisztelt Miniszter Elvtárs!

Hónapok óta egy ördögi körben bolyongunk, és úgy hisszük, csak az Ön segítségével törhetünk ki belőle.

Szabadfoglalkozású képzőművészek/iparművészek vagyunk, lakásunk nincs. A VI. kerületi Ingatlankezelő Vállalat segítségével találtunk egy beépíthető tetőteret a Liszt Ferenc tér 4. sz. alatt. A VI. ker. Tanács VB. Előzetes Határozata alapján ezt a tetőteret ki is utalná nekünk, ha – miután a tetőtérbe 4 lakás építhető – az ide vonatkozó rendelet értelmében munkahelyünk kérné a bérlőkijelölési jogot.

Mindannyian a Művészeti Alap tagjai vagyunk. A Művészeti Alap a bérlőkijelölési jog kérését visszautasította, azzal az indoklással, hogy viszonyunk a Művészeti Alappal tagsági, és nem munkaviszony, így kérésünk teljesítése jogszabályellenes lenne. Személyi igazolványunkban, a munkahely rovatban természetesen a Művészeti Alap szerepel, más munkahelyünk nincs. A VI. kerületi Tanács ügyünket messzemenően támogatja, de köti kezét a rendelet...

Kérjük, adjon felmentést ezúttal a rendelet alól, hogy a VI. ker. Tanács az előzetes építési engedélyt számunkra, mint magánemberek számára közvetlenül kiadhassa.

85.06.15.

H. Zs. Keramikusművész / L. Zs. Porcelántervező-művész / P. Gy. grafikusművész / Sz. M. festőművész / V. E. festőművész

(Nem adott.)

(M. G.-nek)

85.01.12.

Hideg van mostanában Édesúr.

A távfűtés sem hatol elég mélyre. Még 184 napot lakhatunk itt a háztetőn.

Kilátás? Hát a távfűtőművekre, meg a Dunára, sok jégtáblára. A hidak alá már alig látni innen el.

Tanítás fáraszt. Bár többnyire jól csinálom.

Képek? Kaparászom. A tavaszi nagy kollázsok után az olajfestés nagyon csikorog.

Rosszkedvem van.

Pedig ma csináltam egy szép fürdőszobapolcot. Új fűrésszel, hozta a Jézuska. És ötszázért vettem új ecseteket.

Pedig a Kocsis Zoli zongorál itten.

és teát is iszom.

és mégis.

M. G. válasza egy szovjet képeslapon: ***A. Kozlov:*** *Parad na krasznoj plosagyi 7 nojabrja 1941 g.*

T. Szüts Úr, sikerült néhány igen szép művészi képeslapot beszereznem, így válaszolhatok Önnek depressziós levelére. A hideg kedvező a jegesmedvének, de mi nem vagyunk j. medve. Új fűrész jól fűrészel, de nem fárasztó? Csak a tanítás? (...) az idő most enyhébb, de jön ismét a hideg. Májusig kell csak türelemmel lenni.

Üdv. M. G. lakberendező

tartást tartani az urna elhelyezése alkalmából tilos. Én a temető igazgatójának kérdésére lazán azt mondtam, hogy a család lesz ott. Nagy család vagyunk. Persze azért lesz pap is (volt osztályfőnököm), csak civilben, aki a sírt beszenteli. Véleményem szerint bárki, aki az Öreget szerette, tisztelte, nyugodtan eljöhet, legfeljebb a temető igazgatója engem megdorgál, ha nem elképzelése szerint zajlott volna le az urna elhelyezése. Mondd már: engem már úgyis hivatalból eltemet a Képzőművészek Szövetsége, legfeljebb nem a Nemzeti Panteonban.

(K. J.-nak, születésnapjára)

Pajtikám,

Ahogy kezdődött: felnőtt voltál (évekig egy padban ültünk a gimnáziumban). Rajongtál Castróért, a dzsesszzenéért, a gitárért és (minden harc ellenére) apádért. Lenyűgözően rossz tanuló voltál, amilyen én soha nem mertem lenni, nem is beszélve múltadról: már iskolai kicsapások, ipari tanulóság, magánvizsgák és egyéb borzongató rémségek voltak mögötted. Tízóraid – sokszor cseréltünk – mindig vékonyra vágott és külön-külön megvajazott kenyérszeletekből állt, és még közte is mindig volt valami!

Katit is tőled kaptam. *(J. nővére, évekig legjobb barátom, néhány év múlva halálra gázolta egy autó Siófokon.)*

És közben meg is szoktuk egymást, ahogy megszokja az ember a bal lábát. Történeteid némelyikét sajátomként mesélem évtizedek óta (hogy egyszer autóstoppolás során egy lóhúzta halottaskocsi vett fel Dunaújvárosban...)

Azután

Megházasodtunk (Kiss Zoli kabátjában), gyerekeket akartunk, nagypocakú feleségeinkkel a Dunára jártunk esténként fürdeni, és amerikai cigarettát kezdtünk el szívni, és elfelejtettük a berúgás gyönyörűségét, és gyomorfájósak lettünk, szakmánk lett, lakásunk és életformánk, szokásaink és rigolyáink, mint a rohadt reggeli kakaó, amit csak Te tudsz megfőzni a gyerekeknek,

sokszor segíthettél és segítettél

És árkot ástunk a vízvezetéknek s a gödörben állva meglepve konstatáltuk, hogy már évek óta nem beszélgettünk. Szóval telnek-múlnak az évek, és alig-alig jut eszünkbe, hogy bal lábunk nélkül bizony furcsa járás esnék.

Isten éltessen hát

M.

(J. K.-tól)

Bátyókám, ne sírj, ugye?

Néhány mondatot mondtál a folyosón az ecetfát bámulva unott-hajszoltan, ahogy szoktad, nekem azóta is a fülemben kacskaringóznak.

Zsófival befejeztük A Pál utcai fiúkat, mikor visszakérdeztem, kiderült, nem emlékezett, hogy csata is volt benne, meg hogy hogyan fázott meg Nemecsek. A haldoklási részt viszont újra akarta hallani, onnan, hogy

Meg azt is akartam kérdezni Tőled, hogy miért olyan szívenütő eredeti nyelven ez a mondat: „aber es ist schon ein zu weites Feld..." Persze a zu weites Feldek már önmagukban is...

Szia, reméllek

K.

(most értettem meg, mi történt veled, veletek)

(D. L.-nek, Angliába)

Dear David,
Still alive.

Szakmáról. Anyagi nehézségek, erkölcsi sikerek. Egy hónap alatt húsz új kép, ebből legalább 10 nagyon jó. Találtam egy utat, ami enyém, és végre egyszer nyugodtan és magabiztosan dolgozom. 70×100 cm-es és ennél nagyobb papír kollázsok, pasztellel színezve. Majd küldök egy-két fotót. Márciusban országos kiállítás nyílt Pesten, nagy tolongás, 700-nál több beadott és kb. 250 kiállított kép, harminc képet meg is vásárolt az Állambácsi. Nos, ebből a harmincból egy az enyém. Tehát a hivatalos vélemény szerint 84 márciusában a harminc legjobb festő közé tartozom. Igaz, ami igaz: nagyon örültem. Most az egyszer végre jó szemük volt... Nincs az az olcsó siker vagy dicséret, aminek ne örülne az ember.

Kitaláltam egy csapatot: hét ember, többnyire festők, most ennek a csoportnak szervezek egy kanadai kiállítást a jövő évre. Azt hiszem, húzós, jó kis társaság. *(A kanadai kiállításból végül nem lett semmi, lett viszont kiállítás az Ernst Múzeumban: 7 művész címmel: Bakos Ildikó, Böröcz András, El Kazovszkij, Szüts M., Váli Dezső, Vojnich Erzsébet, ef. Zámbó István.)* Június 7-én nyílik kiállításom Szentendrén. Életünk egyébként: érzelmi zűrzavarok, kapott-adott szenvedések. Erről majd egyszer máskor, egyszer majd... öregen, bölcsen, mosolyogva.

Lányok nőnek, okosodnak. Próbálom nem megóvni őket semmi közepes szenvedéstől: jobb, ha időben edződnek. Barátaim (akiket ismersz): Mari nyugodt és mosolygós. Kékszemű kislánya már kétéves, új férje kedves jó barátom. Nagyon jól élnek. János tehetséges és sikeres, mint mindig, és mégis kedves, mint mindig. Úgy tud gazdag lenni, hogy sohasem kell irigyelni, sem utálni.

L. és G.: két szép és kedves lánygyerek, két szép, okos és kedves szülő: hideg szíszegő gyűlölködés nap nap után. Mindkettőjüket nagyon szeretem, nagyon sajnálom, és persze semmit nem tudok rajtuk (sem) segíteni.

Talán az évek?

Múlnak ugyanis rendben, csak azt a híres, ígért bölcsességet, amit állítólag cserbenhagyott vágyainkért, elárult szerelmeinkért kapunk cserébe: azt nem látom közeledni. Szeretném hinni, hogy jó képek az e világi fizetségem.

Végzem nyafogós soraim, jó lenne már egyszer egy pohár bor mellett békességben szót váltani veled.

Ölel: M. Ostblock

Budapest Főv. Tanácsa Végrehajtó Bizottságának
Közmű- és Mélyépítési Főigazgatósága
T. Főigazgatóság!

Hivatkozással a mellékelt 1997. december 15-én kelt levelükre kérem, hogy nagybátyám, néhai dr. Degré Alajos hamvainak elhelyezéséhez a Mező Imre úti Köztemetőben, a temető 1/34 parcellájának 3. Sor 24 sz. sírhelyére a betemetkezési engedélyt kiadni szíveskedjenek. Elhunyt nagybátyám a fent említett sírhelyben nyugvó Degré Alajosnak unokája. Mellékelem a temető igazolását a sír állapotára vonatkozólag.

84.04.18.
Sz.M.lakcím

Kedves B. Á.

Lojzi bácsi hamvainak elhelyezéséhez a szükséges engedélyeket megszereztem. (Főv. Tan. Nemzeti Panteon.)

Betemetkezésnek hívják. A temető hivatalos regulája szerint bármiféle szer-

natok sem járnak, csak az éjszakai bojler órája ketyeg vadul, de ő is mindhiába, mert négy évvel ezelőtt leszedtem róla a plombát, kiszereltem belőle a kis ütköző-csavart, és azóta éjjel-nappal dolgoznia kell.

Próbálkoztam a Józseffel: nem hallottam.

Este 9 óra óta hajtogatom, néha még álmomban is: legyen meg a Te akaratod... (és csak néha, tán egyszer gondoltam belé sunyin: nem akarhatnád azt, amit én?)

Megyek, lerámolom az edényeket a szárítóról, mosogatni sajnos mindent elmosogattam az este, esetleg vasalhatnék, csak abba meg mindig beleakad a hálóingem ujja.

Vagy esetleg mégis írok egy levelet E.-nek, könnyen az utolsót.

Holnapután kiállításom nyílik. Holnap, azaz ma salgótarjáni beadás.

Reggel időben ki kell rakni a szemetet, hogy elvigyék.

Szia

(V. E.-nek)

Mit lehetne még? Talán a harag. Esetleg kapargathatom – mint Jákob – képzeletbeli ótvaraimat. Kétszáznegyvenhét nap, kilenc kapott levél: lehet, hogy már semmit sem tehetek ellened? Pontosan koppanó szavak: ne gyere... semmi szükség... sokáig nem akarlak... isten veled... Lehet, hogy egyszerűen csak irigykedem? A szakszerűség mindig lenyűgöz. Hiánynak kaptalak, hiánynak veszítlek el. Adósságomra bizonyára hosszú részletfizetési kedvezményt kapok.

(V. E.-nek)

98 és már megint egy levél, éjszaka kettő körül, valamikor június 4–5. között a nyolcvanas évek derekán, és könnyen lehet, hogy már posztumusz vagy postfestam, mire megkapod, amolyan fiókborító.

Van valami történet, azt hiszem, Anatol France és Gide vitatkoztak, hogy van-e túlvilág, és megegyeztek abban, hogy amelyikük előbb meghal, az értesíti a még élő másikat, amennyiben van honnan értesíteni. Nos egy napon meghalt A. France, és Gide másnap kapott egy táviratot kb. ezzel a szöveggel: a fogadást én nyertem, ölel A. F. Azért az mókás, hogy mire a bajszos postás ezt a levelet kezedbe adja, már eldőlt életünk. Én meg még itt szöszmötölök éjnek évadján. Mit nem mondtam még? Irigylem Deskét, ő sétálni fog karonfogva Klee-vel, és szeretheti majd Zsófiát is, nekünk csak itt és most (nem) adatott.

Megpróbálok a 9-es komppal átmenni Szentendrére, megpróbálok majd onnan sem telefonálni, megpróbálok... KedvesEm.

(P. Zs.-nek)

Édes Zsigi, örültem levelednek. S hogy egy mondatodra válaszoljak: Déry egyszerűen (és undorral) **életkedv**nek titulálja azt a nagyszerű-förtelmes tulajdonságunkat, mely mindenféle fonat-hiátus ellenére mégiscsak a levegőben tart, ég és föld közt nyúladozván, mint az ökörnyál.

Íme mai napom egyetlen szellemi terméke, egy mondat (és félek, hogy ezt is loptam valahonnan): emlékké rohadunk már végre, kedvesem?

Tíz éve, amikor Kővágóörsön kettesben pásztoroltunk számtalan gyereket, tanultam tőled egy mondatot, te meg a nagy gondolkodó Tuskó Hopkinstól: „tartsuk tiszteletben embertársaink elmebaját". Azóta is állandóan próbálom használni. Ölel: M.

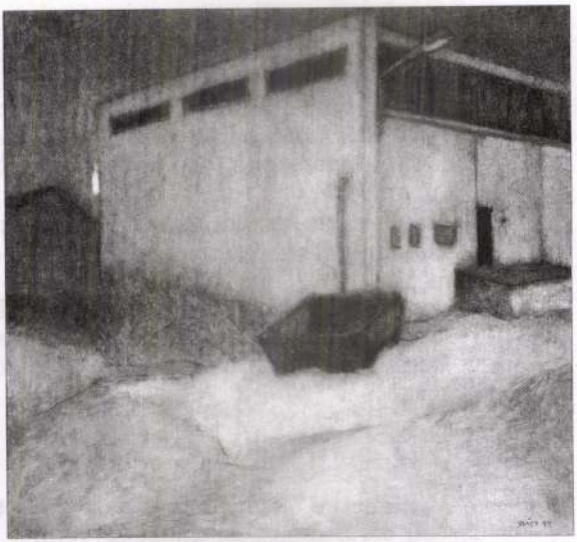

Lakótelep – Borbolya utca 1999

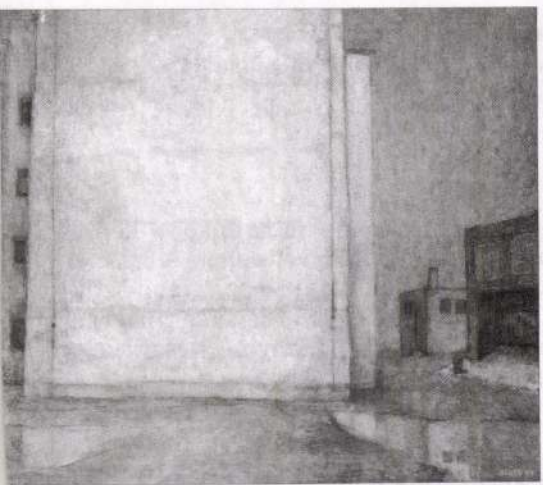

Lakótelep – Iskola utca 1999

Csendélet üvegpohárral 1996

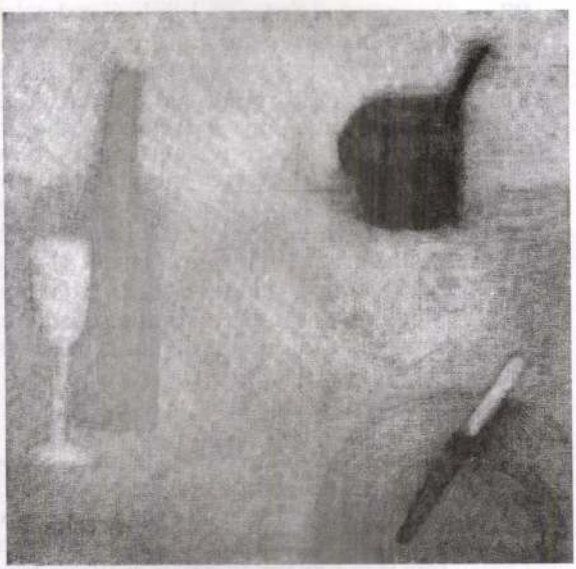

Csendélet ezüst késsel 1996

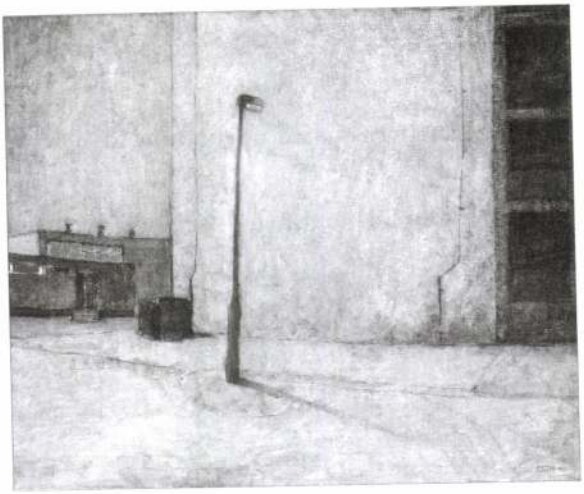

Lakótelep – Kossuth utca 1999

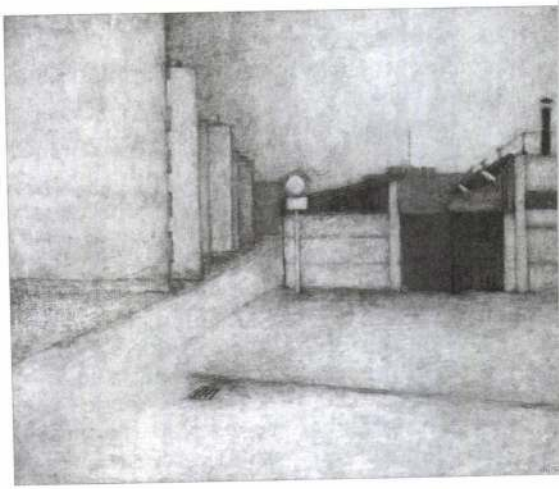

Lakótelep – Torma utca 1999

Lakótelep – Béke utca 1999

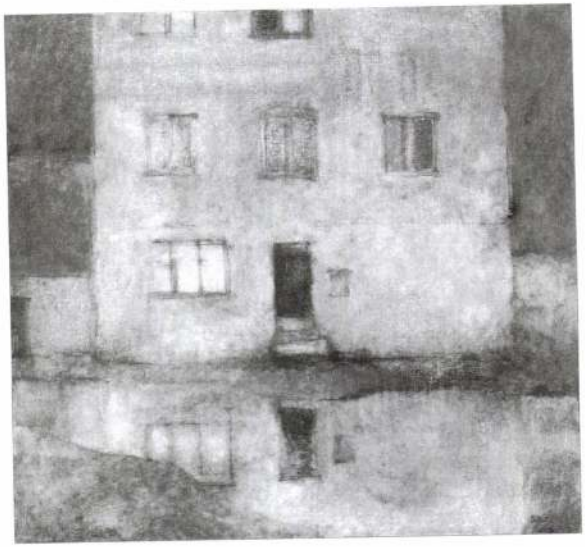

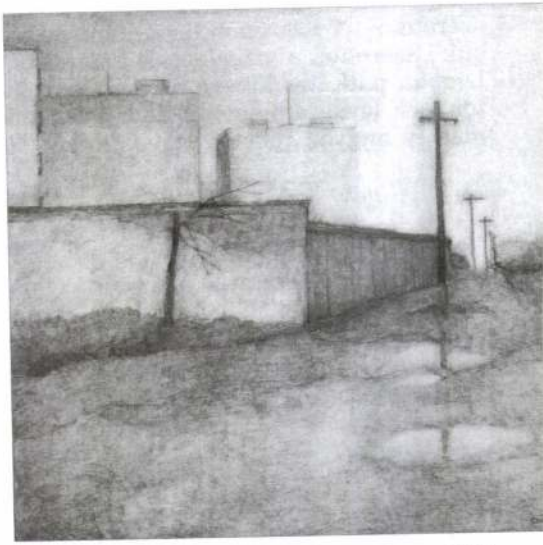

Lakótelep – Napsugár utca 1999

(K. Z.-nak)

Kedves Zoli,
Napokig készültem új lemezedre, a Chopin-keringőkre.
Nem tetszik. Nem tetszik, mert kívülálló vagy és fölényes. Látod ugyan magad körül ezt az egész tolongást, de azt mondod: semmi közöm hozzá.
Mint egy bogárgyűjtő.
Nem tetszik, mert nincs honnan és nincs hová. Nincs rolós tolltartó és születésnapi bicikli.
Gyere hát közénk, majszoljunk együtt kristálycukorral megszórt túrós palacsintát.
Szeretettel Sz. M.
Ps. A mellékelt iskolai fogalmazást nagyobbik (8 éves) lányom írta.

„Legkedveseb álatom
Szép fehér és fekete egereink vanak. Nagyon kedves az arca. Apró lábai vannak. A tenyerembe belefér ető. Az a rossz tulajdonságai vannak az egereinknek hogy mindig kiugrálnak a teráriumból, és egy csomót a párnán találtunk meg. Nekem a mama egerem a legkedvesebb. Mer az soha nem megy ki csak a gyerekeivel törődik. Mostis terhes volt és nagy volt a hasa. De csak három maradt meg, és egyet megevett mert döglött volt. De egyet mi húztunk le a vécébe. Két fehér van és egy fekete. Én nagyon szeretem őket nem tudom a többi ember mért nem."

(N. P.-nek)

Mon Cher Pierre,
Ajánlom a mostani Filmvilágot, BI. talált benne Buñueltől egy listát, olyan szeretem-nemszeretem félét, amit mi is csináltunk. Jó. (A miénk is.) Kedvcsinálásul: „Szeretem a vízisiklót és különösen a patkányt. Egész életemben volt a közelemben patkány, kivéve az utóbbi éveket. Teljesen megszelídítettem őket, a legtöbbnek levágtam egy darabot a farkából: nagyon csúnya a patkány farka. Izgalmas és nagyon rokonszenves állat."

(V. E.-nek)

péntek, kb. tizenkettedike
Elindultam keresztül a szobán.
Felszedtem egy félig szívott csikket az asztalról.
A gyufásdoboz mellette állt a hamutartóban.
Kósza mozdulattal kihajítom a csikket az ablakon.
Ötvenhárom órája nem gyújtottam rá.

(V. D.-nek)

des,
éjjel negyed kettő, június negyedikén, illetve már ötödikén, nyolcvannégyben.
Az imént azt álmodtam: hívtam egy lányt, éljen velem. Csöndesen, nyugodtan nemet mondott, ettől aztán vad szívdobogással felébredtem. Ettem két túrós palacsintát kristálycukorral megszórva és ittam hozzá egy pohár tejet.
És most üldögélek a szobámban, mint mindig: cigarettázom, félek az infarktustól, mert ez a cigaretta ma már legalább az ötvenedik. Igazi csend van, már a vo-

tek, alatta redőnyös iratszekrény, rajta 32 üvegben szögek, facsavarok, colstok, színes tusok, tinták, dobozban rajztollak, fekete tus, Rotring kimosó, Rotring csőtollkészlet, sorozat színes ecoline, dobozban színes temperák, köcsögben ecsetek tushoz, tíz Nescafés üveg, bennük mastix gyanta, ceruzák, golyóstollak, schnitzerek, üvegvágó, réz- és linómetsző szerszámok. Nescafé, teáskanna, tea, kanalak, bögrék, radírok.

A fiókokban: szitafestékek, szitaselyem, fixatív, mistic-spray, fényérzékeny szita-emulzió, Ulano film, fenőkövek, raklik, Gevaert síkfilmek, doku-fotók (grafikához), doku papír, rézlemezek, polírpapírok, csiszoló-vásznak, papír ragszalag (széles, nyomatfeszítéshez), rajzkréták, szén, pittkréták, pasztellkréták, színes filctollak, asztalosipari szakkönyvek, vonalzók, körzők, akvarell festékek, ecsetek, festmény-grafika-akvarell-nyilvántartó könyvek, diapozitívek saját képeimről, egyéb diák előadásokhoz, maradék vásznak, géz (fűtőolajszűréshez), rézkarcdúcok, polírozott rézlemezek, linó-dúcok, új linó lemezek.

A sarokban: felszerelendő fénycsőarmatúrák, 50 méter kábel, festőkocsim: benne – dobozokban – olajfestékek, rajta festéktubusok, ecsetek, szikkatív, festőkések, konzervhamutartó, ecsetmosó doboz petróleummal, festőszer martinisüvegben.

A falon Váli-fotók: párizsi bérházak, Harangvölgy, a kolozsvári kőangyal.

Az ablakban zuhogó hóesés (reggel óta 12 cm hó a kocsim tetején), az ablak alatt szemetes kartondoboz.

Asztal (két rajzbakon), rajta: olló, 6 db konzerv-hamutartó, friss színes diák, karton háromszög fotózáshoz, fehér tus, toll, cigaretta, UHU ragasztó, Juli bűvös üvegköve (amitől szebb képeket fogok festeni), egy tubus mustár, gyufák, egy pohár kihűlt forralt bor, vonalzók, Bulgáriában készült szörnyű fotók, üres fekete paszpartuk, újságcikkkivágások, golyóstollak, rég megválaszolatlan levelek, asztali lámpa, akvarelldoboz. Az ablakok közt a falon fotó: Pablo keménykalapban, műorral és bajusszal, egy cédula: Wittgenstein téved! felirattal,

nem működő konnektor, a sarokban nagy csomag, fóliában: nyúlenyvvel ragasztott vadkörte-dúcok fametszethez (egy öreg asztalostól vettem Debrecenben), rajta deszka és azon: vinkli-vas, pillanatszorítók, petróleum, denszesz, terpentin (1 liter: 75 Ft!), lenolaj, enyves fazék, fehér és fekete wallkyd, sellak, méhviasz, velencei terpentin, Gesso alapozó, hintőpor, gumikesztyű, diófapác oldat, geralit, szita-kimosó, benzin.

Festőállvány, mögötte a falon: diázandó képek jegyzéke, ajtó, rajta felirat: Bakos Ildikó szobrászművész, olajkályha, antikoksz-dobozok.

A galérián: famentes merített papírok, Schöller kartonok, lécek, antik keretek, rajzpapírok, pausz, műanyag lefolyócsődarabok rajzcsomagoláshoz, gyantázó szekrény akvatintához, saját keretek, offset filmek.

Alatta átfestendő régi képek, hosszabbító zsinórok, fűrészgép, saját kiállítási plakátjaim, aktuális meghívók, katalógusok.

Rézkarcnyomó-gép, rajta telefon (06 27 10-375), papírok, hamutartó, a falon Rothko: Light red over black 70×100-as reprodukciója, telefonszámok, jegyzett beszélgetések, London metrótérképe, a nyomógép alatt litográf-kövek, újságpapír kötegek, műanyag bili, villanyrezsó.

A műterem közepén összecsukható bakok, rajta deszkák, a másik fal mellett üres és alapozott farostlemezek.

Valamint 57 db festmény, 34 akvarell és 372 db grafikai nyomat.

(V. D.-nek)

D,

az elmúlt napokban sokat sírtam, és sokat könyörögtem. Szűkölő kutya vagyok. Bécs, 82.12.01.

(Anyámnak Kecskemétről)

szombat délelőtt. Itt aztán mindegy, hogy kedd van vagy szombat, és mégsem. Talán a zajok szombat délelőtt mások, mint hétköznap.

Drága Bozsinkem, abált szalonnát adnak reggelire vajjal. Egzotikus nép ez az alföldi. Hízom – gondolom –, mint a disznó. Viszont változatlanul nem dohányzom (ezt kellene még hússzor leírnom, hiszen messze ez a legjelentősebb esemény az életemben az elmúlt hetekben).

Máris gusztustalanul sok képet festettem és még csak nem is feltétlenül mind rossz. Kaptam levelet hazulról. Zajlik az élet. Műtermünkbe Gombáson betörtek. Holnap jelmezbál lesz a csajoknak: Eszterék, az egész osztály közösen nagy hernyó lesznek, csíkos zokniban, hosszú molinóvégbe bújva (ezt én adtam), és az első gyereken lesz egy nagy papírmasé fej, amit I. csinál(t?).

Emlékszel Balogh Péterre? A grafikára jártunk együtt, fantasztikusan tudott rajzolni, mindig állatokat rajzolt, meg vadászatot... Főbe lőtte magát, kedden volt a temetése. Sajnálom. Szerettem.

Isten veled, Mamánkám.

(Postai levlap Juli lányomtól Kecskemétre)

Apu *(soha nem hívtak így)*
Most a furujával foglalkozom
Remélem Te is jól érzed MAgad
Csók Juli

(V. D.-nek)

Figyelj,

Gy. P. tegnap fúrta Cs. Szabót: „csak az erő pozíciójából lehet bármit mondani. Fogyassz erős embereket, és ne elbűvölő, okos kultúrembereket..."

A gondolat érdekes, csak az erőt sem lehet kanállal bevenni.

Menthetetlen úrifiú vagyok, tudom. Undorodom a félmeztelen emberektől nyáron a városban. És ezt még szégyellem is. Zsigereimben van: hangoskodni ízléstelen. Ez az erő hiánya volna? (Th. M. is úrifiú volt, kultúrvédő, csak persze zseni.) Biztos vannak az úrifiúi bánatnak is prófétái.

Egyébként például Rauschenbergről is azt hittük egy percre, hogy nagyot csapott az asztalra, s másnapra kiderült, ugyanúgy Velence párkányait siratja, mint az úrifiúk. És Derkovits? A rózsaszín, kislányos bánatával, miközben azt hitte, hogy végre igazságot szolgáltat az elnyomott proletáriátusnak.

(G. A.-nak)

Kérdezted, mi van velem. Hát kb. ez: (a műtermem 1984. január 16-án)

Az ajtó mellett szekrény, fiókjaiban: mentődoboz, gépzsír, 2 db porcelán foglalat, fél csomag Szimfónia, diófapác, kályhacsőlakk, szeszlakk, folyékony ragasztók, 3 paradicsomkonzerv, Rekord húslevespor, fa ékek blindrámához, bőrpárna rézmetszéshez, 46 üres konzervdoboz. A szekrény mögött tábori festőállvány, a falon a szekrény fölött festékező gumihengerek, Christo függönye három képeslapon, Norvégiában festett, első nonfiguratív képem fotója, hét tekercs színes szigetelőszalag, a kétméteres linómetszetem fotója, Eszter virágos rajza, egy csipeszben: átvételi elismervények kiállításon lévő képekről, újságkivágás egy galambrekordról, fizetési felszólítás, készülő kiállítások programja, egy kartonlapon a szabvány (A és B) papírmére-

Szüts Miklós

„Most a furujával foglalkozom"

Egy festő levelei a nyolcvanas évekből

(W. G.-nek és L. P.-nek Norvégiába)

kedves oslóiak,

múlnak a napok, és lassan teljesen hazaérek. Már túl vagyok az első kölcsönkéréseken, már kitakarítottam a műtermemet is, sőt Ildikóét is, akinek most kell valamikor megérkeznie Münchenből.

Aláhúzva-összeadva remek utazás volt ez is, napjaimat bearanyoztátok: a hálás utókor majd megemlékezik Rólatok. Amúgy tényleg köszönöm. *(Bergenben a Kunstforeningben volt nagy önálló kiállításom.)*

Hogy itthon mi van? Új füvet vetettem, kezdődik hát újra a locsolás és locsolás és nyírás és locsolás... Bizonyára gyönyörű lesz.

Van új kutyánk is: alig akart beengedni saját otthonomba, amikor megérkeztem. Itt-tartózkodásának tizedik napján szopornyicás lett: ötszázért kapott nyolc injekciót, most lassan gyógyulgat. Én meg megint (a hideg műteremtől) hólyaghurutos vagyok, tizenöt forintért én is kaptam gyógyszert, lassan én is gyógyulgatok.

(...) Még mindig Golda Meir életét olvasom – amit a trondheimi vasútállomáson vettem –, most kissé lelassult a tempóm: nem tudok a rendes napi műtermi munka, délutáni gyerekfelügyelés és leckevizit, no meg vacsorafőzés-mosogatás után még órákat olvasni angolul, viszont elalvás előtt egy kicsit sajnálom magam.

Második elemista Juli lányom matematika házi feladatait mindennap izgatottan várom: kellemes bizsergést okoz, hogy néha 10–15 perc koncentrált fejtöréssel is alig, vagy egyáltalán nem tudom megoldani a feladatot. Bizonyságul álljon itt a tegnapi példa (ez a könnyebbek közül való):

8	32	12	35		36	3
12	12	6	7	19	36	
13	25	12		13		6

A feladat: kell találni egy olyan törvényt vagy szabályt, amely minden függőleges számoszlopra igaz, és ennek segítségével kitölteni az üresen hagyott mezőket. Megnyugtatásotokra: ha világ szégyenére végképp nem sikerülne e második elemista feladatot megoldanotok: a boríték belső oldalára beírtam a megoldást, kotorjátok elő gyorsan a szemétből!

Eszter nagy gyönyörűségemre ötödmagával (három lány és két fiú) bandát alapított. Ma egész délután nálunk tanyáztak: megszerkesztették a Banda pénztárkönyvét, és mindenki beadta, ami pénze volt a közösbe: ebből fognak majd fagylaltozni. Mikor a pénztárkönyvvel kész lettek: nekiálltak és tetőtől talpig kitakarították és átrendezték a gyerekszobát. Igaz, közben az egyik szekrény rádőlt Eszterre, és az ajtajában lévő centi vastag csiszolt tükör ripityára tört, de hát – mint tudjuk – csak az nem követ el hibát, aki nem dolgozik.

Én meg puccos vacsorát főztem: marhahúst vörösborban krumplipürével.

Így élünk hát. Sziasztok.

Szüts Miklós

MV 1999/10

Ami fontos

Nem cigányhúsból: atomok hadából
gyúrt a természet, szagod is mutatja;
áldd a gyermekkort, s viszolyogva csókold
azt, aki mást mond.

Oltalomból jössz, tenyeredbe' sorsod;
minden egyes bűnt, amit elkövettél,
jegyzenek, s félő: penitenciádról
készül a végzés.

Olykor átsurrant agyadon: mi' vétek
drága számláját kapod ott a végén,
ám a lelked már nemigen filózik
ily buta dolgon.

Egyszerű lettél, szerelembe fojtva
múlsz el egy gödhös nejeként, kinek csak
méla ösztönből kaparod ki sarjad,
hogyha muszáj lesz.

Kőbe vétem már – noha rossz – e törvényt.
Félve nézek rád, mikor elmerengve
ülsz: talán bánod velem ezt a sorsot,
bár sose mondod.

Jöjj, szerelmecském, ne idézd a múltat,
megnyitunk mindent: ölet, ajkat és a
szívet – engem hű szeretetre bírtál,
és ez a fontos.

a tulajdonságot teszi szinte szükségtelenné Szüts.
Az asztalok csendje nem utal a tárgyak használójára, a szobáké nem utal lakóira. Az így felkeltett időtlenség érzését erősítik az egyszerű formák, az áttetszően halvány színek, a kontúrral jelzett tárgyak sokszor természetüktől eltérő faktúrája. Ebben a közegben a hangsúlyos feketeségével jelenlévő tűzhely, szék vagy a fehér sámli és a gerendázott mennyezet mégis felveti az anyagi valósághoz, sőt akár történelmi időhöz való kötődés lehetőségét. Ezek a jelek azt biztosítják, hogy a végtelenben, az örökkévalóban pontos helye van a térben és időben konkrétan meghatározhatónak. Ugyanez vonatkozik a képek fénnyel telítettségére is. Ez akkor is érvényesül, ha látható a fényforrás motívuma, de akkor is, ha nem jelenik meg a festményen erre utaló elem.
A fénynyalábok minden esetben beépülni látszanak a tárgyak testébe és onnan sugároznak át a szobák homályán, az asztalok, komódok csendje fölött.
A tárgyak fényként megjelenő színeváltozását, az időhöz kötött fizikai valóságnak az időtlenben, anyagtalanban való megjelenését tovább árnyalják, értelmezik a képek térképzései, térélményei.
A kollázsokról is ismert geometrikus síkalakzatok építészeti teret, szobabelsőt érzékeltetnek. A sarokmotívum – még ha csak egy asztal megragadható részletét jelzi is – fizikailag mérhető, emberi léptéket éreztet. Az egymással párhuzamos képsíkokon megjelenített tárgyak a tér mélységének képzetét keltik, de ennek mértéke meghatározatlan, s így végtelen marad. Amint a kollázsokon, úgy a csendéleteken is megtalálható a világos színű elemek köré épített fekete folt, vagy a világos közegben elhelyezett fekete motívum.
Az így ábrázolt tárgyak (bögre, üveg, kiskanál, szék, tűzhely stb.) az adott térnek valamilyen törését, repedését éreztetve, az abból való kilépés, továbbhaladás illúzióját keltik. Ugyanezt teszik az ablak- és ajtómotívumok is a pasztell képbe rajzolt kontúrjaikhoz kötődő jelentésükkel. A kilépés, a továbbhaladás iránya, célja, tartalma azonban meghatározatlan. Ez egyszerre váltja ki a behatárolt térből a végtelenbe jutás reményének felemelő érzését és az ismeretlentől való félelem bizonytalanságát.
Szüts Miklós szobáiban és asztalain a lakót, a használót rejtve hagyó tárgyak rendje nem a hétköznapi szobai tevékenységeké, étkezéseké. Ez a rend fénnyel telített anyagtalanságával, a végtelenből való meghatározott kiemelkedésével a szertartások, sőt áldozatbemutatások rendje. Szüts minden asztallapján és minden szobabelsőjében jelen van a kés. Ez a kétélű tárgy a védelem és a gyilkolás eszköze is lehet. Kiemelve a kanalak és villák halmazatából, vagy ezek nélkül megjelenítve, az áldozat kése, szakrális tevékenységünk kelléke. Az ezt hordozó asztal az áldozatbemutatás asztalává, oltárrá válik, az őket magába foglaló tér pedig a szertartások terévé. Azoké a szertartásoké, amelyek során a végtelen és örökkévaló helyhez és időhöz kötve konkretizálódik.
(Vigadó Galéria, II. 12–III. 1.)
• *BAKONYVÁRI M. ÁGNES*

Hangrelief

KRIZBAI SÁNDOR ÉS **SZABÓ SÁNDOR** KIÁLLÍTÁSA
A helyenként cementtel vagy gipsszel alapozott zsákvászon mintha egy csontkamra lenyomatát őrizné. Durva szemfödél. Szertegurult koponyák, rég elporladt csontvégek hevernek elszürkült emlékeink alatt.
A lélek háza megüresedett. Kongó, lakatlan termeiben csak botorkáló lépteink, tétován keresgélő szavaink visszhangzanak.
***K**rizbai Sándor* és *Szabó Sándor* közös munkája *Hangrelief* címen egy átfogó alkotói program keretében született meg. A művészi elgondolás egyik kulcsszava a trepanáció, azaz a koponyalékelés. Ezen ősi, gyógyító eljárás során a sámánok jelképesen vagy valóságosan rést ütöttek a koponyán, hogy a kóbor lélek vissza-, illetve hazataláljon.
Az elhagyott test árnyéklelke nélkül még viszonylag hosszú ideig élhet, de megsápad, szenved, betegségbe zuhan. A szellem-

Korunk múltba vélő semmirevaló erőlködésének derűs emlékműve (is lehet).

A négy kiállító saját repertoárjából építkezve némi fintorral ad igazat a goethei következtetésnek: *„Az antik csak idealizáltan valóságos ... (a modern) valószerűtlen, ... mely a fantázia révén csak valószerű színezetet nyer.".*

(Újlipótvárosi Klub Galéria, 1998. II. 2–14.)

• *SINKÓ ISTVÁN*

A végtelen és örökkévaló csendje

SZÜTS MIKLÓS KIÁLLÍTÁSA

***S**züts Miklós* a *Vigadó Galériá*ban rendezett kiállításán csendéleteket mutatott be. A műfaj nem előzmény nélküli az alkotó pályáján. A 80-as évek második felében készült pasztellkollázsait már a csendélet műfajához kötötte a tárgyi világ valamely elemének a műbe építése, vagyis az újságpapírral történt alapozás. Ezzel is éreztette Szüts, hogy művein az alkotás valósága és a tárgyi valóság közötti fizikai kapcsolat lehetőségeit keresi. Ez a törekvés olyan meghatározó erejű volt akkori munkáin, hogy noha az absztrakt képi jelek között egyáltalán nem találhattuk meg tárgyaknak, illetve azok csoportjainak az elrendezését, mégis csendéletként hatottak.

Az akkori képek kompozíciós rendje, színvilága, térképzése és motívumkezelése felfedezhető volt a Vigadó Galériában kiállított festményeken is, csak most konkrét használati és berendezési tárgyak képében jelent meg mindez a vásznakon.

A pasztellszínben ábrázolt vacsorához terített étkezési kellékek, vagy egy-egy üveg és bögre csoportja hol egy asztallap síkján, hol az ezt körülvevő enteriőrt is megmutató környezetben láthatók. A tárgyak minden esetben stílustalanok abban az értelemben, hogy nem jeleznek történelmi időt vagy társadalmi körülményeket, mert az alkotó nem feltétlenül ezek meghatározottságában közelíti meg a valóságot.

A pasztellszínű edények, bútorok jóformán csak kontúrjaikkal különülnek el környezetüktől, miközben a motívumok kontúrokon belüli része szinte anyagtalannak hat.

Különösen szembetűnő ez a jelenség a korábbi pasztellkollázsokhoz képest, ahol az elvont festői elemek anyagszerűségét erőteljesen érzékeltette az alkotó. A tárgyi jelentéssel bíró motívumoknál azonban éppen ezt

Szüts Miklós: Csendélet csíkos ágyterítővel, 1997, olaj, vászon, 80×85 cm

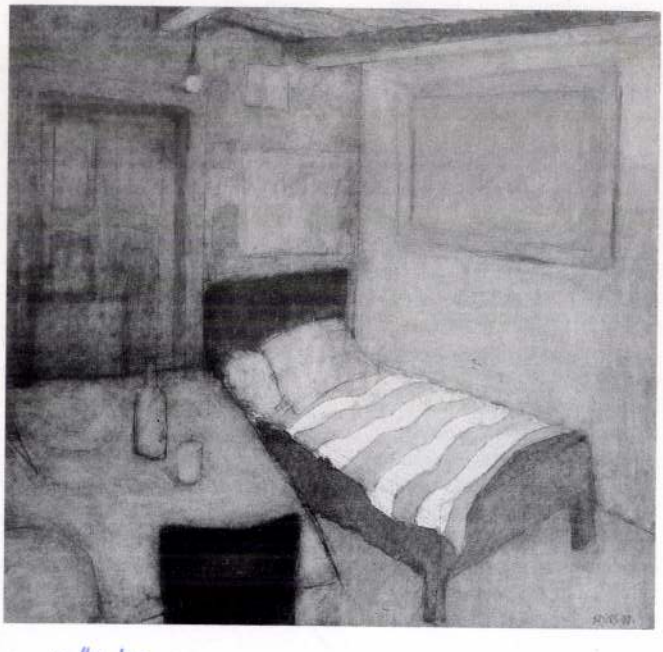

Szabó Miklós

Az antiliberális liberalizmus

Csizmadia Ervin könyve, amint címe is világosan kimondja, azt állítja, hogy Magyarországon két liberális párt van. Elméleti szempontból nézve mindkettő autentikusan liberális, mindkettő megfelel a liberalizmus követelményeinek. A lényegi különbség köztük, hogy az egyik politikai értelemben életképtelen, a másik viszont életképes. Az olvasó valószínűleg nem fog meglepődni azon, hogy Csizmadia a Fideszt és nem az SZDSZ-t tartja életképesnek.

Az erősen elméleti beállítottságú politikai elemző könyve nem az első bírálat Fidesz részről az SZDSZ-szel szemben. Csizmadia összes írásában igyekszik pártatlan elemzőként viselkedni ugyan, s ez a szándéka őszintének hat, de nehéz pártatlannak tekinteni egy szerzőt, aki 1990 és 1999 között írt írásaiban minden konkrét alkalommal a Fidesz, és soha semmikor sem az SZDSZ javára ítél. A kötetben közölt írásokból kiderül, hogy ez az ítélet nem esetlegesen alakult pártkötődés következménye, hanem a politikáról alkotott felfogásából szervesen következik.

Csizmadia nem annak a jobboldalnak a szemszögéből bírálja az SZDSZ-t, amely jobboldalt az első parlamenti ciklus idején MDF-nek hívtak, a második ciklus idején ellenzéken összevissza minden akkori ellenzéki párt nevén, és amelyet ma Fideszként ismerünk. Cs. E. valóban megkísérli, hogy az SZDSZ-szel szemben megkonstruáljon egy Fidesz-liberalizmust, és annak álláspontjáról bírál. Üdítően különbözik abban a szokványos SZDSZ-kritikáktól, hogy nem az úri Magyarországot visszasíró, ezeréves dicsőséggel handabandázó, ma már alig leplezett irredenta nacionalizmus gyűlöletét ontja a demokratikus ellenzék utódpártjára, és nem is elvadult antikommunizmus motiválja. Cs. E. is igenli az 1945 előtti Magyarországot, s még inkább igenli annak igenlőit, de nem érzelmi azonosulás okából, hanem más szemponttól vezettetve.

A rendező elv, amely szerint a rendszerváltás utáni Magyarország politikai viszonyait értelmezi, a kormányzásképesség. Cs. E. nem csupán igenli a kormányzásképességet, hanem minden más szempont fölé helyezi. A szempont termékeny is lehet, hiszen a kormányképesség a stabil politikai struktúrájú nyugati országokban is döntő szempont. A zöld pártok támogatottsága jóval nagyobb, mint választási eredményeik, mert híveik kormányzásra képtelennek tartják őket, s ezért a legesélyesebb kormányképes baloldali pártra szavaznak. Rendszerváltási időszakban még jogosultabb a kormányképesség szempontja. Nyugaton az egymással szemben álló jelentős pártok mindegyike kormányképes – a választó számára, amikor választ közülük, ez a szempont nem játszik szerepet. A rendszerváltás újonnan keletkezett pártjai esetében azonban ez a szempont kétségtelenül nagy szerepet játszik. Ami erőltetett: hogy a két összehasonlított párt esetében a kormányképesség kérdését összekapcsolja a liberalizmus kérdésével. Kiindulása az, hogy karakteréből adódóan az SZDSZ kormányképtelen. A demokratikus ellenzék monográfusa valószínűleg az egykori rendszerellenzékről alakította ki ezt a képet, s vitte át az utódpártra. Vele szemben kellett a Fideszben megtalálnia azt az ellenpártot, amely kormányképes, de mégsem a vadregényes MDF-nacionalizmust jelenti.

A kísérlet máből 1990-ig visszatekintve bizarr. Ha meg akarja különböztetni a Fideszt az MDF-provinciali-

ANNA FOGALMAZÁSA ANYÁK NAPJÁRA.

(M)

Az én anyukám

A mama okirándulásonna-
gyon lassú volt. A mamá-
nak jó ízlése van. Nagyon
engedelmes. Utál hányni.
Mama, most is milyen
finomat főztél! A papával
sokszor hülyéskedik.
Hurrá, még csak olvasó
szemüveg kell neki! Néha
a fenekünkre csap. A
mama már 40-éves
pedig csak 32-évesnek
látszik. És szerintem
naggon jól főz.

(levél Norvégiába W. G.-nek és L. P.-nek)

(...) Kérdeztetek E.-ről. Érjétek be ennyivel: irigylem a teát, amit iszik, a járdát, amin jár és a villamosbérletet a zsebében. Merthogy persze gyönyörű, mint egy zöldhullám a Nagykörúton, meg okos, meg nyugodt, meg – néha – vidám, imádja a vonósnégyeseket és a paradicsomos káposztát. Sajnos többnyire jó képeket fest. És mesélhetnék róla napestig. Például kicsücsközi mosás előtt az ágyneműt. Ez azt jelenti, hogy mosás előtt ki kell fordítani a huzatot és kiszedegetni a csücskökben összegyűlt szöszöket... És a falra szögezi fel a készen, alapozottan vett (brrr!) vásznat, és úgy fest rá. És fenékig érő hosszú barna haja van. És néha énekel álmában (ébren soha!). És azt mondta a múltkor: már harmadszor forrasztom meg ennek a hangfalnak a csatlakozását...(!) És jó nagy disznóól van a műtermében. És spórolós, és mindig van pénze (és már nekem is mindig van pénzem). És esténként egy Otello nevű társasjátékot játszunk, és közben szeszt vedelünk, és időnként ronggyá verem és időnként ronggyá ver. És már ötödször főz paradicsomos húst (kurvára unom)... Szóval ő V. E.

Ölellek mindkettőtöket

M.

(V. D.-nek)

Tanultam Liztől egy új angol jelzőt, magyarul leginkább proccnak mondanám: POSH people: azok az emberek, akiknek annyi pénzük volt a gyarmati időkben, hogy úgy vették a hajójegyet, hogy kabinjuk mindig a napos oldalon legyen, azaz odafelé a hajó bal oldalán (Port Side) visszafelé pedig a jobb (Starboard) oldalon. Tehát ez egy egyszerű rövidítés: **p**ort **o**ut **s**tarboard **h**ome. Hiába, ahol Birodalom volt...

(V. D.-től)

– Köszönöm kedves invitálását egy közös csoportkiállításra.
Van-e édesebb kép, mint egy retikülje fölé hajló leány látványa?
– És van-e rondább, mint egy ilyen retikül belseje?
Nomármost melyik igaz?
Tű(nő)dőgyulladásom magányából:
Híve: Váli Dezső

(Sz. E.-től, Kecskemétre)

Kedves Papa

Nagyon szégyenlem magam, hogy nem írtam, de nem volt ihletem. Ma viszont sok érdekes dolog történt, amit le tudok írni. Például a nyelvtan felmérőm ötös lett. Megírtuk a környezet dolgozatot. És pont máma mondták a hülye fiúk, hogy megvernek. Mikor ebéd után hazafelé mentem, több lány kísért, mert már előre tudtuk az egészet, ezek a hülyék meg két oldalról belém rúgtak. Az utóbbi napokban a Bulyákiba meg a Gazsóba és a Kirillába vannak beleesve a fiúk. Kaptak is egy osztályfőnökit. Most már Csók

Eszter

Építési és Városfejlesztési Minisztérium
Somogyi László miniszter elvtárs

Tisztelt Miniszter Elvtárs!

Hónapok óta egy ördögi körben bolyongunk, és úgy hisszük, csak az Ön segítségével törhetünk ki belőle.

Szabadfoglalkozású képzőművészek/iparművészek vagyunk, lakásunk nincs. A VI. kerületi Ingatlankezelő Vállalat segítségével találtunk egy beépíthető tetőteret a Liszt Ferenc tér 4. sz. alatt. A VI. ker. Tanács VB. Előzetes Határozata alapján ezt a tetőteret ki is utalná nekünk, ha – miután a tetőtérbe 4 lakás építhető – az ide vonatkozó rendelet értelmében munkahelyünk kérné a bérlőkijelölési jogot.

Mindannyian a Művészeti Alap tagjai vagyunk. A Művészeti Alap a bérlőkijelölési jog kérését visszautasította, azzal az indoklással, hogy viszonyunk a Művészeti Alappal tagsági, és nem munkaviszony, így kérésünk teljesítése jogszabályellenes lenne. Személyi igazolványunkban, a munkahely rovatban természetesen a Művészeti Alap szerepel, más munkahelyünk nincs. A VI. kerületi Tanács ügyünket messzemenően támogatja, de köti kezét a rendelet...

Kérjük, adjon felmentést ezúttal a rendelet alól, hogy a VI. ker. Tanács az előzetes építési engedélyt számunkra, mint magánemberek számára közvetlenül kiadhassa.

85.06.15.

H. Zs. Keramikusművész / L. Zs. Porcelántervező-művész / P. Gy. grafikusművész / Sz. M. festőművész / V. E. festőművész
(Nem adott.)

(M. G.-nek) **101**

85.01.12.

Hideg van mostanában Édesúr.

A távfűtés sem hatol elég mélyre. Még 184 napot lakhatunk itt a háztetőn.

Kilátás? Hát a távfűtőművekre, meg a Dunára, sok jégtáblára. A hidak alá már alig látni innen el.

Tanítás fáraszt. Bár többnyire jól csinálom.

Képek? Kaparászom. A tavaszi nagy kollázsok után az olajfestés nagyon csikorog.

Rosszkedvem van.

Pedig ma csináltam egy szép fürdőszobapolcot. Új fűrésszel, hozta a Jézuska. És ötszázért vettem új ecseteket.

Pedig a Kocsis Zoli zongorál itten.

és teát is iszom.

és mégis.

M. G. válasza egy szovjet képeslapon: ***A. Kozlov:*** *Parad na krasznoj plosagyi 7 nojabrja 1941 g.*

T. Szüts Úr, sikerült néhány igen szép művészi képeslapot beszereznem, így válaszolhatok Önnek depressziós levelére. A hideg kedvező a jegesmedvének, de mi nem vagyunk j. medve. Új fűrész jól fűrészel, de nem fárasztó? Csak a tanítás? (...) az idő most enyhébb, de jön ismét a hideg. Májusig kell csak türelemmel lenni.

Üdv. M. G. lakberendező

tartást tartani az urna elhelyezése alkalmából tilos. Én a temető igazgatójának kérdésére lazán azt mondtam, hogy a család lesz ott. Nagy család vagyunk. Persze azért lesz pap is (volt osztályfőnököm), csak civilben, aki a sírt beszenteli. Véleményem szerint bárki, aki az Öreget szerette, tisztelte, nyugodtan eljöhet, legfeljebb a temető igazgatója engem megdorgál, ha nem elképzelése szerint zajlott volna le az urna elhelyezése. Mondd már: engem már úgyis hivatalból eltemet a Képzőművészek Szövetsége, legfeljebb nem a Nemzeti Panteonban.

(K. J.-nak, születésnapjára)

Pajtikám,

Ahogy kezdődött: felnőtt voltál (évekig egy padban ültünk a gimnáziumban). Rajongtál Castróért, a dzsesszzenéért, a gitárért és (minden harc ellenére) apádért. Lenyűgözően rossz tanuló voltál, amilyen én soha nem mertem lenni, nem is beszélve múltadról: már iskolai kicsapások, ipari tanulóság, magánvizsgák és egyéb borzongató rémségek voltak mögötted. Tízóraid – sokszor cseréltünk – mindig vékonyra vágott és külön-külön megvajazott kenyérszeletekből állt, és még közte is mindig volt valami!

Katit is tőled kaptam. *(J. nővére, évekig legjobb barátom, néhány év múlva halálra gázolta egy autó Siófokon.)*

És közben meg is szoktuk egymást, ahogy megszokja az ember a bal lábát. Történeteid némelyikét sajátomként mesélem évtizedek óta (hogy egyszer autóstoppolás során egy lóhúzta halottaskocsi vett fel Dunaújvárosban...)

Azután

Megházasodtunk (Kiss Zoli kabátjában), gyerekeket akartunk, nagypocakú fele-
100 ségeinkkel a Dunára jártunk esténként fürdeni, és amerikai cigarettát kezdtünk el szívni, és elfelejtettük a berúgás gyönyörűségét, és gyomorfájósak lettünk, szakmánk lett, lakásunk és életformánk, szokásaink és rigolyáink, mint a rohadt reggeli kakaó, amit csak Te tudsz megfőzni a gyerekeknek,

sokszor segíthettél és segítettél

És árkot ástunk a vízvezetéknek s a gödörben állva meglepve konstatáltuk, hogy már évek óta nem beszélgettünk. Szóval telnek-múlnak az évek, és alig-alig jut eszünkbe, hogy bal lábunk nélkül bizony furcsa járás esnék.

Isten éltessen hát

M.

(J. K.-tól)

Bátyókám, ne sírj, ugye?

Néhány mondatot mondtál a folyosón az ecetfát bámulva unott-hajszoltan, ahogy szoktad, nekem azóta is a fülemben kacskaringóznak.

Zsófival befejeztük A Pál utcai fiúkat, mikor visszakérdeztem, kiderült, nem emlékezett, hogy csata is volt benne, meg hogy hogyan fázott meg Nemecsek. A haldoklási részt viszont újra akarta hallani, onnan, hogy

Meg azt is akartam kérdezni Tőled, hogy miért olyan szívenütő eredeti nyelven ez a mondat: „aber es ist schon ein zu weites Feld..." Persze a zu weites Feldek már önmagukban is...

Szia, reméllek

K.

(most értettem meg, mi történt veled, veletek)

(D. L.-nek, Angliába)

Dear David,
Still alive.

Szakmáról. Anyagi nehézségek, erkölcsi sikerek. Egy hónap alatt húsz új kép, ebből legalább 10 nagyon jó. Találtam egy utat, ami enyém, és végre egyszer nyugodtan és magabiztosan dolgozom. 70×100 cm-es és ennél nagyobb papír kollázsok, pasztellel színezve. Majd küldök egy-két fotót. Márciusban országos kiállítás nyílt Pesten, nagy tolongás, 700-nál több beadott és kb. 250 kiállított kép, harminc képet meg is vásárolt az Állambácsi. Nos, ebből a harmincból egy az enyém. Tehát a hivatalos vélemény szerint 84 márciusában a harminc legjobb festő közé tartozom. Igaz, ami igaz: nagyon örültem. Most az egyszer végre jó szemük volt... Nincs az az olcsó siker vagy dicséret, aminek ne örülne az ember.

Kitaláltam egy csapatot: hét ember, többnyire festők, most ennek a csoportnak szervezek egy kanadai kiállítást a jövő évre. Azt hiszem, húzós, jó kis társaság. *(A kanadai kiállításból végül nem lett semmi, lett viszont kiállítás az Ernst Múzeumban: 7 művész címmel: Bakos Ildikó, Böröcz András, El Kazovszkij, Szüts M., Váli Dezső, Vojnich Erzsébet, ef. Zámbó István.)* Június 7-én nyílik kiállításom Szentendrén. Életünk egyébként: érzelmi zűrzavarok, kapott-adott szenvedések. Erről majd egyszer máskor, egyszer majd... öregen, bölcsen, mosolyogva.

Lányok nőnek, okosodnak. Próbálom nem megóvni őket semmi közepes szenvedéstől: jobb, ha időben edződnek. Barátaim (akiket ismersz): Mari nyugodt és mosolygós. Kékszemű kislánya már kétéves, új férje kedves jó barátom. Nagyon jól élnek. János tehetséges és sikeres, mint mindig, és mégis kedves, mint mindig. Úgy tud gazdag lenni, hogy sohasem kell irigyelni, sem utálni.

L. és G.: két szép és kedves lánygyerek, két szép, okos és kedves szülő: hideg sziszegő gyűlölködés nap nap után. Mindkettőjüket nagyon szeretem, nagyon sajnálom, és persze semmit nem tudok rajtuk (sem) segíteni.

Talán az évek?

Múlnak ugyanis rendben, csak azt a híres, ígért bölcsességet, amit állítólag cserbenhagyott vágyainkért, elárult szerelmeinkért kapunk cserébe: azt nem látom közeledni. Szeretném hinni, hogy jó képek az e világi fizetségem.

Végzem nyafogós soraim, jó lenne már egyszer egy pohár bor mellett békességben szót váltani veled.

Ölel: M. Ostblock

Budapest Főv. Tanácsa Végrehajtó Bizottságának
Közmű- és Mélyépítési Főigazgatósága
T. Főigazgatóság!

Hivatkozással a mellékelt 1997. december 15-én kelt levelükre kérem, hogy nagybátyám, néhai dr. Degré Alajos hamvainak elhelyezéséhez a Mező Imre úti Köztemetőben, a temető 1/34 parcellájának 3. Sor 24 sz. sírhelyére a betemetkezési engedélyt kiadni szíveskedjenek. Elhunyt nagybátyám a fent említett sírhelyben nyugvó Degré Alajosnak unokája. Mellékelem a temető igazolását a sír állapotára vonatkozólag.

84.04.18.
Sz.M.lakcím

Kedves B. Á.

Lojzi bácsi hamvainak elhelyezéséhez a szükséges engedélyeket megszereztem. (Főv. Tan. Nemzeti Panteon.)

Betemetkezésnek hívják. A temető hivatalos regulája szerint bármiféle szer-

natok sem járnak, csak az éjszakai bojler órája ketyeg vadul, de ő is mindhiába, mert négy évvel ezelőtt leszedtem róla a plombát, kiszereltem belőle a kis ütköző-csavart, és azóta éjjel-nappal dolgoznia kell.

Próbálkoztam a Józseffel: nem hallottam.

Este 9 óra óta hajtogatom, néha még álmomban is: legyen meg a Te akaratod... (és csak néha, tán egyszer gondoltam belé sunyin: nem akarhatnád azt, amit én?)

Megyek, lerámolom az edényeket a szárítóról, mosogatni sajnos mindent elmosogattam az este, esetleg vasalhatnék, csak abba meg mindig beleakad a hálóingem ujja.

Vagy esetleg mégis írok egy levelet E.-nek, könnyen az utolsót.

Holnapután kiállításom nyílik. Holnap, azaz ma salgótarjáni beadás.

Reggel időben ki kell rakni a szemetet, hogy elvigyék.

Szia

(V. E.-nek)

Mit lehetne még? Talán a harag. Esetleg kapargathatom – mint Jákob – képzeletbeli ótvaraimat. Kétszáznegyvenhét nap, kilenc kapott levél: lehet, hogy már semmit sem tehetek ellened? Pontosan koppanó szavak: ne gyere... semmi szükség... sokáig nem akarlak... isten veled... Lehet, hogy egyszerűen csak irigykedem? A szakszerűség mindig lenyűgöz. Hiánynak kaptalak, hiánynak veszítlek el. Adósságomra bizonyára hosszú részletfizetési kedvezményt kapok.

(V. E.-nek)

98 és már megint egy levél, éjszaka kettő körül, valamikor június 4–5. között a nyolcvanas évek derekán, és könnyen lehet, hogy már posztumusz vagy postfestam, mire megkapod, amolyan fiókborító.

Van valami történet, azt hiszem, Anatol France és Gide vitatkoztak, hogy van-e túlvilág, és megegyeztek abban, hogy amelyikük előbb meghal, az értesíti a még élő másikat, amennyiben van honnan értesíteni. Nos egy napon meghalt A. France, és Gide másnap kapott egy táviratot kb. ezzel a szöveggel: a fogadást én nyertem, ölel A. F. Azért az mókás, hogy mire a bajszos postás ezt a levelet kezedbe adja, már eldőlt életünk. Én meg még itt szöszmötölök éjnek évadján. Mit nem mondtam még? Irigylem Deskét, ő sétálni fog karonfogva Klee-vel, és szeretheti majd Zsófiát is, nekünk csak itt és most (nem) adatott.

Megpróbálok a 9-es komppal átmenni Szentendrére, megpróbálok majd onnan sem telefonálni, megpróbálok... KedvesEm.

(P. Zs.-nek)

Édes Zsigi, örültem levelednek. S hogy egy mondatodra válaszoljak: Déry egyszerűen (és undorral) **életkedv**nek titulálja azt a nagyszerű-förtelmes tulajdonságunkat, mely mindenféle fonat-hiátus ellenére mégiscsak a levegőben tart, ég és föld közt nyúladozván, mint az ökörnyál.

Íme mai napom egyetlen szellemi terméke, egy mondat (és félek, hogy ezt is loptam valahonnan): emlékké rohadunk már végre, kedvesem?

Tíz éve, amikor Kővágóörsön kettesben pásztoroltunk számtalan gyereket, tanultam tőled egy mondatot, te meg a nagy gondolkodó Tuskó Hopkinstól: „tartsuk tiszteletben embertársaink elmebaját". Azóta is állandóan próbálom használni. Ölel: M.

(K. Z.-nak)

Kedves Zoli,
Napokig készültem új lemezedre, a Chopin-keringőkre.
Nem tetszik. Nem tetszik, mert kívülálló vagy és fölényes. Látod ugyan magad körül ezt az egész tolongást, de azt mondod: semmi közöm hozzá.
Mint egy bogárgyűjtő.
Nem tetszik, mert nincs honnan és nincs hová. Nincs rolós tolltartó és születésnapi bicikli.
Gyere hát közénk, majszoljunk együtt kristálycukorral megszórt túrós palacsintát.
Szeretettel Sz. M.
Ps. A mellékelt iskolai fogalmazást nagyobbik (8 éves) lányom írta.

„Legkedveseb álatom
Szép fehér és fekete egereink vanak. Nagyon kedves az arca. Apró lábai vannak. A tenyerembe belefér ető. Az a rossz tulajdonságai vannak az egereinknek hogy mindig kiugrálnak a teráriumból, és egy csomót a párnán találtunk meg. Nekem a mama egerem a legkedvesebb. Mer az soha nem megy ki csak a gyerekeivel törődik. Mostis terhes volt és nagy volt a hasa. De csak három maradt meg, és egyet megevett mert döglött volt. De egyet mi húztunk le a vécébe. Két fehér van és egy fekete. Én nagyon szeretem őket nem tudom a többi ember mért nem."

(N. P.-nek)

Mon Cher Pierre,
Ajánlom a mostani Filmvilágot, BI. talált benne Buñueltől egy listát, olyan szeretem-nemszeretem félét, amit mi is csináltunk. Jó. (A miénk is.) Kedvcsinálásul: „Szeretem a vízisiklót és különösen a patkányt. Egész életemben volt a közelemben patkány, kivéve az utóbbi éveket. Teljesen megszelídítettem őket, a legtöbbnek levágtam egy darabot a farkából: nagyon csúnya a patkány farka. Izgalmas és nagyon rokonszenves állat."

(V. E.-nek)

péntek, kb. tizenkettedike
Elindultam keresztül a szobán.
Felszedtem egy félig szívott csikket az asztalról.
A gyufásdoboz mellette állt a hamutartóban.
Kósza mozdulattal kihajítom a csikket az ablakon.
Ötvenhárom órája nem gyújtottam rá.

(V. D.-nek)

des,
éjjel negyed kettő, június negyedikén, illetve már ötödikén, nyolcvannégyben.
Az imént azt álmodtam: hívtam egy lányt, éljen velem. Csöndesen, nyugodtan nemet mondott, ettől aztán vad szívdobogással felébredtem. Ettem két túrós palacsintát kristálycukorral megszórva és ittam hozzá egy pohár tejet.
És most üldögélek a szobámban, mint mindig: cigarettázom, félek az infarktustól, mert ez a cigaretta ma már legalább az ötvenedik. Igazi csend van, már a vo-

tek, alatta redőnyös iratszekrény, rajta 32 üvegben szögek, facsavarok, colstok, színes tusok, tinták, dobozban rajztollak, fekete tus, Rotring kimosó, Rotring csőtollkészlet, sorozat színes ecoline, dobozban színes temperák, köcsögben ecsetek tushoz, tíz Nescafés üveg, bennük mastix gyanta, ceruzák, golyóstollak, schnitzerek, üvegvágó, réz- és linómetsző szerszámok. Nescafé, teáskanna, tea, kanalak, bögrék, radírok.

A fiókokban: szitafestékek, szitaselyem, fixatív, mistic-spray, fényérzékeny szita-emulzió, Ulano film, fenőkövek, raklik, Gevaert síkfilmek, doku-fotók (grafikához), doku papír, rézlemezek, polírpapírok, csiszoló-vásznak, papír ragszalag (széles, nyomatfeszítéshez), rajzkréták, szén, pittkréták, pasztellkréták, színes filctollak, asztalosipari szakkönyvek, vonalzók, körzők, akvarell festékek, ecsetek, festmény-grafika-akvarell-nyilvántartó könyvek, diapozitívek saját képeimről, egyéb diák előadásokhoz, maradék vásznak, géz (fűtőolajszűréshez), rézkarcdúcok, polírozott rézlemezek, linó-dúcok, új linó lemezek.

A sarokban: felszerelendő fénycsőarmatúrák, 50 méter kábel, festőkocsim: benne – dobozokban – olajfestékek, rajta festéktubusok, ecsetek, szikkatív, festőkések, konzervhamutartó, ecsetmosó doboz petróleummal, festőszer martinisüvegben.

A falon Váli-fotók: párizsi bérházak, Harangvölgy, a kolozsvári kőangyal.

Az ablakban zuhogó hóesés (reggel óta 12 cm hó a kocsim tetején), az ablak alatt szemetes kartondoboz.

Asztal (két rajzbakon), rajta: olló, 6 db konzerv-hamutartó, friss színes diák, karton háromszög fotózáshoz, fehér tus, toll, cigaretta, UHU ragasztó, Juli bűvös üvegköve (amitől szebb képeket fogok festeni), egy tubus mustár, gyufák, egy pohár kihűlt forralt bor, vonalzók, Bulgáriában készült szörnyű fotók, üres fekete paszpartuk, újságcikkkivágások, golyóstollak, rég megválaszolatlan levelek, asztali lámpa, akvarelldoboz. Az ablakok közt a falon fotó: Pablo keménykalapban, műorral és bajusszal, egy cédula: Wittgenstein téved! felirattal,
94 nem működő konnektor, a sarokban nagy csomag, fóliában: nyúlenyvvel ragasztott vadkörte-dúcok fametszethez (egy öreg asztalostól vettem Debrecenben), rajta deszka és azon: vinkli-vas, pillanatszorítók, petróleum, denszesz, terpentin (1 liter: 75 Ft!), lenolaj, enyves fazék, fehér és fekete wallkyd, sellak, méhviasz, velencei terpentin, Gesso alapozó, hintőpor, gumikesztyű, diófapác oldat, geralit, szita-kimosó, benzin.

Festőállvány, mögötte a falon: diázandó képek jegyzéke, ajtó, rajta felirat: Bakos Ildikó szobrászművész, olajkályha, antikoksz-dobozok.

A galérián: famentes merített papírok, Schöller kartonok, lécek, antik keretek, rajzpapírok, pausz, műanyag lefolyócsődarabok rajzcsomagoláshoz, gyantázó szekrény akvatintához, saját keretek, offset filmek.

Alatta átfestendő régi képek, hosszabbító zsinórok, fűrészgép, saját kiállítási plakátjaim, aktuális meghívók, katalógusok.

Rézkarcnyomó-gép, rajta telefon (06 27 10-375), papírok, hamutartó, a falon Rothko: Light red over black 70×100-as reprodukciója, telefonszámok, jegyzett beszélgetések, London metrótérképe, a nyomógép alatt litográf-kövek, újságpapír kötegek, műanyag bili, villanyrezsó.

A műterem közepén összecsukható bakok, rajta deszkák, a másik fal mellett üres és alapozott farostlemezek.

Valamint 57 db festmény, 34 akvarell és 372 db grafikai nyomat.

(V. D.-nek)

D,

az elmúlt napokban sokat sírtam, és sokat könyörögtem. Szűkölő kutya vagyok.
Bécs, 82.12.01.

(Anyámnak Kecskemétről)

szombat délelőtt. Itt aztán mindegy, hogy kedd van vagy szombat, és mégsem. Talán a zajok szombat délelőtt mások, mint hétköznap.

Drága Bozsinkem, abált szalonnát adnak reggelire vajjal. Egzotikus nép ez az alföldi. Hízom – gondolom –, mint a disznó. Viszont változatlanul nem dohányzom (ezt kellene még hússzor leírnom, hiszen messze ez a legjelentősebb esemény az életemben az elmúlt hetekben).

Máris gusztustalanul sok képet festettem és még csak nem is feltétlenül mind rossz. Kaptam levelet hazulról. Zajlik az élet. Műtermünkbe Gombáson betörtek. Holnap jelmezbál lesz a csajoknak: Eszterék, az egész osztály közösen nagy hernyó lesznek, csíkos zokniban, hosszú molinóvégbe bújva (ezt én adtam), és az első gyereken lesz egy nagy papírmasé fej, amit I. csinál(t?).

Emlékszel Balogh Péterre? A grafikára jártunk együtt, fantasztikusan tudott rajzolni, mindig állatokat rajzolt, meg vadászatot... Főbe lőtte magát, kedden volt a temetése. Sajnálom. Szerettem.

Isten veled, Mamánkám.

(Postai levlap Juli lányomtól Kecskemétre)

Apu *(soha nem hívtak így)*
Most a furujával foglalkozom
Remélem Te is jól érzed MAgad
Csók Juli

(V. D.-nek)

Figyelj,

Gy. P. tegnap fúrta Cs. Szabót: „csak az erő pozíciójából lehet bármit mondani. Fogyassz erős embereket, és ne elbűvölő, okos kultúrembereket..."

A gondolat érdekes, csak az erőt sem lehet kanállal bevenni.

Menthetetlen úrifiú vagyok, tudom. Undorodom a félmeztelen emberektől nyáron a városban. És ezt még szégyellem is. Zsigereimben van: hangoskodni ízléstelen. Ez az erő hiánya volna? (Th. M. is úrifiú volt, kultúrvédő, csak persze zseni.) Biztos vannak az úrifiúi bánatnak is prófétái.

Egyébként például Rauschenbergről is azt hittük egy percre, hogy nagyot csapott az asztalra, s másnapra kiderült, ugyanúgy Velence párkányait siratja, mint az úrifiúk. És Derkovits? A rózsaszín, kislányos bánatával, miközben azt hitte, hogy végre igazságot szolgáltat az elnyomott proletáriátusnak.

(G. A.-nak)

Kérdezted, mi van velem. Hát kb. ez: (a műtermem 1984. január 16-án)

Az ajtó mellett szekrény, fiókjaiban: mentődoboz, gépzsír, 2 db porcelán foglalat, fél csomag Szimfónia, diófapác, kályhacsőlakk, szeszlakk, folyékony ragasztók, 3 paradicsomkonzerv, Rekord húslevespor, fa ékek blindrámához, bőrpárna rézmetszéshez, 46 üres konzervdoboz. A szekrény mögött tábori festőállvány, a falon a szekrény fölött festékező gumihengerek, Christo függönye három képeslapon, Norvégiában festett, első nonfiguratív képem fotója, hét tekercs színes szigetelőszalag, a kétméteres linómetszetem fotója, Eszter virágos rajza, egy csipeszben: átvételi elismervények kiállításon lévő képekről, újságkivágás egy galambrekordról, fizetési felszólítás, készülő kiállítások programja, egy kartonlapon a szabvány (A és B) papírmére-

Ami fontos

Nem cigányhúsból: atomok hadából
gyúrt a természet, szagod is mutatja;
áldd a gyermekkort, s viszolyogva csókold
azt, aki mást mond.

Oltalomból jössz, tenyeredbe' sorsod;
minden egyes bűnt, amit elkövettél,
jegyzenek, s félő: penitenciádról
készül a végzés.

Olykor átsurrant agyadon: mi' vétek
drága számláját kapod ott a végén,
ám a lelked már nemigen filózik
ily buta dolgon.

Egyszerű lettél, szerelembe fojtva
múlsz el egy gödhös nejeként, kinek csak
méla ösztönből kaparod ki sarjad,
hogyha muszáj lesz.

Kőbe véstem már – noha rossz – e törvényt.
Félve nézek rád, mikor elmerengve
ülsz: talán bánod velem ezt a sorsot,
bár sose mondod.

Jöjj, szerelmecském, ne idézd a múltat,
megnyitunk mindent: ölet, ajkat és a
szívet – engem hű szeretetre bírtál,
és ez a fontos.

SZÜTS MIKLÓS
FESTŐ ÉS SZOBRÁSZ

Szüts Miklós

„Most a furujával foglalkozom"

Egy festő levelei a nyolcvanas évekből

(W. G.-nek és L. P.-nek Norvégiába)

kedves oslóiak,

múlnak a napok, és lassan teljesen hazaérek. Már túl vagyok az első kölcsönkéréseken, már kitakarítottam a műtermemet is, sőt Ildikóét is, akinek most kell valamikor megérkeznie Münchenből.

Aláhúzva-összeadva remek utazás volt ez is, napjaimat bearanyoztátok: a hálás utókor majd megemlékezik Rólatok. Amúgy tényleg köszönöm. *(Bergenben a Kunstforeningben volt nagy önálló kiállításom.)*

Hogy itthon mi van? Új füvet vetettem, kezdődik hát újra a locsolás és locsolás és nyírás és locsolás... Bizonyára gyönyörű lesz.

Van új kutyánk is: alig akart beengedni saját otthonomba, amikor megérkeztem. Itt-tartózkodásának tizedik napján szopornyicás lett: ötszázért kapott nyolc injekciót, most lassan gyógyulgat. Én meg megint (a hideg műteremtől) hólyaghurutos vagyok, tizenöt forintért én is kaptam gyógyszert, lassan én is gyógyulgatok.

(...) Még mindig Golda Meir életét olvasom – amit a trondheimi vasútállomáson vettem –, most kissé lelassult a tempóm: nem tudok a rendes napi műtermi munka, délutáni gyerekfelügyelés és leckevizit, no meg vacsorafőzés-mosogatás után még órákat olvasni angolul, viszont elalvás előtt egy kicsit sajnálom magam.

Második elemista Juli lányom matematika házi feladatait mindennap izgatottan várom: kellemes bizsergést okoz, hogy néha 10–15 perc koncentrált fejtöréssel is alig, vagy egyáltalán nem tudom megoldani a feladatot. Bizonyságul álljon itt a tegnapi példa (ez a könnyebbek közül való):

8	32	12	35		36	3
12	12	6	7	19	36	
13	25	12		13		6

A feladat: kell találni egy olyan törvényt vagy szabályt, amely minden függőleges számoszlopra igaz, és ennek segítségével kitölteni az üresen hagyott mezőket. Megnyugtatásotokra: ha világ szégyenére végképp nem sikerülne e második elemista feladatot megoldanotok: a boríték belső oldalára beírtam a megoldást, kotorjátok elő gyorsan a szemétből!

Eszter nagy gyönyörűségemre ötödmagával (három lány és két fiú) bandát alapított. Ma egész délután nálunk tanyáztak: megszerkesztették a Banda pénztárkönyvét, és mindenki beadta, ami pénze volt a közösbe: ebből fognak majd fagylaltozni. Mikor a pénztárkönyvvel kész lettek: nekiálltak és tetőtől talpig kitakarították és átrendezték a gyerekszobát. Igaz, közben az egyik szekrény rádőlt Eszterre, és az ajtajában lévő centi vastag csiszolt tükör ripityára tört, de hát – mint tudjuk – csak az nem követ el hibát, aki nem dolgozik.

Én meg puccos vacsorát főztem: marhahúst vörösborban krumplipürével.

Így élünk hát. Sziasztok.

jvárosi iskolaválasztás nyűge

fejkvóta minden forintjához hármat ad az önkormányzat

séggel egy sportkomplexumot és egy fürdőt épített. Az önkormányzat konszolidált gazdálkodása egyes dunántúli régiókban talán nem lenne kirívó, Borsodban azonban mindenképpen feltűnő. Csakhogy az utóbbi két évben a gazdasági előny olvadni kezdett. Tiszaújváros rákerült azon települések listájára, amelyektől adóerőképesség címén támogatást vont el a központi költségvetés. Jelen esetben 860 millió forintot, azaz az idei 4,8 milliárdos költségvetés csaknem egyötödét. Így a városban élők személyi jövedelemadójából egyetlen forint sem marad helyben.

Az elvonások miatt Tiszaújvárosban is megszorító intézkedéseket kellett hozni. Farkas Zoltán polgármester azt mondja: ha nem húzzák meg a nadrágszíjat, jövőre hitelfelvételre kényszerülnének azoknak az intézményeknek a működtetéséhez, melyeket éveken át kiemelten támogattak. Az iskolák esetében korábban az állami fejkvóta minden forintját négy forinttal egészítette ki az önkormányzat, amely most hármat ad.

Az intézmények a város vezetőinek szándéka szerint fejlődtek.

Az önkormányzat mostani döntésével sújtott Lóránffy iskola fejlesztésére az utóbbi öt év alatt 300 milliót költött a város. Az iskolában nagy tornaterem és modern felszerelés szolgálja ki a 12 osztályban tanuló 250 gyermek igényeit. A könyvtárban videó-, cd- és programtár is működik. Volt olyan esztendő, amikor az intézmény 26 pedagógusa és 18 technikai alkalmazottja nemcsak 13., hanem 14., 15. és 16. havi fizetést is kapott. Az ide járó gyerekeknek közben átlagosan ezer forintot kellett a menzáért fizetni, az iskolai étkezést ugyanis 70 százalékos támogatásban részesítette a város.

A Lóránffy iskola igazgatója, Bali István – aki egyben az iskolaigazgatók megyei munkaközösségének vezetője – pontosan tudja, hogy Tiszaújvárosban háromszor annyi pénzt fordítottak az iskolák működésére, mint amennyi a Borsod megyei átlag. A Lóránffy iskola tavaly 82 millió forintból gazdálkodott. Ebből 30 milliót az állam adott – ennyit kap minden 250 gyermeket nevelő hasonló intézmény –, 52 milliót pedig az önkormányzat biztosított.

Bali István abban a szerencsés helyzetben volt, hogy az általa vezetett intézményben csak a szakmai problémákkal kellett foglalkozni. Így érthető, hogy az iskolában négy egész fölötti a tanulmányi átlag.

– Tíz éven át nem voltak iskolai körzetek Tiszaújvárosban – fejtegeti Bali István. – Mindenki oda íratta be a gyerekét, ahová akarta. A gyereklétszám csökkent. Az iskolák versengtek a szülők kegyeiért, matematika előnyprogramot, testnevelés- és rajzszakos osztályt, kéttannyelvű képzést hirdettek. A szakmai programok rengeteg költséggel járnak, az utóbbi években azonban a támogatás jelentősen csökkent. Tavalyelőtt 20, a múlt évben 30 százalékkal kevesebbet fordíthattunk dologi kiadásokra. Most, hogy nem indulhat első osztályunk, két tanító munkája feleslegessé vált. Elbocsátás nem lesz, mert átszervezéssel meg tudom oldani, hogy maradjanak, de a következő tanévben ketten megint fölöslegessé válnak. A gyerekeket más iskolákba viszik majd a szülők, a Lóránffy három-négy éven belül kiürül.

A polgármester azt mondja: ha nem húzzák meg a nadrágszíjat, jövőre hitelfelvételre kényszerülnének azoknak az intézményeknek a működtetéséhez, melyeket éveken át kiemelten támogattak.

Az iskolabezárás kérdése tavaly vetődött fel első alkalommal. Akkor a rosszabb épületben, de nagyobb létszámmal működő Kazinczy iskola megszüntetése került szóba.

– A tüntetés és az éhségsztrájk kivételével a tiltakozás minden lehetséges formájával éltek a szülők és a pedagógusok, az önkormányzat végül meghátrált – mondja Farkas Zoltán. – A lehetőségeink azonban behatároltak. Tíz éve négyezer gyerek járt a tiszaújvárosi iskolákba, a tanulói létszám ma 2200. Tavaly volt egy 13 fős osztályunk. Ezt a város egyszerűen nem engedheti meg magának. Az idén júliusi határidővel az önkormányzat egy-egy intézménnyé vonta össze az öt óvodát, az öt általános iskolát és két középiskolát meg a kollégiumot. Az első osztályok számának korlátozásával felszabadul majd egy iskolaépület, amelyet változatlanul oktatási célokra hasznosíthatunk. A Miskolci Egyetemmel két kar kihelyezéséről tárgyalunk, emellett a munkaügyi központ átképzéseinek is helyet kellett találnunk.

De miért a Lóránffy iskolára esett a választás? Ennek egyszerű a magyarázata: ez a legkisebb intézmény, így itt lehet a legkisebb a szülők és a pedagógusok ellenállása.

Az önkormányzat beiskolázási körzetekre osztotta a várost, az intézményeknek a hozzájuk tartozó utcákból kötelező felvenni a jelentkezőket.

– A tiszaújvárosi iskolákba 41 máshol lakó gyerek jár – mondja a polgármester. – A sajóörösi önkormányzat fizet azért, hogy fogadjuk az örösi tanulókat, ők e tekintetben helybelinek számítanak. Miután sok pénzt fordítunk a színvonalas oktatásra, oda kell figyelnünk, hogy ebből elsősorban a helyi gyerekek részesüljenek, és a bejárókat csak a szabad férőhelyekre vegyük fel.

Kérdés azonban, hogy lesz-e szabad férőhely a tiszaújvárosi iskolákban.

Török Dezső legalább tizenöt olyan gyermekről tud, akit falun élő szülei a tiszaújvárosi nagyszülőkhöz, nagybácsikhoz, unokatestvérekhez jelentettek be, csak hogy a gyermek ebben a városban lehessen iskolás.

Még akkor is, ha nem járt iskola-előkészítő tanfolyamra.

Romhányi Tamás

SZÜTS MIKLÓS

Népbolt utca

Szüts Miklós a jelek szerint nem tartja a lakótelepeket a volt szovjet titkosszolgálat áfiumának. De azért nem idealizálja őket. Nem véli – újabb történelembúvárokat idézek –, hogy a megtervezett népelnyomás eszközei, amelyeket rendőrutasításra azért építettek, hogy szemmel tartható legyen minden magánélet, továbbá, hogy a központilag elzárható víz-, gáz- és távhővezetékekkel a lakosságot folyamatosan sakkban tarthassák – Budapest Galéria-beli képei szerint arról sem lehet meggyőződve, hogy bőrkabátos csekisták írták elő, hol legyen a szolgáltatóház Újpalotán.

Meglehet, Szüts olvasott egyet s mást a frankfurti programról, Le Corbusier-ről és nem keveri össze a szovjet-orosz konstruktivizmust más institúciókkal, de ennél fontosabb, hogy finom szürkéket, beléjük derengő félszeg vöröseket és okkereket fest, és óvatos határozottsággal komponál. Szüts régóta a gyöngéd artisztikumával, a tűnődő magabiztosságával emelkedik ki a derékhadból, az érzékenysége és a kultúráltsága pedig már abból az időből emlékezetes, amikor generációjában még egyáltalán nem kellett az érett kort tisztelni. Mindez elegendő előélet ahhoz, hogy a festő olyan képtelenül közönséges témához nyúljon, és olyan reménytelenül festőietlen világot fessen meg sorozatban, mint a panellakótelepek. Húsz kiállított vásznán egyetlen ember, háziállat, jármű és járműroncs sincsen, csupán betonfalak, erkélysorok, iskolarészletek, nyomott, imbecillis garázssorok, és csenevész fák vannak. Itt-ott tükröződő pocsolyák és nagy ablakok – a jelenségnek, mint tudjuk, kiterjedt szak- és szépirodalma van.

Szüts festői jelentései azonban nem a hátrányoshelyzet-szociográfiákat és a macska- meg főzelékszagú szépirodalmat folytatják. A képek szürkék, sőt szürke-fekete gyakran a vásznak belső kerete is, ez a komor árnyalat azonban itt inkább komoly, laza, bolyhos, és izgalmasan változatos felületeket kínál a hámlottfehértől a kormosfeketéig. Ráadásul folyvást belemosódik, beleitatódik valami nem kevésbé tűnődő élénkség, a fehéren kívül némi derengő téglafalvörös, félénken optimista sárga az erkélymellvédeken, kékes a borongó, homogén egen. Mint tudjuk, minden viszonylagos. Ha elfogadtuk már az illúziótlan, tárgyilagos városképet, verőfény-értékű lesz egy napsütötte belső udvar, holott csak a vetülő, szürke árnyékhoz képest dereng, természetlírája

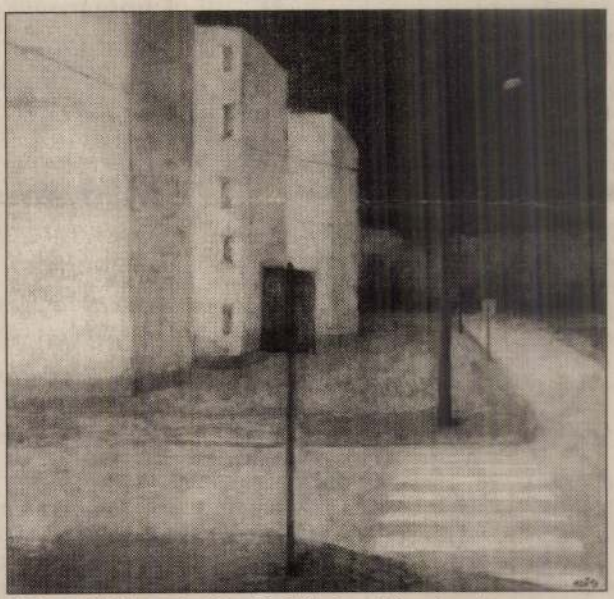

Szüts Miklós vedutája: Lakótelep, Jázmin utca

lesz a kínlódó fáknak, és játékos tükröződést fedezünk fel a reménytelenül lefolyás nélküli tócsákban. A földszintes garázssorról, a magyar gyarmati építészetnek erről a rémségéről pedig kitetszik, hogy három egyformán szürke bádogajtaja egyetlen képen, a Majális utca 2. cím̈ün rendre vöröses, zöldes, illetve sárgás, csak szürkével leplezi a komoly hang és a festői bravúr.

Rejtetten, ironikusan konstruktivisták a vásznak. A kíméletlen geometrizmussal végrehajtott lakótelepet, ezt a magáról megfeledkezett tomboló térmértant nem is lehetne kockák, hasábok, síkok nélkül ábrázolni, Szüts képein azonban nemcsak a finom festőiség oldja hol barátságossá, hol józanul beletörődővé a (rosszul összerótt) derékszög-világot. A festő ugyanazzal a tapintattal és fölénnyel bánik a szerkezettel és a perspektívával, mint a színnel: kubusai masszívan uralkodnak, olykor zakatoló, fenyegető ritmusba rendeződnek, aztán váratlanul feloldódnak a békésebb két dimenzióba, a laza és lazán megfestett síkba – lüktetnek, lélegzenek.

Reálisak, mint a topográfia pontossággal megadott képcímek, azaz, különfélék. Derűsek, mint a napsütötte Majális utca, kihűltek, mint a Víztorony tér, groteszken, kisszerűen otthonosak, mint a Népbolt utca.

Népbolt utca: hol és mikor adtak még efféle neveket a magyar hetvenes éveken kívül – Szüts érti és érzi ezt a világot. És érzi saját korát, korának lehetőségeit is. Hálás fogás volna azzal a ténnyel visszaélni, hogy a modell, ez a panelváros történetesen Kecskeméten van, és a vásznak azon a kecskeméti művésztelepen készültek, ahol egykor a készülődő magyar avantgárd mesterei, Kmetty, Perlrott-Csaba festett futurista öregtemplomot és konstruktivista kálváriát. De Kmettyék akkor, 1912 táján nem tudhatták, hogy mi lesz a sorsa a magyar avantgárdnak és a magyar konstruktivizmusnak. Célszerűbb tehát, ha Szüts Torma utcáján az árva közlekedési tábla, ez a sápadtan rózsaszín szegélyű tárcsa Barcsay hasonló közúti jelzéseit juttatja eszünkbe. Barcsay az ötvenes évek végén még zengő vörös győzelmi jelvényként mutathatta fel ezeket a táblákat szentendrei városképein. Pompás színritmusra lelt még a tartóoszlopukon is, és mögöttük a házsor mindig vaskosan, magabiztosan volt konstruktivista.

Szüts akkor nem volna őszinte, ha fakó tárcsái a Barcsay-szignálokra jobban hasonlítanának. Életminőségről, városképről, hitekről és a festészet helyzetéről akkor nem mondana igazat.

Rózsa Gyula

7

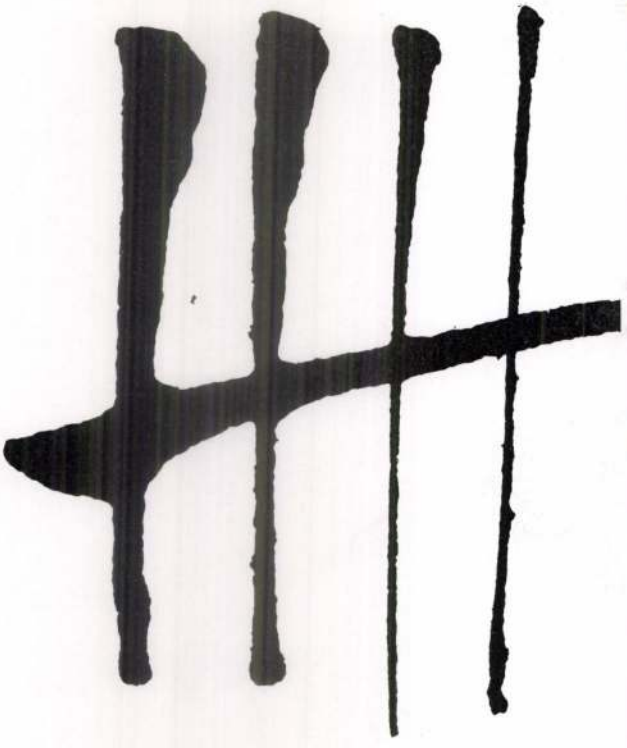

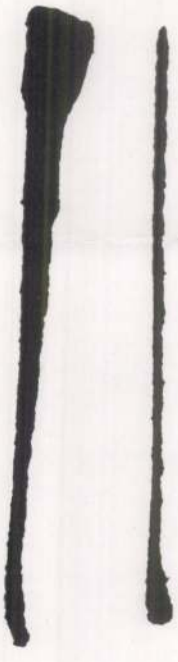

7 művész kiállítása
Ernst Múzeum
Budapest, VI., Nagymező utca 8.
1987. április 29–május 24.
Felelős kiadó: Néray Katalin
A katalógust tervezte: Schmal Károly
Fotók: Juhász Imre. A fotók egy részét a művészek bocsátották rendelkezésünkre.
Angol fordítás: Szabó Márta, Szántó András
A katalógust szerkesztette és
a kiállítást rendezte: Gyetvai Ágnes
Ára: 50 Ft
Nyomda: Alfaprint

Seven Artists' Exhibition
Ernst Museum
Budapest, VI., Nagymező u. 8.
29 April–24 May 1987
Responsible editor: Katalin Néray
Catalogue design: Károly Schmal
Photos: Imre Juhász and those lent by the artists
English translation: Márta Szabó, András Szántó
Catalogue edition and exhibition mounting: Ágnes Gyetvai
ISBN: 963–7162–81–x
Printing house: Alfaprint

Miklós Szűts

Address: Budapest, Üllői út. 34. III. 6. 1085 Phone: 333-943

1945 Born in Budapest
1967–1972 Studies at the Academy of Fine Arts under the mastership of Sándor Ék.
Since **1972** has participated at national exhibitions, 10–12 sites a year. His works have been put on show in most of the european capitals.
Has been awarded three times.
Has had ten individual exhibitions, out of which two have been organized abroad.
Permanent designer of HUNGAROTON.

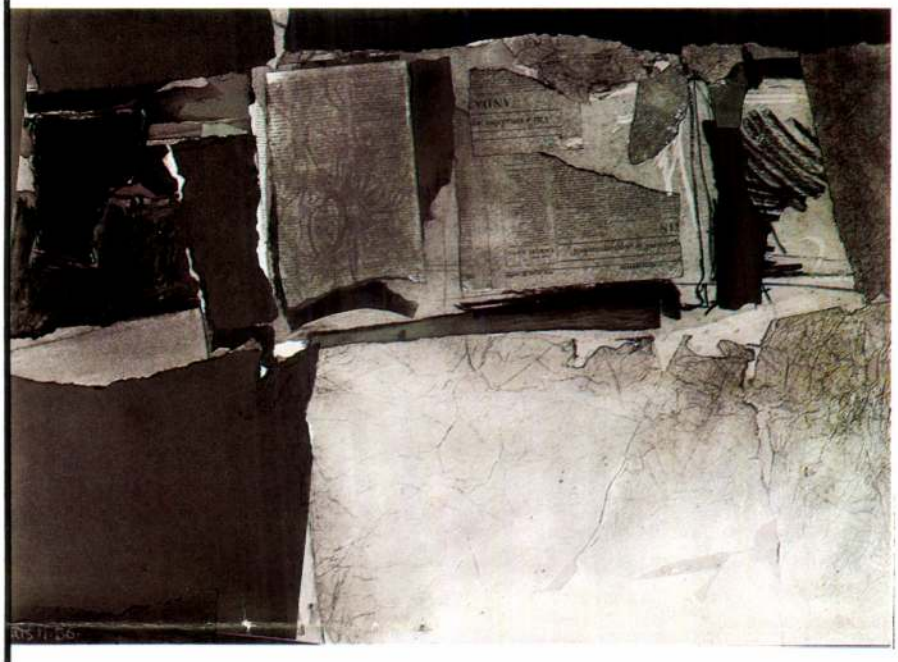

Miklós Szüts:
Vigil-keeper, 1986

Szüts Miklós:
Virrasztó, 1986

1. **Summer,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
2. **Night in the garden,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
3. **Bootle-post,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
4. **Flatterer No. 1,** 1984
paper, collage, pastel, 50 × 70 cm
5. **Flatterer No. 2,** 1984
paper, collage, pastel, 50 × 70 cm
6. **I'll tell you it exactly,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
7. **Sign,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
8. **Obediently,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
9. **Pandora's box,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
10. **Gift,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
11. **Afternoon,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
12. **Poster,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
13. **Consoling,** 1985
paper, collage, pastel, 61,5 × 81,5 cm
14. **Romantic,** 1985
mixed media, 115 × 100 cm
15. **At dawn,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
16. **Vigil-keeper,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
17. **Story for adults,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
18. **Wall of complaints,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
19. **Legend,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
20. **View,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
21. **Evening wind**
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
22. **The word before the last one**
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
23. **Winter,** 1986
paper, collage, pastel, 127,5 × 152,5 cm
24. **Story,** 1987
paper, collage, pastel, 127,5 × 152,5 cm
25. **Victim,** 1987
paper, collage, pastel, 127,5 × 152,5 cm
26. **Andante,** 1987
paper, collage, pastel, 153 × 153 cm
27. **Indian summer,** 1987
paper, collage, pastel, 153 × 153 cm
28. **Still-life,** 1987
paper, collage, pastel, 118 × 118 cm
29. **Cristmas,** 1987
paper, collage, pastel
(property of János Vasilescu)
20. **Heavy stones**
oil, wood-fibre, 60 × 60 cm
21. **After sunset**
oil, wood-fibre, 60 × 60 cm
(property of János Vasilescu)
22. **Silent garden**
oil, wood-fibre, 60 × 60 cm
(property of János Krajcsovics)
23. **Slowly peacefully**
oil, wood-fibre, 130 × 170 cm
24. **Silence in the room**
oil, wood-fibre, 60 × 60 cm
25. **On death in meditation**
oil, wood-fibre, 30 × 80 cm
26. **It is love**
oil, wood-fibre, 35 × 35 cm
27. **Avignon lovers**
oil, wood-fibre, 140 × 100 cm
28. **It's all the same**
oil, wood-fibre, 136 × 90 cm
29. **Morning, perhaps dawn**
oil, wood-fibre, 90 × 136 cm
30. **It's done**
oil, wood-fibre, 80 × 100 cm
31. **The old jewish cemetry**
oil, wood-fibre, 35 × 35 cm
(property of the Hungarian National Gallery)

Szűts Miklós

Lakcím: Budapest, Üllői út 34. 1085 Telefon: 333-943

1945 -ben született Budapesten
1967–1972 között végezte tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán. Mestere Ék Sándor volt.
1972 óta szerepelnek művei az országos kiállításokon, évente 10–12 helyen. Kiállították képeit Európa legtöbb fővárosában.
Háromszor kapott díjat.
Tíz önálló kiállítása volt, kettő külföldön.
A HUNGAROTON állandó tervezője.

A kiállított művek jegyzéke:

1. **Nyár,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
2. **Éjszaka a kertben,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
3. **Palackposta,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
4. **Hízelgő I.,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 50 × 70 cm
5. **Hízelgő II.,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 50 × 70 cm
6. **Elmondom pontosan,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
7. **Jel,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
8. **Engedelmesen,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
9. **Pandora szelencéje,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
10. **Ajándék,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
11. **Délután,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
12. **Plakát,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
13. **Vigasztaló,** 1985
papír, kollázs, pasztell, 61,5 × 81,5 cm
14. **Romantikus,** 1985
vegyes technika 115 × 100 cm
15. **Hajnalban,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
16. **Virrasztó,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
17. **Történet felnőtteknek,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
18. **Panaszfal,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
19. **Legenda,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
20. **Kilátás,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
21. **Esti szél**
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
22. **Az utolsó előtti szó**
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
23. **Tél,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
24. **Elbeszélés,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 127,5 × 152,5 cm
25. **Áldozat,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 127,5 × 152,5 cm
26. **Andante,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 153 × 153 cm
27. **Nyárvége,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 153 × 153 cm
28. **Csendélet,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 118 × 118 cm
29. **Karácsony,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 118 × 118 cm

Miklós Szűts

Address: Budapest, Üllői út. 34. III. 6. 1085 Phone: 333-943

1945 Born in Budapest
1967–1972 Studies at the Academy of Fine Arts under the mastership of Sándor Ék.
Since **1972** has participated at national exhibitions, 10–12 sites a year. His works have been put on show in most of the european capitals.
Has been awarded three times.
Has had ten individual exhibitions, out of which two have been organized abroad.
Permanent designer of HUNGAROTON.

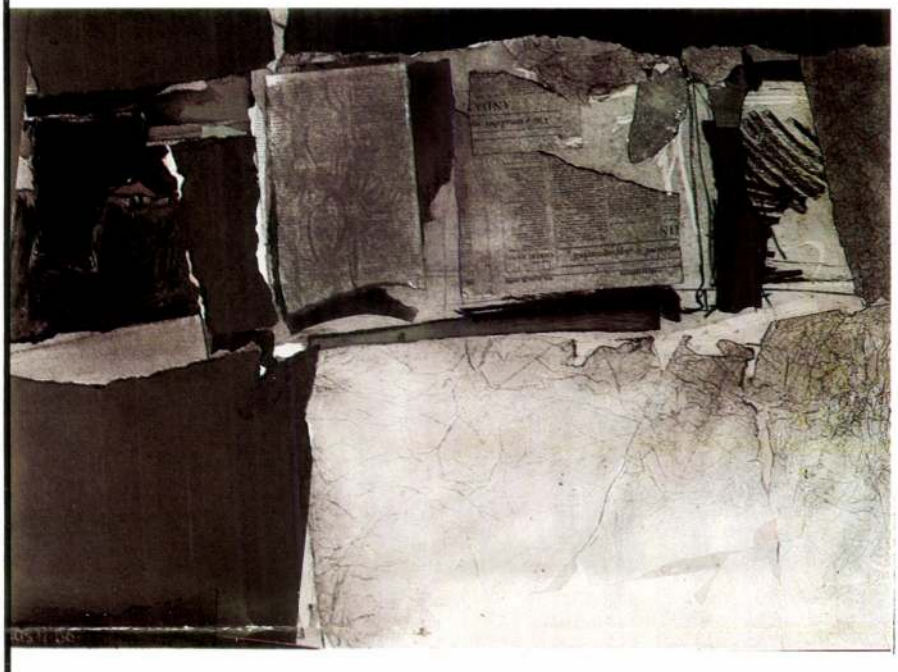

Miklós Szűts:
Vigil-keeper, 1986

Szűts Miklós:
Virrasztó, 1986

1. **Summer,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
2. **Night in the garden,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
3. **Bootle-post,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
4. **Flatterer No. 1,** 1984
paper, collage, pastel, 50 × 70 cm
5. **Flatterer No. 2,** 1984
paper, collage, pastel, 50 × 70 cm
6. **I'll tell you it exactly,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
7. **Sign,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
8. **Obediently,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
9. **Pandora's box,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
10. **Gift,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
11. **Afternoon,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
12. **Poster,** 1984
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
13. **Consoling,** 1985
paper, collage, pastel, 61,5 × 81,5 cm
14. **Romantic,** 1985
mixed media, 115 × 100 cm
15. **At dawn,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
16. **Vigil-keeper,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
17. **Story for adults,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
18. **Wall of complaints,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
19. **Legend,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
20. **View,** 1986
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
21. **Evening wind**
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
22. **The word before the last one**
paper, collage, pastel, 70 × 100 cm
23. **Winter,** 1986
paper, collage, pastel, 127,5 × 152,5 cm
24. **Story,** 1987
paper, collage, pastel, 127,5 × 152,5 cm
25. **Victim,** 1987
paper, collage, pastel, 127,5 × 152,5 cm
26. **Andante,** 1987
paper, collage, pastel, 153 × 153 cm
27. **Indian summer,** 1987
paper, collage, pastel, 153 × 153 cm
28. **Still-life,** 1987
paper, collage, pastel, 118 × 118 cm
29. **Cristmas,** 1987
paper, collage, pastel
(property of János Vasilescu)
20. **Heavy stones**
oil, wood-fibre, 60 × 60 cm
21. **After sunset**
oil, wood-fibre, 60 × 60 cm
(property of János Vasilescu)
22. **Silent garden**
oil, wood-fibre, 60 × 60 cm
(property of János Krajcsovics)
23. **Slowly peacefully**
oil, wood-fibre, 130 × 170 cm
24. **Silence in the room**
oil, wood-fibre, 60 × 60 cm
25. **On death in meditation**
oil, wood-fibre, 30 × 80 cm
26. **It is love**
oil, wood-fibre, 35 × 35 cm
27. **Avignon lovers**
oil, wood-fibre, 140 × 100 cm
28. **It's all the same**
oil, wood-fibre, 136 × 90 cm
29. **Morning, perhaps dawn**
oil, wood-fibre, 90 × 136 cm
30. **It's done**
oil, wood-fibre, 80 × 100 cm
31. **The old jewish cemetry**
oil, wood-fibre, 35 × 35 cm
(property of the Hungarian National Gallery)

Szűts Miklós

Lakcím: Budapest, Üllői út 34. 1085 Telefon: 333-943

1945 -ben született Budapesten
1967–1972 között végezte tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán. Mestere Ék Sándor volt.
1972 óta szerepelnek művei az országos kiállításokon, évente 10–12 helyen. Kiállították képeit Európa legtöbb fővárosában.
Háromszor kapott díjat.
Tíz önálló kiállítása volt, kettő külföldön.
A HUNGAROTON állandó tervezője.

A kiállított művek jegyzéke:

1. **Nyár,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
2. **Éjszaka a kertben,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
3. **Palackposta,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
4. **Hízelgő I.,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 50 × 70 cm
5. **Hízelgő II.,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 50 × 70 cm
6. **Elmondom pontosan,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
7. **Jel,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
8. **Engedelmesen,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
9. **Pandora szelencéje,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
10. **Ajándék,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
11. **Délután,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
12. **Plakát,** 1984
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
13. **Vigasztaló,** 1985
papír, kollázs, pasztell, 61,5 × 81,5 cm
14. **Romantikus,** 1985
vegyes technika 115 × 100 cm
15. **Hajnalban,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
16. **Virrasztó,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
17. **Történet felnőtteknek,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
18. **Panaszfal,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
19. **Legenda,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
20. **Kilátás,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
21. **Esti szél**
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
22. **Az utolsó előtti szó**
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
23. **Tél,** 1986
papír, kollázs, pasztell, 70 × 100 cm
24. **Elbeszélés,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 127,5 × 152,5 cm
25. **Áldozat,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 127,5 × 152,5 cm
26. **Andante,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 153 × 153 cm
27. **Nyárvége,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 153 × 153 cm
28. **Csendélet,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 118 × 118 cm
29. **Karácsony,** 1987
papír, kollázs, pasztell, 118 × 118 cm

VÁLI

ERNST MÚZEUM

Bp. VI., Nagymező utca 8.

MEGNYITJA:
SZÜTS MIKLÓS
1997. OKTÓBER 22.
SZERDA, 18h.

NYITVA:
10-18h.
NOVEMBER15-IG
HÉTFŐN ZÁRVA

A KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁVAL EGY IDŐBEN JELENIK MEG AZ ÚJ MANDÁTUM KIADÓ „VÁLI" C. MONOGRÁFIÁJA

SZÜTS MIKLÓS

SÖTÉT MŰTEREM II. A/96/7, olaj, farost, 60x60 cm, 1996

Lorem, Árpád!

Ön?

MŰCSARNOK

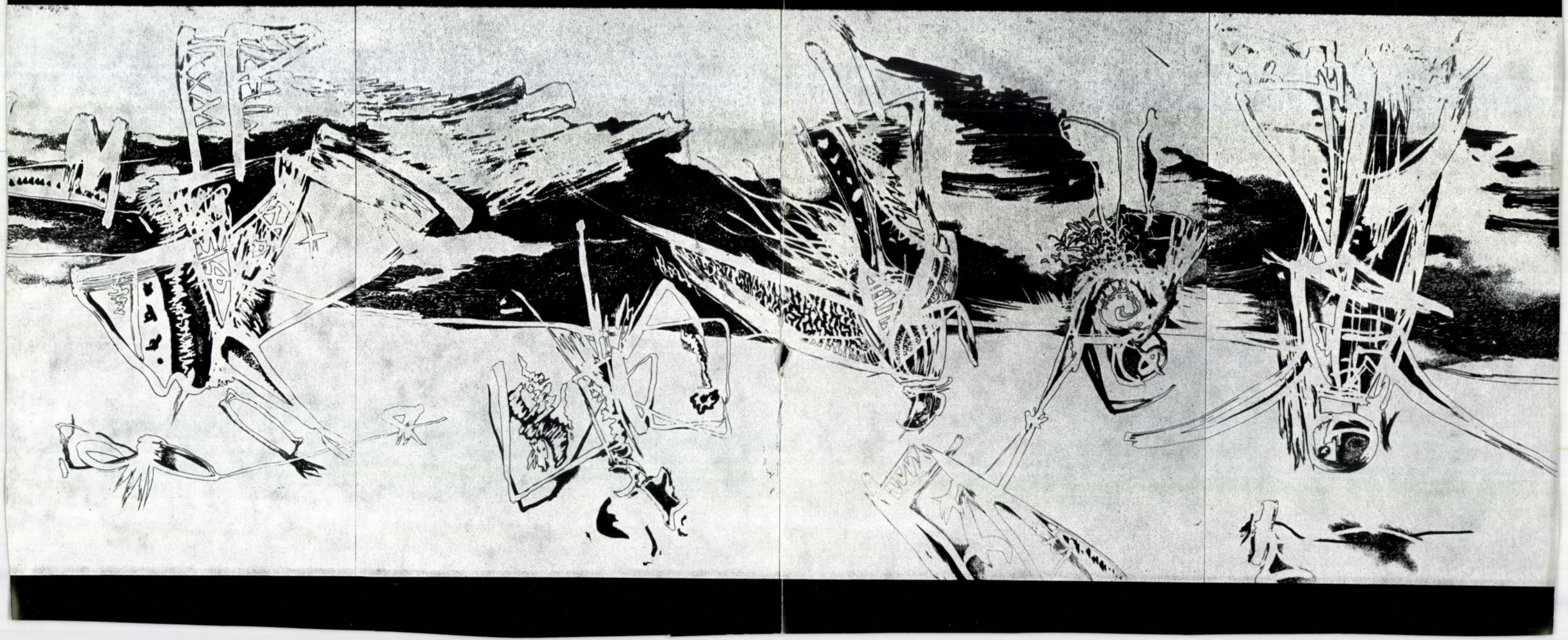

III.

SZÜLETTEM 1945. JÚLIUS 29-
ÉN, VASÁRNAP. EZ AZ ELSŐ
ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOM.

stúdió

A STÚDIÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT

SZÜTS MIKLÓS
GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1977. FEBRUÁR 2-ÁN
SZERDÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA
MEGNYITJA: BODNÁR GYÖRGY IRODALOMTÖRTÉNÉSZ
MEGTEKINTHETŐ: 1977. II. 2 – 19.
HÉTKÖZNAP 9,30 – 18, SZOMBATON 9 – 14 ÓRÁIG
BUDAPEST, V. BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

Fk.: Pogány Gábor

77,061 — Képcsarnok V. Ny.

I.

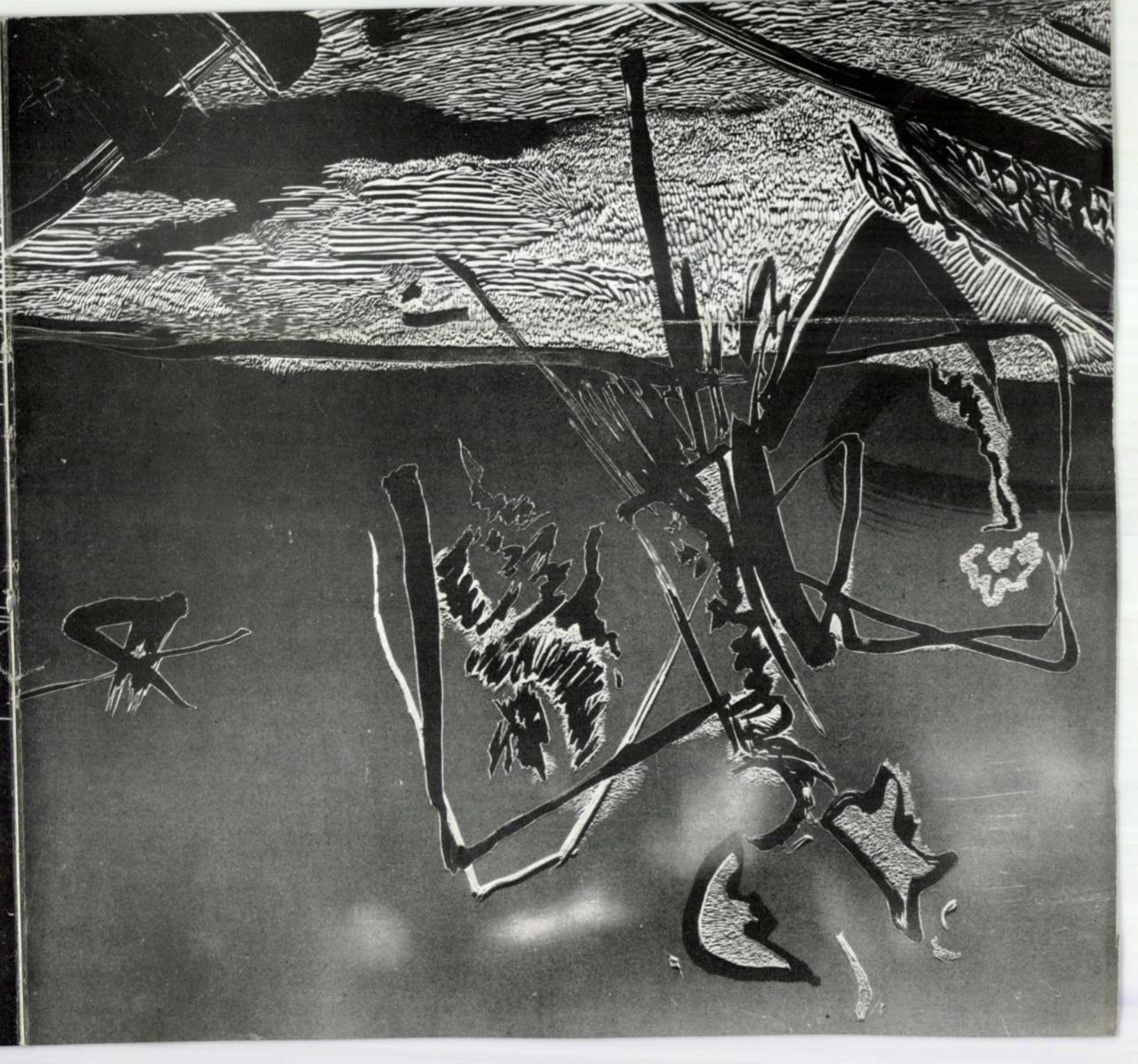

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

HETVENES ÉVEK

I. 32x50 cm

II. 50x70 cm

III. 70x100 cm

IV. (Barátaim) 70x200 cm

V. 58x68 cm

VI. (Hires őstünk) 50x70 cm

VII. 50x70 cm

VIII. 70x100 cm

IX. 50x70 cm

X. 50x70 cm

AZ ÖSSZES KIÁLLÍTOTT MŰ TECHNIKÁJA LINÓLEUMMETSZET

60. 3,2 mm

LINOLEUM

RR-4469

SZŰTS MIKLÓS

Rosszcsontok

Rejtély: hol marad Sly?

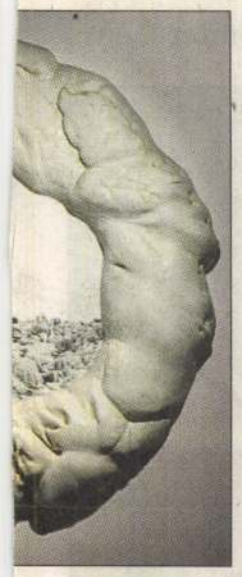

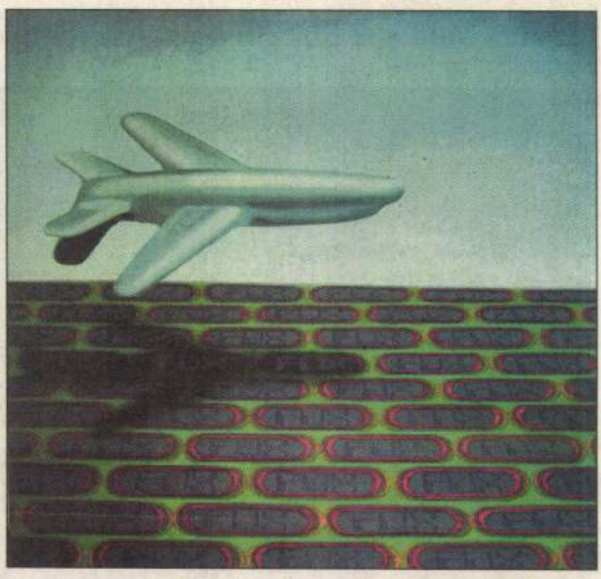

Fuchs Tamás: Repül (hanyatt)

sekben hírzárlatot rendeltek el. Kíváncsian várjuk a fejleményeket.

Egy kisebb szobában Horváth Tibor: Töke van a menyasszonynak című műve kapott helyet. Azt nem árulom el, hogy mit rejt a szobácska. Horváth Tibor az idén Guinness-rekordkísérletet tett: a világ legrövidebb diplomavédésével szeretett volna bekerülni a rekorderek közé intermédia szakos hallgatóként. A könyvbe nem került bele ugyan, de ötletével hírnévre tett szert, és diplomavédését végül elfogadta a tanári kar.

A függetlenséget külső megjelenésével is sikeresen hangsúlyozó Szilágyi László punk festő. Nem csupán egyik művét, hanem egész életterét tárja elénk. Veszprémi otthonából minden lakberendezési elemet bepakoltak egy teherautóba, és felhoztak Budapestre. A kiállítóterem közepén elkerítettek egy területet, ahol berendezték a festő otthonát, erős személyiségének masszív lenyomatát. Rengeteg festmény, rengeteg festék, graffitik: káosz és anarchia a falakon. Az új lakás kertjében, azaz kívül a rögtönzött építményen, Goran Dimic installációja Magyarország utolsó napját vizionálja. A visszapillantó tükrökön a hitleres wunderbaum békésen megfér majd a radnótis wunderbaummal (kérem, ne ijedjenek meg, ezek csupán új stílusú kocsibelső-illatosítók!). A végzetes napon a tükörbe visszapillantva kék égen úszó kenyérfelhők mosolyognak vissza ránk. Megnyugtató.

Komoróczky Tamás sem mutatványos, de ez alkalommal tiki-takival szambaritmusokat játszik. A fiatalember 2001-ben a Velencei Biennále magyar pavilonjában Social Intercourse (társadalmi érintkezés) nevű munkájával szerepelt.

Szépségesek Szilágyi Lenke fotóművész fekete-fehér képei és Fuchs Tamás olajfestményei (lásd fotó). Az eredetileg festményeket készítő Korodi Jánostól most fotómontázsokat láthatunk. Alapanyagául egy művészeti áruházlánc ingyenes promóciós kiadványai szolgáltak. Csáki László fából és furnérlemezből készített el a kiállításra egy hatvanas éveket idéző intarziás faliképet, illetve egy asztalt. Az asztal mellett egy tévén Pálfi Szabolccsal közösen kivitelezett animációk, a magyar reklámipar gagyi megnyilvánulásait fricskázó álreklámfilmek peregnek.

Az itt szereplő művészek nagyjából egyszerre a hatvanas években, a hetvenes évek elején születtek. Szemük az ismeretlen jövőt fürkészi.

Szántó Dániel: Merci című fekete-fehér képregényének szekvenciái sorakoznak az egyik falon. Rajzait figyelve nehezen hinném el, hogy ez élete első kiállítása, pedig az. A „merci" szónak az autómárkán és a francia köszönetnyilvánításon felül van egy harmadik jelentése is: a noxiron tablettát hívták így, amelyet mákteával volt szokás bevenni. A lehengerlő rajztechnikájú képregény naturalisztikus hűséggel ábrázolja a „mercis" utazást. Ez az egy drogos utalás van a kiállításon.

A Rosszcsontok egy jól behatárolható attitűdöt, egy életérzést szeretne átadni a nézőknek. Az itt szereplő művészek nagyjából egyszerre a hatvanas években, a hetvenes évek elején születtek. Avantgárd szemléletű alkotók, szemük az ismeretlen jövőt fürkészi. Az irónia, a humor, az abszurditás eszközével harcolnak művészi szabadságuk megtartásáért.

HUDÁK HAJNAL

ırray-estek a Fonóban

·d dzsessz magyar közreműködőkkel

FORRÁS: FONÓ

Januárban a Balogh Kálmán Gipsy Cimbalom Band is koncertezik Murray-vel

mellett. Húszévesen New Yorkba költözött, ahol azonnal a külvárosi zenei élet avantgárd klubjaiban találta magát. Első triójával hamar népszerűségre tett szert, és 1976-ban elkezdődtek a lemezfelvételek. Még ugyanebben az évben negyedmagával megalapította a World Saxophone Quartettet. Ezzel egy időben nyolctagú zenekarával is nagy sikereket ért el, egy olasz kiadónál évi több lemezük is megjelent.

Murray a 80-as évek végétől visszavett radikalizmusából, és szabad előadói módját a mainstream visszafogottabb elemeivel elegyítette.

K. K. A.

Szüts Miklós

Népszabadság 2002. dec. 29.

NÉPSZABADSÁG

KIÁLLÍTÁS

P. SZŰCS JULIANNA

Sehol senki

Szüts Miklós a Kiscelli Múzeum templomterében

Budaörsi éjszaka

Az alábbi motívumok találhatók a festményen. Egy hatemeletes panelház félig, egy járda nélküli útszakasz, egy jelzőtábla hátsó nézetből, három darab közvilágítási műtárgy, továbbá dombvonulat, három púppal. Sok ez vagy kevés? Hasonlít a félig töltött pohár parabolájára. Sok, azaz félig tele annak, aki hiszi, hogy kép már az is, ha a felületet egyetlen monokróm szín tölti be, és azt oly közönnyel sugározza szét, mint lefagyott computer képernyője a puszta fényt. Kevés, azaz félig üres annak, aki a képtől életjobbító üzenetet vár. Mondjuk röpüljön át a színen egy angyal (szentkép), távozzék egy hadsereg a horizont irányába (történelmi tabló), de legalábbis zöldelljen néhány fa, sétáljanak a lakosok, és szinte hallani lehessen a madarak énekét (lakásfestmény, galérián át).

Szüts Miklós – művészeti középgenerációnk fontos mestere – az utóbbi évtizedben átlag kétévenként állítja ki azokat a műveit, amelyek a föntebb vázolt paraméterek egyikének sem felel meg. Elég sok dolog van rajta ahhoz, hogy ne lehessen minimalistának nevezni, és elég kevés ahhoz, hogy „hasznos" vagy „kellemes" szempontok mozgathassák a belső arányokat. Nem üres a képernyő, de nincs is rajta fölhasználható program. Megengedhetj magának, hogy a keretlécek határain belül azt és úgy csináljon, amihez és ahogy kedve tartja. Mondhatnánk röviden: egy szabad ember. Kicsit hosszabban: egy szabad ember, aki – a magára mért szakma szabályait tiszteletben tartva – azt csinál, amit szabad.

Mert e nagy szabadság – igazi rabság, és ezt Szüts nagyon tudja – erről szól valójában a Kiscelli Múzeum templomterében a tárlat. Ott van például ez a szerencsétlen, föntebb leírt *Budaörsi éjszaka*, a maga lehetetlen kockaházával, tompa póznáival, kelet-francia infrastruktúrájával, a szó legszorosabb értelmében vett embertelen perspektívájával. Hogyan lesz ebből kép? Mitől legyen szép? És egyáltalán, miért váljék ebből kép?

A „hogyan" viszonylag könnyű kérdés. Nyílt titok, hogy a mester amúgy – ezer más, profi módon űzött professziója mellett – mellesleg kitűnő fényképész. Kiszemelt motívumait előbb körbejárja, becserkészi, azután hazamegy, alszik egyet rá, beszél a gondnokkal, mert okvetlenül föl akar menni a padlástérbe, nem beszél az útkarbantartókkal, de azért bebújik a munkagödörbe. Sok, nagyon sok tekercs készül a tett jövendő helyszínéről. Az eredmény 99,9%-a káló. Jobb esetben archív anyag, későbbi szakdolgozók öröme, rossz esetben szemét, puszta anyagköltség. De van 0,1%, és ezért érdemes volt a strapa. Furcsa, aszimmetrikus párbaj kezdődik ezután. A 0,1% a szép fotográfia rangjára hajt, nem alaptalanul. A mester nagy ívben tesz a 0,1% ambíciójára, tervei mások. Ő győz persze, ő van birtokon belül: kiválasztja a 0,1% – úgy öt-hat kép – közül azt az egyetlenegyet, a legtehetségesebbet, és addig nézi, míg a látvány odabent, a „művészi pszichében", az igazi sötétkamrában nem kezd új életet. Az emlékezését. A tanult arányok fölidézését. A „posztfotográfia" különös kalandját.

A „mitől", már valamivel bonyolultabb ügy. Szüts ízlése – elmúlt évtizedének ismeretében – a színek rejtőzködő természetén alapult. Enteriőrjei és vedutái úgy hatottak selymesen szürkésgyöngyházas-opálos árnyalatúaknak, hogy a melléjük tett igazi szürke, igazi gyöngyház, igazi opál szinte kidöglött. Jó festők tudják, hogy mitől e trükk: a szürke, a gyöngyház, az opál attól lesz leginkább önmaga, hogy belekevernek egy kicsi nagyon nem szürke, nagyon nem gyöngyház, nagyon nem opál izét. Lásd még Vojtina ars poeticája: malacutánzásban a legkevésbé jó a valódi malac maga. Az idei kiállítás anyagáig az adalékszínek az összképbe simultak szép illedelmesen. Továbbá belesimultak abba a képzőművészeti mikroklímába is, amely Szüts életének természetes közege volt: a remek barát, Váli Dezső stílusába, a remek festő élettárs, Vojnich Erzsébet modorába. Akaratlanul talán ők is okozói voltak, hogy az adalékszíneket az ecset korábban oly illedelmesen kente szét a felületen. Most valami más van. A *Budaörsi éjszaka* feketéit lázas, laza szövésű ecsetnyomok, szürkéit ideges járású sörték táncos gubancai és a legváratlanabb helyekről fölfakadó, tapintatlan kármin gesztusok izzítják. Ropogósak, szinte dühösek a mai képek. Már-már posztimpresszionisták, kicsit norvégosak. A Sikoly főszereplője elhagyta a helyszínt, de hangja a panelről visszaverődik.

> *Puszta szabadságból ilyesmi sosem születik. Szüts témája, mióta jelentős festő, eddig is a magány volt.*

Most már a „miértnél" tartunk. A transzformált fénykép és a lázas ecsetjárás ugyanis nem öncél. Puszta szabadságból ilyesmi sosem születik. Szüts témája, mióta jelentős festő, eddig is a magány volt. Azaz: festményei olyan helyszíneket ábrázoltak, amelyeken ember nem szerepelt. A magány persze lehet önzés magas fokon, olyan párbeszéd Istennel, amelybe más nem tud beleszólni. A magány persze lehet gyönyör is, a vegetatív lét élménye, a végsőkig kihegyezett érzékek olyan paradicsomi képessége, amely a tökéletesség önbizalmával jutalmazza birtokosát. Na, Szütsnek ebből lett elege. Az újabb városképek másról szólnak. Dühről és szenvedésről, depresszióról és hiányról, titkos veszélyekről és ködbe burkolt haragokról.

Helyben vagyunk. Szinte a szemünk előtt született egy közösségi művész. Beszorozva mínusz eggyel.

A NAP RAJZA:

Bremer György

REFORMKONYHA

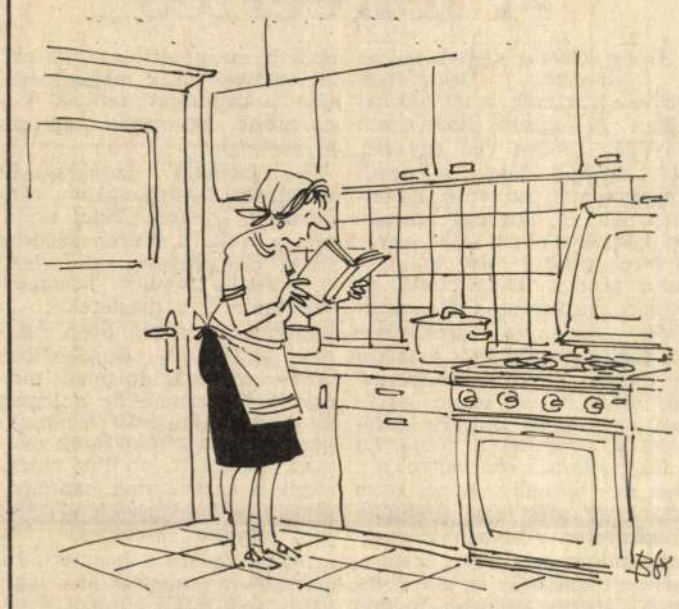

— Végy néhány szem krumplit, vizet, sót, aztán nyisd ki a gázt, gyufa nem is kell.

HÍREK

● DÍSZDOKTORI címet adományozott a Semmelweis Orvostudományi Egyetem három külföldi orvostudósnak: dr. Friedrich-Wilhelm Ahnefeld professzornak, az Ulmi Egyetem Aneszteziológiai Klinikája igazgatójának; dr. Herbert Braunsteiner professzornak, az Innsbrucki Egyetem Belgyógyászati Klinikája igazgatójának és dr. Benno Runnebaum professzornak, a Heidelbergi Ruprecht Karls Egyetem nőgyógyászati endokrinológiai osztálya igazgatójának.

● MEGJELENT a HVG adókülönszáma. A kiadvány elsőként közli a négy adótörvényt a módosításaikkal egybedolgozva, s a jogszabályokat értelmezésekkel, magyarázatokkal is kiegészíti.

● A HONVÉD TÁNCSZÍNHÁZ táncosai és zenészei nyitják meg a táncművészet évét, és avatják fel azt a színházat, amely a táncművészet otthona lesz Stockholmban. A január 22-én kezdődő ünnepségsorozat keretében négy alkalommal lépnek fel a magyar művészek.

● GÉPELTÉRÍTÉS. Megadta magát a bolgár hatóságoknak az a szovjet állampolgár, aki hétfőn külföldre térítette az Aeroflot légitársaság egyik belföldi járatát. A gép Burgaszban szállt le, fedélzetén 151 felnőtt utas, 5 gyermek és nyolcfőnyi legénység tartózkodott.

KÖZLEMÉNYEK

AZ ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG és a gyászoló család mély fájdalommal tudatja, hogy **dr. Bíró Sándor** nyugállományú rendőr ezredes, 62 éves korában váratlanul elhunyt. Temetésére a rendőrség halottjaként 1991. január 23-án 13 órakor a Farkasréti temetőben, katonai tiszteletadással kerül sor.

BOLGÁR NYELVTANFOLYAMOK indulnak — kezdő, középhaladó és haladó fokon — a Bolgár Kulturális és Tájékoztató Központban 1991. február 4-én, hétfőn, 17 órakor. A tandíj négy hónapra 500 Ft. Jelentkezés személyesen munkanapokon 10-től 17 óráig a központban (Budapest VI., Andrássy út 14.).

Ausztria Lottó

A Lottó Unió Kft. közlése szerint a 3. heti osztrák lottó nyereményei az illeték levonása után a következők: a 6 találatos (6 darab) nyereménye egyenként 15 millió 997 ezer 577 schilling, az 5 plusz 1 találatosok nyereménye egyenként 308 254 schilling. Az öttalálatosokra egyenként 11 883 schillinget, a négytalálatosokra egyenként 320 schillinget, a háromtalálatosokra egyenként 26 schillinget fizetnek.

A dzsókerszámra fizetett nyeremények: 1 millió 367 ezer 073 schilling. (MTI)

Hatos lottó

A Szerencsejáték Rt. közlése szerint a januári hatos lottó nyerőszámai a következők:

22, 28, 29, 36, 37, 41, pótszám 10. (MTI)

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: Variációk, Estri, a csodálatos Mandarin, Rapszódiák (7). **Erkel Színház:** János vitéz (6). **Zeneakadémia:** Szabadi Vilmos, Gulyás Márta szonátaestje (fél 8). **Nemzeti Színház:** Figaro házassága (7). (Básti bérl., 3. ea.) **Várszínház:** Sosem lehet tudni (7). **Katona József Színház:** Lulu (7). **Vígszínház:** III. Richárd (7). (Karácsonyi II. b., 1.) **Pesti Színház:** Rózsakiállítás (7). (X. b., 1. ea.) **Madách Színház:** Az üvegcipő (7). **Madách Kamara:** Páratlan páros (7). **Thália Színház:** Mindhalálig Beatles (7). **Thália Stúdió:** Eltartási szerződés (fél 8). **Mikroszkóp Színpad:** Én összeféltem magam... (fél 8). **Radnóti Színház:** A hetvenkedő katona (7). **Fővárosi Operettszínház:** Viktória (7). (Latabár Kálmán bérl., 2. ea.) **Józsefvárosi Színház:** Kapj el (7). (bemutató ea.) **Vidám Színpad:** Harapós férj (fél 8). **Bábszínház a Jókai téren:** A csodálatos kalucsni (de. 10). **Karinthy Színház:** Meseautó (7). **Fővárosi Művelődési Ház:** Gyermektánchéz (fél 6).

Holnap ismét NAP TV hírekkel, CNN és Worldnet világhíradókkal, a Sport Plusz rovatával, és kulturális magazinnal. Tervezett témák: Kinek nyújt menedéket a Menedék alapítvány? – Emberkereskedelem a Moszkva téren – Mit mond a Korán a Szent Háborúról? – Tőkés László exkluzív interjúja a NAP TV-nek – Új rövidfilm Erdélyről – Kerekasztal-vita az abortuszról. A Kinn padra: Surányi Györgyöt, a Magyar Nemzeti Bank elnökét várjuk.

Felelős szerkesztő: Udvarhelyi Tibor, műsorvezető: Forró Tamás.

A NAP TV hívható: a 114-3873-as telefonon.

Folytatódik a tél

Kontinensünk középső részének időjárását még mindig anticiklon irányítja, amelyet meglehetősen hideg levegő tölt ki. A hatása alatt álló területeken párás, ködös a levegő, zúzmarán és hószállingózáson kívül egyéb csapadék nem fordul elő. A kelet-európai síkság északi részén ugyanakkor többfelé havazik, Nyugat-Európában esik az eső. A nyugat-európai frontrendszer ma napközben ugyan megközelíti a Kárpát-medencét is, de nálunk lényeges időváltozást nem okoz.

Várható időjárás ma estig:

Többnyire erősen felhős, párás, sokfelé tartósan ködös idő várható, zúzmarával, hószállingózással. A változó irányú szél csak kissé élénkül meg. A hőmérséklet csúcsértéke 0 és mínusz 5 fok között alakul.

1991. január 21., hétfő, 13 óra.

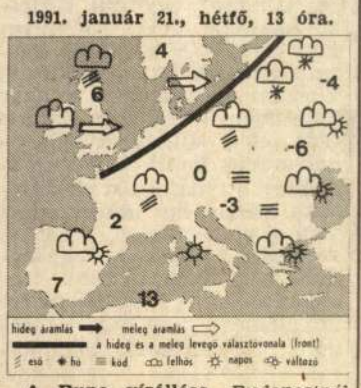

A Duna vízállása Budapestnél tegnap 202 centiméter volt, ma 185 centiméter várható.

Elhalasztják a BKV tarifaemelését?

A miniszter nem tud dönteni

Egyelőre mégsem lesz februártól tarifaemelés a BKV járatain. Mint ismeretes, a Fővárosi Közgyűlés legutóbbi ülésén 50 százalékos áremelésről döntött, azonban a kérdésben egyetértési joggal rendelkezik a pénzügyminiszter.

A miniszter külföldi távolléte miatt a közigazgatási államtitkár titkára, *Pongrácz László* elmondta, hogy hétfőig még nem kapták meg a Fővárosi Főpolgármesteri Hivataltól a tarifaemelést részletesen indokló számításokat, s így nem is tudott erről állást foglalni a miniszter. A Pénzügyminisztérium egyébként a BKV helyzetével összefüggésben kívánja részletesen megvizsgálni az áremelési elképzeléseket.

A főpolgármesteri hivatal illetékesének tájékoztatása szerint a Fővárosi Közgyűlés január 24-i ülésén dönt majd a tervezett áremelés márciusra halasztásáról. (MTI)

Eltemették Máté Györgyöt

Hétfő délután a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra *Máté Györgyöt*, a Népszabadság nyugdíjas főmunkatársát. A szerkesztőség nevében *Karcagi László* főszerkesztő-helyettes vett búcsút az elhunyttól. Elmondta, a Népszabadság archívuma több mint kétezer Máté-cikket őriz, akinek munkásságát ezenkívül majdnem félszáz könyv is fémjelzi. Méltatta az elhunyt életútját, nehéz időkben hozott nehéz kompromisszumait, azt, hogy igyekezett kijavítani tévedéseit, s amikor lelkiismerete úgy diktálta, volt ereje szembeszállni a hatalommal. Görbe Tükör-sorozata a hatvanas években a rendszer legkeményebb bírálatát tartalmazta. Máté György 77 éves korában, élete utolsó percéig dolgozott; a halál a szerkesztőségben, írás közben érte.

A Magyar Újságíró Szövetség nevében *Ritter Aladár* tiszteletbeli elnök, a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége nevében pedig *Szigetvári Miklós* búcsúzott a halottól.

A magántaxisok nem emelnek

A szervezett magántaxisok egyelőre a magasabb benzinárak ellenére sem emelik tarifáikat. Bár szolgáltatásuk szabadáras, és a mostani üzemanyagár-emelés, illetőleg az alkatrészárak növekedése a számítások szerint kilométerenként 2 forintos költségnövekedést okozott, a Magánfuvarozók Országos Ipartestületétől kapott információ szerint a szervezett magánfuvarozók egyelőre kénytelenek továbbhárítás nélkül elviselni a költségek növekedését.

A forgalom ezekben a napokban, hetekben az átlagosnál is gyérebb, nagymértékben csökkent az idegenforgalom, alig van éjszakai élet. Mindezek következtében mintegy 40—50 százalékkal kevesebb az utas. (MTI)

Ufóláz és rakétariadó

(Munkatársunktól.)

Csillagászok, űrhajózási és katonai szakemberek vizsgálják azt a különös fényjelenséget, amelyről tegnapi lapunkban hírt adtunk. A Népszabadság értesülése szerint magyar és külföldi szakértők egy része arra a következtetésre jutott, hogy egy „kiselejtezett" Szaljut szovjet űrhajó jutott be a Föld légkörébe, ahol darabjai elégtek. Ez okozta volna a fényjelenséget, amelyet hazánk határain kívül is sokan megfigyeltek. Van olyan szakember is, aki úgy véli, hogy ugyanennek az űrkabinnak egy darabja izzott fel két nappal ezelőtt Tel-Aviv felett is, ahol ezért rakétariasztást rendeltek el.

Ma este Gondolkodó

Mi lesz, mi lehet a nyugati magyar emigráció helye és szerepe a mai magyar társadalomban? Erre a kérdésre igyekszik választ adni a Televízió tudományos folyóiratának mai száma. **Pomogáts Béla** irodalomtörténész és Svájcban élő emigráns magyarok segítségével. Műsorvezető: **Szénási Sándor**, rendező: **Szakály István.**

Megélénkült a forgalom az OTP-nél

Elterjedt, hogy a Magyar Nemzeti Bank a belföldi deviza-betétszámlák zárolását tervezi. Jóllehet az MNB illetékese a hírt a hét végén hivatalosan is cáfolta, egyes híresztelések szerint a rémhír nyomán a lakosság rohamot intézett az OTP-fiókok ellen. Munkatársunk Mikola György, az Országos Takarékpénztár főosztályvezetőjét kérdezte az igazságról.

— Annak ellenére, hogy a devizaszámláknál megélénkült a forgalom, a betétállományt a rémhír nem érintette. A befizetések és a kifizetések aránya körülbelül azonos, sőt a múlt napokban kismértékben növekedett a befizetések száma. A nagy forgalomnak több oka is van. Elsősorban január a szezon tetőpontja, másodsorban a vámelőírások szigorításától tartva sokan még most intézik külföldi bevásárlásaikat. Harmadsorban pedig — miután az MNB a cseh korona kivételével beszüntette a kelet-európai valuták jegyzését — ügyfeleink most rendezik rubelelszámolású devizabetétjeiket. Forgalmunk a fent említett okok miatt magasabb ugyan az átlagosnál, azonban rohamról nem beszélhetünk.

— Mi a helyzet az 50 dollárnak megfelelő valutaellátmánnyal?

— Akinek idén megnyílt a lehetőség, hogy ezt az összeget felvegye, az meg is tette. A forintleértékelés előtt igen nagy volt a forgalmunk, most megfelel az átlagosnak.

Ó. Sz. A.

Nem félünk az atomtól

„Békében felhasználni tilos" — olvasható azon a dobozon, amelyet egy olvasónk hozott hétfő este szerkesztőségünkbe. Mint elmondta: a radiológiai, biológiai, vegyi védelmi csomagot a XX. kerületben a Határ úton, egy elhagyott telephelyen találta.

A Határ út 50. szám alatti romos telephely bejárata fölött a 4-es számú Építőipari Vállalat kopott cégére lóg, állítólag azonban egy műanyagfeldolgozó cég bérelte, de már több mint egy éve gazdátlan. A telep ajtaja nyitva. Egy düledező fészerben rengeteg vegyi mentesítő csomag bűzlik szétbontva, összetörve. Olvasónk szerint egy napja még jóval több doboz volt itt, már sokat elhordhattak a telephelyre bejáró guberálók. A készlethez mellékelt tartalomjegyzék szerint kötszert, Polyvitaplex drazsét, Reasec, Ridol tablettákat, Tetrán kenőcsöt is tartalmaznia kellene a csomagnak, ezekből a gyógyszerekből azonban egy darabot sem találtunk a helyszínen. Volt viszont *Ixecur: „Sugárhatás (atomtámadás) szennyeződés esetén egy Ixecur kapszulát vegyünk be. Előrejelzés esetén célszerű az előzetes bevétel."*

Helyszín — dobozokkal. BOROS JENŐ FELVÉTELE

A felirat szerint a csomagokat a *Reanal Finomvegyszergyár* készítette. *Daróczi István*, a Reanal nyugdíjas fejlesztési főmérnöke elmondta, a Polgári Védelem számára atomkatasztrófa esetére gyártották ezeket, de már két éve leálltak a gyártással, mivel a Polgári Védelem nem veszi át a csomagokat. Daróczi úr még elképzelni sem tudta, hogyan kerültek a vegyvédelmi csomagok a telephelyre. Ugyanilyen tanácstalan volt e tekintetben a Polgári Védelem ügyeletének illetékese is.

Mi is tanácstalanok vagyunk. De úgy véljük, az, hogy az Ixecur tabletta megmaradt, csalhatatlan bizonyítéka honfitársaink optimizmusának: attól, amire a Tetrán és a Polyvitaplex szükségeltetik, jobban tartanak, mint az atomháborútól. Úgyhogy végtére semmi ok az aggodalomra: itt még az előírások ellen sem vétettek. Békében ezt a csomagot csak felhasználni tilos. Eldobni nem.

U. P.

RÁDIÓ- ÉS TÉVÉMŰSOR

KOSSUTH RÁDIÓ

8.05 Hangszemle **8.20** Válogatott perceink **8.50** Külpolitikai figyelő **9.05—11.00** Napközben **Középhullámon: 10.00** Hírek, időjárás, útközben **URH-sávon: 10.00** Egész napos közvetítés az Országgyűlés üléséről **11.10** Országok, tájak népzenéje **11.28** Pillangó. Móricz Zsigmond regénye. VI/2. **12.45** Intermikrofon **13.05** Klasszikusok délidőben **14.05** Ábel emléke. A marosvásárhelyi stúdió Tamási Áron emlékműsora **14.35** Dzsesszmelódiák **15.05** Ezredforduló **16.15** Muzsikáló természet **16.20** A mi utcánk... A Dembinszky utca **16.40** Test-őrségen **17.05** Bioritmus **17.35** A Szabó család **19.05** Sportvilág **19.15** Láttuk, hallottuk **19.30** Hol volt, hol nem volt... **19.40** Ecuadori és bolíviai népdalok **19.50** Hajszálgyökerek **20.05** Radioton-korongokról! **20.10** A magyar kultúra napja alkalmából **22.30.** Zenepolitikai magazin **23.34** Százéves a cimbalomoktatás a Nemzeti Zenedében **0.15—4.20** Éjfél után.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05 Rivaldafényben **9.03** Társalgó **10.00** Operettkedvelőknek **10.50** Tükörképek. Jegyzet **11.03** Helykereső **11.20** Apró-cseprő — gyerekekről **11.40** Ki népei vagytok! **13.03** Popzene sztereóban **14.00** Iránytű **15.05** Csúcsforgalom **17.00—19.00** RádióMa **19.03** Táncházi muzsika **19.30** Popregiszter **20.00** A Rock Gyermekei Klubja **21.03** Hrabal könyve. Részletek Esterházy Péter regényéből **21.28** Nótakedvelőknek **22.20** Írások Közép- és Kelet-Európában 1960 és 1980 között. Bojtár Endre összeállítása **23.03** Sporthíradó **23.10** Dzsesszarchívum **23.40** A heavy metal kedvelőinek **0.15—4.20** Éjfél után.

BARTÓK RÁDIÓ

9.10 Zenekari muzsika **10.20** A magyar nyelv századai **10.35** Rozáli öngyilkossága. Krúdy Gyula novellája **10.49** Nagy mesterek szonátáiból **11.32** Magyar művészek operafelvételeiből **12.05** Barokk muzsika **13.00** Espanola. Julius Edlis színművének rádióváltozata **13.49** A minta és a műv. IV/4. **14.09** Wagner: Trisztán és Izolda — jelenet a III. felvonásból **14.35** Labirintus **14.50** Éneklő ifjúság **15.00** A Bécsi Filharmonikus Zenekar játszik **16.05** Interart Fesztivál 1990. — XXVI/8. **16.35** Paisiello: Az úrhatnám szolgáló. Egyfelvonásos opera **17.25** Északi muzsika **18.00** V materinskom jaziku **18.20** In limba materna **18.40** Na maternjem jeziku **19.05** In der Muttersprache **19.25** Debussy-kórusok **19.35** Szabadi Vilmos és Gulyás Márta Beethoven-hangversenye **közben: 20.20** Társadalom és iskola **kb. 20.40** Az operaközvetítés folytatása **kb. 21.30** Operaáriák **22.02** A Tomszki Szimfonikus Zenekar Csajkovszkij-hangversenye **23.30** A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából.

TV 1

7.50 Tévétorna nyugdíjasoknak **7.55** Halálnak halála. Sánta Ferenc három novellája. Tévéfilm **8.40** Mozgató **8.55** Parlamenti Napló. Közvetítés az Országgyűlés ülésszakáról **16.40** Pannon Krónika. A pécsi körzeti stúdió híradóműsora **16.50** Nachrichten — Hírek német nyelven **16.55** Nasa obrazovka. A szegedi körzeti stúdió szlovák nyelvű nemzetiségi magazinja **17.25** Számadás **17.40** Magyar menyegző **18.40** Segítőtárs **19.05** Esti mese **19.15** Muzzy in Gondoland. Angol nyelvlecke kicsinyeknek. XX/3. **19.30** Híradó **20.05** A klinika. NSZK tévéfilmsorozat. XII/3. **20.55** Stúdió '91. A Televízió kulturális hetilapja **21.55** Parlamenti Napló. Országgyűlési tények, érvek, viták **22.25** Fiatal Művészek Stúdiója. Nachtmusik. II/2. **23.15** Híradó 3. **23.30** BBC-híradó.

TV 2

16.30 TV 2 **16.55** Alpesi sívilágbajnokság. Férfi műlesiklás. Közvetítés Saalbachból felvételről **17.45** Kérdezz! Felelek! **18.00** Telesport **18.25** Gyerekeknek! **18.48** TV 2 **19.00** Örkény István: Diagnózis. Tévéfilm (ism.) **20.06** TV 2 **21.00** Híradó 2. **21.20** TV 2 **21.30** Gondolkodó **22.15** TV 2. Benne: Nulladik típusú találkozások. Sci-fi magazin **kb. 22.50** Napzárta.

ESTI MŰHOLDPROGRAMOK

SKY EUROSPORT

19.00 Gólok Spanyolországból **19.30** Eurosport-hírek. **20.00** Biliárd **23.00** Pankráció **24.00** Műkorcsolyázó EB **1.30** Eurosport-hírek.

SUPER CHANNEL

17.00 Hullámhosszon **18.30** Kék éj **19.30** Hírek, időjárás **19.45** Időlánc **20.00** Ultrasport **22.00** Hírek, időjárás **22.15** Ultrasport **0.15** Hírek, időjárás **0.35** Kék éj **1.30** Időlánc **1.45** Egyveleg.

RTL

17.10 Játékshow **17.45** Salvatore bajnoksága **17.55** Hírek **18.00** A hatmillió dolláros férfi **18.45** Híradó **19.15** Knight Rider **20.15** Ezermilliárdos fogás. Francia-olasz-spanyol akciófilm **21.55** Ausztrál nyílt teniszbajnokság 1991. **22.25** Vigyázat, robban! **23.15** Hírek, időjárás **23.25** Sztárügyvédek, trükkök, perek **0.15** New York őrangyala **1.00** Aerobik **(vagy 1.00-től** Ausztrál nyílt tenisz bajnokság, ha valamelyik mérkőzésnek német részvevő van).

SZÜTS MIKLÓS festő

Három elő- és egy utóérzet

Ki ne maradjon: januárban

Mióta Salvador Dali 1936-ban megfestette A polgárháború előérzete című képét, azóta tudjuk biztosan: nemcsak a költőknek vannak nyomasztó közéleti álmaik. Rosszkedv, sötét gondolat, depresszió immár képzőművészeti téma is lehet.

Szorongás: Szüts Miklós

A világos okkeren és a feketén kívül talán ha fáradt lilát vállal képeire. Egy-egy csík erejéig. A formákkal még zsugoribban bánik. Téglalapokról, patkóalakokról kompozícióit ürügyén csak akkor érdemes beszélni, ha a rángó körvonalat, az intézményesített szabálytalant elfogadjuk rajzolatnak. De ne fogadjuk el! A legfontosabb sziluetteket nem kézügyesség, hanem tépés hozza létre. Szüts vesz egy sötét kartont (papundeklit?), marcangol egyet rajta, a dühön még innen, a tervezhetőségen már túl, mintha minden mindegy lenne, és produkál egy félszeg, dadogó, körülbelüli idomot. Rárágasztja a kép síkjára, és — félálom-tudatosan — hozzápasszítja kiábrándult barnáit és spanyolos temperamentumú feketéit. Varázslat történik: a ragasztott karton, a barna, a fekete átlényegül. Halotti kapu, sírbolt, gyász panaszélménye szól általuk.

Szüts szűkszavúan borulátó, elegánsan mély műveket mutat be a *Vigadó Galériában*. Oly borúsakat, mintha nem töltené el örömmel a képcsinálás kreatív gyönyörűsége. És olyan európaiakat, mintha egyetlen aluljárón se kellett volna átmennie az elmúlt két évben.

Szüts Miklós kiállításán. RÉDEI FERENC FELVÉTELE

Balsejtelem: Wéber Imre

Szoba nagyságú samottkompozíció a *Stúdió Galériában*. Magassága az egy métert sem éri el, átmérője van vagy négy. Első pillantásra homokvárra hasonlít. Tapintatos, lágy, természetközeli domborulatok. Szép színű: halvány korallos, mészfehér fugákkal tagolva. Második pillantásra kiderül: a homokvár emberi maradványokat idéz. Összecsomósodott végtagokat, talajba süppedő törzseket, kopott koponyákat. A sokadik pillantás felfedezteti: az antropomorf lankák mészfehéreit valódi csontapplikációk nyomatékosítják. És oszlatják el a cím többértelműségét. *Az utolsó, utazás előtti fürdés* tehát nem nosztalgialubickolásról szól fél órával a repülőgép indulása előtt, hanem a világvége-kataklizma megsejtéséről.

Soft horror — lenne, ha a szobrászi gondolatot kibontó, kerámiát használó, festő tanszakot végző fiatal művész, Wéber Imre rejtélyes tehetsége okán a nyomasztó látványt nem telítené lírával. Ám telíti: így a nyers riadalomból finom mélabú, a bénító sokkból intelligens bánat, az undorból melankólia születik. Az utóbbiakkal sem jó együtt élni, de hozzájuk lehet szokni. Mint a halál helyett a halál gondolatához.

Félelem: Test-ék kiállítása

1990 tavaszán kiírtak egy pályázatot. A pályázat szövege ugyan nem olvasható a *Budapest Kiállítóteremben*, de az eredményből visszakövetkeztetve a részvevőktől nem, vagy nem elsősorban ékszereket, hanem a testet minősítő, a testet értelmező, a testtel együtt megjelenő holmikat kérhettek.

E kategóriába a diadém éppúgy beletartozik, mint a spanyolcsizma. A karperec éppúgy, mint a bilincs. A gyöngysor éppúgy, mint a nyakra csomósodó akasztófakötél.

És mit tesz isten: az utóbbi értelmezés a rendszerváltás Magyarországán ihletőbbnek bizonyult. Így van ez jól: jobb félni, mint megijedni. Pszichoterápiai közhely, hogy a tudatalatti szorongástól legkönnyebben úgy lehet megszabadulni, ha konkréttá tesszük a rossz közérzet forrását. Jelentem: a mélyben iszonyatos indulatok lapulhatnak a tárlat tanúsága szerint. Az *Atlantis Stúdió* (ők szerepelnek itt a leghangsúlyosabb, legtehetségesebb anyaggal) tagjai vettek egy tétel játék babát. A játék babákat levetkőztették. Az egyiket kikötötték, mint a foglyul ejtett sápadtarcút az indiánok. A másikat szurokkal bekenték, tollal meghempergették, talán lehet hozzá barbár módra imádkozni. A harmadikat annak rendje-módja, sátánista recept szerint, kínzásnak vetették alá. (Amputálás, csonkítás, tetoválás, miegymás.)

A gondolat remek. A helyzet radikális rosszabbodására eddig leginkább az ingyenkonyhák és a rendőrök készültek föl. Az érintettek között pedig leginkább babát kellene szétosztani. Az agresszivitás levezetésének ez a legolcsóbb formája. És milyen dekoratív!

Tegnap történt: Ambiente Berlin

A tavalyi velencei biennálé vezérgondolata mostanában tájol a világban. Nagyszerű, elhíresült, fontos művek. Mint *Emilio Vedovának* az *Abszurd berlini naplója*. (Igaz, ott kapott egy külön hatásos termet, itt csak társbérletet.) Mint a *Kienholz házaspárnak* a *Néprádió* sorozata. (Igaz, a lagúnavárosban még Wagnert bömböltek a szerkezetek, itt tapintatosan hallgatnak.) Mint *Wolf Vostell* pannót és tévéképernyőt összekombináló művei. (Igaz, a biennálén még többes számban szerepeltek, itt csak mutatóban.)

A protagonisták és színvonalas követőik a képzőművészet nyelvén mondták el véleményüket a megosztott Európa botrányáról, a háború fel nem dolgozott élményéről, a felszín alá nyomott, rossz mederbe terelt, elnyomorított érzelmekről. A mostanra éppen démodé szorongásról, balsejtelemről, félelemről. Nem kis elégtétellel a szívében sétál a néző az Ambiente labirintusában. Hála a dicsőséges kelet-európai forradalmaknak, ez a mentális válsággóc immár történelem lett. Már-már unatkozik az aktualitását veszített szellemi összteljesítmény fölött. És gyorsan leszűr két tanulságot:

1. Nincs elavultabb, mint a tegnapi újság.

2. Gombház, sej, ha leszakad, egy baj helyett ezer is akad.

P. Sz. J.

Befektető társat keresünk

az M1-es út közvetlen közelében levő és onnan közvetlen lejáraton megközelíthető tata–remeteségpusztai

Diana Kastélyszálló

épületegyüttes, valamint a hozzá tartozó, mintegy 120 hektáros ingatlan

hasznosítására

Tatai Állami Gazdaság

Tata, Toldi Miklós út 15/A (Pf.: 5. 2891).
Telefon: (34)-80-851.
Telex: 27-334.

Újjáalakult a Kemény Zsigmond Társaság

„Hosszú téli álmok és látványos újjászületések mozaikkockáiból rakódik össze története" — kezdte előadását *Dávid Gyula* irodalomtörténész, a Bolyai középiskola zsúfolásig telt éttermében a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság ötödik újjáalakulásának díszvendégeként a hét végén. A társaság múltját ismertető előadásában Tolnai Lajos, Detelei István, majd a városépítő polgármester, Bernády György emlékét idézte, akik meghatározó alakjai voltak a társaság első korszakának, 1876 és 1916 között.

A társaság hetvenéves történetének legeredményesebb és leghosszabb szakasza 1928. március 18-án kezdődött. A romániai magyar irodalom legnevesebb írói mellett Móricz Zsigmondot, Móra Ferencet, Kosztolányit és Benedek Marcellt hívták meg, hozzájuk méltó előadóművészek kíséretében. Ez az igényesség, amelynek hátterében Kemény János és Sényi László főtitkár 20 éves önfeláldozó anyagi és szervezői munkája állott, olyan hagyomány, amely nem szűnt meg a társaság 1948-ban kikényszerített önfeloszlatásával, s most, 42 év múltán is kötelez.

A négytagú vezető tanács nevében *Oláh Tibor*, az újjáalakult társaság elnöke tisztelgett az elődök emléke előtt, majd fölvázolta a társaság jövőbeli működésének legfontosabb alapelveit. A két előadást — biztató kezdetként, de egyben a hagyományok folytatásaként is — színvonalas művészi műsor egészítette ki.

L. J.

A kultúra csecsemői

Az érettséginél magasabb iskolai végzettségű anyák terhessége tíz nappal tovább tart, mint az iskolapadot sohasem koptató társaiké, újszülöttjük majdnem három centivel hosszabb és ötven dekával súlyosabb amazokénál. Ez — vagyis, hogy az iskolázottabb, műveltebb, kultúráltabb anyák csecsemői fejlettebbek, jobb esélyük van az egészséges gyermek- és felnőttkorra, a boldogulásra — még akkor is elgondolkodtató, ha tudjuk: az anyák iskolázottsága nagyobb részben társadalmi környezetüktől, életmódjuktól, családjuk anyagi lehetőségeitől, nem pedig a tanulási szándékuktól, valamiféle steril iskolába járási vágytól függ. De tudnunk kell: egy iskolázottabb ember könnyebben, reálisabban teremthet magának kedvezőbb életfeltételeket.

Hogy miért éppen most idézzük ezeket a Statisztikai Szemlében tavaly novemberben közzétett adatokat? Nos: ez a kedd, a mai nap — a Himnusz megírásának 168. évfordulója — a magyar kultúra és a nemzeti egység ünnepnapja. Ezt javasolta a nemzetnek nemrégiben a művelődési és közoktatási tárca. Helyesen tette! (Sőt a javaslatot akár meg is toldhatnánk — bizonyos, hogy ez sem volna a minisztérium ellenére —: legyen az év valamennyi napja a kultúráé és a nemzeti egységé... meg a gazdaságé, az egészségügyé, az elesetteké és az országnak jobb életet, megannyi dicsőséget szerezni képes sikerembereké.)

Ezt a napot nemcsak úgy ünnepelhetjük, hogy István királyt idézzük, amiért a bölcsek meghallgatását ajánlotta fiának figyelmébe, nem is csupán olyképpen, hogy a „legnagyobb magyar" Istvánt citáljuk, amiért a kiművelt emberfők sokaságában látta a nemzet felemelkedésének zálogát. Hanem akként is, ha nem feledkezünk meg a kultúra —csecsemőegészség összefüggésről. Aminthogy egy másik statisztikai összehasonlításról sem. A Közgazdasági Szemle első idei számában egyebeken kívül az bizonyíttatik, hogy az olyannyira fontos vállalkozói szférában való létezésnek úgyszintén a tudás az egyik legfontosabb feltétele: a városi keresőknek csupán a 44 százaléka, ellenben a kisvállalkozókna a 65 százaléka járt legalább tizenkét esztendeig iskolába.

Január 22-e van, a nemzeti egységen kívül a kultúra ünnepévé is szentelt nap.

Daniss Győző

SZÍNHÁZI ESTÉK

A félreértés

Albert Camus 1941-ben írta *A félreértést*. Drámáinak 1957-es kiadásához írt előszavában így foglalta össze a mű lényegét: „Adva van egy fiú, aki anélkül, hogy a nevét megmondaná, szeretné, ha felismernék, és akit egy félreértés következtében saját anyja és húga gyilkol meg: ennyi a darab témája. Kétségkívül az emberi kapcsolatoknak rendkívül pesszimista szemlélete ez. Összeegyeztethető azonban az embert illető optimizmussal. Mivel végső soron arról van szó, hogy minden másképp is történhetett volna, ha a fiú kijelenti: »én vagyok az, íme, így hívnak«. Arról van szó, hogy még egy igaztalan és közönyös világban is megmenekülhet az ember, és megmenthet másokat is, ha a lehető legegyszerűbb módon őszinte és igazmondó."

Az írónak ezt a feltevését két ok miatt sem fogadhatjuk el. Anya és lánya részéről is van akadálya az idillnek, de a fiú oldaláról is. A két asszony ugyanis már évek óta módszeresen gyilkolja a fogadójukba tévedt pénzesebb utazókat. A gazdag, a céljaikat beteljesíteni óhajtó fiú felbukkanása legfeljebb az utolsó, a legszörnyűbb gyilkosságtól menthetné meg őket, de nem menthet fel a megelőzők terhétől. A fiú pedig azért titkolja el kilétét, mert *igazi*, nem pedig a rokoni kapcsolatból *kötelezően adódó* érzésekre vágyik. Éppen azt szeretné elkerülni, hogy akár a pénzéért, akár a vérségi kötelék okán fogadják be. Másféle, nem formális, nem társadalmilag kötelezően előírt, hanem lényegibb, személyesebben neki szóló otthonosságra vágyik. Az egyszerű igazmondás tehát aligha oldaná meg a problémáját. Az író félreérti művét. Van ilyen.

A gyilkosság a sorstragédiák könyörtelen szükségszerűségével és ugyanakkor szinte véletlenül következik be. Az anya ingadozik, hogy éppen most hajtsák-e végre az utolsó emberölést, a fiú pedig már felismeri, hogy kísérlete hiábavaló volt, és távozni akar, amikor húga behozza neki a mérgezett teát. A halál azonban csak megpecsételése a kapcsolatteremtés kudarcának, az otthon végleges elvesztésének.

A *szolnoki Szobaszínház* előadását *Tompa Gábor* rendezte; ő egykor *Ciulei* tanítványa volt, s *Harag György* hívta Kolozsvárra, ahol most a prózai társulat igazgató-rendezője. A díszleteket és jelmezeket tervező *Both András* ugyancsak Bukarestben tanult; többször dolgozott már együtt Tompával, de dolgozik és tanít az Egyesült Államokban is. Együttműködésük nyomán átgondolt, az élet ridegségét, a kapcsolatok képtelenségét éles kontrasztokkal kifejező előadás született.

Mucsi Zoltán a hazatérő fiú szerepében megfáradt, lágy, érző szívű férfit ábrázol, a reménytelen kísérletre vállalkozó ember kiszolgáltatottságát, sebezhetőségét mutatja. *Meszléry Judit* olykor kevéske komikumot is csempész az eltompult, érzésekre képtelen, csak aludni vágyó öregasszony viselkedésébe. Az események motorja Martha elvágyódása, sóvárgása a napfényes, távoli világ felé. *Spolarics Andrea* az előadást végig győzi bujkáló, lefojtott, csak apró jelekben megnyilvánuló, ritkán kibukkanó szenvedélyekkel, eltökéltségnek álcázott dühökkel, hogy azután nagy kitörésben robbanjon ki belőle minden fájdalom és kétségbeesés. Hideg iróniával, „gyilkos" gúnnyal is nyomatékosítja néha a monomániás jellem torzulását. *Kozák Ágnes* a teljes ellentéte. Naiv, tiszta érzésekkel félti férjét, a számára érthetetlen, felfoghatatlan, céltalan kísérlettől.

Spolarics Andrea, Meszléry Judit és Mucsi Zoltán.
ILOVSZKY BÉLA FELVÉTELE — MTI FOTÓ

Az öreg szolgát alakító *Győry Emil* rezzenéstelen arccal járkál a színen és a szín körül, mindent tud, de semmibe sem avatkozik bele, a sors közömbösségével szemléli a történteket. Egyetlen szigorú gesztusa van: amikor megmutatja a gyilkos asszonyoknak a fiú útlevelét. Beavatkozása csak feltárja, felismerteti a már bekövetkezett tragédiát.

Zappe László

Üzenet a sivatagból

Amikor ezt a könyvet olvastam, napról napra üzenetet várt a világ a sivatagból: a békéét vagy a háborúét. Aztán lett, ami lett.

De ez a könyv egy hosszú, szerelmes költemény, üzenete költői, s bár halálról is szól, az életé. *Imzad: Sivó hegedű. Franco Ferrara* olasz régészprofesszor és költő hétszáznegyvenkét verssornyi könyve ezer számozott példányban, meglepően szép megformálásban, kétnyelvű kiadásként jelent meg Budapesten (is) a *Movie Plus* gondozásában. Ferrarának jó negyedszáz könyv került már ki a keze alól, s az olasz kultúrában egyebek közt mint a RAI — rádió és televízió — sokat foglalkoztatott szakértője is szerepet játszott éveken át. Évtizede azonban inkább a Szaharában tölti heteit és hónapjait. Megszállottan kutatja a rómaiak nyomait — és találja is azokat. Úgy hírlik, gazdag leleteiből még az idén, valamikor év vége tájt, talán Magyarországon is látható lesz egy kiállítás.

Korábban a *Levelek Natasához* című, nagyszabású versépítményben énekelte meg azt a „lírai hősnőt", akiről az *Imzad* is szól, pontosabban mondva, akihez szól a költő az *Imzadban*, s akiről az elemzőnek nem kell ugyan tudnia, kicsoda-micsoda, ám a könyv hírét vevő hazai újságolvasó ugyan miért is ne tudhatná meg, hogy testi valójában egy igencsak ismert, számos filmben látott, szép színésznő. Ez a szó: „imzad", egyhúrú, bőrtestű hangszer neve. Helyénvaló a kötet élén, merthogy Ferrara az arab-iszlám költészet világába helyezkedve, a nagy hagyományú arab líra számos eszközét és stilémáját fölhasználva fejti ki filozofikus gondolatait az idő, a tér elválasztotta, mégis egy univerzumba tartozó emberiségről, a természet és a testiség, a vágyakozássá párolódott szerelmi kapcsolat földrajzi koordináták fölé emelkedő pusztíthatatlanságáról, az emlékezés hatalmáról.

Furcsán, hirtelenül, és tegyük hozzá: véletlenül jelent meg a magyar könyvpiacon ez az élvezetesen olvasható sivatagi üzenet. A színész *Bubik István* készült rá, hogy — mi módon kerülvén vele ismeretségbe, ő maga tudná megmondani — afféle monodrámaként előadja a Játékszínben. Az utószót író *Alberto Menenti* irodalomtörténész és kritikus magyar kapcsolatainak is szerepe volt Ferrara magyarországi megjelentetésében; a lényeg az, hogy *Baranyi Ferencet* voltaképpen a színpadi előadás célzatával kérték föl a verses mű lefordítására. Mindebből egy igen szép kiadvány állott elő, amelynek egyetlen szépséghibája a gondozatlan utószó, ebben ugyanis mindaz a pongyolaság és magyartalanság benne maradt, amit egy hozzáértő kiadói szerkesztő rutinszerűen eltüntetni szokott hasonló szövegekből. Hiába: a szaporodó kis magánkiadókkal, úgy látszik, az efféle hibák is szaporodnak könyvkiadásunkban.

Cs. K.

Ára: 38,– Ft

Litvánok és lengyelek – lengyelek és zsidók

Interjú Szalai Pállal

„Az ajtó mögött vérebek”

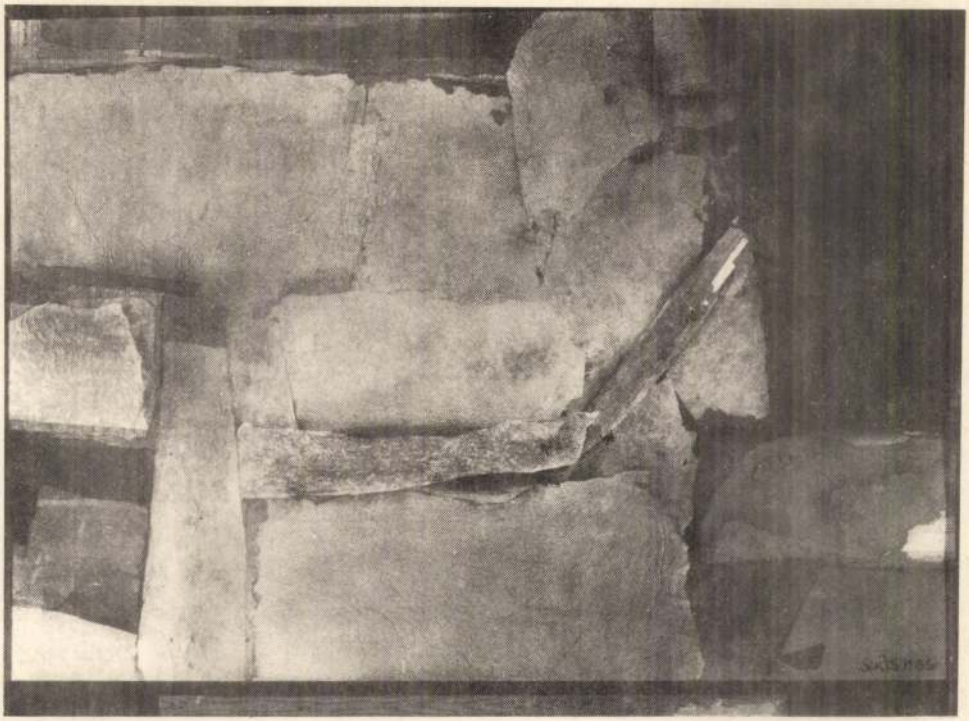

Szüts Miklós: **Történet felnőtteknek** 1986. 70x100 cm pasztell-kollázs

MOZGÓ VILÁG

A szerkesztőség tagjai:

Antal László	társadalomtudomány
Berkes Erzsébet	vers
Bogárdi Márta	munkatárs
Bognár Róbert	főszerkesztő-helyettes
Kunert Éva	tördelőszerkesztő
Mező Ferenc	próza
P. Szűcs Julianna	főszerkesztő
Tábori Zoltán	olvasószerkesztő

tam ennyi tehetségtelen gyerekkel. (Szerencsére polgáriasodunk, és a zenetanulás a polgáriasodni vágyók allűrjei közé tartozik, ami lehet az általános műveltségre való törekvés része, vagy egyszerűen nosztalgia meg sznobizmus is.) A gyerekek járnak rendszeresen. Hozzák a tehetségtelenségüket, meg óránként a kétszáz forintot.

Editet idegesíti. Halálosan. (Editet sok minden idegesíti halálosan.) A gyerekekről állandóan az eszébe jut, hogy nekünk nem lehet.

– A mi gyerekünk nem járna hozzád.

– A mi gyerekünk csak akkor tanulna zongorázni, ha lenne tehetsége hozzá. Különben is jobban szeretném, ha sportolna valamit. Sajnálom a könyvek fölött görnyedő, zenélni tanuló, nyelvórákra járó szerencsétlen srácokat.

– Belőlük élsz. Nem tartod erkölcstelennek?

– Hülye lennék, ha erkölcstelennek tartanám!

– Legalább megmondhatnád nekik, hogy sohasem lesz belőlük zongorista.

– Azt hiszed, elhinné egyetlen szülő is, hogy a gyereke tehetségtelen?

Egyetlen szülő sem hiszi el, hogy a gyereke tehetségtelen. A gyerek viszont tudja, pontosan. (Én is tudtam, amikor nem kaparinthattam meg azt a helyet az iskolai zenekarban, amit szerettem volna megkaparintani.) És utál zongorázni, utál nyelvórára meg mindenféle marhaságra járni. Utál engem is. Miközben ütögeti a billentyűket, valószínűleg arra gondol, bárcsak ütne meg a guta, vagy essen belém a frász, és akkor mehet focizni vagy a számítógéppel valami hülyeséget játszani, mint ahogy én is arra gondoltam a végtelennek tűnő ujjgyakorlatok közben, de az én kiglancolt öreg zongoratanárnőmet sem ütötte meg a guta, és most utólag hálás vagyok neki, hogy megtanított valamire, amit kamatoztathatok. (Persze nem értek hozzá egyáltalán, de szerencsére nem én vagyok az egyetlen az országban, aki olyasmit csinál, amihez nem ért egyáltalán.)

Ülök a zongoránál. Egyedül vagyok. Nem függök senkitől, tőlem se függ senki. Mégsem tudok szabadulni a félelmeimtől. Félek a telefontól, hogy mond valaki valami szörnyűséget (bármikor mondhat valaki valami szörnyűséget) és félek a változástól is. Mindenféle változástól. (A változás folyamatosan folyik, semmit sem lehet állandósítani.) Meg az adóhivataltól. (Természetesen nem vallom be a valódi jövedelmemet, csak annyit, amennyit a vállalatnál is kerestem.) Félek, hogy ellenőriznek és rájönnek, hogy nem vallottam be a valós jövedelmemet. (Ha bevallanám, annyi adót, társadalombiztosítást meg mindenféle marhaságot fizetnék, hogy annyi sem maradna, mint amennyi a vállalatnál.) Ha megszólal a csengő, biztos vagyok benne, hogy az adóhivataltól jött valaki. Persze nem a büntetéstől félek. A büntetés nem érdekel. Nem vicc! Teszek a büntetésre. Attól félek, hogy kiderül, szabálytalanságot követtem el. Soha nem követtem el szabálytalanságokat, és mindig fontos volt számomra, hogy az emberek becsületesnek, korrektnek tartsanak. Nem is csaptam be senkit soha életemben. Kivéve Editet, amikor megcsaltam Beával. De valószínűleg ő is megcsalt valakivel, akinek az ágyában nincs komplexusa. Most becsapom az adóhivatalt, az államot, és bűntudatot érzek miatta. (Bár önmagában nem tartom bűnnek, hogy nem vallom be a teljes jövedelmemet, mivel az állam kényszerít rá, hogy becsapjam, a hülye szabályzóival.) Bűntudat gyötör és frászban élek. Fogalmam sincs, miért. Talán ez egy újabb komplexus, amit a pszichiáter becsületességi (hülyeségi) komplexusnak nevezne. Editnek nincs ilyen komplexusa. Fikarcnyit sem törődik vele. Sőt! Boldog, hogy lehetőségünk nyílt elindulni a „nagyvilági" élet felé. Az eszébe sem jut, hogy még ebből a jövedelemből (óránként kétszáz forint) sem tudok a büdös életben olyan életet biztosítani, mint Dezső, akinek takarító kisipari engedélye van, és nyitott egy üzletet Katának. Dezső valószínűleg sokkal többet csal, mint én, és nincs emiatt semmilyen komplexusa. Nekem van. Félek, hogy előbb-utóbb jön valaki az adóhivataltól, ellenőrzi a jövedelmemet, és kikészítenek! Edit ezzel csöppet sem törődik, és esküszöm, örülök, hogy nem törődik vele. Örülök, hogy kijutott a depresszióból, örülök, hogy azt hiszi, menetelünk a nagyvilági élet felé.

Ülök a zongoránál. Egész nap. Minden tanítványt elvállalalok. Függetlenül attól, hogy tehetséges vagy tehetségtelen. (Tehetséges még nem jelentkezett.) Szeretem őket. Nem vicc. Annak ellenére, hogy tehetségtelenek, és utálnak zongorázni. Megértem őket. Ők nem értenek meg. Utálnak. Ezt is megértem. És szeretem őket. Komolyan! Főleg Vicát. Szédületes pipi! Tizenhat éves. Olyan mini-miniben jár, hogy kénytelen vagyok bámulni a combjait. Félelmetesek a combjai. A mellei meg majdnem kilyukasztják a pulcsiját. A hideg rohangál a hátamon, amikor rám mosolyog az érzéki ajkaival, és

mond valami butaságot. Általában butaságokat beszél. Cseveg. Imádom, amikor cseveg és butaságokat beszél. Valami női zenekart akarnak alakítani a gimnáziumban. Ha rajtam múlik, a büdös életben sem fognak zenekart alakítani. Legalábbis belőle nem lesz ott zongorista. Ezt nem tudja. Fogalma sincs. Azt hiszi, értek hozzá. Azt hiszi, valami csodálatosan zongorázó, bogaras zenetanár vagyok, aki feltűnően bámulja a combjait. Valószínűleg direkt mutogatja, mert élvezi, hogy csorog a nyálam, és leplezetlenül bámulom. Exhibicionista. Kétségtelen.

Editet egyre jobban idegesítik a tanítványaim.

– Meg lehet őrülni ettől az állandó klimpírozástól! Esküszöm, füldugót kell hordanom, különben beleőrülök!

Valóban. Egész nap szól a zongora. Ha nincsenek itt a tanítványaim, én zongorázom. Igen. Tanulok. Nem vicc! Tanulok, mert félek, hogy kiderül, nem tudok. Félek, hogy egy szülő a szemembe vágja, csaló vagyok. Írtózom attól, hogy csalónak nevezzenek. Mindig is arra törekedtem, hogy becsületesnek, korrektnek tartsanak. Vicával sem merek semmit sem kezdeni, nehogy azt higgye, valami perverz disznó vagyok. Inkább kimaradok belőle, és megelégszem azzal, hogy a combjait bámulom.

Ülök a zongoránál. Egész nap. Körülöttem zajlanak a változások. Sorsdöntő változások. Félek, és figyelem a változásokat. Nem tudom, mi lesz. Forrong a társadalom. Alakul, mint a képlékeny massza, naponta változik. Az eredményt nem tudom kiszámítani. Jézusom! Semmit sem tudok kiszámítani!

Kimaradok a változásból. Nem tudom pontosan miért, de mivel mindig kimaradtam mindenből, amiben benne kellett volna lennem, biztos vagyok abban, hogy ebből is ki fogok maradni. Igen. Ebben egészen biztos vagyok.

SzütsMiklós:Enteriőr 35x45 cm olaj, vászon

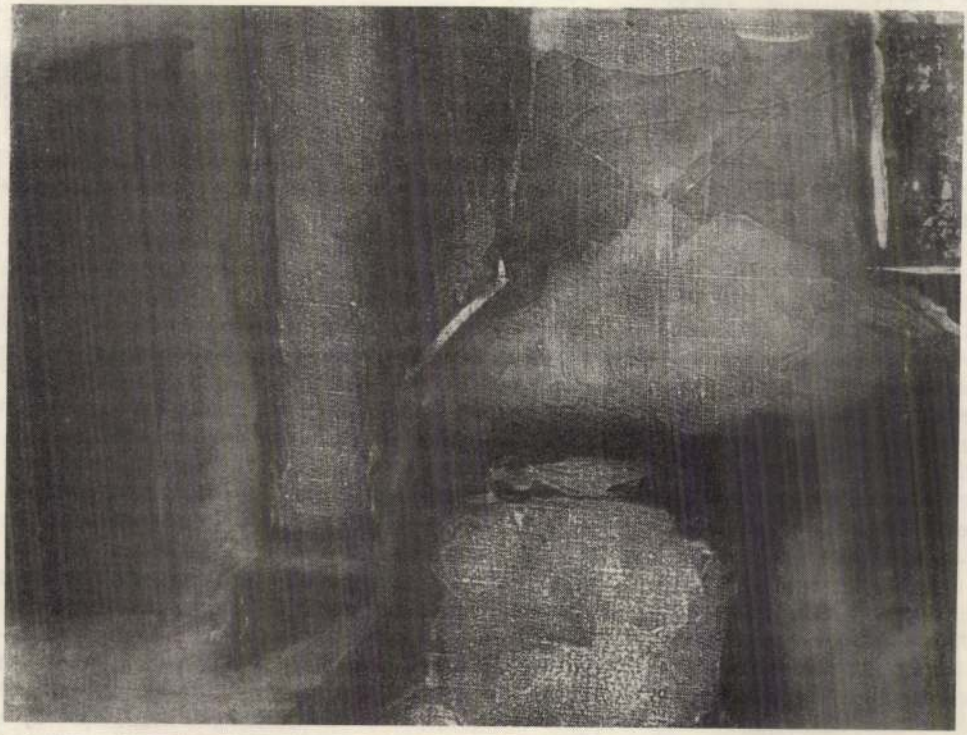

Berkes Erzsébet

Az ésszerű lét nyomorúsága

Kertész Imre: Kaddis a meg nem született gyermekért

„Itt van egy legnagyobb Valóság
Ez valami szent, rendetlen rend
S az élet egy régi adósság,
Amelyet le kell róni."

Ady: Egy avas kérdés

Az alkotóház körül két öregedő férfi keresztezi egymás sétaútját. Minthogy mindketten az alkotóház vendégei, futólag ismerik is egymást, csevegni kezdenek. Elbeszélő hősünk ennyivel be is érné, de társa még nem begyakorlott magányos, tehát valódi beszélgetés irányába kezdi formálni a diskurzusukat. Így bukkan fel a kérdés: „Van-e Önnek gyermeke? Nincs, nem is akartam, nem is kell" – jön a válasz, amelyet hősünk nyersnek is, üresnek is érez. Hogy értelmes legyen a felelete, egész életét kell – kellene – elmondania. Persze szemérmesebb is, félszegebb is annál, hogy képes lenne rá az adott szituációban, a választ azonban nem kerülheti el. Kivált, hogy ez a kérdés már sok évvel korábban is elhangzott. Akkor a felesége tette föl, s az ő heves „nem"-je egész közös életük felborításához vezetett: elváltak, az asszony újra férjhez ment, kisfia és kislánya van – egy másik élete. A volt házasfelek között azonban nem romlott meg a viszony: időnként el-elbeszélgetnek, az asszony, aki egyébként orvos, recepteket ír föl a volt férjnek, gyermekeit kedvesen figyelmezteti: „köszönjetek a bácsinak".

A magányt természetes létformaként elfogadó hős nem lázad ez ellen a kulturált, udvarias és semmire sem kötelező „barátság" ellen, néha azonban elábrándozik arról a kisfiúról, aki dacos tekintetű, érdeklődő lenne, vagy arról a kislányról, aki üdén csicsergő, kis szeplős lehetett volna – s persze nem bácsiként üdvözölné őt, hanem apjaként kötődne hozzá. Ennek az ábrándozásnak nem szenvedély a késztetője. Nem a gyermek, nem az asszony, nem is a másik – korábban felkínált – élet sóvárgása. A meg nem született gyermek alakja jelképes segédszála az életről, a saját életéről való gondolkodás menetének.

Az alkotóházi kérdés, illetve a volt feleség kérdése – akarsz gyereket? – arra szolgál, hogy életelvét tisztázza. A világos válasz élete tudatos és tudattalan alakításának, (alakulásának) rendszerező elveit követeli meg.

A tézis-regény

Lévén elbeszélő hősünk író, saját életét is mint epikai nyersanyagot próbálja rendezni, kicédulázni. A kezünkben tartott regénytest voltaképp ezeknek a céduláknak magyarázatokkal összefűzött folyama, a feltett kérdésre adott vagy adható válaszok ismétlődésekkel, új felismerésekkel szolgáló magyarázatai. Ez egy külső és belső történésekkel egyaránt szolgáló életrajz, amely azt célozza, hogy az elbeszélő hős helyes döntését – tudniillik nem kívánt gyermeket életre szólítani – igazolja.

Amit megtudunk, az nagyon racionális szerkezetű életvitel. Hősünk szülei korán elváltak, ő intézetben nevelkedett, már öntudatlan gyermekként reflexévé vált a se apámhoz, se anyámhoz, de az intézetiekhez sem tartozom. Fiatal felnőttként élményévé lesz a nagyobb körből kirekesztettség is: felvarratják vele a sárga csillagot, lágerba hurcolják, ahol csakis az egyéni túlélésben lehet reménykednie. Ez a két közösségvesztés nem járt szükségképp azzal, hogy hősünk mindenből kiresztve tudja magát. „Mindössze" azt látja be, hogy ő *más*. Nem több és nem kevesebb a szokványos családban nevelteknél, nem több és nem kevesebb a lágert-nem-jártaknál. Sőt azt is belátja,

során hozok: nem *minőségi döntések*. Természetesen. Ezek puhatolózások, hogy ez én vagyok-e vagy sem? Enyém-e, vagy sem? Ha „lopsz" valamit valahonnan: egy idő után legtöbbször magad is rájössz, hogy ezt valakitől loptad. De ha fönt van a képen, amit loptál, és úgy érzed a tiéd: akkor hiteles. A Váli úgy lopott a Vojnichtól (eleinte – gondolom – fogalma sem volt róla), hogy szem nem maradt szárazon, de bekebelezte, beszívta, mint a szivacs a vizet. Sőt olyannyira, hogy utólag még ő is elszégyellte magát, és valami Vojnich az egyik képnek a címe – „V. E. műterme" azt hiszem. Lopás. Igazi, szép, tiszta. És azok hiteles Váli-képek. Minden rendben van. Lopni is lehet, mindent lehet, ha a tied. A döntések, amiket meghozol, az *az* a döntés, hogy ez az enyém-e vagy sem. Ebben az én előbbi történetemben az a különös, hogy az enyém, de mégsem. Nem. Nem vagyok ott. Fölnyújtóztatom a karomat, az ujjam hegyével már elérem a párkányt. Még öt centi kellene, hogy megkapaszkodjak, és ott megtartsam magam... És még nem voltam elég magas ahhoz, és ezért kicsit szomorúan lehorgasztottam a fejemet és egy emelettel lejjebb maradtam. (A kép nagyszerű lett egyébként.) Lehet, hogy az egész csak egy szép lírai történet. De kipróbáltam, Válit áthívtam a másik műteremből, és ezt így elmondtam. És (legalábbis mi ketten ott) megegyeztünk abban, hogy itt most ez történt. Lehet, hogy az egész egy fene nagy esti mese.

– Egy ilyen lépést szerintem nem lehet kockázat nélkül megúszni. Tehát ameddig elérsz és ameddig érhetnél a kettő között, lehet hogy ott van az egy centi, ami egyébként egy hat kilométer mély szakadék, na de hát afölött legalább azt az egy centit a bizonytalanságban át kell repülni, mert nincs védőháló... Nem volt bátorságod az ugráshoz...

– Félreérted a történetet. Ez nem bátorság kérdése.

– Lehajtod a fejed és szomorúan megállapítod, hogy az, aki én ott vagyok, az nem én vagyok.

– Igen. És innentől a történet tömény irodalom: az a lépés nincs. Mese. Kedves, megható mese. Az a lépés az nincs. Érted?

– Miután nem tetted meg...

– Miután nem tettem meg, de valószínűleg azért nem tettem meg, mert abban a metszéspontban a világban ez nem volt realitás. Az a lépés nem létezik. Én azt hittem, hogy létezik, hallottam valamit, láttam valamit, éreztem valamit, hogy ott van valami, de ez az én magánügyem, ez az én magántörténetem. Ott van a képen az, amiről mesélek? Nincs ott a képen.

– Hány képet festesz egy évben?

– Tavaly – azt hiszem – nyolc maradt. Körülbelül a dupláját kezdem el, mint ami a végén megmarad.

– És régebben? Több maradt, nem?

– Értem a kérdés lényegét. Igen, kevesebbet festek mostanában.

– Miért?

– Panaszkodhatnék a körülményekre. Nincs műtermünk, nem tudunk otthon tisztességesen dolgozni. Négy gyerekem van. El kell őket és magunkat tartani.

Nagyon jó lenne, ha otthon tudnék rendesen-rendszeresen festeni. Hogy reggel, még fogmosás előtt, pizsamában odabotorkálhatnék az állvány elé, és üveges szemmel bámulhatnám azt az ostobaságot, amit előző nap műveltem. Az elmúlt évben azt hiszem, szinte minden képemet Kecskeméten az alkotóházban kezdtem el – ha nem is ott fejeztem be. Ott nagyszerűek a körülmények. Tavaly már a kisgyerekekkel együtt mentünk le, és jól tudtunk dolgozni.

– A reklámgrafikát puszta kenyérkeresetnek tekinted? Hogy másképp is feltegyem a kérdést, ha örökölnél a gazdag amerikai nagybácsikádtól: abbahagynád a reklámgrafikát?

– Ha röviden kell válaszolnom: igen. Ha lehet hosszabban: nem tudom. Nagyon szeretem csinálni, és azt hiszem, jól is csinálom. Tudod, ezek a számítógépek, a Macintoshok, amikkel egy háromnegyed éve a grafikáimat csinálom... Hát ez egy új, nagy szerelem. (Mint pár éve a fényképezés.) Csodálatos szerszámok. Fájni fog a szívem majd, amikor elhagyom őket.

– Mire vágyakozol?

– Én boldogfajta ember vagyok. Ötéves korom óta szeretnék szemlélődő, tűnődő ember lenni. Mint ahogy a barnák szőkék szeretnének lenni. Sokáig szerettem volna egy rolós tolltartót. Pár éve kaptam egyet egy tanítványomtól. Mire vágyakozom? Szeretnék lefogyni pár kilót (és sok franciakrémest enni), abbahagyni a dohányzást (és napi harminc Marlborót szívni). És hát persze: szeretnék még sokkal jobb képeket festeni...

Az interjút készítette K. M.

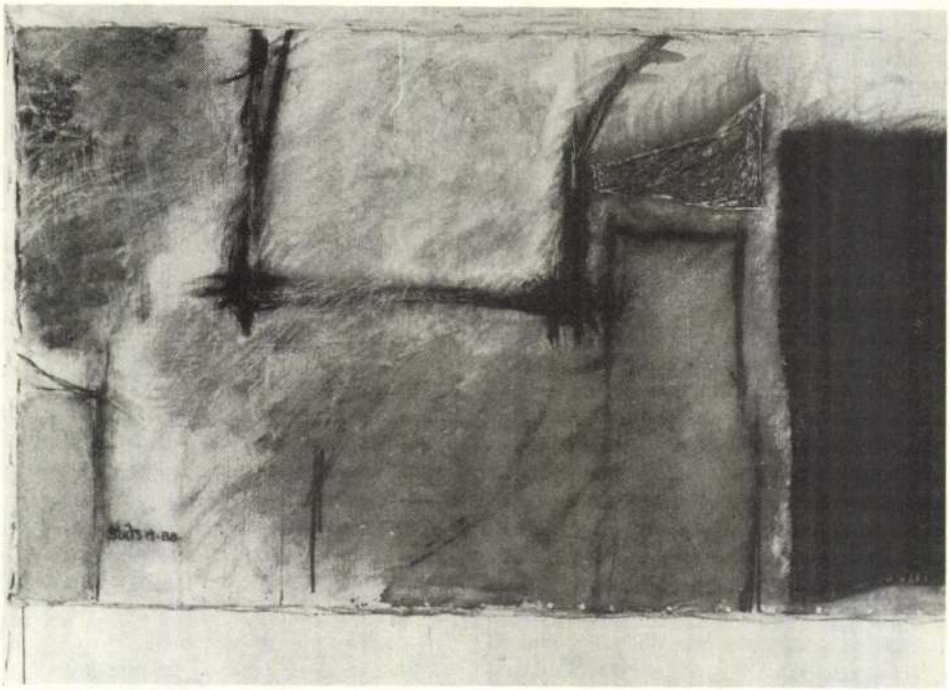

Cím nélkül 1988. 120x200 cm szén, pasztell-vászon

Matterhorn vagy a Mount Everest, az nekem egy üres vászon.

– *És mi van akkor, ha nem „indul el a kép"?*

– Akkor baj van. Ugyanis – különösen a festészetnek annál a fajtájánál, amit én űzök – hogyha az rossz, akkor az nem rossz, hanem nincsen. Egy rossz figurális kép az egy rossz figurális kép. Van rajta kalap, vagy őzike, vagy a Nagyorrú Józsi bácsi. Esetleg rossz formájú kalap, vagy idétlen őzike... De olyan nincs, hogy rossz nonfiguratív kép, mert akkor *nincs kép*. Akkor *semmi nincs*. Vagy van – vagy nincs. Tehát ha *nem jelent semmit*, akkor az semmi. A *nullával pontosan egyenértékű*.

– *És ha mondjuk valami, akkor micsoda?*

– A lányok azt szokták erre válaszolni, hogy ez egy *érzés*. Én nem tudom. Hallgasd meg a Don Giovannit! Akkor az...

Egyszer festettem egy képet és eljutottam egy pontig, amikor pontosan tudtam, hogy mit kellene változtatnom. Mit kellene csinálni ezen a képen ahhoz, hogy felsőbb osztályba léphessek, szóval egy más, új minőség ígérete jelent meg. Akkor, ott úgy éreztem, hogy az én életművemben, az én addigi képeimhez képest egy másik minőség. Pontosan tudtam, hogy hova, mekkora, milyen színű foltot kellene a vászonra feltenni... Azt nem tudom, hogy egyáltalán odaraktam-e és aztán leszedtem, vagy föl sem raktam, de arra pontosan emlékszem, hogy halálbiztosan tudtam, hogy ezt a lépést nem léphetem meg. Mert nem vagyok még abban a létállapotban, hogy ez hiteles legyen. Na most a döntések a festés során egyébként úgy történnek: hogy az *enyém* vagy *nem az enyém*. Fölteszek valamit egy képre, majd eldöntöm: kell, vagy nem? Ezek a döntések, amiket a képfestés

Műteremben 1989. 35x45 cm olaj, vászon

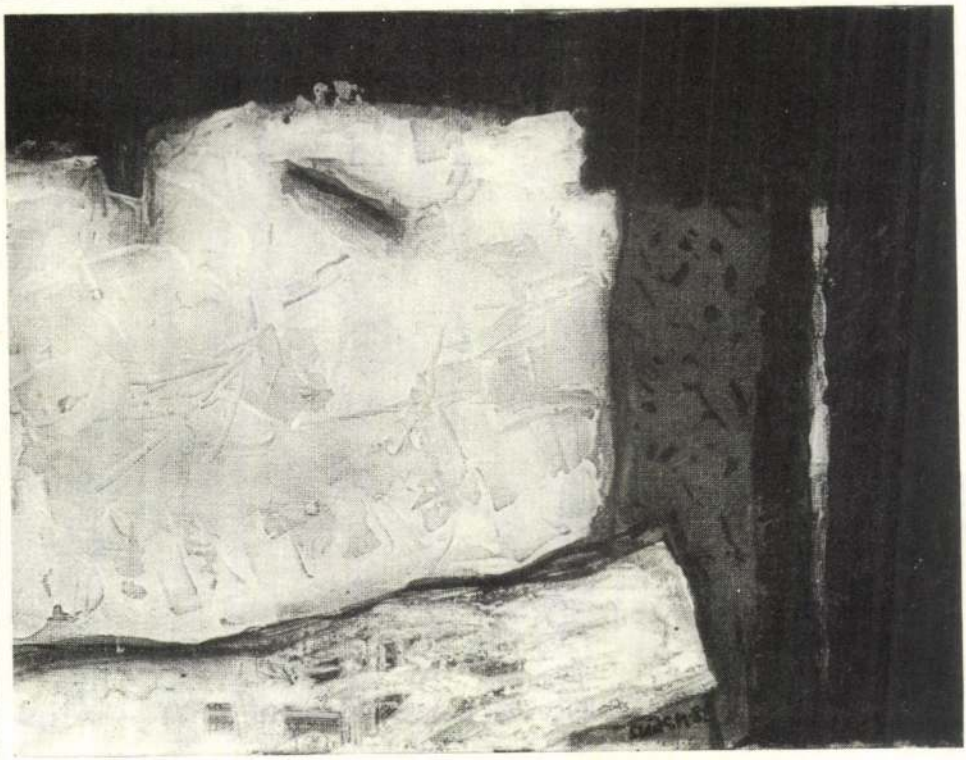

Fehér enteriőr 1989. 35x45 cm olaj, vászon

Tájkép éjszaka 1989. 35x45 cm olaj, vászon

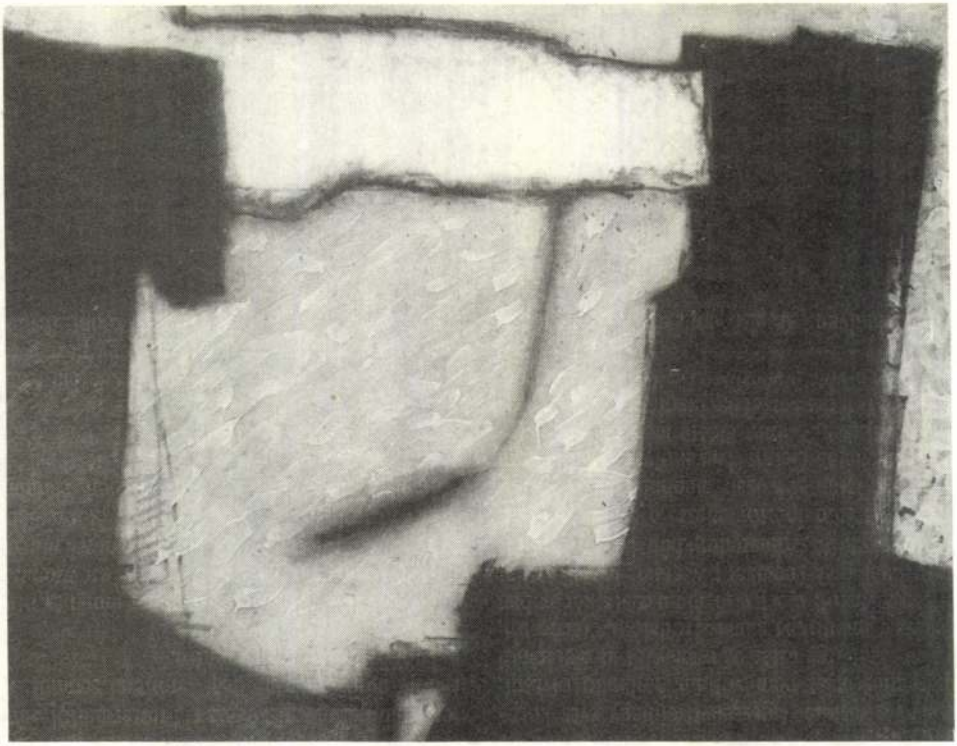

Fehér csendélet 1988. 80x100 cm olaj, vászon

Barna csendélet 1988. 70x80 cm olaj, vászon

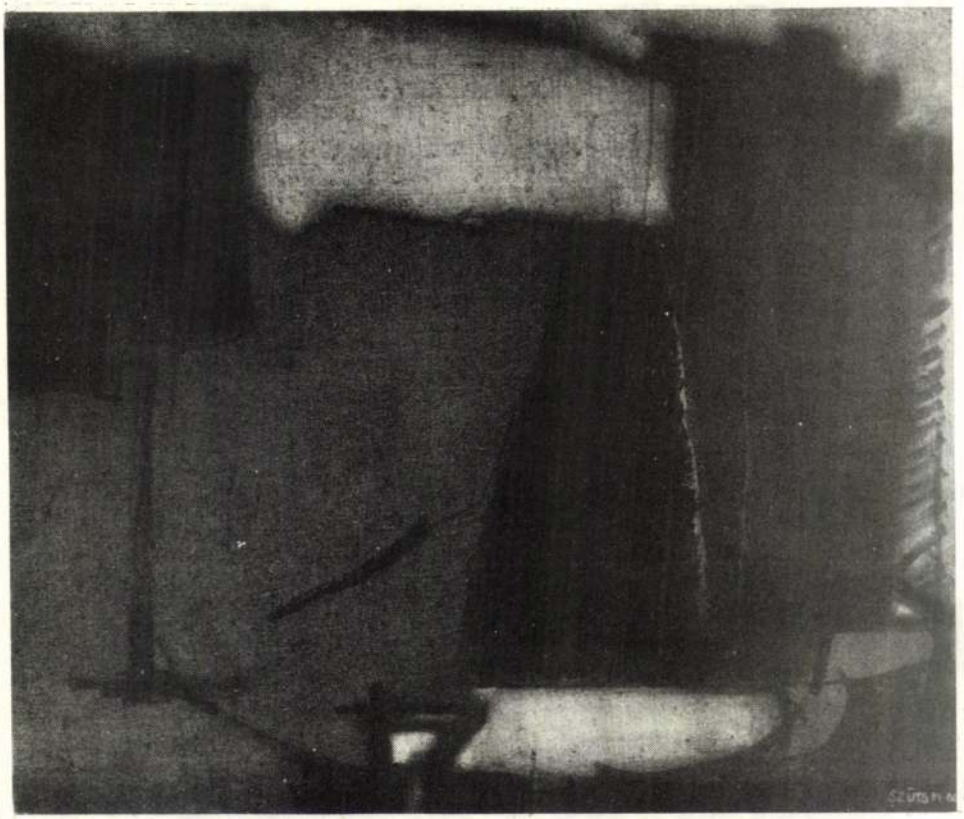

Szürke csendélet 1988. 70x80 cm olaj, vászon

Andante 1987. 153x153 cm pasztell-kollázs

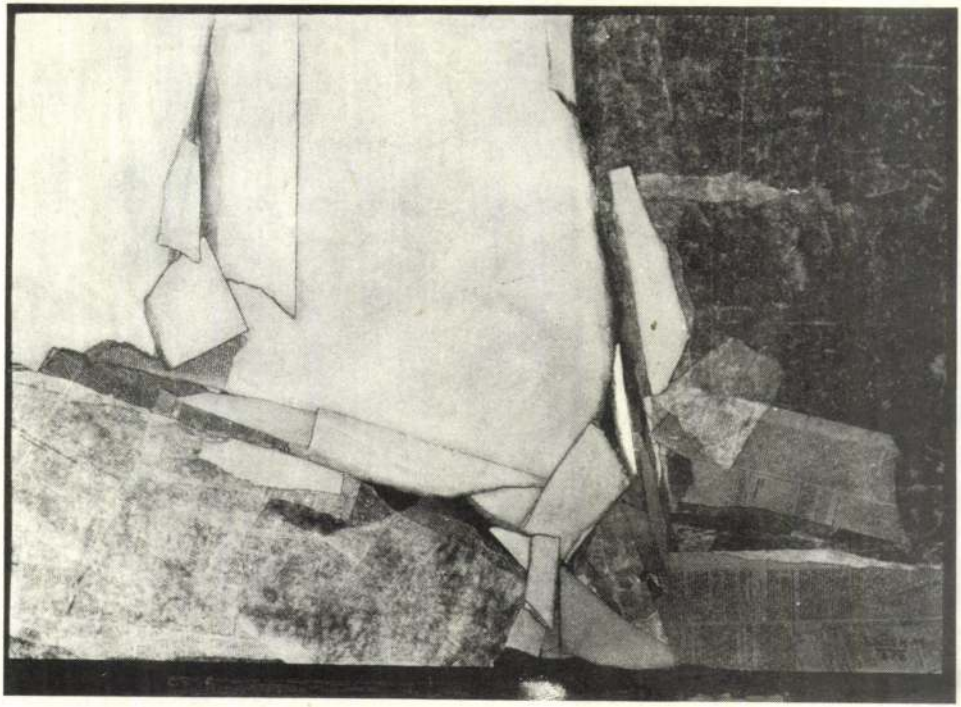

Éjszaka a kertben 1984. 70x100 cm papír-kollázs-pasztell

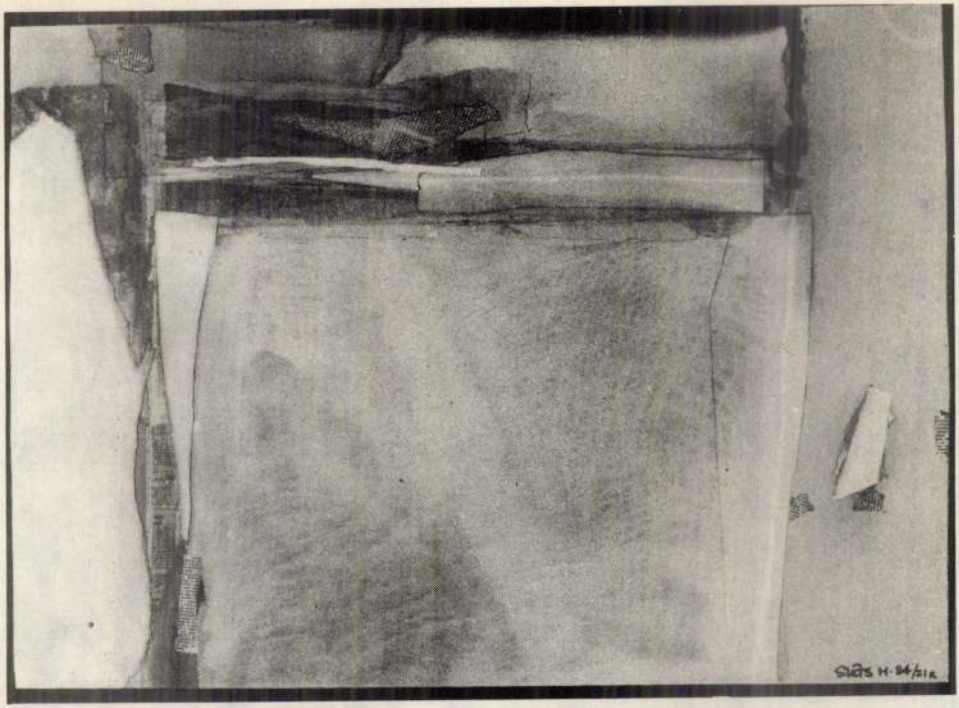

Palackposta 1984. 70x100 cm papír-kollázs-pasztel

úgy gondolom, hogy megfestettem. De azért ez sem igazán konkrét „tervezés"... Szóval itt sincsen szó színekről meg formákról meg vonalakról. És ezt is ilyen gyerekes boldogsággal mesélem most neked. Hogy lám, tudtam előre.

– *Ha nem tudod pontosan előre, hogy mi lesz a vásznadon, ha készen lesz, hogyan kezdesz el egy képet?*

– Pontosan senki nem tudja. De nekem fogalmam sincs. Elkezdem a butaságokat kenni fölfelé a vászonra, és (Pilinszkytől lopott, és általam gyakran használt metaforával) ülök a magaslesen, mint a vadász, és várom csőre töltött fegyverrel, hogy jöjjön a vad. Nos, ennek van egy szakmai rutinja, ahogy én azt kenegetem, és eljön egy pont, amikor valamerre *elindul a kép*. Két – nagyjából véletlenül – egymás mellé került szín vagy két vonal... Valami történik. Itt kezdődik az igazi kaland. Itt kezdődnek az igazi döntések. Döntések életről és halálról. A festészet a nagy kaland az életemben. Ahol igazán egyedül vagyok. Gondold el: állok egy ajtó előtt. Kezemben a kilincs. Fogalmam nincs, mielőtt benyitnék, hogy mi vár rám az ajtó mögött. Lehet, hogy habzó szájú vérebek vagy oroszlánok rontanak rám, de az is lehet, hogy egy katedrális kapuján lépek be, s fenséges orgonaszó fogad. Esélyem van rá, hogy egy csapásra vagy kínosan vánszorogva eljussak abba az állapotba – kép- és létállapotba –, ahol megtörténhet a csoda. Itt és most, az én kezem által. Ezt a szörnyűséges, gyönyörűséges érzést sehol nem kapom meg. Én ezért csinálom, ez a legnagyobb feladat az életemben. Amit én elérek. Szóval ami másnak a

Csináltam egy álló napon át, aztán délután otthagytam a közös műteremben. Másnap aztán – ahogy a mesékben ez lenni szokott – meglepve tapasztaltam, hogy *képet* festettem előző nap. Rossz képet, de képet.

– *És akkor hazajöttél és tudtad, hogy festő vagy, és azt is tudtad, hogy hogyan kell képet festeni?*

– Csak ne nagyon gúnyolódj, mert nagyjából így történt a dolog. Még egy nagyon komoly megerősítést kaptam: megismerkedtem Váli Dezső barátommal. Azt láttam, hogy ez a pasi is úgy fest, mint ahogy én festettem Norvégiában... Félek, hogy egy szó sem érthető ebből. Kezdjük elölről. A főiskolán megismertem és megtanultam bizonyos alapismereteket, és a könyvtárban megtanultam, hogy mit festenek kedvenceim, a New York-i iskola festői. Utaztam is közben, láttam egy részét „élőben" is kedvenceimnek. Festettem Kooning-képet, próbáltam sokszor Pollock-képeket... Aztán volt körülöttem, itthon a szakmában is valamiféle elvárásrendszer, amibe megpróbáltam beilleszkedni. Ösztönösen. Sikeres, jó festő akartam lenni. És egyszer csak azt tapasztaltam, hogy van egy terület (később aztán megtanultam, hogy milyen szűk terület!), ahol igazán otthon vagyok. Találtam egy módszert, amivel úgy tudok színeket és formákat a vászonra föltenni, hogy – még ha azokat öt perc múlva le is törlöm, át is festem – addig az öt percig is az az enyém.

– *Semmilyen más tevékenységnél nem tapasztalod ezt az érzést?*

– Nem. Ilyen mértékben nem.

– *Ezek szerint számodra igazi öröm a festés?*

– Egy frászt. Szenvedek sokszor, mint egy kutya. Semmilyen olyan szférája nincs az életemnek, semmi olyan tevékenység, ahol én ilyen mértékben *biológiailag* ki vagyok szolgáltatva valaminek... vagy valakinek... talán Istennek. Hangsúlyozom, biológiailag. A fizikai-biológiai kiszolgáltatottságnak egy olyan gyötrelme...

– *Festés közben?*

– Hogyne. Néha fizikailag rosszul vagyok. Vannak olyan pillanatok, amikor patakban dől rólam a víz... Mindenféle különös dolgok történnek velem a vászon előtt. A tehetetlenségnek és a passzivitásnak olyan kétségbeesett rémületébe, állapotába tudok kerülni, amibe egyébként soha.

Persze szokás szerint többet beszélek a szenvedésről, mint a gyönyörűségről. Tehát kapok érte ajándékot is. Azért a szenvedésért. Ott, vagy másnap, vagy harmadnap. Megkapom a jutalmat. Nem úgy, hogy öt kiló szenvedésért öt kiló jutalom, persze... „adok, amikor adok, mondta az Úr..." Néha ad. Semmiféle közvetlen összefüggést én még a szenvedés és az értékek között nem fedeztem föl. Tehát nem lett jobb kép az, amiért nagyon sokat szenvedtem... És az aztán az ördögi benne, hogy van, hogy egy óra alatt kirázok egy olyat, csak úgy lekenem, hogy a szám tátva marad, és van, hogy három hetet szenvedek mint egy állat, és semmi nem lesz belőle. Elmondanám, hogy hogyan festek, hogyan történik a képfestés, mert úgy talán világosabb a dolog.

Na, szóval hogyan festek képet. Állok a vászon előtt, és semmi nem jut eszembe. Semmi a világon. Az esetek többségében. Most erre vannak patentjeim, mert már öreg róka vagyok, elővesszem az előző képet, abból kiszedek valamit, és azt elkezdem csinálni. Egy sorozat nagyon jó képem úgy született, hogy már egy napja tántorogtam, rágtam a körmöm, álltam ostobán, üres szemekkel a vászon előtt, Kecskeméten, az alkotóházban, és szokás szerint semmi nem jutott eszembe. Bementem a városba és vettem egy képzőművészeti albumot, nagyon szépet, gyerekeknek csinálták. Azt nézegettem, és találtam benne egy gyönyörűséges Chardin-csendéletet. Lerajzoltam egyszer-kétszer a csendélet formáit egy papírra, aztán a vásznamra is rárajzoltam, és elkezdtem kifesteni. Innen már ment a dolog a maga útján. Vagy nyolc képet kezdtem el ugyanerre a témára; három vagy négy meg is maradt.

– *Mennyire van a fejedben a leendő kép, amikor elkezdesz festeni?*

– Semennyire. Fogalmam sincs. Hallom – mesélik –, van olyan, aki látja a képét előre, tudja, hogy milyen lesz. Irigykedve hallgatom. Persze nem hiszem el. Bár lehet... talán a Vojnich* is tud valamit előre. Körülbelül tudja, hogy mit akar csinálni. Nekem fogalmam sincs. Egyszer életemben éltem meg ezt, körülbelül két éve Kecskeméten, hogy olyannyira tudtam előre, hogy mit akarok csinálni, hogy el is mondtam. Nagyon jó kép lett belőle. Na persze az is inkább költészet volt, és nem festészet... Mert azt mondtam, hogy olyan képet szeretnék festeni, mint amikor a hegy tetejéről egy nagy szikla lezuhan, földet ér, hatalmas döngéssel, és ott marad. Elmozdíthatatlanul... Szóval ennek a kőnek az egyértelműségét. Ezt szeretném megfesteni. Nos,

* Vojnich Erzsébet festő: Szüts Miklós felesége. (A szerk.)

SZÜTS MIKLÓS

MŰHELYSZÁMLÁLÓS

„Az ajtó mögött vérebek"

Interjú Szüts Miklóssal

Magyar Világ 1990/11

– Első kérdésem szokványos. Emlékszel arra a pillanatra, amikor először jutott eszedbe, hogy egy darab vászonra vagy papírra színes pasztákat fel lehet kenni, kedved szerint?

– Hogyne, pontosan emlékszem a pillanatra: majd harminc éves voltam, három évvel a főiskolai diploma után... Innentől számítom festőnek magam.

– Én a gyerekkorodra gondoltam. Hogy már kisfiú korodban is... aranyló hajfürtjeid alatt... ha csak papír akadt a kezedbe...

– Komoly közlésvágy buzoghatott bennem már kisgyerek koromban is; ma is emlékszem rá: hároméves koromban elkezdtem mesélni egy családregényt a családomnak, emlékszem, Jucikának hívták a főszereplőt, nagy családja volt, sok testvére, és lakókocsijuk is volt. Azzal utaztak. 1949-ben azért ez nem semmi. Minden áldott este meg kellett hallgatni szeretteimnek, hogy mi történt aznap Jucikáékkal. Egy napon aztán – már elmúltam öt éves – szokás szerint este anyám megkérdezte, hogy mi van Jucikáékkal, én meg rezzenéstelen arccal közöltem, hogy meghaltak. Így ért véget első nagy kreatív korszakom.

Hogy a kérdésedre válaszoljak: nálunk a családban mindig a bátyám volt a kreatív gyerek, aki repülőgépmodellt, vitorláscsónakot és puskaport csinált... Én – amennyire ma, 45 évesen emlékszem – focizni jártam a Szent István parkba, és meséket olvastam. Egészen tizennégy éves koromig semmi mást nem voltam hajlandó olvasni, csak meséket. Így aztán ki is maradt az életemből az egész romantikus kamaszirodalom, Vernéstől, Bőrharisnyástól, mert első gimnazista koromban viszont már csak verseket olvastam, József Attilát és Pilinszkyt. A szomszédunkban lakott Bodnár Gyurka, az irodalomtörténész, ő és fantasztikus könyvtára aztán súlyosan meghatározta kamaszkorom szellemi életét. Ugyanolyan mániákusan olvastam verseket, mint előtte meséket, ma is tudok vagy kétszáz verset kívülről.

– Milyen volt a viszonyod a képekkel, a festészettel?

– Semmilyen. Az első emlékem a festészetről Kondor. Ő nagyon jó barátja volt Bodnár Gyurkának, róla sokat hallottam. Azt hiszem, tanítómesterem betűvetőt akart faragni belőlem... Mindig ügyesen rajzoltam, de ennek senki nem tulajdonított semmi jelentőséget.

– Áruld el végre, hogyan lettél festő?

– Mindenféle más akartam lenni. Tizenegy különféle felvételi vizsgát tettem, a Bölcsészkartól a Színművészeti Főiskoláig. Katona nagyon nem akartam lenni. Az érettségi után elkezdtem passzióból rajzolni, aztán beiratkoztam egy rajzkörbe, ott mindenki felvételire készült, megpróbáltam hát én is. Kirúgtak, persze. Soha nem voltam egy rajzfenomén, akinek csak úgy folyik ki az ujjából a rajz... Viszont szorgalmas voltam és – gondolom – intelligens, egy-két év alatt megtanultam felvételi-rajzolni, aztán biztos szerencsém is volt: 68-ban felvettek – negyedik próbálkozásra – a Képzőművészeti Főiskolára. Egyetlenegy olajképet festettem a főiskola előtt.

– Megismétlem a kérdést... hogyan lettél festő?

– Iszonyú sok pótolnivalóm lett rögtön a főiskolán. Úgy éreztem magam ott eleinte, mint a falusi kislány Pesten: a társaság zöme a Képzőgimiből jött: fantasztikus magabiztos kis janicsárok közé kerültem; ott már jóformán mindenki kész művész volt. A kollégistáktól megtanultam könyvtárba járni, a könyvtárban pedig megismertem a festészetet. Festő szakra vettek fel: végeztem a dolgot tisztességesen. Mestereimtől annak rendje módja szerint nem tanultam semmit, annál többet viszont társaimtól.

– Ki volt a mestered?

– Mindegy. Minek bántsam már ennyi év után?

– Mi volt az a pillanat, amiről azt mondtad, hogy attól a pillanattól számítod festőnek magad?

– Körülbelül 78-ban történt. Norvégiában voltam egy háromhetes művésztelepen. Hatalmas farostlemezeket adtak, és rengeteg festéket. Én meg passzióból nekiálltam valamit festeni. Csupa kedves dilettánssal voltam együtt, akik szent áhítattal nézték, bármit csináltam. Kentem-festettem, átfestettem, újból és újból, egy percig sem gondoltam arra, hogy én most képet festek...

Szüts Miklós: **Vigasztaló** 1985. 61,5x81,5 cm
kollázs-pasztell

Fotó: Juhász Imre

MOZGÓ VILÁG 1502 BUDAPEST PF 205

Szüts Miklós: **Áldozat** 1987. 127,5x152,5 cm
pasztell-kollázs

Fotó: Juhász Imre

MOZGÓ VILÁG 1502 BUDAPEST PF 205

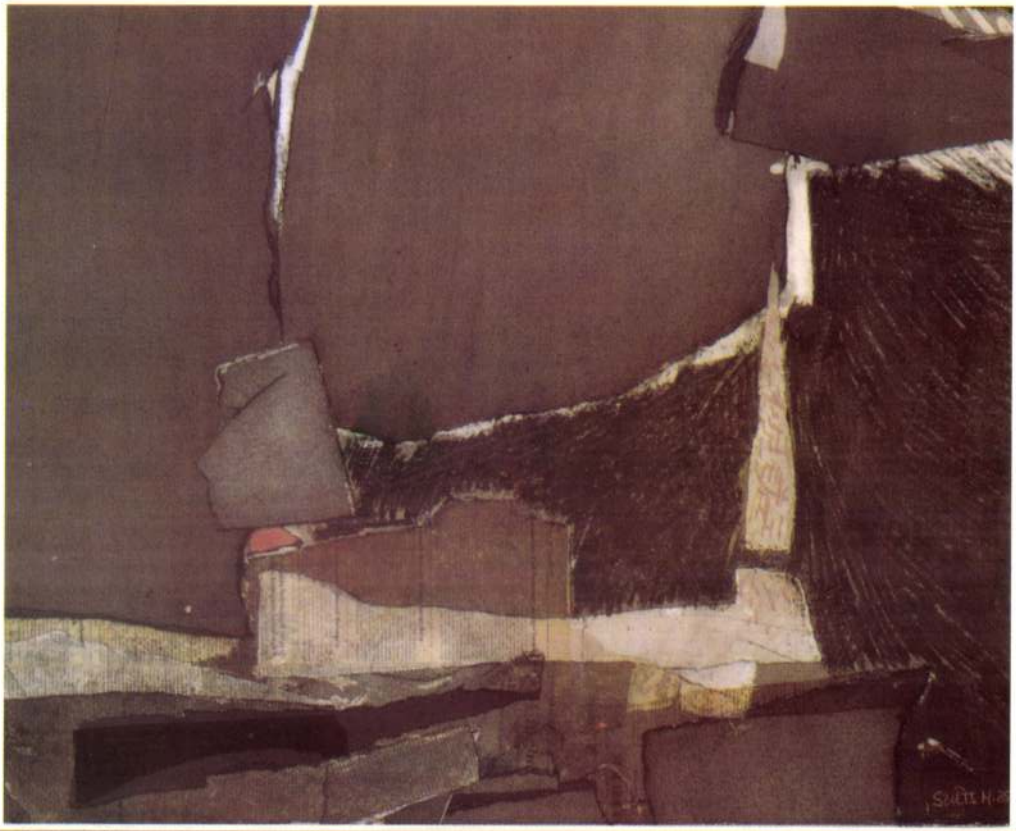

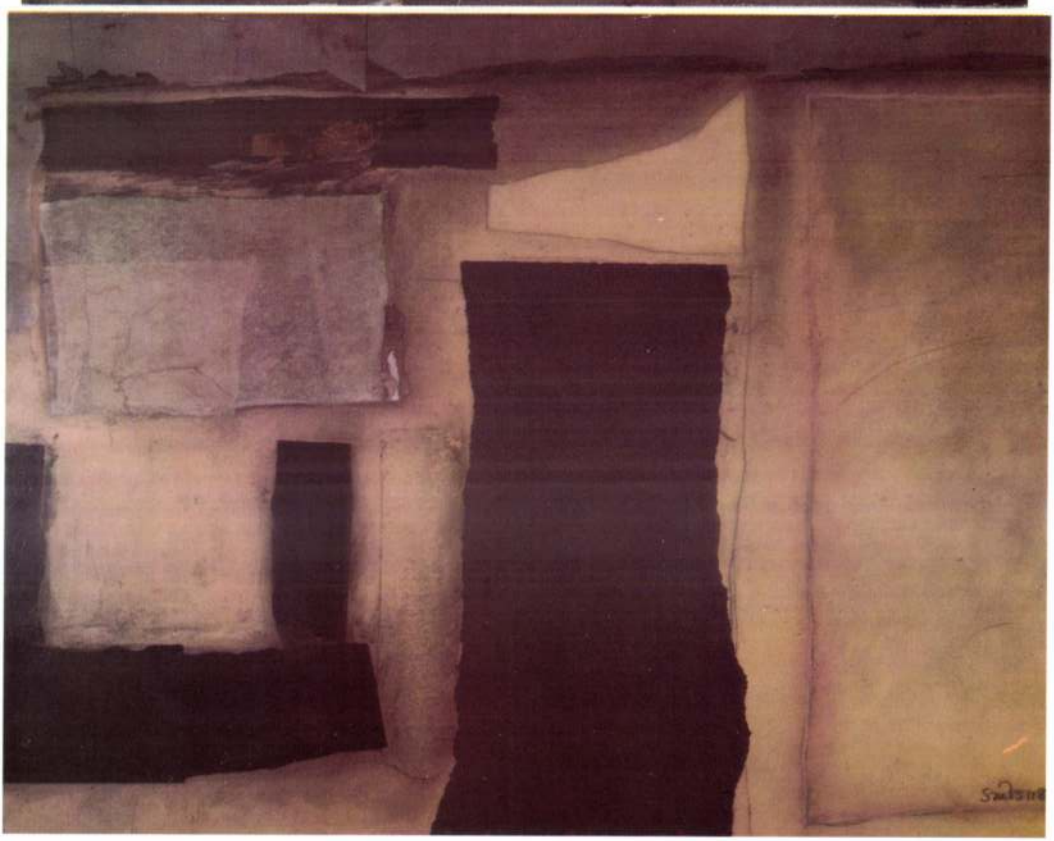

Szüts Miklós: **Panaszfal** 1986. 70x100 cm
pasztell-kollázs

MOZGÓ VILÁG 1502 BUDAPEST PF. 205

Szüts Miklós: **Virrasztó** 1986. 70x100 cm
pasztell-kollázs

MOZGÓ VILÁG 1502 BUDAPEST PF. 205

Szűts Miklós, festő- grafikusművész 1.) Folytatás

Bakonyiné M. Ágnes: Drámai situációk, Szűts Miklós festményei.

1. Szűts Miklós: Éjszaka a kertben, 1 pasztell, kollázs, farost, 70 × 100 cm, 1984

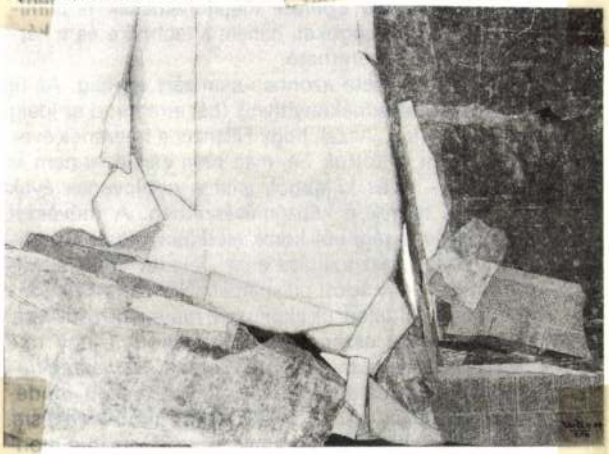

Művészet, 1984. október, 32-old.

Szüts Miklós, festő-grafikusművész 2.) Folytatás

Bakonyvári M. Ágnes: Drámai szituációk, Szüts Miklós festményei.

2 Szüts Miklós: Palackposta,
2 pasztell, kollázs, farost, 70 × 100 cm, 1984

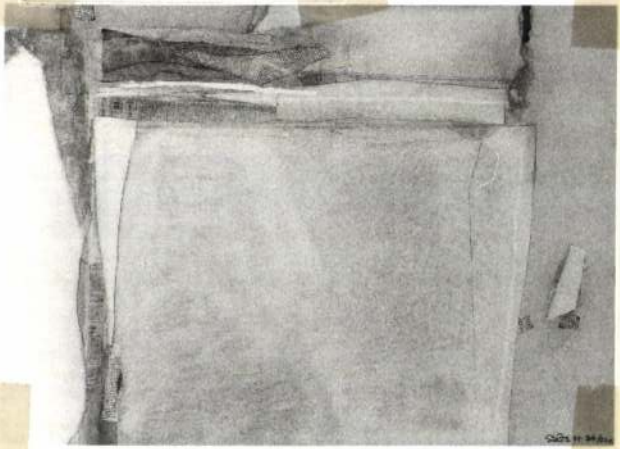

Művészet, 1987. október, 32-old.

Szüts Miklós, festő-grafikusművész 3.) Folytatás

Dakonyvári M. Ágnes: Drámai szituációk. Szüts Miklós festményei.

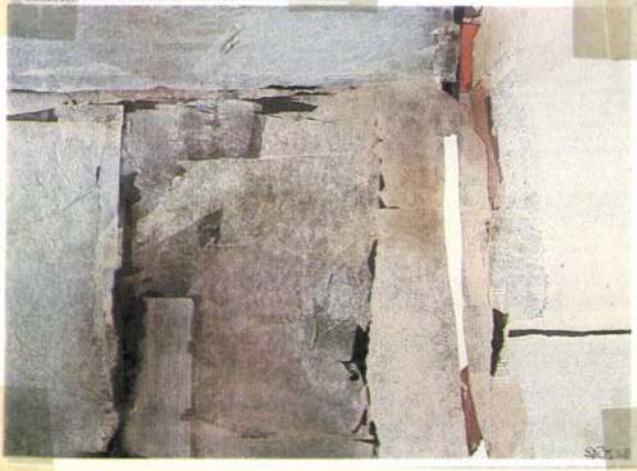

3 Szüts Miklós: Panaszfal,
3 pasztell, kollázs, farost, 70 × 100 cm, 1986

Művészet, 1987. október, 33-old.

Szűts Miklós festő-grafikusművész 4.) Folytatás
Dr. Konyovits M. Ágnes: Drámai szituációk. Szűts Miklós festményei.

4 Szűts Miklós: Vigasztaló, pasztell, kollázs fatáblán, 61,5 × 81,5 cm, 1985

Művészet, 1984. október, 33-old.

Szüts Miklós festő-grafikusművész 5.) Folytatás.
Bakonyvári M. Ágnes: Drámai szituációk, Szüts Miklós festményei.

5 Szüts Miklós: Áldozat, pasztell, kollázs fatáblán, 127,5 × 152,5 cm, 1987

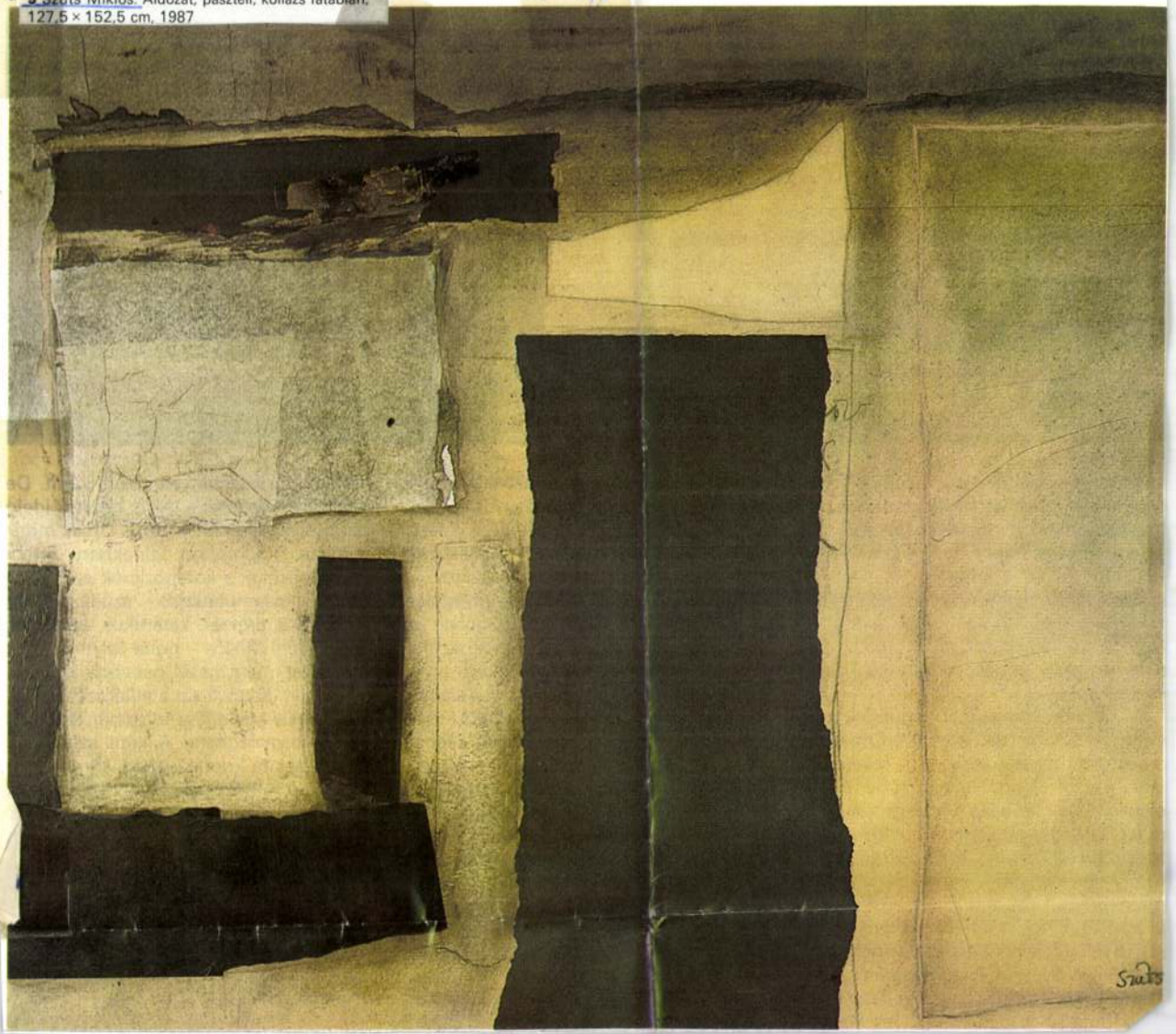

...mészet, 1987. oktober, 34-old.

amorf motívumok a térnek azonos vagy

egymással közelítően párhuzamos síkjában helyezkednek el. Ilyenkor inkább természeti térélménye idézhető fel. Az anyagszerűség megnyilatkozásai mellett valószínűsíti ezt a lehetőséget a művek világos színű elemei közé épített fekete színű folt, melynek mélysége nem értékelhető mesterségesen alakítottként, hanem inkább a természeti hatások következményeként.

A kétfajta kompozíció egyaránt zárt egységet jelez, de nem végleges és egyértelmű lehatároltságot. A fekete folt mellett is mindig található a képen olyan elem (törés, repedés, nyílás), amely a nyitás lehetőségét képviseli: a kilépést, a továbbhaladást egy adott szituációból. Igaz, hogy a folytatás iránya, célja, tartalma nem konkretizálható a festői elemek viszonyából. Így a lehetőség ténye egyszerre nyújt felemelő érzést és az ismeretlentől való félelmet, bizonytalanságot is. Ebből a kettősségből adódó feszültség

majából, a tört

sekből táplálk
adott elemek
ennek részlete
mények. E f
erővel van jel

A különbö
utaló motívun
amely teljes b
berhez. Emb
kenység nyom
nélkül biztos
világában. Te
állapota egyú
rálja a pusztu
A betű motív
természet fizi
az ember sz
nyomait is el
szetre utaltsá

ember tudatán-akaratán kívüli erők vezető jellegének megnyilatkozását érzékelteti, hogy a képtér felbontása, a motívumok téri–méretbeli viszonya többnyire önkéntelenül is az aranymetszés szerint

Szüts Miklós, festő-grafikusművész 6.) Folytatás,
Bakonyvári M. dynes: Drámai szituációk, Szüts Miklós festményei.

6 **6 Szüts Miklós:** Elbeszélés, pasztell, kollázs, fa, 127,5 × 152,5 cm, 1987

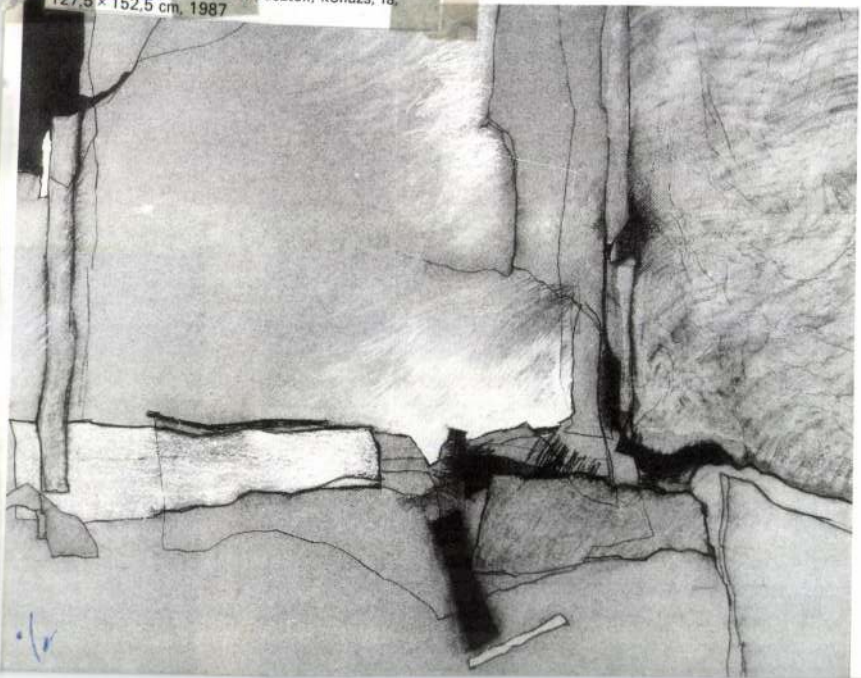

Művészet, 1984. október, 35-old.

Feltámasztott nimfák

Herpai Zoltán új képeiről

1

2

Szüts Miklós, festő-grafikusművész. 7. Folytatás.

7 Szüts Miklós: Andante, pasztell, kollázs fatáblán, 127,5 × 152,5 cm, 1987
(fotók Szüts Miklós)

Babonyi M. Ognos Dráhmai, szitudiódó, Szüts Miklós festménnyel.
Minészet, 1987. október, 35-old.

7

A boldog népeknek nincs történelmük, tartja a mondás. *Herpai Zoltán*nak úgyszólván nincs életrajza. Az Iparművészeti Főiskolán tanult, de alkalmazott grafikai munkáiban – például lemezborítón – is festői eszközökkel élt. Végül aztán egészen festő lett. Sohase volt botrány körülötte, nem tiltották be tárlatát, nem csap-

ta a
éves
mib
bé
Nem
hatć
kész
han

3

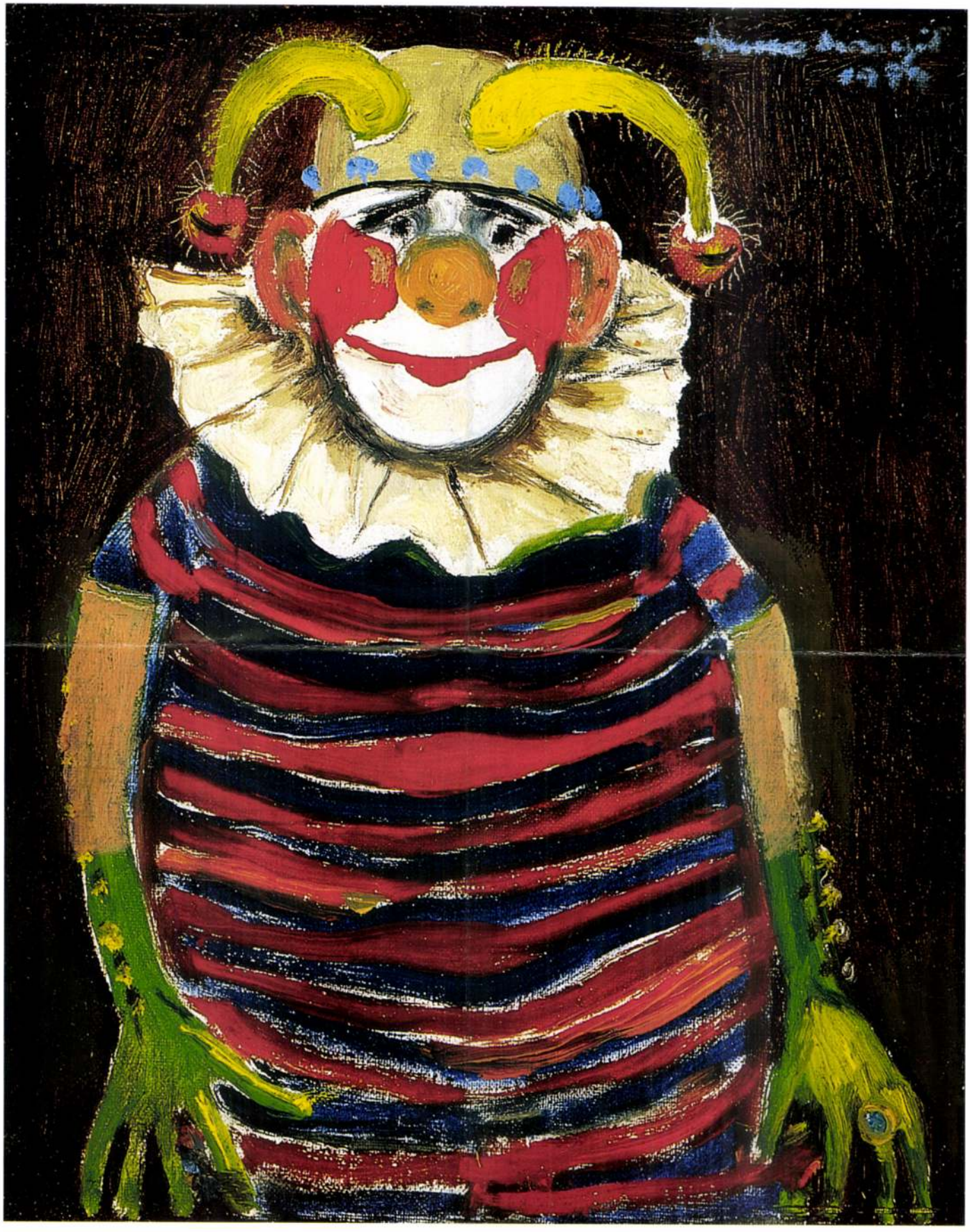

167

SZÜTS MIKLÓS

168

168 ▪ SZÜTS MIKLÓS (1945–)

Városmajor utca

100 × 85 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Szüts

Kikiáltási ár: 450 000 Ft

Szüts Pál

festő

1937. Telefonja

Budapest

...ídított
...es mun-

május 18-án
...rmegye alispán-
épületére a kir.
...n még hosszú ideig
lesz ... elfogva jelenleg nincs
helyzetbe..., hogy azt a Társulat czél-
gedje.

ERJES. Az *ág. hitv. ev. collegium*
tárában az 1913. év annyi válto-
lményezett, hogy április elejétől,

pedig *d*...
tották n...
főegyház...
tározott ...
múzeum ...
féle ház...
álló alk...
ténelmi ...
ideiglene...
adták át...
a Főfelü...
főfelügy...
képviselt...

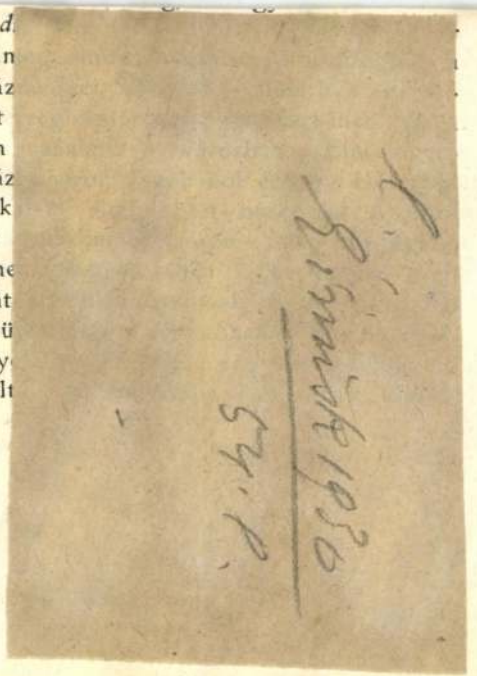

reztek 7 madarat, ajándékba kaptak 8 darabot, melyeknek kitömését a múzeum költségén eszközölték. Azonkívül vettek 82 darab ritkább ásványt, ajándékba kaptak 4 ásványt és két kövületet, valamint 12 darab madártojást. Az összes szaporodás kitett 115 tárgyat.

Az Országos Tanács javaslatára a múzeumban lévő népkönyvtár szépirodalmi művek beszerzésére 1913-ban is 300 K-t kapott, melyből az Adorján-testvérek budapesti antiquarius könyvkereskedőtől meg is rendelték a könyveket.

A Főfelügyelőség részéről a múzeumot

18. G…
nos gyarapoda…
katalogusa a befejezés…
tárossegéd az elmult évbe…
7 hónapig állandóan szabadságo…
a czédulakatalogust befejeznie nem

A látogatók és kölcsönzők szám…
rodott. Helyiségei oly szükek, hogy…
tár hirlapi-osztályát a levéltár hel…
kellett elhelyezni. A köteles sajtó…
anyaga — a hirlapok, könyvek, fo…
gyászjelentések kivételével — a fo…
csomagokban kapott helyet.

Cluj—Kolozsvár 1925. január 11. XI. évf. 1. sz.

PÁSZTORTŰZ

FŐSZERKESZTŐ: GYÖRGY LAJOS — SZERKESZTŐ: GYALLAY DOMOKOS

TARTALOM:

Kristóf György: Irodalmi életünk új esztendeje. — **Dr. Siklóssy László:** Barabás Miklós. — **Ujlaky János:** Költemények. — **Bányai László:** Csend, csend szivem!... — **Rass Károly:** Irók és évszámok. — **Finta Gerő:** Babiloni vizeknél. — **Pálffyné Gulácsy Irén:** Apró nincstelenek. — **Maksay Albert:** Őszi délután Chicagóban. — **Dr. Biró Vencel:** A magyar irodalom eszperantó nyelven. — **Kalocsay Kálmán:** Csókok. — **Baghy Gyula:** „Az életen át" előhangja. Fordította: *Engelmann Ferenc.* — **Walter Gyula:** Pálffyné Gulácsy Irén. — **Bodor Aladár:** A két dudás. — **Irodalom-Művészet.** — **Divat.** — **Szerkesztői mondanivalók.**

Szüts Sándor: JANUÁR.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP. ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE: 350 LEJ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

CLUJ—KOLOZSVÁR, STR. BARON L. POP (V. BRASSAI-UTCA) 5. SZ.

EGYES SZÁM ÁRA 15 LEJ.

Szüts Sándor

Újévi kölni vizek
literje 100 L. különféle illatokkal
ANGYAL drogéria
Cluj-Kvár. Cal. Reg. Ferd. 18.

VÁSÁROLJUNK **GYAPJÚIPAR R.-T.**
A TERMELŐNÉL TIMISOARA-TEMESVÁR. ∽ CLUJI-KOLOZSVÁRI LERAKAT
CALEA VICTORIEI (VOLT KOSSUTH LAJOS-UCCA) 16. SZ.

A világszerte ismert és kitünő AUGUST FÖRSTER zongorák és pianinók végre ismét raktáron!!

Könnyitett lefizetéssel. Kaphatók: **TRISKA J.** zongoranagy-raktárában Kolozsvárt

Strada Saguna (volt Bartha Miklós-ucca) 14. szám.

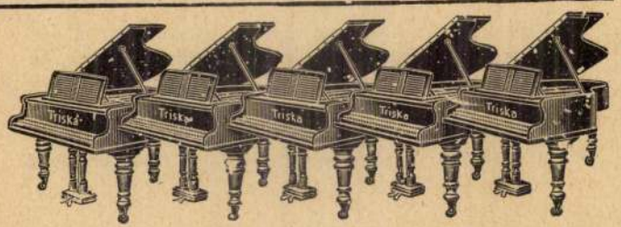

August Förster, Stingl Original, Wirth stb. stb. gyárak kizárólagos vezérképviselete.
Hangolás, szakszerű javitás és szállitás!

Női és férfi fehérneműk, vásznak, komplett mennyasszonyi kelengyék *jól és olcsón*
SÁMUEL & COMP-nál
szerezhetők be. Cluj—Kolozsvár, Unió-u. 9.

A legszebb, legmaradandóbb ajándék a könyv.
Bármilyen könyvet legolcsóbban szállítok.
Árjegyzéket ingyen bérmentve küldök-
KESZEY ALBERT
könyvkereskedő
Cluj—Kolozsvár. Főtér

(Alapitva 1894) (Alapitva 1894.)
Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

Leggyorsabban eszközöl átutalásokat a belföld és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Idegen pénzek vétele és eladása. — *Betéteket* a legmagasabb kamatláb mellett gyümölcsöztet naptól-napig. s azokat felmondás nélkül bármikor visszafizeti. — A betéteket terhelő tőkekamatadót ∽ ∽ a bank sajátjából fizeti. ∽ ∽

Kolozsvár, Mátyás-kir.-tér 32. (Saját ház)
(Fókintézet Torda.)

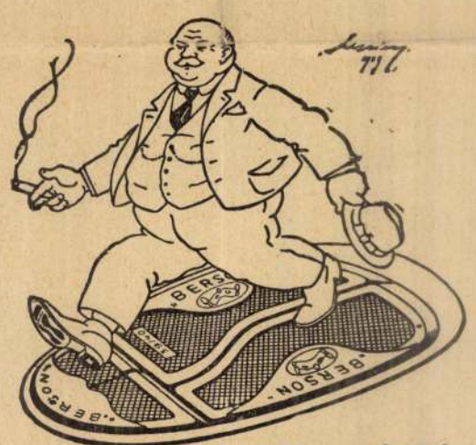

Viseljen cipőt
Berson-gummitalppal.

KAISER BORAX
A LEGJOBB ARCÁPOLÓ SZER

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.

KOLOZSVÁR, PIAȚA UNIRII 7.

FIÓKJAI: DÉSEN, DICSŐSZENTMÁRTONBAN, GYULAFEHÉRVÁRON ÉS MAROSVÁSÁRHELYEN.

SAJÁT TŐKÉI
39
MILLIÓ LEI

AJÁNLJA DEVIZAOSZTÁLYÁT ÉS SAFEREKESZEIT. :!: BETÉTEKET FOGAD EL. :!: MINDEN BANKÜGYLETET ELŐNYÖSEN VÉGEZ.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JÁSZKUNSÁG

1983 DEC

/1021

Czeczei Szücs Sándor

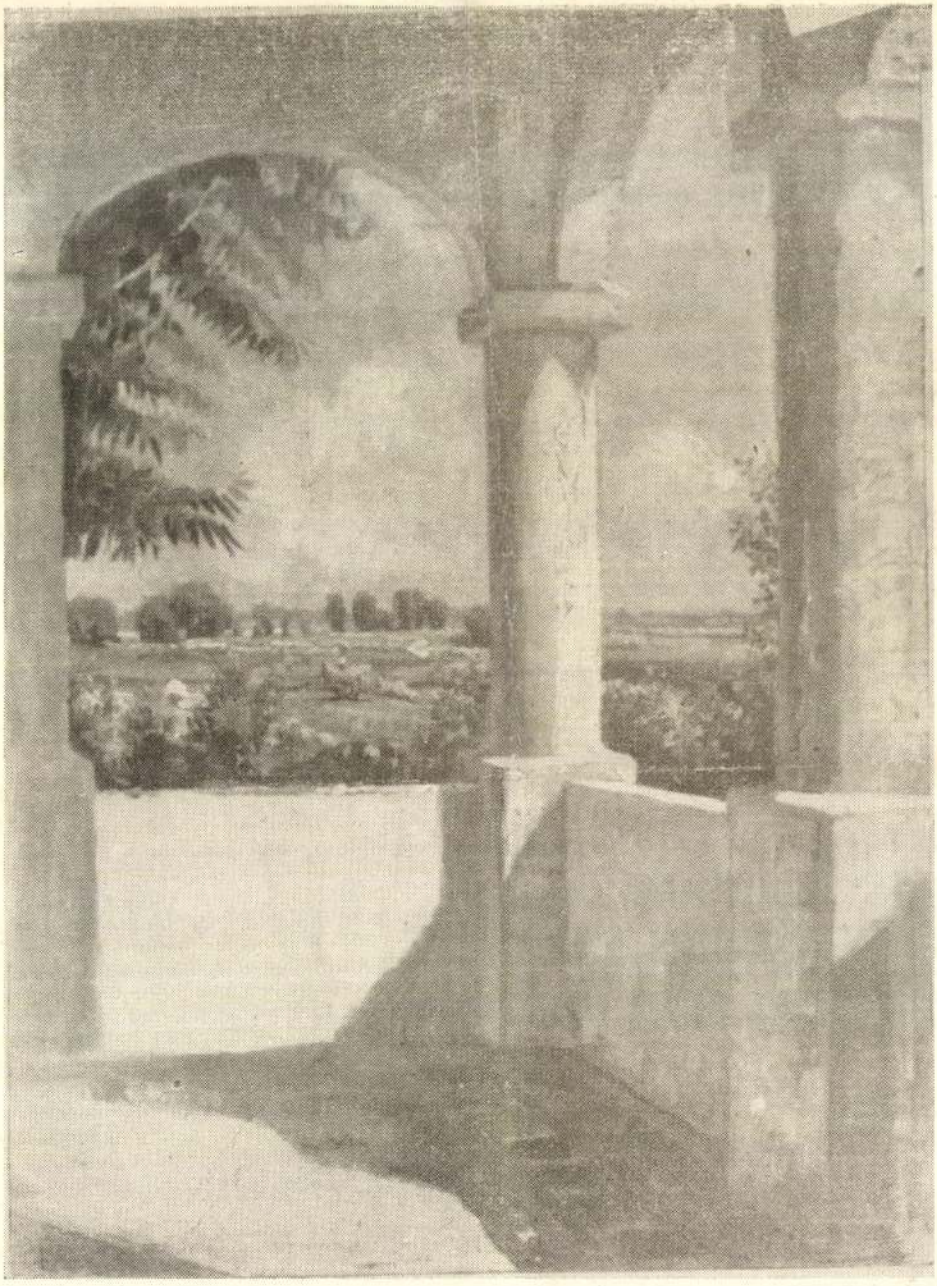

Czeczei Szücs Sándor: Verandámról (A Vezsenyen rendezett emlékkiállítás anyagából)

meg: mindössze egy sötétre pácolt, keskeny falióra, mé
séges szoba-berendezésnek darabja, valamint két igen
abrosz, sarkukban a P. I. monogrammal: ritka alkalmakkor, mikor az egész család együtt van, Csizmadia Lászlóné még ezeket szokta felteríteni.

Megmaradt Petőfi István fényképalbuma, melyben számos darab található még az eredeti gyűjteményből is. Birtokában volt egy nevezetes embereket ábrázoló sorozat, melynek aranyfürdős eljárással készült darabjai – egyöntetűségüknél fogva, s egyéb jelekből következtetve – bizonyára sokszorosított példányok. Ilyen egyéb jelek: hátlapjukon cégjelzés nincs, ellenben eléggé primitív ceruzaírással számokat jegyeztek rájuk (No. 114, No. 127 b. stb.), valamint az ábrázolt személy kilétét: Jókai Mór Dichter, Ghiczy Kálmán Deputirter, Arany János Ung. Dichter, Tompa Mihály Dichter. E két utóbbinál úgy látszik, eltévesztették a neveket, mert valaki a ceruzaírást kiradírozta, s helyén Petőfi István jól felismerhető kezeírásával, piros tintával írva olvashatjuk: Arany János, Tompa Mihály. Tompa arcképéről megállapítottam, hogy az Barabás 1857-ben készült rézkarcának fényképmásolata, s ugyancsak kétségbe kell vonnom Arany fényképének eredetiségét is. Jókai, Tisza és Ghiczy képe viszont (ismert vagy ismeretlen) *fénykép* után készült másolat. Ezek között találtam *Deák Ferenc* kétségtelenül eredeti, cégjelzéses (Ganzi és Heller fényképészeti műterme Pesten Kristóf-tér) fényképét, hátlapján a „Pest Városi Árva-Ház" tulajdonát képező körpecséttel; kivitelében teljesen elüt a sorozat többi darabjától, de, hogy Petőfi Istvánék gyűjteményében mégis azok közé tartozott, azt a No. 37 e. ceruzajelzés bizonyítja. (Ebből viszont az következik, hogy a számozás és a német nyelvű ceruza-feliratok nem az árusító cégtől, hanem az album rendezőjétől – Schneider Erzsébettől, esetleg Geisstnétől – származnak.) Találtam továbbá fényképeket azokról, akik Petőfi István mindennapi környezetéhez tartoznak: Schneider Erzsébetről, a Geisst-házaspárról, s még sok férfiról, nőről és gyermekekről, akiknek kilétét megállapítani nem tudtam.

Petőfi István hagyatékának egyes darabjai vitathatatlan értéket jelentenek a Petőfi-ereklyetár számára, más darabjai alapos felülvizsgálatra szorulnak. Hálával tartozunk a két halott asszony – Schneider Erzsébet és Debreczenyné Piltz Róza – emlékének, valamint az élőnek: özv. Csizmadia Lászlónénak, akik az ereklyéket az utókor számára hűségesen megőrizték.

Imre Lajos

KEDVES OLVASÓINK!

a TIT Szolnok megyei Elnöksége és a Jászkunság Szerkesztőbizottsága

BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁN

folyóiratunk minden előfizetőjének és olvasójának. Támogatásukat változatosabb és tartalmasabb cikkekkel fogja viszonozni

A 10-IK ÉVFOLYAMÁBA LÉPŐ

JÁSZKUNSÁG

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Czeczei Szüts Sándor

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

VEZSENYI NAPOK 1963

Ünnepeltek! Vezseny és Tiszajenő lakossága egyaránt. Hiába csepergett az eső, hiába nyargalt hűvös szél a falvak utcáin — az emberek ünneplőbe öltözve indultak délelőtt a Tiszamenti és a Tiszagyöngye Termelőszövetkezetek közös közgyűlésére.

1.

Lassan teltek meg a széksorok. Halk, zsongító beszélgetés hangja töltötte meg percről-percre jobban a vezsenyi művelődési ház nagytermét. Azután csend lett, csak a tsz elnök — Détár Mihály — szava hallatszott, mint számol be a közös gazdáinak eddigi eredményeikről.

Megkapó volt az a figyelem, amit a hallgatóság tanúsított e beszámoló iránt. De méginkább megkapó volt az, hogy e beszámoló nem használt nagy szavakat a „töretlen munkalendületről", meg „a harcról az éves terv teljesítéséért". Egyszerű szavakkal, és reálisan értékelte, hogyan dolgoztak eddig, s mit kell még tenniök az elkövetkezendő hónapokban, hogy zárszámadáskor mindannyiuk megelégedésére adhassanak számot egész évi tevékenységükről.

Van mit tenniök még? Igen. Mint minden termelőszövetkezetben annak ellenére, hogy ők az eredményesebben gazdálkodó közös gazdaságok közé tartoznak. — Éves előirányzatuk 19 892 000 forint termelési érték. S ebből eddig csak 8 423 000 forintot teljesítettek. Hátra van még több mint tízmillió forint bevétele, ha azt akarják, hogy év végén meglegyen a 37—38 forintos munkaegységérték.

Márpedig ők mindenképpen biztosítani akarják maguknak ezt az összeget. Ha nem így lenne, akkor bizonyára ezen az ünnepi közgyűlésen sem álltak volna fel a tagok — s köztük egy nyolcvan éves nyugdíjas bácsi —, hogy tanácsokat adjanak a szövetkezet vezetőinek, miképpen termelhetnének a jelenleginél ki a felhők mögül? Nem tudni. De tény, hogy délutánra már kisütött a napsugár. Igy aztán nem lett semmi akadálya, hogy az előadás után megtarthassák az úttörők seregszemléjét, sportversenyét és a községi tűzoltóversenyt.

Mivel az előbb a kultúrműsorról szóltam, akkor azt is el kell ezzel kapcsolatban mondanom, hogy a napokban új szolfézs-zongoratanárnő érkezett Vezsenyre. E műsor keretében mutatkozott be a falu lakóinak. S a nagy taps, amit zongorajátékával aratott, biztosíték arra, hogy szeptembertől kezdve nem egy gyerek tanul majd zongorázni Vezsenyen, Tiszajenőn egyaránt.

A klasszikus zene után megszólalt a tsz citera zenekara is, s kitudja meddig tartott volna a vígasság, ha időközben kiállítás nem nyílik az iskolában.

3.

A tantermek erre az alkalomra kiállítási termekké alakultak át. A Tiszamenti Termelőszövetkezet, a Hazafias Népfront és a szolnoki múzeum közösen rendezett Vezsenyen Czeczei Szüts Sándor festőművész műveiből tárlatot.

A faluban a legkisebb gyerek is tudja, ki volt Czeczei Szüts Sándor, noha a művész még 1942-ben elköltözött az élők sorából. Felesége — a tanítónéni — azonban több mint négy évtizeden át tanította a falu apró népét az írás-olvasás tudományára. Ő őrizgette férje hagyatékát: a vezsenyi kompról, a Tisza festői kanyarulatáról, a búzakeresztektől sárguló határról, a kis falusi utcákról készült képeket.

Ez a kiállítás mindössze 65 képet mutat be a művész több mint kétszáz alkotásából. A megnyitó ünnepségre eljött a falu apraja-nagyja. Az öregebbek szívesen emlékeztek vissza arra az időre, amikor a „piktor bácsi" festőállványát cipelgették Czeczei Szüts után, s órákon át nézegették őt munka közben. Felismerni vélték a képeken ismerőseik, barátaik, vagy éppen a maguk portáját.

Czeczei Szüts Sándort úgy emlegetik a vezsenyiek, mint jóbarátjukat. Érthető tehát, hogy az első vezsenyi tárlatot — melyet remélem ezután több is követ, mutatva a község kulturális felemelkedésének ezen útját is — az ő műveiből rendezték meg.

4.

Szombat este sokáig tartott a vígasság a földművesszövetkezeti kisvendéglőkben. — Ma hajnalban azonban hétszáz vezsenyi, tiszajenői gazda különvonattal útra kelt, hogy a vezsenyi napok keretében Szegedre utazzon, — hogy megismerkedjen a Tisza-parti várossal, s hogy részese legyen a szabadtéri játékok egyik felejthetetlen előadásának.

V. V.

mazza, továbbá hasznos tanácsokat a gyógyítvek felhasználására.

elválik. Nem teszi tönkre magát, még a végén bolondokházába kerülne. Csak a telefon ne szóljon már. Csak az ne. Jaj, csak az ne.

— ... ha nem jött közbe semmi és mégis szól a telefon, akkor a mentők azok...

És most már csak a mentők telefonálhatnak, vagy a rendőrség:

— Szabó lakás... Kedves asszonyom, sajnálattal kell közölnünk, hogy férje...

Hát ebbe bele lehet őrülni. Borzasztó ez az egyedüllét, ez a biztosat jelentő bizonytalanság. Eddig sohasem maradt ki, ilyen későn soha. Még soha. Felszisszent a fájdalomtól, körmei olyan mélyen martak bele saját tenyerébe.

Olyan hirtelen csördült fel a telefon, hogy halkan felsikoltott a rémülettől, de már ugrott is, futott, aztán megtorpant a készülék előtt. A telefon hosszú csörgésekkel, meg-megszakítva követelte, hogy emeljék már fel végre...

— Anyu, telefon — ébredt fel a gyermek, és rögtön felült az ágyban, kikerekedő szemmel.

Remegve, lassan nyúlt a kagylóért, a füléhez emelte, és inkább csak suttogta, mint mondta:

— Halló... itt Szabó lakás...

— Te vagy az, szívem... Csak azért szólok, hogy ne izgulj... Mondtam, hogy vagy én, vagy a mentők... Összeakadtam két régi jó cimborámmal, és... Halló... Halló... Halló... Halló...

Nem tudott válaszolni, csak lassan visszaengedte a kagylót a kezéből és rettenetesen fáradtnak, összetörtnek érezte magát.

Most határozottan gyűlölte a férjét.

Gyurkó Géza

Ladányi Mihály:

Múzsához

Az egyik nyaralóra vágyik,
másik dicsfényről álmodik,
Fertelmes nő, kikkel kokettálsz,
amíg eljutsz az ágyamig!

Szerencse, hogy míg ideérsz
a csaholó falvakon át,
a csípős országúti por
lemarja kölnid illatát.

S amíg e graciőz virág
— csókod nyomán — számból kihajt,
ágyamra zökken feneked.

Itt nem alkuszik senki rád,
a füstös kávéházi zajt
énnálam kipihenheted.

Ezeregyéj

Ragyog, ragyog ezeregyéj csodája,
autók, suhogás, minden nő hárs-szagú.
Szegényen kóborlok, szemem sarkig kitárva
én, Ladányi, a szigorú-szavú.

A komor szenteket nem állhatja a kor,
s valahogy nekem is idegen az oltár,
ahogy isten neve kigyúl a házakon:
Országos Takarék Pénztár.

MICHELANGELO UJJLENYOMATA KERESTETIK

Sidney Orefice dél-amerikai műgyűjtő valamennyi olasz múzeumhoz fordult azzal a kéréssel, hogy juttassák el hozzá, ha egy mód van rá, Michelangelo ujjlenyomatának, elsősorban jobb hüvelykujja lenyomatának a képét.

„A VÁLÁS OLASZ MÓDRA„ KÜLÖNÖS KÖVETKEZMÉNYEI

Daniela Rocca, a „Válás olasz módra" című film női főszereplője, utóbbi időben naponta 100—150 fenyegető hangú levelet kap szicíliai asszonyoktól, akik azt állítják, hogy a filmben gúnyt űzött belőlük. A fenyegetéseket először nem vette komolyan, nemrég azonban autón felkereste szülőföldjét, szicíliát, ahol mindenütt felismerték és a nők igen ellenségesen viselkedtek.

RÉGI SZAKÁCSKÖNYV

Az aschaffenburg-i várban az apátsági könyvtár rendezése közben ráakadtak a világ egyik legrégibb szakácskönyvére, amelyet Christian Egemoldt nyomdász és betűöntő 1531-ben készített. Az értékes könyv a korabeli híres szakácsok sok kiváló receptjét tartal-

407. ROTTMANN MOZART: Női arckép. Magántulajdon.
408. ARADI EDVI ILLÉS JENŐ: Patak.
409. SZÁNTHÓ MÁRIA: Kakujay Károlyné arcképe. Magántulajdon.
410. BERKES ILI: Borus táj.
411. SZÁNTHÓ MÁRIA: Cleopatra.
412. DOLÁNYI BENCZUR IDA: Dáliacsokor.

XI. TEREM.

Olajfestmények, vízfestmények, pasztelek, rajzok, rézkarcok. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

413. RADNAY MIKLOS: Csendes utca.
414. PÁDUA KÁLMÁN: Tavaszi hangulat.
415. PÁLDY ZOLTÁN: Nymphatánc.
416. KADA ALAJOS: Olvasó nő.
417. GUNSCHER KÁROLY: Tanulmány.
418. TAKÁCH BÉLA gyöngyöshalászi: A kidőlt óriás.
419. BARNA ILONA: Lago di Garda.
420. HORVÁTH BÉLA: Folyó partján.
421. BRENNER NÁNDOR: Kalmárok. Magántulajdon.
422. THOMAS ANTAL: Szentendrei részlet.
423. NÉMETH GYULA gyertyáni: Arckép. Nem eladó.
424 PÁDLY ALADÁR: Golgota.
425. RUBOVICS MÁRK: Körte és szilva.
426. VAJDA ZSIGMOND: Cinka Panna.
427. SZŰTS SÁNDOR czeczei: Őszi napsugár.
428. SZŰTS SÁNDOR czeczei: Alföldi táj.
429. PÖRGE GERGELY: Őszi munka.
430. PÁLLYA CELESZTIN: Vidéki vásár.
431. PÖRGE GERGELY: Fóti úton hazafelé.
432. PÖRGE GERGELY: Rákospalotai erdő.
433. PÁLLYA CELESZTIN: Trécselő kofák.
434. PÁLLYA CELESZTIN: Ujpesti hetivásár.

KM Tars. 1927. évi Kiáll

X. TEREM.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

379. HORNYÁNSZKY MIKLÓS: Dr. Lukács György arcképe. Magántulajdon.
380. MOLDVAY KRAJNA JÁNOS: »Falu végén kurta korcsma...«
381. VAJDA ZSIGMOND: Az éj.
382. TORNYAI JÁNOS: Alföldi tanya.
383 BEDNÁR JÁNOS: Venus. Magántulajdon.
384. BEDNÁR JÁNOS: Hölgyek a parkban. Magántulajdon.
385. VAJDA ZSIGMOND: A zene.
386. RIBÁRIK SÁNDOR: A Rózsa-utca Pásztón.
387. S. MÜLLER ÁGOSTA: Tanulmány.
388. MOLDVAY KRAJNA JÁNOS: Sasok temetője.
389. GÁBOR MÓRIC: Önarckép.
390. KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ: Báttaszéki erdőrészlet.
391. TORNYAI JÁNOS: Borulás.
392. KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ: Mocsaras táj.
393. FARKAS LŐRINC csallóközi: Önarckép.
394 HORVÁTH BÉLA: Téli táj.
395. HORVÁTH BÉLA: Utcarészlet Veronában.
396. ROTTMANN MOZART: Arckép. Magántulajdon.
397. vitéz DARVASSY ISTVÁN: Tiszapart.
398. Merészné CORETH ERZSÉBET grófnő; Öreg kanász.
399. KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ: Sűrű nyárfaerdő.
400. BRÜLL ALADÁR: Venus.
401. KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ: Erdő a palotai szigeten.
402. ENGLERTH EMIL: J. I.-né úrnő arcképe. Magántulajdon.
403. SZABÓ DEZSŐ: Tópart.
404. ÁLDOR JÁNOS LASZLÓ: Decsi leány.
405. HORVÁTH BÉLA: Erdei patak.
406. DOLÁNYI BENCZUR IDA: Rózsacsendélet.

Szűts Sándor Czeczei

festő

161

Új Magyarság

1942. nov. 4.

Halálozás

Czeczei *Szűts* Sándor festőművész 55 éves korában, házasságának 15-ik évében október 29-én Budapesten elhúnyt. Temetése Vezsenyben (Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében) volt november 2-án.

VÉGE.

BERDE MÁRIA:
SEHEREZADE HIMNUSZA

MAKKAI SÁNDOR: EGYEDÜL

MOLTER KÁROLY: METÁNIA R.-T. I—II.

NYIRŐ JÓZSEF:
A SIBÓI BÖLÉNY I—II.

SIPOS DOMOKOS: VAJÚDÓ IDŐK

SZÁNTÓ GYÖRGY: MATA HARI

TAMÁSI ÁRON: HAJNALI MADÁR

TAMÁSI ÁRON:
SZŰZMÁRIÁS KIRÁLYFI I—II.

AZ ATHENAEUM KIADVÁNYA

SZŰTS 1. *Sándor, cecei*; festő, Cece (Fehér vm.) 1887. A bpesti képzőművészeti főiskolán és Münchenben végezte tanulmányait. 1910 óta főleg tájképeket állít ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban. 1910. Székesfehérváron kollektív kiállítása volt.

K-G II. 578

XIII. VEGYESEK

PRÄCISIONS-ÓRAJAVÍTÓMŰHELY
Budapest, II., Csalogány-utca 50

Készit szakszerűen mindenféle óra-, ékszer- és finom műszerjavitást. Különleges és antik órák javitása és felujitása.

Tulajdonos:

STEFÁNOVICS ISTVÁN

a Magy. kir. Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának órása

LÁTOGASSA

AZ „ÁRVERÉSI CSARNOK“

NAPI

Hogy
az új esztendőt
rózsaszínben lássa,
ESTERHÁZY
PEZSGŐT
töltsön poharába!
Áldomás
Büllkom
Lakodalmas
Vin Nature

— A kormányzó arcképe Vezsenyen. Vezseny község megfesttette Horthy Miklós kormányzó arcképét és azt vasárnap díszközgyűlés keretében leleplezte. Az ünnepi beszédet *Jóba* József ref. lelkész mondotta, az arckép *C. Szüts* Sándor festőművész sikerült alkotása.

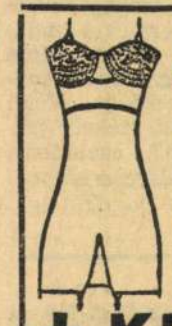
„LASTEX-NETZ"
(A LA SCANDAL)
fogyasztó-
fűző
Díjtalan bemutató:
+ KELETI J. +
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 17. sz.
Főposta mellett. Telefon: 188—013.

— LINDBERGH A „MESTERSÉGES SZIV" PROBLÉMÁJÁVAL FOGLALKOZIK. Washingtonból jelentik: Lindbergh kijelentette, hogy a repülési kutatóbizottság tagságáról történt lemondása után most főleg a „mesterséges szív" ügyének szenteli magát, amellyel, mint ismeretes, már sokat foglalkozott.

Tangóharmonikák
Sternberg Hangszergyár
Rákóczi-út 60
UJ, TELJES LEMEZJEGYZÉK INGYEN

— Öt halász a tengerbe fult Spalató közelében. Spalatóból jelentik: Vir sziget közelében a hullámzás a sziklára dobott egy halászbárkát. Öt halász a tengerbe veszett.

REFRACTIO
ARCHOZ FORMÁLT
újfajta
SZEMÜVEGEK
Ferenciek-tere 1

* A Simplon-filmpalota legszebb karácsonyi ajándéka a budai közönség számára az „All a bál" című magyar világfilm. Ajánlatos a jegyekről elővételben gondoskodni. — Hétfőn d. e. 11-kor filléres helyárak mellett filmmatiné.

Ixléses ajándékok
Ferda Manyinál
381-556

— Patakba zuhant egy autobusz. Bukarestből jelentik: A focsani társasgépkocsi 18 utassal felborult és a Vidra patakba zuhant. Valamennyi utas sulyosan megsebesült, három közülük a halállal vívódik.

Amíg Ön alszik
a Darmol dolgozik. Nem zavarja az álmot és mégis estétől reggelre biztosan hat. Fájdalom nélkül hajt, könnyű és teljes ürülést idéz elő. Kellemes, enyhe és jó hashajtó, a DARMOL

— Milos György temetése. Milos György kormányfőtanácsos, a Pesti Hazai Takarékpénztár váratlanul elhunyt vezérigazgatójának temetése december 26-án, kedden délelőtt fél 12 órakor lesz a Kerepesi-uti temető halottasházából, a római katolikus egyház szertartása szerint.

FISCHER ékszerüzlet
visszahelyezve
Rákóczi-út 27. szám alá!
ALKALMAS ÚJÉVI AJÁNDÉKOK
Megszokott szolid, olcsó árak
Veszek brilliáns, arany, ezüst ékszereket
legmagasabb napi áron

— A finnek szabadságharca a levegőben. A finnországi légiháború harceszközeit, repülőgépeit és légelhárító tüzérségét — valamint eddigi eseményeit közli írásban és képben a Riadó! aviatikai és légoltalmi folyóirat új száma Bisits Tibor tolláből. A lengyel vereség légvédelmi és légoltalmi tényezőit vitéz Fábry Dánel dr. veszi sorra. Dr. Kiss Dénes leírja érdekes képekkel díszített cikkében azt a magyar találmányt, amelynek segítségével immár a gázálarcban is telefonálhatunk. A Riadó karácsonyi számának ára 80 fillér.

Házasság

Hedri Hedry Mária de genere Aba és báró Baróthy György jegyesek.

Deák Rózsa Antónia és *Balla* Imre dr. jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Márkus Pál hírlapíró eljegyezte *Hollerung* Piroska okl. közgazdászt. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Belényi István m. kir. hadnagy eljegyezte érkávási *Kávássy* Jolánt.

Pászthory Ilona bárónő és *Aczél* Zoltán repülőfőhadnagy, a Horthy Miklós-repülőakadémia tanára, jegyesek.

Vitéz *Szegedi* Gyula, a debreceni Világítási Vállalat és Vízmű vezérigazgatója és neje, *Than* Ilona leányát: *Katót*, eljegyezte *Horváth* Károly dr. körorvos, Ökörmező.

Karstenfelsi és hegyaljai *Pacor* Ilonka és *Gergely* Károly dr. gyermekorvos, v. egyetemi tanársegéd jegyesek.

Eibach Heli okl. gyógyszerészt, néhai *Eibach* Kornél dr. gyógyszerész és *Boót* Irén leányát eljegyezte *Demiány* Zoltán főhadnagy, *Demiány* Ervin reálgimnáziumi igazgató és *Husz* Edit fia. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Péterffy Gusztáv dr. és *Borsányi* Mária december 26-án délután 6 órakor tartják esküvőjüket a monori róm. kat. templomban. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Nemes Magdát eljegyezte *Gallé* István Budapesten. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Füged-Tarcsay *Majzik* Cica és *Szilárd* Károly jegyesek. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Rack Lajos urad. intéző és *Griess* Izabella leányát: *Máriát* Tömörkényen eljegyezte *Kéry* Lajos ny. ig.-tan. és *Magyar* Ilonka fia: *Kéry* Imre áll. tanító, Szeged—Királyhalom. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Kemenes Panci (Zsámbék) és *Posch* István urad. ellenőr (Herceghalom) jegyesek.

Szücs Etelkát alsó-nánai tanítónőt eljegyezte *Ócsag* István alsó-nánai körorvos (Bonyhád).

Adorjánházi *Molnár* Zsuzsanna (Nagyberezna) és *Hámori* Ödön (Budapest) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Tavy Boriskát eljegyezte ifj. *Zaymus* Vince okl. mérnök, a Magyar Nemzeti Bank tisztviselője.

Osztrogonácz Márta és *Dám* Ferenc december 26-án déli 12 órakor tartják esküvőjüket az újpesti belvárosi plébániatemplomban.

Kuczkay Mária és *Mérő* László hadnagy jegyesek. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Schiller Magda és *Szépkuthy* Ödön december 25-én tartják eljegyzésüket. (Minden külön értesítés helyett.)

Wágner Erzsike és *Tálos* Géza jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Brandtner Etelkát eljegyezte *Szutréli* István dr. orvos, Kispesten. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Madarász Henrik ny. csendőr-alezredes és *Füspök* Lenke tanárnő házaságot kötöttek.

L'Auné Jenő okl. közép- és felsőkereskedelmi iskolai tanár és *Révász* Márta okl. tanítónő jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Inokai Ágnes okl. tanítónőt eljegyezte *Barabási* László dr. országgyülési gyorsíró, okl. gyorsírástanító. (Minden külön értesítés helyett.)

Doka Irén m. k. postatisztviselő és *Almássy* István, a Nagykovácsy üzletház budai fiókjának vezetője jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Winkler Béla dr. községi orvos (Zagyvarékas) eljegyezte *Cseru* Mária székesfővárosi tanárnőt. (Minden külön értesítés helyett.)

Bógyi Erzsike és haraszti *Bernolák* Kálmán dr. december 26-án, kedden délután ½6 órakor tartják esküvőjüket a terézvárosi plébániatemplomban.

Kotsis Mária Magdolnát eljegyezte *Rollkó* Géza okl. építészmérnök. (Minden külön értesítés helyett.)

Karda Julianna és *Keresztes* Tibor jegyesek. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Zubcsek Gizellát eljegyezte *Fazekas* Mátyás, Budapesten. (Minden külön értesítés helyett.)

Palócz Piroska és *Réthelyi* Károly jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Burány Ilona és *Vargha* Károly tanár december 26-án tartják esküvőjüket. Szank, Pestm. (Minden külön értesítés helyett.)

Böröczky Gizellát eljegyezte *Szöllösy* Sándor dr. városi számv. tanácsos, Pápa. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Nemes *Endre* Ilona Máriát Dunaharasztiról eljegyezte felsőásguti *Asguthy-Körtvélyessy* Pál dr., a tiszalöki pénzügyőri biztosi kerület vezetője.

Keller Klára és *Tusnádi* József, az Országos Mezőgazdasági Intézet tisztviselője, jegyesek.

Mátis Irénke és *Bartinai* József, állampénztári tiszt, Bonyhád, december 26-án déli 12 órakor tartják esküvőjüket. *(Minden külön értesítés helyett.)*

Vinkler Máriát Szegeden eljegyezte *Makári-Klekner* Péter csendőrhadnagy.

*

Legújabb frakk, smoking, szakett kölcsönzés Teichner, IV. Királyi Pál-utca 4. Tel. 185-786.

A londoni tájékoztató minisztérium szerint Anglia eddig kereskedelmi flottájának egy százalékát sem vesztette el

London, december 23. (Havas-iroda)

Az angol kormány a tájékoztató minisztérium útján emlékiratot adott ki *„A győzelem biztosítva van"* címmel, amelyben a háború kilátásait tárgyalja. A könyv szerint Anglia igen fontos titkos katonai repülőgéptartalékkal rendelkezik. Az angol királyi légi haderő 5 év óta gyorsított ütemben fejlődik. *Anglia négyszer annyi „elsővonalbeli" repülőgéppel rendelkezik, mint 1934-ben.* Ez a szám nem foglalja magában a tengerentúli egyre növekvő légierő számát.

A könyv szerint az angol kereskedelmi tengerészet vesztesége *a háború első hét hetében egy százalékát sem éri el az egész angol kereskedelmi tengerészetnek.* Ha az ellenség négyéves háború esetén ugyanilyen ütemben pusztítaná az angol hajókat, akkor is körülbelül a tonnaállomány 70 százaléka maradna sértetlen.

A női táskát Csúngó Ferenc-nél kizárólag IV., Szervita-tér 4 (udvarban)
böröndöt, erszényt közvetlen a készítőnél vásárolja

Rádió! Villany! Csillár! Barta és Társa VI., Podmaniczky-u. 39
Karácsonyfalámpák nagy választékban
Fióküzlet: Rákóczi-út 30. szám.

150.- P-ért SZŐRMEBUNDÁK ENGEL az UDVARBAN
szücsnél Üllői-út 66/a

Karácsonyra kesztyű harisnya nadrág Fáth-tól Ferenciek-tere 2

Célszerű ajándék dohányosoknak Gallwitz IV., Párisi-u. 9 és IV., Kigyó-u. 4

Magyaros ruha, szmoking kölcsönzés és eladás Goldner Rákóczi-út 59

Üveget, porcellánt Handelsmann Rottenbiller-u. 35

Hegedüs nyakkendő
szaküzletek ma is
Kedves Vevőik rendelkezésére állanak

Karácsonyra:
Jobb látást ad:
JUSZT GYULA
-és szemüveg. látszerész
Märklin játék
Pesten: V., Szent István-körút 27
Budán: II., Margit-körút 6

Klein Antal
DIVATHÁZÁBAN, VII., KIRÁLY-U. 49
Selymek, szövetek, vászonáruk, paplanok, női-, férfi-, gyermek-kelengyék, asztalnemüek, törülközők, pizsamák, keztyük, harisnyák, nyakkendők, zsebkendők, női kabátok, modellruhák

AGYTERITŐK — FÜGGÖNYÖK — CSIPKESZÖVETEK
rendkívüli olcsó árakon
Löwy Arthur, Budapest csak Király-u. 15. Fióküzlet nincs.

Gyönyörű élővirágok, délszaki növények RIVIERA VIII. Esterházy-u. 2. Telefon.

SI, KORCSOLYA
SKABA és PLÖKL SPORT-ÜZLETEIBEN
sportcipő, ruha stb.
VI. Vilmos cs.-út 33,
IV. Váci-utca 40.

Karácsonyra és ujévre tokaji bort vegyen! Vinea Tokaji Borüzlet
V., Dorottya-u. 12. Tel.: 182—698

Meghivom
az ország jó és nemes árut vásárló közönségét üzletembe, ahol békebeli, nem kevert minőségű
tiszta lenáruk
kerülnek eladásra
ágynemüre és lepedőre
creas és irhoni minőségben
KISS ENDRE
törzsökös keresztény magyar cég
GRÓF TISZA ISTVAN-UTCA 16.
Telefon: 180—221.
ugyanott a világhirű Schroll-sifonok, alsólepedők, ágynemü-cretonok, ágynemü-damasztok nagy választékban kaphatók. Külföldi női és férfi zsebkendők óriási választékban, meglepő olcsó árban.

Megjelent a Nemzeti Könyvtár első két füzete

Szombaton reggel megjelent a Nemzeti Könyvtár első két füzete s ma már az országban mindenütt kapható. Régóta érzett hiányt pótol a Nemzeti Könyvtár most megindult sorozata, amely fillérekért elsőrangú írók komoly alkotásait teszi mindenki számára hozzáférhetővé. A most megjelent füzetek közül az elsőt „Magyar világnézet" címmel Bencs Zoltán írta s útmutatást nyujt arra, hogy a magyar embernek milyen feleletet kell adni nemzete sorskérdéseire. A 2. füzet „Színes történetek a küzdelmes időkből" címmel jelent meg s Komáromi János, Jókai Mór, Rákosi Viktor és Harsányi Zsolt elbeszéléseit közli. A Rákóczi-korról és a szabadságharc idejéről szóló elbeszéléseket Cs. Szabó László gyüjtötte össze. A Nemzeti Könyvtár füzetei szombatonként jelennek meg. December 30-án Illyés Gyula füzete jelenik meg, amely a magyarságot ismerteti.

CZIEGLERNÉL
SUKI TÓNI és zenekara játszik. Polgári árak. Különterem.
I., Czakó-utca 3. Telefon: 15-27-86. 8-as autóbusz.

— **Egy tisztviselő adománya a finneknek.** A következő levelet kaptuk: Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Napokkal ezelőtt ért bennünket, köztisztviselőket, az az öröm, hogy az annakidején redukált jövedelmünket újra a régi szintre akarják visszaállítani. Már január 1-től több fizetést kapunk s arra gondoltam, hogy ezt a különbözetet felajánlom az élet-halálharcát vivó testvér finn nemzet megsegítésére. Biztosra veszem, hogy nem állok egyedül ebben az elhatározásomban s most csak annak a módját keresem: hogyan és hová juttassam el ezt a talán csekély, de mégis igaz szeretettel felajánlott adományt. Hazafias üdvözlettel: Müller Antal OTI-tisztviselő.

Geodéziai
és különösen városmérési munkálatokban gyakorlattal rendelkező mérnököt, vagy földmérőt, azonnali belépéssel is, keres Fábián Károly mérnöki irodája Budapest I., Váralja-utca 14. Telefon: 155-580. sz.

ARGENTINA
EXPORT — IMPORT
Bármely cikket átveszünk bizományban, esetleg saját számlára. Csak komoly ajánlatokat kérünk. Elsőrendű bel- és külföldi referenciák. „Tőkeerős" jeligére Blockner hirdetőbe, Városház-utca 10. szám.

— **Karácsony az országzászlónál.** December 24-én, vasárnap a karácsonyi ünnepekre rendelt őrségnapon a Beszkárt levente szakasza teljesít őrszolgálatot az ereklyés országzászlónál. Délben 12 órakor a budapesti tűzoltóság zenekara kiséri a csapatot őrségváltásra és a Szabadság-téren térzenét ad.

Uj arc a régi helyen
LORAND KOZMETIKA
Mussolini-tér 3. — Telefon: 120-463.
a végleges szőrtelenités, a ránckezelés és a tartós szénités specialistája

— **Albán rádiótársaság alakul.** Tiranából jelentik: Az „Eiar" olasz rádiótársaság és az albán kormány megbizottai ma megállapodást irtak alá, amelynek alapján albán rádiótársaság létesül és Albánia számára nagyarányú szolgálatot fejleszt ki. Tiranában nagy rádióállomás épül.

Használt és új IRODABUTOR
óriási választékban, legolcsóbban Kiss-utca 26.

280. sz. keresztrejtvény

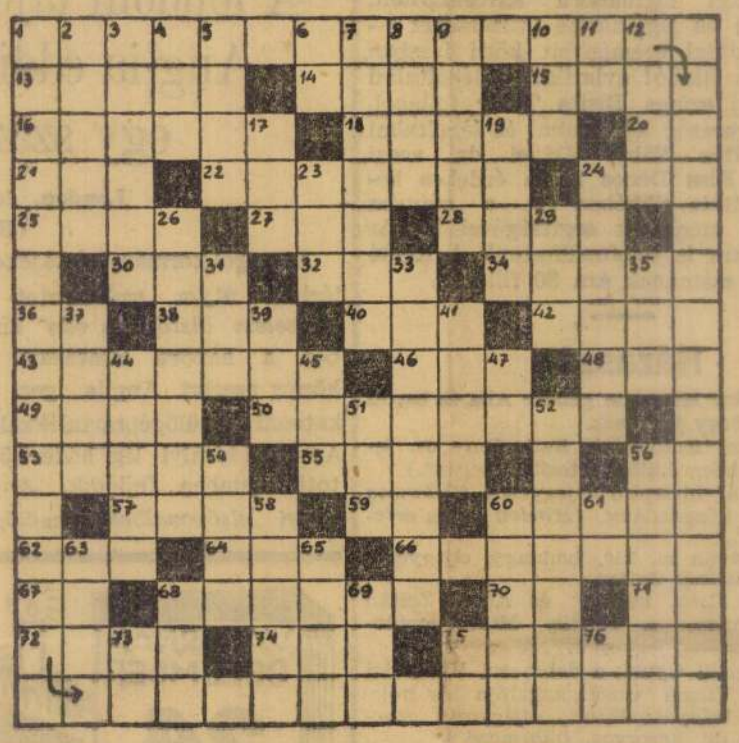

VIZSZINTES:

1. Ezt kivánjuk mindenkinek karácsonyra.
13. vissza: Finnország.
14. München folyója, fon.
15. Mérges gáz.
16. Nagy város New Jerseyben.
18. Pórias ellentéte.
20. Kettős mássalhangzó.
21. A fűzfapoéták lantja.
22. Farmer.
24. Mesterséges vízforrás.
25. Faludi Ilona.
27. Átlátszó ásvány (mész...).
28. Angol vonal.
30. Mindenkit megman.
32. A leghasználtabb törvénykönyv.
34. Redőny.
36. Latin kötőszó.
38. Szomorú óregúr.
40. A görögök Aurórája.
42. Felnőttek álomkatonája.
43. Falusi porta határa.
46. Őt — személytelenül
48. Tengeri hal.
49. Petőfi születésétől Szilveszterig.
50. Verocchino híres lovasszobra.
53. A franciák örök mégyene (1871).
55. Papirra vet.
56. Tiltó szó.
57. Mesemondónk keresztneve.
58. Címzésrövidítés.
60. Két szó: I. sóhaj, II. sport műszó.
62. Rövid hónap.
64. Abesszin herceg.
65. Kis fiú.
67. Főúri rövidítés.
68. A fonal elcsavarodása.
70. A láz határai.
71. Az okozat dédanyja.
72. Fordított hűsítő.
74. Angol ozaj.
76. Holló úr munkaruhája.

FÜGGŐLEGES:

1. A vízszintes 1. folytatása.
2. Zománc.
3. Hanyag kutya.
4. Úri liba.
5. Rövid történet.
6. Erdei István.
7. „Irásos" bútor.
8. Önkéntes úr rövidítése.
9. Motorkerékpár márka.
10. Bibliai mesterség.
11. Cinkotai István.
12. Pré.
17. Politikai párt.
19. Kellemetlen nyugvőhely, névelővel.
23. Testrész.
24. Ilyen a japán kérdés.
26. Igy hajózik az angol.
29. Vissza: a bohém fizetése.
31. Felrúgja a törvényt.
33. Az ellenzék álma.
35. Ez a salto vége.
37. A sivatagi Kolumbus hajója.
39. Vissza: Német kerekszám, fon.
41. Orvosság.
44. Barátságtalan ember.
45. A vízszintes 1. is az.
47. Tengerszem.
51. Néz.
52. Meteor.
54. Vérengző római császár.
56. X-ezel: gyengébb levente.
58. Igy üs le Csik Feri.
60. Megszűnt családi lap.
61. Tóth Sándor.
63. Hamvveder
65. Káromol.
66. A táborozás kezdete.
69. 25 dekától 100 dekáig.
73. Vallásrövidítés.
75. Rövid fej.
76. Edelényi Miklós.

Beküldendő: Vízszintes 1. és függőleges 1.

A 279. számú keresztrejtvény megfejtése

Vízszintes 1: A késői esőnek nagyobb a sara. — Függőleges 8: Ott ad Isten esőt, ahol akarja.

Jutalmat kaptak. 1—1 könyvet: Imre Lacika, Korompay Zsuzsa, Mátyássy Edit, Illésfalvi József, Lutz Albin, Antal Vazul, Szittyai Adolf, Unghváry Magda, Hrebeczky Kamil, Kürtös Károly. — 1—1 piperecsomagot: Lukács Sándor, Kalotai Ida, Schäffer János, Nagy Géza (Debrecen), Molnár Emmi (Kispest), Frost Kálmán, Gröner Éva, Haluskai Anikó, Kramer Béla, Lészay Erzsébet.

Rejtvényfejtőinkhez

Helyszűke miatt a szokásos kisebb rejtvényeket és jutalom-hirdetéseket átmenetileg kénytelenek vagyunk mellőzni. Versenyeinken, mint a multban továbbra is csak előfizetőink, vagy hozzátartozóik vehetnek részt, akiket — pontszámaik arányában — értékes könyvekkel és piperecsomagokkal fogunk jutalmazni. Beküldési határidő: csütörtök. A megfejtésekhez mellékelni kell rejtvényszelvényt s a borítékra vagy levelezőlapra rá kell irni: „Rejtvény"

52. hét
1939.
Dec. 24.

REJTVÉNYSZELVÉNY
Legutóbbi előfizetés kelte:

— **Vitéz Imrédy Béla előadása a katolikus orvosok Szent Lukács egyesületében.** A katolikus orvosok Szent Lukács egyesülete összejövetelén legutóbb vitéz *Imrédy* Béla dr. tartott előadást „Család, állam, társadalom" címmel. Rámutatott arra, hogy a társadalom válsága akkor vált igazán érezhetővé és erős ellenhatás akkor támadt, amikor a társadalom sejtjét, a családot kezdték szétbomlasztani. A család egysége nélkül a társadalomban sem lehet egység, az összetartó társadalom nélkül az állam ereje is ingatag alapon nyugszik, az állam és a társadalom kötelessége tehát a családot gondozni és annak segítségére lenni. A továbbiakban a népszaporodás kérdését fejtegette, ismertette az egykére vonatkozó statisztikai adatokat, s megállapította, hogy a népszaporodás visszaesése nemzeközi tünet. A küföldi intézkedések után, amelyekkel a családvédelmet kívánják szolgálni, a magyarországi jogszabályokra és intézkedésekre mutatott rá, mint amilyen a családi pótlék, a családi munkabér, az adókedvezmények, a szociális biztosítás és a családi otthon alapitását megkönnyitő intézkedések. Ezután részletesen ismertette a családvédelmi intézkedéseket, végül a propaganda szükségességét és eszközeit hangoztatta, rámutatott a sajtó szerepének fontosságára. Schütz Antal egyetemi tanár a házasság eszméjéről, vitéz Szatmáry Zoltán dr. az anyaság védelméről. Gáspár János dr. egyetemi m. tanár a házasság embertanáról tartott előadást.

— **Hibaigazitás.** Mai számunk „Il Ovatos News Zeitung" című cikke hibásan végződik. A cikket *Vadi Imre* irta.

— **A bíróságiak karácsonyi ajándéka.** A régi jurátus szellemet követő bírósági figalmazók, bírák, ügyészek és miniszteriális urak, mint régóta, ez évben is az Ur Jézus születésnapjára, karácsonyra adták össze filléreiket, hogy nehéz sorban levő főiskolai hallgatókat megjutalmazzanak és őket a nemzet nagyjai tiszteletére és követésére buzditsák. Ez évben 120 P-t adtak össze Kossuth Lajos emlékezetére. Ez összeget *Tarcai* Tivadar dr. ny. kir. járásbiró, meleghangú levél kiséretében küldte el *Schlachta* Margitnak és a szociális testvérek társasága főnöknőjéhez.

x **A Horthy Miklósné jótékonyakcióra a Párisi Nagy Áruház által adományozott 6000 élelmiszercsomagot a VI. ker. előljáróságon osztották szét.**

NYILT-TÉR

E rovatban közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Irjon Ön is

levelet Zsombok Zoltán frőnak. Bárki fordulhat hozzá, — az iró, aki eddig több, mint tizenötezer kitünő grafológiai kidolgozást készitett, most tanácsadást nyujt lelki és üzleti problémáira terveire és céljaira. Részletes levélben fejti ki mindenkinek lehetőségeit, tennivalóit és a megoldások módjait, olyan ügyekre, tervekre, ötletekre és kérdésekre melyek természetesek és emberileg elérhetők, megvalósithatók. A rádióból is ismert iró tanácsainak azonnal használ vehet. Állás, munkaügyek, pénzforrások, ötletek, tudományos ismeretek, problémák, megoldások, állásfoglalások, stb. A válaszok díját Ön szabja meg: tetszésszerinti összeg levélbélyegekben mellékelendő. Címzett, bélyeges válaszboritók. Nyomban irjon e címre: ZSOMBOK ZOLTAN, Budapest 62. Postafiók 40 V.

Karácsonyra sport és weekendhez Stauffer dobozos emmentálit

— **A Deutschland zsebcirkáló visszatért Németországba.** Londonból jelentik: A Daily Express jelentése szerint a Deutschland zsebcirkáló visszatért Németországba. A Rawalpindi tengerészei, akik a Deutschland fedélzetén tartózkodtak, Angliába irt leveleikben megerősitik, hogy a Deutschland horgonyt vetett az egyik német kikötőben.

— **Nemességigazolás.** A belügyminiszter vitéz Végh Andor és gyermekei budapesti, Végh Zoltán makói, Végh Géza newyorki, Végh Ferenc és gyermeke kassai, Végh István, Végh László és Végh Ilona miskolci lakosoknak ősi székely primori rangjukat, a „Veégh" családnév, úgyszintén a „felső- és alsócsernátoni" előnevek használatához való jogukat igazolta.

CSILLÁRBÉRLET csak **VOGEL**-nél
Vétel esetén a bérleti díjat beszámitjuk.
Károly-körút 28. Mária Terézia-tér 1.

— **Erőteljes, kövér egyéneknek, köszvényeseknek és aranyérben szenvedőknek** reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József" keserűvíz gyakran felbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Kérdezze meg orvosát!

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

— **A Hargitaváralja jelképes székely község új helyisége.** Hargitaváralja jelképes székely község elöljárósága tudatja az érdekeltekkel, hogy a mai naptól kezdve új helyisége a VIII., Festetics-utca 4. I. emelet 18. ajtószám alatt van (a vasuti segédtisztek országos otthonában). Minden hétfőn, kedden és pénteken délután 5—7 óráig hivatalos szolgálatot tart az elöljáróság.

Gyümölcsüzlet bevonulás miatt átadó, esetleg az **üzlethelyiség kiadó** Margit-körút 85

x **1940 tipusú Borgword-Super 2—3 literes M. A. M. Andrássy-út 47.**

x **Az Erzsébet-körúti Rádiólaboratórium** (Budapest, Erzsébet-körút 36.) a téli idény alkalmával a raktáron lévő új és becserélt rádiókat igen olcsón árusitja.

ÖRÖKLAKÁSOK épülnek Budán, a Horthy-körút mellett, **Dávid Ferenc-utca 5—7.** alatti kertes társasházakban. Délkeleti homlokzat; iskolák, templomok, sporttelepek közelében. Elsőosztályú kivitel. Autobusz, villamos megálló. Lakásárak: háromszoba, hall **20.000,** kettőszoba, hall **18.000,** egyszoba, hall, cselédszoba **15.000,** garcon **10.000** pengő. **Lejegyezhetők május 1-re. — CSENDES** önsklakásiroda, **Horthy Miklós-körtér 1.**

Telep felmondása folytán **MOZAIK, CEMENT, CSEMPE, KERAMIT, METLACHI LAPOK, BETONCSÖVEK, MŰKŐ**
SIREMLÉKEK
vázák és azok modelljei olcsó kiárusitása. Budapest, XIII., Dráva-u. 5. (15. villamos megálló.) Pannónia-u. sarok.

Halálozás

Moullard Viktor ny. altábornagy, a budapesti honvéd huszárhadosztály utolsó parancsnoka, a régi lovas hadsereg egyik legjelesebb tisztje, aki negyvenegy éves korában, mint az 1. cs. és kir. huszárezred parancsnoka vonult a világháborúba, hosszú szenvedés után, szombatra virradó éjjel meghalt. A kiváló katona külföldön is híres sportember és különösen kitünő vadász volt. Halálát elökelő rokonság gyászolja.

Buzafalvi és diósi *Diósy* Tamás, a Dreher-Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőződe Rt. ny. főtisztviselője 71 éves korában december 21-én meghalt.

Holló Gábor dr. ügyvéd december 20-án, este ¾7 órakor, életének 47-ik évében, hosszú szenvedés után, a szentkenet szentségével megerősítve elhúnyt.

Gyászruhák
teljes gyászfelszerelések speciális üzlete
Horváth és Halász
IV., VÁCI-UTCA 22. TELEFON: 387-109.

Szüts Z oltán festő

Magyar Müvészet 1925. 231-232.o.
Kőszegiek Társasága.

Rézmetsző, XIX sz. e. f.

Lenhardt Sámuel:Lányi Sámuel tájrajzai után készült rézmetszetei

Századok 1874.84-1o2 o.
Nagy Iván:Magyarország képzőművészei

SZÜTS Zoltán egri tájképfestő. Egerben született 1891 március 23-án, meghalt Budapesten 1926 szeptember 21-én. /Lyka, Thieme-Becker XXXII./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Szvatek Aurélia, festő-
nő. l. Della Corte Sz. A.

Táblakép — „Gyermekkert" — Szvatekné

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. f. 76-77. l.

Magyar művének Párisban.

Szvatekné (?)

festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. f. 76-77. l.

Magyar művészek Párisban.

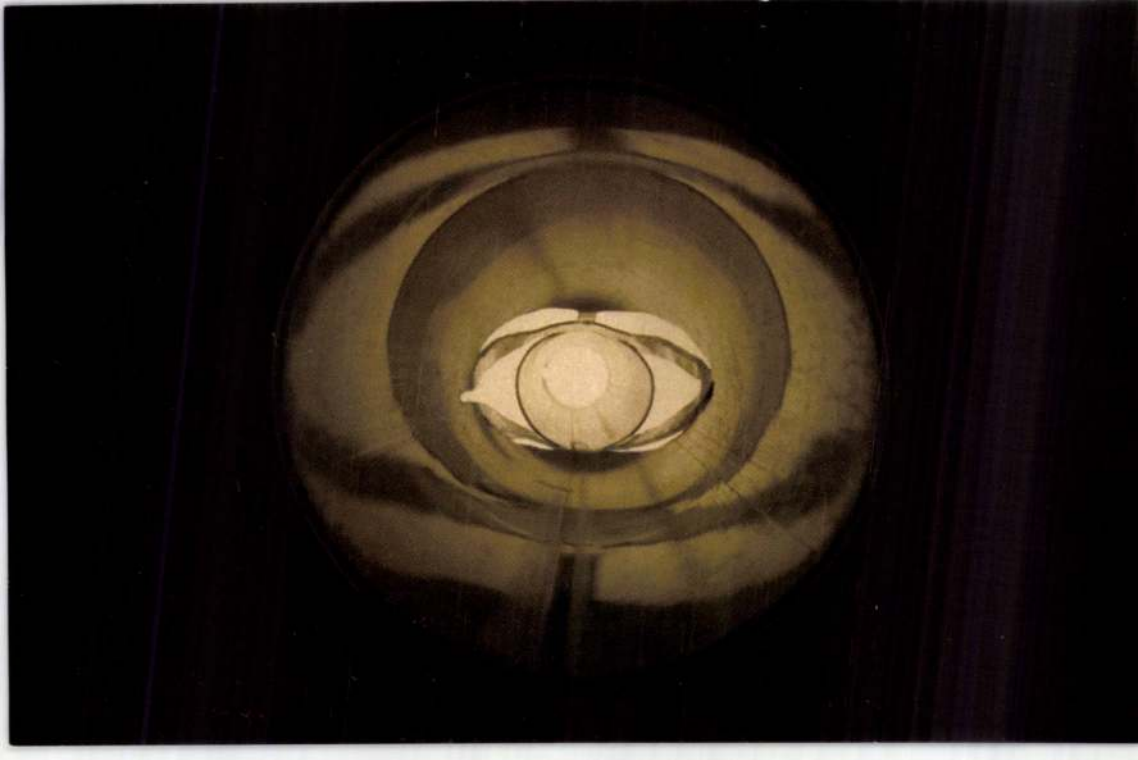

SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM

Szent István Király Múzeum
8000 Székesfehérvár, Fő u. 6.

A Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága –
Szent István Király Múzeum meghívja Önt és családját

SZVET TAMÁS
2011. évi Smohay-díjas képzőművész
Fókusz című kiállítására.

Köszöntőt mond: Brájer Éva,
Székesfehérvár Megyei Jogú Város alpolgármestere

A kiállítást megnyitja és a Smohay János Alapítvány
2012. évi díját átadja: Nagy Ildikó művészettörténész

2012. szeptember 28-án, pénteken délután 17 órakor az
Új Magyar Képtárban (Székesfehérvár, Megyeház u. 17.)

A kiállítás megtekinthető:
2012. november 4-ig, szerdától vasárnapig 10–18 óráig

www.szikm.hu
Fenntartó: Fejér Megyei Intézményfenntartó Központ

SZVET TAMÁS KIÁLLÍTÁSA

Parthenón-fríz Terem

A Magyar Képzőművészeti Egyetem meghívja Önt

SZVET TAMÁS

KIBŐVÍTETT EMLÉKEZET

című kiállítására
2012. május 2-án 18 órára
a Parthenón-fríz Terembe

A kiállítást megnyitja:

NAGY ILDIKÓ

Kérjük a meghívót hozza magával a megnyitóra!

megtekinthető: 2012 május 12-ig
hétköznap 10 -18 óráig, szombaton 10 -13 óráig
cím: 1063 Budapest, Kmety György utca 26-28., Epreskert

támogatók: Nemzeti Kulturális Alap
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM DOKTORI ISKOLA
Nemzeti Fejlesztési Ügynökség www.ujszechenyiterv.gov.hu 06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projekt az Európai Unió támogatásával valósul meg.

5. *Előcsarnok a pénztárfülkével*

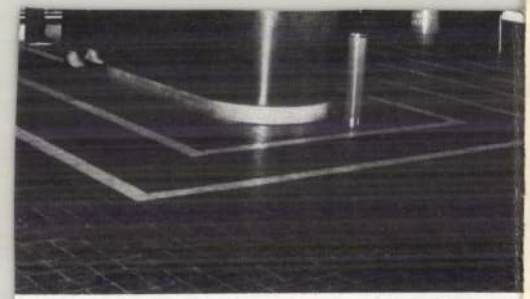

épe. A sötétség segíti az azono-
n világával: magunkról elfelejt-
mény részesének érezzük magun-
fogadói állapotra kell felkészítsen
környezete.
latmenet vezetett a mozi belső ki-
elvéhez: a sötét tónusok fel-
, a varázslatos fényekhez, melyek
burkolatban megsokszorozódva
ilágot teremtenek. Ezeknek a
z eléréséhez a fekete üvegben, a
relvényekben, a sötét álmennye-
es neonokban találtam megfelelő
tervekben a neon több volt és
kivitelezés közben ez leegyszerű-
vényszerűen.) A neonfények az
burkolatra asszociáló sötét mett-
tett fehér csíkok fölött haladnak
iség geometriáját jelzik, illetve az
szintváltását. Az álmennyezet
i funkcionális indokúak: repre-
ségben magasabbra, intim helye-
olvasó stb.) alacsonyabbra vált a

környezetszervezés rendszerének
gy a szükségszerűen adódó fal és
burkoláson túlmenően csak pár
elenik meg a térben: lévén, hogy
×60 cm-es raszterben szerkesztett
ezetburkolat önmaga is többféle
oz. Így a falburkolat a vitrineket is
, illetve bizonyos — jelentős —
lámok felerősítésére alkalmas az
felerősítő szerkezet mutációjával.
burkolat pedig lépcsőzésével, il-

letve anyagvál
lött) a fentebb
kat is jelzi.

A tárgycsop
nek a térben:
együttese, a b
által jelentősen átalakítva a kivitelezés végső hajrájában), az üldögélő csoport, illetve az újságolvasó asztal-szigetek az együttesben. Ezek is sötétre festett faanyag és üveg felhasználásával készültek, illetve csillogó műanyag székek beépítésével. A szerelvények mindenütt krómozottak.

A várakozás megkönnyítésére nem székeket

egymással az egyes elemek: az uv
nyezettel, ez a padlóburkolatta
mindkettővel, de a tárgyak helyze
rösen meghatározott. Ezt a szemp
ka szervezésében, az alvállalkozó
nak sorrendjében, a művezetésné
kezetesen érvényesítette. Köszön

Szűts Zsuzsa, belsőépítész 1+3) Folytatás

A Kossuth mozi rekonstrukciója, Bpest, XIII. Váci út.

4. A nagyterem nézőtere

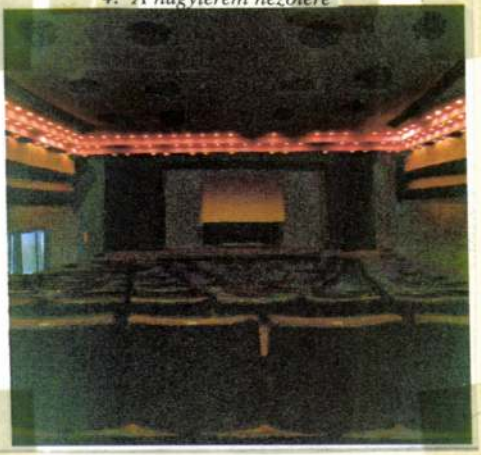

Magyar Építőművészet, 1987, 6., 31-od.

Szüts Zsuzsa belsőépítész 2. folytatás.

A Kossuth mozi rekonstrukciója, Bpest, XIII. Vizi út

3. A mozi előcsarnoka.

3.

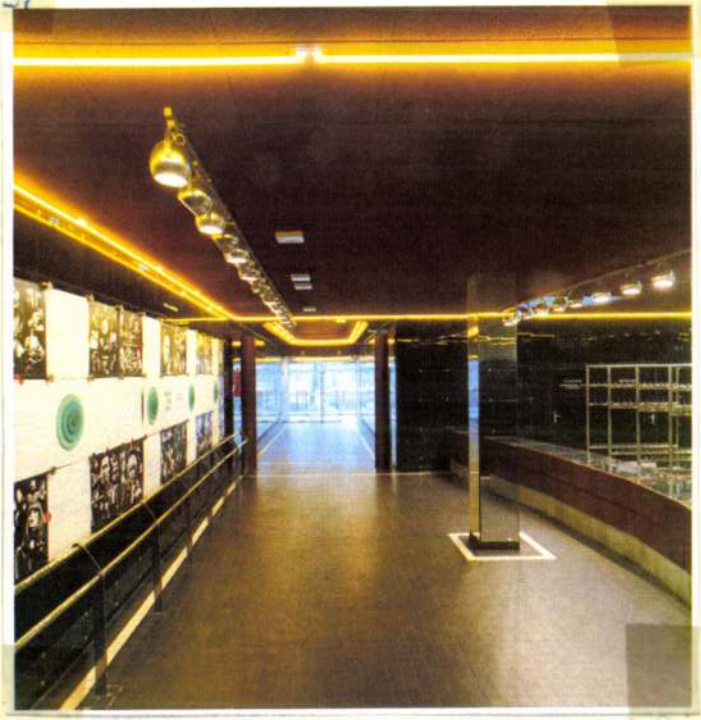

Magyar Építőművészet,
1987., 6., 31-old.

Szűts Zsuzsa, textiltervező művész

A kaposvári Csiky Gergely Színház rekonstrukciója. Építész: Novák Zsuzsanna, Czuppon Éva.

6-7. Falikárpítok a szinészklubban. Sz. Váradi Valéria és Szűts Zsuzsa munkái. /repr./

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 39-old.

Szűts Zsuzsa, belsőépítész 3.) Folytatás (vége).

Belsőépítészet a kaposvári Csiky Gergely Színházban. Belsőépítész tervező: Szűts Zsuzsa.

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 40-old.

Szüts Zsuzsa, belsőépítész 2.) Folytatás

Belsőépítészet a kaposvári Csiky Gergely Színházban, Belsőépítész-tervező: Szüts Zsuzsa.

lent a közönség büfé

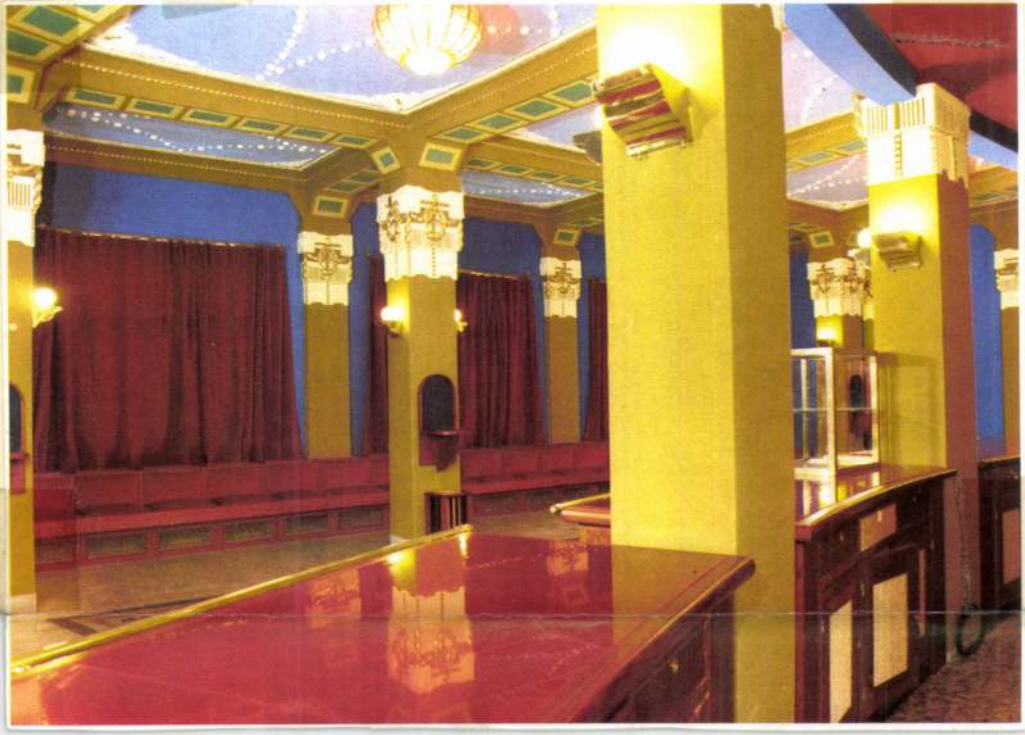

Magyar Építőművészet, 1988, 4–5, 40-rd.

Szűts Zsuzsa, belsőépítész 1.) Folytatás.
Belsőépítészet a kaposvári Csiky Gergely Színházban. Szűts Zsuzsa

A felújított kaposvári Csiky Gergely Színház.
Fönt a színészklub

Magyar Építőművészet, 1988, 4-5, 40-old.

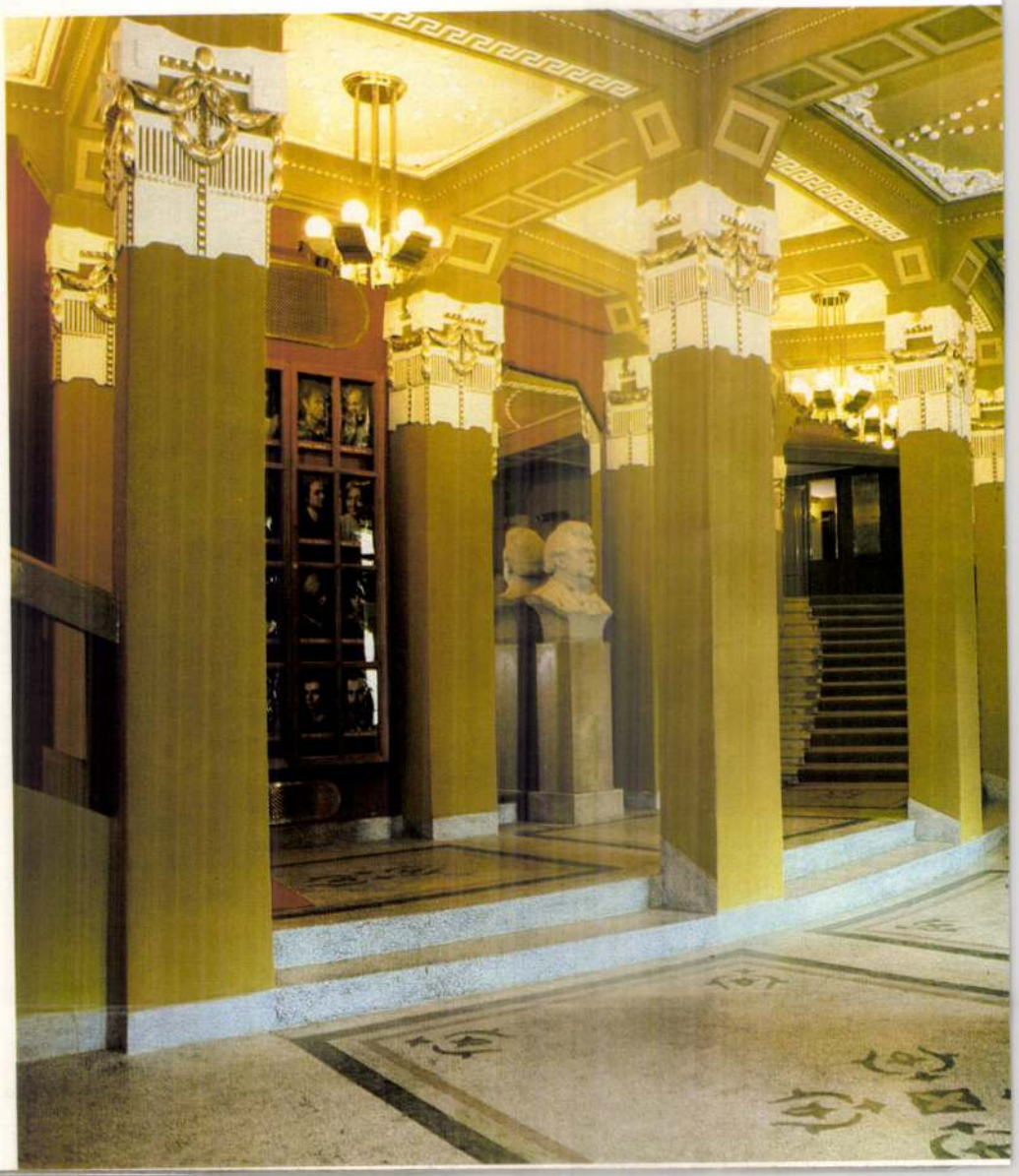

Megnéztük a Libegőt

A János-hegyi kőris- és tölgyerdőben mélyen vágott folyosó, a folyosó fölött kettős széksor libeg, fent a tiszta ég határtalan kéksége, s a völgyben a város szinte zengeni-szikrázni látszik: ez a kép várta és fogadta szerdán délelőtt azokat az újságírókat, filmhíradósokat, rádiósokat és televíziósokat, akiket *Takács* Jenő, a XII. kerületi tanács elnöke meghívott a János-hegyi Légpálya hegyi állomásának a megtekintésére. Eljött *Benedek* István is, a névadó bíráló bizottság elnöke, s tőle, meg Takács tanácselnöktől hallottuk, hogy azért is esett a *Libegőre* a választás, mert az ország jövendő drótkötélpályáit is erre a névre szeretnék keresztelni. Különben talán a Jánoska lett volna a megfelelőbb, de e név szorosan kötődik a János-hegyhez.

Vannak nálunk gazdagabb, bőkezűbb, s főként hegyekben gazdagabb országok, ahol már nem újság a légpálya, vagy drótkötélpálya, s a „Libegő". Nekünk még újság, mert az első, s az elsőnek kijáró szeretettel dédelgetjük.

Dédelgetjük, de még e dédelgető szeretet sem akadályozhat meg abban, hogy némely kritikai megjegyzést ne tegyünk.

Ami a kritikán túli terület: a XII. kerületi tanács kezdeményezését, önálló vállalkozását, a közös munkát, amelyet 23 milliós költségvetéssel a Bányagépgyár, s egy osztrák vállalkozás (az szállította és szerelte a kettős székeket és a kötélpályát) végzett, dicsérni illik. Mert jó volt a helyválasztás, a pálya mindkét oldaláról e tündérváros zengő tájaira nyílik a képzeletbeli ablak, Budapestet szinte magába szívja, fölissza az, aki e látvány varázsával eltelik. Budapest legszebb, 28 négyzetkilométeres területe, a XII. kerület, világvárosi létesítménnyel gazdagodik. S ha a sílesikló pálya számára tovább „nyitogatják" az erdőt — mert a pálya egy részét már megnyitották —: e kettős létesítmény, a sípálya és a légpálya a sportolók öröme lesz.

Meg kell dicsérni azt a bonyolult „átfutási időt" is, amelyet építkezéseinkből, nem a legjobb értelemben, ismerünk. E létesítmény építése tavaly augusztusban indult, s a mű *egy esztendő alatt* készült el. Augusztus 19-én lesz az ünnepélyes avatás, s nagy ünnepünkön, augusztus 20-án reggel nyitják meg a légpályát a budapesti közönség számára. Egy menet ára 5 forint, az oda-vissza jegy ára 7 forint lesz. Takács tanácselnök meg is kérdőjelezte ezeket az árakat: gondolkozott azon, *nem drága-e az öt forint.* De egyszer, mikor végiglibegett maga is a pályán, s elmerült a látvány szépségében, úgy találta, hogy nem lesz drága, mert a látvány egyedülvaló. Igaz ugyan, jegyezte meg kedves humorával, hogy ő, akkor, a bejáratásnál, mint a légpálya gazdájának, a kerületi tanácsnak az elnöke, még „ingyen" utazott.

Ami nem tetszett, s nem tetszik — s ebben Benedek István nagyon is egyetértett velünk —: a hegyi állomás beton épületkolosszusa. Ez az épület, kiszakítva ebből a megejtő, erdei környezetből, tehát valahol máshol, városi kőrengetegben, megfelelőnek látszana. Ide azonban olyan hegyi állomás kívánkozott volna, amely — talán fadíszítéseivel, talán romantikus hatásával — jobban illeszthető ehhez a környezethez; *olyan épület, amely ölelkezik az erdővel,* s tömeghatásában *nem mond ellent* ennek az erdei világnak. S ami még kevésbé tetszett: nagyon lassan létesül a János-hegyi állomás melletti tervezett nagy étterem. Még csak alapjait sem láttuk, sem a letarolt helyszínt. Ide az után valóban faház illene.

Vendéglátóink, a kerületi tanács vezetői elmondták, hogy a légpályának két állomása lesz: a hegyi állomás, a János-hegyen és a völgyállomás a mélyben lent, a Csiga útnál. Az egy kilométernél valamivel — negyven méterre — hosszabb pályán óránként ötszáz embert szállíthatnak. A drótkötélpálya folytonosan működik, az utasoknak a mozgó székekre kell felülni. A pálya személyzete azonban gondoskodni fog arról, hogy a székek megfelelő lefékezésével a be- és kiszállás zavarmentes legyen. Végignéztük a pálya „sebességét", s végül arra jutottunk, hogy a Libegő „sebessége" a sétáló ember és a kerékpározó sebessége között helyezkedik el. A sétáló ember ugyanis általában óránként négy kilométert tesz meg, a kerékpározó tíz-tizenkét kilométert. A Libegő viszont 3,3 kilométeres sebességgel halad majd. Körülbelül úgy, mintha egy „sétáló" székbe szállnánk be.

Pingáló népművész a Régiposta utcai bemutatóteremben

Szvétek Antalné

Lángszín, borszín, tulipiros, irigysárga, bársonkék és ki tudná még felsorolni, hányféle szín sorakozik *Szvétek* Antalné kalocsai népművész palettáján, aki most két héten keresztül a Népi Iparművészeti Tanács Régiposta utcai bemutatótermében mutatja be pingálótudományát. Keze alól dúsan indáznak a fantáziavirágok, amelyeket szamárköröm, istenkepapucsa, szömérmesliliom, papuluska, méhecskeölő néven emleget a kalocsai parasztság kifejező, színes nyelve.

Szvétekné édesanyjával, *Vén* Lajosnéval, a népművészet mesterével együtt, akitől „tudományát" örökölte, a kalocsai háziipari szövetkezet előrajzoló tervezője. Színpompás kalocsai népviseletbe öltözve a világ számos nagyvárosában volt a magyar hetek szereplője ez a fiatal kalocsai pingálóasszony: kétszer hódította meg Párizst, pingált a brüsszeli, helsinki, caracasi, bécsi magyar kiállításon.

— Csak úgy magától jönnek ki a kezem alól a színek, a „ruzsák", ahogyan régebben mondták Kalocsán. Az egyik szobámat is kipingáltam, abban érzem magam igazán otthon, a virágaim között. Kalocsai hímzés is díszíti az otthonomat: nagyon szeretem a fiatalos, cifra színek mellett, ahogy nálunk mondják, a „szomorú pamukos", lila-kék-fekete-bordó öreges színeket. Az írókázás, az előrajzolás is nagy öröm: senki nem írja elő, mit csináljak, rám bízzák, hogy amit tudok... Négyezer zsürizett mintám jött össze már, amelyek gyerekruhákat, blúzokat, futókat, ünnepi asztalterítőket díszítenek és elviszik a hírét a kalocsai nép művészetének szerte a világba...

Szvétekné ügyes keze pillanatra sem áll meg, amíg beszélgetünk. A kiállítás nemzetközi látogatói elragadtatva nézik, amint az új fantáziavirágok biztos keze nyomán születnek: a kalocsai népművészet új híveket szerez segítségével, ezúttal Budapesten.

(f. r.)

Országos népművelési tanácskozás kezdődött szerdán Egerben, a Ho Si Minh tanárképző főiskolán. A tanácskozás részvevői — többek között — a nemrég lezajlott országos népművelési konferencia anyagát vitatják meg.

△

Az NDK babelsbergi DEFA-filmstúdiójában elkészült a Hoffmann meséi című opera színes filmváltozata. A filmet Walter Felsenstein és Mielke Schuf rendezte.

⊕

Az ötödik országos ifjúsági képzőművészeti tábor szerdán befejezte munkáját. A 12 napos szakmai programot, mint már megírtuk, a kiskundorozsmai Sziksós-tónál tartották meg. A táborozáson részt vett fiatalok műveit a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum kiállításán mutatják be.

KAZÁN ÁRUVÁSÁRLÁSI KÖLCSÖNRE!

Családi házak, lakások, irodák, orvosi rendelők, iskolák, középületek, gazdasági épületek

KÖZPONTI FŰTÉSÉRE ALKALMAS

„Karancs—20" típusú, olcsó daraszén tüzelésű, használati meleg vizet is szolgáltató etage-kazán, pincei és kalapácslakkozott szobakivitelben

KAPHATÓ ÉS MEGRENDELHETŐ
AZ EGER—SALGÓTARJÁNI
TÜZÉP VÁLLALAT KÖZPONTJÁBAN
(Eger, Lenin utca 75. szám.) és telepein

A VÁLLALAT KÖZPONTJÁBAN ÉS TELEPEIN RÉSZLETES FELVILÁGOSÍTÁSSAL IS SZOLGÁLNAK

A kazán OTP áruvásárlási kölcsönnel is vásárolható

Magyar Hennet
1970 VIII. 13 4 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A szélek Antalné

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

Pingáló népművész a Régiposta utcai bemutatóteremben

Lángszín, borszín, tulipiros, irigysárga, bársonykék és ki tudná még felsorolni, hányféle szín sorakozik *Szvétek* Antalné kalocsai népművész palettáján, aki most két héten keresztül a Népi Iparművészeti Tanács Régiposta utcai bemutatótermében mutatja be pingálótudományát. Keze alól dúsan indáznak a fantáziavirágok, amelyeket szamárköröm, istenkepapucsa, szömörmesliliom, papuluska, méhecskeölő néven emleget a kalocsai parasztság kifejező, színes nyelve.

Szvétekné édesanyjával, *Vén* Lajosnéval, a népművészet mesterével együtt, akitől „tudományát" örökölte, a kalocsai háziipari szövetkezet előrajzoló tervezője. Színpompás kalocsai népviseletbe öltözve a világ számos nagyvárosában volt a magyar hetek szereplője ez a fiatal kalocsai pingálóasszony: kétszer hódította meg Párizst, pingált a brüsszeli, helsinki, caracasi, bécsi magyar kiállításon.

— Csak úgy magától jönnek ki a kezem alól a színek, a „ruzsák", ahogyan régebben mondták Kalocsán. Az egyik szobámat is kipingáltam, abban érzem magam igazán otthon, a virágaim között. Kalocsai hímzés is díszíti az otthonomat: nagyon szeretem a fiatalos, cifra színek mellett, ahogy nálunk mondják, a „szomorú pamukos", lila-kék-fekete-bordó öreges színeket. Az frókázás, az előrajzolás is nagy öröm: senki nem írja elő, mit csináljak, rám bízzák, hogy amit tudok... Négyezer zsürizett mintám jött össze már, amelyek gyerekruhákat, blúzokat, futókat, ünnepi asztalterítőket díszítenek és elviszik a hírét a kalocsai nép művészetének szerte a világba...

Szvétekné ügyes keze pillanatra sem áll meg, amíg beszélgetünk. A kiállítás nemzetközi látogatói elragadtatva nézik, amint az új fantáziavirágok biztos keze nyomán születnek: a kalocsai népművészet új híveket szerez segítségével, ezúttal Budapesten.

(f. r.)

...művelési ta-

KAZÁN ÁRUVÁSÁRI

Mej

A Jánc
tölgyerdőt
folyosó,
kettős s
a tiszta
sége, s a völgyben a vá-
ros szinte zengeni-szikrázni
látszik: ez a kép várta és fo-
gadta szerdán délelőtt azokat
az újságírókat, filmhíradósо-
kat, rádiósokat és televíziósо-
kat, akiket *Takács* Jenő, a
XII. kerületi tanács elnöke
meghívott a János-hegyi Lég-
pálya hegyi állomásának a
megtekintésére. Eljött *Benedek*
István is, a névadó bíráló bi-
zottság elnöke, s tőle, meg Ta-
kács tanácselnöktől hallottuk,
hogy azért is esett a *Libegőre*
a választás, mert az ország
jövendő drótkötélpályái

meg is kérdőjelezte ezeket az
árakat: gondolkozott azon
nem drága-e az öt forint. De
egyszer, mikor végiglibegett
maga is a pályán, s elmerült
a látvány szépségében, úgy ta-
lálta, hogy nem lesz drága,
mert a látvány egyedülvaló.
Igaz ugyan, jegyezte meg kед-
ves humorával, hogy ő, ak-
kor, a bejáratásnál, mint a
légpálya gazdájának, a kerü-
leti tanácsnak az elnöke, még
„ingyen" utazott.

Ami nem tetszett, s nem
tetszik — s ebben Benedek
István nagyon is egyetértett
velünk —: a hegyi állomás
beton épületkolosszusa. Ez az
épület, kiszakítva ebből a
megejtő, erdei környezetből,
tehát valahol máshol, város
kőrengetegben, megfelelőnek
látszana. Ide azonban olyan
hegyi állomás kívánkozott vol-
na, amely — talán fadíszíté-
seivel, talán romantikus hatá-
sával — jobban illeszthető eh
hez a környezethez; *olyan*
épület, amely ölelkezik az er
dővel, s tömeghatásában *nem*
mond ellent ennek az erde
világnak. S ami még kevésb
tetszett: nagyon lassan létesü
a János-hegyi állomás mellet
tervezett nagy étterem. Mé
csak alapjait sem láttuk, sen
a letarolt helyszínt. Ide az
után valóban faház illene.

Vendéglátóink, a kerületi ta
nács vezetői elmondták, hog
a légpályának két állomás
lesz: a hegyi állomás, a Já
nos-hegyen és a völgyálloma
a mélyben lent, a Csiga út
nál. Az egy kilométernél va
lamivel — negyven méterre

Van-e összefüggés a tömegszerencsétlenségek és a közelgő napfogyatkozás között?

Az utóbbi időkben mintha többet foglalkoznánk azzal az ismeretlen valamivel, amit sorsnak, végzetnek és más effélének nevezünk. Ha valamelyik politikai nagyság máról-holnapra lebukik, ha gazdag vállalatok váratlanul csődbe jutnak, ismeretlen egyének a világhir csucsára emelkednek, valakinek tégla esik a fejére, vagy egy izomembert megcsip a szunyog és belehal, azt mondjuk: *ez volt a sorsa.* Ha valaki megelégeli a harcot és félrehuzódik, utánanyul *a sors.* Aki mindenképpen harcolni akar az igazáért, legtöbbször lebunkózza a *sors.* A sors irányit, a sors uralkodik s nyomában mindenütt a szenvedés s csak ritkán jár a jó. Mi hát az élet? — kérdezzük, mikor csordultig a pohár. — *Az örök titok* — mondja *Ravasz* László püspök — *olyan, mint a sötétség, melynek felbontásához nincs elég fényünk, erőnk és tudásunk.*

S mégis kutatunk a titkok kulcsa után, keressük a bajok gyökerét, az örömök okát, keressük a nyitját annak, ami oly misztikussá teszi a körülöttünk történő, sokszor megmagyarázhatatlan eseményeket.

Morvaországban felborult a komp. Párisban a Szajna hidjáról lezuhant az autó. Romániában leszakadt a tribün. A pesti hidról bezuhant egy taxi a Dunába. Bécsben elsülyedt egy hajó. Összeütközés volt a pályaudvaron. A Szunyogsziget mellett egyik éjjel a kompról emberek ugráltak a vizbe, mert azt hitték, a komp elmerül. Pedig nem merült el s mindegyik szerencsétlenségnél a halál. És gyors egymásutánban különböző szerencsétlenségek a világ minden táján.

Mi hát ezeknek az oka?

— *A közelgő napfogyatkozás!* ... — mondták.

A hir szárnyra kelt, bejárta a várost és az emberek ugy kapaszkodnak ebbe, mint a fuldokló a szalmaszálba.

Mit mond a csillagász?

A csillagvizsgáló intézetben a következő felvilágositást adták a napfogyatkozásról:

— A napfogyatkozás Budapesten junius 19-én reggel 4 óra 13 perckor kezdődik. 5 óra 4 perckor kulminál, mikor a hold *a nap 78 százalékát takarja el* s elhuzódik 6 óra 0 percig. Teljes napfogyatkozás észlelhető Görög- és Törökországban, továbbá Oroszország északi partján, ahova a tudományos expediciók már napokkal ezelőtt elindultak.

Arra a kérdésünkre, hogy van-e ennek valami különleges jelentősége, a következőket válaszolták:

— *Csak tudományos jelentősége van.*

— És a napfoltoknak?

— A napfoltok is periodikusan jelentkeznek. A legerősebbek *1937 juliusában lesznek észlelhetők.*

— Ujabban — kockáztatom a megjegyzést —, a napfoltok hatását már tudományos alapon kutatják. E célból az orvosok együtt dolgoznak az asztronómusokkal, akik részletesen beszámolnak a napfoltok erejéről, az orvosok pedig *a betegeket figyelik.* A megállapitások szerint ha a napfoltok erősebbek, *a betegek ingerlékenyek* s ha a napfoltok gyengülnek, a betegek *nyugalmi állapotba jutnak.*

— Erről hallottunk — felelték —, de csak akkor foglalkozhatunk ezzel, ha már elegendő adat áll rendelkezésre.

Mit mond az asztrológus?

Szveteney György báró ny. huszártábornok, a külföldön is ismert asztrológus a következőket mondotta:

— A közelmultban lejátszódott tragikus események *összefüggésben állnak az égitestek állásával,* minthogy az égitestek mindenre, ami él, hatással vannak. Az elmult hideg és esős időjárást a *Saturnus és Neptunus szembenállása idézte elő.*

— De térjünk rá — folytatta Szveteney György báró — a napfogyatkozással kapcsolatos *babonára,* ahogy a materialisták mondják. Ez évben a nap és a hold közelben áll. Velük állnak a Mars és a Vénus is, melyek a nap és a hold hatását fokozzák. Ez a konstelláció az Ikrek utolsó fokában áll, szemben a Jupiterrel. Már pedig a Marsról tudjuk, hogy *különböző szerencsétlenségeket okoz.* Ne kezeljük tehát fölényes mosollyal a világegyetem eme bolygóinak földre gyakorolt hatását, mert akinek a születési horoszkópjában ez a konstelláció fellelhető, annak vigyáznia kell éppen ugy, mint annak is, aki a napfogyatkozáskor született.

Az égitestek mostani állása még sok bajt okozhat

— A konstelláció legerősebb szembenállása március 21-én volt, amikor a mostani világbonyodalmak indultak el s ugyanilyen erős lesz a hatásuk *ez év október 1-én* és *1937 elején,* akkortól azonban hatásuk fokozatosan csökken. Ez a konstelláció sok bajt hoz még a földre; türelmetlenséget, káoszt és szerencsétlenséget.

— Érdekes, hogy a napfogyatkozás nemcsak az embereken érezteti hatását, mely rejtett aggódásban, sőt félelemben nyilvánul meg, hanem az állatokra és a növényekre is. A vademberek babonás félelemmel nézik a nap elsötétülését és ördögüzéssel igyekeznek kizavarni a napból a gonosz szellemet. Az *állatok nyugtalanok lesznek,* a kutyák csendesen meghuzódnak, elbujnak valamelyik sarokba, a virágok pedig — különösen a mimóza — *a napfogyatkozás idejére bezárják kelyhüket.*

— A magam részéről kivánatosnak tartanám, ha a szülőorvosok a napfogyatkozás idején megfigyelnék a szülőnőket. Kiváncsi volnék arra, hogy *mit észlelnek ezalatt a pár óra alatt?*

— A mostani tömegszerencsétlenségeket egyébként már mult évben *előre megjósolták,* mert ez év juniusában 90 fokos keresztállásban láthatók a bolygók. *Ez pedig soha nem jelent jót.*

Abonyi Ernő

Himmler rohamosztagvezér vezetésével egységesitették a német karhatalmi és rendőri szerveket

Berlinből jelentik: *Hitler* kancellár *Himmler* Henriket, a rohamcsapatok birodalmi vezetőjét, a poroszországi titkos államrendőrség helyettes főnökét a birodalmi belügyminisztériumba *a német rendőrség főnökévé nevezte ki.* Himmler a belügyminiszter közvetlen és személyes alárendeltje lesz. Ezzel kapcsolatban *Frick* dr. birodalmi belügyminiszter *Daluege* tábornok, minisztériumi igazgatót megbizta Himmler helyettesitésével.

Ezzel az intézkedéssel a német rendőrséget egységesitették, a birodalmi rendőrfőnök a jövőben központilag irányitja az állami, tortományi és községi rendőrségek igazgatását. A *német távirati iroda* a kinevezéssel kapcsolatban azzal a felvilágostással szolgál, hogy az összpontositással hosszu fejlődési folyamat zárult le és a német rendőrség teljestőképessége *a védőőrség, a közigazgatási rendőrség, a csendőrség, a bünügyi rendőrség és a titkos államrendőrség összevonásával* hatalmasan növekedett.

Ujra szabályozták az OTBA-szolgáltatásokat

A hivatalos lap csütörtöki száma közli azt a kormányrendeletet, amely egyes módositásokkal ujra szabályozza, hogy az Országos Tisztviselői Betegsegélyezési Alap (OTBA) milyen orvosi és gyógyitási szolgáltatásokat nyujt a közszolgálati alkalmazottaknak.

Azok a tisztviselők, akiknek fizetése és családi pótléka együttvéve a havi 300 pengőt eléri, az uj rendelet szerint julius elsejétől kezdve szabadon választhatnak, hogy az ellátást igénybe kivánják-e venni vagy sem. Azok, akik az ellátást nem kivánják igénybe venni, kötelesek ezt az illetékes számfejtő hivatalnál szeptember elsejéig bejelenteni. A rendelet gondoskodik arról, hogy a vidéken lakó OTBA-tagok a vidéken is részesülhessenek szakorvosi ellátásban a kerületi szakorvosoknál. A kórházi ápolási időtartam az igényjogosult családfő részére 12 heti, az igényjogosult családtag részére pedig nyolcheti, ezen felül csak a pénzügyminisztérium engedélyezhet az OTBA igazgatófőorvosának javaslatára 12 hónapon belül két ziben négy-négyheti ápolást. Magángyógyintézeti ápolást legfeljebb két hét tartamára az OTBA igazgatófőorvosa engedélyezhet.

El a terhes korpával!

A korpaképződés és a merev, törékeny haj a fejbőr kiszáradásának a következménye, ami viszont a hajnak alkalmatlan és erősen lugos szerekkel való mosására vezethető vissza. Holott ezeket a szereket csak anyagok tisztitására volna szabad felhasználni.

A hajnak a **szappan- és lugmentes** "Neo-Shampoon" - nal való rendszeres ápolása viszont visszaszerzi a haj eredeti tartását és ruganyosságát. A korpaképződés is rövidesen megszünik, amint a fejbőr kigyógyult az örökös kilugozás sulyos hatása alól.

Akik szőkeségüket akarják megtartani, vagy esetleg fokozni kivánják, a szintén szappan- és lugmentes különleges Neo-Shampoon **"Szőkéknek"** erősitőszert tartalmazó fajtát használják.

NEO SHAMPOON
a "fekete fejjel"

Mindenütt kapható!

Forgalomba hozza: MIHÁLY OTTÓ gyógyárú-nagykereskedés, VI., Podmaniczky ucca 45.

Szélsőjobboldali román diákok sorozatos véres merényletei egy lap szerkesztősége ellen

Az Universul főszerkesztője mint felbujtó — A merénylő diákok rémuralma Bukarestben

Bukarestből jelentik: Példátlan és vakmerő támadás érte kedden este tizenegy órakor *Blumenfeld* dr.-t, a *Dimineata* cimü lap *Scrutator* néven jól ismert szerkesztőjét. A szerkesztőt lakásának ajtaja előtt, alighogy autójából kiszállt, *öt szélsőjobboldali diák támadta meg.* A merénylők *boxerekkel és egyéb fémtárgyakkal olyan sulyosan bántalmazták Blumenfeld* dr.-t, hogy eszméletét vesztette. Ugyancsak elájult az izgalom következtében az eset egyetlen szemtanuja, egy fiatal leány is. Az egyik támadót, *Dragomirescu* Victor Emánuel 23 éves diákot az elősietö rendőr letartóztatta. A többiek elmenekültek. Dragomirescu kihallgatása közben *a rendőrrel összeszólalkozott, revolvert rántott és lövöldözni kezdett.* A rendőr viszonozta a tüzelést, *de egyik golyó sem talált.* Megvasalva szállitották a diákot az őrszobára, ahol megnevezte társait, akiket az éjszaka folyamán szintén letartóztattak.

Blumenfeld szerkesztőt szanatóriumba szállitották és még az éjszaka folyamán mütétet végeztek rajta. *Tizenkét helyen szenvedett sulyos zuzódást és egyik ujja is eltört. Állapota életveszélyes.* Az eszméletlenül fekvő szerkesztőt még az éjszaka folyamán meglátogatta a szanatóriumban *Dumitriu* Sergiu belügyi államtitkár, aki a merénylet háttere után érdeklődött a rendőrségen. A diákok szerint *Popescu* Stelian, az *Universul* főszerkesztője biztatta őket a merényletre.

Négy ujabb merénylet

A Blumenfeld dr. ellen elkövetett támadás csak első száma volt annak a szervezett merényletsorozatnak, amelyet a jobboldali pártállásu román diákság — nyilván felbujtásra — inditott a demokrata Dimineata ellen. Szerdán délelőtt a *Cismighiu*-parkban zöldinges vasgárdista diákok megtámadták a *Diminieata* főmunkatársát, *Bergmann* Andort és vasdorongokkal agyba-főbe verték. Bergmannt *életveszélyes állapotban* szállitották kórházba. Majdnem ugyanebben az időben a *Lázár*-gimnázium előtt a diákok megtámadták a *Dimineata* és *Adeverul* főszerkesztőjének öccsét, *Graur* Sándor liceumi tanárt. Itt is vasdorongokkal dolgoztak a diákok és a szerencsétlen tanárt, aki különben neves publicista, ugyancsak *életveszélyes állapotban* szállitották kórházba. A két merénylet után *a diákok az orvostanhallgatók otthonába vonultak vissza, a kapukat bezárták és eltorlaszolták.* Időnként az ablakokból *petárdákat dobtak az utcára.*

Nem sokkal az előző két merénylet után egy másik diákcsoport behatolt a *Dimineata* főmunkatársának, *Markovics* Ottónak a lakásába. Markovics szembeszállt támadóival, *revolvert rántott és egy diákot lelőtt.* A megsebesült diákot társai vállukra kapták, a közelben reájuk várakozó gépkocsiba ültették és elmenekültek. A diákságnak egy másik terrorcsoportja a nyilt utcán megtámadta a *Dimineata* szerkesztőjét, *Toreanu* Henriket. Toreanut több barátja kisérte és ezeknek erélyes fellépésére a diákok visszavonultak. Ismét más diákcsoportok a nap folyamán sorra összeszedték a lapelárusitóknál a *Dimineata* és *Adeverul* lappéldányait, azokat *máglyába rakták és elégették.*

Tatarescu miniszterelnök a királynál

Szerdán délután kisebb-nagyobb diákcsoportok *igazoltatták az utca járókelőit* és több zsidót bántalmaztak. A *Dimineata* épületét körülzáró karhatalmat *félszázadnyi katonaságra emelték.* Az események hatására a király a kora délutáni órákban sürgős kihallgatásra magához rendelte *Tatarescu* miniszterelnököt. Általában az a vélemény alakult ki, hogy a felizgatott kedélyeket egyedül *Titulescu* külügyminiszter tudná lecsillapitani. Titulescu azonban kijelentette, hogy nem avatkozik belügyekbe.

Titokzatos eltünések a bukaresti tömegszerencsétlenség áldozatai között

Bukarestből jelentik: A román sajtó bőségesen foglalkozik a cotrocenii tömegszerencsétlenséggel, amellyel kapcsolatban a *Dreptatea* cimü lap azt irja, hogy a szerencsétlenség során *többek rokonai eltüntek, mert nem találni őket sem a kórházakban, sem a halottasházakban.* A lap csodálkozva kérdi, miként lehet ez, hiszen nem volt Cotroceniben tüz, amely hamuvá égette volna a szerencsétlenül jártakat, hogy most még nyomukra se lehessen találni. Az *Adeverul* szerint a cotrocenii szerencsétlenség *a román rendszer büne.* Ott minden felszinesen készül felelősségérzet és a felelősségrevonás félelme nélkül.

A kolozsvári hadbiróság felmentette a Bocskai-kabátot viselő magyar egyetemi hallgatókat

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári hadbiróság most hirdetett itéletet *Nemes* István magyar joghallgató bünügyében. Nemes Bocskai-kabátot viselt és ezért került hadbiróság elé. A diák védője kifejtette, hogy hátulráncolt, karon, mellen vitézsujtásokkal ellátott kabátot *Erdélyben már azelőtt is régóta viseltek,* tehát a hadbiróság a diák kabátján semmi kivetnivalót nem találhat. A biróság Nemes Istvánt *felmentette.*

mert a „Magyarság" előfizetési szelvényeit készpénz-vásárlásnál

5% értékben

minden osztályunk készpénznek fogadja el

Nagykovácsy Milenkó

IV, Petőfi Sándor-u. 3. XI, Horthy M.-ut 39

Csütörtök

Római katolikus: Efrém ea. Protestáns: Arnold

A nap kél 3 óra 46 perckor, nyugszik 19 óra 44 perckor. A hold kél 2 óra 43 perckor, nyugszik 19 óra 15 perckor.

Későn?... Korán?...

Későn születtünk, vagy talán korán
S ezért kell élnünk ilyen mostohán?

Ezért halódtunk annyi éveken:
Tette sohsem lett holt beszédeken?

S ezért lett életünk is vak remény
Álmok és vágyak elködlő hegyén?

Ezért lett végzet mindünk sorsa itt,
Ezért lett kétség szivünkben a hit?

És ezért, ezért árva nyoszolyánk,
Melyet álmatlan mélyen álmodánk?

Az életünk rossz planétán esett...
Későn? ... Korán?... De mindig mostohán
Élünk mi fásult negyvenévesek.

Palasovszky Béla

A GYÖNGYHALÁSZOK SZULTÁNJA

Londonból jelentik: A világ leggazdagabb sejkje, Sir *Hamad ibn Isa al Khalifa, Bahrein* szultánja, Londonba érkezett, mivel VIII. Edward király személyesen akarja az indiai birodalmi rend parancsnokává ütni. A szultán birodalma, mely angol védnökség alatt álló független állam, a Perzsa-öbölben fekvő, mindössze 552 négyzetkilométer területü szigetcsoport, amely a világ gyöngyhalászatának központja. Százezer lakosa közül 15.000 gyöngyhalászattal foglalkozik, ami *másfél millió fontot* jövedelmez a szultánnak évente. Bahrein területén fedezték fel nemrég a világ egyik leggazdagabb olajforrását. Ez az olajforrás életbevágóan fontos a távolkeleti angol légi haderőre, amely eddig a perzsa olajmezőkre volt utalva, erre pedig háboruban nem lehet számitani. Bahrein légi és tengeri kikötői az angol haderő legfontosabb támpontja, amelyeket Irán többször eredménytelenül követelt magának. A szultán székhelye a „Ködök hegyének" csucsán épült vár, melynek káprázatos kincsei elhomályositják az ezeregyéjszaka meséit. A szultán Londonba angol utlevéllel érkezett, mert attól tartott, hogy az irániak (perzsák) elfogják. A Victoria-pályaudvaron az angol udvar és kormány képviselői üdvözölték. A 60 éves sejk, ki két fia kiséretében érkezett, festői biborselyem palástot visel, oldalán gyémántoktól szikrázó szinarany görbe kard, nyakán a világ legdrágább gyöngyfüzére függ, keleties fejkendőjét drágaköves aranyabroncs, a királyi méltóság jelképe szoritja halántékához. Két hétig a legelőkelőbb westendi szállodában fog lakni, mint az angol kormány vendége.

A mágusok csillaga

„... és imé a csillag, melyet láttak vala napkeleten, előttük megyen vala, miglen jutna és megállana a hely felett, ahol a gyermek vala." *(Máté,* II. 9.)

A Rómában élő szittya származásu szerzetes, *Dénes „a kicsi"* — *Dionysius Exiguus* —, aki a pápai megbizást kapta a keresztény időszámitás megállapitására, a csillagnak ezt a megjelenését s igy Krisztus urunk születését a Róma alapitása utáni 753-ik esztendőre tette s ezt a dátumot a római egyház tekintélye szentesitette.

És most jelentkezik egy *Argentieri* Domenico nevü olasz asztronómus, aki, mint azt a *Dépêche de Constantineban* olvashatjuk, kétségbe vonja Dénes atyja véleményének igazságát.

— Önök azt hiszik — irja a tudós olasz —, hogy 1936-ban vannak. A legnagyobb tévedés: 1947-ben vagyunk.

Szóval a mi hányatott, véres, forradalmakkal terhes századunkat megvádolja, hogy szépasszonyok módjára fiatalitja magát.

És most megint nyilt kérdés, hogy mikorra kell tehát tennünk a keresztény éra első esztendejét?

Argentieri Domenico egyszerre alapitva tételét a történelemre és az asztronómiára, kiszámitotta, hogy ez az időhatározó üstökös, amelyről ugy a latin, mint a kinai csillagászok említést tesznek, a Róma alapitása utáni 741-ik évben jelent meg a nyári és őszi csillagképben. Heródes egész uralkodása alatt csak ebben az esztendőben lehetett látni a betlehemi csillagot.

Az eltérés tehát valamivel több, mint tizenegy esztendő.

Különben is *Heródes* király, az egész világot átalakitó események nevezetes kortársa, 753-ban már több év óta halott volt, sőt talán már fia, *Antipas* se élt.

Tizenegy esztendő... Ha az ember az azóta letünt századok sorára gondol, tizenegy esztendő igazán nem látszik jelentősnek. S különben is mit jelent az, ha a század tizenegy esztendővel vénebb, de a mi éveink száma ugyanannyi marad? Igy az egész inkább csak érdekes kuriozitás, melynek csak a mániákus szőrszálhasogatók, a tudákosabb történetirók és a statisztikusok tulajdonithatnak fontosságot s nem valószinü, hogy akár a népszövetség tanácsa uj időszámitást rendelne el, akár pedig hogy a római egyház revizió alá vegye Dionysius Exiguus számitásait. Igy nem igen kell tartanunk kalendáriumunk, történelmi dátumaink megváltoztatásától s nem lesz szükséges, hogy Szent István koronáztatását 1000-ről 1011-re tegyük, a muhi csatát 1153-ra, a mohácsi vészt 1537-re, a szatmári békekötést 1711-ről 1722-re. A katalauni csata éve továbbra is 451 marad, a Bastille ostromának dátuma 1778, a milánói edictumé 310, Nagy Károly koronáztatásáé pedig 789.

Az más lapra tartozik, hogy az uj római birodalom hivatalos dátumul 1936-ban a fasizmus tizennegyedik esztendejét irja.

Vannak azonban babonások, akik meg vannak róla győződve, hogy a 2000-edik esztendő az emberiség megsemmisülésének éve lesz és olyan katasztrófáé, mely lehetetlenné tesz a földglóbuson minden életet. Ugyanugy, mint ahogy a középkorban hasonló katasztrófát vártak az ezredik évre s az előző években ez a várakozás az agyakban olyan rendetlenséget okozott, az erkölcsökben olyan sülyedést, hogy az azokról szóló beszámolókat csodálkozva olvassuk. Nos, ezeknek a babonásoknak a számára a világ 63 esztendő helyett az olasz csillagász jóvoltából már csak 52 esztendő. És ez már, legalább is a legfiatalabb generáció szempontjából, nagyon borus perspektiva.

EGY HIVATÁSOS ÖNGYILKOS

Szokatlan szédelgésben itélkezett a napokban a londoni törvényszék. Az ügyész azzal vádolta *Lidowe* Tomast, hogy tizenegy esztendő óta 57 öngyilkossági kisérlete révén folytat nagyuri életmódot.

Ezalatt az idő alatt Lidowe négyszer ugrott a Temzébe, háromszor pedig a tengerbe. Kilencszer nyitotta fel ereit. Harmincegy esetben ivott különféle mérget, különösen pedig veronált; tizszer pedig a legkülönfélébb módon akarta elpusztitani magát.

Specialitása az volt, hogy öngyilkosságai szinhelyéül a nagy nemzetközi szállodákat választotta, gondoskodva arról, hogy környezete idejekorán felfedezze tettét és hogy okvetlenül megmentsék.

Mikor azután a szálloda törzsvendégei megtudták tettének okát — pénzügyi nehézségek —, rendszerint bőséges gyüjtést rendeztek a számára.

Lidowe Tomasnak az is szokása volt, hogy hivatásának e kimeritő gyakorlását a legelőkelőbb külföldi üdülőhelyeken pihente ki. Mikor a biró keményen megdorgálta különös életmódjáért, Lidowe nem minden büszkeség nélkül felelte:

— Ma mindenki ugy él, ahogy tud...

TEHERGÉPKOCSIK VERSENYE

Newyorkból jelentik: Floridában rendkivül érdekes autóversenyt tartottak a minap. A versenyen kizárólag tehergépkocsik vettek részt. A verseny Dayton-Beach strandján folyt le az ottani automobilklub rendezésével. Négyszázkilométeres távot kellett befutniok a gépkocsiknak. Huszonöt tehergépkocsi vett részt a versenyen és a győztes az a tehergépkocsi lett, amely 79 kilométeres óránkénti sebességet ért el.

HATSZÁZ DOLLÁROS SZIVAR

Havannából jelentik: Az egyik itteni dohánygyárban gondos munka után elkészült egy szivar, amelynek eladási ára hatszáz dollár. A szivart egy amerikai milliomos rendelte meg, aki Rooseveltet, az Egyesült Államok elnökét akarja azzal meglepni. A drága szivar szállitására külön kazettát épitettek, amely megvédi a luxusszivart az időjárás behatásaitól. A kazetta belsejében érdekes mehanizmus van, amely állandóan ellenőrzi és szabályozza a levegő nedvességét.

Poézis meg özönviz

Poézis. Az irogatás szinte családi betegség ugy a magam, mint a parancsnokom familiájában. Dehát, nem tehetünk róla.

Egy régi, 1772-ből való, jó köpcös, immár megkopott borjubőrbe kötött könyv van előttem. Egyik ükömirta, akit Mártonnak kereszteltek annak idején. Azt mondja, hogy: A néphez való tudósitás, miképpen kellyjen a maga egésségére vigyázni. Ajánlom az könyvet nagyméltóságu nagykérolyi gróf Károlyi Antal urnak egy nevét viselő magyar gyalog regimennek proprietáriussának etc. etc. nekem kegyelmes uramnak ő exellentiájának.

A derék ük különben szerfelett akkurátus ember lehetett, mert ahol én az imént két etc.-val intéztem el a dolgot, ott ő egy egész oldalt szentelt a kegyelmes ur titulusainak. Egyebekben ugy nézem, hogy ez az ük kezdte el a dolgot, ő volt a megindítója annak a hosszu sornak, amelyik nemzedékről nemzedékre próbálgatta az pennának az ő forgatását.

Kimagasló világitótorony hiszen egy sem akadt közöttük, inkább afféle pislákoló gyertyácska volt valamennyi tagja a sorozatnak. De én a gyertyavilágosságot mindig bensőségesebbnek és melegebbnek éreztem, mint a legerősebb villanyfény ragyogását. Egyik sem volt magasan szárnyaló sas, de hiszen barázdabillegetőnek is kell lenni. Egyik felmenőm sem volt bülbülszavu, de hiszen a mindennapi életben is több a csipogás, semmint a fülemüle-szó. És nem tehetünk róla, irtunk sorban valamennyien. Buval, örömmel, mézzel, epével elkeveredt valami, hiszen sem tehetségnek, sem terheltségnek nem nevezhetem. De sürün kalandoztak az irodalom berkeiben a parancsnokom felmenői is és ime az eredmény:

Kiköltöztünk Lőrincre. A két kicsi leánynoka velünk. Roppant boldog a két kicsi, mert az ég olyan nagy felettük, a sok virág olyan tarka, a homok olyan uj és olyan sok és van még egy ujság. A két kicsi le van nyirva nullás géppel takarosan. Olyan helyes két kis kobak, hogy no. Ujjongva szaladnak elém, hogy magam is kiérek és miközben a nyakamba csimpaszkodnak, megszólal az egyik.

— Már nem csak te vagy kopasz, nagyapám, hanem mi is. Egy, kettő, három, hárman vagyunk kopaszkák.

Azután, mert szép az idő, kint ebédelünk a kertben és megszólal Pirinyó:

— Nagyapám, a ti ebédlőtök is szép a Kaplony-utcában, a mienk is az Üllői-uton, de mégis ez a legszebb.

— Hogy érted, kislányom? Melyik az a legszebb ebédlő?

— Hát ez a kert. A parkett a szép zöld füvecske, a tapéták a sok szép fa, a plafon meg az a gyönyörüen szép ég, amelyikből Pesten olyan igen keveset láttunk.

No kérem, hát ez az. Az egész gyerek juliusban lesz öt esztendős és mar igy beszél. Pedig nem tanitotta rá senki. Ráér még arra. Tehetség, vagy csapás? Qui vivra, vena'

*

Özönviz. Igy tavasszal sok mindenféléről derül ki, hogy bajok vannak. Itt is elfér egy kis reparatura a házacskán, amott is. De rendbe kell hozni az utakat is, mert itt is van gödör, ott is. Legalulra jön egy csomó téglatörmelék. Henger. Azután jön a finomabb szemü salak. Henger. Salak tetejébe gyönyörü-sárga, aprószemü kavics. Henger. Az évek óta lapos bugyelláris szinte homoruvá karcsusodik, de immár olyanok az utak, hogy az ükuméniai pátriarka is elsétálhat rajtuk.

Az az egynéhány kis virágágy a házacska előkertjében, meg hátul a kuglizó és a keritès között tele van virágpalántával. Jól van, mondom, amint körülballagok — mindeneket megszemlélve — a kertben és este szinte boldogan hajtom nyugovóra fáradt tagjaimat. A kicsinyek, akár a halcsik, a kert ápoltan gyönyörü, a madarak ugy szólnak, hogy egészen el vagyok ragadtatva. Köszönöm Teremtőm, hogy megint megértem egy tavaszt.

Másnap reggel bejövök szokás szerint Pestre. Utközben még beszólok a hideg zsidóhoz. Küldjenek ki huszonöt szőlőkarót, mert annyit kell még pótolni. Délután Pesten jóizü, de csak olyan középfinom zápor. No, ilyesmit már látunk máskor is, az Idén meg különösen és ennélfogvást nyugodtan ballagok ki este a vilamoson. Még derülök is valamelyik, állóhelyre szorult utitárs viccén, aki szerint a Beszkárt voltaképpen azt jelenti, hogy: Be Szomoru Közlekedési Részvény Társaság.

Kispesten hatalmas tócsák mindenfelé. No, ilyet is láttam már errefelé, hiszen ötvenegyedik éve járok nyaranta erre.

Azután kiérek. A Névtelen dülőnél gyanus vizmosások. Hm, errefelé jócskán eshetett. Megyek tovább. Gyanutlanul forgatom meg a kulcsomat a kert kapuján és belépek.

— Hát ez mi?

Alul téglatörmelék volt. Henger. Tetejében salak. Henger. Azután gyönyörüen sárga, aprószemü kavcis. Volt. Ezt a négybetüs időhatározót akár öklömnyi betükkel lehetne szedni. Mintha gőzekeszántáson járnék. A téglatörmelék-alap ott maradt a helyén, a szántás barázdáinak a fenekén. A salak a kert tulsó végében, a kuglipályán, ahol semmi szükség rája. A gyönyörüen sárga aprószemü kavics sehol. Mindennek a tetején valami fekete hordalék. De mindenütt. A pázsiton, az utakon. Mindenütt. Mindenütt, amerre a szem ellát. Hát adtál Uram esőt!

A verandalépcső előtt egy vaslábtörlő vagy ha ugy tetszik, hát sárkaparó van minden nyárom. Most nem találom.

— Ejnye, hogy éppen most rakták el valamerre, amikor ennyire sáros vagyok!

No, reggel majd körülnézek alaposan. Hiszen sötét van. A házsarok, meg a veranda villanylámpája, mint minden villany, tul éles árnyékot adnak. Majd napvilágnál bizonyosan nem látok ennyi csunyaságot.

Reggel pedig?

— Te Feri, nem hoztak ide tegnap a hideg zsidótól huszonöt szőlőkarót?

— Hoztak, kérem alássan, de elvitte a viz, az iszap alatt eddig mindössze két darabot találtunk meg.

— A lábtörlőt is hiába kerestem tegnap este. Hová tettétek?

— Az ott van a helyén, de még nem tudtam kiásni, olyan tetejesen van rajta a sár!

A kert, szegény, nappal még szomorubb, mint este volt. A rádió regisztrálja, hogy tegnap ötven milliméteres csapadék esett és napirendre tér a dolog felett. Könnyü neki, hiszen ő nemcsak ilyen csip-csup dolgokat mond el, hanem óriási földrengésekről is beszél alkalomadtán. Hanem mit szóljak én, akinek vagyonadóját mindössze is ennek a kis kertnek az alapján vethetik ki zord illetékesek?

A maradak nem szólanak, pedig korán reggel van. Bizonyosan nem ismernek rá szegény kertecskére. A magányosan álló, vénhedten festő szomorufüznek hiányzik a fele. Az előkertecske, meg a kuglizó mögötti keskeny csikocska minden palántáját valahová a harmadik utcába vitte a viz. De bántotta a földet is. Hogy hol volt a határa a virágágynak és hol kezdődött az ut, azt ugyan mikroszkópiummal sem lehet megtaláláni. A gyönyörü fü fekszik, csupa sár, sőt ugy összeragasztja a fekete matéria, mintha valami gigászi borbély pomádézta volna össze simára.

Én sóhajtok egy nagyot, egy mélységeset. Ferencre nézve nem kötelező az önuralom. Ő sir. Könnyü neki.

— Hol fogjunk hozzá, tessék már megmondani — nyögi ki végre.

— Miért tetted ezt velünk, Teremtőm, — sóhajtom én.

Nagytoronyay György

A PESTI NAPLÓ KIHIRDETI

a 200.000 pengős Miklós Andor Alap harmadik

10.000 PENGŐS DÍJAIT!

Négy új verseny — huszonöt nagy díj

A harmadik 10.000 következik... A 200.000 pengős *Miklós Andor Alapból*, amelyet készpénzben, *teljes egészében kiosztunk* előfizetőink között, eddig kétszer, áprilisban és júliusban ítéltünk oda 10—10.000 pengőt. Negyedév mulva, *októberben kerül sor a harmadik 10.000 pengőre.* Eddig mindig egy-egy izgalmas pályázat megnyerése volt a feltétele a jutalomnak, most

egyszerre több versenyt is hirdetünk.

hogy mindenki, minden előfizetőnk kis gonddal és alig valami fáradsággal egyszerre többirányban is szerencsét próbálhasson.

Mindenki számára egyformán és könnyen lehetővé tesszük a nagy jutalmak elnyerését. Hiszen a *Miklós* Andor főszerkesztőnk nevéről elnevezett alapnak éppen az a rendeltetése, hogy a *Pesti Napló* hűséges nagy előfizető táborát egyenlő esélyekkel részesítse mindazokban a kedvezményekben, melyeknek megteremtését, szétosztását éppen nagy számuk és hűséges ragaszkodásuk teszi lehetővé.

Négy versenyt hirdetünk most egyszerre a *200.000 pengős Miklós Andor Alap* októberi 10.000 pengős díjaiért.

I.

Ki a legérdemesebb? 2000 pengő

Az első számú verseny díja 2000 pengő. Ezt a díjat az nyerheti, aki önmagát arra legérdemesebbnek tartja.

Mindössze ennyit kell tennie érte:

Le kell ülni az íróasztalhoz és körülbelül húsz sorban, tehát röviden meg kell írni, hogy előfizetőnk önmagát miért tartja alkalmasnak, érdemesnek ilyen díjra. Az ok lehet anyagi helyzet, amit a mai súlyos, »történelmi« idők okoznak. Lehet valami nagy cél, nagy terv, aminek eléréséhez segítheti ez az összeg. Lehet valamilyen szomorú tragédia, amelyen átsegítheti, nagy lehetőség, amelyet elérhet vele, vágy, amely ezáltal teljesülhet.

Ez a díj lehet tapasz egy sebre, amit az élet ütött, vagy ugródeszka, amellyel nagy célt, boldogságot érhet el valaki.

A Pesti Napló szerkesztőségéből alakult külön bizottság dönti el, hogy a pályázatok közül, kik a valóban legérdemesebbek. Hogy a döntés igazságos, azt minden olvasónk is ellenőrizheti majd, mert a legérdekesebb pályázatokat közölni fogjuk lapunkban.

A 2000 pengőt három díjra osztjuk. Az első számú verseny

I. díja 1000 pengő,
II. díja 600 pengő,
III. díja 400 pengő.

II.

Nagyszabású rejtvényverseny — 2000 pengő

A második számú verseny díja is 2000 pengő. Ez nagy rejtvényverseny lesz. Szórakoztató szellemi torna, amelyen résztvehet a Pesti Napló minden előfizetője.

Augusztus 19-én, tehát mához egy hétre indul ez a verseny újszerű rejtvénnyel. Ezután hat vasárnapon át közlünk rejtvényeket, az utolsó, a hatodik rejtvény szeptember 23-án fog megjelenni.

A hat rejtvény megfejtését egyszerre kell majd beküldeni,

még pedig szeptember 30-tól október 7-ig. Szeptember 30-a előtt és október 7-e után nem szabad megfejtést beküldeni. A díjakat azok nyerik, akik mind a hat rejtvényt legjobban fejtették meg. Egyenlően jó megfejtések esetében az nyer, aki pályázatát szeptember 30-tól legkorábban küldte be. Közjegyző előtt fogjuk sorszámozni beérkezésük szerint a borítékokat.

A rejtvényverseny további részleteit mához egy hétre, augusztus 19-én, vasárnap reggel megjelenő számunkban közöljük, ekkor jelenik meg, mint már mondottuk, az első rejtvény is.

A 2000 pengőt hét díjra osztottuk; az első díj olyan nagy összeg, amilyen rejtvényversenyen még sohasem szerepelt.

I. díj 1000 pengő,
II. díj 500 pengő,
III—VII. díj 100—100 pengő.

III.

Nagy sportpályázat 1000 pengő

A harmadik verseny: 1000 pengős díjjal jutalmazott nagy sportpályázat lesz.

Válaszolni kell előfizetőinknek a következő kérdésre:

Mit kell tenni a magyar futtball újjászületése érdekében?

Száz- és százezreket izgat Magyarországon a sport és különösen a futballsport. Nincs ember, aki kivonhatná magát ebből az érdeklődési körből, nincs senki, akihez ne ért volna el valamilyen formában a futball számtalan problémája. A magyar futballsportnak kétségtelenül a legégetőbb kérdése ma ez, amit itt fölvetünk. Újjá kell születni a magyar futballnak, hogy ismét elfoglalja régi, dicsőséges helyét Európa futballnemzetei között. Nagy nemzeti érdek is fűződik ehez, mert hiszen számtalan példa bizonyítja, hogy a futballgyőzelem rendkivüli nemzeti propagandát jelent.

Kérjük tehát előfizetőinket, hogy húsz sorban, de legfeljebb húsz sorban válaszoljanak a föltett kérdésre, hogy szerintük mit kell tenni a magyar futball újjászületése érdekében. A legérdekesebb pályázatokat közölni fogjuk lapunkban.

Az 1000 pengős díjat három részre osztjuk:

I. díj 500 pengő,
II. díj 300 pengő,
III. díj 200 pengő.

IV.

10 titokzatos boríték 5000 pengő

A 10.000 pengő második felét, 5000 pengőt a negyedik verseny jutalmazására fordítjuk. Ez lesz a legáltalánosabb és valószínűleg legizgalmasabb verseny az októberi pályázaton. Tíz borítékba le fogunk zárni tíz nevet, tíz közéleti férfiú nevét. Minden borítékban egy név lesz. A tíz borítékot átadjuk egy közjegyzőnek, aki két csoportra fogja osztani a borítékokat. Az egyik csoportba is öt, a másikba is öt boríték kerül. Senki sem fogja tudni, hogy melyik öt név van az egyik csoportban és melyik a másik csoportban. Már most az egyik ötös csoportot a közjegyző át fogja fűzni és ráír egy jelzést, hogy

ezek a nyertes nevek.

A másik csoportban maradnak a nemnyertes nevek.

A tíz nevet közöljük lapunkban és előfizetőinknek el kell találni, hogy

melyik öt név szerepel a nyertes csoportban.

Akik eltalálják az öt nevet, azok között osztjuk fel az ötezer pengőt. Ha egyforma jó szavazatok lesznek, ismét a beérkezési sorrend dönt.

Az 5000 pengőt tizenkét részre osztjuk, még pedig:

I. díj 2000 pengő,
II. díj 1000 pengő,
III—XII. díj 10×200 pengő.

Minden előfizető mindegyik versenyben résztvehet!

Ez a négy pályázat *egyszerre kezdődik* és októberben zárul. Az első és harmadik verseny pályázatainak beküldési ideje szeptember 9-től október 7-ig tart. A második és negyedik pályázat beküldési ideje szeptember 30-tól október 7-ig tart. Az eredményeket október második felében hirdetjük ki: egyszerre közöljük, hogy *ki nyeri a 200.000 pengős Miklós Andor Alap októberi 10.000 pengőjének 25 nagy díját.* Díjat csak rendes előfizetőink nyerhetnek, akik a díjkihirdetés napján is előfizetői a Pesti Naplónak.

Minden előfizetőnk mindegyik versenyben részt vehet, tehát egyszerre lehet valamennyi díjra pályázni.

A KEZEM ÉS A SORSOM...

A szívvonal, az agyvonal és az életvonal — Meg lehet-e tudni a tenyérből, mikor jön a végrehajtó? — „A dagadások és a bolygók" — A köröm és a karakter — Albert király és egy windsori kereskedő fia — Mit tudtam meg a tenyeremből? Hosszú élet, házasság, — Lírai események a szívvonal mentén

Báró Szvetenay György csillagjós elárulja a chiromantia titkait

Mult vasárnap beszámoltam arról a beszélgetésről, amelyet a csillagokról és sorsunkról folytattam báró *Szvetenay* György ezredes festőművésszel, aki a csillagos égboltról le tudja olvasni a végzetet. A csillagjós beszélgetésünk végén kijelentette tört németségével, hogy a csillagok ott ragyognak a kezünkön is, tenyerünkön hordjuk az égboltozatot és a tenyérről épúgy lehet olvasni, mint a bolygók állásából és az égijegyekből.

*

— A *chiromantia* — kezdte most új beszélgetésünket a helyzethez illő halálos komolysággal — évezredes tudomány.

Valóban, ahogy szó szót követ, elbámulok. Itt van a két kezünk, fogunk vele, dolgozunk vele, kesztyűt húzunk rá, nadrágzsebbe tesszük, csak arra nem gondolunk, hogy a kézre rá van írva a sorsunk. Hogy tenyerünkön van a közeljövő, amelyre olyan kíváncsiak vagyunk és nem veszünk magunknak annyi fáradságot, hogy leolvassuk tenyértányérunkról, mi vár ránk. Elmondom ezt a csillagjósbárónak, de már a mondat felénél leint:

— Na ja, — válaszolja utólérhetetlen fölénnyel — *nem tud mindenki olvasni.*

Hogy lehet így élni?

Általában fölénnyel beszél ezekről a dolgokról a báró úr. Élnek emberek, akik sohse nézik meg a tenyerüket, nem tudják, melyik az életvonal, az agyvonal, nem is érti, *hogy lehet így élni?*

Tehát valóban a köznek teszek most szolgálatot, amikor elmondom, miket beszél tenyerünkről a csillagjós, s ha a mélyen tisztelt olvasó figyelmesen olvassa e sorokat, időnként csak a tenyerére kell nézni és megtudhatja, milyen események várhatók életében, szerelem, pénz, vagy betegség...

— Azt is meg lehet tudni báró úr, hogy *mikor jön a végrehajtó?*

Legyint:

— A karakterisztikus eseményekről van szó — válaszolja.

Még mielőtt érdemben tárgyalnánk, kezünkre rajzolt sorsunkról, megkockáztatom azt a kérdést, vajjon megváltoztathatjuk-e az előrelátható eseményeket.

Felkapja fejét:

— Nem. Soha...

— Hát akkor minek...

A báró egy pillanatra eltünődik:

— Annyira kíváncsiak vagyunk mi emberek, hogy még a szellemeket is megkérdezzük. *Pedig a szellemek között igen sok a hazug...*

Működik a ceruza

Erről most nem beszél a báró. Szikár kezével kezem után nyúl és fekete ceruzával rajzolni kezd tenyeremen.

— Mint mondottam, a kéz vonalai, hegyei, völgyei összeköttetésben állnak a bolygókkal. Ime. A hüvelyk felső része a *hold* befolyása alatt áll, lejjebb a *Vénusz* uralkodik. Az egészet az életvonal zárja be, ami azután következik, az a *Marsé*. A mutatóujj a *Jupiter* uralma alatt áll, a középső ujj a *Saturnus* alatt, a gyürüsujj a *Napnak* felel meg, a kisujj a *Merkurnak*. Azt már multkor elmondtam, hogy vannak jó csillagok és vannak rossz csillagok. Most aszerint, hogy a tenyér vonalai milyen bolygó jegyében milyen erősek, lehet következtetni a sorsra. A *dagadások*... wie sagt man das... ezek a kis *pumlik* itt a tenyéren... szóval ezek a kiemelkedések .. ezek a *Jupiter, a Saturnus, a Nap, Merkur*. A kéz külső oldala a kisujj alatt az *Uránusé, a csukló felé a Neptuné.*

A csillagbeosztáson túl lennénk. A kezem fekete a ceruzától. Most *piros ceruza következik.* Megtudom, hogy három fővonala van a tenyérnek. Ime az *életvonal, az agyvonal és a szívvonal.* De ahoz, hogy pontosan megállapítsuk az ember életének egyes eseményeit, csak úgy aránylanak az egyes csillaghelyekhez, mint a horoszkóp aszpektjéből kiinduló vonalak a naphoz.

Rendkívül izgatott vagyok. A piros ceruza nyomán véres csík szalad a tenyerem fölső részétől a csuklómig. És az a véres csík úgy aránylik az aszpektusomból kiinduló vonalakhoz... *Istenem, milyen sors vár rám?!*

Egyelőre még nem tudhatom meg. Még fontos dolgok vannak hátra. Mert a vonalak, a csillagképek, még mindig nem elegendők. A kéz formája, a *körmök* külső formája szintén igen jelentős.

— A kéz?

Bütyök: filozófiai hajlam

A csillagjós alaposan *szemügyre* veszi a kezemet. És hangzik a magyarázat:

— Rövid széles kéz, rövid ujjakkal: *materialista* karakter. Hosszú, vékony kéz: *idealista.* Hosszú, de tompán faragott ujjak, primitív ember ujja, aki praktikus, óvatosan dolgozik, néha szereti a rendet... normális ujj az első izületnél kis bütykökkel filozófikus hajlam.

— És a *köröm?*

— Ja, a köröm! A köröm? Erről sok beszélnivaló van. A köröm ügyebár lehet hosszú, széles, lapos és lehet görbített.

Mosoly szalad a csillagjós arcára. Itt vagyunk a körömkérdésnél, van-e ennél érdekesebb dolog a világon? A görbített köröm például kész élvezet. Az ilyen köröm tulajdonosa *pénzkaparó, sóvár*... Vagy a köröm szélesebb, mint amilyen hosszú, *agresszív* ember, *krakéler.* A köröm nagy és kemény, vegyük ezt az esetet, pláne kicsit benő fönn a húsba: *ideges ember, aki rosszat mond másokról*... Vagy hosszú és keskeny a köröm, *befolyásolható ember.* Rövid, tompa köröm... *veszélyes ember.*

Nyájas olvasó, óvakodjunk a rövid, tompakörmű emberektől...

— A manikürözés nincs befolyással a körömjóslásra?

A csillagjós komolyan veszi a kérdést.

Köröm, betegség

— Természetesen ezek csak *színtiszta, jól mosott körmökre vonatkoznak. Egyébként betegséget is meg lehet tudni a körmökből.*

Ujjás mutatja: 1. ha a köröm holdját jól lehet látni, a *szív* jó. Ha a köröm holdja hiányzik, *ideges szív van jelen.* Ha túlnagy a hold, *túlerős a szívműködés.* Ha kékes, a *vérkeringés akadályozott.* Ha egész kék, az a *vérszegénység jele.* Ha sárga, *máj és epebaj van jelen.* Ha sötétkék; *láz.* Ha fekete: *cukorbetegség.*

Úgy érzem magam, mint kezdő medikus, amikor a betegségekről szóló tankönyveit olvassa. Milyen a körmöm holdja? Sárga, túlkék?... De nem nézhetem meg, mert a csillagjós máris megfordítja a kezem.

— *Térjünk vissza a vonalakra.*

Szorosan tartja a jobbkezemet, a bal nem is érdekli.

Megkérdezem, mi az oka ennek?

Szemüvegét feltolja homloka tetejére, a hangját suttogósra halkítja és úgy mondja ki a kézjóslás legfontosabb alapelvét:

— *Férfiaknál mindig a jobbkezet nézzük, mert a tulajdonságok és az események oda vannak felírva. Nőknél pedig a balkezet.*

Egy veszélyes titok

És ha már halk a hangja, erről eszébe jut, hogy egy veszélyes titkot is elárulhat. Arra kér, hogy ezt ne nagyon írjam meg, mert igen sok embernek szerezhetek rossz napokat. De én megírom. Rendületlenül, feltartózhatatlanul megírom, mert ne csak a jó dolgokat tudjuk meg a tenyerekből... Szóval a titok: *ha az életvonaltól a hüvelyk felé egy sziget képződik, akkor nagy betegség fenyegeti az illetőt...*

Miután a titkot is elmondta, ismét felemeli a hangját:

— *Isberner-Haldane*, a híres chiromanticus hatezer pár kezet vizsgált meg. Ő tudja jól és az ő révén tudjuk, hogy mi mindent jelentenek a vonalak. *Ha az életvonal szakadozott, betegség, ha az agyvonalat más vonalak szakítják meg, nyugtalan munka, ha szívvonalnál láthatunk lupával recéket, az annyit jelent, hogy baj van a szerelemmel.*

Hirtelen elereszti a kezemet. Tudom-e, hogy mi a legérdekesebb az egészben?

— Az a legérdekesebb, — hangzik, mielőtt még kinyithatnám a számat —, hogy a horoszkóp és a kézvonalakból megállapítható események pontosan szóról szóra megegyeznek.

Megkérdezem a csillagjóst, hogyha ugyanazon nap születik egy királyfi és egy koldusgyerek, *egyforma lesz-e a horoszkópjuk? és egyúttal egyforma jelek vannak-e a kezükön?*

— Mi sem természetesebb ennél — hangzik. Példa rá VII. Edward király apja, Albert, akinek horoszkópja teljesen azonos volt egy Windsorban született kereskedő fiáéval, egy napon nősültek, egy napon lettek betegek, egyszerre operálták meg őket, egyformán született gyermekük és egyugyanazon nap haltak meg.

— Mégis az egyik király volt, a másik egy kereskedőnek a fia — próbálkozom.

— Csak a *milió* volt más, az élet egyforma.

Most, miután képzett chiromantikus vagyok, fekete és piros ceruzával összerajzolt tenyeremen akarom kipróbálni tudományomat. A csillagjós azonban legyint. Nem olyan egyszerű a dolog.

Tenyeremen hordom a sorsom

Tenyerében a kezem. Most... Pillanatok kérdése, megtudom, mi van megírva nekem a csillagokban és összefirkált tenyeremben. Most, kedves barátaim, közölhetem veletek, hogy *rendkívül sokáig fogok élni.* Olyan hosszú az életvonalam, hogy valószínüleg Matuzsálem lesz belőlem. Ami pedig a mélyen tisztelt hölgyeket illeti, szívvonalam, hogy úgy mondjam, kissé csapodár. A csillagjós szerint három esemény van a tenyeremen, akarom mondani a sorsomban... a szívvonalon van a három esemény. *(Ejnye, ejnye:)* Közölhetem azonkívül jóakaróimmal, hogy abban az esetben, ha megnősülnék, egy gyerekem lesz.

Egyébként... de erről már nem számolok be, mert túlságosan szubjektív és lírai természetű dolog. Talán annyit még, hogy a közeljövőben lakást fogok kivenni és szeretem a hirtelen sült marhaszeletet, ezt az utóbbit azonban nem a tenyeremből tudom, hanem, mert már késő van és megyek haza ebédelni...

Bodó Béla.

LAURANA vezető szálloda a Grand Hotel Laurana
Magyarországi vezérképviselő: „Via" fürdőiroda, Budapest, IV., Váci u. 36. Tel.: 832-56

Elhízott egyéneknél a már régóta szívesen alkalmazott természetes **„Ferenc József"** keserűvízkúra a bélműködést erőteljesen előmozdítja, az anyagcserét tetemesen élénkíti, a zsírmennyiséget megfelelően lecsökkenti és a testet könnyeddé teszi

Akik a rácson kívül maradtak

Szomorú és vidám látogatások a börtönbe került bűnözők hozzátartozóinál

(Saját tudósítónktól.) — A magyar szent korona nevében...

Ezeknél az ünnepélyes szavaknál felállnak a bíróság tagjai és velük együtt mindenki a tárgyalóteremben. Azután mélységes csend. Szinte hallani a szívek dobogását...

— ...*bűnösnek mondja ki a vádlottat a vádbeli cselekményben és ezért háromévi és hathónapi fegyházra ítéli.*

A sápadtarcú vádlott összerezzen. A hallgatóság tömött padsoraiban elfojtott sikoly. Ó, hányszor írták meg az ítélethirdetések drámai perceit, amikor az elítélt hirtelen összecsuklik és amikor a kétségbeesett hozzátartozók halk szipogása, ájuldozó sikongatása kíséri az ítélet száraz bírói indokolását. Amikor a vádlott összekulcsolt kezekkel könyörög az ügyésznek, hogy mielőtt hosszú-hosszú időre becsapódna mögötte a cella ajtaja, mégegyszer elbúcsúzhasson a szüleitől, a feleségétől vagy a kedvesétől. És amikor megkapja az engedélyt, behúzódnak egy sarokba. Szenvedélyes csókok, görcsös ölelések és könnyek, könnyek... Azután letelik a két-háromperces búcsúzási idő. Az elítélt rogyadozó térdekkel elindul fogházőre előtt. A börtönbe vezető sötét lépcsőnél még egy utolsó pillantás vissza, egy remegő kéz búcsúintése és azután dörrenve csapódik be a börtön nehéz vasajtaja...

Számtalan riportból, regényből, emlékiratból ismerjük a börtönök rabjainak életét, akiket a születés, a házasság vagy csak a szerelem kötelékei fűznek azokhoz, akiket egy időre elnyel a börtön? Akik kint maradnak a drága, szabad, napsugaras életben és akik talán még a rabságra vetettnél is jobban kínlódva, gyötrődve várják: mikor nyílik ki ismét a börtönajtó?

A törvényszéki ujságíró számára végetér a riport abban a pillanatban, amikor az ítélet elhangzott. De próbáljuk meg egyszer tovább bonyolítani az elénktáruló drámák fonalát azoknál, akik kint maradtak. Kísérjük el például azt a feketeruhás, őszülőhajú, sírástól vörösszemű asszonyt, akinek a fiát éppen most ítélték el kommunista bűncselekményekért nyolc hónapi börtönre.

Vér a véremből

— A fiam... az én édes, jó fiam... — peregnek az anyakönnyek — Istenem, milyen büszke voltam rá, hogy reménykedtem benne. Az egész életemet rááldoztam. Nem, nem volt rossz fiú, tessék elhinni, kérem! Hiszen én mindig csak szépre és jóra tanítottam. És a haza szeretetére. Ó, hogyan is felejthette el a szerencsétlen, hogy *az apja is a hazáért áldozta fel az életét*... Nagyon picinyke volt még akkor, hányszor meséltem el neki, hogy az apja mingyárt az első napon ment, amikor a haza szólította.

— Ez az én fiam ágya. Három és negyed hónapja megvetetlen, amióta detektívek jöttek egy éjszaka és elvitték... Iszonyatos volt az az éjszaka. Átkutattak, felforgattak mindent. Elvitték a fiam könyveit, írásait, *csak ezt, csak ezt az egyet hagyták meg.*

Reszkető ujjakkal mutat az ágy fölé, amelynek falán vékony fekete keretben, üveg alatt gyűrött, sárguló, beszáradt írású levél látszik.

—... Ez volt a legdrágább emléke az apjától. Amikor 1917-ben megkaptam, fájdalmamban összegyűrtem és elájultam. Akkor írta ezt a levelet szegény uram, amikor ott az olasz harctéren már haldoklott... Nem is nekem írt, hanem *a fiának*, aki pedig akkor még nem is tudott olvasni, hiszen alig mult háromesztendős. Berámáztattam ezt a levelet és ide akasztottam a fiam ágya fölé, hogy *este, amikor lefekszik, számot vethessen magával*, vajjon a nap folyamán eleget tett-e apja intéseinek és hogy *reggel, amikor felkel*, szívébe vésődjenek az előtte álló nap egész folyamán ezek az apai vérrel írt utolsó üzenetek...

Percekig nem birja folytatni. Egész testét rázza a zokogás.

— És most mégis börtönbe került. Pedig nem volt rossz fiú, de talán a barátai vagy talán a helytelen könyvek. Mindig olvasott.

Tudhattam én, tudatlan asszony, hogy mit? És azt hiszem, *ma a levegő is tele van ezekkel a mérgekkel.* Számomra az volt a legrettenetesebb, hogy *az én fiam összeesküdött a hazája ellen*, amelyért az apja életét áldozta. Dehát mit csináljak? *Nem tagadhatom meg, hiszen vér ő, az én véremből*...

„O rab lett, én szabadulok"

És megint hangzik a bíró ünnepélyes, komor szava:

— A magyar szent korona nevében...

Harmincöt év körüli férfi áll a bírói emelvény előtt és halottsápadt arccal hallgatja, hogy *okiratHamisításért, sikkasztásért egy évre ítélték el.* Nem nyugszik meg, fellebbez, mert ártatlannak érzi magát. Ez azonban nem akadálya annak, hogy *továbbra is előzetes letartóztatásban ne maradjon.* Némán veszi tudomásul ezt a határozatot és leszegzett fővel indul el fogházőre előtt. Nem keres ismerős arcot a tárgyalóterem közönsége között. Hát ennek a férfinek *senkije sincs*, aki elkísérte volna életének ehez a szigorú állomásához? Hiszen személyi adatainak felvételénél azt mondotta, hogy *felesége van.*

A tárgyalás után délután felkerestem a feleségét. Rendkívül csinos, 27 éves nő. Tarkavirágos pongyolában ült a fotőjben és éppen *az ujságból olvasta, hogy a törvényszék délelőtt súlyosan elítélte.*

— Nem mentem el a tárgyalásra, — jelenti ki könnyed hangon. — Ó, a mi utaink már régebben széjjelváltak. *Idestova egy éve csak papíron voltunk házastársak.* Nagyon rosszul sikerült házasság volt a mienk. Nem azért, mert ezt a bűncselekményt elkövette, de nem tudtuk megérteni egymást. Három évig, amióta megesküdtünk, leszámítva a mézesheteket, *tűrhetetlen pokol volt ez a lakás.* Ő mégis ragaszkodott hozzám, *hallani sem akart a válásról.* Ha elszöktem tőle, visszakényszerített. Úgy vigyázott rám, mint valami rabra. És most... *most ő lett a rab, én pedig szabad leszek.* Végre!... Végre! Elválhatok tőle. Ügyvédem már be is adta a válókeresetet, mert hála törvényeink bölcseségének, *az asszony nem köteles együtt élni férjével, ha az bűncselekményt követ el.*

A betörő családja

K. János 41 éves gyárimunkás, büntetett előéletű, *tizenegyrendbeli betöréses lopásért egy évi és négy hónapi börtönt* kapott. Enyhítő körülmények: munkanélkülisége, nyomora és nagy családja, amelyről gondoskodni akart.

A család kint lakik Pesterzsébeten az Erdő uccában. Szoba-konyhás lakás. A konyhában forró gőz. Vézna, kócoshajú asszony teknő fölé görnyedten mos. Hagymaszag. A tűzhelyen zsír sistereg egy lábasban. A csöpögő teknő alján maszatos fiúcska pancsol a tócsában. Bent a szobában, amelynek »bútorzata« csupán két rongyos matrac, 14 esztendős leányka ringatja karján még pólyás testvérkéjét.

— *Nem is tudtam*, hogy ma volt a férjem tárgyalása — mondja az asszony és letörli a szappanhabot agyonmosott kezéről. — A multkor bent votlam nála a fogházban, vittem neki egy kis kenyeret, meg kalbászt, de egy szóval sem említette a dolgot. Hát szóval elítélték?

Fáradtan, közönyösen beszél, mint aki nem először hall ilyen hírt.

— Elég baj az nekünk. Eddig se volt sokunk, hát még most. Ráfogták, hogy több, mint 3000 pengőt lopott. Honnan a fenéből? Nem volt neki munkája, aztán *néha elmaradt éjszakára.* Én sohase kérdeztem, merre járt, mit csinált. Reggel azután hozott mindig néhány pengőt, meg egy kis ennivalót, a Jancsikámnak cipőt, a Bözsikémnek ruhát, meg a többieknek is. *A fene kérdezte tőle, honnan hozza.* Az ő dolga. Ő a férfi, a családfentartó. De hogy háromezer pengőt! Hová tette volna, ennyi temérdek pénzt, hiszen nem ivott, nem bratyizott senkivel.

— És most mit fog csinálni?

— *Voltam már így, kérem.* Eddig is mostam, ezután is fogok. Csak megleszünk valahogyan. Egy a baj, hogy a *Jancsikám lábáról is levették a cipőt a detektívek*, mert az is lopott volt. Még jó, hogy nyár van s mezítláb is járhat.

— És a gyerekek tudják, hogy az apjuk?...

— Én nem meséltem nekik, de látták, amikor az apjukat elvitték. Ők se kérdeztek semmit.

Rongyostrikójú, mezítlábas kilenc-tízesztendős fiúcska szalad be most az uccáról.

— Mama, mama, — kiáltja — a Károly bácsi azt olvasta az ujságban, hogy *a papát elítélték.*

— *Jól van, fogd be a szádat!* — szól rá mérgesen az anyja és ismét teknője fölé hajol. Ráncos, koravénült arcát eltakarja előlem a forró vízből kiáramló lúgos gőz...

A házasságszédelgő felesége

Néhány héttel ezelőtt sokat írtak róla a lapok, amikor bűnügyének főtárgyalása volt. *Don Juan* jelzőt kapott, mert *öt nőnek igért házasságot, mindegyiktől kicsalt néhányszáz pengőt s azután faképnél hagyta őket.* A tárgyalásra nem is öt nő vonult fel, hanem *hat.* Elkeseredett, dühös panaszoktól pergett a cserbenhagyott és kifosztott menyasszonyok nyelve, *csak a hatodik nő ült csendesen hátul az egyik padban.* Neki semmi panasza nem volt a modern Don Juan ellen, mert *őt — feleségül vette a vádlott,* akit végül is tízhónapi börtönre ítéltek el.

— Tudtam, hogy Ernőnek vannak nőjei, — meséli most az elítélt házasságszédelgő felesége — dehát Istenem, melyik férfinak nincsenek nőügyei?

— Ön adott hozományt neki?

— Igen. Volt háromezer pengőm, *de én csak az esküvő után* adtam át neki a takarékkönyvet, amely még ma is az én nevemre szól, — válaszolja diadalmasan az asszony. — Tőlem is kért ugyan előre, de *én nem adtam, csak a házasságkötés után.*

— És mikor tudta meg, hogy férjének ilyen kellemetlen nőügyei vannak?

— Alig három nappal az esküvőnk után egyszerre csak berontott egy nő és nagy patáliát csapott. Azután *sorbajött a többi nő is.* Nem is lett volna baj, mert én felajánlottam, hogy *visszafizetem nekik azt a pénzt, amit a férjem kölcsönvett tőlük.* Négyen hajlandónak is mutatkoztak a kiegyezésre, az ötödik azonban megkötötte magát, hogy *neki nem pénz kell, hanem a férjem.* Makacsul ragaszkodott hozzá. Azt akarta, hogy *váljon el tőlem és őt vegye el feleségül.* Ebbe viszont én nem mentem bele.

— És most mit csinál?

— Hát várok... Talán majd a tábla vagy a kúria enyhíteni fogja a büntetést és mégsem kell várnom tíz hónapig, amíg a férjem kiszabadul.

Egy „nagyon jó asszony"

Egy ismert bünügyi védő mesélte, hogy védencét nemrégiben másfél évre ítélték. Másnap a fogoly behivatta a fogházba és a következő borzasztó kéréssel fordult hozzá:

— Ügyvéd úr, feleségem sorsát szeretném önre bízni. Nagyon jó asszony, de *kicsit lázasan pezseg a vére.* Tudom, hogy nem bírja kivárni, amíg én innen kiszabadulok. Beszélje rá a feleségemet, hogy *helyezze magát rendőri felügyelet alá*...

Az ügyvéd elszörnyedve hallgatta védencének erkölcstelen kérését.

— Ezt meg kell tennie! — kiáltotta szenvedélyesen — ha a feleségem felügyelet alatt lesz, *akkor én itt bent nyugodt vagyok, hogy... hogy nem történik semmi baja...* Rá kell beszélni az asszonyt erre!

— És? — kérdeztem az ügyvédet.

— *Az asszony eleget tett férje kívánságának.*

„Ja, a Rozi!"

Szegény kis falusi cselédleány, hat hónapot kapott, mert megölte újszülött csecsemőjét. Két hónapot és egy hetet beszámítottak büntetéséből a vizsgálati fogságból, de még közel négy hónapig börtönben kell ülnie. *Mit csinál ezalatt az a férfi, aki miatt történt ez a bűncselekmény?*

Ez a férfi *villamoskalauz.* A Baross téri végállomáson találtam meg. Amikor megemlítettem előtte a kis cselédleány nevét, *hosszasan gondolkodott.*

— Ja, a Rozi! — ütött végre homlokára. — Hát bizony megtörtént vele a baj, de én nem vagyok benne hibás. *Majd ha legközelebb szabadnapos leszek, meglátogatom a börtönben.*

Csak ennyit mondott a kalauz és felugrott induló villamosára.

És beszéltem egy nővel, akit három késszúrással megsebesített féltékenységi dühében a barátja. A nő már felgyógyult, a férfi börtönbe került.

— Látja, ilyenek a férfiak, — mondja a leány, mialatt körmeimet manikűrözi abban a fodrászszalónban, ahol felkerestem. — *Nem tudnak beletörődni abba, ha a nő dobja őket.* De azért én már nem haragszom rá.

És jártam egy családnál, ahol *az apát, meg az anyát is elítélték.* Három magáramaradt gyerek. A legidősebb 15 éves leány gondozza kisebb testvéreit. Elsejéig megmaradhatnak a lakásban a háziúr jóvoltából, ellátásukról pedig a jószívü lakók gondoskodnak. Elsejéig a legkisebb gyerek gondozóba kerül, a középső vidékre a nagymamájához, a legidősebb leány pedig beáll cselédnek.

*

És így tovább...

Az elítélt bűnöző mögött becsukódik a börtönajtó, de a kívülmaradt ártatlan hozzátartozók se viselik nyomtalanul a bűn keresztjét.

Garami Andor

Athenaeum kiadás!

Beszélgetés a csillagok titkairól báró Szvetenay György ezredes-festőművésszel, a modern csillagjóssal

Hitler és Mussolini horoszkópja — Az égbolt és a sorsunk — Kozmikus narancs Mit tud a Pluto? — Az igazi nagy szerelem és a Vénus — Ha két jó bolygó közelál egymáshoz — A kövérség titka — Mi a horoszkóp? — A Titanic katasztrófája, Dollfuss és Hindenburg halála a csillagok tükrében — A nők és a születési dátum — Én és a rák

(Saját tudósítónktól.) Nincs talárja, nincs hosszú hegyes süvege, az asztalán nem látok halálfejet, vagy kitömött baglyot, sem ferdederekú földgömböt, hosszúcsőrű lombikot — a régi csillagjósok összes rekvizitumai hiányoznak ebből a kis szobából, ahol most szemben ülök Budapest legismertebb és legkeresettebb *csillagjósával*. Ismétlem, ei- ben van, fehér vászonruhájából normális nyakkendő kandikál ki és rövidre nyírt hajáról, stuccolt bajuszáról inkább arra gondolna az ember, hogy a csillagjós szabadidejében lombfűrészmunkával foglalkozik, nem pedig a csillagokban kutatja sorsomat, sorsodat, sorsunkat... sőt a világ sorsát is meg lehet tudni a csillagokból.

Szvetenay György

Ne hamarkodjuk el a dogot. Kezdjük az elején, azon, hogy báró *Szvetenay* György volt ezredes és festő, aki tört magyarsággal beszél arról, hogy szekrényében lévő füzetei többezer ember életét tartalmazzák, a világháború után jött rá arra, hogy csak egyetlen egy dologgal érdemes foglalkozni: a *csillagokkal*. A csillagokkal, amelyek a hétköznapi szemek számára ragyoknak vagy nem ragyognak, az asztronómnak azonban elmondják az élet misztikumait, elsorakoztatják a sors grimaszait, beszámolnak fordulatról és változásról... *például egy tégla rámesett* — mondja báró *Szvetenay* György halálos komolyan — és *én előre tudtam a horoszkópomból*...

Sorsát senki el nem kerülheti

— És ha tudta, miért nem kerülte el azt a helyet? — vágok közbe...

... mert a sorsát senki sem kerülheti el, — hangzik nyomban a felelet.

Egyszóval, a csillagok, a hét bolygó és a nap és a zodaikus jegyei a földdel együtt *rendszert alkotnak*. A rendszerbe beletartozik minden egyes ember, — folytatódik a magyarázat — s mint ahogy a narancshoz minden egyes gerezd és ahogy a narancsnak minden egyes kis része narancs, úgy a föld minden egyes kis részei és mi emberek egy egészet *alkotunk* a holddal, nappal és a csillagokkal.

— Hiszen tetszik érteni, mint valami *kozmikus narancs*.

Aki fél este, ne olvassa el ezt a cikket, mert közölnöm kell úgy, ahogy hallottam, hogy misztikus erők, magnetikus erőforrások működnek és ahogy a csillagos égbolt elfordul felettünk, úgy szövik életünket a csillagok. A *jó csillagok* és a *gonosz csillagok*. Erről azonban később. Engem előbb az érdekel, hogy ezeket az erőviszonyokat a csillagjós szerint ki határozza meg.

Határozott feleletet kaptam:

— Ez olyan dolog, amely a világ legeslegnagyobb problémája.

Íróasztal előtt ülök, amelyen könyvek roskadoznak. A báró füzeteket vesz elő. Mielőtt rátérne arra, hogy milyen is egy horoszkóp, egy kicsit beavat a csillagjóslásba. A történelmi visszapillantást mellőzöm, csak arról számolok be, hogy a báró úr és a csillagjósok szerint száz és ezer évek tapasztalatai bizonyítják a horoszkóp-állítás jogosultságát.

Baj van a Plutóval

A horoszkóp sohsem hazudik, ez a mottó, és most rátérhetünk arra, hogy a csillagjóslás szempontjából elsősorban a *Vénus*, a *Mercur*, a *Mars*, a *Jupiter*, a *Saturnus*, az *Uranus*, a *Neptunus* és az alig két esztendő óta felfedezett új bolygó, a *Pluto* jöhet számításba. A Plutóval azonban egy kis baj van. Ez a csillag nemrégen mutatkozott csak emberi műszerek előtt *és így bizony hatása nem száz percentes*. Magyarul szólván, ez a *csillag még nincs jól kipróbálva*. Ellenben például a *Vénus*... Hány szép szerelem köszönheti létét annak, hogy a szép szerelem részese fölött (már tudniillik a horoszkópban elfoglalt helye fölött) ott tündökölt a Vénus. És mondjuk a Saturnus! Tudják önök, akik íróasztalok fölött görnyednek, vagy pultjuk mellett állnak, vagy tárgyalásban vannak az adóvégrehajtóval, hogy ez a csúnya Saturnus az oka mindennek...

— A Saturnus, tetszik tudni, *a szárazság*, mindent kiszárít. Szigorú csillag. Ha valakinek a horoszkópjában betegség áll és odaközeledik a Saturnus, akkor az illető *meghal*... Az én öcsé tavaly... Vagy ha az említett szép szerelemhez hozzáfér a Saturnus, akkor jön a tragédia... *Vége a szép szerelemnek.*

Kezdem egy kicsit rosszul érezni magamat. Most ugyan süt a nap, mégpedig meglehetősen erősen, de mit lehet tudni, nem leselkedik-e valahol a Saturnus.

Gyorsan másról beszélünk. Az aspectusról. Ha az aspectus a horoszkópban 180 vagy 90 fokos, az feltétlen *diszharmóniát* és bajt jelent. Ellenben ha az aspectus szöge 30, 60 vagy 120 fokos, akkor a horoszkóp tulajdonosa örülhet.

Előre kell bocsátanom, hogy ezek, amiket leírok, csak nagy általánosságai a csillagjóslásnak. A báró úr közölte velem, hogy ennek a rendkívül bonyolult tudománynak hihetetlen sok jelre és megfigyelésre van szüksége ahoz, hogy valakinek pontosan felállítsák a horoszkópját. Elsősorban pontosan tudni kell a születési helyet, időt, órát, sőt a percet is. Négy percen belülig pontos a horoszkóp és a belőle szerzett jóslatok bekövetkeznek. De ha nem pontos, akkor baj van...

A nők és a horoszkóp

— Tessék csak elképzelni, — mondja báró *Szvetenay* György — hogy jönnek hozzám hölgyek és kiderül, hogy a horoszkóp egyáltaán nem jó. Ilyenkor azt szoktam mondani: *asszonyom, a csillagjósnál sohase tagadjunk le az éveink számából*...

— Szóval, nőknél sohasem sikerül a horoszkóp felállítása?

— De igen, mert másodszorra *biztosítok mindenkit arról, hogy titoktartó vagyok*...

Kis szünet. Aztán visszatérünk a csillagokra. Mennyi minden fenyegeti az embert az égboltról! Ime: ha két jó csillag, egyáltalán nem szigorú, nyájas csillag, mint példának okáért a Vénus és a Jupiter közel állnak egymáshoz, az annyit jelent, hogy túl sok van jelen a jóból. Hogy átmennek egymás fölött.

Báró *Szvetenay* György hívvel magyarázza:

— Mondjuk, pénzügyileg. Valakinek sok pénze van, de jön a két csillag egymáshoz közel, ez annyit jelent, hogy *a pénzt kidobja*. Vagy az egészség-részen áll a jó csillag és jön egy másik jó csillag, ez annyit jelent, hogy *kövér lesz*...

— Kövér? — rémüldözöm.

— Kövér... Százhúsz kiló.

Jó csillag alatt sem jó mindig születni.

A báró úr most elém tesz egy készülő horoszkópot. A pepita fedelű füzet egyik oldalán vörös ceruzával húzott kör, amelybe a csillagok jeleit és a zodaikus állatait rajzolta be. A kört sugarak osztják 12 részre, mindegyik rész egy-egy ház. A 12 ház adja együtt a horoszkópot. Az egészen (szószerint) magnetikus erő húzódik át, *sie wissen schon, vom Mond und von der Sonne*...

A házak

Feltárul az egész boszorkánykonyha. Itt vagyunk az első házban. *Az első ház az egyéniségé és az egyéné. A második ház az anyagi ügyeké, a pénzé, a harmadik a családé. A negyedik az atyáé és az otthoné. Az ötödikben áll a szerelem és — a gyerek. A hatodikban a betegség és — bár nem értem — a munka. A hetedikben a feleség és — ezt szintén nem nagyon értem — az általános ellenségek. A nyolcadikban a túlvilági élet, a halál s ezzel kapcsolatban az öröklés. A kilencedikben a feleség családja, a tizedikben a foglalkozás és az anya. A tizenegyedikben a vágy és a gyerekek jövője. A tizenkettedikben minden rossz.*

Ez a horoszkóp alapja. Ezen keresztül vonulnak el a csillagok jövőnkkel. Persze a csillagokon kívül meghatározza még sorsunkat a tizenkét égijegy és az úgynevezett tükörbolygók.

— Mikor mindent megállapítottunk, mindennek a helyét pontosan felrajzoltuk, — mondja tovább a csillagjós — akkor következik az igazi sakkfeladvány. A sok jegyből, a bolygók állásából, a tükörképekből meg kell állapítani a dolgokat. Egy-egy horoszkóp kiszámítása mintegy *hat napig tart*.

— Ki a leghíresebb csillagjós? — kérdezem.

— Az angol *Walker*, aki minden egyes futtatás előtt felállítja a versenyparipák horoszkópját. Őt szokták felkérni a vízrebocsátandó hajók horoszkópjának megállapítására is. Stopperórával áll a gyári dokk előtt és abban a pillanatban, *amikor a hajót vízre bocsátják, megörökíti a pillanatot*...

Meghalkítja hangját:

— Mi csillagászok tudtuk pontosan előre a Titanic katasztrófáját is...

— És?

Lemondó legyintés!

— Nem lehet semmit sem tenni.

Aziránt érdeklődöm, hogy nemzeteknek is lehet-e állítani horoszkópot. *Naiv kérdés*. Már miért ne lehetne? Pontosan ugyanúgy és ugyanolyan jóslattal, mint ahogy az egyének horoszkópját állítják fel. Persze nem az örökkévalóságig előre, a sorsot csak mindig az elkövetkező évre lehet megtudni.

Hitler és Mussolini

Kiderül, hogy minden államférfinak ismerik a pontos horoszkópját.

— Hitlerét is?

A csillagjós-báró elhárító mozdulatot tesz:

— *Wie soll ich es Ihnen sagen*... többféle horoszkóp van Hitlerről... wie soll ich es... Hitlernek... nähmlich Hitlernek... ja... lehet mondani, hogy háromféle horoszkópja van, mindig aszerint, *ahogy éppen kell*. Sie können das schon verstehen...

A válasz nem elégít ki. Komoly horoszkópja nincs Hitlernek?

Bólint:

— *A francia csillagászok csinálták egyet*...

— És?

— *Nem jó... Nem valami jó*...

Nem firtatom tovább ezt a kérdést, mit lehet tudni, hátha a csillagok is politizálnak. *Mussolini horoszkópjáról érdeklődöm. Mussolini horoszkópja kitűnő.*

És ha már erről beszélünk, csöndes hangon elárulja báró Szvetenay azt is, hogy bizony tudták *előre Dollfuss és Hindenburg halálát is*. A csillagok...

A zodiakus

A csillagokról most már sok mindent tudok, szeretném, ha elmondaná, mit jelentenek az emberiség életében a zodiakus jegyei.

— Félreértik az egészet, — válaszolja — a kalendáriumok tévesen értelmezik a jegyeket. A kalendáriumok ál-tudománya szerint (ál-tudomány!) a hónapokkal összefüggő jegyek jelentenek valamit. A helyzet egészen másképpen áll, azt kell nézni, hogy a nap milyen égijegyben állt az illető születési idejében.

Kis próba következik. Nálam júliusban a *rák* áll. Eddig úgy tudtam, hogy a bika, miután júliusban születtem. De a csillagjós közli velem, hogy *rák jegyéből való vagyok*, ennélfogva a hold uralkodik rajtam. Mert a rák gazdája a hold és így az én gazdám is. Rettegve kérdezem meg, hogy ez mit jelent?

Mit jelent? Szószerint írom le, ahogy hallottam. Tehát *1. Szeretem az anyámat. 2. Okkultizmusra van hajlandóságom. 3. Gyűjtőszenvedélyem van. 4. Szeretek vándorolni, főleg gyalog és 5. szeretem a változást.*

Az első ponttól eltekintve bevallom, minderről eddig nem volt tudomásom. Ami pedig főleg a vándorlási készségemet illeti, elárulhatom, hogy taxin mentem a csillagjóshoz. De azért lehet, hogy stimmel a dolog, utóvégre a csillagok csalhatatlanok.

Még sok mindenről beszélünk. S a beszélgetés vége felé veszem észre, hogy a báró úr felesége a szomszéd asztalnál *kártyát vet magának*.

Kártyát egy csillagjós házában!

Nem merem szóvátenni.

*

Az ajtónál, amikor báró *Szvetenay* György kikísér, két kezébe fogja kezemet a csillagjós. A horoszkóp nagy és komoly tudomány. De a sorsunk bele van írva a kezünkbe is. Az égbolt ott van a kezünkön.

Legközelebb erről fogok beszélgetni a csillagok budapesti búvárával.

Bodó Béla

YACHT
víz... hegyek... levegő... csillagok...
KÁVÉHÁZ
a Dunán
az Eskü térnél

Hozza el anyagát
Készítek méret szerint
inget, blúzt, pizsamát
„ICA" fehérnemű Erzsébet körút 29. Royal Orfeum mellett

1935?

A többség nem hiszi, hogy háború lesz, viszont a Szaturnusz nyáron nem kedvez a pénzügyi helyzetnek — Hitler békét akar, Laval és Sztalin pacifista, de egy jósnő cirillbetűs országból várja a háborút — Mussolini voltaképpen Napoleon

Jósok és jósnők felelnek 1935 nagy kérdéseire

(Saját tudósítónktól.) Van-e olyan ember a világon, aki ne szeretné tudni a jövendőt? Van-e, aki *egyáltalában nem* hisz a jóslatokban? Aki, ha nevet is a jövendölésen, nem érez lelke valamely eldugott zugában egy kis borzongató kételyt: hátha mégis? Senkinek se kell érte szégyelnie magát. A legnagyobb természettudósok között csak annyi a babonás, mint az egyszerű polgárok között. *Crooks*, a világ egyik legnagyobb fizikusa megrögzött spiritiszta volt, *Flammarion*, a csillagász, lelkes híve az okkultizmusnak és a jósnők, jósok, asztrológusok, spiritiszták tudják legjobban, hány ember fordul hozzájuk jóslatért és tanácsért azok közül a közismert emberek közül, akik a világ előtt fölénnyel intézik el a jóslatokat.

Mindenesetre józanok és kételkedők vagyunk. Szeretjük a száraz és nem nyugtalanító igazságokat és csak akkor hisszük el a csodát, mikor bebizonyosodott, hogy — nem az. Szeretünk csak öt érzékünkben hinni s megbízni a magunk erejében s megdöbbenünk, ha mindenhatóságunkat kétségbevonják. De félünk. Félünk, ha el is hessegetjük magunktól az ilyen meggondolásokat, félünk, mi lesz velünk, ha meghalunk. Mikor nagy bajokban hirtelen megsejtjük tehetetlenségünket, kétségbeesetten kapkodunk olyan szalmaszálak után, melyeknek létében máskor nem hiszünk. Senki se szégyelje magát tehát, ha fél s vallja be, hogy kicsit hisz a jóslatokban, amelyek megmásíthatatlanságukban mentesítik a felelősség alól.

Divatba jöttek — sajnos — a politikai jóslatok. Ami kicsit azzal egyértelmű, hogy a politika többé nem speciális hivatalnokok mestersége, hanem mindnyájunk közügye, amelytől már nem is a jövőnk, hanem a holnapunk függ. *Mi lesz 1935-ben?* Szeretnők tudni, mert félünk, rosszat sejtünk, legalább föl akarunk készülni rá s kapva-kapunk minden adaton s fölsóhajtunk a megkönnyebbüléstől, ha megnyugtatnak bennünket és iparkodunk nem hinni, ha rosszat jósolnak nekünk.

Fölkerestünk három prominens pesti embert, akiknek foglalkozása tudni azt, amit mi tudni szeretnénk. Az egyik *Pythia*, a pszichografológusnő, aki — mint mondja — szigorúan tudományos eljárással dolgozik, a második báró *Szvetenéy* tábornok, az asztrológus és spiritiszta, a harmadik *Silbiger* Boriska, aki különös ösztönével egész sor hátborzongatóan bevált jóslatra hivatkozik s akihez Budapestnek egy nagy része eljár sorsáról tanácskozni — ki titokban, ki nyiltan.

Pythia asszony a váciuccai lakásában fogad. Józan és hitetlen korban élünk: manapság már nem használnak kitömött madarakat, félhomályt, különös bútorokat a kliens »előkészítésére«, — Pythia asszony szalónjában *nincsen semmi titokzatos.*

— Hogy mi fog történni 1935-ben? — válaszol kérdésünkre. — *Ez az év jobb lesz, mint az elmúlt év. 1934-ben értük el a mélypontot s a jövő évben megindul a kibontakozás.*

— És a háború?

Nem lesz háború!

— *Sikerülni fog elkerülnünk a háborút*, — válaszolja Pythia — *ezt a francia és német ifjúság írásából látom elsősorban. A francia ifjúság, a harmincévesek békülékenyek s rokonszenvvel néznek a határon túlra. A német ifjúság írásából sem olvasok ki háborús kedvet.* A német a végletekig fegyelmezett, válán viseli a fegyvert és kész a szolgálatra, *de háborút a németek nem akarnak. És ezt Hitler írásából is látom.* S még egy támpontom van, ami a háború valószínűtlenségébe vetett hitemet indokolja: általános benyomásom arról a megszámlálhatatlan írásról, amelyet látok, az, hogy az emberiségben újra éled bizonyos optimizmus, bizonyos romanticizmus s a kultúrához való ragaszkodás.

Sztalin, Hitler, Mussolini és Laval kézírása

— A krízis elmúlására és a háborús veszély csökkenésére vonatkozó kijelentésemet még egy fontos értesülésre alapítom: *ismerem Mussolini, Sztalin, Hitler és Laval írását.* Már pedig ez a négy politikus az, akitől, jobban, mint valaha, a világpolitika fejlődése függ. Mint mondtam, Hitler békeszándékának sokat vitatott őszinteségét láttam írásában. *Laval óvatos ember.* Éppen azért elővigyázatos, mert pályafutása alatt nem mindig volt sikere. *Lelke mélyén pacifista.*

— Ezeket a megállapításait személyes benyomásaira alapítja?

— Nem. *Mindig írásokra.* Több írást láthatok, mint embert és *írásából hamarabb és pontosabban megismerem az embereket, mint személyes érintkezés révén.* A jövő egyik domináló politikai vezére *Mussolini.* Ez a végtelenül okos és tehetséges ember, akiből sugárzik az erő és ötlet, az igazi államférfi a szó legjobb értelmében. *Nagyobb ember, mint Napoleon, mert Mussolini izigvérig konstruktív, építő ember,* aki látnoki szemmel ismeri föl az erőket és példátlan szuggesztív erejével mindenkit, akit használhat, munkájába von.

— A politika másik nagy egyénisége *Sztalin*, az acélember. Ez az őserejű orosz parasztot megtestesítő, különös, a háttérben meghúzódó ember, mint egy tank, megy előre és *amit akar, azt keresztülviszi.* Nagy stratéga és örök forradalmár. Sztalinnak nagy tervei van-

Vidor Ferike, Silbiger Boriska és báró Szvetenéy György

nak és Oroszország *a jövőben is bizonytalanságban és nyugtalanságban fogja tartani Európát.*

— Tehát bízik abban, hogy 1935-ben javul a helyzet?

— Feltétlenül következtetem ezt — fejezi be Pythia — abból a rengeteg írásból, amely keresztülmegy a kezemen. Átlagemberek, államférfiak és politikai vezérek írásából egységes képem van a politikai jövőről. *Ismétlem: az 1935-ös esztendőben megindul a nagy kibontakozás.*

Szellem a kályha mellett

Báró *Szvetenéy* György tábornok magányos műtermében fogad. Mikor belépünk, a báró íróasztala fölé hajolva festeget. A falon egy négyzetcentiméternyi hely sem üres. Tele a báró képeivel. Egytől egyig különös dolgokat ábrázolnak. *Elmosódó arcú, üveges szemű, homályos, szállongó-lebegő, szakállas, különös kosztümös férfiakat, nőket. Ezek szellemek.*

Elmondja a báró, hogy állandó kísérőszelleme *Dürer* korában festő volt. Meg is mutatja azt a két képet, amelyet kísérőszelleme útmutatása alapján, tehát szinte helyette festett. Azután rámutat egy képre, amely keleties öltözetű leányt ábrázol.

— Ez több ezer évvel ezelőtt a Mithras-kultusz papnője volt, *szelleme állandóan itt van.* Azok, akiknek érzékenységük megfelelő, *azonnal meg is látják.* — A kályha felé mutat: — *Ott szokott állni a kályha mellett.* A multkor eljön hozzám *két kofaasszony*, hogy egyre szellemeket látnak és falujukban már tarthatatlan a helyzetük. Mikor belépnek és körülnéznek, *azonnal meglátták a szellemet és köszöntötték.*

A falon vöröses tónusú kép Szvetenéy-szellemét ábrázolja. Szakállas arc.

— *Néha olyan erővel üt meg*, — magyarázza Szvetenéy báró — *hogy szinte megbénul a vállam és napokig érzem.*

Stopperórával mérik a születés időpontját

Azután az asztrológiáról beszélgetünk és a báró elmondja, hogy manapság már szinte tökéletes pontossággal ki tudja dolgozni bárki, sőt *bármi* horoszkópját. Például *egy hajóét is*, ha születése pillanatát — mikor először éri a vizet — pontosan följegyzik. Ugyanígy *országok horoszkópját is föl lehet állítani.* Nagyon fontos azonban, hogy a születés időpontját precízen állapítsák meg, mert minden négy percben annyira megváltozik a bolygók konstellációja, hogy többé már nem érvényes. Érdekes eseteket mesél el, mikor a horoszkóp adataiban bizonyos eltérések mutatkoztak s gondos utánaszámítás kiderítette, hogy a születés időpontját állapították meg. Elmondja, hogy sokszor *stopperórával mérik a születés pontos idejét.*

— Az új bolygó, a *Plutó* — kérdezzük — szerepel már a horoszkóp számításában?

— Hogyne, — válaszol — csakhogy olyan távol van, hogy hatása ennek megfelelőleg *szinte elenyésző.* Épúgy, mint *a Neptun, a Plutó is csak az idegrendszerre hat.*

Megtudjuk, hogy csak *minden 25.000 évben ismétlődik meg a csillagok konstellációja.* Megtudjuk, hogy a *Szaturnusz a tüdőre hat.*

— Ön előre ki tudja számítani valakinek a *halálát*? Kiszámította-e a *saját halálát*? — kérdezzük.

— Nem, — felel báró Szvetenéy — ki tudnám számítani, *de nem számítom ki.* Elég azt tudnom, hogy a következő néhány esztendőben sok baj ér.

Napoleon Mussoliniban reinkarnálódott

Nagy államférfiak horoszkópjáról kérdezzük.

— Sokan azt állítják, hogy spiritiszta szeanszokon látták Napoleon szellemét. Ez nem lehet, — mondja — egyszerűen azért nem, mert *Napoleon Mussoliniban reinkarnálódott. Napoleon: Mussolini.*

Ezután megkérjük, *készítse el Magyarország horoszkópját:* Ime:

„Magyarország horoszkópja"

»Még nem értek véget azok az események, amelyek *Magyarországot a háborús veszedelem közvetlen közelébe sodorják.* A nagyhatalmak: Olaszország, Franciaország és Anglia azonban *biztosítják a békét. Magyar-jugoszláv határkiigazítás valószínű.*«

»A Nyilas jegyében született Magyarországgal szemben a trianoni Magyarország a Rák jegyében született és minthogy születésének időpontja asztrológiai szempontból bizonytalan, pontos horoszkópját felállítani nehéz. Ennek ellenére egyet és mást határozottan meg lehet mondani *a jelenlegi kormány jövőjéről.* A nap progresszivitásából *Lengyelországgal és Ausztriával való szükebb kapcsolatra lehet következtetni, valamint az Olaszországgal való barátságos viszony tartósságára.*«

„Jupiter kedvező befolyást gyakorol a gazdasági életre"

»1935 elején a kormánynak *súlyos nehézségekkel kell megküzdenie*, ami a progresszív Hold és Uranus oppozíciójából következik. Az ország néhány kiválóságának egészségét bizonyos konstellációk szerint veszély fenyegeti. A belügyminisztérium hatáskörében *váratlan problémák merülnek fel*, főleg februártól májusig, amikor a Mars a Mérleg-ben fordul meg, továbbá július második felétől augusztus közepéig. Az év első és harmadik negyedében *a Jupiter igen kedvező befolyást gyakorol a gazdasági életre. A Szaturnusz különösen nyáron nem kedvez a pénzügyi helyzetnek, de 1935-ben a krízis kulminációján túljut az ország.*«

»*A kormány szempontjából kritikus időpontok:* február negyedik hete, március eleje és vége, április második fele, május közepe, június vége, július harmadik hete, augusztus 10—14-ike, szeptember közepe és utolsó napja, október első napjai és utolsó tíz napja, november közepe, december első hete.«

»Az általában kitűnően dolgozó *nizzai asztrológiai intézet* szerint Jugoszlávia és Magyarország, valamint Csehszlovákia és Lengyelország között *további nehézségek várhatók.* Az angol királyi családban *gyászeset történik és MacDonald újra megbetegszik.* Németországban helyettes kancellárt neveznek ki, egy nácivezér *tragikus módon szerencsétlenül jár* (repülőgép), Olaszországban nagy földrengés lesz és vulkánkitörés. Általában az 1935-ös év Olaszország számára *kevésbé kedvező.* Franciaországban súlyos belpolitikai zavarok után fiktíve leszállítják az adókat.«

Báró Szvetenéy még hozzáteszi, hogy okkult úton úgy értesül, hogy jugoszláv kormánykörökben *zavar fog uralkodni*, Prágában pedig *súlyos zavargások lesznek.*

1934 és 1938 között háború lesz

Silbiger Boriska pesszimista. Iratokkal megrakott íróasztala mögött beszél. Megmutatja albumait, amelyekben a legismertebb magyar és külföldi arisztokraták, pénzemberek, művészek nyilatkoznak bámulattal jóslatainak teljesüléséről. Elmondja, *hogyan jósolta meg Endresz szerencsétlenségét, hogy mondta meg már egy évvel ezelőtt a jugoszláv király halálát.*

— *Hitler* különös missziót teljesít — magyarázza — s nem annyira közvetlen hatásában, mint *működésének ellenhatásaiban nagy szolgálatot tett az emberiségnek. Mussolinit tartom a kor legnagyobb emberének* és ő is fog dominálni az európai történelemben hosszú ideig. Egyesek azt állítják, hogy Napoleon, sőt: hogy Napoleon reinkarnációja. Én *sokkal nagyobb embernek tartom, mint Napoleont*, aki a véletlen segítsége nélkül *középszerű korzikai ügyvéd maradt volna.* Mussolini missziója *feltámasztani a régi Róma hatalmát.*

— *Meg vagyok győződve róla, hogy háború lesz* — folytatja kérdésünkre — és ez a háború tulajdonképpen folytatása a világháborúnak. *Én már évekkel ezelőtt megjósoltam, hogy 1934 és 1938 között folytatódik a világháború.* Ezt a háborút olyan nép kezdi meg, *amely cirill betűkkel ír: Jugoszlávia vagy Oroszország.* Valószínűbb, hogy Oroszországból indul ki. Magyarországot ez a háború *kevéssé fogja érinteni*, legföljebb eredményeiben. *Az új háború győztes állama Olaszország lesz.* Tekintve Magyarország olasz kapcsolatait, a háború után *visszakapunk az elcsatolt területekből.* Tengerpartunk és 63 vármegyénk ugyan nem lesz, de sok területet visszakapunk. A háborúnak természetes következménye lesz az óriási inség, amelynek következtében csak a készáruknak lesz tényleges értékük és természetesen az eredendő ősértéknek, a termőföldnek.

Silbiger Boriska még sok apró, nem politikai természetű eseményt jósol. Hangja meglepően biztos. Magyarázza, hogy milyen biztonsággal érzi meg előre az eseményeket, elmondja, hány esetben érezte meg csalhatatlanul, mi fog történni, leveleket, fényképeket mutat, amelyekkel hálás és csodálkozó kliensei igazolják ösztönét.

Kinek van igaza? Nem firtatjuk. Nem vagyunk fölényesek, hogy mi érvekkel állítunk és józanul gondolkozunk. Ha egy rosszakaratú ember statisztikát akarna csinálni, hogy hány ösztönre, okkult értesülésre, horoszkópra, egyébre alapított jóslat vált be és hány agyafúrt érveléssel támogatott politikai jövendölés, egyáltalában nem biztos, melyik fél javára dönt a statisztika.

J. A.

teket látom, de látom magát a szerzőt, magát Wagner Richárdot mint egy árnyat a mű fölött, magát a szerzőt az egész életével mint egy regénnyel, ami a színpadról s a zenekarból úgyszólván kisugárzik felém s betölti a lelkemet nemes és érdekes reflexiókkal. A zene, a jó zene, majdnem mindig egy tanulság is. Minden hang alján van egy sóhaj egy titokból.

Ezeket mondta Rábirja János, a földszinten, az utolsó sorban. Holott ezektől a szép dolgoktól amiket mondott, akár az első sorban ülhetett volna. Akár a zenekarban ülhetett volna, amilyen kitűnő klarinétos volt.

— Igy vagyok, — folytatta rövid hallgatás után, — ezzel az »Álmos«-sal is. Nemcsak a szép magyaros stílust, magyaros ütemeket s hangcsoportokat hallom ki belőle, de magát ezt a kedves és rokonszenves Mosonyi Mihályt is látom zenehonfoglalási álmaival, vágyaival s törekvésével. Azzal a régi magyar életével a mult században, Pesten! Azt az egész szép régi kort látom úttörő iparkodásaival! Azt a szép régi Nemzeti Színházat a kék drapériákkal a Kerepesi úton, ahol ez időtájt boldog emlékezetű Paulay Ede és Tóth Imre a legszebb magyar jövő előkészítésén fáradoztak s átengedték kétszer hetenként dicső színpadjukat a magyar operáknak.

— Oh bizony! — sóhajtottam, — ez valóban szép kor volt, felejthetetlen kor! Magam is emlékszem boldog gyermekkoromból egy-egy »Bánkbán«-ra, vagy »Hunyadi László«-ra a régi Nemzeti Színházban, de sőt egy Wilt Máriára is a »Normá«-ban!

— Oh a »Norma« sóhajtott fel Rábirja János, mint egy régi szerelem emlékére.

— Magam is emlékszem Paulay Edére a szigorú pápaszemével, — folytattam, — s még inkább arra a vasenergiájú, törhetetlen s amellett oly jóságos Tóth Imrére, aki a színpad s színfalak világában olyan szakértő s olyan puritán volt, hogy ez talán soha nem is lesz többé! Paulay, Tóth Imre, Jászai és Erkel Ferenc, *ez* a nagy magyar mult a dráma s az opera egén a régi Nemzeti Színházban, a kék drapériákkal!

Es Mosonyit is hozzá kell számítani, — mondta klarinétos barátom zenei igazságérzetével. — Sőt Biharit s szegény Reményi Edét sem szabad elfelejteni, mert ha ezekhez hálátlan is a kor, mégis hozzájuk fűződnek s felőlük csengenek el hozzánk a multak magyar zenéinek úgyszólván hősi hangjai. Azonfelül volt hajdan egy fiatal zeneköltőnk: Sárosi, aki nagyon divatos és népszerű volt a maga idejében, romantikus dalműveivel. Ezeket még én hallottam, már a mai Operaházban, gyermekifjú koromban. Ódry Lehel, Árpád atyja, énekelte a maga tüneményes baritónján a Sárosi-operák főszerepét. Nagy művész volt, színjátszó nagy művész is, ami átszármazott, örökségképpen, a fiára. Boldog kor, mikor apák ilyen örökséget hagyhattak fiaikra!

— Boldog kor! — mondtam s majdnem sírtam, mert Rábirja János barátom is már nagyon elérzékenyedett.

De akkor, hirtelen felállott.

— Jaj, — mondta, — amíg itt elbeszélgetek veled, egy boldog korról, elfelejtem nőmet, született Katalányi Annát, aki nyilván már vár künn a foyerben, hogy a második felvonásra felváltson a helyemen. A harmadikra, valószínüleg, Biri leányom jön be. Mert így szoktuk ezt, igazságosan, a szebb operáknál.

— Nagyon helyes! — mondtam.

— No, Isten veled! — mondta s eltűnt az ajtóban.

Berendezkedik? Várja **ELEKTRA**
Csillárt akar?.. Várja **ELEKTRA**
Cserélni akar?.. Várja **ELEKTRA**
Ajándékot vesz? Várja **ELEKTRA**
CSILLÁRGYÁR VII, Dob ucca 42.
Kérjen képes árjegyzéket! Telefon: 42—6—77

Vegye szab **fürdőszoba** berendezési tárgyainkat és **jégszekrényeinket** gyári áron. **„Fregoli"** takarék fürdőasztal, önfütő ülőkádak, háttartányos klozetek vízvezeték nélkül is.
WIESEL VI. kerület, Vilmos császár út 52. — Telefon: 18-9-86.

Cipőt, hócipőt ajándékozzon **DóczíMór**
cipőáruházából, **RAKOCZI UT 10.** Egyes pár cipők félárban!

Használt és új **Kombinált Háló, Ebédlő, Úriszoba, Irodabútorok**
leszállított áron **UNIVERSÁLNÁL,** Wesselényi u. 8-9-10. Tel.: 37-8-42

Kárpitozott és egyéb **ülőbútorok, Bőrszékek,** angol **bőrbútorok,** teljes **lakberendezések** mérsékelt áron **Magyar Bőrszékipar,** V., Mérleg u. 4. Telefon: 81-0-56. Fizetési kedvezmény!

BŐRKABÁT a készítőtől
Sportmellények BŐR- ÉS SPORTRUHÁZAT József körút 14.

Valódi és saját készítményű magyar **perzsaszőnyeg** olcsó árakon. Összekötők 40 pengőtől.
SZAHAK AVENSIAN, IV., Eskü út 6. Tel.: 8-83-76

Minden asztalra valódi ezüstöt!
HENGER ANTAL
EZÜSTÁRUGYÁRA
IV, Dalmady u. 9. Tel. 895—73

Világhírű **ólomkristály** ajándék- és dísztárgyak rendkívüli választékban és minőségben nagyon olcsón kaphatók **Damjanich ucca 54 I. em. 6.** Címre ügyelni!

REDŐ J.
CELLULOID
ajtóvédő, fürdőszobaberendezés és minden egyéb celluloidáru. Budapest, VIII. kerület, Sarkány u. 5. Telefon: 34-4-90 és 41-2-73

TEKINTSE MEG
KOVÁCS BÚTORCSARNOK
ÜLLŐI ÚT 30 Modern és stílbutorok óriási választék, olcsó árak, fizetési kedvezmény. Vidékre ingyen csomagolás.
8 KIRAKATÁT.

Kombinált szobák rekamierek, fotelágyak legolcsóbban **GYŐRFFY** lakásberendezőnél, IV., Irányi ucca 15. (Belvárosi mozinál)

Gumiharisnya, hasfűző, sérvkötők méret szerint hygienikus gumiáruk betegápolási cikkek. **Weszely István és Társa, IV., Apponyi tér 1. szám**

KOTTASZEKRÉNYEK
rádióasztalok, könyvszekrények és egyéb irodai bútorok, használtak és újak olcsón Széchenyi u. 16 (sarok) Tel. 19-8-65

Kölcsönzök kvarclámpát, fényfürdőt, asthmabelégzőt, betegtoló kocsit stb.

KEMÉNY SÁNDOR
orvosi műszerész, VI. kerület, Teréz körút 50. sz. Tel.: 167—71

SZÉKELY JENŐ
PETOFI SÁNDOR UCCA 9
KARACSONYI OLCSÓ ÁRAI:

Szövet házikabát	P	**17.50**
Flanel pizsama Ia minőség	P	**7.80**
Horgolt ágykabát	P	**8.80**
Tisztaselyem nyakkendő sima színek	P	**1.90**
Pongyola Ia, meleg	P	**11.80**
Étkezőterítők 6-személyes	P	**11.80**
Gyapjú mackókészlet	P	**14.80**

Látcsövek, fotókészülékek szemüvegek és orrcsíptetők
Zeiss punktal és Ultrasin-üvegekkel, **Barometerek és hőmérők** a legjobb kivitelben
CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészeknél, Budapest, V. Kerület, Vörösmarty tér 1. (HÁAS PALOTA)

4+1-es EURÓPAVEVŐ
állomásmutatóval közép-hosszú hullámra, dinamikus hangszóróval, kp. **130.—** **Részletre is!**
SZIKSZOFON RÁKÓCZI ÚT 9

Bútorszövet, függönyszövet, divántakaró
továbbá saját telepünkön készült kéziszövésű
torontáli és kézzel csomózott **perzsaszőnyegek**
GASSNER BUDAPEST, VI. KERÜLET, **TERÉZ KÖRÚT 19**

ÖN JÓL JÁR, HA CIPŐT SUGÁR
Női és férfi strapa és luxus-cipő ..... P **8,50**
Sport-, túra- és vadász-cipő ..... P **12.50**
-nál vásárol
V., Berlini tér 4

Szüts János, ötvös. 1815-ben avatták mes-
terré Pinkaszombaton.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh.
Bpest, 1919. 93. l.

M. D. K.

SZÜTS János könyvkölő

Szül. Ns. Bik (Borsod m.)

1809-ben szerepel neve Sárospatakon.

B. Korokmay Éva: Könyvkötészet Sárospatakon 164. l.

Művért. 1953. 1-2. sz.

Szüts Jenő

épitész

l.

Váljubal

35 j. l.

Szüts János, festő

1816-ban festett egészalakos Bocskai művét bizonyára ismerte és másolta Kis András, kismarja festője. (említve):

Sz. Kürti Katalin: Kis András, kismarja piktora.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. máj. 23.

Szüts Jenő
építész

Elektr.
Szefeltlex 1058. l.

T. 5111.

lt fölkelő lábhoz eresztett puskáját
bal kezével fogja. A háttér hegyes

llice de la Comte de Hauenstein située au
noire.

fschafft Hauenstein am Schwarzwald

z.

echt excud. A. V.

1.6 : 19.8 cm.

-98
5.

Szütts Jenő

Szütts Jenő okl. mérnök és építőmester, építési vállal., IV. Muzeum-krt 41
185-058

Bptávb 1940 szept.

Szüts JJenö,ép.mester MDK

Kivitelzte a Rainer Károly ép.által tervezett "Turán-udvar" társasházat.

Homlokzat. Kép 16.1.
Alaprajz. Kép 17.1.

Magyar Épitömüvészet. 1936.1.sz. 16,17.1.

MDK.

Szüts Lajos
nyomdász

1843 ban Beimel nyomdában fanul. 1847 ben zabadul. 1848-ban honvéd lesz több ütközetben vesz részt. Komárom védelmétez rendelik. A kapitulació után mint fűzér tizédes szabadságolják. Ismét szedő Stecke-nastnál 1860. ig. Majd zinész lesz Kolozsváron. Visszatér a nyomdaszátlog. Kitünő szedője a Franklin nyomdának

—: Szüts Lajos jubileuma. Grafikai Sz. 1894 évf 6 g 95 l.

SZÜTS LÁSZLÓ,lakatosmester

A miskolci ref.templom Kossuth utcai vasajtaját készítette 1808-ban.Miskolci mester volt. 74.old.

MARJALAKI KISS LAJOS: Miskolci épitkezési adatok a 18.szazadból 74.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTO MUZEUM KÖZLEMÉNYEI,1958.jún. Miskolc

mdk

Szűts László lakatosmester

Készítette a ref. templom mai nevén Kossuth utcai felőli vasajtót

ifj Horváth Béla Miskolc

1962 Brest 262 l

17. jegyzet

SZÜTS LÁSZLÓ
lakatosmester

a miskolci ref. templomvan a Kossuth Lajos utcai vasa
tó készitője 1809.

ifj. Horváth Béla-Marjalaki Kiss L.-Valentiny K.:
Miskolc, 1962. 40. 262.11

Szüts László, miskolci labratos MDK

A miskolci új ref. templom Czikó, mai nevén kossuth utca felöli vasajtaját készítette 1809-ben 700 forintért 75. old

Marjalaki Kiss Lajos: Miskolci épitkezési adatok a 18.századból. 74.o.

A Miskolci Herman Ottó Múz.Közleményei.1956.jún.
Borsodmegyei Nyomdaipari Váll.Miskolc

Szüts Mihály,szabó

Győrben polgárjo-got nyert:1759.dec.19.Nagycenkről jött.kath.Taksa 24 Ft./Album Neo-Civium 1743-1838/. 100.o

Lengyel Alfréd: Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben. 97.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Asztalos Szüts

Mihály

ács

1797. Tisztaberek

Bal Hel 131. l

45. l.

95
19
2.85

Asztalos Szűts Mihály

asztalos l.

Szűts Mihály alatt

Balogh fatornyok

47. l.

48. Ereklyemuz.

sült rövid haja, bajusza és hegyes szaszeme barna. Ingének gallérja lehajtott, atillája fekete, prémes mentéjének lánc-

cm.
czi emlékek muzeumából (107/95. No. 65).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

662

Szüts Mihály,

Asztalos

ácsm, antalos

XVIII. sz

Laid

Baloghfatornyok

155. l.

Keglevich Zsigmond, Kaprończai Kapitány,
arczk. III. 35.

Asztalos Szüts Mihály

templomépítő ács

Szatmár megyeben

Domfaép 11. l.

Szüts Miklós

Részt vett a „Nyári tárlaton".

Losonci Miklós: Nyári tárlat.
Új Tükör, 1978. szeptember 17 – 4. lap.

Szűts Miklós

Kiállít a váci Művelődési Központ
Nyári Tárlatán
(cikk: "Helényi Tibor grafikus művész"
címszó alatt.)

Nyári Tárlat, Vác, Művelődési Központ
c. cikk Losonci Miklóstól
Új Tükör 1978. IX. 17

Szüts Miklós, grafikus

a Magyar Nemzeti Galériában jövő hó végéig látható a Fiatalok Stúdiójának jubileumi kiállítása. Szüts Miklós szódliqueten él, műve szerepel a tárlaton.

Lasonci Miklós: a Fiatalok Stúdiójának jubileumi

Pest Megyei Hírlap, 1948. dec. 6.

Szüts Miklós festőművész

Bartl József, Lux Antal és Misch Ádám a Pécsi Galériában március 26.-ig,
Maurer Dóra a karcagi Déryné Művelődési Központban március 18.-ig /Rajzolás kamerával c./
Szatmári Béla a debreceni Technika Házában március 16.-ig, Gellér B. István a pécsi Ifjuságí Házban március 15.-ig,
Szüts Miklós a váci Madách Művelődési Központban március 15.-ig,
Agotha Margit és Rékassy Csaba a Magyar Épitőművészek Szövetségében március 13.-tól,
Kereszty Kornél a Fővárosi Művelődési Házban márc. 11.-ig /bio-art kiállitás/
Horváth Gábor a Csepel Galériában március 11.-ig mutatja be müveit fent nevezett kiállitótermekben. Élet és Irodalom, Bp. 1979. márc. 1o. XXIII. évf. 1o. sz. 8. lap.

Szüts Miklós festőművész

a Művészeti alap tárlatot rendezett a Műcsarnokban, az 1948-as vásárlásokból. A művész műve szerepel e tárlaton, mely jan. 14-ig látható.

Losonci Miklós: Pest Megyei alkotás a Művészeti alap tárlatán.

Pest Megyei Hírlap, 1949. jan. 10.

Szüts Miklós, festő- és grafikusművész

A szépségnek több csúcsa van. Sikeres hódításra csak azonos, hasonló szemléletű csoportexpedíció vállalkozhat. A Szödligeten alkotó Szüts Miklós és Váli Dezső szemléletükben rokonok.

Losonci Miklós: alap, nyitány és befejezés.
Pest Megyei Hírlap, 1980. ápr. 26.

Szüts Miklós, Aestő

Kiállítási Kalendárium, vidéken:

A művész kiállítását Vácon rendezik meg

Szocialista Művészetért, 1979. ápr. 4.

Szűcs Miklós festő- és grafikusművésznek

Jubileumához érkezett a salgótarjáni tavaszi tárlat, 1980. ápr.-ban tíznapos körút megrendezésre. – A nonfiguratív-hangulati festészet eredményeit ezen a kiállításon Vaál Dezső, Szűcs Miklós és Tapor András – a festészeti díjas – művei testesítik meg.

Krumák Emese: A salgótarjáni tavaszi tárlatról. Napjaink, 1980. 6. 39. old.

Szűts Miklós „festő- és grafikusművész"

a Szentendrei Múzeumban látható júl. hó végéig a „Pest megyei tárlat 1980"c. kiállítás, melyen szerepel a művész alkotása.

Losonci Miklós: Pest megyei tárlat, 1980.
Pest Megyei Hírlap, 1980. júl. 2.

Szűts Miklós

Szűts Miklós grafikusművész kiállítása a Stúdió Galériában nyílt.

-----:Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. február - 48. oldal.

Szűts Miklós

Szűts Miklós monumentalitásra kényszeríti a linómetszetet. Kompozíciójú finom felületképző elemek bukkanak fel.

H. Gy.: Szűts Miklós linómetszetei.
Tükör, 1977. február 13–41. oldal.

Szűts Miklós

A grafikusok legifjabb nemzedé-
kéhez tartozik Szűts Miklós, aki
a Studio Galeriában műtatta be
művit.

H. Gy.: Szűts Miklós kiúsnutszétei.
Tükör, 1977. február 13-41. oldal.

Szüts Miklós

Aknay János festőművész kiállitása az örkényi Művelődési Házban január 31.-ig

Id. Benedek Jenő festőművész kiállitása a Csók István Galériában február 10.-ig tart nyitva.

Szüts Miklós grafikusművész kiállitását február 2.-án nyitják meg, - közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 29.
XXI. évf. 5. sz. 8. lap.

Szűts Miklós, grafikus

L.: Tassy Béla

—: fiatal grafikusok ---- 8.

---- Bp. 1976. aug. 17.

Nemzeti Galéria

Szüts Miklós, grafikus

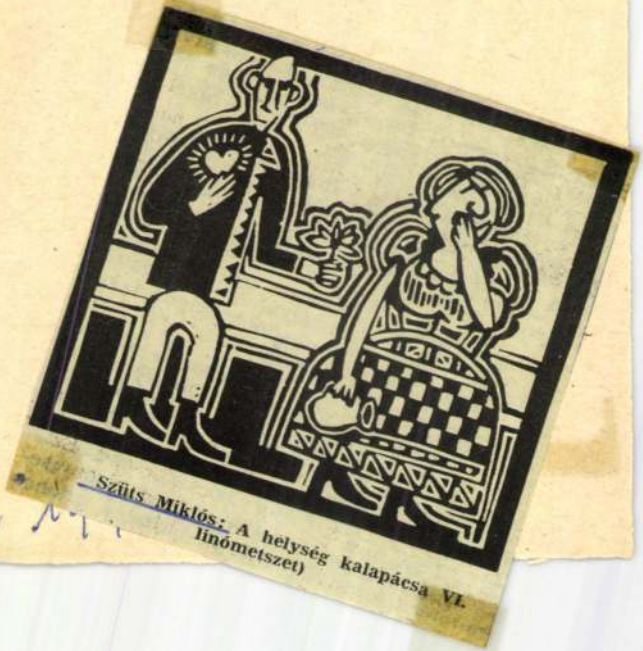

Szüts Miklós: A helység kalapácsa VI. linómetszet)

Napló (Vetaprém), N...

ő u.
tőt keresek
a. Megbízható
veszprémi hirdető-

Szüts Miklós grafikus

A miskolci grafikai kiállítás, mely több Pest m.-i képzőművész alkotásait tartalmazza jan. 4.-ig látható. – A művész a sci-fi világának határszéleit vizsgálja fegyelmezett vonalvezetéssel,

Sasonci Miklós: A VIII. országos grafikai biennálé.

Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 23.

Szüts Miklós

"Part" cimmel vizmelleti tájképet ábrázol a müvész rajza, melyet a cimlapon hoz a lap.

Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 26.
XIX. évf. 17. sz. cimlap.

Szüts Miklós

A Stúdió Galériában Szüts Miklós grafikáinak bemutatását Szüts Miklós.

H. Gy.: Szüts Miklós linómetszetei.
Tükör, 1977. február 13–41. lap.

Szűts Miklós

Dunapart I., repr.

Stúdió '74.

Szüts Miklós, grafikus

Huszadszor nyílt meg a Vásárhelyi Őrzi Tárlat, melyen szerepelnek művei.

Horváth György: Őrzi tárlat Vásárhelyen, Magyar Nemzet, 1973. okt. 28.

Szűts Miklós

grafikái szerepelnek a XX. Vásárhelyi Őszi Tárlaton a Hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban

Magyar Nemzet 1973 október 28
11. old.

Szűts Miklós

1. Séta a Duna-parton
színes litho 50×50

2. Tollaslabda játék színes litho
50×50

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

SZŰTS MIKLÓS

ÚJ MŰVÉSZET

2000/júl.

P-9765

43.o.

1118

SZŰTS MIKLÓS

ÚJ MŰVÉSZET

1998/máj.

P - 9396

33.0.

A civil urak ezuttal is pápábbal
adásokat egyébként már a jövő h
ben is, ahol olyan türelmetlene
erősités hire előtt kinyoma
ténet nagy hiány volt nekik, edd

Feleségemen az operációt p
ban az eddigi hirek szerint jól
pártfogását is hálás szivvel kö
nemkülönben a Tóth István h. el
segély kérvényének jóindulatu é

Ugy értesültem, hogy Főtis
nagyon szeretném, ha körülménye
szóval is kifejezhetném köszöne

SZŰTS MIKLÓS

Új művészet

1999/JÚL.

2.0.

zetési felhivást kibocsátani s az
majd alispán ur mond. Ravasz is
itt tesz valamit. - Gizikám 2 1/2
vittük vizsgálatra. Az eredmény:
ze, ebben benne van az is, hogy nem
idnie kell kinn az udvaron. Elnövi,
lig ne jöjjön még egy komoly fer-
egész nyáron itthon poshadtam. Fé-
sem is: 6.5 q buza, 2.5 q zab.
vagy egészségeddel ? Kézcsókomat

Szűts Miklós

1514 (III) repr.

Studio '73 Ernst Museum

Szűts Miklós

1. Zalai Tájkép Lido 28x17

2. 1514 I–IV. akvatinta 15x15

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Szűts Miklós

Tollaslabda játék rep.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Sütts Miklós

Folyópart II. tus 31×22

—"— III. —"— 29×19,5

20 Vasarhelyi Ősz Tárlat

Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Szűts Miklós

Folyópart IV. tus 30×20

20 Vasárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

M.D.K.

Szüts Miklós

"Fa" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. nov. 22.
XIII. évf. 47. sz. 12. lap

Szüts Miklós
festő - grafikus

M.D.V

"Piac"

Élet és Irodalom, 1967. dec. 8. - 7 kép.

MDK

Szüts Miklós, grafikus

Bemutatója életéről, tanulmányairól, terveiről.

Rajzok: Repr.

Főiskolások galériája

— : Szüts Miklós

M. 12.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 15.

SZÜTS Miklós

P.SZÜCS Julianna: Három elő- és egy utóérzet :
Ki ne maradjon: január. = Népszabdság, XLIX.évf. 18. sz.
1991 január 22. 9. p.

Bp., Vigadó Galéria, Szüts Miklós festő kiáll.,1991

Szüts Miklós, festő- és grafikusművész

A huszadik ez a mostani szegedi nyári tárlat a Horváth Mihály utcai képtárban. Szüts Miklós „Egérrágta emlék" c. 90 x 136 cm-s vászoncsíkkal körberagasztott, szürke képmezőn átfutó okkeres falttal rendelkező képe szerepel. (említve)

Sass Ervin: Nyári tárlat szegeden.

Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1979. aug. 5.

Szűts Miklós

és Európai Iskola találata

Magyar Nemzet 1984. XI. 4.

Szűts Miklós

Ensópai Iskola

→ Anna Margit fm

Művészet 1985/4/55

Szüts Miklós, festő-grafikusművész

A váci nyári tárlaton Orvos András és Szüts Miklós is a kiállítás fontos tartozéka, bár az igazsághoz tartozik: szokott értékeikkel jelentkeznek, ezúttal nem okoztak meglepetést.

Losonci Miklós: Hagyományőrző bemutatkozás.
Pest Megyei Hírlap, 1981. szept. 2.

Szüts Miklós, festőművész

Mindig esemény ez a hagyományos nyári tárlat, melyen a városnak és környékének művészei mutatják be új alkotásaikat.

Szüts Miklós és Orvos András jelenleg elért eredményeit mélyíti, kevés meglepetést keltve.

Losonczi Miklós: Váci nyári tárlat.
Tükör, 1981. szept. 6.

Szűts Miklós

Kiállítás szentendrén

Magyar Nemzet 1984. VI. 26.

Szüts Miklós

festőművén (szödligeti)

Vicillitás a Műrévéti Alap vásárlásainak anyagából.

Pest Megyei Hírlap
1980 jan. 19

Losonci Miklós
ciNe

Szüts Miklós, festő

L: Banga Ferenc

—: Fiatal képzőművészek Tárlata ... 8.

Vérszabadság, Bp. 1981 aug 7

Szűts Miklós

festőművén

Kiállítása Dunaújvárosban az Uitz
teremben

Dunaújvárosi Hírlap
1981 jan. 12

Szűts Miklós,

grafikusművész

„Nevvéa kéjel" c. ciklusa a miskolci, tiszedik grafikai biennálén.

Wagner István

ciklus

Magyar Hírlap

1979 dec. 20.

Szűts Miklós

Grafikusművész

Műve Péczett, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításán.

Dunántúli Napló
1979 dec 16

Vörösi Tál
cikke

Szüts Miklós, festő-grafikusművész

Jó gazdának bizonyult a Művészeti Alap tavaly, jól válogatott az év képzőművészeti termésé-ből. – A váci oldal alkotói közül szerepelt művével Szüts Miklós. – A Műcsarnokban látható tárlat febr. 11.-ig látogatható.

Losonci Miklós: Köbe, brownba álmodott élet.
Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Szüts Miklós, festő

L: Bakos Ildikó

– : Kis

8

Népszabadság, Bp. 1981 jan. 17

Szüts Miklós, [ ]

L. Váli Dersö

P. Szüts J.: B.E. itt nem járt soha 7.

Nepszabadság Bp. 1981 febr. 20.

Szűts Miklós

Méltatói.

Hegyi Lóránd: Megjegyzések a Stúdió 1980-hoz
Művészet, 1981. február – 46. lap.

Szüts Miklós

A művész a kiállítás legjobb művészeti köze sorolhato

Hegyi Loránd: Megjegyzések a Studió 1980-as...
Művészet, 1981. február – 46. lap.

Szűts Miklós

Müvei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálé kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban -

Szüts Miklós

Czeglédi Julia, Erdei Irma, Honfi Katalin és Kelemen Katalin textiltervezők kiállitása a nyiregyházi Művelődési Központban márc. 2.-ig,
Antal András és Szöllősi Mária iparművészek kiállitása a balassagyarmati Horváth Endre Galériában febr. 29.-ig,
Örsi Imre naiv művész emlékkiállitása a Karcagi Galériában febr. 24.-ig tekinthető meg.
Kóródi Gabriella az angyalföldi József Attila Művelődési Házban március 10.-ig, Kelemen Károly a miskolci Molnár Béla Ifjuségi Házban márc. 6.-ig, Váczy J. Tamás az Ikarus Galériában márc. 4.-ig, Szüts Miklós a Studió Galériában február 24.-ig, Budahelyi Tibor, Huber András és Pantl Mihály a Csepel Művek Munkásotthonában február 29.-ig mutatja be alkotásait, -közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp.1980. febr.16. XXIV. évf. 7. sz. 8. lap.

Kuts Miklós

Menyhárt László: Kilóg a lóláb
Rajzbiennálé Salpótarjánban

Palóctöld, 1985/2

Szüts Miklós

P. Kücs Juliánna: Szülőbözi nép
Két művész az Ernst múzeumban

Népszabadság, 1987. V. 13

Szűts Miklós

KEDD, 1985. DECEMBER 24. NÉPSZAVA

Szűts Miklós
MESE

nem a kronológia játszik főszerepet, nem is a jó és a rossz keveredik össze ezekben az emlékskatulyákban, hanem fragmentumok, tehát olyan törmelékek, amelyek mint a mozaikképek rendeződnek egységes egésszé, szinte sohasem az emlékezők akarata szerint.

A látszólag nem összefüggő emlékek különös rendszerben kerülhetnek egymás mellé, s amiket összetarto-

óra vastag lánca, amivel szórakozottan és utánozhatatlanul tudott játszani.

Ne soroljuk végig mindazt, amit a pillanatnyi emlékezés felidézett és az emlékezet tág börtönéből kiszabadult, mert az emlékezet törvénye, hogy egyre tágul és asszociációs készsége folytán megszámlálhatatlan kincsre talál.

Tóth Kázmér professzor fia születésének évében 1920-ban bukkant rá egy

Szűts Miklós

XXV. Nyári Tárlat Szegeden.

Szeged, 1986. VIII. 19.

Szűts Miklós festőm

emlék

→ Dienes Gáborban

MŰVÉSZET 1985/11-12/42

SZÜTS Miklós

Bakonyvári M. Ágnes: A végtelen és örökkévaló csendje. = Új Művészet, 1998, 5. 33-34. ill

4. Bálint Aladár: Kmetty János

5. Benesch, Otto: A Szépművésze
W. (Wilde János?)] 7. 251-264.

6. Csányi Károly: Egy magyar sző

7. Csányi Károly: Hann Sebestyén
ill.

8. Éber László: Van Gogh tragiku

9. Éber László: Erdélyi festett

10. Éber László: A középkori iko

11. Éber László: Courbet és Prou

12. Elek Artúr: Schönbauer Henri

13. Elek Artúr: Reneszánsz-érmek

14. Fülep Lajos: Művészet és vil

15. Fülep Lajos: Művészet és vil
41-46.

16. Fülep Lajos: Művészet és vil
75-91.

17. Kállai Ernő: A mai művészet k

SZÜTS MIKLÓS

K. M.: „Az ajtó mögött vérebek"
: interjú Szüts Miklóssal.
= Mozgó Világ, 1990. 11. 16. évf
105-117. p. ill

[lehet, kapván]

SZÜTS MIKLÓS

említve

Lossonci Miklós:Váci nyári tárlat.Vác,Görög templom
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/36.sz.4.o.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek meg

3. A dijazás számitásánál alapulvett mu

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes en

A kifizetésre kerülő dijból progressziv j levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

SZÜTS MIKLÓS

közös kiállitás Bakos Ildikóval, ld.ott

Erdész László:B.I. és Sz.M.kiállitása.Dunaujváros, Uitz Terem
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/7.sz.3-4.o.

SZÜTS MIKLÓS
91 5. 57

Új Művészet

SZÜTS Miklós

Allegró, 1990, o.v. 15ox2oo - 91.5. 57

Új Művészet

VIGADÓ GALÉRIA

A Vigadó Galéria meghívja

Szüts Miklós

festőművész
kiállításának megnyitására
1991 január 10-én, csütörtökön 17 órára.

A kiállítást megnyitja:

Závada Pál

Budapest, V. Vigadó tér 2.

SZÜTS MIKLÓS

BAKONYVÁRI M. Ágnes: A váci képzőművészeti csoport.
Váci Könyvek, 3. (1987) 201, 202, 203

down the Shift key while resizing an image if you original height-to-width ratio of the Genigraphics in Figure 6-4.

oth location and aspect ratio

an image from its center, maintaining its original location arger or smaller. This saves you time because you don't need aphic after it has been resized.

both the Shift key and the Option key (Shift-Option) if g Macintosh PowerPoint.

n both the Shift key and the Ctrl key (Shift-Ctrl) if g Windows PowerPoint.

ges

es trimming a portion of an imported image—from the top, Cropping eliminates extraneous detail at the edges of an im- so changes the shape of the image.

SZŰTS MIKLÓS

(bán): Koranyári képek: Tárlatok Szentendrén
= MN 1984. 148. június 26. 6

Szentendrei Képtár, Hosvai Vargas István
Művésztelepi Galéria, Németh József
Műhely Galéria, Szűts Miklós
Vajda Studió, Krizbai Alex, Szörtsey Gábor
Jovánovics György

echnology' mean? (page 2)
o we have that the Romans did
e 3)
ms as you can which we today
Romans.
get rid of his mother? (page 4)
o you think this shows Nero to

2: BORROWERS OR INV

The fact that Roman civilisation was based on l
cities meant that many of their problems wer
nected with building. The Romans invented ve
themselves. They borrowed nearly all their idea
the Greeks, the Etruscans (of Central Italy)
Carthaginians (of North Africa). But the Roman
successful in technology because they were g
adopting foreign ideas and at applying these i

Szüts Sándor

festő, szül. 1887 Czecze (Kom. Fejér). A képzőművészeti főiskolán Ballónál, Ferenczynél és Olgyainál tanult, azután Münchenben képezte magát. 1910-ben Székesfehérvár kollektív kiállítást rendezett.

Krück II. 601. l.

~~Ásatás, csókai~~ ~~II. 206.~~ ~~V. 188~~

1939(?) től Vezsenyben (Szolnok m.) élt. Bpesten halt meg 1943-ban. Vezsenyben temettek.

— ~~eger megei V 186.~~

Szűts Sándor, czecsei

Olvadás c. képe regr.

Képzőművészet

1930. 30. sz.

T. 6278.

ákkal és köröndökkel megerősi-
lött a mecset tornya uralkodik,
nak. [illegible]
lül:

TZ.

. Turckische Haubt Kirche és be-
estung.

m.
ibung Königreichs Ungarn, Frankfurt

MDK

czeczei Szüts Sándor

Olvadás, repr.

Képzőművészet 1930. 30. sz. 121.l.

MDK

ezeczei Szüts Sándor, festőm.

"Havas ut", Repr. 7.1.

/A Föv.vette meg.
23 éve kiállitója a Mücsarnoknak. Bejárta Hollandiát, Német- és Olaszországot.
" Alföldi tájak"
" Tisza" - Kedvenc témája a tájkép. Nemrég az Alföldet járta be. - Készül gyüjt.kiállitásra.

Szász Károly- Müteremlátogatás.
Müf ész-Elet. 1933. 16-21.sz. Com1. 9.1. és 10.1

czeczei Szüts Sándor,

is nivósan szerepel.

Chroniqueur:
Mücsarnok. -Téli tárlat.
Képzömüvészet. IV.évf. 26.sz. 28.1.

MDK

czeczei Szüts Sándor, festőm.

A lent jelzett folyóiratban közzétett reprodukció/ ill.cr/:

Olvadás. 121.1.

Képzőművészet. 1960. május. IV.évf. 30.sz.

MDK

czeczei Szüts Sándor festő

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 7. l.

Süts Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Szüts Sándor

Műcsarnok téli tárlatán téli impressziói szerepeltek.

M.929. XII.22.

Szüts Sándor
festőmüvész

Mücsarnok Téli Kiállitása - képével szerepel.
Koratavaszi impresszió.

8 órai Ujság 1931.XII.20.

Szűts Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

B. H. 1931. IV. 26.

Szüts Sándor

Tájképekkel nevezpel a Kép. mův. Társulat tavaszi tárlatán a hűvsárnoktan

Nagyország 1925 V. 16

czeczei Szüts Sándor MDK

Téli napsütés, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

MDK

czeczei Szüts Sándor, festőm.

427. Őszi napsugár. Olf.

428. Alföldi táj.

MTárs. 1927. Őszi kiáll. Kat. 18.1.

Szüts Sándor csecsei MDK

Május, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Cs. Szüts Sándor

MDK

Tabáni udvar

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Cs. Szüts Sándor

MDK

Téli tájkép

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Cs. Szüts Sándor NDK

Téli tájkép, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Cs. Szüts Sándor

MDK

Tabáni udvar, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Szüts Sándor MDK

Lidói strand

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Szüts Sándor MDK

Tanulmány, monotypia

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Szüts Sándor MDK

Tavaszi táj, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Szüts Sándor MDK

Erdő széle, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Szüts Sándor MDK

Fagor ősszel , olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Szüts Sándor MDK

Hollandi táj, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Szüts Sándor MDK

Vihar előtt

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Szüts Sándor

Téli táj	toll r.
Tópart télen	" "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Majus. 20. l.

Szüts Sándor

MDK

Scheweningeni tengerpart

Műcsarnok 1926. Őszi kiállítás

czeczei Szüts Sándor

MDK

Régi udvarház, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

czeczei Szüts Sándor MDK

Olvadás, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

czeczei Szüts Sándor

Őszi táj, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

czeczei Szüts Sándor

MDK

A falu hó alatt, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

czeczei Szüts Sándor

MDK

Borus hangulat, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

MDK

cecei Szüts Sándor

Képzőművészet 1931. 41. sz. 144.l.

czeczei Szüts Sándor MDK

Lidói strand, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

czeczei Szüts Sándor MDK

Scheweningeni tengerpart, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállítás

Szüts Sándor czeczei MDK

Őszi napsugár

Alföldi táj

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

cecei Szüts Sándor MDK

Falu télen, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Czeczei Szüts Sándor

Vihar előtt, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 16 1.

Czeeczei Sziits Sándor

Balaton, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 16 1.

MDK

Szeczei Szüts Sándor
Falurészlet

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 24 l.

Szüts Sándor, szecesz

1920. május

kiáll. Nemzeti Szalonban

Téli táj, tollrajz 1500.—

Tájrészlet télen, tollrajz 1000.—

Hainberg b. n. V. 104.

Szüts Sándor

Munkarnok „Jertő" Bpest
1910. tav. kiáll. 397

Aradfalva h. n. X. 82.

Szüts Sándor, szecsei

festő, Zsolt u. 11. (Műcsarnok)
1930. tav. Kiáll. 48, 53, 66.

Sárosvármegyei Múzeum IX. 173.

Szüts Sándor, czeczei

festő Műcsarnok

1931. tav. tárl. 421

1931/32. téli tárl. 271, 322

1932/33. téli kiáll. 296.

Sz. Szüts Sándor

Ungarnsk. festö. Bpst
1924. tav. kiáll. 470, 473
1924. őszi kiáll. 357

Czeczei Szüts Sándor

1926. őszi kiáll. 385, 576
Zsolt utca 11

1926. téli kiáll. 299, 380, 391.
1927. tav. kiáll. 55, 541, 554.
1927. őszi kiáll. 427, 428
1929. tav. kiáll. 465.

Iskola - utca Miskolcon VI. 192

Czeczei Szűts Sándor

László Szűts Sándor alatt is.

OMKT.
1926. téli füzet

279, 380, 391. lt.

U.o.
1925. tav.
181, 199. l.

U.o.
1942. tav.

3850

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Trigyesvágás,	Kastély
Szepes vm,	külseje,

Szüts Sándor, czeczei

Havas út c. képe
repr.

Művész-Élet.
1934. 1–2. sz

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Szüts Sándor Czeczei
fenés

Műcs. Kiál., 1910 tól.
Pipics 121. l.

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Czeczei Szüts Sándor

festő

Szefelslex. 229. l.

Életr. arck

n. o. 1058. l.

eleveníti át az amúgy is mozgalmas, romantikus hangulatú tájképet. E litográfián ~~nem~~ nincs rajta Bielz jelzése, de ~~feltehető~~, (*) a körajz technikájának azonos modora valószínűvé teszi, hogy ez egyike nyomdája első ínűvészi termékeinek. (*) ...hitelesen nyomdájából kikerült Neuhauser rajzokkal való...) A dévai vár feltő [illegible] (1824.) már Neuhauser

Czeczei Szücs Sándor

Föv. képt:

Ködös árokpart, of

Sok árverési
csamok aukcion
szerepelt!

bizottságának.

Czeczei Szücs Sándor

Árverési Csarnok (aukció) kat.

32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
38 sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.
40. sz 1927 dec.
41. sz. 1928. febr.

~~Akademia, M. Trid. IX. 177~~

Czeczei Szüts Sándor

Bpest. Zsolt u. 1.

Mussarnok

1925. tav. Kiáll. 181, 199

Zólyom vármegye III. 210, 211, 212, 213, 214, 216, 218, 222, 223

SZÜTS SZABÓ SÁNDOR, festő

1975-ben soproni művészek körül Borbély Ferenc, Fejér Zoltán, Gáspárdy Sándor, Renner Kálmán, és Szabó Sándor // Szüts Szabó Sándor festményét, rajzát, illetve grafikáit állitották ki. 266.old

Gáspárdy Sándor: A soproni képzőművészeti élet alakulása 1944-ben és 1975-ben 266.old

Soproni Szemle, Helytört.folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron. 1976

M.D.T.

Szüts, varga (IM)

A veszprémi magyar ~~xxxxxxx~~ vargacéh vörösréz kannáján neve 1820-ból, mint ~~xxxxxx~~ Dékány. Veszprémi Bakony múz. Lsz. C-20. Függelék, 2. 193.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

MDK

Szüts Zoltán

Diosérő elismervényt nyert.

Nemz. Szal. 333.kiáll. -1925.márc.15-29.Ezt.

A Szinyei M.F.Társ. által díjazott művészek kiáll.-a.

MDK

Szüts Zoltán

Krisztus siratása, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

18. 1.

448

Szüts Zoltán,

Barackai

festőművérhallgató

meghalt 1926. szept. 21.

Képrőm. försk. évk

1925–27.

11. l.

Szüts Zoltán
Vén csavargó, festve

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének
kiáll. 1923. 6 l.

Szüts Zoltán
Krisztus siratása, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 18 l.

Szüts Zoltán
Vén csavargó, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 17 l.

MDK

Szüts Zoltán

Dicsérő elismerést nyert

N.Szal. 333. kiáll. Díjazott művészek. 1925. márc. 9 l.

Folyó szám	Kelet		Tárgy
	hó	nap	

Zárolás.

	Bevétel korona	Bevétel fill.	Kiadás korona	Kiadás fill.
reállitás ára m. évi majus hó				
korona, mult évi julius 19-én				
0 korona 70 fillér és mult évi				
74000 korona erejéig nyitott				
rona 89 fillér				
o hása.				
~~nadvány~~	1239	81		
	20000	--		
	9090	70		
tott hitelből				
	27488	89		
fahol 112 nyitva	12	--		
mezint.				

Rigler J. E. r.-t. 1904. VII. m. sz. 02793.

M.D.K.

Szüts Zoltán, tájrészfestő

sz. Egerben 1891. március 23-án, meghalt Budapesten 1926. szeptember 21-én.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 416. old.

MDK

Szüts Zoltán

Vén csavargó, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

17. 1.

MDK

Szüts Zoltán festőművész

Kőszeg városa 1925 nyarán hat művésznek ingyenes ellátást biztositott, gondoskodott műteremről és mindent elkövetett, hogy az egyelőre a nyár folyamán működő művésztelep állandó jelleget öltsön és tagjai ott végleg letelepedhessenek. Az összes szervezési munkát Szüts Zoltán és Janosa Lajos festőművészek végezték.

Magyar Művészet, 1925. 232.l.

Szüts Zoltán

Több kiállitásról számol be **Mátrai** Vilmos:
A Képzőmüvészeti Főiskola és a Müegyetem
A Nemzeti Szalonban, az Iparmüvészeti Iskola
és a Felső Épitő Ipariskola a saját épületében rendezte meg növendékei és tanárai kiállitását.
A Nemzeti Szalonban szereplő festők közül
emlitésre méltóak:
Rozgonyi László, Schwerák József, Goebel Jenő,
Szüts Zoltán, Biró Béla és Gál János,
A szobrászok közül:
Meister Endre és Schick Fanny komoly tehetségnek igérkeznek. Vörös Béla kuttervét nem találja jónak a kritika.
Mátrai Vilmos kritikájában szereplő teljes müvésznévsort lásd: Márton Ferenc nevénél.

Élet, Bp.1923. juli.1. XIV.évf. 13.sz. 309.lap.

Szüts Zsuzsa épitész

A Valóság c. lapban megjelent, -Batta Imre feltünést keltő-tanulmányáról, az IPARTERV székházában bemutatott munkájáról átfogó részletességgel ir Vadas József: "Rugalmas-e a tér?" c. kritikájában. Az Alkotó Ifjuság pályázatán részt vett fiatal épitészek kiállitásán szereplő müvek terveit is széleskörüen ismerteti: Reimholz Péter és Lázár Antal DOMUS Áruháza, Vajai Tamás Vasgyári Kórháza /Diósgyőr/, Nagy Bálint, Koszoru Lajos, Pár Nándor pusztaszeri parkterve, Janáky István Százhalombattára tervezett gyártelepe, Szüts Zsuzsa egyetemi kollégiuma, Petrovics László, Rex Kiss Béla és Marussy Ferenc mintafaluja egyaránt elismerést érdemelnek, mint fenti cikk leszögezi, mely Batta Imre nevénél található.
Élet és Irodalom,Bp.1976.márc.2o.XX.évf.12.sz.
12. lap.

Szűts Zsuzsa, [ ].

cikk

Sz. Zs.: A babokázról 9. old.

_: Tartalomjegyzék

Magyar

Épít. m. üvészet, Bp. 1983

83/5

Szüts [Zsuzsa], építén

L. Rajk László

– Mesterskolák

Magyar Építőművészet Dp. 1983

29

83/5

Szűts Zsuzsa, belsőépítész és textiltervező.

A MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

V. ciklus. 1978–80.

Szűts Zsuzsa: Racionális építészet. (Merre tart a mai építészet" II.)

Magyar Építőművészet, 1989., 1–2 szám, 4-old.

Építő Ipari Szövetkezet (FFKKV) belsőépítészet
a Kaposvári Csiky Gergely Színház rekonstrukciója. Építész:
Novák Istvánné, Kaposvár.

Belsőépítész: Építő Ipari Szövetkezet (FFKKV).
Statikus: Sethy Imre, Hajovics Jenőné.

Magyar Építőművészet, 1988., H-5., 36-old.

Szüts Zsuzsa, belsőépítész és textiltervezőművész

Belsőépítészet a Kapotvári Csiky Gergely Színházban. Belsőépítész tervező: Szüts Zsuzsa.

Textilkárpit a pinceklubban:

Sóváradi Valéria (1, 2, 3)
Szüts Zsuzsa (4, 5, 6).

Pinceklub csoboqó: Ortutay Tamás.

Magyar Építőművészet, 1988., 4–5., 40-old.

Szűz Mária magyar országi kegyhelyei

Schaefer Jakab: A Boldogságos Szűz Mária kegyhelyei Magyarországon

16°, 103 L, 115 L, Budapest 1897

S z v a c s i n a József

ceglédi épitőmester

Épitette Abonyban a Verebi-Végh-kuriát,/Abonyi Lajos-ut/a Kostyán-kuriát/Dr.Kostyán Andor háza,Zalka Máté-ut 15./ 1838-ban- A másik Kostyán kuriát/K.István háza,Abonyi Lajos-ut 4./ 1855-56-ban- A Sivó-kuriát /Calvin-u./ 1846-ban.- Átalakitotta a Tallián-Lavatka-házat /Hunyadi-ut ?/ az 1850-es években.

Kostyán István szives közlése levéltári adatok alapján

Szvacsina József
épitém

l.

Gentmüeml
330 (többsz.)
l.

építkezés

olása.

Mellék-let	Bevétel	Kiadás
1.		1600.-
2.		122.-
3.		13.50
4.		420.-
	1555.10	
	1555.50	1555.50
	~~1555.10~~	~~1555.10~~

let-

képész-

t ál-

ó

ebr.

ott-

zárul.

Szvacsina / Szvatsina / József

ceglédi épitőmester

"Szvatsina József kőmives Meister" néven egy 1839 febr.14-én Cegléden kelt költségvetésben, mely Kostyán István /Abony/ birtokában van. Az ő birtokában volt az ugyanakkor kelt szerződés és tervrajz is, melyet Kostyán János részére készitett és melynek alapján Kostyánék abonyi kuriáját felépitette./A kuriában ma Kostyán István lakik/.

További adatok voltak az abonyi közbirtokosság un. uradalom levéltárában. "Szvatsina József Ceglédi Kőmives Meister" bizonyitványt kér az abonyi birtokosságtól, hogy kinek épitett házat. A "bizonyság-levelet" megkapta, a házak felsorolása mellett olvasható az is, hogy vizeki Tallián Terézia házát / az abonyi Lavatka-ház, ma gyermekmenhely/ "izletesen" átalakitotta.

Kostyán István szives közlése /Abony/

Szvacsina József, építén

Nagyabonyban az 1800 körül épített Lavatka-kúriát 1850-ben átalakította. Az ő munkája a Sivó-kúria.

dr. Czuczor László: Nagyabonyban csak két torony látnik 406–412.

Élet és Tudomány, Bp. 1975. febr. 28.

XXX
9.

Szvaczina József építőmester

a 19. század közepén átépítette

az abonyi Tallián Túriát.

Kelényi György: Kastélyok, Túriát, villák

1974 Corvina Bp.

Szvatek Aranka

1885/86

Deák Ébner ish.

Ferkèpzomfoiskèvk
139. l.

T. 3893.

köröndökkel megerősitett város
gyek közt, erődök látszanak, az
közül kinyuló kezek egy fát ül-
sót szúrtak a földbe. Jobbra
ta a táblán:

in Ungarn.

ON SEPIUS.

s est iterum, nec ultra,
scet saepius.

zetzen läst
uf das meist.
schicht,
ibet nicht.

5 cm.

-95-2250.

Szvaton József

1877/78. I. elő[illegible]

szül. Pirniczben (Morvaország)

1858. márc. 14. Rk. magyar

anyanyelvű. 6 reált végzett Nagy-

váradon

Máramarossziget h. n VI. 191, 192

Szvetenay

Árverési Csarnok (kat.) aukció

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jún.
34. sz. 1926. okt.
36. sz 1927 febr.
37. sz. 1927 márc
38 sz. 1927 máj
39. sz. 1927. okt.
40 sz. 1927. dec.

~~Arany~~ fülbevaló, ~~népvándortáskoraboli~~

~~II. 204.~~

Szvétek Antalné, népművész festőasszony MDK

A párizsi Printemps Áruházban a nézők állandó érdeklődése mellett mutatja be a Kalocsai festést.

Kovács István: A szegedi papucs, a tulipántos láda, a magyar konyha S' a prospektus sikere 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. máj. 12.

Szvétek Antalné, népművész MDH

Jelenleg bécsben vendégeskedik.

–: Külföldi turnén a kalocsai pingáló asszonyok 6

ESTI HIRLAP. 1964. márc. 11.

Szvétek Antalné, népművész MDH

Angol megrendelésre Vén Lajosnéval (édesanyjával) együttesen egy 40 m²-s vászonra kb 3000 kalocsai mintát fest. (fénykép)

— : Kalocsai szoba exportra 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. dec. 22.

Révétek Antalné, pingálóasszony

A bordeauxi magyar hetekben mutatja be művészetét.

—: Utaznak a pingálóasszonyok

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. okt. 20.

Szvétek Antalné
népi iparművész

Szvétek Antalné pingálóasszony,
népi iparművész részt vett D ort-
mundban a kiállításon.

(sz. e.): A nép művészei.
Nők Lapja, 1971. aug - 34 szám.

Szvétek Antalné, pingálóasszony, népművész

Amólékos munkával 5000 hímes tojást festett. (fényképp.)

— : festik a kalocsai hímes tojásokat 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 26.

Szvétek Antalné, pingáló asszony

L. Vén Lajosné Török Gyöza

15.

Fejér Gyula: Tojásfestő asszonyok

Nincsabadság, Bp. 1978. márc. 26.

Svetlek Antalné népművész

Dél-alföldön élnek Svetlek Antalné és Vén Lajosné, akik kalocsai élnek, pingálóasszonyok.

Tévéstúdió avatás

1976. XI. 24. 20.00 N.TV.

MDK

Szvétek Antalné, népművész

Caracasba utazik, hogy képviselje a kalocsai népművészetet.

Szentgyörgyvölgyi Kerső: Kalocsáról indultak el 4.

EST! HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 19.

Szvétek Antalné, népművész

A Kalocsai Népművészeti és Háziipari Szövetkezet tagja, pingáló asszony. Édesanyjától, a már nyugdíjas Vén Lajostól – aki a népművészet mestere – tanulta a pingálást. Rengeteget utazott, bemutatva művészetét: Ausztria, Brüsszel, Hamburg, Spanyolország, Franciaország, Dél-Amerika, Venezuela, Németország és több város-ban.

Jelenidőben. Kultúránk követei.

1979. VI. 24. Petőfi, 15.30 /Kj.né/.

Szvétekné Vén Margit, népmüvész

L.: Vén Lajosné

Boros M.: Elment a tojás ... 4.

EST I HIRLAP, Bp. 1976. máj. 6.

Szvetetska József

asztalos

MDK

1835-ben Orosházán asztaloskodott.

SZABÓ FERENC: Értékes adatok egy orosházi iparosmester-család feljegyzéseiben.

ASZTANTÓ KOVÁCS MUZEUM ÉVKÖNYVE . Orosháza. 1960.

139-152.l. 137.l.

Szvetenay Oktávia, textiles, 1941. végbizonyitványt nyert

Iparmüvészeti Isk. Évk. 188o-1941. Bp. 1942.

33 l.

A kolostor könyvtárában
miniált ősnyomtatványt ő
nincs tudomásunk.

1. Cicero-kódex

Marcus Tullius Cicero le
nyelvü hártyakódex. Bei
és 91. lapon magyar cime
güek, a kódex vége felé
diszitése befejezetlen m
CICERONIS. LIBER. SEXTUS
AMEN olvasható. Az ame
ember, talán szécsényi s
Bartholomeus beirta nevé
jegyzetek. Készült 147o-
nyitja, hogy Corvina len
kötésben.

2. Herbárium.

Németnyelvü ősnyomtatván
MENTZ GEDRUCKT UND GEEND
M CCCC LXXXV. Első két l

MDK

Szvetenay Antal szobr. Besztercebánya

A szlovenszkói magy. képzőművészek kiáll. rendeztek Losoncon. Színházi Élet, 1925, 4.sz. 45-46.l.

Szvetenay György

báro

A Good Spirit

c. képe repr.

Ho M Hu

33. l

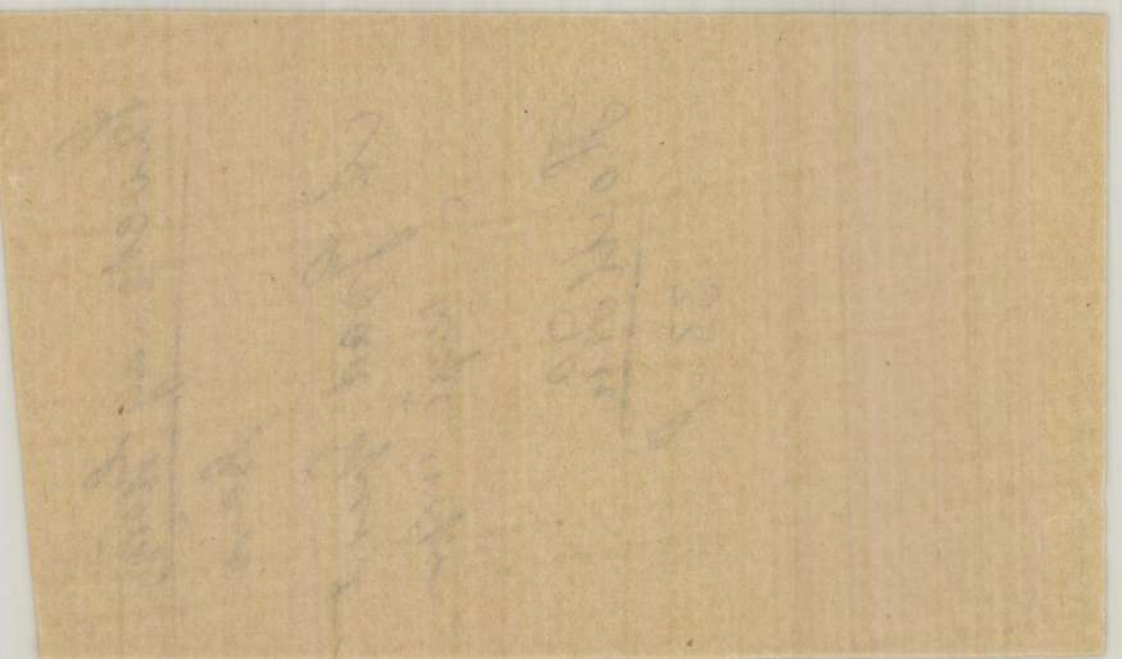

Szechenay György báró

festő, asztrológus

U. 3594

Pesti Napló

1930. ápr. 20.

(Sorsunk – a csillagokban, arcképpel?

Budapest, 1939. évi március hó 1

Ybl Ervin s.k. miniszteri tanácsc

A hivatalos

mir

M.D.K.

Szveteney György báró ezredes /Szvetenay /?/

A régi k.u.k. hadseregben szolgált, nyugdijazása után fest és okkultizmussal foglalkozik. Képei is okkultista müvek. A lap bemutat néhányat: "A müvész önarcképe szellemekkel", "A fehér halál", "A rég hallottak szigete" "Tengeri halál" cimekkel.

Rónay Mária: Szellemportrék c. beszámolója Szinházi Elet. Bp. 1931. május 1o-16. XXI. évf. 2o. sz. 5o-52. lap.

.

Szveteney György báró

Az asztrologia egyik európai hírű tudosa. Budapesten él. A monarchia idején ezredes volt a közös hadseregben és Ferdinánd főherceg mellett szárnysegédi tisztet töltött be. Nyugalomba vonulása óta okkult kutatásainak és a festészetnek él. Főleg tengeri tájképei sikerültek. Több koll. kiáll. volt a Nemzeti Szalonban. Okkult képeket is fest.

Társadalmunk

1933. jan. 14.

U. 3325

	Egységár	Összeg	Összesen
		P 6.-	

M. T. I. rt. nyomdája 26474

MDK

br.Szveteney György

Egy jó Spirit, of.

Golgotha

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 9 l.

SZVETENAY GYÖRGY báró
171. Sirocco, vízf.

100.—

Nemzeti Szalon
téli tárl. 1938. jan.-febr.

SZVETICS Jakab

1845

149. Pollak-kal értekezés
151. A Nádor Ő Fensége általküldi az Igazgatóságnak: a) a szekszárdi határban kiásott régi koporsóban találtatott régiségeket, b) Seeberg Fülöp báró régi üveg billikomát, c) néhai Szvetics Jakab aranyóráját, d) Ugyan az által a múzeumnak hagyott Bacchusfőt

Művtört.Ért. 1990 1-2 125

.....

.....

.....

.....

..... forint.

.....

.....

nap.

.....

aláírás

lakcím: .....

szem. ig. sz.: .....

Szántó János képei

Természeten túli tájak

Különleges világot tárt elém. Tájakat, melyek halandó ember számára láthatatlanok, megfoghatatlanok. Érzéseket, pillantásokat, fényeket, árnyékokat, színeket, hideget, mélyeket, láthatóakat, felkavaróakat. Megpróbálom felfogni a felfoghatatlant, megérinteni az elérhetetlent.

A Maros-parti táj örök megújulás, felfrissülés és ihlet forrása, egyik központi témája képeinek. Az alkotó a természeti szépségek iránti fogékonysága, a folyóparti füzesek, a fiatal ligeterdők, a marosi táj harsogó zöldje, fakó barnája, sárarany természeten túli világába kalauzol. Képein a fák beszélnek, élnek, elmondanak egy érzést, amely alkotás közben feltört, kiszakadt a festőből: hitet adni a hitetlennek, útravalót az útrakelőnek, visszapillantásból önbizalmat, bátorítást, sugallatot.

Szántó János sokoldalú művész: 38 verset, elbeszélést, novellát tartalmaz az a kötet, mely a közeljövőben jelenik meg. Negyedszázados művészpályája során kb. 1400 grafikát, akvarellt, portrét, csendéletet, életképet, tájképet alkotott. Magánúton fejlesztette, csiszolta tehetségét. Jeles mesterek, Czóbel és Hézső Ferenc irányították, egyengették pályája első szakaszát. Országos elismerésben azonban csak 1978-ban, a siófoki országos tehetségkutató pályázat nagydíjának elnyerése után részesült.

Nyaranta a Magas-Tátrában, Füzesgyarmaton, a Balaton-parton alkot. Szívesen oktat gyermekeket, vezet képzőművészeti táborokat az ország bármely pontján. Kiállított már Lipcsében, Budapesten, Győrött és szülővárosában, Makón. Szántó János jeles festők méltó utódaként alkot szülővárosában, szülővárosának.

VARGA SZILVIA

Szvetnik Joachim kiszabadítja az angyalokat

Befalazott kincsesládák

Szvetnik Joachim a XX. században tán legtöbbet adta hazánknak, mégis alig ismerjük nevét. De ha megkérdeznék, elégedett lenne sorsával, halála utáni emlékezetével. Aki most már századokon át ismerni akarja az Eszterházy-kincsek történetét, annak Szvetnik Joachim nevét, munkáját nem lehet elkerülni.

A szegedi Hági közéleti kávéház legutóbbi ülésén egy Öttömösön élő parasztember, nyugdíjas beszélt néhai kedves barátjáról, az Eszterházy-kincsek életre keltőjéről, *Szvetnik Joachim*ról. A történet oly csodásan egyszerű, hogy csak áhítattal szabadna morzsolgatni. Történt egyszer, hogy egy parasztfiú, még a háború idején, vagy annak múltával, Mélykúton, a ház előtt húzódó töltésen, meglátott egy kőbe zárt Krisztus-fejet. Kiszabadította kőrabságából a maga senkitől nem tanult módján és eszközeivel.

Azután, hogy csak feszítette a tettvágy, a tálentum színre lépése, 1948-ban készített egy korabeli 5 forintost. Belevéste a nevét, majd fölváltotta a restiben. Utóbb visszavásárolta, s elvitte a rendőrségre. Egy hét áristom, mire végre egy pesti rendőrnek eszébe jut: tanítani kéne a fiút, nem büntetni. Képzőművészeti főiskolát végez, majd egy bravúrosra sikerült műtárgyutánzás nyomán, amely megtéveszti a főiskola tanárait is — rábízzák az Eszterházy-kincsek restaurálását. 1988. március 30-án bekövetkezett haláláig, tehát mintegy harminc éven át dolgozott vállalt-választott feladatán. Most *Molnár György* két eseményt említ, amelyek rövidebb időszakokra eltérítették választott hivatásától. Egy ízben kiutazott a magyar állam megbízásából Forth-Knox nevezetű amerikai haditámaszpontra, a magyar Szent Korona hitelességének igazolására, *Kovács Éva* művészettörténész társaságában. Tartottak ugyanis tőle, hogy netán valami turpisságot követtek el a korona hányatott sorsa idején a nyilasok, ezért küldték az ötvöst. Másszor egy német főnemes kért segítséget családi sírboltjuk restaurálásához. Látván az aranykezű magyart, könyörögve kérték maradásra, de ő megmondta: neki az Eszterházy-kincs életre hívása a dolga.

Molnár György elmesélte most azt a történetet is, amiért egyáltalán ilyen állapotba kerültek ezek a közel félezer éves kincsek. Na persze nagy szenzációra nem érdemes számítani, csak olyanra, mint ami a mi megszokottan rémisztő történelmi pusztításainkból következik. Tehát ezeknek a kincseknek eredete több gyökerű, egyiket pl. a XVI—XVII. században küldi IV. Károly angol király Eszterházy Péter hadúr István fia esküvőjére mintegy nászajándékul. Azután telnek-múlnak a századok, mígnem elérünk a XX.-ba. Tudjuk, hogy 1919-ben letétbe helyezte az Eszterházy-család az Iparművészeti Múzeumban, bízva biztonságában. 1944 nyarán azután értesítették Eszterházy Pál urat: vigye innen biztonságosabb helyre. Ő azután bizalmas embereivel — meséli avatottan Molnár György — éjjel-e, nappal-e, de tényleg föltűnés nélkül, elássa a Tárnok utcai palota pincéjében a ládákat, melyekbe a kincseket rejtették. Még be is falazzák a ládákat, jeltelenül.

Csakhogy! Tomboló háború, eszelős csaták a Várban, akna, bomba, beomló falak, talajvíz. 1945 után újabb őrület, letartóztatási hullámok, önkény, ÁVH, szovjet megszállás. Eszterházy Pál maga is fél a letartóztatástól, mígnem 1948. december 22-én bejelentést tesz a kincsről, de már rögvest menekül is. A történet szerint 100 csákányos, akiket kerek 100 ÁVH-állományú figyel, kibontja a romok alól a rettenetes állapotú kincseket. Ezután a trezorba zárják őket, mígnem megjelenik a színen Szvetnik Joachim, és megszállottan, zseniálisan, találékonyan kiszabadítja az angyalokat fogságukból. Most már gyönyörködhetünk általa, s talán — el is feledhetnénk. De egy közeli falu lakója, Molnár György föl-mutatja számunkra az alkotó embert. Csak köszönettel tartozunk, de abból nagyon sokkal — mindkettőjüknek.

(tráser)

Friss virágok az emléktáblákon

Vásárhely áldozatai

Többéves adatgyűjtés után 1991 végén bocsátotta útjára *A második világháború és a fasizmus hódmezővásárhelyi áldozatai* című könyvet az egy évvel korábban megalakult emlékbizottság, melynek elnökétől, *Katona Lajostól* megtudtuk: az önkormányzat, a II. világháborús emlékbizottság, valamint a Volt Leventék és Hadifoglyok Baráti Köre november 2-án, kedden 15 órai kezdettel mutatják be az alapkönyv kiegészítő kötetét a Cseresnyés Kollégiumban. A *Kései főhajtás* címet viselő II. rész a Hódmezővásárhelyen 1991—1993. között megtartott emlékünnepségek szövegét adja közre, s az első részben a visszaemlékező katonákon, munkaszolgálatosokon, deportáltakon, leventéken kívül helyet kaptak az otthon maradt családtagok, szülők, testvérek, feleségek és gyermekek múltidézései is. A szerkesztők (Katona Lajos és *Makó Imre*), a képszerkesztő (*Kruzslicz István Gábor*) továbbra is arra törekedtek, hogy a 228 oldalas emlékkönyv az élő történelembe vigyen bennünket vissza, mert az emlékezés hitelességét és igazságát legjobban az események valós átélése adja vissza.

A város vezetése, az emlékbizottság, a baráti kör és más társadalmi szervek a kötelességüket teljesítették akkor, amikor emlékkönyveket adtak ki, emlékműveket, emléktáblákat állítottak. Az emlékhelyek az áldozatok hozzátartozóinak kegyeletes zarándokhelyei lettek, és az emléktáblákon mindig friss virágok vannak. Mára tovatűnt a szemekből a riasztó gyötrelem, de a keletkezett fájdalom elkísér a sírig. Ahogy *dr. Für Lajos* honvédelmi miniszter írta: *„Az áldozatok életét visszaadni nem lehet, de a fájó sebeket gyógyítani, síró szemeket vigasztalni és emléket állítani kötelesség."*

Az emlékkönyv — hadtörténeti kiállítással egybekötött — ünnepélyes bemutatásán megnyitót Koroknay-Pál Géza ny. honvéd ezredes, a Hősök terei, 16 órai koszorúzáson ünnepi beszédet dr. Rapcsák András polgármester mond, aki egyben a rendezvény fővédnöke is. A református Ótemplomban az áldozatok emlékére megtartandó ökumenikus istentisztelet 17 órakor veszi kezdetét, ünnepi beszédet dr. Kószó Péter országgyűlési képviselő mond.

(d. I.)

Szín-játék

Nekem is volt olyan nyakkendőm. Háromszög alakú, szegett szélű és könnyen gyűrhető. Aztán később kirúgja magát az anyag, de a ráncok ott maradnak. Előbb kék színe volt, utána elvörösödött. Végül aláírásokkal telt meg. Barátokra és kevésbé barátokra emlékeztet még mindig. Nem a nézeteik miatt voltak „kevésbé" barátaim, hanem mert egy lányt szerettünk, vagy nem passzolt a meccsen. Igazából sohasem tudtam megkötni a nyakkendőt, mindig valamiféle ormótlan csomót varázsoltam rá, amit aztán kibogozni még nehezebb volt. Később jött egy remek „találmány": a gesztenye. Középen ki kellett fúrni, és át kellett fűzni rajta a két szárat. Utána pedig kellő szorosságúra lehetett húzni, s ha kilazult, egy mozdulat az egész, és minden oké.

A napokban megint láttam ilyen nyakkendőt. Viselője már tudhatott valamit, mert a gesztenyés módszert alkalmazta. Felszállt a trolira, velem szemben ült le, nyakán a kendő. Nem vette le, pedig — emlékszem — én igyekeztem minél hamarabb szabadulni a szorításból. Nem korai ellenállás vezetett, hanem úgy éreztem, kilógok a tömegből. Abban a korban ez rossz érzés. A fiú is úgy érezhette, bár egy ideig morcos ábrázattal viselte a sorsot és a kendőt. Nyilván foglalkozásról jött, ott kötelező az ilyen viselet, régen is az volt. Hősünk — nem nézett senkire, de — érezhetően zavarban volt. Apró, alig észrevehető mozdulatokkal kihúzta a szárakat a gesztenyéből, tenyerébe gyűrte a kendőt, majd egyik szárát visszafűzve, egy csomót kötött a gesztenye köré, nehogy elhagyja. Hisz mégiscsak biztonságot jelent. Utána reklámszatyrába csomagolta a szerelést, ahol füzetek lapultak, valószínűleg az aznapi foglalkozás fontosabb tapasztalatait tartalmazva. Én is irkáltam egy időben ilyesmit.

Volt azért egy apró különbség. Az ő nyakkendője zöld színű, és még nincsenek rajta aláírások.

Ja, a gesztenye továbbra is barna.

(arató)

Budapest Lexikon

Nyolcezer címszó

Az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelent az új, kétkötetes Budapest Lexikon. A lexikon első kiadása 1973-ban látott napvilágot; az elmúlt húsz év alatt azonban tartalma elszürkült, elavulttá vált. Az új, bővített kiadás — amelynek előkészítése 1990 második felében kezdődött meg — több mint nyolcezer címszót és ezernégyszáz illusztrációt tartalmaz. Az első kiadáshoz képest a legtöbb változásra a gazdasági életet bemutató szócikkeknél volt szükség, ugyanis az elmúlt két évtizedben nagymúltú gyárak, üzemek szűntek meg és alakultak át a fővárosban. Gyökeres változások történtek a város utcaneveiben is. Látványos fordulat következett be a város igazgatásában, hiszen a tanácsrendszert felváltották az önkormányzatok, és létrejött a köztársasági megbízott intézménye. A szerkesztők sok gondot fordítottak az életrajzokra, valamint a történelmi áttekintés átdolgozására is.

Számítógép és magaslégkör

Javíthatja a meteorológiai előrejelzés hatékonyságát az Országos Meteorológiai Szolgálatnál kedden átadott új számítógépes adatfeldolgozó, fogadó és továbbító rendszer. A több mint 100 millió forintos fejlesztés eredményeként folyamatosan és teljeskörűen, illetve jó minőségben fogadhatják a nemzetközi mért, megfigyelt vagy számított meteorológiai adatokat. Az új számítógépes rendszer segítségével könnyebbé vált a hazai felszíni, magaslégköri, illetve radaradatok továbbítása más országokba. A számítógépes rendszer révén az előrejelzéssel foglalkozók nagyobb és mindig aktuális adatbázis alapján készíthetik el a prognózisokat. Az előrejelzésen kívül az új technika megkönnyíti a repülés, illetve a honvédség meteorológiai információellátását is. A rendszer megfelel a Meteorológiai Világszervezet, illetve a Nemzetközi Polgári Repülésügyi Szervezet elvárásainak is.

Tus mappában

Vándorsólymok

A vándorsólyom egyik legszebb s legritkább ragadozó madarunk. Nyillaló röpte, nemes alakja, pompás levágásai gyakran megihlették a képzőművészeket is. A középkortól folyamatosan használták vadászmadárként. A megszelídített ragadozókkal királyok, hercegek, grófok fogattak legkülönfélébb madarakat.

Lelkes István hódmezővásárhelyi festőművész fiatal éveiben maga is művelte a vadászatnak ezt a különös válfaját. A vásárhelyi Vándorsólyom Fogadó kilenc szobájába kilenc tusrajzot készített a nemes madárról. A rajzok dátuma 1989. Ezek a képek most egy mappában jelentek meg, kitűnő nyomásban. A kis kollekcióhoz *Koós Judith* írt tanulmányt *Madarak a művészetben* címmel. A mappa a szerző saját kiadásában jelent meg, s már több könyvesboltban is kapható.

A rajzok pontozásos technikával készültek, amelyet a XVII—XVIII. századi ötvösművészek alkalmaztak a felületek díszítésére. A rajzokat a vándorsólyom figurája foglalja egységbe, amely hol szabadon, hol vadászmadárként, béklyóval van ábrázolva. Mellette jellegzetes alföldi tájak és állatok jelennek meg. A kardoskúti puszta, a rackajuh, a magyar szürke marha, a túzok, a darucsapat, a gémeskút vagy egy szélmalom látható. A sorozat 1000 példányban készült, közüle 100 számozva. A mappa Hódmezővásárhelyen, az Andrássy úti könyvesboltban, Szegeden a Sík Sándor, Móra és a Radnóti könyvesboltokban kapható. Beszerezhető közvetlenül a művésztől is. Aki így veszi, egy történetet is kap hozzá.

M. T.

Miről ír a Mórahalmi Körkép?

Iskola, bor és díjak

Az általános iskola összes tanulója kap tankönyvár-visszatérítést — az összegeket természetesen a szülők vehetik föl — azon pályázat nyomán, amit a minisztériumhoz nyújtott be az intézmény. A kért összegnek ugyan csak egy részét kapták meg, a hiányzó pénzt az önkormányzat bocsátotta az iskola rendelkezésére, a nevelési segélyalapból, de a lényeg: a legnehezebb helyzetben levő tanulók több mint 900, de a többiek is több száz forintnyi visszatérítéshez jutnak, a tankönyvvásár tehát senkit nem dönt anyagi romlásba.

Mi a helyzet a napközivel? Eddigelé soha nem tapasztalt számban jelentkeztek napközibe a *Móra Ferenc Általános Iskola* felsős tanulói, a nagy csoportlétszám már az oktatás eredményességét veszélyeztette. Tanulószobás csoport beindítását határozta el az iskolavezetés, az eddig napközis ellátásban részesült nyolcadikosokat e hónaptól a tanulószobában helyezték el. Oktatásuk, időtöltésük, étkeztetésük itt szintén megoldott, ugyanakkor hatékonyabbá válik az 5—6—7. osztályos napközisek munkája, a csoportlétszám csökkenthetősége miatt.

Nemcsak az oktatás — de az infrastruktúra tekintetében is észlelhető haladás Mórahalmon. Kilenc utcában oldódik meg a szennyvízelvezetés az év végéig az önkormányzat sikeres pályázata nyomán. Végül pedig, de — borvidék lévén — korántsem utolsósorban: a területi borversenyen arany fokozatot nyert *Szűcs Illés* (Mórahalom), a *Sóshalmi Bor Kft.* (Hódmezővásárhely), *Farkas István* (Pusztamérges), a *Délalföldi Pincegazdaság* (Csongrád), a *Berla Kft.* (Pusztamérges), és a szintén helybéli, mórahalmi *Homokkultúra* bora.

— efcsé —

Göncz Árpád köztársasági elnök október 23. alkalmából, a forradalom és szabadságharc, valamint a köztársaság kikiáltásának évfordulóján kitüntetéseket adott át az arra érdemes személyeknek. Érdemes és eredményes munkásságáért Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztet adott át dr. Rapcsák Andrásnak, Hódmezővásárhely polgármesterének. A Magyar Köztársaság Érdemrend Tiszti Keresztje kitüntetést kapta huzamos időn át végzett kiemelkedő munkájáért dr. Szőke Péter rendőr ezredes, szegedi rendőrkapitány. Az 1956-os forradalom és szabadságharcban tanúsított kiemelkedő szegedi magatartása elismeréseként Lazur Barna nyugalmazott ezredes ugyanilyen kitüntetésben részesült.

Egy kitüntetés ürügyén

Rapcsákék Keresztje

Rangos kitüntetése apropóján beszélgettünk dr. Rapcsák Andrással.

— A Parlamentben tartott ünnepségen, a kitüntetés átvétele után, a köztársasági elnök úrral is közöltem, úgy ítélem meg, hogy ez az elismerés nem kizárólag szerény személyemnek szól, hanem a város lakóinak, valamint Hódmezővásárhely országgyűlési képviselőinek is. Ugyanakkor képviselő-testületünk tagjai épp úgy hozzájárultak ahhoz, hogy Hódmezővásárhely az utóbbi három és fél év alatt olyan eredményeket ért el, amire figyelhetett az ország. Kevés város büszkélkedhet olyan parlamenti képviselőkkel, mint Vásárhely, akik valóban szívügyüknek tartják, hogy a maximumot nyújtsák városuk érdekében. Szerencsénkre mi ezt tapasztalhatjuk. Miként azt is, hogy az önkormányzati képviselők többsége idejekorán ráeszmélt, a közgyűlés nem lehet politikai csatározásoknak színhelye, hanem a városháza díszterme arra való, hogy ott kellő higgadtsággal, alapos körültekintéssel sorsdöntő kérdésekben döntsünk.

— Az eddig elért eredmények egyértelműen azt igazolják, hogy az önkormányzati képviselők a legtöbbször bölcsen döntöttek. Ugyancsak szemmel látható mindaz, amit az országgyűlési képviselők tettek a városért. Ettől függetlenül akadnak, kik úgy vélik, hogy bizonyos kérdésekben másként kellett volna dönteni. Vajon miért?

— Kritikusok mindig akadnak, és ez végeredményben nem rossz, hiszen optimális teljesítményre sarkallnak bennünket. Vannak például olyanok, akik kifogásolják, hogy a volt Városgazdálkodási Vállalatból Vagyonkezelő Részvénytársaságot alakítottunk. Hogy helyesen cselekedtünk-e, azt mi sem igazolja jobban, mint a tény, hogy legutóbb a Habitat Nap alkalmából Csáki Imrén, a Polgármesteri Hivatal műszaki irodájának vezetőjén kívül a már említett részvénytársaság is a Belügyminisztérium által adományozott rangos kitüntetésben részesült. Kapta ezt, mert valóban kimagasló eredményt produkált.

— Az országban ezúttal mindössze három polgármester részesülhetett hasonló elismerésben. E tény azt sugallja, hogy Rapcsák András roppant nagy erőfeszítéseket tett a város érdekében. Vagy csak némi túlzással állíthatjuk ezt?

— Abban nem vagyok kompetens, hogy saját magamról formáljak véleményt, hiszen az mások feladata. Mindazok, akik úgy ítélték meg, hogy kiérdemeltem ezt az elismerést, nyilván úgy látják, valóban sokat tettem az önkormányzat által elfogadott célkitűzések realizálása érdekében. Ismételten csak azt hangsúlyozhatom, az elismerés mindazoknak szól, akikről már említést tettem.

(pusztakeresztúri)

A szentesi mesterek

Visszakérik a székházat

Egyre kevesebb a kuncsaft, mert az embereknek nincsen pénzük, ugyanakkor egyre nagyobbak a terhek. Így summázható *Bőhm Sándor* elnök beszámolója, amelyet a Szentes és Vidéke Ipartestület közgyűlésén ismertetett. A tagdíjakból származó bevételük 70 ezer forinttal kevesebb a tavalyinál, mivel csaknem 50-en kiléptek az ipartestületből, nem bírván a versenyt. Bár az is igaz, hogy huszon-valahányan meg a felvételüket kérték. Félő azonban, ha továbbra sem becsülik meg a munkájukat, csak az újabb és újabb adókkal sújtják őket, egyre több mester dobja majd be a törülközőt. Pedig a mai iparosok, az elődökhöz hasonlóan, képesek összefogni, ha kell a segítség. Így újították föl nemrégiben az Arany János utcai székházukat, jelentős költséget megtakarítva ezáltal. A megspórolt pénzből könyvelésre is alkalmas számítógépet vesznek, amely a tagok adminisztrációs munkáját segíti majd. Szólt arról is Bőhm Sándor: többen kérelmezték, hogy a nyugtaadási kötelezettség alól mentesítsék őket. Ám közülük csak négyen-öten kaptak felmentést, azt is csupán meghatározott időre.

Szűcs György, az Iposz elnöke elmondta, hogy lényegében az új rendszer sem kedvez az iparos társadalomnak, a várakozásokkal ellentétben. Valódi törvények helyett csak látszatintézkedések vannak, melyek azt sugallják: ti, kicsik, legyetek csöndben! Hogy miért nem jön már a fellendülés? Szűcs úr szerint azért, mert a gazdaság működésébe a politika beleszól. Ha megszületik a kamarai törvény, jövőre megalakulhat a kézműves kamara. Amennyiben ez összefog az érdekképviseleti szervekkel, akkor bebizonyítható: a legolcsóbb termelési mód a saját tulajdonú vállalkozás. *Szőke András* kérdésére azt válaszolta Szűcs György, hogy az ipartestület régi székházát (a Móricz Zsigmond Művelődési Ház volt az — a szerk.) vissza kell juttatni az iparosoknak, amennyiben képesek azt működtetni. Hiszen, az elődeik szinte téglánként hordták össze, így mindenképpen megilleti őket az ősi juss. A polgármesteri hivatal közgazdasági osztályvezetője, *Orbán István* említette: nyitott kapukat döngetnek a mesterek, mert az önkormányzatnak teher ezen intézményeknek a fenntartása.

Bőhm Sándortól ezüstgyűrűt vett át *Lakos Mihály* autószerelő, 25 éves kisipari munkája elismeréseként. Aranykoszorús mester kitüntetést kapott *Kovács Ferenc* szíjgyártó; ezüstkoszorús mesterek: *Kovács József* szegvári férfiszabó, *Jucha János* szobafestő-mázoló és *Vass István* autószerelő.

B. I.

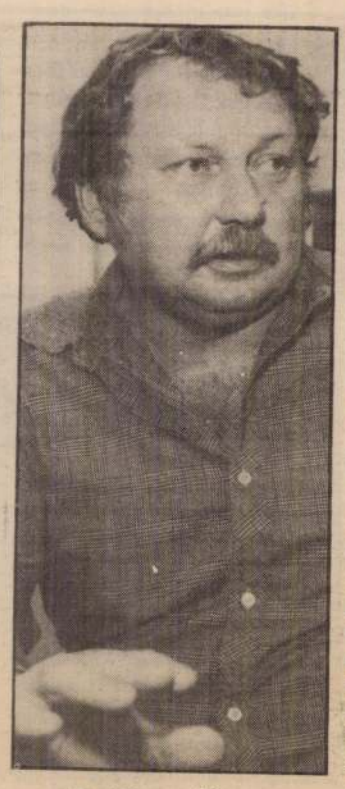

Dr. Simon János

(Fotó: Karnok)

Tető alatt Királyhegyes — Hagymapucolóval a munkanélküliség ellen — Úton a gáz

Negyven év felezte a lakosságot

Sok minden jellemző Királyhegyesre — de leginkább az, hogy mindentől messze van. Ebből aztán az adódik, hogy az itt lakók igyekeznek megteremteni maguknak mindent, a falun belül — ami aligha volna lehetséges a község önkormányzatának, s egyáltalán, a falu vezetőségének segítő hozzáállása nélkül. Hogy mihez állnak hozzá pozitívan? Mindenhez. Erre példát is kell mondani, hát mondok. Hallom egyebek közt, nem próbálnak a hivatali szoba jóleső fűtöttségében (és nyári hűsében, persze) népboldogító ötleteket kiagyalni, s azokat tűzön-vizen át keresztülvinni. Hanem, ha valaki előáll egy ötlettel, jobbító gondolattal, akkor azt mondják: nosza, hozzuk tető alá! Megvalósítani ugyanis csak azt érdemes, amire *tényleg* igény van. A másik példa: — Nálunk, a községházán nincs fogadóóra — mondta *dr. Simon János*, jegyző. — Bárki, bármikor, akármilyen ügyben „beesik" az ajtón hozzánk, azzal rögvest foglalkozunk is.

Nos, mi, fotós kollégámmal olyan váratlanul „estünk be" az ajtón, amily váratlanságot még nem látott a világ. Dr. Simon Jánost épp az iskolában találtuk meg, s olyan magától értetődő természetességgel tájékoztatott a legfrissebb adatokról, mintha kimondottan minket várt volna. Holott annak előtte egy órával néztünk csak össze a fotóssal: menjünk Királyhegyesre!

— Azt azért ki kell hangsúlyozni, hogy a polgármester asszonynak, *Bakai Istvánnénak* az illetékességi körébe tartozna a tájékoztatás, ő azonban jelenleg nincs itt — mondta a jegyző. — Egyébiránt a szó szoros értelmében kisközség vagyunk, 781 ember lakja most a falut, népességünk egyrészt fogyatkozóban van — az elmúlt negyven év alatt jó felére zsugorodott a lakosság száma —, másrészt pedig elöregedőben. E kettő egymással összefügg, nyilván a fiatalok hagyják el a falut. A feladatunk tehát világos: megállítani a népességcsökkenést, s arra késztetni a fiatalokat, hogy ne menjenek innen el, itt telepedjenek le.

— Pontosan hol is?... Mert a mai Királyhegyes nem egy falu, hanem kettő.

— Igen, a tulajdonképpeni Királyhegyest régebben Kiskirályhegyesnek mondták, de már jócskán túlnőtte a régi Nagykirályhegyest, ami viszont ma Csikóspuszta. Közigazgatásilag mindkét rész együvé tartozik.

— Mivel foglalkoznak itt az emberek?

— Legnagyobbrészt mezőgazdasággal. Bár sokan éltek azzal a lehetőséggel, hogy a kárpótlási jegyeik alapján földhöz juthattak — innen elszármazottak is kértek, kaptak vissza földet —, a tsz-ből való tömeges kilépés azonban nem volt jellemző. Az emberek érzik, a stabil életföltételek egyik letéteményese, ha egyben marad a tsz. Esetükben az Agro-Maros.

— Emellett háztáji földeken is gazdálkodhatnak az emberek, illetve ma már magánterületeken. Mit termelnek?

— Makó körzetében vagyunk, jellemző a vöröshagyma, a fokhagyma, a gyökér, répa. És persze a takarmánytermesztés, ez főképp kukoricát jelent, mert itt a sertéstartásnak van legnagyobb jelentősége. Régebben fontos szerepet töltött be a juhászat — ma már ez stagnál. Hogy mást nem mondjak, juhtenyésztéshez állami támogatást, rajtunk keresztül, úgy tudom, csak ketten kértek.

— A szolgáltatások, egyéb munkahelyek?...

— A legújabb létrejöttel kezdeném: épp a minap nyílt egy bútorbolt a faluban, új és használt bútorok egyaránt beszerezhetők itt. Egy hódmezővásárhelyi tulajdonos üzemelteti. Létesült egy hagymapucoló is, azt meg egy Makóról ideköltözött házaspár hozta létre, ez jó néhány munkahelyet biztosít. Foglalkoztatnak

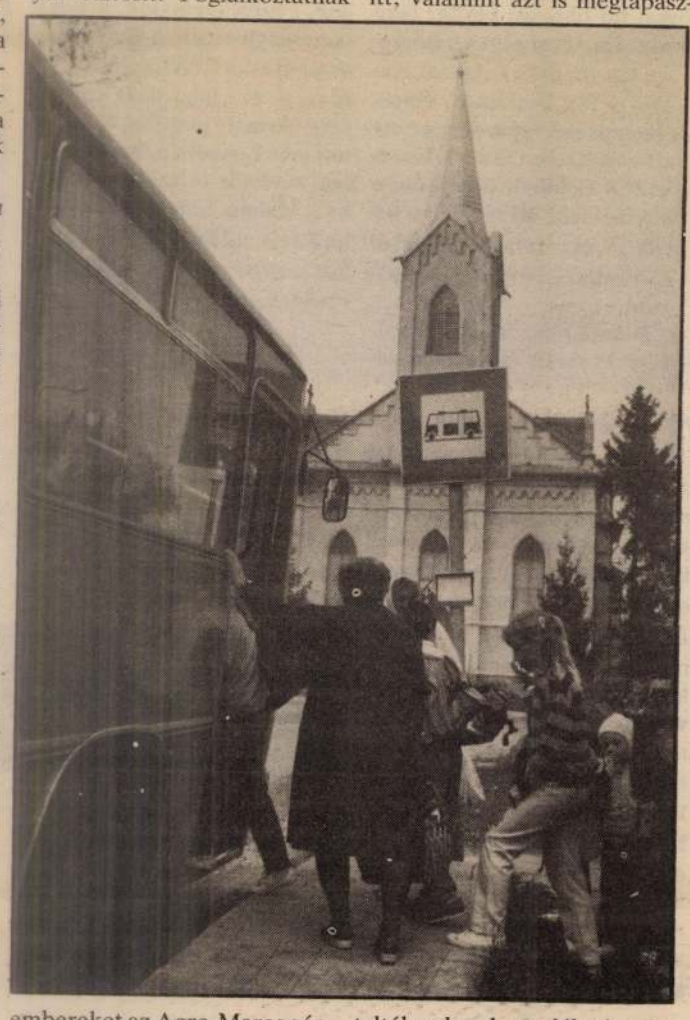

embereket az Agro-Maros gépműhelyében, megemlíthető a vállalkozások közül továbbá a Meszeszolg, az Otis, a Gépépítő Kft. ... Jelentőségük a munkaerő-biztosításban, hogy is fogalmazzak, nem nagy. Aki eljár a faluból dolgozni, az Makóra jár, általában a fegyvergyárnál alkalmazzák őket — értelemszerűen a munkanélkülivé váltak legnagyobb része is innen került ki, illetve különféle, szintén makói szövetkezetekből.

— Hány munkanélküli él jelenleg Királyhegyesen?

— Kilencvenegy. Ennyi a regisztrált munkanélküliek száma legalábbis. A munkanélküliség leküzdése érdekében ötletekkel, szervezéssel segítjük az induló vállalkozásokat — a hagymapucoló is a mi közreműködésünkkel került tető alá — és támogatnánk őket pénzzel is, ámbár e tekintetben nem a legjobbak tapasztalataink.

— Az infrastruktúra fejlettsége meglehetősen ellentmondásos. Út van, gáz nincs.

— Igen, Királyhegyes összes utcájának minden négyzetcentimétere szilárd burkolatú, aligha van messze környéken hasonló kisközség, amely ugyanezt elmondhatja magáról. Vezetékes gáz viszont nemcsak hogy nincs, de még lehetőség sem látszik arra, hogy a közeljövőben legyen. A gáznélküliség viszont orvoslandó, éppen ezért tartályos gázzal próbáljuk e tekintetben komfortosabbá tenni a falut. A tartályos gázra nézvést két lehetőségünk van: vagy egy nagy, 80—100 köbméteres tartállyal látnánk el a falut, vagy kisebbel, ami a közszolgálati létesítmények — például iskola, művelődési ház, orvosi rendelő — gázellátását tenné lehetővé. Ha beválik ez a rendszer — nyilván mások is követnék a példát. Összefogna, mondjuk, egy-egy utca...

— Milyen a telefonhelyzet, az orvosi ellátás?

— Ha egy-másfél hónappal előbb jöttek volna, még mindig tekerős telefont láttak volna itt, valamint azt is megtapasztalták volna, hogy délután négy órától lehetetlen kitelefonálni a faluból. Ma már — ámbár meghívással — „ki tud menni" a vonal... Mintegy harminc családnak van telefonja a faluban, és nem elképzelhetetlen, egy hónapon belül működésbe lép egy telefonfülke a posta előtt, ez már crossbar lesz. És hogy milyen az orvosi ellátás? Augusztus végétől működik a csikóspusztai orvosi rendelő, ugyanakkor az orvos pillanatnyilag csupán helyettesít a faluban — személyének stabilizálása megoldandó kérdés. A gyógyszerellátást is mindössze az orvos által üzemeltetett házi gyógyszertár biztosítja — ugyanakkor a rendelő műszerellátottsága megfelelő. Be szeretnénk vezetni a fogorvosi intézményt is a faluban — sőt nem csupán szeretnénk, hanem már pályázatot is nyújtottunk be e tárgyban. S hogy mire lenne még égető szüksége Királyhegyesnek? Minimum egy körzeti megbízottra, ámbár megjegyzendő: az önvédelmi csoport, magyarul polgárőrség, kiválóan végzi munkáját. Legvégül pedig egy mondat a kultúráról: az önkormányzat sokat tett a művelődési házért is — már használják is a falubéliek.

... Hát akkor — legközelebb folytassuk itt! Az óvoda, az iskola, a művelődési ház helyzetének — de meg egyáltalán, az itteni emberek életének bemutatásával! Királyhegyesen — túl azon, hogy voltak olyanok is, akik, mikor megtudták, újságírók vagyunk, már csukták is be maguk mögött a kaput —, szóval, mindezen túl, sok szívélyes emberrel is találkoztunk. Amit ők mondtak, nem maradhat megíratlanul.

FARKAS CSABA

Trieszbe is repülhet Szegedről

(Folytatás az 1. oldalról)
jegyet, akkor az előbbi összegek hatvan százalékát kell kifizetnie.

– Milyen útvonalon repülnek?

– Horvátország és *Szlovénia* felett. A veszélyes légi területhez, *Boszniához* itt Szegeden *közelebb vagyunk*, mint a repülés során bármikor, tehát egyáltalán nem veszélyes felülni a gépünkre.

A tizenöt személyes kis repülő, és parancsnoka, *Kurucz Ferenc* kapitány régi ismerősök, hiszen a Farner Air Transport szolgálatában már nem először repülnek együtt.

– Milyen típusú ez a gép?

– Csehszlovák gyártmányú. L–410 típusú repülővel szállítjuk az utasokat. Két ilyen gép teljesít nálunk szolgálatot, a másikkal menetrendszerű járatot bonyolítunk Pozsony érintésével Budapest és Bécs között. Ez a példány egyébként három évvel ezelőtt készült.

– Mennyi a repülési idő Trieszig?

– Úgy két órán át tart az út. Persze ez mindig függ a körülményektől, elsősorban a széljárástól. 300 kilométeres óránkénti sebességgel, körülbelül 3000 méter magasan repülünk. Ezalatt az út alatt nagyjából 500 liter kerozint fogunk felhasználni. Trieszt-ben várhatóan egy órát töltünk, és már jövünk is haza.

– Mi lesz, ha Szegeden valami – például a nagy köd – miatt nem tudnak leszállni?

– Akkor az utunk egyből Budapestre visz. Egyébként a

repülővel tegnap jöttünk le Pestről, és úgy néz ki, hogy itthagyjuk Szegeden.

– Mekkora személyzettel repülnek?

– *Pajger László* a pilótatársam, s egy légi utaskísérő teszi komfortossá az utazást. Ebben a gépben a repülés érzete körülbelül olyan, mint egy Boeing 767-ben.

Szóval, Szegednek végre nemzetközi repülőjárata is van. Melynek pontos indulási időpontja után fél órával, még mindig a repülésről beszélgettünk a pilóta urakkal, jó távol a géptől. A tizenegy utas közül tíz ugyanis még nem érkezett meg, a határon álltak sorban, hogy beléphessenek Magyarországra. Már a vámosok, határőrök és a rendőrök is elmentek a dolgukra azzal, ha szükség lesz rájuk, hát majd visszajönnek. Egyedül Farkas András várt türelmesen az indulásra, de ő hivatalból megy a géppel. Tíz óra körül aztán csak megérkeztek az utasok, felbőgtek a motorok, irány Trieszt.

KÉRI BARNABÁS

Lapunk május 21-ei számában megjelent, „Hitelezőitől menekült a halálba?" című cikkünkben beszámoltunk már arról a százmilliós valutaügyről, melynek vásárhelyi kárvallottjai (többek között ügyvéd, orvos, butikos, vendéglős, boltvezető, autófényező, bőrös, tehenész) az istennek sem akarták beperelni az elmúlt év május 21-én meghalt hitelező, kölcsönt felvevő Mikó Györgyné Fényesi Magdolna férjét, Mikó Györgyöt. Mindössze Bereczki István nyugdíjas taxis döntött úgy, hogy a nyilvánosság elé lép, és peres úton követeli vissza csekély 4 millió 568 ezer forintját és járandóságát.

Bottal üthetik százmilliójuk nyomát

Aki megnyeri a pert, az fizet Vásárhelyen?

A károsultak közül tehát egyes-egyedül Bereczki úr perelte be az egész várost márkával ellátó asszony férjét, aki jelenleg Németországban dolgozik, és természetesen semmit sem tud az ügyről, az asszony üzelmeiről. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy a meghalt valutázó nő holttestét elhamvasztották, Rákoskeresztúron temették el, holott az orvosszakértői vizsgálat megállapította: nem természetes halállal halt meg. A harmadik tárgyaláson egyébként a lánya is úgy vélekedett, hogy az anyja nem lehetett öngyilkos.

Hogy miért nem járultak szép sorban a részedettek *dr. Gaál Sándor*, a Csongrád Megyei Bíróság bírája elé? Roppant egyszerű a magyarázat: voltak olyanok, akik annyi márkát adtak kölcsön, illetve vettek Mikónétól, hogy akár 15 év börtönbüntetést is kaphatnának a tengernyi valutával való üzérkedésért. Békéscsabai kárvallottjai is vannak az ügynek (több mint 15 millió forint értékben), de egészen Székesfehérvárig, valamint Budapestig nyúlnak a szálak.

Mikó úr nem hajlandó fizetni, hiszen – saját elmondása szerint – mindössze 23 ezer forintot talált a felesége halálát követően a Rákóczi utca 5. szám alatti házban, egy részét a párnába dugva. Huszonnégy oldalas búcsúlevelet hagyott hátra az elhunyt, tételesen felsorolta benne, hogy kiktől kapott pénzt – 200 (nem elírás!) százalékos kamatra. A férj nem fél az asszony uzsorásaitól, a levelet az ügyvédjénél helyezte el. Szilárd meggyőződése, hogy a felesége tulajdonképpen a hitelezői elől menekült a halálba. Egy idő után egyik kölcsönnel fizette ki a másikat, csakhogy olyan magasak voltak a kamatok, hogy egyszercsak elfogyott a pénz, meg a hitelező is.

Biztos, ami biztos, Mikó úr az egyetlen elérhető vagyontárgyat, a Rákóczi utcai házat nekiajándékozta a II. rendű alperes, Pardi Istvánné Hemenda Magdolnának (Mikóné lányának). Biztos, ami biztos, a Csongrád Megyei Bíróság dr. Gaál Sándor bíró vezette tanácsa az ingatlanra kötött elajándékozási szerződést a felperesre nézve hatálytalannak nyilvánította.

Az is biztos, hogy Bereczki István, az egyetlen, nyilvánosság elé kiállt felperes megemlegeti még ezt az ítéletet, mivel 400 ezer forintot (28 százalékos kamattal) ugyan kézhez kap az alperesektől az első fokon hozott ítélet alapján, ámde 310 ezer 80 forint eljárási illetéket kell fizetnie az államnak.

No és 40 ezer forint perköltséget a III. rendű alperes, Hemanda Ferenc jogi képviselőjének.

(danyi)

Megvan az új lengyel kormány

Csupán néhány órával az új lengyel kormány eskütétele előtt hajszálon függött a koalíció sorsa, de hétfőn a késő esti órákba nyúló tárgyalások eredményeként megszületett a kompromisszum.

Mint *Waldemar Pawlak* kijelölt miniszterelnök a szejmben várakozó újságírókkal közölte: a Lengyel Parasztpárt (PSL) visszavonja a kormánylistán eredetileg általa jelölt személyt a tulajdonviszonyok átalakításának miniszteri posztjára. Beleegyeztek abba, hogy a privatizációs miniszter a baloldal jelöltje, *Wieslaw Kaczmarek* legyen. E megállapodás nyomán *Marek Borowski*, aki a Demokratikus Baloldali Szövetség (SLD) egyik vezető gazdasági szakértője, elfogadta azt a javaslatot, hogy a miniszterelnök-helyettesi tisztség mellett ellássa a pénzügyminiszteri teendőket is. Hétfőn késő este e két módosítást a minisztertanács javasolt összetételében megküldték *Lech Walesa* államfőnek.

Walesa elfogadta a Waldemar Pawlak megbízott miniszterelnök által hétfőn benyújtott kormánylista módosítását. A köztársasági elnök tegnap délben a Belwedere palotában nyújtotta át a kormány tagjainak megbízóleveleiket, ők ezután letették az esküt.

A kormányt a parlamenti választások győztese, a Demokratikus Baloldali Szövetség (SLD) a Lengyel Parasztpárttal (PSL) hozta létre. Az aláírt koalíciós szerződés értelmében stratégiai fontosságú politikai, gazdasági és személyi döntéseket a szövetségesek partnerükkel való konzultáció nélkül nem hozhatnak.

A kormány élén a PSL vezetője, a 34 éves Waldemar Pawlak áll, az ország történelmének legfiatalabb miniszterelnöke. Három helyettese közül kettő az SLD, egy a parasztpárt tagja. Azokat a miniszteri tárcákat, amelyek betöltését az államfőnek engedték át, közvetlenül a miniszterelnök felügyeli. Walesa döntése értelmében a külügyminiszter *Andrzej Olechowski*, a nemzetvédelmi miniszter *Piotr Kolodziejczyk* lett, a belügyminiszteri tárca élén pedig továbbra is *Andrzej Milczanowski* áll.

Az alkotmány értelmében az új miniszterelnök két héten belül köteles a szejm elé terjeszteni kormányának programját, és bizalmi szavazást kérni. Ebben az esetben ez utóbbi csupán formalitásnak ígérkezik, mivel a bizalmi szavazás megnyeréséhez 50 százalék plusz egy fő szavazata szükséges, s a kormánykoalíció ennél jóval többel rendelkezik, mivel 303 mandátuma van a 460 fős szejmben.

Tévedésből szabadlábra került Mathias Rust, aki kijátszva a szovjet légelhárítást, 1987-ben Cessna típusú repülőgépén akadálytalanul eljutott a Vörös térig. A 25 esztendős fiatalember a Kiel melletti Neumünster börtönében töltötte két és fél éves szabadságvesztését, amelyet azonban nem a moszkvai kalandért kapott, hanem azért, mert 1989-ben életveszélyesen megsebesített egy ápolónő-tanulót. Kiel város bírósága egy hónappal ezelőtt amnesztiában részesítette a büntetése felét már letöltő Rustot. A hamburgi ügyészség megfellebbezte a döntést. Noha a fellebviteli bíróság még nem hozott jogerős határozatot, a fiatalembert kiengedték a börtönből.

Kiengedték

Dehogy emelik a gáz árát

(Folytatás az 1. oldalról)
karbantartással foglalkozó más cégeket is lehet hívni.

– Milyen újdonság várható a gázszolgáltatásban?

– A télen a Dégáz Rt. bevezeti a vonalkódos gázóra-leolvasást. Ami azt jelenti, hogy minden esetben a leolvasónak látnia kell a mérőórát, mert az adatgyűjtő automatika csak ez esetben használható. Ha a fogyasztó óráján lévő vonalkódot mágneses ceruzával megérinti, le tudja olvasni a fogyasztást.

– Tehát a leolvasó bemegy a fogyasztó lakásába, s ott intézkedik. Mi ez a bizalmatlanság?

– Ez nem bizalmatlanság. Ha egyszer elérjük, hogy a polgár bemegy az üzletbe, a húst, amit meg akar venni, a mérlegre teszi, ő megnézi, mennyit mutat az ára, de az eladónak be kell csuknia a szemét, akkor ez alapján leolvasóink egyetlen lakásba sem csöngetnek be. Akkor mi is becsukjuk szemünket. De addig, míg ezt nem érjük meg, erről szó sem lehet. Bizalmunk van a fogyasztóinkhoz, de gépre és szakemberekre bízzuk a leolvasást és nem blikk bemondásokra hagyatkozunk. Ez egyébként a gázóra ellenőrzését is célozza. Nincs-e szivárgás, esetleg más probléma. És nem utolsósorban ezáltal szorosabbra fűződik a Dégáz és a fogyasztók kapcsolata. A fogyasztó a leolvasónak elmondhatja a gázhasználattal kapcsolatos tapasztalatait, s ezeket megbeszélhetik.

– Sokan panaszkodnak, nincs meg a gáz kellő kalóriája.

– A panaszosok arra alapoznak, hogy lassabban forr föl a tej, a víz nem eléggé meleg.

Ezt legalább tízfajta hiba okozhatja. A tűzhely fúvókája például eltömődött. S a fogyasztó nem veszi figyelembe azt sem, hogy a hűtőből elővett ötfokos tej lassabban forr föl, mint a 15 fokos.

– Rebesgetik, fölmegy a gáz ára. Igaz?

– Megnyugtatásul: a kormány idén nem emeli a gáz árát.

TARNAI LÁSZLÓ

A DUNAKANYAR RÉGI ARCÁT MUTATHATJA MAJD.

Megkezdődtek a nagymarosi dunai körgát bontását előkészítő munkálatok — erről tájékoztatták a helyszínen a sajtót tegnap a beruházók: a Főber Kft., a Strabag Hungária Kft. és a Vízügyi Építő Vállalat vezetői. Elmondták, hogy a bős—nagymarosi vízierőmű-rendszer részeként az 1988-ban megépített körgátat mindenképpen fel kell számolni, mert eredetileg is csupán 1991-ig maradt volna meg, s állaga azóta erősen megromlott, nehezen állja a folyóvíz nyomását. Kényszerű fenntartása eddig évi 150 millió forintba került. A bontásra kiírt versenytárgyaláson győztes cégek három év alatt helyreállítják a folyó eredeti állapotát. Mindez 8,6 milliárd forintba került, ebből ötmilliárd a költségvetést terheli, a fennmaradó 3,6 milliárd forintra pedig bankhitelt vesznek föl az érintett vállalatok. Némi vigasz, hogy a költséges feladat megoldására hozzávetőleg kétezer embert foglalkoztatnak majd, s a bontás révén hozzávetőleg 50 kisebb-nagyobb alvállalkozó cég jut munkához. Legelőbb a még szárazon álló Duna-meder helyreállítását végzik el, visszatemetik a kiásott gödröket, s maga a körgát bontása 1995-ben kezdődik. A terv szerint 1996 végére fejezik be a munkát, amikor a Dunakanyar újra a több ezer éve kialakult képét mutathatja majd.

Befalazott kincsesládák. Írásunk a 4. oldalon

Rozsdás ősz szép mosolya

REGGELI

DÉLVILÁG

1993/250. *október 27., szerda* *Ára: 11,60 Ft*

MIG

Újabb nyolc MIG—29-es vadászgép érkezett Oroszországból a kecskeméti katonai repülőtérre tegnap — közölte a Honvédelmi Minisztérium sajtóosztálya. Így már összesen 16 vadászgép érkezett meg abból a 28 darab MIG—29-esből, amelyet a Magyarországgal szemben felhalmozódott volt szovjet adósság részbeni törlesztéseként szállítanak az oroszok.

AUTÓZNI PEDIG KELL!

Ha csütörtök, akkor

AUTÓS BÖRZE

KERESSE A ZÖLD ÚJSÁGOT!

Hol langyosabbak, hol hűvösebbek október végi napjaink. Mindenesetre otthoni fűtőalkalmatosságainkat reggel, este bekapcsoljuk. Kellemesebb. Október közepétől különben is megkezdődött a fűtési szezon. Erről beszélgettem Galambosi Istvánnal, a Dégáz Rt. vezérigazgatójával.

Ha már elfelejtettük felülvizsgáltatni — Téltől megnézik az órát

Dehogy emelik a gáz árát

— Bekapcsoljuk készülékeinket, s rendesen jön a gáz, vagyis fűt?

— Már ahol. A fűtőkészülékekkel rendelkező fogyasztók közül ugyanis sokan a hideg beálltával jönnek rá, hogy szeptemberben elmulasztották készülékük felülvizsgálatát. Régen használták, nem működik. Eltömődött valahol, bepiszkolódott, a kazán kormol vagy bármilyen más baja van. Hideg van otthon, fáznak, s talán szidják is magukat hanyagságukért. Ekkor telefonhoz ugranak, hogy a Dégáz szerelője azonnal menjen ki. Igen ám, de szerelőink ilyenkor csak a jelzéstől számított 2-3 nap múlva tudnak csak kimenni. Rengeteg a dolguk. Sok a megrendelés. És elhangzanak a csípős megjegyzések, micsoda szolgáltatás? Pedig szerelőink szívesen kimentek volna szeptemberben felülvizsgálni a készülékeket, azonnal. Ám nem hívták őket.

— Mi van ilyen esetben?

— Azt tanácsolom, hogy a Dégázon kívül sok kisiparos, kft., szövetkezet rendelkezik jogosítvánnyal a fűtőkészülékek rendbehozatalára, akikhez bizalommal fordulhatnak.

— Kik ők?

— Sokan hirdetik magukat újságokban. Ezekben megtalálhatók eme cégek. Megjegyzem, nem drágábbak, mint a Dégáz-szerelők.

— Mikor mennek ki a dégázosok a helyszínre azonnal?

— Ha a közterületen, tehát utcákon, tereken gázömlést, gázszivárgást tapasztalnak, s jelzik nekünk. Ha az épületen belül fordul elő, és a főcsap elzárásával nem lehet a gázömlést megszüntetni, szintén azonnal a helyszínen vagyunk, intézkedünk. Ha a gázömlés a főcsap elzárásával megszüntethető, akkor nem következhet be tragédia, s a helyszínre a dégázosokon kívül a javítással,

(Folytatás a 2. oldalon)

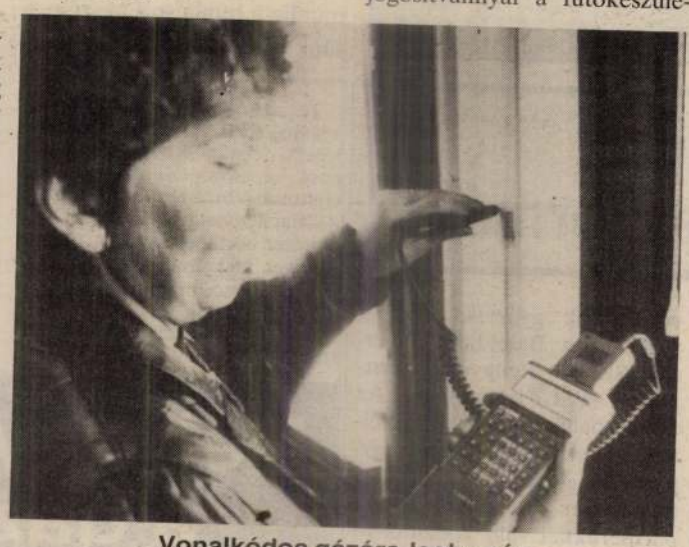

Vonalkódos gázóra-leolvasás

Nemzetközi repülőjárat, hetente többször

Triesztbe is repülhet Szegedről

Szegednek van repülőtere. Ezt mindenki tudta már eddig is. Aki még nem járt volna a környéken, annak érdemes tudni — a nagy csalódás elkerülése végett —, hogy a szegedi repülőtér azért nem egészen olyan, mint mondjuk Ferihegy II. De a célnak tökéletesen megfelel. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a tény, hogy a város széléről a magasba emelkedve most már nemcsak sétarepülni lehet.

A *Farner Air Transport*, az *Intersity Express Travel Hungary*, az *Aktív Tours* és a *Szegedi Repülőtér* szervezésében nemzetközi charter járat közlekedik Szegedről. Tegnap, az első indulási napon, a reggeli jeges szélben *Farkas Andrást*, az Aktív Tours képviselőjét kérdeztem a repüléstől.

— Minden érintett igyekszik kihangsúlyozni, hogy charter járatról, és nem menetrendszerűről van szó. Mi a különbség?

— A charter járat csak akkor indul, ha egy bizonyos minimális utasszám helyet foglal a repülőn. Ez jelen esetben tizenegy fő.

— Merrefelé repülnek a járatok?

— A kezdeti időszakban heti öt járatot szándékozunk indítani. Ebből három *Triesztbe*, kettő pedig *Ljubljanába* közlekedik, de a ljubljanai utasainknak biztosítunk közlekedést *Zágrábba*, ahová csak azért nem megyünk, mert nincs leszállási lehetőségünk.

— Várhatóan kik fogják igénybe venni a szolgáltatásaikat?

— Elsősorban üzletemberekre számítunk, de reméljük a turisták is váltanak majd jegyet. Ma például zömmel Kis-Jugoszláviából érkezett utasokkal repülünk.

— Mennyiért lehet egy helyet elfoglalni?

— A Szeged—Ljubljana retúrjegy *20 ezer*, a Szeged—Trieszt pedig *27 ezer* forintba kerül. Ha valaki csak oda vált

(Folytatás a 2. oldalon)

Petárdacsempészek

Petárdacsempészeket fogtak el Rédicsnél a határőrök. *Krisán Attila* ezredes, a határőrség szóvivője az MTI-nek elmondta, hogy négy hazatérő magyar állampolgár gépkocsijában 2600 petárdát, 100 riasztópisztoly-patront, valamint 30 darab 15 milliméteres rakétapatront találtak. A határőröknek az utasok izgatott viselkedése tűnt fel, és ezt követően vizsgálták át autójukat. A petárdákat a gépkocsi ajtajában, a kárpit mögé rejtették el. A vám- és pénzügyőrség eljárást indított a négy csempész ellen.

RENDKÍVÜLI PVC-PADLÓ-KIÁRUSÍTÁS!

30–40% ENGEDMÉNNYEL!

Habalátétes vastag Grabó PVC-padlókat 790 Ft-ért veheti-viheti, amíg a készlet tart!
Habtapéták 640 Ft helyett 490 Ft/tek.
Habtapéták II. osztályú 360 Ft/tek.

Szeged, Kálvin tér 2. Üzletház.
Vásárhely, Szántó K. J. u. 1. és az Andrássy u. 54. alatt.

LOTTÓ 44. játékhét

ezen a héten az 5 találat nyereményalapját

100 millió forintra megnöveljük

Szerencsejáték Rt.

Refrén komponistáknak

Lassan ideje mérleget készíteni, milyen munkát végzett a kulturális kormányzat az elmúlt négy esztendőben. A magyar zenei élet nem sok eredménnyel büszkélkedhet, sőt a felsőfokú zeneoktatás és a kortárs kottakiadás helyzete tovább romlott (ez utóbbi gyakorlatilag megszűnt). A Zeneakadémia kapott ugyan segélyt a kormánytól, ám finanszírozási gondjainak hosszú távú, megnyugtató megoldását a minisztérium még csak körvonalaiban sem tudta megrajzolni. A komponistáknak a Zeneműkiadó privatizációjáért „cserébe" ígért zenei közalapítvány létrehozását a pénzügyi és a művelődési tárca – jogi kifogásokra hivatkozva – ugyancsak elodázta.

A szakmai szervezetek nagyobb hányadát tömörítő Zenei Tanács nemrégiben leltárt készített a hazai zenei élet állapotáról. A dolgozat írója, *Victor* Máté zeneszerző itt-ott keményen fogalmaz, a Zeneakadémia esetében követel, máshol a kultúra elárulásával vádolja a politikusokat. Csakhogy bebizonyosodott, a főiskola és a zenei közalapítvány ügyében sokkal radikálisabb hangvételre, tettekre és főként a muzsikustársadalom összefogására lenne szükség. Ám az az együttérzés, amellyel a zenei élet hangadói az elmúlt időszakban a kulturális kormányzat ténykedését figyelték – talán a félelemtől vezérelve: ha az asztalra csapnak, még azt a kevés beleszólási lehetőséget, pozíciót is elveszítik, amelyben manapság részesülnek – nem hozhatott komoly eredményeket. Ráadásul a zenésztársadalom érdemi összefogása egyáltalán nem valósult meg, csak az óhaj szintjén, de még az sem biztos, hogy ez őszinte – a politika „örömére". Victor Máté például a dolgozatában odamond a Zeneműkiadó privatizációját anno radikálisan ellenző művésztársainak is. Mint fogalmaz: „a botrány egy része álprobléma körül kavargott, ...az új résztulajdonos(ok) kilétét és nemzeti hovatartozását feszegették alapkérdésként". Pedig akik „kiabáltak", csak a nemzeti kultúrát féltették, a magyar állam többségi tulajdonának megmaradásáért harcoltak. A szemlélet ellen, hogy a zeneműkiadás privatizációját az illetékesek a borsókonzervgyáréhoz hasonlították. És nem hittek a hatalom ígéreteiben. Lám, a félelmük beigazolodott, ezt el kellene végre ismerni, hiszen a refrén évek óta ugyanaz: A kortárs zene ügyét a politikusok elárulták. Tisztelt magyar komponisták! Önök hoppon maradtak! **(devich)**

Ahány nyelv, annyi ember

Hol van már az az idő, amikor iskolában és iskolán kívül természetesnek számított, hogy jó, ha az anyanyelvünkön kívül nem egy, hanem több idegen nyelvet tudunk. Pedig az idegennyelv-tanulás fontosságát hirdető deklarációkban ma sincs hiány. Se szeri, se száma a nyelviskoláknak. Mondogatjuk, hogy ahány nyelv, annyi ember. Mégis valami nagy baj van. Miközben anyanyelvünk is rohamosan szegényedik, még mindig gyakori az „átkos" évtizedekből örökölt szánalmas, persze soha be nem vallott acsarkodás azok iránt, akik az idegennyelv-tanulást épp oly fontosnak tartják, mint az anyanyelvápolást. Nemcsak azért, mert hasznos, hanem azért, mert a kettő kölcsönösen gazdagítja egymást.

Évek óta nem elsősorban a magas szintű (szak)nyelvtudás megszerzése a cél, hanem a nyelvvizsgapapíré. Az idegen nyelvi érettségit is ki lehet váltani vele, így azután a diák esetleg könnyű szívvel abbahagyja a nyelvtanulást, amíg később rá nem jön, hogy jó állást ma már két-három idegen nyelv ismerete nélkül nem talál. A Bokros-csomag nagy találmánya: a „túlságosan magas hallgató–oktató" arány megállapítása után a felsőoktatásban kikényszerített létszámcsökkentésnek is elsőként a nyelvi lektorátusok estek áldozatul. Több nagy egyetemen gyakorlatilag megszűnt a nyelvoktatás. A filozófia is elkészült persze hozzá: nyelvet tanítani nem egyetemeken, hanem jóval korábban kell. Így igaz. Mégpedig minél korábban. De amíg ez nem válik általánossá, magasabb szinten sem lehet abbahagyni. Az oly nagy csinnadrattával és rengeteg pénzzel felvezetett nemzeti alaptanterv nyelvoktatásra vonatkozó részéről is csak nemrégiben „fedezték fel", hogy nincs összhangban az Európai Unió követelményrendszerével, amit viszont elfogadtunk.

Egyelőre azt sem vesszük komolyan, néhány évvel a csatlakozás előtt, hogy ha megkapjuk a zöld utat, azon nyomban több száz olyan emberre lesz szükség, aki legalább három nyelvet ismer kiválóan, meg szaktolmácsokra, akiknek a képzése sajátos követelményekettámaszt. Kérdés, találunk-e? **(ferch)**

A Magyar Nemzet galériája

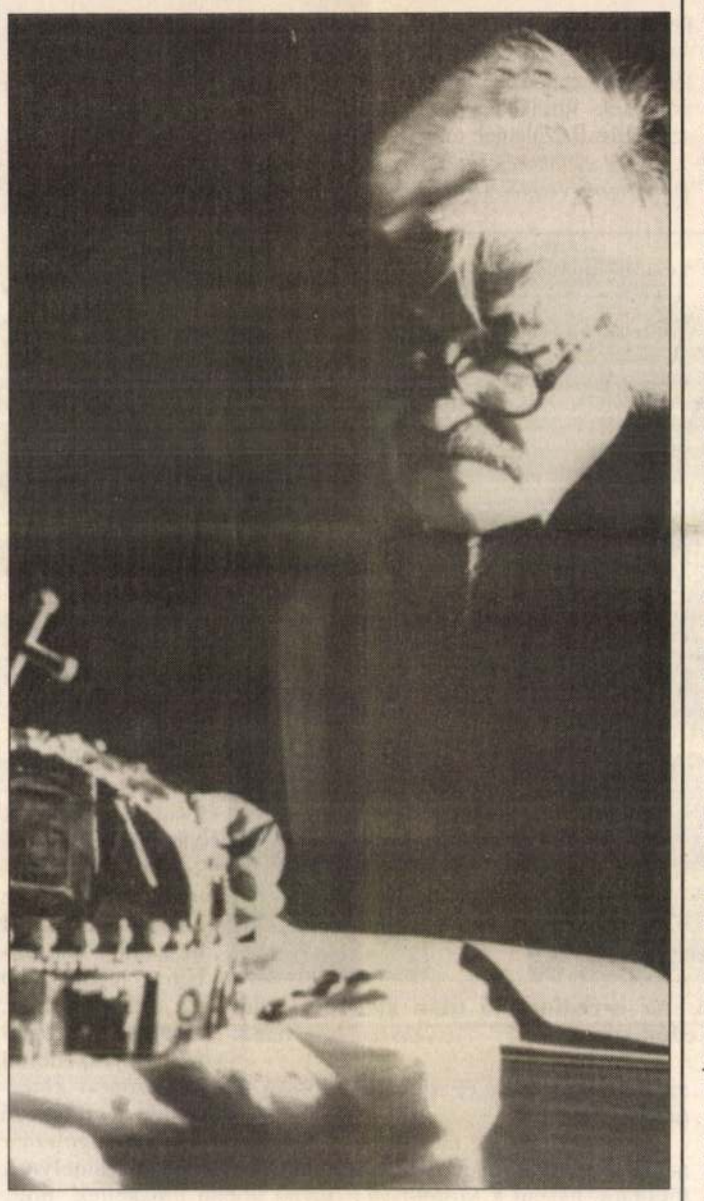

Ha élne, még nem számítana nagyon idős embernek, pedig már tíz esztendeje nincs köztünk. *Szvetnik* Joachim ötvösművész-restaurátor 1987. március 30-án hunyt el, pár nappal azután, hogy megkapta a Kossuth-díjat. Úri jókedvében ennek hozadékát szűkebb pátriája tehetséges gyermekeinek támogatására szánta. Mint a legtöbb jóindulatú, hazai elképzelés, ez a szándék is meddő maradt. Barátai és tisztelői annyit elértek, hogy a községre hagyott háza falán emléktábla figyelmeztet a szerény hajlék nem mindennapi szülöttjére, falai között pedig megtekinthető a művész hagyatéka. Istenadta tehetségét annak idején törvénybe ütköző cselekedettel kellett nyilvánosságra hoznia, a maga véste, a vonatváltó segítségével préselt kétforintos segítette a Képző-, majd az Iparművészeti Főiskola növendékei sorába. Több mint harmincévi restaurátori munkálkodásának köszönhetően született újjá a bombasérült *Esterházy-kincs* jelentős része. Mint szakértő, ő vette először kezébe a magyar koronát, amelyet a családi legenda már kisgyermek korában kapcsolatba hozott vele. A halála óta eltelt tíz év szükséges volt ahhoz, hogy munkássága, alakja határozottabban rajzolódjék elénk. Létrejött az emlékét, hagyatékát gondozó alapítvány. Szülőhelyének polgárai istentisztelettel, sírjának koszorúzásával emlékeznek rá ma. Az Iparművészeti Múzeum rövidesen kiállítással tiszteleg néhai munkatársa tevékenysége előtt.

Versenyfutás

Hat héttel a parlamenti választások első fordulója előtt még senki nem tudhatja, melyik párt lesz a győztes, s kivel alakítja meg a következő kormánykoalíciót. A közvélemény-kutatással és választási előrejelzéssel foglalkozó elemző és politikai tanácsadó cégek keletje ezért igencsak megnőtt mostanában. Négyévenként ilyenkor a politikai közönyről és apátiáról ismerni vélt magyar választók mintha jobban érdeklődnének *a politikai piac szereplői és kínálatuk* (ígéreteik) iránt, ennélfogva emelkedik a pártpreferenciák alakulásáról rendszeresen hírt adó cégek publikációi iránti kereslet is. Amit a cégek – mivel ebből élnek – igyekeznek is kielégíteni.

Az egymással versengő közvélemény-kutató műhelyek eredményei időről időre vitát kavarnak politikusi és publicista körökben; melyek a hitelesebbek, hihetőbbek, illetve melyek „manipulációgyanúsak". A közvélemény *kutatása és formálása,* befolyásolása között persze nem érdemes kínai falat emelni – a tudományos igényű megismerés ebben a vonatkozásban nem valami elvont, általános eszményt szolgál, hanem nagyon is konkrét, pragmatikus politikai és/vagy üzleti érdeket, célt, törekvést. A tömegkommunikáció és tömegdemokrácia korában fontos hatalmi és gazdasági *erőforrássá* vált megismerni az emberek – elsősorban mint reklám- és árufogyasztók – igényeit, vágyait, véleményeit, rokonszenvét és ellenérzéseit akár egy politikai párttal, akár egy új mosóporral kapcsolatban.

Vélemények, vásárlói beállítódások formálásának szándéka a kínálati oldal részéről magától értetődő. A befolyásolás persze *nem feltétlenül* jelent becsapást, a rábeszélés, meggyőzés sem tudatos ferdítést, a tények meghamisítását.

A legutóbb megjelent pártpreferencia-vizsgálatoknak több figyelemre méltó mozzanata és tanulsága is van. Egyrészt kiderült, hogy a cégek többsége – Gallup, Marketing Centrum, Századvég– Tárki – egymáshoz nagyon közeli, a statisztikai hibahatáron belül mozgó adatokat rögzített a pártok népszerűségi, illetve preferenciaindexét illetően. Egyedül a Szonda Ipsos eredménye tért el jelentősen a többiekétől, de ami furcsa, csak egy részletet illetően. Míg a három másik közvélemény-kutató hármak szerint minimális az MSZP előnye a Fidesz előtt, míg a Szonda szerint 13 százalékos!

A hibahatárt jócskán meghaladó eltérésnek többféle oka is lehet. Például módszertani. Közvélemény-kutatók régóta jól tudják, hogy az eredmények nagyban függnek *a kérdés feltevésétől;* a kérdés – vagy a kérdezői technika – kis módosítása is jelentős eltérést okoz a válaszokban. További bizonytalansági tényező lehet a *mintavétel* nagysága és reprezentativitása. A módszertani különbségek származhatnak eltérő szakmai meggyőződésből, felkészültségből, de eltérő (üzleti vagy politikai) érdekből is. Hogy ki hogyan ferdít, torzít, azt általában nem könnyű bizonyítani, mindenesetre a választók jobb tájékozódását, eligazodását segíti a közvélemény-kutatók közötti *verseny.* Amelyikről kiderül, hogy tartósan nagyon mást állapít meg a közvélemény alakulásáról, mint a szakma mérvadó többsége, annak hitelessége – és ezzel üzleti pozíciója – előbbutóbb megrendül. Vagyis a tudatos manipuláció hosszabb távon nem kifizetődő.

Persze a választók tényleges véleménye *soha nem esik teljesen egybe* még a legpontosabb, leghitelesebb közvélemény-kutatási eredményekkel sem. (Miként a megkérdezetti minta sem azonos a teljes választói körrel.) Ám az utóbbi hetek pártpreferencia-trendjei a legtöbb cég felmérése szerint arra engednek következtetni, hogy az MSZP előretörése megállt, sőt támogatottsága kissé csökkent, míg a Fidesz népszerűsége folyamatosan növekszik. Vagyis, bár az MSZP biztos választási győzelmét majdnem egy éve eldöntött tényként beállító publicisták és politológusok fölényes optimizmusa nem teljesen alaptalan, a legfrissebb felmérések szerint *a Fidesz (tágabb értelemben a polgári ellenzék) esélyei az utóbbi hetekben számottevően javultak.* Ha a jelenlegi trend folytatódik, bekövetkezhet az, ami a két utóbbi választáson történt: a kormányváltás.

Március végén csupán egy dolog biztos, még nem dőlt el s nem is jósolható meg felelősen a májusi választások kimenetele, pártsorrendje. S nem kizárólag a két nagy párt, illetve a kormánypártok–ellenzéki pártok szoros versenyfutása

Stabilitást jelent az állami részvénycsomag

Pál László a Mol Rt. tulajdonosi struktúrájáról és jövőbeli fejlődési irányairól

A március közepén lezajlott újabb privatizációs szakasz ismét a figyelem középpontjába állította a Mol Rt.-t itthon és külföldön. A privatizációs törvénynek megfelelően az ÁPV részesedése mostanra a hazai olajipari társaságban 25 százalék plusz az aranyrészvényre csökkent, de így is megmaradt a legnagyobb tulajdonosnak, hiszen a Mol alapszabályzata szerint egyetlen befektető, illetve érdekeltségi köre sem rendelkezhet tíz százaléknál nagyobb bejegyzett részvénypakettel. A sikeres részvényértékesítés adta az alkalmat arra, hogy *Pál* László, a Mol Rt. elnöke értékelje az új tulajdonosi struktúrát, és a társaság következő években elérhető fejlődési lehetőségeit.

– Egy ilyen sikeres kibocsátás után szakmai szempontból elképzelhetőnek tarja-e, hogy az állam a maradék 25 százalékos részvénycsomagját is eladhassa érdekeinek sérelme nélkül?

– Az állami érdek szempontjából a legutóbbi részvénykibocsátás a tulajdonosi jogokban nem hozott minőségi változást, hiszen a 36 százalékos részesedés csökkent le 25 százalékra. Az ÁPV szempontjából az aranyrészvény biztositja a legfontosabb érdekérvényesítést, mert vétójogot ad minden olyan kérdésben, amely a részvényesi jogok megváltoztatását vagy a társaság más céghez való csatlakozását, vagy beolvasztását javasolja, esetleg a társasági vagyont érintheti. Az aranyrészvényes a Mol igazgatóságába és felügyelőbizottságába egy-egy tagot delegálhat. A 25 százalékos részvénycsomag ezeket a lehetőségeket kiegészíti még további három igazgatósági és egy felügyelőbizottsági tag delegálásával. Ezen lehetőségek biztosítják mindkét fél számára a megfelelő kapcsolattartást, de a Mol-közgyűlések megtarthatóságát is garantálja az állami csomag, ugyanis ma, becsülhetően 200 ezer magánbefektető és Mol-dolgozó, valamint több, mint 300 hazai és külföldi pénzintézet és alap a pénzügyi befektetőnk, akik ezért csak kis számban vesznek részt a közgyűléseken. Ma a Mol szempontjából a 25 százalékos állami jelenlét stabilitást jelent még a külföldi befektetők szemében is. Az állam mint szabályozó hatóság foglalkozik a Molt is érintő kérdésekkel, és nincs közvetlen beavatkozás a munkánkba, hiszen nincs joga sem erre.

– A kapcsolatrendszert tovább lebontva úgy tűnik, az elmúlt két év alatt a Mol vezetési struktúrája stabilizálódott, és külső szemmel kiegyensúlyozottnak tűnik. Milyen a munka- és szerepmegosztás az igazgatóság és a menedzsment között?

– Jelentős eredménynek tartom, hogy a két alapelv betartásával példamutató munkamegosztást alakítottunk ki, amelyek az igazgatóság önkorlátozása és a delegálási elv. Az igazgatóság a cég működésének és befektetéspolitikájának elvi kidolgozásában vesz részt, a közép- és hosszú távú gazdálkodási és fejlesztési terveket megvitatja, dönt a nagy fejlesztési projektek tervéről, ám a jóváhagyott tervek között például az ötmilliárd forint alatti beruházások részletei már az ügyvezetéshez tartoznak. A kereskedelmi ügyleteket csak stratégiai szempontból vitatja meg a testület. A Mol igazgatóságának korábbi gyakorlatával ellentétben mára elértük, és ebben szerepet is vállaltam, hogy a testület egy nyitott, sokszínű, ám együtt dolgozó vezetői fórum lett, amelynek következtében a döntések általában egyhangú szavazással születnek meg.

– Az előbb részletezett összehangolt vezetői struktúrában mi az elnök szerepe és saját hatásköre?

– Az igazgatóság elnökének nemcsak az ülések levezetése a feladata, hanem a Molnál van egy belső szabály: a vezérigazgató kezdeményezheti, hogy egy-egy témában ne az ügyvezetés hozzon döntést, hanem az igazgatóság vegye át, ám ez visszafelé is működik, azaz az elnök is kiemelhet egy témát az igazgatóság ülésére. A tapasztalatom szerint számos esetben a külföldi partnerek igénylik az elnök közvetítését vagy részvételét a tárgyalásokon. Ez főként azokra az országokra jellemző, ahol koncessziós szerződéseket kötött a Mol. Ott a kormányzati vezetőkkel személyes kapcsolatom alakult ki, de emellett a társaság tulajdonosaival való kapcsolattartás is az elnök egyik feladata.

– Amikor az elnöki felkérésre igent mondott, milyen eredmények elérését tűzte ki célul, amelyek a Mol vezetésével együtt néhány év alatt megvalósíthatók?

– Akkor azt fogalmaztam meg, hogy a Mol Rt. valamennyi üzletága nyereséges legyen, valamint egy budapesti székhelyű, ám regionális multinacionális társasággá fejlődjön a Mol. Az elmúlt két sikeres üzleti év után egyértelműen látszik, hogy az előbb említett célok megvalósulni látszanak. A Mol működési összképébe négy halmaz tartozik. Az első a nemzetközi beszállítói kör, ebben a legnagyobb az orosz partner, amellyel tisztességes kereskedelmi hosszú távú szerződést kötöttünk. A második a szélesedő külföldi, elsősorban angolszász tulajdonosi körünk, amelynek tagjai abban érdekeltek, hogy jól működjön a cég, és a részvényenkénti nyereség növekedjen. A harmadik rész a Mol piacai, amely régiónk, azaz a volt szocialista országok, ám az egyik legnagyobb mégis az ausztriai és a délnémet terület. Az utolsó fontos elem a koncesszióké, amelyek között közel-keleti, észak-afrikai és dél-európai mezők egyaránt találhatók.

A Mol következő évekbeli fejlődését elsősorban a logisztikai rendszer és Magyarország geográfiai adottságai biztosítják, valamint a koncessziós projektek. A Mol már megkezdte az ország centrális helyzetéből adódó tranzitszolgáltatási beruházások fejlesztését, és már tavaly megduplázódott e területből a bevétele. A jelenlegi régiónkra jellemző gazdasági környezet és az idei évre várható kedvező világpiaci olajárak alapján az export tovább növekedik. Még ebben az évben megkezdődik az első külföldi koncessziós mezőn a kitermelés, bár nagyobb hatása csak később várható, és még ebben az évben majd megduplázódik a külföldi Mol-benzinkutak száma, amely a tervek szerint eléri majd az ötvenet. (Éppen tegnap adtak át ünnepélyes körülmények között egy új kutat Bukarestben, s a továbbiakban franchise-rendszerben is üzemelnek majd Mol-kutak Romániában: az ottani beruházások értéke eléri a huszonhárommillió dollárt.) Egyébként tavaly történt meg először, hogy a hazai feltárás harminc százalékkal több volt, mint a kitermelés. A gázüzletág az eddigi veszteség helyett az idén már kis nyereséget is hoz majd.

A Mol számára kiugró eredményeket az ezredforduló évei hozhatnak, amikorra a mostanában elindított koncessziós projektek beérnek, azaz a fúrások már eredményesek lesznek. Itthon befejeződik a Zsana II. föld alatti tároló beruházása, és a Dunai Finomító maradékfeldolgozási fejlesztése (ötvenmilliárd forint) is. Reményeink szerint 1998-tól a tizenkét koncessziós szerződésű mező folyamatosan termelőre fordul, 2000-re a tranzitfejlesztések jelentős része elkészül, üzemel majd az első erőművünk, és a TVK-val közös polipropilénügyár is beindul. Mindezek alapján az ezredfordulóig ütemes, majd felgyorsuló növekedést várok a Mol Rt. eredményeiben.

Kecskeméti Judit

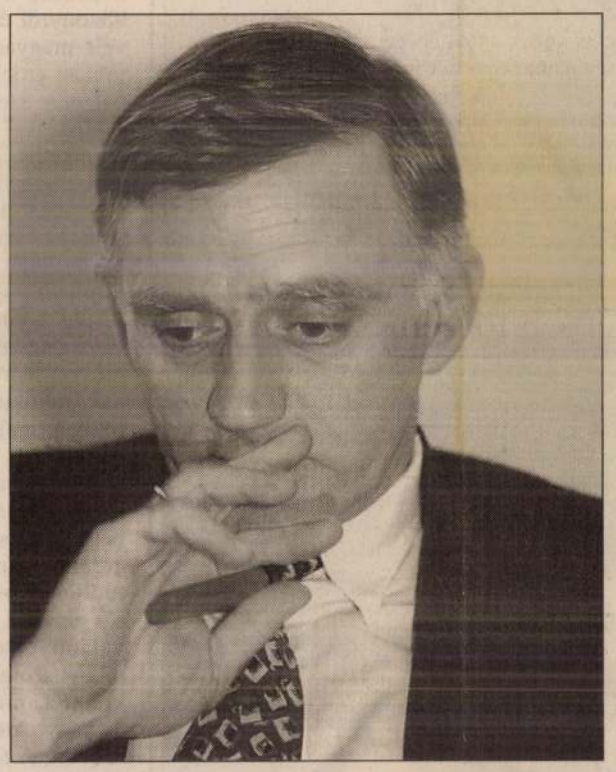

Pál László: Az ezredforduló után gyorsuló eredménynövekedést várok HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELE

Optimizmus csak a BUX-piacon

A tőzsde elmúlt heténck fő attrakciója nem a részvénypiac teljesítménye, hanem a határidős piac hirtelen hangulatváltozása volt: éppen egy optimizmust nélkülöző részvénykereskedést hozó héten változtattak jövőképükön a befektetők. A január eleji hurráoptimizmust követően, mivel nem igazolódott a BUX-piac hosszvárakozása, a kamattartalmak esni kezdtek, csökkent tehát az a megtérülési ráta, amelyre a határidős piac szereplői számítottak a részvénypiactól. A pesszimizmus leginkább a márciusi termin lejáratát megelőző időszakra volt jellemző, mivel a kifutását megelőző két hétben rendre negatív kamattartalmak alakultak ki oly módon, hogy a márciusi elszámolóár szinte mindig alacsonyabban volt, mint a prompt index záróértéke. A márciusi termin még a kifutását megelőző napon is 40 ponttal zárt alacsonyabban a prompt indexnél, ami hatékony piacot feltételezve egyhén szólva is meglepőnek tűnt.

A fenti példa csak egy apró illusztráció volt a pesszimizmusra, amely egészen e hét hétfőig jellemezte a határidős árakat. Nem tudni, a hét végén mire gondolhattak a befektetők, tény azonban, hogy hétfőre az egész piac varázsütésre optimistává lett: az éppen több, mint egy százalékot gyengülő prompt piacra figyelmet sem vetve mindenki BUX-ot akart venni. Ezt még meg lehetett magyarázni a hedge alapok zárásával, akik a részvénypiaci eladással párhuzamosan a BUX-piacon a vételi oldalon jelentek meg. Mint többször írtunk róla, pozícióikat többen még 30 százalékos kamattartalmak mellett nyitották (részvényt vettek és határidőre BUX-ot adtak el), de az utóbbi időben még 23-24 százalékos kamattartalom melletti pozíciónyitásokról is hallani lehetett. Ennek megfelelően az arbitrázs vagy hedge alapok tetemes nyereségre tehettek szert, mivel alig két hónap múltán 20 százalékos kamattartalmak mellett ugorhattak ki pozícióikból.

A keddi napon belül emelkedő, de így is alig pluszban záró azonnali index elegendő volt ahhoz, hogy a határidős árak 100–200 pontot erősödjenek, 21-22 százalék közé emelve a kamattartalmakat, majd másnap tetőzött a hisztéria: kismértékű

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE (MÁRCIUS 27.)

	Nyitó ár	Átlag-ár	Záró ár	Darab-szám	Forgalom	Az elmúlt 52 hét min.	max.
Agrimpex Rt. N	10 000	10 000	10 000	20	200 000	10 000	23 500
Aranypók Rt.						5 900	8 950
BÁV Rt.	1 700	1 738	1 750	3 863	6 712 205	1 650	2 280
BIF Rt.	615	647	650	1 406	909 210	450	1 000
Bonbon Hemingway Rt.						390	490
BorsodChem Rt.	6 795	6 738	6 705	35 951	242 254 735	4 800	8 525
DRAU	4 000	4 193	4 200	444	1 861 600	3 900	6 200

Két negatív rekord

Az alig két hónapja tőzsdére került *Fűzfői Papír* részvénye újabb mélypontra esett pénteken, 2700 forintos árfolyama már több, mint 20 százalékkal

A már régi motorosnak számító *Agrimpex* is mélypontra zuhant tegnap. Nemrég még egy bátor bróker kivásárolta az egész ajánlati könyvet 22 ezer forint fölé nyomva az árfolya-

Szvetnich Joachim

2ch. P.

Mesterek és tanítványok

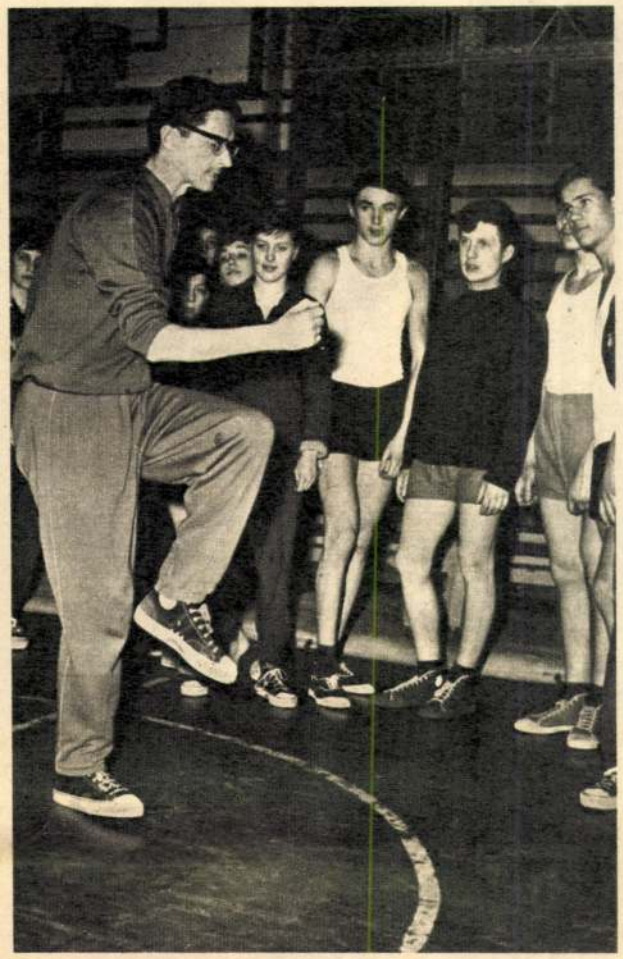

Iharos Sándor és növendékei

Gyakorlat a nyújtón, Csányi Raymund tanár úr ófáján

Iharos Sándor, Csányi Raymund, Grosics Gyula.

E három név világcsúcsok, győzelmek, nagy bravúrok emlékét idézi.

Gruiz László, Csipász Borbála, Polster Béla.

E három név semmit nem mond az embernek. Ma még nem. De holnap — talán már szintén győzelmet, rekordokat jelent.

Ez a lehetőség nem csupán hármuké, a Központi Sportiskola kétezerháromszáz növendéke között, velük együtt és rajtuk kívül, bizonyára akadnak majd olyanok, akiknek nevét tíz év múltán talán éppen úgy ismerik, mint ma a mestereikét, Grosicsét, Csányiét, Iharosét.

1

A Központi Sportiskola 1963. tavaszán kezdte meg munkáját. Hasonló intézmény nálunk még nem működött. A serdülőkorú gyermekek sportra és egyszersmind az életre nevelése — szigorúan szem előtt tartva mindkét törekvést — világszerte megoldatlan még.

A fiatalokban igen nagy a vágy, hogy valamilyen sportágban a legjobbak közé kerüljenek. A vágyódás azonban önmagában keveset ér. Kitartás is kell hozzá. A gyermekek nevelésével csak olyan sportember foglalkozhat, aki érti ezt a törvényt, s van képessége, hogy a szándékot tette növelje. Tekintély, pedagógiai érzék, állhatatosság kell hozzá, hogy hat-nyolc esztendeig folyamatosan ébren tartsa a gyerekekben az érdeklődést.

A sportiskola igazgatójának, Kocsis Mihálynak a szavait idézem:

— Nem elég az, ha valaki világcsúcstartó volt, vagy olimpiai bajnok, nem elég, ha érti a szakmát, ide olyan edző kell, akinek különlegesen jó pedagógiai érzéke van.

Kocsis Mihály a megszállottak fáradhatatlanságával keresi a megfelelő sportpedagógiai módszereket, gyűjti maga köré a megfelelő embereket, hogy együtt elérjék a célt: „a gyerekekben egész életükre szólóan alakuljanak ki azok a fizikai és jellembeli tulajdonságok, amelyek társadalmunk számára hasznosak, nélkülözhetetlenek."

A sportiskolában a versenyzés nem cél, hanem mérce. Itt elsősorban alapot akarnak adni a gyerekeknek, biztos fizikai és erkölcsi alapot, amelyre világcsúcsok épülhetnek, de elbírja a kudarcok terhét is.

Kétezerháromszáz gyerek közül bizonnyal csak néhány, vagy talán csak egykettő kerül fel a világ élvonalába. De a többiek sorsát is éppen így formálja az a hat-nyolc év, amit itt eltöltenek.

— El kell érnünk — mondja az igazgató —, hogy növendékeink itt egységbe kovácsolódjanak anélkül, hogy saját iskolai közösségüktől elszakadnának. Segítenünk kell szellemi képességeik kibontakozását is.

Így hát a Központi Sportiskola nem hivatásos sportolókat, hanem — a legjobb értelemben véve — sportembereket nevel.

2

A sportiskola atlétikai ágazatának vezetője Iharos Sándor. Háromszázötven gyereket bíztak rá.

— Még aktív versenyző voltam — mondja —, amikor megbíztak ezzel a feladattal. Örömmel fogadtam el a megbízatást, de aggasztott, hogy nem vagyok pedagógus. Úgy gondoltam, ehhez a munkához nem elég a vállalkozó kedv, a sportbeli rutin, még a lelkesedés sem. Ugyanakkor bizakodtam is, hogy majd megtanulom, amit kell. Most már hiszek abban, hogy a munkám nem hiábavaló, s hogy ez a hivatásom. Életem során sok mindenben volt részem. Zenitek és mélypontok. Sportoló voltam, és volt idő, amikor megfeledkeztem minden másról. Pedig a világcsúcsok nem övezik, nem védik örökké az embert. Pályafutásom tapasztalatait, rekorderi tekintélyemet arra használom fel, hogy a becsületes élethez múlhatatlanul szükséges akarati, erkölcsi tényezőket a gyerekekben kialakítsam és állandósítsam. Még az esetleges világcsúcson túl is.

Csipász Borbála 15 esztendős kislány 1:43,8 perces időt ért el tavaly 600 méteren. Ez az eredmény biztató, mert 800 méteren, az olimpiai távon, 2:20 perc körüli időnek felel meg.

— Mit kaptál a sporttól?

— Sohasem gondoltam arra, hogy mit kapok. Sport nélkül nem tudom elképzelni az életemet.

— És mit vett el tőled a sport?

— Talán az időm kevesebb, mint a többieké. Ők táncolni járnak, én edzésre.

— Fáradt sohasem voltál?

— Akkor itt van Sanyi bácsi. Elég egy szava, hogy az ember még tovább fárassza magát.

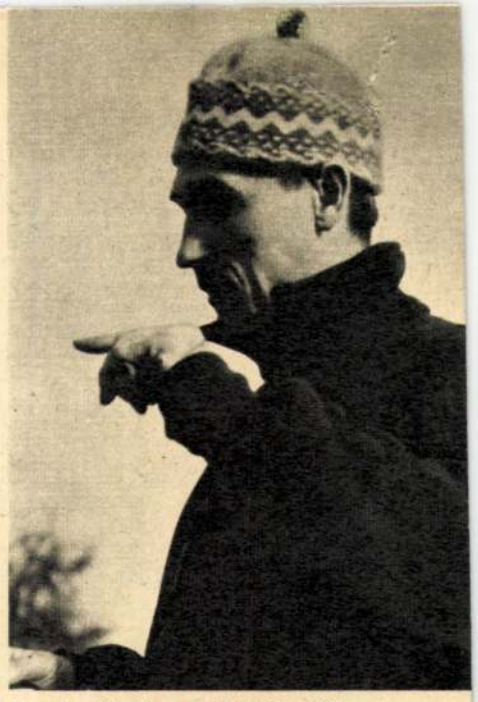

Grosics Gyula az oktatás előtt névsorolvasást tart

3

Csányi Raymund válogatott tornász volt, mellette tanári pályára készült, majd a Katonai Akadémián oktatott. Igazi hivatást azonban gyerekek sportoktatásához érzett. Ezért, magánszorgalomból, 10 év körüli, keménykötésű legényeket gyűjtött maga köré, egyesületétől, a Honvédtől pedig tornatermet kapott, hogy foglalkozhassék velük. Mikor hírét vette a Központi Sportiskola megalakulásának, azonnal jelentkezett.

— Kezdetben a legtöbb gyerek csak focizni akart — emlékezik. Hozzám azok kerültek — ha ló nincs, szamár is jó —, akiket más szakosztályba nem vettek fel.

A botcsinálta tornászok hamarosan mind elszökdöstek tőle. Az edző először önmagában kereste a hibát. Aztán kezdte a régi módon elölről: elindul olyan mokány kis fickókat keresni, akik hajlandók megbarátkozni a nyújtóval, a korláttal, s nem tekintik a lovat — szamárnak.

Ma már száznegyven gyerekkel foglalkozik, s akad közöttük olyan is, aki bajnokságot nyert. Igaz, még csak az úttörők között.

Polster Béla a talajgyakorlatban verhetetlen. Jámbor, szemüveges kisfiú, hatodik általánosba jár, de tudós arcot vág még a korláton is.

— Hányszor jársz egy héten edzésre?

— Hétszer.

— Szeretnél válogatott lenni?

— Minden fáradságot elviselnék, csak hogy az lehessek.

— És azután?

— Azután tanítani fogok. Mint Csányi tanár úr.

KRISTÓF ATTILA

1021

ÚJRATEREMTETTÉK

Ki tudja, mi pusztult el 1944 telén a palota Tárnok utcai pincéjében, amikor az épületet találat érte? A palota pincéjében a ház urai előzőleg ládákat ásattak el. A ládákban drágakövekkel ékes színarany tálak, serlegek, kösöntyűk, ékszerek, aranyhímzésű textíliák, szőnyegek, mindenféle üvegholmik, porcelánok, régi fegyverek, vértezetek, értékes csontfaragások voltak. Pénzben fel nem mérhető gazdagságok. A neobarokk Magyarország leggazdagabb mágnás családjának magánkincstára volt ez a művelődéstörténeti fogalommá vált gyűjtemény: műtörténészek *Esterházy-kincsként* tartják számon.

Öt esztendővel a robbanás után a palota romjait eltakarító munkások rátaláltak a vizes, mészköves talajban elásott ládák maradványaira. Legtöbbjük megsérült, tönkrement már a robbanáskor, ami az értékekből megmaradt, áldozatul esett a vegyi folyamatoknak. A pince nedves talajában a vasszerkezetek korródálódtak, a drága brokátok foszlányokká málltak szét, csak az aranyszállal hímzett minták ágasbogas indái maradtak meg. Az ötvenes évek elején többé-kevésbé lemondtak már az Esterházy-kincs elpusztult darabjairól. A *Bacchus-kocsi*, a *Mátyás-serleg* felismerhetetlen aranyroncs lett, a *nagy Petzolt-serleg* palacsinta formára lapult, egy elefántcsont kupa harminc darabban került elő, és senki nem ismert rá arra a hatalmas, aranyozott dísztálra, amelyet az 1652-es garamvezekényi csatában elesett négy Esterházy ifjú emlékére rendelt a család az augsburgi *M. D.* mesternél.

Immáron egy évtizede próbálják az Iparművészeti Múzeumban újrakölteni az elpusztult Esterházy kincset. A múzeum főrestaurátora, Kiss Pál, Szvetnik Joachim ötvösművésszel együtt naponta perbeszáll az elmúlással, hogy a holt tárgyak lelkét felidézze.

Amikor a Tárnok utcai palota találatot kapott, Kiss Pál már megbecsült művésze volt az ötvösségnek. Szvetnik még csak 16—17 éves süldő legényke, hivatása szerint dinnyecsősz. Cseresznyemagra, barackmagra fejeket faragott, s piacokon, vásárokon árulta műveit, nem valószínű, hogy hírét hallotta volna az Esterházy kincstárnak. 1951-ben felvették a Képzőművészeti Főiskolára. Szakérettségit tett, majd átkérte magát az Iparművészetire. Diplomáját dicséretes jelessel védte meg. Amikor hívták, elment az Iparművészeti Múzeumba ötvösművésznek.

Minden egyes tárgy helyreállításához másként kell felkészülni. A restaurátor-ötvösök nemcsak azt a kort tanulmányozzák, amelyben az újjászületésre váró műkincs fogant, hanem valóságos oknyomozó stíluskritikai elemzést végeznek. De ez sem elegendő. A tárgyakat, ahogyan Kiss Pál mondja, nagy figyelemmel kell analizálni, hogy milyen pusztítást végzett benne a korrózió. És mennyiféle ismeretet kívánnak a zománcok, mennyire más a bizánci, a limoges-i, vagy a velencei zománc technikája! A bécsi zománcos aranyserleghez például Kiss Pál metallográfiai, kémiai biztonság nélkül hozzá sem nyúlhatna. Hogyan bogozza ki az összegubancolódott aranyköteget, ha nem tudja kiszámítani a gyűrődések okozta feszültséget az anyagban? A finom cizellálás maradékaira is vigyázni kell. Kalapálni nem szabad, s a hőkezelési eljárásokkal is körültekintően kell bánni.

Az Esterházy-kincs újjászületett darabjait kiállították az Iparművészeti Múzeumban. Láthatók a Petzolt-serlegek — a nagy és a kicsi —, az ékes Nautius, ott van a Mátyás-serleg, a Strucctojás, az Augsburgban készült, törékeny Bacchus-kocsi, a násfás aranyedény, amelynek helyreállítása éppen egy esztendeig dolgozott Szvetnik. Az Esterházy-billikom is elkészült már és Kiss Pál újjávarázsolta a besztercebányai Bergmann mester munkáját, az úgynevezett Erasmus aranykupát is. Minden darab egyedülálló ritkaság, amely külön-külön és együttesen az európai ötvösművészet fénykoráról vall.

KISS KÁROLY

Szvetnik Joachim, aki a násfás edényt helyreállította

A garamvezekényi csata emlékére készült tál. 1944-ben elpusztult, Szvetnik Joachim újjávarázsolta

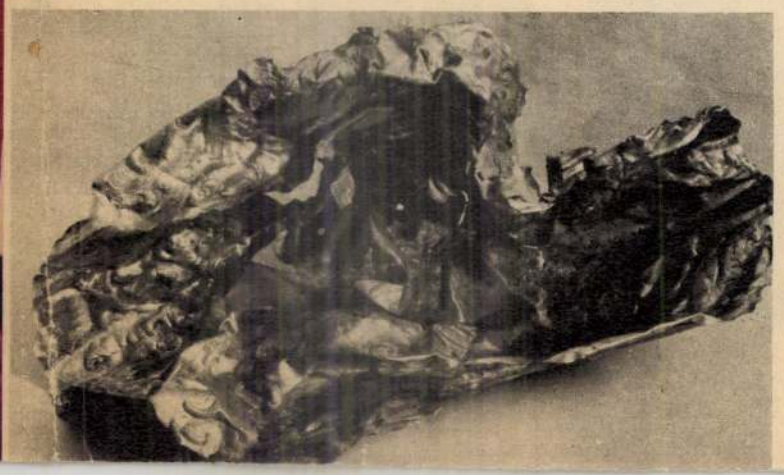

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

LÉSE

múlva sok szeretettel
lta is.
és megszerettem új gaz-
tem észre, hogy tulaj-
siratnom. Mindennel el-
tben, sem táplálékban
Ráadásul csodálatos fele-
nettem.
lés ideje. Nap mint nap
dáimmal Penny viselke-
jtva vártuk a kölykök
ztek, de sajnos holtan.
lan volt. Sokáig gyen-
mozogni nem volt kedve.
angulatú napokban asz-
unk első, hosszabb sé-
og, mentünk villamoson
lpam alatt friss hó ro-
tak kötelékeimtől és én
adó szabadság-érzéstől
nerre csak láttam. Hó!
szét a világban.
n asszonyom enyhe kis
am hozzá. Elesett és a
tott, néha felnyögött. Ne-
Amilyen gyorsan csak
lötte a havat, arcát nya-
nt a havat kapartam el
san megragadtam ka-
n. Ekkor már körénk
. Valamennyien meg
szonyom könnyes szem-
fejemet, és egyre csak
Máig sem értem ponto-
m ki ezt a nagy szere-
entbernáthegyi kötelés-

z lett. Penny teljesen
k is fokozódott az első
nk, aludtunk, játszot-
n Penny elém nem állt,
ar. Mi tagadás, jólesett
még mindig nem volt
ra gazdáink is észrevet-
tott állapotát, és ők is
ltak a jövevényeknek.
Happy. Igaz, hogy nehe-
nyt el is altatták, de a

nem volt egyszerű fel-
a világrajövetele miatt,
vette kölykét. Nem etet-

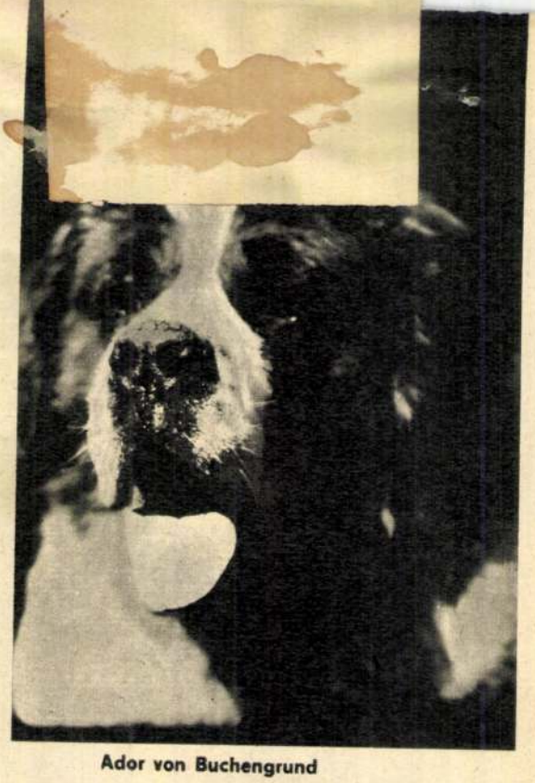

Ador von Buchengrund

te, nem tanítgatta. Az etetés gazdám gondja volt, a nevelés pedig az én atyai vállamon nehezedett. Minden elbizakodottság nélkül állíthatom, teljes sikerrel jártunk. Happy gyönyörű küllemű és kiváló tulajdonságú bernáthegyivé serdült.

Nem akarom szaporítani a szót, életünk elkövetkező szakaszát bármelyik kutyacsalád megirigyelhette volna. Csodálatos harmóniában teltek napjaink, gazdáink szerető pajtásaink voltak. Estéinket többnyire az ő lakrészükben töltöttük. Minden szabad volt. Ugatni, szőnyeget cibálni, hancúrozni Amyval és Bambival. Tudniillik az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy gazdáinknak még volt két kutyájuk rajtunk kívül. Ezeket azonban — minden gőg nélkül — nem tudtuk komolyan venni. Egyrészt termetük, másrészt pedig oktalan hangoskodásuk miatt. Ráadásul még szemtelenek is voltak.

Szóval, mint mondtam, boldogok voltunk. Mindaddig, míg Pennykémet betegség nem ragadta el tőlünk. Happyt nem is rendítette meg az eset túlságosan. Mindig apás volt. Ragaszkodását őszinte szeretettel viszonoztam, mert ha lehet, Happy még szebb volt, mint anyja. Szerencsére nekünk, kutyáknak nincsenek komplexusaink, így hát amikor úgy gondoltam, nem utasít vissza, megkértem Happyt, legyen a párom.

Jól számítottam. Happy a feleségem lett és hat gyönyörű kölyöknek adott életet. A kicsik a Basil, Bence, Bernát, Bájos, Bluette, Beauty nevet kapták gazdáinktól. Az ő sorsukról már kevesebbet tudok, szétszéledtek a világba, saját lábukra álltak. Kivéve Bájost, ő itt maradt velünk. Úgy hallom Bluettenek már egy fia és két lánya született. Bájosnak is van már két fia. Tőlem! Happy és ő osztozkodnak szeretetemben. Persze, ehhez ilyen férfi kell, mint én vagyok. Higgyék el, nem ok nélkül dicsekszem. Megnyertük az ezüst érmes tenyészeti díjat. Az emberek nagy háborúja után mi voltunk az első bernáthegyi család az országban.

Mit mondhatnék még? A világi hírnévvel nem nagyon törődtünk. Igaz ugyan, hogy 1963-ban Happy is, én is elnyertük a CACIB díjat és az Örökös Győztesek címét is, de az a legkevesebb, amit gazdáink fel nem mérhető szeretetéért adhattunk cserébe. Úgy gondolom, megtettem mindent, ami tőlem tellett, most már fiaimon és lányaimon a sor, hogy folytassák a magyar bernáthegyik jó hírnevének öregbítését."

A kutyanyelvből tolmácsolta:
prof. dr. Zoltán László, Ádor gazdája

(legyezte: kószó)

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
TÜKÖR
1966 FEB 15.

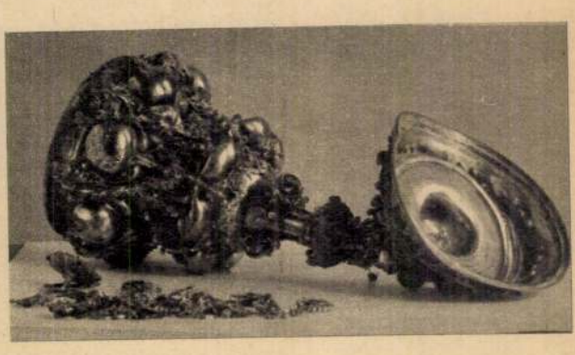

Kiss Pál, aki Petzolt mester munkásságát régóta ismeri. Nem sejtette, hogy a serlegeket majd neki kell újrateremtenie

FOTÓ: LANGER KLÁRA

...ndel.
... törzsrészvényekre 24%
...énytartalékba helyezni.

...b adatai az alábbiak:

E Ft
101.860.288
18.637.486
19.255.930
47.179.152
16.787.720
1.696.168
6.973.854
6.200
6.967.654
585.079
111.115.389

Rt. Igazgatósága

(Regisztráció 9 órától 11

A sorsolás helyszi

Magyar Honvédség Művelőd

(Budapest XIV., Stefánia út 34.)

A nyilvántartásba vett szervezetek honlapján (www.ortt.hu) 2000. márc vasható.

Minden jelentkező szervezetet írásba

Telefonon a jelentkezések nagy szán sítást nem áll módunkban adni.

Az 1996. évi I. törvény szerinti mege lás megkezdéséig van lehetőség.

Felhívjuk a sorsoláson megjelenő sze lőinek figyelmét, hogy képviseleti j helyszínen igazolniuk kell.

SZYKSZNIAN WANDA

TOTEMOSZLOPOT épített *Szyksznian* Wanda saját plakátjaiból kiállításán, a Bécsi utcai BÁV Kortárs Galériában. Csupa olyan darabból, amely alig néhány éve itt „élt" közöttünk, hozzátartozott a mindennapjainkhoz. Filmeket hirdettek, rájuk bámultunk, hatottak ránk, érzelmeket keltettek, fölcsigázták az érdeklődésünket, hetekig ott lógtak a szemünk előtt, tépte őket szél és eső, azután elrongyolódtak, és újak kerültek a helyükre. Néha fintorogtunk, hogy lehetnének jobbak is, hatásosabbak, nagyobbak. Nem tudtuk, milyen gazdagok voltunk. Most vesszük csak észre, hogy mennyi ötlet, szín, hangulat jelent meg rajtuk, és milyen sivárak azok az óriásméretű hirdetési táblák, amelyek ma körülvesznek bennünket, s amelyek benépesítik az utakat, utcákat.

Szyksznian Wanda is ahhoz a nagyszerű plakáttervező-generációhoz tartozott, amely a hetvenes években itt munkálkodott körülöttünk, amelynek ugyan a legsikerültebb ötleteit, legszellemesebb plakátjait olykor csak a plakátkiállításokon láttuk – a nagyszerű Dorottya utcai kiállításokon, a híres Papp Gábor-csoport tárlatain –, mert a megrendelők kisszerűsége nem engedte utcára a legjobbakat, de még így, megszűrve és megregulázva is tele voltak képi ötletekkel, virtuális rajztudást és szellemes gondolatokat közvetítettek. Úgy nézünk most rájuk, mint kedves ismerősökre, amelyeknek joggal állít emlékoszlopot egykori alkotójuk. Szyksznian Wanda azonban a borsószemen is szépet álmodik: ha nincs feladat, amire felkérnék, csinál magának. Elég az ötlet: „a könyv mint műtárgy", máris életre kel a fantáziája, könyvet készít csodálatos merített papírból, méltó kerámiaborítással, és az egykori használati tárgy máris előttünk áll műtárggyá, egyszeri és egyéni alkotássá nemesedve. Ha nem papír, akkor egy darab törött samottlap is elég – épp olyan, amilyenre már kimondták, hogy „semmire sem jó", a meleg, barna színekre fekete festékkel rajzol, a görög vázák töredékeire ismerünk bennük, egy darab múltra, amelyet megcsodálunk, amely visszahozza közénk a klasszikus szép fogalmát, amit már eltemettünk. Azután papírmasészobrokat készít, ezek is a múltból léptek elő, ezeket is elfelejtettük. Üvegszemű macska néz ránk a sarokból, Seherezádé meseszerű alakja, finom éjszakabarna színe, amott – mint egyiptomi pap – legjobb szobra, az aranyarcú, időtlen pápa, mozdulatlanná merevedve, csak szembogara követi lépteinket, bármerre megyünk.

GYŰRÖTT PAPÍRRA vetette fel hevenyészett rajzát a Godot Galériában Israel *de Fonseca*. Egyetlen lendülettel dobja papírra vagy vászonra figuráit:

MAGYAR NEMZET
2000 III 24

SZYKSZNIAN WANDA

Szeretettel várjuk
Önt, barátait és ismerőseit
TATÁRA,

a VÍZ, ZENE, VIRÁG FESZTIVÁL-ra
a Művelődési Központba
(Tata, Váralja út 4.)

S. Wanda

SZYKSZNIAN WANDA
grafikusművész
„Samott Művek", agyagkönyvek
és gyűjteményes grafikai
kiállítására.

Megnyitó:
1999. június 25-én (pénteken) 16.30

Megnyitja:
JANKOVICS MARCELL
A Nemzeti Kulturális Alap Kuratóriumának
elnöke, a Pannónia Filmvállalat igazgatója.

A kiállítás megtekinthető
július 11-ig
a Művelődési Központ nyitvatartásával
egyidőben.

Szyksznian Wanda: *M.M. portré* (35 x 50 cm, pasztel)

BUDAPEST 25
16. 6. 99
AL-I/294

MAGYARORSZÁG
≈ 024
FORINT

Uj Müvészet
Sinkovits Péter

Budapest
Báthory u.lo.
1 o 5 4

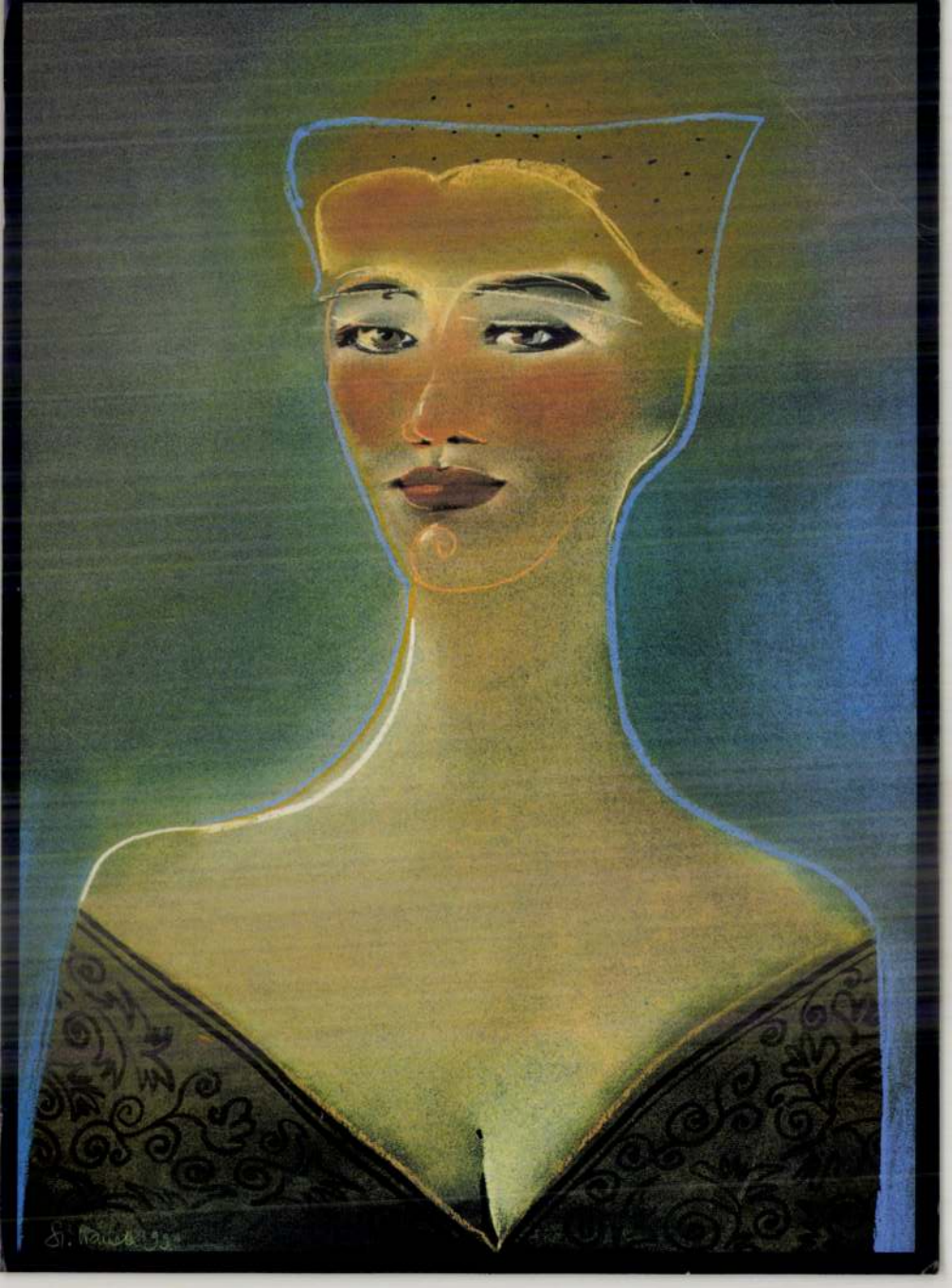

BÓL című kiállítással, László Emőke rendezésében. A kiemelkedő esemény tiszteletére a múzeum vezetősége koncertprogram összeállítására kérte föl a Collégium Musicum kamaraegyüttest, amely barokk zenével fogadta a verniszázs közönségét. A kiállításhoz László Emőke írt szakkatalógust, amelyet 16 színes reprodukció egészít ki a gyűjtődossziéban.

A közelmúltban elhunyt Szvetnik Joachim életművéből nyílt kiállítás 1987. október 24-én SZVETNIK JOACHIM ÖTVÖSMŰVÉSZ-RESTAURÁTOR MESTERMUNKÁI. VÁLOGATÁS AZ ESTERHÁZY-GYŰJTEMÉNYBŐL címmel a múzeumban. A szobrásznak indult, tervező ötvösművész végzettségű, európai rangú restaurátorművész legfontosabb munkáiból válogattak a kiállítás rendezői: dr. Szilágyi András és Békesi Éva az Ötvös Osztály restaurátoraival együtt. Ezek a műtárgyak a II. világháború idején Budapest ostrománál nagyrészt elpusztult Esterházy-gyűjtemény megmenthető munkái közül valók, amelyeket Szvetnik Joachim kivételes szakmai alázattal évek hosszú során hozott helyre. A páratlan mesterműveket fölvonultató tárlat egyértelmű közönségsikert aratott nem utolsósorban azért, mert az Esterházy-gyűjtemény eddig ritkán vagy éppen még soha ki nem állított kincseiből nyújtott reprezentatív áttekintést. A kiállítás nyitvatartási ideje alatt a múzeum díszermében szakmai videobemutató zajlott a restaurátori munkafolyamat fortélyairól, nehézségeiről és annak szépségéről. A levetített kisfilmeket Szvetnik Joachim narrátori magyarázó szövege kísérte.

Decemberben ismét két – a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó és pályázattal egybekötött – bemutató nyílt: az egyik december 4-én Gaul Emil, a másik AZ ÉN KARÁCSONYFÁM címen a Közművelődési Osztály szervezésében. Az előbbit az Iparművészeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Galéria, a Néprajzi Múzeum és a Design Center közösen meghirdetett pályázatának díjnyertes alkotásaiból rendezték, amelyet a Művészeti Alap Képzőművészeti Szakosztálya és a Fiatal Művészek Stúdiója számára hirdettek a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó tárgyak tervezésére. A kiállított darabok közül néhánynak a gyártására jelentkezett az IDEA, a Struktúra Kiadásszervező és az IPV. Az én karácsonyfám című pályázatot gyermekek számára írták ki jelentős sikerrel.

Az Iparművészeti Múzeum épületén kívül Sárvárott rendezett kiállítást Pásztor Emese NYOMOTT MINTÁS TEXTÍLIÁK AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM GYŰJTEMÉNYÉBŐL címmel 1987 szeptemberében, amelyhez katalógus is készült, Kiss Éva pedig az Iparművészeti Főiskola Tölgyfa Galériájában Kaesz Gyula belsőépítész munkáiból emlékkiállítást a művész születésének centenáriumára. Ez alkalomból az Iparművészeti Múzeumban emlékülést rendeztek, amelyen művészettörténészek és tanítványai méltatták munkásságát.

A múzeum tudományos munkatársai kutató- és gyakorlati szakmai segítséget adtak a Petőfi Irodalmi Múzeum KAZINCZY ÉS KORA című kiállításhoz, valamint a Néprajzi Múzeumban rendezett FELVILÁGOSODÁS című művelődéstörténeti tárlat hatalmas műtárgy-apparátust mozgató munkájához.

Külföldi kiállítások

Az év kiemelkedő külföldi bemutatói közül az egyik a Dortmundban (NSZK) rendezett MODERN MAGYAR TEXTÍLIÁK című, amely 1987. május 22-én nyílt meg Forgács Éva és Nagy Katalin rendezésében, a másik a MAGYAR HÍMZÉSEK A XVI–XVIII. SZÁZADBAN címet viselő, amszterdami (Hollandia) bemutató, amelyet László Emőke és Nagy Katalin rendezett 1987. május 25.–június 29. között. A kiállítás katalógusa László Emőke munkája. Ugyanő vett részt – más múzeumi munkatársakkal együtt – az ausztriai, grafeneggi DAS ZEITALTER KAISER FRANZ JOSEPHS című kiállítás előkészí-

ESEMÉNYNAPTÁR

1987–1989

Az Iparművészeti Múzeum az elmúlt három évben a szakma és a közönség egybehangzó véleménye alapján változatos tematikájú, anyagában gazdag kiállításokat rendezett. A hazai iparművészet népszerűsítése mellett a múzeum nemzetközi kapcsolatainak legfontosabb eredményei is az ebben az időszakban fogadott, illetve külföldön megrendezett kiállításokhoz kapcsolódnak.

1987

Az év elején, 1987. január 15-én került sor a Prágai Nemzeti Galéria TÁVOL-KELETI FESTÉSZET ÉS KALLIGRÁFIA című vendégkiállításának megnyitójára. A mindössze egy hónapig nyitva tartó tárlat reprezentatív válogatása komoly közönségsikert aratott, melyhez az igényesen szerkesztett és ízlésesen kivitelezett műtárgykatalógus és kiállítási plakát nagymértékben hozzájárult.

OROSZ IPARMŰVÉSZET A XVIII–XIX. SZÁZADBAN címen 1987. március 3-án retrospektív kiállítás nyílt Mikes Ildikó rendezésében. A néhány éve már látott s most bővített, túlnyomórészt ötvöstárgyakat bemutató kamarakiállítás az Iparművészeti Múzeum anyagának kevésbé ismert alkotásait mutatta be.

A magyar származású amerikai keramikusművész, ZEISEL ÉVA Kanadából érkezett életmű-kiállítása A MODERN AMERIKAI KERAMIKA ÚTTÖRŐJE, BUDAPEST–NEW YORK címmel került bemutatásra 1987. április 17-től május 31-ig. A kiállítást Gergely István, az Iparművészeti Főiskola rektora nyitotta meg. Itttartózkodása ideje alatt szakmai találkozóra is sor került a művész és magyar keramikusok között.

1987. májusában két tárlat nyílt az Iparművészeti Múzeumban: május 13-án a KÁRÁSZ JUDIT fotóiból rendezett emlékkiállítás, május 22-én a MÚLT ÉS JELEN – ÜVEGEK A NÉMET DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁGBÓL című bemutató, amely történeti áttekintést adott a német üvegipar fejlődéséről.

Az év kiemelkedő eseménye volt az 1987. június 18-tól látható állandó kiállítás a felújított és ismét eredeti nevén szereplő Ráth György Múzeumban KÍNA MŰVÉSZETE és JAPÁN MŰVÉSZETE címmel. A Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum munkatársai dr. Miklós Pál és Cseh Éva vezetésével sokszínű válogatást állítottak össze gyűjteményük anyagából. A kiállítás szakmai vezetőjének kézirata is dr. Miklós Pál és Cseh Éva munkája.

A meisseni Porcelángyár Múzeuma kamara jellegű bemutatót tartott a gyár termékeiből 1987. július 3. és augusztus 30. között saját rendezésében a Kerámia Osztály szakembereinek részvétele mellett.

Az Iparművészeti Múzeum európai hírű kárpitgyűjteményének bemutatótermét 1987. október 16-án nyitotta meg KÉPES KÁRPITOK A XVII–XVIII. SZÁZAD-

sebb méretű betételemet kell készítenie vörösréz lemezből, amely konstruktív tagozatként szolgál, s amelyre a megmaradt tagozatok rögzíthetők. A hiányok, az üres felületek pótlásának módszere a következő. Képlékeny massza készítése, melynek komponensei: apró forgácsokra gyalult ökörszarv, ragasztó- és barna színezőanyag. Szilárdulásának, rezisztens tulajdonságainak tanulmányozása, optimális összetételének módszeres kikísérletezése nyomán e massza fogja – több rétegben – bevonni a réz betételemet. Ez a különösen leleményes megoldás jól példázza, hogy a restaurátornak – az egyedülálló manuális készségen, szakmája mesterfogásain túl – milyen egyéb képességekre, mekkora anyagismeretre s találékonyságra van szüksége ahhoz, hogy egy-egy speciális feladattal megbirkózzon.

Szvetnik Joachim munkássága során folyamatosan figyelemmel kísérte a kortárs plasztika és ötvösművészet teljesítményeit. Sűrűn látogatta a fővárosi, valamint főként a székesfehérvári, a kecskeméti s a pécsi kiállításokat, a hetvenes évek eleje óta rendre áttanulmányozta a műcsarnok-beli Nemzetközi Kisplasztikai Biennálék anyagát, s egy-egy külföldi útja alkalmával – az ottani múzeumi gyűjtemények mellett – a galériák s a műtárgypiac időszerű kínálatát is. Különös „kettős nézőpontból" figyelte ezeket az alkotásokat: mint szakmájának, e szakma megannyi fortélyának avatott ismerője, ugyanakkor mint olyan mester, aki saját elhatározásából más utat választott, „dezertált" az elismert, s számon tartott alkotóművészek zárt, s meglehetősen szűk köréből. Bizonyára nem lehetett könnyű tudomásul venni ezt a helyzetet, aligha sikerülhetett egykedvűen, vagy épp fölényes rezignációval napirendre térni felette. Csakugyan, Szvetnik Joachimot hosszú éveken át foglalkoztatta egy sajátságos, eredeti elképzelés. Ritkán beszélt erről, többnyire csak legszűkebb munkatársai előtt. Azt tervezte, hogy kisplasztikai-, esetleg plakett-, vagy éremsorozatot készít, s e művekben a plasztika és az ötvösség múltbeli nagy alakjait idézi meg; az ő kedvelt, jellemző motívumaikat, személyes stílusjegyeiket szuverén módon átfogalmazva, munkásságukhoz, oeuvre-jükhöz méltó, bravúros kompozíciókba sűrítve. Nem volt – s rajzi ötletei, szellemes vázlatai ismeretében tegyük hozzá: nem is lehetett – kétsége afelől, hogy e sorozat, ha elkészül, egycsapásra előkelő helyet biztosított volna számára napjaink rendszeresen kiállító, alkotó művészei között. S bár sokáig, szinte élete végéig dédelgette, érlelte magában ezt az elképzelést, megvalósítására mégsem került sor; munkáinak tervezésénél, rangsorolásánál Szvetnik Joachimot másfajta szempont vezérelte. Alighogy egy-egy jeles alkotás – eredeti pompájában, egykori szépségében újjászületve – kikerült keze alól, máris új, hasonló, vagy, ha lehet, még nehezebb, izgalmasabb s bonyolultabb feladat kötötte le. Úgy érezte, mindenekelőtt annak megoldására kell összpontosítania képességeit s energiáit. Ez a töretlen eltökéltség érteti meg, hogy vonzó ajánlatok, csábító lehetőségek ellenére miért maradt hű – szó szerint élete végéig – első, egyetlen munkahelyéhez; a nagy elődök iránti odaadás, a műveik keltette alázat révén vált képessé arra, hogy a múzeumi restaurátorműhelyt „gályapadból laboratóriummá" tegye.

Életművéért, főként az egykori Esterházy-kincstár közel húsz alkotásának kiemelkedő színvonalú restaurálásáért a kulturális kormányzat 1988-ban Kossuth-díjjal jutalmazta. A kitüntetést már nem vehette át, hatvanegyedik életévében, 1988. március 31-én meghalt.

Szilágyi András

Szarvserleg. Észak-Németország (?), 1630 körül.
a)-b)-c) restaurálás előtt
d) restaurálás (1985–1988) után

ismeretlen selmecbányai ötvös alkotása 1650-ből –, amelynek értékét a művészi megmunkálás mellett, azon túl, a befoglalt ritka, különleges ásványok is emelik.

E két műtárgy állapotát az 1949-ben felvett jegyzőkönyv tömör szűkszavúsággal, így rögzíti: „99%-ban roncs". Szemügyre véve az akkori állapotot dokumentáló archív fotókat, a mai nézőben is felrémlik az a torokszorító érzés, amelyet e roncsok látványa keltett. Ugyanakkor felmérhető, de legalábbis sejthető, mekkora elszántság, a vállalkozásnak miféle eltökéltsége volt szükséges ahhoz, hogy a restaurátor hozzáfogjon a művek újjáteremtéséhez. Utóbb, évek s évtizedek múltán, megannyi kolléga, tudós szakértő és laikus dilettáns tette fel Szvetnik Joachimnak a kissé naiv és banális kérdést: mit érzett, amikor szerszámaival a kezében odalépett e roncsokhoz s hozzákezdett az első művelethez? Ő felelhetett volna fölényes öntudattal, hivatkozhatott volna saját, részletes munkatervére, arra, hogy kellő szakmai tudással felvértezve, s a leleményesség, az intuíció különleges adottságával megáldva, világosan kirajzolódott számára – már akkor – a bonyolult munkafolyamat megannyi kritikus szakasza, részeleme. Ám Szvetnik Joachim másképp válaszolt; szarkasztikus öniróniával a hályogkovács vakmerőségét emlegette.

Pontosan tudta ugyanis, hogy az előzetes elképzelések, a mégoly részletes munkaterv, a speciális szerszámok, eszközök megtervezése, elkészítése – mindez szükséges, ám korántsem elégséges feltétele annak, hogy vállalkozása sikeres legyen. S a munka haladtával, ahogy a gyűrt, roncsolt, amorf alakzatból fokozatosan, szakaszonként sikerült visszanyerni az eredeti alapformát, úgy, ezzel arányosan nő a kockázat, az elkövethető hibák lehetősége. A feszítőszerszámok beállításánál, a speciális faformák rögzítésénél, majd a kalapácsütések irányának, szögének megválasztásánál elég egy tizedmilliméternyi eltérés az optimálistól, s a műtárgyon újabb, immár helyrehozhatatlan sérülés keletkezik. S vajon tudható-e előre, hogy az anyag más-más, különbözőképp roncsolt, s egyidejűleg megmunkálandó részei hogyan reagálnak a szükséges hőkezelésre? Mindez csupán sejthető, talán többé-kevésbé megbecsülhető, előzetesen tudni azonban mindössze annyit lehet, hogy e művek restaurálása során nincs rutinszerűen elvégezhető feladat; megannyi kritikus szakasz követi egymást, sokszor új és új buktatóval, nem várt nehézségekkel. Fontosak voltak az első műveletek, csakugyan, izgalmas a restaurálásnak, magának a folyamatnak a beindulása, s kétségtelenül látványosak az első részeredmények. Fontosak tehát, de elsősorban azért, mivel ezek adtak önbizalmat, s biztatást a továbbiakhoz, az anyaggal való gyötrő, olykor idegölő, csüggesztő küzdelem folytatásához, újrakezdéséhez a munka háromszázadik vagy épp hatszázadik napján. Ami pedig a pótlásokat, a helyrehozhatatlanul elpusztult, s újonnan megformálandó motívumokat illeti, ezek kialakítása, kidolgozása sem tekinthető egyszerű részfeladatnak. Ezek ugyanis az eredeti műhöz hasonlóan, azonos technikával, s felületi megmunkálással kell, hogy készüljenek; így, ezáltal válnak a művet szervesen kiegészítő, hiteles rekonstrukcióvá.

Előfordul ugyanakkor, hogy épp a történeti hitelesség megőrzésének szándéka készteti valamiféle „megtévesztően" lelemények megoldásra, egyfajta kegyes csalásra a restaurátort. Bravúros, egyedülálló példát nyújt erre Szvetnik Joachim utolsó munkája, egy 1630 körül készült *Szarvserleg* helyreállítása. Ennek az aranyozott ezüsttalppal és -fedéllel ellátott, figurális tagozatokkal s ékkövekkel gazdagon díszített serlegnek az edénytestét különös alakú bölényszarv képezi, amely hiányosan, s töredékes állapotban maradt fenn. Hasonló fajtájú – anyagú s összetételű – szerves anyaggal ezek a töredékek nem egészíthetők ki, hiszen rugalmas, formatartó tulajdonságuk alapvetően eltér az eredeti darabokétól. Ez utóbbiak s az archív felvételek azonban lehetővé teszik az eredeti edénytest alakjának rekonstruálását. A restaurátornak tehát, ezek alapján, egy hasonló formájú, ki-

nikai megoldással, rézlemezből domborítva készített. Ez a kivételesen nehéz, bravúros mesterségbeli tudást igénylő feladat próbatétel elé állította, s alkalmasnak bizonyult arra, hogy őt magát s az illetékes múzeumi szakembereket is meggyőzze kiemelkedő képességeiről.

1957 augusztusában Szvetnik Joachim az Iparművészeti Múzeum ötvös restaurátora lesz. Kezdetben „tanulmányi darabok", azaz más-más korból származó műtárgyak, illetve műtárgy részletek másolatainak elkészítésével bízzák meg. Miután tehetségét, rátermettségét illetően e munkák minden kétséget eloszlatnak, 1958 tavaszán elérkezik a régóta várt pillanat, az első feladat kitűzése. Abraham Drentwett, augsburgi mester 1660 körüli munkáját, a *Bacchus diadala* cím alatt ismert ötvösművet fogja helyreállítani.

E kompozíció – különös, bizarr formájú, sárkányalakot idéző díszhintó, melyet három, aprólékosan mintázott, faragott elefántcsont figura, valamint változatos ékköves és zománcos díszítmény gazdagít – rafináltan kifinomult alkotás. Megformálásához merészen szárnyaló fantázia, ugyanakkor a különféle anyagok tulajdonságainak, megmunkálási lehetőségeinek fölényes ismerete volt szükséges. E képességek Szvetnik Joachimból sem hiányoznak; lelemények formaadási készség s virtuóz mesterségbeli tudás birtokában nem okozna gondot számára, hogy a művet invenciózus módon, akár szellemesen átstilizálva, újrakomponálja. Megtehetné, s titkon érez is effajta késztetést. Határozott meggyőződése azonban, hogy a nagyobb kihívás, az igazi, az adottságait leginkább próbára tévő feladat nem ez. A munka, amelyre vállalkozik, nem más – nem több, de nem is kevesebb –, mint magának a műnek, egykorú formájának, eredeti állapotának helyreállítása. Ennek a tevékenységnek alapvető kritériuma, eredményének legfőbb fokmérője a történeti hitelesség. Nélkülözhetetlen tehát, hogy rendelkezésre álljanak azok az archív felvételek – lehetőleg részletfotók is –, továbbá minuciózusan pontos, részletező leírások, amelyek a tárgy eredeti ép állapotát dokumentálják. Ám ugyanilyen fontos, hogy a restaurátor messzemenően figyelembe vegye ezeket. Az összeroncsolt részletmotívumok újjáalakítása során nem engedheti, hogy elragadják saját elképzelései, ötletei, ha mégoly fantáziadúsak, invenciózusak is. Ezeket, s az effajta készségeit egyetlen módon tudja csak érvényre juttatni, s bizonyítani: azt az eljárást, azt a minden egyes tárgy, sőt, valamennyi töredék esetében más és más módszert kell megtalálnia s kidolgoznia, mely a leginkább alkalmas arra, hogy a mű a meglévő eredeti részelemek felhasználása, „beépítése" révén szülessen újjá.

A *Bacchus diadala* című ötvösmű restaurálása – a roncsolt tagozatok szétszerelésétől az utolsó zománcdíszes rozetta felerősítéséig – csaknem egyévi munkát igényelt. Szvetnik Joachim további feladatai nem kevésbé bonyolultak, s többnyire hasonlóan időigényesek voltak. Bravúros teljesítményei közül kettőt, egy impozáns méretű dísztál, s egy bányászfigurákkal és -ábrázolásokkal díszített serleg restaurálását kell kiemelnünk. Mindkettő páratlanul jelentős, a maga műfajában egyedülálló s bizonyos értelemben kuriózumszerű alkotás. Az előbbi – Philipp Jakob Drentwett augsburgi ötvös munkája 1654-ből – sokalakos, mozgalmas csatajelenetet ábrázol, amely, a tárgytípus 17. századi analóg emlékeinek nagy többségétől eltérően, nem az antik históriából meríti tárgyát, hanem egy egykorú történeti eseményt örökít meg. Az ötvösmű a törökök ellen vívott vezekényi ütközetnek – 1652. augusztus 26. –, az ott elesett Esterházy Lászlónak állít emléket. A domborműves ábrázolás – középpontjában a lováról lebukó, ám a túlerővel szemben vitézül helytálló ifjú alakjával – a halálában felmagasztosult hőst dicsőíti; ily módon válik az Esterházy-család, s általánosabban értelmezve a magyar rendek áldozatkészségének, hazaszeretetének egyedülálló művészi monumentumává. A *Vezekényi tál*lal csaknem egykorú, alig négy évvel korábbi, az az ugyancsak domborművekkel és öntött figurákkal díszített serleg – egy mindmáig

Dísztál a vezekényi csata ábrázolásával. Ph. J. Drentwett, Augsburg, 1654.
a) restaurálás előtt
b) restaurálás (1959–1960) után

lődő konzultációkat folytat az Iparművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum szakembereivel. Az utóbbiak közül Dr. Mihalik Sándortól, a régi ötvösművészet nagyhírű kutatójától kapja a legalaposabb s leghasznosabb útmutatásokat. A mesternevek, s adatok mind szélesebb körű ismerete nyomán nem csupán tárgyi tudása lesz megalapozott, de a művészeti irányzatok, a történeti stílusok sajátosságainak felismerésére is képes lesz. Ugyancsak Mihalik Sándor hívja fel elsőként a figyelmét azokra a régi publikációkra – kiállítási katalógusokra, s tanulmányokra –, amelyek az Esterházy-kincstár anyagát teszik közzé, s amelyek még eredeti, ép állapotukban mutatják be az 1945-ben összeroncsolódott darabokat.

Ily módon fokozatosan feltárul előtte az egyes tárgyak különös, olykor talányos históriája, s kirajzolódik az egykori Esterházy-gyűjtemény páratlan kultúrtörténeti jelentősége. E gyűjtemény rangját kétségkívül a legjelesebb alkotások fémjelzik: a nürnbergi Ludwig Krug (1488/1490 körül–1532) és Hans Petzolt (1551–1633), s az augsburgi Drentwett-ötvösdinasztia XVII. századi tagjainak olyan művei, amelyek méltán sorolhatók a műfaj európai történetének csúcsteljesítményei közé. Ugyanakkor a késő reneszánsz és a barokk kor főúri művészetpártoló- és műgyűjtő tevékenységének Magyarországon egyedülálló, s európai összehasonlításban is kiemelkedő dokumentuma ez a műtárgyegyüttes. Szűklátókörű, egyoldalú felfogás az, amely a gyűjteményben csupán egy aulikus, Habsburg-hű familia fényűző gazdagságának hivalkodó tárgyi kellékeit látja. E kincstár – akárcsak a barokk kor hasonló jellegű egyéb gyűjteményei – a főúri méltóságnak és hatalomnak, e hatalom súlyának, erejének látványos és hathatós kifejezője, a főrendi reprezentáció eszköze, jelképe s méltó megtestesítője volt. Írott történeti források tanúsága szerint a XVII. században Magyarországon számos effajta kincstár létezett. Ezek azonban a későbbi századokban, a magyar történelem viharos eseményei következtében szétszóródtak, a művek túlnyomórészt elpusztultak, vagy külföldre, többnyire ismeretlen helyre kerültek. Ezt a sorsot egyedül az Esterházyak kincstára kerülte el, az a gyűjtemény, melynek megannyi darabja, a hagyomány szerint, történelmünk jeles személyiségeihez kapcsolódik. Erre a családtörténet adatai, eseményei, elsősorban a família fraknói – utóbb hercegi – ága megalapítójának, Esterházy Miklósnak (1582–1645) a család vagyonát megalapozó, majd sikeresen gyarapító tevékenysége, főként pedig az ő és utódai szerencsés házasságai adnak magyarázatot. Ahogy ő fényes közjogi pályáján egyre magasabb méltóságokba emelkedik – a vagyontalan ifjú köznemesből alig több mint egy évtized alatt az ország nádora lesz (1625) –, úgy, ennek megfelelően, mondhatni ezzel párhuzamosan válik mind impozánsabbá, mind gazdagabbá az Esterházy-kincstár. Birtokainak, vagyonának gyors, hathatós gyarapítását főként második házassága tette lehetővé; 1624-ben maga az esztergomi érsek, Pázmány Péter esketi meg gróf Thurzó Imre (1598–1621) özvegyével, Nyáry Krisztinával. Ennek folytán „olvadt be" a gyűjtemény anyagába a mesés vagyonú Thurzó-család kincstárának túlnyomó része, köztük két díszserleg – az egyiket Szapolyai János király (uralkodása 1526–1540) címere díszíti, a másik, a hagyomány szerint, egykor Mátyás király (uralkodása 1458–1490) tulajdona volt –, továbbá egy arany pecsétgyűrű, melyen a Báthory-család címere látható. Ezek s az effajta művek alapján, s a fentiekben sommásan összefoglalt történeti adatok fényében megállapítható tehát, hogy az Esterházy-kincstár a nemzeti múlt felbecsülhetetlen értékű tárgyi emlékeit vonultatja fel.

Szvetnik Joachim számára mindennek felismerése, tudatosítása többé-kevésbé egybeesik a diplomamunka elkészítésének, majd a főiskola befejezésének időszakával. Az eltökélt ambíció immár hivatás-, sőt, egyfajta küldetéstudattal párosul. Különös módon, még a főiskolai diplomamunkája is erről tanúskodik: az a két, életnagyságú kerekplasztikus portré, melyet sajátos tech-

Szvetnik Joachim (1927-1988)

szóhasználattal „hátrányos helyzetű" fiatalember nem a fellengzős, nagy szavak embere, nincsenek jól fésült mondatai, s – egyelőre – meggyőző, szakszerű érvei sem. Homályos, nehezen megfogalmazható kétségei vannak csupán, kétségek afelől, vajon helyénvaló-e, lehetséges-e pusztán racionális tárgyilagossággal közelíteni e műtárgytöredékekhez, a kétszer kettő józanságával szemlélni őket. Aligha tudatosítja magában – talán nem is sejti még –, hogy kételyei egy egyedülálló, különleges készségből fakadnak: a szánalmas roncs, akár egyetlen, másnak jóformán semmitmondó töredék is, a reveláció erejével tud hatni rá. Ő ugyanis nem csupán a különféle technikai eljárások felismerésére képes – ebben nem állna egyedül társai, a főiskola hallgatói között –, hanem arra is, hogy meglássa, mi jelentett különös nehézséget, mi igényelt kivételes szakmai tudást e tárgyak megformálása során. Fokozatosan, s egyre inkább érteni véli, ami szavakban alig kifejezhető: hogyan viaskodott, birkózott az anyaggal, miként kényszeritette, „öntötte" formába azt a rég letűnt korok mestere, akinek szívet melengető keze munkáját ismeri, s fedezi fel a roncsolt s széthullott darabokban.

Mennyi ideig tartott ez az első találkozás, a szembesülés az Esterházy-kincstár „tetszhalott" darabjaival? Harminc percet, vagy talán két órát is eltöltöttek ott a főiskolások? Ki így, ki úgy emlékezett rá utóbb. Ami Szvetnik Joachimot illeti, ő sem akkor, de később sem tudja majd megbecsülni azt. Furcsa, sohasem tapasztalt, hétszámra sem múló érzés ejti rabul, mintha delejes erővel vonzaná őt az iménti látvány, a régi mestermüvek élettelen torzói. Úgy véli, aligha lesz képes kifejteni, világos szavakban megformálni a fejében kavargó gondolatokat. Akárha Rilke híres versének, az Archaikus Apolló-torzóinak imperatívusza, „üzenete" visszhangzana, s kezdene munkálni benne – a költeményt nem ismerheti, ekkor még mitsem hallhatott felőle –, egyetlen dolgot tud egyre bizonyosabban: át kell értékelnie azokat a fogalmakat, amelyek számára a legfontosabbak, amelyek ugyan eddig is nehezen megragadhatónak, ám többé-kevésbé egyértelműnek látszottak.

Mi a tehetség? Miben áll, s igazolható-e a megléte annak a titokzatos adománynak a manuális készségen túl, annak a sajátos többletnek, amely egy szakma mesterét művésszé teszi? A főiskolás évek alatt, másokhoz hasonlóan ő is számtalanszor feltesz magának ezt a kérdést. Most, az iménti élmény elementáris hatása alatt lesz egyre világosabb számára, miként kaphat választ e makacsul ismétlődő, gyötrő dilemmára. Bármennyire biztatóak, megnyugtatóak is a főiskolai oktatók s mesterek – elsősorban az ötvös Csajka István, sőt, a szobrász Borsos Miklós – objektív, vagy épp lelkes szavai, ha mégoly nagyívű művészi pályát jósolnak is neki, sejti már, hogy kételyeit nem ezek a vélemények fogják eloszlatni. Arra a feladatra kell képessé lennie, amely egyre makacsabbul kezd kirajzolódni előtte. Pontosan tisztában van azzal, hogy a vállalkozás – az Esterházy-kincstár roncs tárgyainak „életre keltése" – a lehetetlennel határos. Ám azt is tudja, olyan kivételes feladat ez, amellyel megküzdve saját képességeit a legnagyobbakéval, az ötvösség történetének legjelesebb mestereiével kell összemérnie, az ő tehetségükkel kell a sajátját szembesítenie.

Kik voltak ők, mely korban éltek, hol működtek, milyen stíluselemek jellemzik e régi mesterek alkotásait? A válaszokat keresve lesz nyilvánvaló számára, hogy neki, a messzi alföldi faluból, Mélykútról Budapestre, s szakérettségivel a főiskolára került megannyi kollégájához hasonlóan miféle, s mennyi új ismeretet kell megszereznie. Műveltségének, irodalmi tájékozottságának, elméleti felkészültségének hiányosságai – ezek eddig inkább homályos, nyugtalanító érzésként nyomasztották – most válnak tudatossá, ám az ebből fakadó feladatokat is egyre világosabban látja. Konok elszántsággal kezdi tanulmányozni a művészettörténet, elsősorban az ötvösség történetének szakirodalmát. Könyvtárakba iratkozik, rendszeres, s mind sűrűbben ismét-

SZVETNIK JOACHIM

1927–1988

„... Te, holt nevét feltámasztva másnak,
győztél a lét törvényén, mert nevednek
emléke is örökre vele él."

Michelangelo 176. szonettjének Giorgio Vasarit magasztaló, híres sorai nem a jeles festőt, korának elismert művészét, hanem az írót dicsőítik, nem az ecset, hanem a toll mesterét, akinek nevét az itáliai reneszánsz nagy alkotóiról írott művészéletrajzai tették halhatatlanná. Azok a kitűnően megkomponált írások, melyek a bőséges információk, a konok kitartással, áldozatos munkával felkutatott hiteles adatok páratlan gazdagsága révén máig forrásértékűek, s amelyeknek, ugyanakkor, minden sorát átfűti a tisztelettel, csodálattal, olykor rajongó lelkesültséggel párosult alázat a nagy elődök mesterművei iránt. Néhány, ehhez fogható példát a művészettörténet is ismer. Feletébb ritka eset azonban, ha egy tekintélyes, impozáns életművet létrehozó mester effajta sajátos – a művészi teljesítményt értőn, „tárgyszerűen" mérlegre tévő, s egyszersmind bensőséges, már-már személyes érzésektől átszínezett –, különös viszonyba kerül a korábbi korszakok nagy alkotóival, azok példaadónak tekintett munkáival. Ilyen kivételes jelenségként kell értékelnünk Szvetnik Joachim munkásságát, a korszerű műtárgy-restaurálás történetének e kiemelkedő, európai összehasonlításban is egyedülálló, s minden bizonnyal megismételhetetlen teljesítményét.

1955 tavaszán az Iparművészeti Főiskola negyedéves hallgatóinak egy csoportja – szakmai gyakorlat keretében – ellátogat az Iparművészeti Múzeumba. Nem a kiállítás vitrinjeiben sorakozó attraktív műveket akarják ezúttal megcsodálni – a bennük való gyönyörködésre, titkaik megfejtésére volt már alkalmuk korábban is –, hanem a raktárakban őrzött tárgyakat, az azokból megismerhető szakmai fortélyokat kívánják tanulmányozni. A látogatás már-már véget ér, ám ekkor megrázó hatású, felkavaró élmény éri őket. Egy félreeső helyiségben, a történeti múlt megőrzött, konzervált emlékei helyett, a megsemmisülés, a pusztulás mellbevágó képe tárul fel előttük: összeroncsolt, darabokra tört, felismerhetetlenül deformálódott tárgyak alig áttekinthető, megdöbbentő látványa.

Néhány tárgyszerű mondatban tájékoztatást kapnak e művek eredetéről, s szomorú véget ért históriájáról: az 1945-ben elpusztult, nagyhírű Esterházy-kincstár műtárgyainak töredékei hevernek itt. Némi tétovasággal közelebb kerülve, az egyes darabokat elfogódottan kezükbe véve lehangoló felismeréssé, meggyőződéssé érlelődik a később sem feledhető első benyomás: e gyűjtemény – ha talán nem is valamennyi mű, de a túlnyomó többség bizonyosan – helyrehozhatatlanul, végérvényesen megsemmisült. Józan, tárgyilagos, megfellebbezhetetlennek látszó vélemény ez, ráadásul nagy tapasztalatú múzeumi szakembereké, nem is mond ellent senki a főiskolások közül. Egyiküket, az immár huszonnyolc éves, ígéretes tehetségű Szvetnik Joachimot azonban furcsa, „eretnek" gondolatok kerítik hatalmukba. A hányatott sorsú, mai

ARS DECORATIVA 10. 1991

Németh Miklós tárgyalásai Varsóban

Varsóban kezdett tárgyalásokat tegnap *Németh Miklós*, az MSZMP Központi Bizottságának a titkára, aki a LEMP KB meghívására érkezett pártmunkásküldöttség élén a lengyel fővárosba.

Vendéglátóival, *Marian Wozniakkal*, a LEMP KB PB tagjával és *Zbigniew Michalekkel*, a LEMP KB PB póttagjával, a KB titkáraival kölcsönösen tájékoztatták egymást az országaikban folyó gazdasági reformfolyamatokról és áttekintették a magyar—lengyel gazdasági együttműködés helyzetét, különös tekintettel a magyar—lengyel kapcsolatok komplex fejlesztését 2000-ig előirányzó program megvalósítására.

Csütörtökön a magyar küldöttség találkozott *Zdzislaw Sadowskival*, a lengyel tervbizottság elnökével, miniszterelnök-helyettessel. (MTI)

A Hazafias Népfront és a KISZ vezetőinek találkozója

Első alkalommal rendezték meg a Hazafias Népfront és a KISZ vezetőinek hivatalos találkozóját tegnap, a HNF Országos Tanácsának székházában. A tárgyaló küldöttségeket *Pozsgay Imre*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, illetve *Hámori Csaba*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KISZ Központi Bizottságának első titkára vezette.

Az ifjúsági szövetség vezető testületének kezdeményezésére létrejött tanácskozás célja az volt, hogy a KISZ újabb partnert, szövetségest találjon az ifjúság helyzetének javítását szolgáló törekvései megvalósításához. A KISZ és a HNF vezetői azzal a szándékkal ültek tárgyalóasztalhoz, hogy egyeztessék, közelítsék álláspontjukat és feltárják a közös cselekvési lehetőségeket többek között a foglalkoztatás- és lakáspolitikai kérdésekben, valamint a választásokkal, a nemzetiségekkel, a környezetvédelemmel, az ifjúság politikai tagoltságával összefüggő feladatok végrehajtásában.

A foglalkoztatáspolitikai gondokat és azok okait elemezve mindkét szervezet képviselői hangsúlyozták: a foglalkoztatás várható feszültségeinek megelőzésére, illetve a már létező gondok kezelésére fel kell készülni, de a stabilizációs programot és ezen belül a szerkezetváltást, a műszaki fejlesztést nem fékezhetik foglalkoztatáspolitikai meggondolások.

A lakáspolitika mai elveivel és gyakorlatával kapcsolatban a tanácskozás részvevői egyetértettek abban, hogy a lakáshoz jutás esélyei általában — az ifjúság számára pedig különösképpen — romlottak-romlanak. A népfront és az ifjúsági szövetség kiemelt jelentőséget tulajdonít a lakáskínálat növelésének, a műszaki, technológiai, szervezeti, szabályozási és irányítási feltételek korszerűsítésének, a vállalkozói verseny kialakulásának. Véleményük szerint emellett szükség van egy új támogatáspolitikára, és új pénzügyi finanszírozási rendszerre is. Minthogy a lakásgazdálkodás átfogó reformjának alapelveiben egyetértés alakult ki, a megoldási módozatokban azonban jelentősen eltértek a vélemények, a HNF és a KISZ vezetői abban állapodtak meg, hogy ezekben a kérdésekben közösen tovább gondolkodnak szakértői és munkacsoportok bevonásával.

A találkozón a részvevők megtárgyalták az ifjúság politikai tagozódásának kérdéseit is. Egyetértettek abban, hogy lehetőséget kell adni az alkotmányos keretek között működő ifjúsági szerveződések létrejöttének, s meg kell teremteni az együttműködés szervezeti feltételeit. (MTI)

A Ki tud többet a Szovjetunióról? döntőjének győztesei

Ünnepi megemlékezéssel kezdődött idén a Ki tud többet a Szovjetunióról? iskolai vetélkedősorozat országos döntője. A budapesti Pataky István Művelődési Központban tegnap megrendezett verseny előtt *Bíró Gyula*, az MSZBT főtitkára szólt arról, hogy 30 éve jelenik meg a Szovjetunió című folyóirat Magyarországon, s 15 éve rendezik meg a diákok körében egyre nagyobb népszerűségnek örvendő vetélkedősorozatot. Átadta a versenyző fiataloknak, az őket felkészítő pedagógusoknak, a rendezőknek *Kádár János*, az MSZMP főtitkára üdvözletét. Hangsúlyozta, hogy a vetélkedésben részt vevő tanulók nemes, szép ügy érdekében gyarapítják is-

mati Szondi György és az *ajkai 300. Sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet* ért el első, második és harmadik helyezést.

A döntők két első helyezettjének iskolája egy háromszobás, teljesen berendezett faházat kap háromévi használatra a balatonberényi Gorkij üdülőtelepen. A második helyezett csapatok 40 ezer, a harmadik helyezettek 30 ezer forintos jutalomban részesülnek, ezt a pénzt az iskolák sport- és kulturális célokra használhatják fel. Az első öt középiskolás és az első három szakmunkásképző intézeti csapat a felkészítő tanárokkal jutalomutazáson vehet részt a Szovjetunióban.

Szvetnik Joachim
ötvös, restaurátor

Népnakadság
1988. április 8., péntek

Az ötvösművész legendái

Ma temetik Szvetnik Joachim Kossuth-díjas ötvösművész-restaurátort szülőfalujában, a Bács-Kiskun megyei Mélykúton.

Az ötvösség művészeit mindig legendák övezték. Nem csoda, hiszen ők készítették az aranyborjútól kezdve egészen a napjainkban viselt, sokszor bajt vagy épp szerencsét hozó amulettekig, ékszerekig legtöbb fetisizált és fetisizálható csodánkat, a kézművesség és az iparművészet remekeit. Meg aztán a nemesfémekkel, drágakövekkel való szoros kapcsolatuk mindig is az aranycsinálók vagy épp a bölcsek kövét áhítozók titkokkal terhes és különös világával rokonította őket.

Pedig az ötvösség titkai nagyon is evilági és racionális titkok: magam is elképedek, amint végiggondolom, hogy a szerves és szervetlen kémiát, s annak egy alkalmazott ágát, a metallurgiát éppen úgy ismerni kell a jó ötvösnek, mint a fizikát, egészen az anyagok szerkezetéig, a hőtant s az optikát, s még sok mást. Ha pedig a restaurálásra adja a fejét és kezét, akkor még ezeknek az evilági tudományoknak a történetét, sok-sok feledésbe merült — mert csak a kézművesség őskorában kikínlódott s a modern tudomány által kiszorított vagy csak lenézett — arkánumát is tudnia kell. Tudnia? Újra fölfedezni vagy hosszas kísérletezéssel rekonstruálni! Mert a történettudomány — akadémikus írástudók művelte stúdium — sokáig nem törődött az emberiségnek ezekkel a földi hívságaival, a praktikum szférájába tartozó dolgaival. S akkor még nem szóltam a legfontosabbról. Mert mindaz, amit elsoroltam, voltaképp a megtanulható ismeretek körébe tartozik. Az ötvösművésznek és az ötvös-restaurátornak sine qua nonja a „tálentom", a művészi tehetség, érzékenység, plasztikai fantázia. Mindaz, amivel a formát, a stílust, egyáltalán a művészet szóval ki sem fejezhető lényegét megérzik, átélik. S a restaurátornak — ezenfelül — az empátia, a beleérzés, a más korok, idegen világok, a múlt mélységes mély kútjába süllyedt világok és műformák érzéki megértése, újraélése.

Vegyük már egyszer tudomásul, hogy a mi korunk restaurátorai nemcsak azzal írták be nevüket a művészet- és művelődéstörténet századunkbeli fejezetébe, hogy rekonstruáltak, kikutattak és publikáltak — sőt a gyakorlatban kipróbáltak — sok, rég elfeledett technika- és művességtörténeti titkot, technológiai arkánumot, hanem azzal is, hogy művességüket-mesterségüket arra a rangra tudták emelni, amely az irodalomban régóta — és nagy költők által hitelesített — rang: a műfordítóéra, arra a művészére, aki képes beleélni magát más kultúrák és más művészek lelkébe és műhelyébe, képvilágába és formatechnikájába! A restaurátor: olyan művész, aki számunkra ismeretlen, elveszni látszó vagy mármár elpusztult műremekeket újra feltámaszt, azokba új életet lehel, új fényben ragyogtatja fel őket.

A legnagyobb ilyen művész, akit ismertem, *Szvetnik Joachim* volt. 30 esztendőt töltött az Iparművészeti Múzeumban és itt hozta létre életművét, amely most már, sajnos, teljes: Szvetnik Joachim halálos ágyán, a bajai kórház oxigénsátra alatt tudta meg, hogy államunk Kossuth-díjjal minősítette művészi teljesítményét. Az életmű, amelyet az Iparművészeti Múzeum kiállítása ma is reprezentál az Üllői úton, nem lehet teljes: egyéni alkotások, más múzeumokban — és külföldi múzeumokban, műemlékeken — őrzött rekonstrukciók is hozzátartoznak. S hozzátartozik számos más munka is, olyanok, amelyek nem realizálhatók művekben: a magyar korona hazahozatalához és őrzéséhez, vizsgálatához, további tanulmányozásához nyújtott segítség; a szakvélemények formájában adott ötvösművészeti és kézművesmesteri szaktudás.

Szvetnik Jocó — így becézte mindenki — alakjához hozzátartozik az ötvösöket hagyományosan övező legendakör is. Csak a legszebbet hadd idézzem itt: a pályakezdést. Amikor a falusi legény, újra föltalálva a bronzsajtolás technológiáját, a gyorsvonat alá rakja a kétforintos nyomómintáját, aztán az eredménnyel boldogan dicsekszik el a kocsmában, ahol a rend túlbuzgó őre tüstént pénzhamisítóként szállíttatja Pestre, ott viszont egy józan rendőrtiszt így fakad ki: „ezt a legényt ne ide hozzák, hanem vigyék a Képzőművészeti Főiskolára!" Ezzel a legendával indul Szvetnik Joachim ötvösművész restaurátor pályafutása, s folytatódik az évekig — évtizedekig — tartó, olykor legendákkal, olykor meg türelmetlenséggel, kétségekkel megtűzdelt küzdelmekben az anyaggal, a régi formákkal és a megoldhatatlannak látszó technikai rejtélyekkel, amelyeknek azonban mindig egy-egy helyreállított, régi fényében ragyogó ötvösremek a záróköve. De csak ideiglenesen, mert jön a következő rejtély, a következő küzdelem — egyszersmind a következő lemondás az önálló, réges-rég megálmodott saját ötvösműről... Helyette új szerszámok, új makettek és párnák kipróbálása valami nagyon régi és nagyon roncs helyreállításához... És egy új legenda!...

Amelynek magva most már csak a küzdelem a betegséggel, de az is csak azért, hogy még egy s újra még egy munkát befejezhessen. A legenda is, az életmű is csonka maradt: mindkettőt a halál könyörtelen prózaisága szakította meg. Nemcsak a magyar múzeumok és az ötvösség jeles művészét gyászoljuk Szvetnik Joachimban, hanem legendák kedves, önkezével is igazított figuráját: az embert.

Miklós Pál

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Szvetnik Joachim

Kossuth-díjas ötvös-művész,
az Iparművészeti Múzeum nyugalmazott főrestaurátora

életének 61. évében, hosszú, súlyos betegség után, 1988. március 30-án elhunyt.

Temetése 1988. április 8-án 13 órakor lesz **Mélykúton.**

Iparművészeti Múzeum
Művelődési Minisztérium
Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja
Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége

fnyv 13

Szvetnik Joachim

BORISZ KUSZTOGYIEV

Művészi útján mint portréfestő indult el Borisz Kusztogyiev (1878—1927). Már korai műveit éles megfigyelőképesség, a szén és ecsettechnika mesteri kezelése, a jellem valósághű megragadása tünteti ki. Az érett művész érdeklődése kiterjedt a zsánerfestészet, könyvillusztráció és díszlettervezés területére, de ebben az időben is izgató probléma maradt számára az egyéniség, a lelkialkat, az emberi test, arc, kéz, ruházat sajátosságainak, a formák plasztikai zenéjének kifejezése. Néha nem elégítette ki a ceruza és festék; agyaggal dolgozva szobrászként jelenítette meg benyomásait. Az arckép számára mindig az élet megismerésének eszköze és a mesterségbeli tudás iskolája volt. A hozzá közelálló emberek és az ismerősök — művészek, színészek, kritikusok, gyűjtők — viszonylag szűk körének portréiban vitathatatlan igazsággal örökítette meg a két történelmi korszak mezsgyéjén élő orosz művészértelmiség képviselőit.

Repin hatását eláruló korai képmásaiban társadalmi-pszichológiai hangsúlyú a jellemzés; később inkább a modell mindennapi életének bemutatásával világítja meg az egyéniséget. A zsánerfelfogás nem akadályozta — ha ennek szükségét érezte — az alkotói jellemvonások, törekvések feltárásában, a társadalmi értékítélet kifejezésében. Meggyőző bizonyíték erre V. V. Mate és Saljapin képmása. Az elsőként említettről Kusztogyiev alkotói pályája elején festett képet, viszont Saljapin portréja a kiforrott, tiszta kusztogyievi stílus példája. Mig első műveiben a zsánerelemek csupán kiegészítő, kommentáló szerepet töltenek be, következő portréi mindinkább közelednek az olyan tematikus képhez, melyen az ember a mindennapi környezet elválaszthatatlan részeként éli életét.

Portréművészetének közeledése a zsánerfestészethez Kusztogyiev művészi szemléletének következménye volt, mely hivatásává tette az orosz élet megfestését. A színes nemzeti karakterisztikumok megjelenítésének vágya Kusztogyievnél összeforrott az orosz életformához való ragaszkodással. Ebben az életformában a történelmi változások eleven folyamata mellett meglátta a sokáig megmaradó vonásokat, a nemzet sajátos lelkialkatát, a nép esztétikai érzékét. A falusi ünnepek, vásári jelenetek, farsangi felvonulások gyönyörködtették, mivel színes pompájukban, vigasságukban sajátos szépség csillogott, ezekben érezte az „orosz szellemet", a szokások közvetlenségét. A népi élet ilyen felfogásának egyoldalúsága nyilvánvaló. De más szemlélettel, megállapodva a felszínesen egzótikus látványoknál, talán nem hatolhatott volna el Kusztogyiev az élet néhány valóban tipikus nemzeti jellegzetességének gyökeréig. Kusztogyiev érezte, hogy a széles ecsetkezelés, a plein air festés, a dekoratív képépítés — korának festői stílusa — nem alkalmazható népi témáinak megjelenítésére. Újszerű stílusa kialakításához értékesítette a velencei iskolában megtalálható naiv realista zsánerfestészet és az orosz népi lubok hagyományait. Művészi érzéke rávezette arra, hogy az orosz élet nemzeti jellegét derűs hangulatú témákkal fejezheti ki legmegkapóbban; gazdagon részletezett jelenetekben, gondosan kidolgozott sima faktúrával, ünnepien tarka lokálszínekkel, különös figyelmet szentelve az anyagok felületi struktúrájának.

Az orosz falut és kereskedőéletet ábrázoló képek nagy sorozatában alakul ki és gazdagodik Kusztogyiev stílusa. E stílussal önálló művészi világot tudott teremteni, melyben valóság és képzelet felbonthatatlan egységbe fonódik. Tarka, sokrétű világa ellentmondásos és néha a végtelenbe eltávolódik tőlünk, de máskor váratlanul közelinek érezzük, mint a közelmúltban látottak emlékét. Kusztogyiev alakjai elé lépve elkerülhetetlen összehasonlításuk Osztrovszkij hőseivel, a „sötétség birodalmával", melyet a művész ismert, éppen úgy mint Asztrahán valóságos kereskedőéletét is. De az analógiák ellenére sajátosan egyéni Kusztogyiev művészetének varázsa. A szatíra és a drámai cselekmény nem volt főcélja. Aligha lihető, hogy a kereskedőélet megfestésében csupán a kispolgári maradiságot, a rikító tarkaságot, az elhájasodott tompaagyúságot kívánta volna kipellengérezni. Bonyolult állásfoglalása nem magyarázható könnyen és egyértelműen. E világban sok mindent szeretett, sok mindent kedvesnek érzett. Az eltorzult külsőségek mögött észrevette a népi jellegzetességeket, a patriarchális alapok szilárdságát, az évszázadokon át kialakult ízlést, az életmódot, mely nem törekedett az idegenmódi utánzására. Legmélyebben átérzett alakjai, témái, motívumai, melyekhez különféle változatokban újból és újból visszatért, élettel teljesen sugározzák a művész derűs mosolyát. Ezt érezzük a Volga menti városok csöndes életéről mesélő képekben, melyekben Kusztogyiev kifejezi a régi vidéki élet naiv költőiségét, megragadó báját. Mindez talán nőalakjaiban érezhető leginkább.

Még Osztrovszkijnál sem minden fekete; a drámaíró néha fénysugárral világította meg az ostobák, kétszínűek, részegesek sötét birodalmát, erőteljes, erős jellemű alakokat állított a színre. Kusztogyiev is gyönyörködik nőalakjainak rajzában, noha ezeknél sem hagyja cserben humora, s kiviláglik életszerető vidámsága. Kereskedőasszonyai tétlenül élnek házuk szűk kalitkájában, fikuszok és szamovárok, színes kárpitok és hímzések, mintás sálak és csipkék között; a kényelmes lét részeinek érezhetnénk alakjukat, ha a művész csupán dekoratív látványként szemlélné őket. Igaz, a művész gyönyörködik hősnőiben, kiket gyakran kivisz a vásártérre, a folyópartra, a virágosrétre. Elevenen felvázolt nőalakjai portrészerűen egyénítettek, de ugyanakkor bizonyos fokig a nép eszményeinek megfelelő, egészséges, pirospozsgás szép női típusok. Néhány festményén még tovább megy a művész, az orosz népi Vénusz típusának megfestését tűzi célul maga elé (Szépség, Orosz népi Vénusz).

Irónia ritkán tör elő kereskedőasszonyainak ábrázolásában, a művész legtöbbször megmarad az ártatlan tréfálkozásnál, s egyes műveiben nem is humorizál, csak költői érzéseket fejez ki. De a kereskedők, szatócsok, kocsmárosok, ábrázolásában már sokszor élesen iróniussá válik.

A művészeti írók hangsúlyozzák Kusztogyiev szemléletének kettősségét: egyrészt az orosz vidéki élet és kereskedőtársadalom kiváló zsánerfestője, aki gyönyörködik a sajátos életformában, a szép orosz nők típusaiban, a vásári és ünnepi tömegek tarkaságában, másrészt azonban a kispolgárok és kereskedők lelkialakzatának kifinomult szatirikusa. De ez a szemlélet csak azok előtt tűnik ellentmondásosnak, akik nem gondolkoztak el azon, hogy mit érez Kusztogyiev értékesnek, s mit utasít el magától. — Minden

utóbbin, ahol nem alacsony facsoporttal zárja le a kép mélyén a tájat, hanem szabad kilátást nyit az alacsony, talajszinttel egybeeső horizontra, s az előtér kerek pocsolyáját amellett, hogy megszélesíti, meg is duplázza, miáltal lényegesen nagyobb mélységet kap a táj, mint az előbbi változatokon. A két utóbbi képen a fák nem egyenesen emelkednek a magasba, hanem ferdén, a kép közepe felé hajolva, a közbülső teret mintegy összezárva, viaskodva a széllel, viharral, mely lombkoronájukat itt-ott alaposan megcibálta, ágaikat, csúcsaikat letarolta. A táj felett megszaggatott felhős ég úszik örvénylésszerűen, jobbról balra, elölről hátrafelé irányuló felhőmozgással. Ez alatt a súlyos, viharfelhőkkel telített ég alatt az egyébként is sötét, alkonyi világításban, komoran, sötét tónusokba ágyazva merül fel a táj, csak a víz színén s itt-ott egy fatörzsön csillan meg a fény, komor visszfényeként a rohamosan sötétedő égnek. Vécsey képén aránylag még sok a fény, az ég közepe szinte egészen fehér felhőkből van összeróva. E le- és felgomolygó hatalmas fehér felhőtömeg fényéből még bőven jut az előtér szikláira is, s bőven szórja szét a kerek víztükör is, melyben ez a fehér viharfelhős ég visszatükröződik. Az előtérnek ezzel a kivilágításával s viszonylagos nyugalmával, szemben az éggel s még inkább a fákkal, melyek mintegy védőgyűrűként fogják közre s óvják a kis tócsát s napos környezetét, mintha a derűs elem kerülne túlsúlyra s lenne meghatározója a kép alaphangulatának, mintha a világot s sorsát még bizakodó hittel tekintő művész mutatkozna meg az alkotásban. Nem így a most előkerült képen! Bizakodásnak, derűnek semmi nyoma. A képen szinte minden a pusztulásra, az elmúlásra utal. A fényt az égről gyors iramban szorítják ki a felhők, a tócsa mindent elemésztő lápossá szélesül, fenekéről fehér s kék színnel izzanak fel a növényrothadás fényei, az erdősűrűből foszforeszkálva villan egy fatörzs, a nyírfák fájdalmas csonkasággal merednek az égnek, s a baloldal leghatalmasabb fája ferdén a láp fölé magasodva mintegy lezúdulni készül, hosszú, sötét árnyéka a víz színén közeli pusztulását: a láp-halált szuggerálja. A kép, mely kompozíciójában a Vécsey-féle alkotást ismétli meg, csakhogy a jobb- és baloldal fel van cserélve s tömegelosztása kiegyenlítetlenebb (ez talán már a megbomlott lelki egyensúly jelentkezése), egészen tragikus hangvételű, s mint ilyen, meglehetősen egyedül áll Paál tájfestészetében.

Horváth Béla

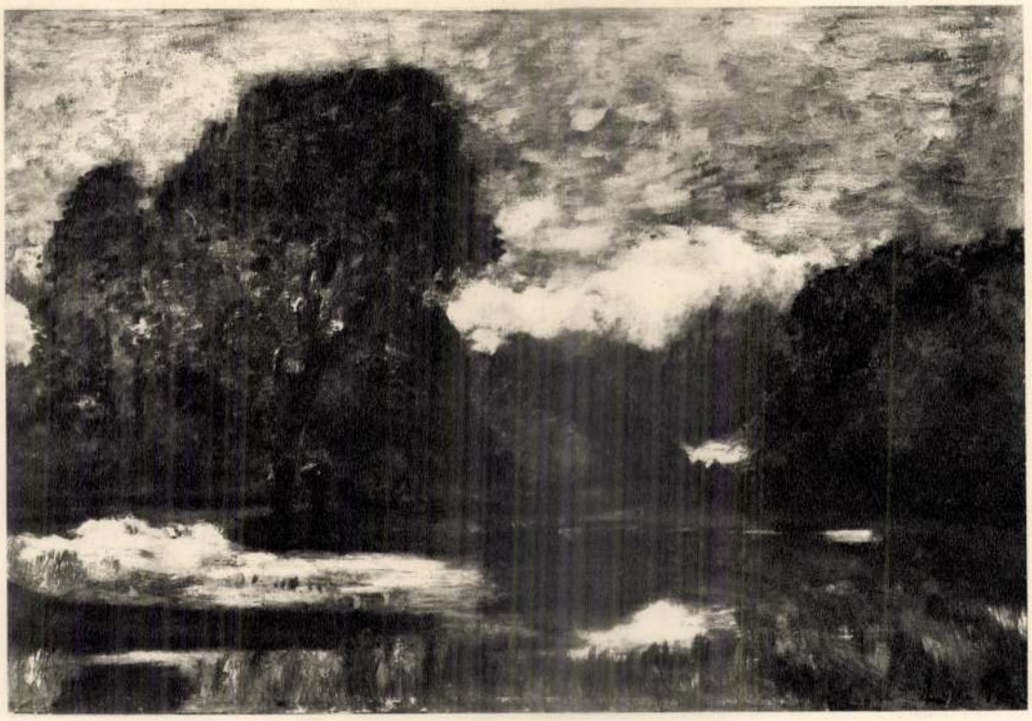

Paál László: A békák mocsara. Olaj
Grenouillère. Huile
Лягушечье болото: Масло

Paál László

Tájképvázlat, a „Békák mocsará"-hoz
Esquisse de paysage, pour la Grenouillère
Эскиз пейзажа к «Лягушечьему болоту»

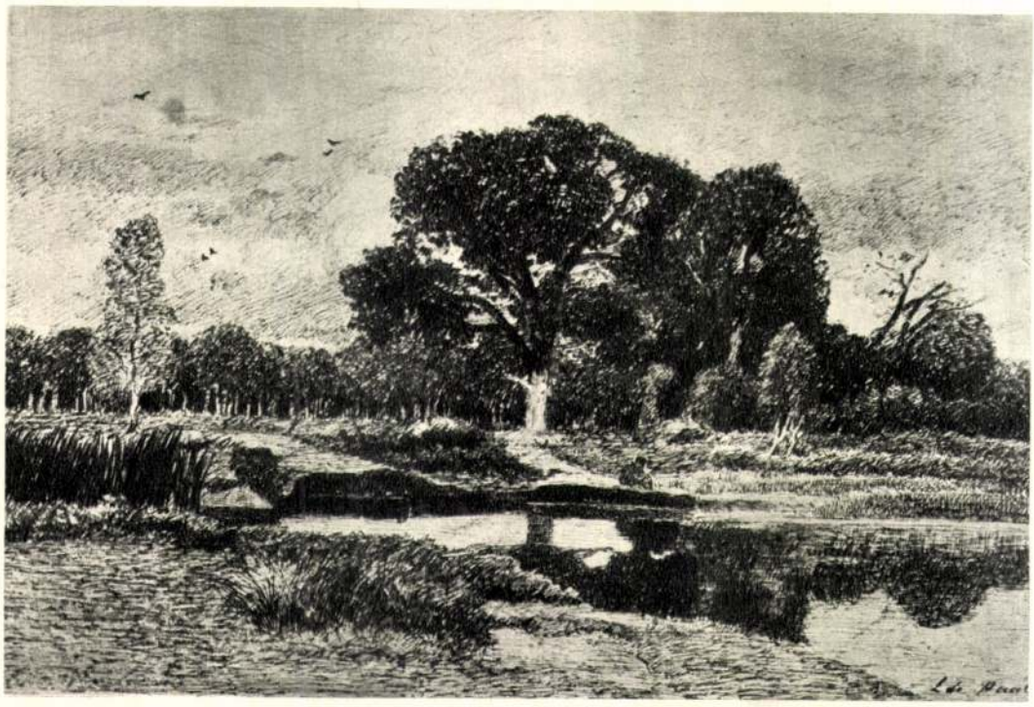

Paál László: A békák mocsara. Tusrajz
La Grenouillère. Encre de Chine
Лягушечье болото. Рисунок тушью

Paál László
A békák mocsara: a fontainebleaui erdő
Grenouillère ; la forêt de Fontainebleau
Лягушечье болото: Лес в фонтенебло

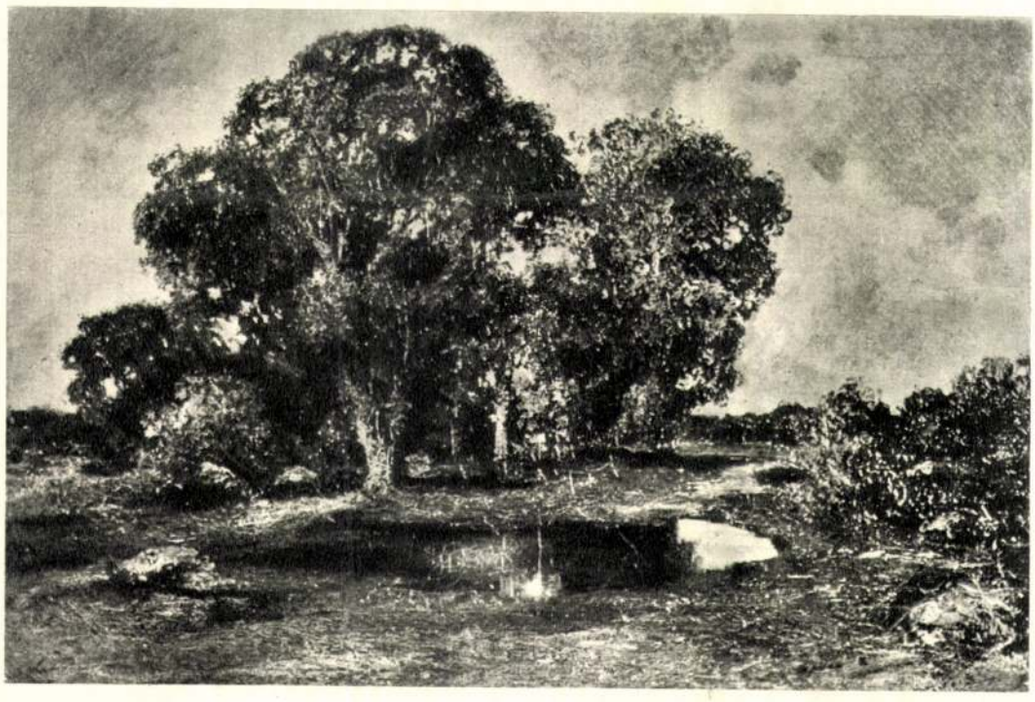

mutatja be nekünk a fontainebleaui szép erdőt, melyet művészeink úgy szerettek, de ma már kezdenek elhanyagolni. Paált elsősorban a fény és árny ellentétei foglalkoztatják s műve figyelemre méltó éppen a hatás elevenségéért."

„A békák mocsará"-nak Leroi által reprodukált s ma a Magyar Nemzeti Galériában őrzött tollrajz változata (2. kép) a fontainebleaui erdő, Dupré, Diaz, Rousseau által is kedvelt, tavaktól, pocsolyáktól tarkított tájrészletét még kissé a barbizoni mesterek pozitív formakultuszával, az érzelmek meglehetős háttérbe szorításával állítja elénk. A rajzon néhány nagy, lombos tölgyfát emel ki középen a látóhatárt elfogó erdőszéle elé, széteső, dús koronával, elhagyottan, magánosan, a nyugodt vízben visszatükröződve, fényellentétekkel kiemelve. Sperling E. M. képén (3. kép) a rajz széles, folyószerű vizét kis kerek pocsolyává vonja össze az előtér közepén, a képmezőt keskenyíti, ugyanakkor alacsonyabb eget ad, miáltal a központban helyezett facsoport jobban hangsúlyozódik s tömörebb lombozata révén az előtte levő sötét víztükörrel együtt komorabb, fönségesebb megjelenést kap. Ez a tájkép különálló s monumentálisan fölmagasodó facsoportjával már komoly, mély érzések hordozója: a magány, az elhagyatottság, a társtalanság érzéséé. A Magyar Nemzeti Galéria színvázlatán is az érzés fokozását keresi a művész (5. kép), a színellentéteket sikerül is kiéreznie, itt azonban már más érzések számára keresi a kifejezési formát. Itt már nem a magány, az elhagyatottság, a társtalanság érzésének visszaadásáról van szó, mint Lázár Béla feltételezi, s mellyel kapcsolatosan egyébként helyesen jegyzi meg, hogy csak központi elrendezéssel, a lényeges előtérbe helyezésével lehet kellően kifejezni. Mert más az érzelmi mondanivaló, változik meg a kompozíció. Ez a színvázlat nem a Sperling-féle változathoz készült tanulmánynak, nem azt megelőzően, hanem az után, ha nem is alapvetően eltérő, de másfajta érzések számára készítve elő a kompozíciós formát. Itt szembeállításokról, drámai feszültség megteremtéséről van szó: a jobb és baloldal, az elő- és háttér, az ég és föld szembeállításáról, egymáshoz való drámai viszonyáról, melynek kompozíciós alapsémáját e vázlatban lényegében sikerült megteremtenie, ha érzéssel még nem is tudta megtölteni. A tollvázlat és a Sperling E.M. tulajdonában levő kép facsoportját már nem a központban helyezi el a művész, hanem a baloldalon, mégpedig a képmezőnek nagyon is a szélén, a jobboldalt pedig cserjéssel telepíti be, középtájt valamelyes kitekintést engedvén a mélybe. Lényegében ugyanez az elrendezés jellemzi a két következő képet: a Vécsey Armand tulajdonában levőt (4. kép) és a most előkerültet (1. kép), csakhogy ezeken szélesebb és nagyobb teret éreztető rést nyit középen, különösen az

Paál László: A békák mocsara. Olaj – La Grenouillère. Huile – Лягушечье болото. Масло

ISMERETLEN PAÁL LÁSZLÓ KÉP

Paál László ma ismert műveinek száma körülbelül 150-re tehető. Lázár Béla 136 alkotást sorol fel 1929-ben megjelent könyvében,[1] 130 olajfestményt, köztük 10 vázlatot és tanulmányt, aztán 3 szénrajzot, 2 ceruza-, illetve tollrajzot és 1 vízfestményt. A felsorolt festmények közül 7 darab még 1902-ben elégett, 9 mű pedig idők folyamán elkallódott. A művész számra nem nagy oeuvre-je időközben „gyarapodott" is: az utóbbi harmincöt évben mintegy 15 olyan műve bukkant fel, mely az 1929-es monográfiában nem szerepel. Ezek közül 8 ismeretlen képet maga Lázár Béla publikált 1937-ben megjelent cikkében[2]. Paál e 150 műnél természetesen többet alkotott, ha a sors a képek számát tekintve valami nagy oeuvre-t nem is engedélyezett számára. Tudjuk viszont, hogy idegenben élve művei meglehetősen szétszóródtak, nem egy képe már röviddel halála után is más művész neve alatt szerepelt, s minden okunk megvan annak feltételezésére, hogy számos képe ma is így szerepel, vagy éppenséggel felismeretlenül lappang, köztük minden bizonnyal nem egy remekmű, mint ahogy annak számít ez a most ismertetett kép is.

A vászonra festett, 55×75 centiméteres, magántulajdonban levő olajkép „A békák mocsará"-t ábrázolja, melyet három, sőt, rajzban egy negyedik változatban is ismerünk a művésztől: kettő ezek közül New Yorkban van magántulajdonban, egy vázlatban maradt változata és egy tollrajz pedig idehaza, a Magyar Nemzeti Galériában. E negyediknek előkerült olajfestménnyel abba a szerencsés helyzetbe kerültünk, hogy e témának második, ha ugyan nem a legjobb változatát bírjuk s Paál képeinek egyik legjobbikát, mely honi tulajdonú képeink között rögtön az 1876-ban festett, ma a Magyar Nemzeti Galériában őrzött „Erdei út" után áll, qualitás dolgában messze kiválva a többi Paál-alkotás közül.

A kép 1875-ben készülhetett, legkésőbb 1876 első felében, a rendelkezésünkre álló „Békák mocsara" sorozat utolsó darabjaként, felfogásban, hangulatban a legszorosabb kapcsolatban állva azzal az alkotással, mely Lázár Béla könyvének megjelenése idején Vécsey Armand tulajdonában volt New Yorkban, s egyes olyan képelemeket tekintve, melyek a szerintünk korábbi „Békák mocsará"-n nem szerepelnek, a Magyar Nemzeti Galéria már említett „Erdei út"-jával, melytől azonban épp hangulatilag óriási különbség választja el, ami azt mutatja, hogy a két kép készülése között nagyobb időnek kellett eltelnie, legalább egy fél, esetleg egy kerek esztendőnek, ami a már ismert „Békák mocsara" változatok és az „Erdei út" között, ha ugyan a „Békák mocsara" változatok Lázár adta 1875-ös datálásai helyesek (a budapesti vázlaton ugyanis dátum nem szerepel, az Amerikába került képek pontos jelzetét pedig nem ismerjük), máskülönben fennáll. Paál, aki 1872 májusában ment Párizsba, „A békák mocsara" témájával 1876-ban jelentkezett először a Salonban, s ezzel aratta első nevezetesebb sikerét is. Ez a kép, melyet Lázár Béla Sperling E. M. New York-i tulajdonos képével azonosít, „A békák mocsara: a fontainebleaui erdő" címet viselte. Paul Leroi, ki Paál tehetségét már az előző évi kiállításon felismerte, az akkor kiállított „Holdfeljötte" című képpel kapcsolatosan azt jósolva, hogy Paál „nevére még vissza fognak emlékezni", a „L'Art"ban a „A békák mocsará"-t nemcsak megdicsérte, de a képhez készült eredeti tollrajz reprodukcióját is közölte, s magáról a festményről a következőket írta: «A békák mocsara» című képe új szempontból

1 Lázár Béla: Paál László élete és műveszete. Bp. 1929.
2 Lázár Béla: Paál László újabban felbukkant festményeiről. Magyar Művészet XVI – 1937. 238 – 245 o.

A „Násfás csésze" roncs állapotban és kijavítva.
Restaurálta Szvetnik Joachim
La « tasse à la ferronnière » à l'état déterioré et réparée.
Restaurateur : Joachim Szvetnik
«Чаша с брошками» до и после реставрации.
Реставратор: Иохахим Светник

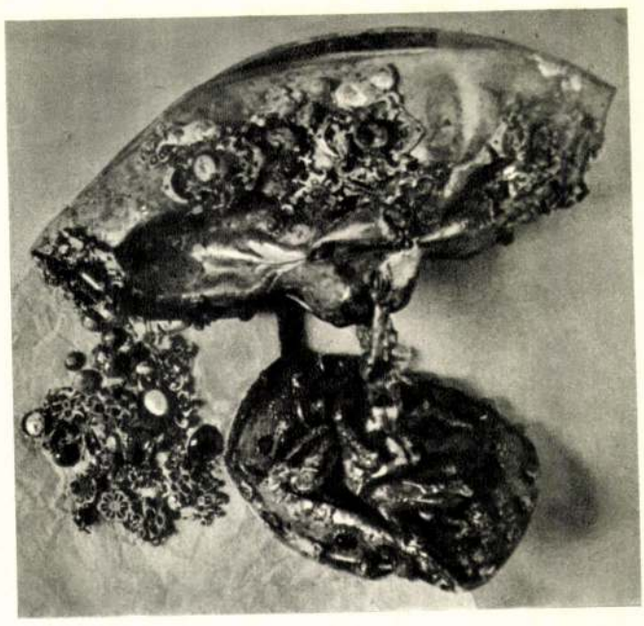

értékes titkokat, esetleg a tárgy egységét biztosító bevonatot, színárnyalatot, zománcot tehet tönkre, változtathat meg.

A javított tárgy ezzel már nem a régi, nem eredeti, hanem részben vagy egészében újjáformált. Ezért kíván körültekintő figyelmet, felelősségteljes és értékes munkát a restaurátoroktól és a művészettörténésztől a javítások körének és módszerének kijelölése, és gyakran a részletműveletek pontos meghatározása is. Mielőtt a tárgy javítását gyakorlatban elkezdenék, már a legapróbb részletkérdést is ismerni kell, vagyis rekonstruálják a tárgy eredeti formáját és díszítéseit, meghatározzák a pótlásra szoruló részeket, a csak alakítást kívánó elemeket és körülhatárolják a tárgy minden olyan részletét, amelyhez nyúlni sem szabad.

A restaurálás látványosabb gyakorlati része csak most következhet és a kezdet itt sem „látványos" mindenkor. Készülékeket és szerszámokat terveznek a speciális javításhoz — mindegyik konkrét tárgy eredeti formájának visszaállítása speciális — majd a nehezebb műveleteket kísérletek után végzik el.

A felsorolt restaurálási feltételek még nem tartalmaznak minden követelményt. Az ötvösművésznek ugyanis el kell sajátítania és meg kell értenie a tárgyat készítő ötvös technikai módszereit, gondolatkörét. Majd a tárgy eszmei mondanivalóját is magáévá teszi, hogy javító szándékával és tevékenységével meg ne hamisítsa a tárgyat. Művészi tökélyre emeli tudását a domborítás és cizellálás, zománcozás, drágakőfoglalás, filigránmunkák és hőkezelési eljárások elméleti és gyakorlati tennivalóiban egyaránt, mert csak így tudja megvalósítani azt a hallatlan megkötöttséget jelentő követelményt, hogy a tárgy a javítás után is *korhű* maradjon.

Felteszem a kérdést: hol képeznek ilyen tudású ötvösművészeket? A válasz — sehol! Amíg Kiss Pál és Szvetnik Joachim idáig eljutott, rengeteg munkára, tanulásra, önképzésre, leleményességre és művészi lángolásra volt szükségük. Éppen ezért az ő tapasztalatuk, tudásuk biztosíthatná azt, hogy az Iparművészeti Múzeum ötvösrestaurátor műhelye legyen hazánkban a főiskolai szintű szakképzés szervezett intézménye.

Az ötvös restaurátor műhely feladatáról és az ott végzett munkáról kívántam megemlékezni, ismertetőt írni ízelítőként, ezért most térjünk vissza a műhely jelenlegi feladataihoz!

A vezekényi csatát ábrázoló Esterházy tál javítása megpróbáló feladatot jelent. A képen jól érzékelhetjük, milyen állapotban került elő a romok alól a futtatott aranyozású ezüst, nagyméretű dísztál. Az eredeti megmunkálástól, a robbanás ütésének erejétől a tál anyaga rideggé vált és törékenységét az idő csak fokozta. A tálat nem lehetett hőkezelés nélkül alakítani. Az egyengetést részben húzógépen, részben viaszba öntve végezte Szvetnik Joachim. A viasz az ütések rázódást és töredezést okozó erejét lefékezi — védi és kíméli a tárgyat. Szvetnik Joachim ma már túl van a formát visszaadó durva egyengetésen és a tál szurokra ragasztva tűri eltorzult figuráin a cizelláló szerszám apró ütéseit. Hónapok türelmes és körültekintő munkájára van még szükség, és ezt az értékes művészi emléket visszakapja az érdeklődő közönség, s művészettörténészek tanulmányozhatják díszítéseit.

Szép feladattal birkóznak napról napra az ötvösrestaurátorok. Munkájukkal, művészi tehetségükkel és a múlt értékei iránt érzett felelősségteljes szeretetükkel támasztják életre a világháborúban összetört ötvös emlékanyagunk világhírű darabjait; szándékukat és munkájukat tehát csak elismerés illetheti. Nem lenne azonban teljes e rövid ismertetés, ha szótlanul mennénk el néhány fontos kérdés mellett. Az egyik ilyen — munkát hátráltató — jelenség, hogy a restaurátorok csak felszínesen ismerik, hogy Európában hol és milyen művészi szinten végeznek ötvösmű restaurálást. Értesüléseik szerint tevékenységükhöz hasonló igényességgel sehol sem javítanak ötvöstárgyat, erről azonban személyesen sem ártana meggyőződni. Mellékesen olyan haszonnal is járhatna e tájékozódás, hogy a külföldön már alkalmazott jó módszereket nem kellene itthon kitalálni. Kiss Pál és Szvetnik Joachim restaurátorok maguk érzik a legnagyobb szükségét, hogy kinyithassák a sajátosan egyedülálló tevékenységükre néző világablakot.

A restaurátorok önkritikus művészek. Tapasztalják, hogy mennyi önállóságot és sokoldalú tudást, jártasságot, fejlesztett készséget igényel tőlük szerepük és az a mindennapi feladat, hogy a művészek művészévé váljanak. Igénylik tehát a tanulást, az önképzés eddiginél is nagyobb lehetőségét, hogy munkájukat az eddiginél is tökéletesebben végezhessék.

Pál Endr

Másik példának a XVII. században készített „Násfás csészét" említem. A csésze poharán és talpán száznál is több külön szerelhető és dúsan díszített rész található. A javításnál a legtöbb gondot a vésett aljú zománccal díszített és elpusztult részletek pótlása okozta. Az eredeti forma visszállítását megkönnyítette a fennmaradt fénykép és az „1882-es Ötvösmű Kiállításon" készített pontos leírás, de a munka így sem volt egyszerű feladat, mert a legtöbb szerelt dísz javításra szorult. A zománc pótlása a legnehezebb műveletek közé tartozik, ezért a restaurátor csoport úgy döntött, hogy csak a teljesen új részeket zománcozzák, a megmaradt vagy viszonylag ép helyeket nem töltötték ki zománccal.

Az említett tárgyak és mellettük még sok ötvösremek — pl. Erasmus Bergmann mester aranyból készített, trébelt és cizellált díszítésű, vésett aljú zománccal dúsan telehintett; gyémánt, rubin és igazgyöngyökkel gazdagított kupája; az Esterházy asztali óra és még sok más tárgy — az eredeti pompájával jelenhet meg az érdeklődő nagyközönség előtt.

Mielőtt most az ötvösrestaurátorok jelenlegi feladatainak ismertetését elkezdeném, szükségesnek tartom, hogy néhány gondolat erejéig foglalkozzam az ötvöstárgyak restaurálásának — úgy is fogalmazhatom, hogy — elvi kérdéseivel, és a restaurátor művészek munkájának értékelésével.

A tárgyat szennyező anyagok letisztításával és a teljesen összeroncsolt alkotások újjávarázsolásával az is megbékél, aki a legjobban félti a műkincseket; azonban sok szakember és érdeklődő számára vitatéma lehet — megengedhető-e a csak sérült vagy néhány részletében hiányos tárgy teljes restaurálása, felújítása?

Honnan az aggodalom? Miért ne ragyogjon a serleg vagy a dísztál eredeti szépségével, mint amikor még új volt, és először kápráztatta el nézőit? A válasz nagyon egyszerű; a motto ismét csak az lehet, hogy „a tárgyaknak is van élete, története, múltja és — ha vigyázunk rá — jövője is". A művészi alkotások, — igaz —

Erasmus Bergmann mester arany kupája roncsoltan és restaurálva Restaurálta Kiss Pál

La coupe d'or du maître Erasme Bergmann, à l'état détériorié et restaurée. Restaurateur: Pál Kiss

Золотой кубок мастера Эразмуса Бергмана до и после реставрации. Реставратор: Пал Киш

nagyon sok emléket, hagyatékot őriznek fémtestükben. E nyomok egy része híven őrzi a mester kézjegyeit, gondolatát és célját, a kor szellemét, egyszóval a legrégebbi emléknyomokat. Ebből az értékes hagyatékgyűjteményből a később szerzett vagy kapott hatások sokat eltörölhetnek, megsemmisíthetnek — tehát az újjávarázsolás művelete kárt is okozhat. Ez így természetes. Az új kalapácsnyomok eltüntetik a régit, a lágyítás vagy forrasztás

Kopt szőttes – Tissu copte – Коптская ткань

/1021

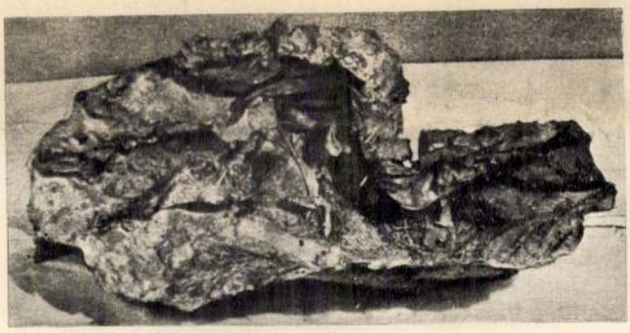

A vezekényi csatát ábrázoló ezüsttál roncs állapotban és javítás közben. Restaurálja: Szvetnik Joachim

Débris du plat d'argent, représentant la bataille de Vezekény, et le plat en réparation. Restaurateur : Joachim Szvetnik

Обломки серебряного блюда с изображением везекеньской битвы, и блюдо в процессе реставрации. Реставратор: Иоахим Светник

ÖTVÖSREMEKEK ÚJJÁSZÜLETÉSE

A tárgynak is van élete. Az alkotó a fémtestbe önti tehetségét, munkája mellett művészi lángolását, azt a többletet, ami olykor példaként toronymagasra emeli egyéniségét.

Az ötvöstárgy, művész szülője kezéből a történelem malomkövei közé kerül. Por lepi; tisztogatáskor avatatlan személyek több kárt okoznak, mint hasznot; az ezüstöt kénhidrogéntől szulfidréteg vonja be; a nagyobb réztartalmú ezüstben rézoxid keletkezik, ami egyes pontokon dúsulhat és ezeken a helyeken a nedvességtől fokozottan roncsolódik a fém. A rézoxid átüt a vékonyabb aranybevonatokon. Vasrozsda folyhat a helytelenül tárolt vagy eltemetett tárgyra és a rozsdától fokozódik a korrózió okozta károsodás. Hőmérsékletváltozásnál a fém összehúzódik vagy kitágul. A zománc nem követi pontosan a fém méretváltozását és évtizedek vagy századok múltán a színes bevonatban repedések keletkeznek, majd durvább hatásra egyszerre kiesik, máskor apródonként pereg a rekeszből vagy vésett helyéről a beolvasztott színes zománc.

A fémtárgyakat sem kíméli a háború. Mint a rongy, úgy gyűrődik az arany és az ezüst. A művészi remek szétszakad, megolvad és folyik, meghal a robbanások irtózatos erejétől.

Apródonként vagy pörölycsapástól pusztulnak tehát az emlékek. Pedig ezek a tárgyak régen sírbavonult nemzedékek gondolatait, eszme- és érzésvilágát őrizték — ha ezen gondolatok egy részével ma már nem is értünk egyet, a megőrzés akkor is kötelességünk — fémbe formált fogalmakat, szavakat és összességében olyan távolról hoznak híradást, ahonnan élő szót többé nem hallhatunk.

Meg kell állítanunk a pusztulást, őriznünk kell az emlékeket és a szétroncsolt tárgyaknak vissza kell adni az eredeti formát, mondanivalót — az életet!

Ezt a feladatot kapta és ezt a feladatot vallja magáénak az Iparművészeti Múzeum ötvös-restaurátor csoportja. A restaurátor műhely 1949-ben alakult — első szervezője és a művészi restaurátori tevékenység első úttörője Dömötör László ötvösművész volt, aki a „Mátyás kulacs" helyreállításával hívta fel e területen magára a figyelmet. A csoport tagjai ma: Kiss Pál főrestaurátor és Szvetnik Joachim restaurátor ötvösművészek, míg a konzerválási munkákat — irányításukkal — Ungi István végzi. A csoport Pajor Géza osztályvezető művészettörténész támogatásával munkáját valóban odaadóan végzi.

Feladat bőven van. A rengeteg tisztogatásra és konzerválásra szoruló tárgy mellett a legnagyobb és sokoldalú művészettörténeti, ötvöstechnikai, ötvösművészeti és műszaki technológiai ismereteket, alkotókészséget és leleményességet követelő munka a második világháborúban bombatalálattól elpusztult vagy megrongálódott Esterházy kincs több száz tárgyának restaurálása.

Mivel lehetne a legjobban érzékeltetni e munka nagyszerűségét, igényességét és gyakran megoldhatatlanul nagy feladatnak tűnő bonyolultságát? Kiss Pál főrestaurátor szerint a valóban megpróbáló feladat a Petzold-féle aranyserleg helyreállítása. A serleget pontosan felülről találta telibe a robbanás nyomása. A szörnyű erő több helyen legyűrte a tárgy palástját, és az alsó hólyagsort összenyomta. A serlegről maradt ugyan fénykép, helyreállításakor mégis Kiss Pálnak kellett megfejtenie a hólyagok formáját.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

Szvetnik Joachim

1021

Csütörtök, 1963. október 31.

Az Esterházy-kincsek restauráló műhelyében

Örökbecsű reneszánsz formák, nemes arányok, megnyugtató szín- és árnyékhatások jellemzik az újabban restaurált *Esterházy-kincseket*, amelyekből az *Iparművészeti Múzeum* kiállítást rendezett.

A látogatót először az a pazarlás káprázatja el, amellyel ezek az arany- és ezüsttálak, kupák és serlegek készültek. Aztán elgondolkodik, milyen nagyszerű művészi és történelmi emlékek kerültek bemutatásra. Mennyi játékos ötlet és tapasztalat, ügyesség, megfontolás van ezekben a remekművekben. Hány évtizedes munka.

A nagyközönség előtt, eddig teljesen ismeretlen tárgyak között, egyetlen teremben, olyan értékek sorakoznak itt, mint az ezüst *Pedzold-serleg*, amely technikailag és művészileg is a világ legkiválóbb ötvösmunkái közé tartozik, vagy a féldrágakőből kalapált *Zápolya-serleg*, a király címerével. Itt van a derűs harmóniát árasztó, gazdag mintájú, dús színű nagy *Esterházy-kárpit*. A remekbe szabott gyászruhák és a díszes Esterházy-menték, a finoman kidolgozott paplanok is mind »pièce unique«-ok egyedülállóak a maguk nemében.

E mérhetetlen kincset egyszer már tönkretette a második világháború. Az Esterházyak 1944-ben sebtiben összecsomagolták az Iparművészeti Múzeumban gondozott kincseiket, és a Várban, Tárnok utcai palotájuk pincéjében beládázták a rengeteg textilt, gobelint és ötvösmunkát. Az épületet bombatalálat érte, a pince beomlott.

Az Esterházy-családon kívül sokáig senki sem tudott a kincsek sorsáról. Több mint fél évtizeden keresztül súlyos romhalmaz nehezedett a darabokra tört aranyserlegekre, az értékes textilekre és a festményekre. Befolyt a pincébe a víz, nedvesség és penész pusztította milliós értékeinket, egészen 1949-ig. Ekkor a hivatalos szerveknek tudomására jutott, hol rejtőznek az Esterházy-kincsek. Azonnal megkezdték a gyűjtemény kiásását és az egészet úgy, ahogy volt, beszállították az Iparművészeti Múzeumba.

A megrongálódott kincsek további történetéről a múzeum ötvösrestaurátori műhelyében érdeklődünk.

Elcsöndesült esztergapad vegytisztító gépek, formázó és fényesítő berendezések között beszélgettünk *Szvetnik* Joachim ötvösművésszel, aki az ötvöstárgyak restaurálás munkáit irányítja. Az asztalon az Esterházy-kincsek drágaköves díszei hevernek.

— Már akkor is volt egy kis műhelyünk — mondja a fiatal ötvös —, amikor behozták a felismerhetetlenségig tönkrement gyűjteményt. A restaurálásra kibővített ötvös- és textil-restaurátori műhelyt rendeztünk be.

— Hány tárgy maradt épen?

— *Egy sem.* Mindnek úgy kellett megkeresni a darabjait. Azután láthattunk csak hozzá a tárgyak tisztogatásához, vegyi kezeléséhez. Hárman kezdtük meg a restaurálást. Kevés tapasztalattal. Az anyagok évszázadosak, kemények, sok rajtuk a horpadás, a törés és zúzódás. Ezért igen könnyen törnek, s mindjárt oda a tíz- és százezer forintos érték. A legtöbb tárgyat ezért nem is lágyítottuk, hidegen kellett kalapálni. Ugyanakkor arra is kell ügyelnünk, hogy ne hamisítsuk meg a régi mesterek munkáit. Az eredeti kalapácsütések, aranyozás, polírozás, és egyéb technikák nyomai mellett semmi sem hagyhat nyomot a kincseken.

Először elkészítették minden igényesebb tárgy, kancsó, serleg, vagy tál másolatát, hogy kipróbálják: milyen technikát alkalmazhatnak. Nem volt módjuk arra, hogy neves olasz és német mesterek technikáját a helyszínen eltanulják. Majdnem mindent maguknak kellett kikísérletezni.

Egy példát mond: a most kiállított ötvöstárgyak restaurálása — ha mindhárman csak ezeken dolgoztak volna — másfél évet vett volna igénybe. Ha viszont nagyobb tapasztalattal fogtak volna hozzá a helyreállításhoz, legalább félévi munkát takaríthattak volna volna meg.

Eddig 15—20 tárgyat küldtek kiállításra. Egy serleg, vagy dísztál helyreállításához átlag 8—9 hónapi munkára volt szükség. A neheze azonban még hátra van.

Milyen nevesebb alkotásokat láthat még a közönség? — kérdeztem?

— Egy 1600-as évekből való Esterházy-tálat már félig helyreállítottunk. Az egy méter átmérőjű tál a *vezekényi csatát* ábrázolja. Restaurálunk egy XVII. századi *harangvirág-serleget* is, egy *Losonci kancsót*, több arany- és ezüstkupát, aranyserleget. És még hosszasan sorolhatnánk a több évtizedre elegendő munkát. Elkészítjük *Mátyás király serlegét*. Az ismeretlen nürnbergi mester 500 éves remekművéről *Bonfini* is megemlékezett. Talán ennél is értékesebb az a húsz kilogramm ezüstöt tartalmazó *Losonci tál*, amelynek restaurálásához több éves tanulmány nélkül hozzá sem merünk kezdeni. Jelenleg még elkészítésének idejét sem tudjuk felbecsülni. Igen ritka kincsnek számít az az arany násfákkal díszített tál is, amelyet valamikor az erdélyi koronához hasonlítottak. A reneszánsz ékszerészeknek ehhez az egyik legremekebb munkájához vagy *fél kiló színaranyat és rengeteg drágakövet, smaragdot, zafírt, rubint, gyémántot és féldrágakövet használtunk fel.*

Fáradhatatlan munkása Szvetnik Joachim a múzeumnak. Keze nyomán behegednek a háborús sebek, milliót érő kincsekkel gazdagodik az ország.

Vass László

Csütörtök, 1963. október 31.

Tanácskozások a KGST-országok hajóépítő iparának koordinálásáró

A szocialista táboron belül a Szovjetunió után Lengyelország rendelkezik a legnagyobb hajóépítési kapacitással. Éppen ezért rendkívül élénk érdeklődés kíséri azokat a KGST-tanácskozásokat, amelyek a *hajóépítő ipar koordinálása körül folynak.*

Júliusban és augusztusban Leningrádban, majd augusztus 27-től szeptember 11-ig Szczecinben tanácskoztak a KGST szakemberei, hogy egyeztessék a hajógyártás típusait.

Leningrádban a Szovjetunió, Lengyelország, a Német Demokratikus Köztársaság, Bulgária, Magyarország és Románia szakemberei az olajszállító tartályhajók típusairól tanácskoztak, s 15 000, 20 000, valamint 50 000 tonnás tartályhajók építését vették tervbe. Szczecinben 10 000, 16 000 és 23 000 tonnás teherszállító hajók *közös típusának kialakításáról* folyt a vita.

A küszöbönálló rostocki értekezleten elfogadandó modellek tervei alapján egységesen készülnek majd a hajók valamennyi hajógyárban a KGST összes országai részére.

Várnában október 22 és 29 között megtartotta első tanácskozását a KGST mezőgazdasági állandó bizottságának a *öntözés és lecsapolás* kérdéseivel foglalkozó állandó munkacsoportja.

A tanácskozáson a munkacsoport a hatáskörébe tartozó fontos kérdéseket vitatta meg s intézkedéseket fogadott el annak érdekében, hogy *gyorsabban és eredményesebben alkalmazzák a földek öntözésére és a víz levezetésére szolgáló legkorszerűbb eljárásokat,* valamint, hogy jobban elmélyüljön a KGST baráti együttműködése ezeken a szakterületeken is.

*

Október 24 és 30 között tartották Budapesten a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa fémkohászati állandó bizottságának tizenötödik ülését. Az állandó bizottság a tanács tizennyolcadik ülésszaka határozatainak teljesítésére, a KGST-országok fémkohászatának fejlesztésére irányuló intézkedéseket dolgozott ki, jóváhagyta 1964. évi munkatervét és megvizsgált egyéb kérdéseket.

Mire jogosult a lakóbizottság?

Javaslatok jogkörének tisztázására

Tizenegy évvel ezelőtt, a VI. kerületben alakultak meg a főváros első lakóbizottságai. A kerületi tanács azóta is gondos figyelemmel kíséri e társadalmi szerv tevékenységét, amelynek munkáját a maga részéről messzemenően támogatja.

A Terézvárosban jelenleg 1024 lakóbizottság működik, 5701 taggal. Miután nem hosszú idő múlva aktuális a bizottságok *jogi helyzetének mielőbbi tisztázására.* A végrehajtó bizottság határozat javaslataiban felkérte a tanácstagokat, tegyék rendszeresebbé és elmélyültebbé a lakóbizottságokkal való foglalkozást, segítsenek növelni a bizottsági tagok tekintélyét társadalmi, erkölcsi megbecsülését és fokozottabban biztosítsanak számukra jogvédelmet. A fővárosi tanácshoz felterjesztéssel fordulnak, hogy a tíz év óta tevékenykedő lakóbizottsági elnököket, felelősöket *oklevéllel, jelvénnyel tüntessék ki.*

A kerületi tanácshoz több figyelemre méltó javaslat érkezett a lakóbizottságok tevékenységének tisztázására. Az egyik javaslat rámutat arra, hogy a lakóbizottságoknak *sokféle igazolást kell kiadniuk* a lakók és a különféle szervek kérésére. Miután az igazolások kiadása körül mind formai, mind tartalmi vonatkozásban problémák merülnek fel, célszerű lenne meghatározni azokat a hatóságokat, intézményeket, amelyek részére a lakóbizottság köteles igazolásokat kiadni. Az igazolásokat legtöbb esetben maguk a lakók írják meg, a bizottság elnöke vagy megbízottja, azt csupán aláírja. A javaslat szerint helyes lenne egységes *formanyomtatványokat* rendszeresíteni.

Azt is javasolják, hogy a lakáscserék engedélyezésénél, a társbérletesítésnél a lakóbizottságot kérdezzék meg. Ezzel elejét lehetne venni a lakások túlzsúfoltságának, meg lehetne szüntetni a névleges bejelentkezéseket. Javasolják, hogy a rendőrhatóság csak a lakóbizottság által láttamozott bejelentőlapot fogadjon el. Szükségesnek tartják a lakóbizottság jogkörének szabatosabb körülírását, meghatározását, fokozottabb jogvédelmét.

rab *vagyok!*
Segítség...

nagytakarításnál, mert fürdőkádról, csempéről, vécé-agylóról eltávolítom a rozsdafoltot, vízlerakódást.
(NDK-gyártmány)

Az Iparművészeti Múzeum
szeretettel meghívja
1987. október 24-én, szombaton
délelőtt 11 órakor nyíló
kiállítására.

Megnyitja: Miklós Pál

SZVETNIK JOACHIM 1927. május 30-án született Mélykúton. 1951-ben, bár a Képzőművészeti Főiskola szobrász szakára nyert felvételt, mégis az Iparművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait.

1957-ben végzett a díszítőszobrász-főtanszakon, mint tervező ötvösművész. Az Iparművészeti Múzeumba került ösztöndíjas gyakornokként és itt dolgozott nyugdíjazásáig. Az itt töltött harminc év folyamán fő munkája – sok más műtárgy gondozása mellett – a második világháborúban súlyos sérüléseket szenvedett Esterházy-gyűjtemény legszebb ötvösműveinek restaurálása volt. Előgyakorlatként másolatot készített Szentpéteri Józsefnek, a XIX. századi virtuóz ötvösmesternek, egy ezüst kannájáról oly módon, hogy az eredeti tárgyat – mely egy kiállításon szerepelt – csak a vitrin üvegén keresztül nézhette és rajzolhatta le.

E munka után kapott lehetőséget a megrongálódott tárgyak restaurálásának megkezdésére. E tárgyak rendbehozatala szükségessé tette valamennyi fontos ötvöstechnika felhasználását, illetve a művességtörténet során kialakult, és az eredeti műtárgyak elkészítésekor használt eljárások rekonstruálását. Több munkafázisban saját ötleteire támaszkodott, melyekhez speciális szerszámokat is készített.

Szvetnik Joachim más hazai gyűjtemények és külföldi múzeumok számára is hozott helyre megrongálódott műtárgyakat. Hazai és nemzetközi eredményei alapján 1977-ben felkérték, hogy vegyen részt abban a bizottságban, melynek feladata az USA-ban őrzött magyar koronázási jelvények azonosítása, vizsgálata, és ennek alapján e jelvények hazaszállításának előkészítése volt.

1980-ban a nürnbergi nemzetközi restaurátor-kongresszuson a roncstárgyak helyreállítási módszereiről tartott előadást.

Kiállításunkon legfontosabb munkáit mutatjuk be, így tisztelegve – ha szerény módon is – alkotó, újraalkotó tevékenysége előtt.

A KIÁLLÍTOTT MŰTÁRGYAK

1. STRUCC ALAKÚ ASZTALDÍSZ
Augsburg, XVII. sz.k., Marx Merzenbach, E.60.1
2. SZARVSERLEG
Brünn (?), 1600 k. és XVIII. sz.-i kiegészítések, E.60.2
3. "DÍSZTÁL A VEZEKÉNYI CSATA ÁBRÁZOLÁSÁVAL"
Augsburg, 1654. Philipp Jacob Drentwett, E.60.3
4. "BACCHUS KOCSI"
Augsburg, 1660 k., Abraham Drentwett, E.60.13
5. DÍSZSERLEG "TROCHUS" KAGYLÓVAL
Nürnberg, 1600 k., Hans Petzold, E.60.15
6. Ún. "MÁTYÁS SERLEG"
Nürnberg, 1510–20 k. és XVII. sz.v., E.61.8
7. ELEFÁNTCSONT KUPA
Augsburg, XVII. sz. második fele, Johann Michael Homung műhelye, E.61.13
8. FEDELES SERLEG SZAPOLYAI CÍMERREL
Nürnberg (?), XVI. sz.e., E.63.7
9. FEDELES DÍSZSERLEG
Lemnosz (?), XVI. sz. közepe
10. "NÁSFÁS SERLEG"
Magyar és német munka, XVII. sz., E.64.2
11. TALPAS TÁLKA
olasz (?), XVII. sz.k., E.65.78
12. STRUCC ALAKÚ ASZTALDÍSZ
Augsburg, Abraham Drentwett, 1645–1650 k., E.68.1
13. "BÁNYÁSZSERLEG"
Selmecbánya, 1650 k., E.68.2
14. KUPA
magyar (?), XVII. sz.k., E.69.1
15. SERLEG
Augsburg, XVII. sz.k., Christoph Leipziger, E.71.1
16. TALPAS TÁL
magyar (?), XVII. sz.k., E.71.2
17. KUPA
Augsburg, XVII. sz. IK mesterjegy, E.71.3
18. KUPA
magyar, XVI. sz.k., E.72.3
19. DÍSZSERLEG FEDÉLLEL
osztrák (?), XVIII. sz.e., E.75.1

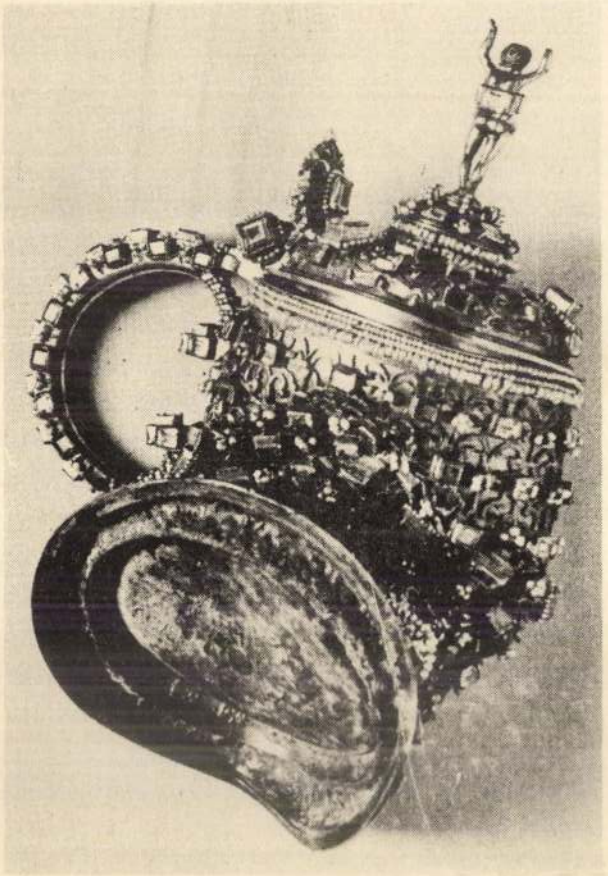

Szvetnik Joachim
ötvösművész, restaurátor

SZVETNIK JOACHIM
ÖTVÖSMŰVÉSZ-RESTAURÁTOR MESTERMUNKÁI
VÁLOGATÁS AZ ESTERHÁZY-GYŰJTEMÉNYBŐL

HÍRMAGAZIN **1991/4** NOVEMBER 14. ÁRA: 58 FORINT

EUROPA

Egy színes világ 96 oldalas, színes hírmagazin!

„Az arabok szerint Allah odakiáltott a déli szélnek; Lényt akarok belőled alkotni. Tömörülj!" És megszületett a ló…

(Lóáldozat)

„Tegyük fel, tanítható a kulturált szex. Ha tanítható, miért nem tanítják? Sehol egy tanszék, tudományos diákkör vagy legalább egy erőtől duzzadó káefté, ahol nemcsak az alapélményekkel szembesülhetne a félszeg halandó, hanem – elveszve a rejtelmekben – az ormokat ostromolhatná, légiesen és könnyedén. Talán majd most…"

(Erósz diadala)

„Ha Albert vagy Beckenbauer volt a császár, Rácz László a cár. Európa seregnyi klubja versenyzett azért, hogy szerződtethesse. Már-már a visszavonulásra gondolt, amikor tavaly télen az FTC vezetői megkeresték."

(Rác(z)cár a Fradiban)

58 FORINT

SZVETNIK Joachim

JOACHIM VÉGRENDELETE

„1945. január, február. Elkeseredett harcok Budán, élelem, víz már alig-alig, temetetlen halottak, falomladékok, állati tetemek mindenfelé. Az Esterházy család Tárnok utcai palotája még áll. Ablakai kitörve, körülötte hullámzik a csata kézigránáttal, aknákkal, gépfegyverekkel. A ház pincéjében történelmi kincsek rejtőznek újságpapírba csomagolva, sebtében összeszögelt faládák mélyén. Aztán egy robbanás, s a palota nincs többé. Csak romhalmaz, portenger, égő gerendák. A kivételes ötvösékszergyűjtemény a becsapódástól összetörve, szétszóródva, méterekkel a felszín alatt. Agyag, sár, nedvesség próbálja visszavenni azt, ami valaha az övé volt. Évek múltán, egy ismeretlen férfi jelenik meg az Iparművészeti Múzeumban, s csak annyit mond, a romok alatt az Esterházyak Európa-hírű kincseit találhatják meg... A bejelentő neve: Esterházy Pál. Indul az ásatás, minden bámészkodóra legalább egy ávóslegény jut. Ám a pompázatos remekművek helyett siralmas roncsok kerülnek elő, a múzeumi szakemberek részéről kimondatik az ítélet, a feltámasztársa nincs remény, szóba kerül a beolvasztás is."

– *Hogyan menekültek meg a kincsek?* – kérdeztem Molnár György írótól, a történet közreadójától, aki könyvet szentelt a páratlanul izgalmas restaurátori munkának.

– A mélykúti parasztfiúnak, Szvetnik Joachimnak köszönhetően, akiről még nem sejthette akkor a világ, hogy a hányatott sorsú magyar koronáról ő mondja majd ki a felismerő igent, az amerikai Fort Knoxban. De ez a pillanat még messze! Most egy másik kaland vár rá, megbabonázza a felismerhetetlenül összeolvadt és sérült kincsegyüttes. Joachim kivételes tehetségére már gyermekkorában felfigyelt a falu tanítója, amikor ámulattal vette tudomásul, hogy a fiú tökéletes Horthy-képmást farag gyümölcsmagvakba. A kormányzó kabinetirodájába került az alkotás, ahonnan napokkal később meghívást kapott az Eucharisztikus Kongresszusra, sőt, Őfőméltósága személyes találkozásra is invitálta. A házuk előtt talált, terméskőből megformált Krisztus-fej aztán kijelölte Joák útját, az Iparművészeti Főiskolára került. De akkor már huszonnégy éves, és minden elképzelhető foglalatosságba belekóstolt a kőművességtől a birkapásztorkodáson keresztül a lakodalmi muzsikálásig. Kiváló tanároktól sajátítja el a mesterség fortélyait, köztük a zománcozás nagyhírű szaktekintélyétől, Berán Nándortól és Fettig Nándor ötvösművésztől. Negyedéves főiskolás, amikor megpillantja a historikus ereklyéket, s attól kezdve úgy fejleszti technikai tudását, hogy képessé váljék a tárgyak újrateremtésére. Ösztöndíjas gyakornokként olyan döbbenetesen hű másolatok készítésére volt képes, hogy megtévesztette a múzeumi szakembereket. És kimondatik: íme a magyar Cellini, bízzuk rá az Esterházy-kincsek restaurálását. Hol albérletben lakott, hol egy vasúti őrház egyetlen szobácskájában. Az ország is szegény, hol az arany hiányzott, hol a higany, így több tárgyon is dolgozott egyszerre. A legreprezentatívabb darabon, a Vezekényi tálon, amely egy ovális ezüstedény, aplikált csatajelenettel, csaknem öt évig dologozott. A robbanás hőfoka kíméletlen pusztítását a legrafináltabb nyújtási és formálási trükökkel igazítja ki, leleménye nem ismer határokat, új eszközöket és szerszámokat konstruál egy-egy művelethez. Eközben egyházi kincseket és szobrokat restaurál, a nürnbergi kongresszus előtt óriási feltűnést keltett előadásával a háborús pusztításban károsult tárgyak restaurálásának új módszereiről. Nagy Frigyes hadvezérének, Kyphausen báró szarkofágjának helyreállításával bízzák meg, és amikor Németországban learathatná a felé áradó minden elképzelhető sikert, hazautazik, hogy folytassa élete főművét. Sietnie kell, egy infarktus, majd egy torokműtét jelzi, hogy nem sok időt tölt már a földi világban. Hazaköltözött falujába, ahol egyre gyengülve, küszködve, még dolgozott. 1987. október 24-én nyílt meg a feltámasztott műremekek kiállítása. Joákot aggódva vettük körül, alig bírta már saját teste terhét. Ő, aki valaha olyan volt, mint a századelő szentpétervári korcsmáiban a csizmás Jeszenyin, fiatal, duzzadó, vérbő, életigenlő. Mégis meditáló, szorongó alkat volt. Mielőtt Amerikába indult, végrendelkezett, meggyónt. A barátja voltam. Közös könyvet terveztünk, az utolsó pillanatig diktálta nekem a kincsmentés évtizedekig tartó folyamatát. Másnaponként vittem neki a Celledamot, reménykedett, várta a Kossuth-díjat. 1988. március 31-én már üres volt az ágya. Később azt mondták róla, kitért a nagy tisztesség elől. Pesti lakásának levélszekrényéből szedtük ki három nappal a halála után az értesítést, hogy április 1-jén jelenjék meg a Parlamentben a Kossuth-díj átvételén. Mindenki tudta róla a múzeumban, a meghívók is, hogy Joachim hazament Mélykútra meghalni! Hiába kaptuk meg a könyvünkhöz támogatásul a Soros-ösztöndíjat, hiába könyörgött nekem Joák, hogy ez az utolsó kívánsága, hogy megérje a kiadást, máig nem sikerült kinyomtatni.

Epilógus. Joachim halála óta szóbeszéd szerint több mint tíz végrendelet került elő. A mélykúti szülői ház ajtaja lepecsételve áll, kibogozhatatlan viták miatt kérdéses, kire mit hagyott. Hároméves mozdulatlanság üli meg az üveges verandát, s hátul azt az ablaktalan kis kamrát is, ahol még utolsó alkotó erejét is a gyönyörűséges tárgyakra pazarolta. Az idén decemberében a szegedi, nagy múltú Dugonics Társaság tisztelettel adózik emléke előtt.

KURUNCZI MARGIT

Hadd tanuljon a gyerek!

Micsoda remek intézmény a videotéka! Nem kell a város túlsó végére utazni ahhoz, hogy az ember gyerekének való filmet találjon, nem is beszélve arról, hogy egy mai mozijegy árából kamaszkoromban egy hónapig járhattam volna moziba, akár kis barátnőmmel együtt is. És akkor még nem számoltam a perecet és a rágógumit. A videotéka ellenben minden költségével együtt három kölcsönzés után behozza az árát.

A napokban csemetéim éppen rajzfilmre vágytak. Az „Asterix tizenkét próbája" – tünemények film, és még a magyar szöveg is nagyon szellemes. Bekapcsolom a mindentudó házi masinát, erre mit látok? Egy akciófilm reklámját, amelyben premier plánban ég szénné egy ember. Azt hiszem, hogy valami tévedés vagy csak félkalózkazettával van dolgom, amelyre előzőleg már mást is vettek. De nem. Következik egy másik „előzetes": itt éppen lekaszabolnak valakit, csak úgy dől a piros festék, közben üvölt és hörög mindenki. Majd zsarufilm a kínálat, közelképen erőszakolnak meg egy szép, ám védtelen nőt. Középkori lovagfilmet ajánlanak, vérizzamos csatajelenetére gyermekeim szeme már meg se rebben. Amikor már-már visszavinném ezt a borzalmat a boltba, megjelenik a kedves gall harcos, és kezdődik a nagy kaland, mindenki örömére.

Hiába ügyel a szerencsétlen – más szellemben nevelt – szülő, a mai nemzedék kivédhetetlenül megkapja mindennapi erőszakadagját, akárcsak a plussz vitamint. Bennünket még a középiskolai kollégiumban is eltiltottak elsős korunkban a tizenhat éven felüli filmektől, és a moziba is úgy sunnyogtunk be, mint a gaz farkas Csőrike után, hogy ne tűnjön fel serdületlen korunk. Persze, meg is lett az eredménye: életképtelen, gyenge, gyáva generáció lettünk. Bezzeg fiainkat már életre nevelik. Ha akarják, a videó segítségével százszor is visszapörgethetik a „nagyjeleneteket". Hadd tanuljon a gyerek...

LEZLI

AUTÓSVILÁG

EGY ÉS MÁS A VOLVÓRÓL

Odafigyelnek a világra

A Volvo számára minden év a biztonság éve – ez a találó szlogen 1991-re különösen is érvényes. A biztonságtechnikai megoldások területén a 960-as és 940-es limuzinok hátsó ülésein elhelyezett három ponton rögzített biztonsági övek, illetve a hátsó középső karfába épített rejtett gyermeküles jelentik az újdonságot. Ilyen újdonságnak számít az is, hogy 1991-től a Volvo 240-et is gyárilag blokkolásgátlóval szerelik fel.

A Volvo filozófiájában a biztonsággal egyenrangú szerep illeti meg a környezetkímélő műszaki újdonságok, illetve a gyártási technológiák széles körű alkalmazását.

Az új, *hot-melst* eljárással készülő alvázvédelem évente 500 tonnával csökkenti az üzemek oldószer-kibocsátását. A módszer lényege, hogy a gyantából és bitumenből álló keveréket oldószer-alkalmazás nélkül még az összeszerelés előtt viszik fel az alvázra. A jövő évtől kezdve egyébként az azbesztet teljesen száműzik a Volvókból és az alkatrészek galvanizált korrózióvédelmét is más eljárással váltják fel.

Új hír, hogy tovább csökkentik a kocsikban használatos klímaberendezések freon- (FCKW-) tartalmát, sőt rövid időn belül teljesen klórmentes hűtőfolyadékokkal kívánják a mostanit felváltani. A karosszéria lakkozásánál is törekszenek a környezetkímélő tehcnológiák meghonosítására. Jövőre – mint ígérik – a Volvókat csak három lakkréteggel vonják be, ezzel (is) csökken majd a festőműhelyek oldószer-kibocsátása. De magán a festési technikán is változtatni kívánnak. Az új eljárást az idén ősszel a belgiumi Gentben található Volvo üzemben kezdték alkalmazni, a göteborg-torslandai anyavállalatnál pedig jövőre kezdik átvenni. Az új eljárás növeli a festék rugalmasságát, ezért a lakk nem pattogzik le olyan könnyen. A festőgyárak jövője azonban a vízben oldódó zománcfestékek alkalmazására való áttérés. Göteborgban már erre is készülnek.

Az autó legnagyobb légszennyezője: *a motor.* A 960-as és az új 850-es Volvo motorját háromutas, elektronikusan szabályzott *lambdaszondás katalizátorral* szerelték fel, de a vezetőt egyéb eszközök is segítik a károsanyag-kibocsátás mérséklésében. Ha nő például a kipufogógáz szén-dioxid-, szén-monoxid- és kéndioxid-tartalma, akkor egy lámpa kigyulladása figyelmezteti a vezetőt, hogy az üzemanyagellátó vagy a gyújtási rendszerben hiba keletkezett, nem tökéletes az égés. A kocsi hibakereső rendszere természetesen segít a baj feltárásában.

A Volvo – mondani se kell – katalizátor nélküli motorjainak fejlesztésében is a környzetvédelmi megoldások alkalmazását tartja szem előtt.

„A Volvót hagyományosan a biztonság terén tekintik példaképnek, 1976-ban mégis a világon elsőként mutattuk be a lambdaszondás katalizátorunkat. Biztosíthatom önöket, hogy a Volvo a 90-es években a környezetvédelem területén is vezető helyet fog betölteni a világ nagy autógyárai között" – nyilatkozta nemrég e témáról Roger Holtback, a Volvo konszern ügyvezető igazgatója.

A cég környezetvédelmi filozófiája egyéként nemcsak a környzetbarát járműpark és gyártástechnológia terén követhető nyomon, hanem abban is példaértékű, hogy a kérdést komplexen kezeli, azaz a közlekedés résztvevői mellett a forgalomszervezésre, a környezetszennyezés csökkentésének más módozataira is nagy figyelmet fordít. Ennek előmozdítására 1986-ban közlekedésbiztonsági díjat alapítottak, amelynek odaítéléséről mindig nemzetközi zsűri dönt. Az idén szeptemberben a díjat és a vele járó ötszázezer svéd koronát Bern város forgalmi rendjének példaszerű átszervezéséért Kurt Hoppe, svájci mérnök kapta.

A XII. század elején alapított patinás városka honatyái 1983-ban határozták el, hogy a zsúfolt, szennyezett levegőjű, zajos belváros forgalmi rendjének megváltoztatására és az autók számának csökkentésére pályázatot írnak ki. A *„kevesebb forgalom – több Bern"* jelszavat viselő terv kivitelezése során a cél az volt, hogy a forgalom csökkentését oly módon érjék el, hogy a történelmi belváros kulturális és kereskedelmi központ jellege ne szenvedjen csorbát.

Az azóta eltelt hét év során aprólékos, egymásra épülő intézkedések következetes végrehajtásával elérték, hogy ma a gazdag svájci városban többen veszik igénybe a tömegközlekedési eszközöket, többen utaznak kerékpáron vagy netán gyalogolnak két-három utcasarkot, mint számos más, hasonlóan gazdag európai nagyváros belsejében.

Ehhez persze finomítani kellett a tömegközlekedés hálózatát, új csomópontokat kellett kiépíteni, több P(ark)+R(ide) parkolót létesítettek, a kereszteződéseket pedig olyan „intelligens" lámpákkal látták el, amelyek az autókkal szemben a tömegközlekedési járműveknek adnak előnyt. Fokozatosan bővítették a kerékpár- és gyalogutak hosszát, illetve újakat alakítottak ki. A városi körgyűrű megépítésével az átmenő forgalom eleve kiszorult a belvárosból, ahol a parkolási rend és a sebességkorlátozás szigorításával és betartatásával tovább csökkentették a behajtó autók számát. A terv sikerült, a berniek azóta többet élvezhetnek városukból. Persze ehhez az ő öntudatos közreműködésükre is szükség volt, hogy vállalják a korlátozásokkal együtt járó kényelmetlenséget.

Jó lenne végre több Budapestet, Győrt, Pécset, vagy Miskolcot élvezni itthon is, akár a Volvo ösztönzésére!

TAR ANDRÁS

sebb méretű betételemet kell készítenie vörösréz lemezből, amely konstruktív tagozatként szolgál, s amelyre a megmaradt tagozatok rögzíthetők. A hiányok, az üres felületek pótlásának módszere a következő. Képlékeny massza készítése, melynek komponensei: apró forgácsokra gyalult ökörszarv, ragasztó- és barna színezőanyag. Szilárdulásának, rezisztens tulajdonságainak tanulmányozása, optimális összetételének módszeres kikísérletezése nyomán e massza fogja – több rétegben – bevonni a réz betételemet. Ez a különösen leleményes megoldás jól példázza, hogy a restaurátornak – az egyedülálló manuális készségen, szakmája mesterfogásain túl – milyen egyéb képességekre, mekkora anyagismeretre s találékonyságra van szüksége ahhoz, hogy egy-egy speciális feladattal megbirkózzon.

Szvetnik Joachim munkássága során folyamatosan figyelemmel kísérte a kortárs plasztika és ötvösművészet teljesítményeit. Sűrűn látogatta a fővárosi, valamint főként a székesfehérvári, a kecskeméti s a pécsi kiállításokat, a hetvenes évek eleje óta rendre áttanulmányozta a műcsarnok-beli Nemzetközi Kisplasztikai Biennálék anyagát, s egy-egy külföldi útja alkalmával – az ottani múzeumi gyűjtemények mellett – a galériák s a műtárgypiac időszerű kínálatát is. Különös „kettős nézőpontból" figyelte ezeket az alkotásokat: mint szakmájának, e szakma megannyi fortélyának avatott ismerője, ugyanakkor mint olyan mester, aki saját elhatározásából más utat választott, „dezertált" az elismert, s számon tartott alkotóművészek zárt, s meglehetősen szűk köréből. Bizonyára nem lehetett könnyű tudomásul venni ezt a helyzetet, aligha sikerülhetett egykedvűen, vagy épp fölényes rezignációval napirendre térni felette. Csakugyan, Szvetnik Joachimot hosszú éveken át foglalkoztatta egy sajátságos, eredeti elképzelés. Ritkán beszélt erről, többnyire csak legszűkebb munkatársai előtt. Azt tervezte, hogy kisplasztikai-, esetleg plakett-, vagy éremsorozatot készít, s e művekben a plasztika és az ötvösség múltbeli nagy alakjait idézi meg; az ő kedvelt, jellemző motívumaikat, személyes stílusjegyeiket szuverén módon átfogalmazva, munkásságukhoz, oeuvre-jükhöz méltó, bravúros kompozíciókba sűrítve. Nem volt – s rajzi ötletei, szellemes vázlatai ismeretében tegyük hozzá: nem is lehetett – kétsége afelől, hogy e sorozat, ha elkészül, egycsapásra előkelő helyet biztosított volna számára napjaink rendszeresen kiállító, alkotó művészei között. S bár sokáig, szinte élete végéig dédelgette, érlelte magában ezt az elképzelést, megvalósítására mégsem került sor; munkáinak tervezésénél, rangsorolásánál Szvetnik Joachimot másfajta szempont vezérelte. Alighogy egy-egy jeles alkotás – eredeti pompájában, egykori szépségében újjászületve – kikerült keze alól, máris új, hasonló, vagy, ha lehet, még nehezebb, izgalmasabb s bonyolultabb feladat kötötte le. Úgy érezte, mindenekelőtt annak megoldására kell összpontosítania képességeit s energiáit. Ez a töretlen eltökéltség érteti meg, hogy vonzó ajánlatok, csábító lehetőségek ellenére miért maradt hű – szó szerint élete végéig – első, egyetlen munkahelyéhez; a nagy elődök iránti odaadás, a műveik keltette alázat révén vált képessé arra, hogy a múzeumi restaurátorműhelyt „gályapadból laboratóriummá" tegye.

Életművéért, főként az egykori Esterházy-kincstár közel húsz alkotásának kiemelkedő színvonalú restaurálásáért a kulturális kormányzat 1988-ban Kossuth-díjjal jutalmazta. A kitüntetést már nem vehette át, hatvanegyedik életévében, 1988. március 31-én meghalt.

Szilágyi András

Szarvserleg. Észak-Németország (?), 1630 körül.
a)-b)-c) restaurálás előtt
d) restaurálás (1985–1988) után

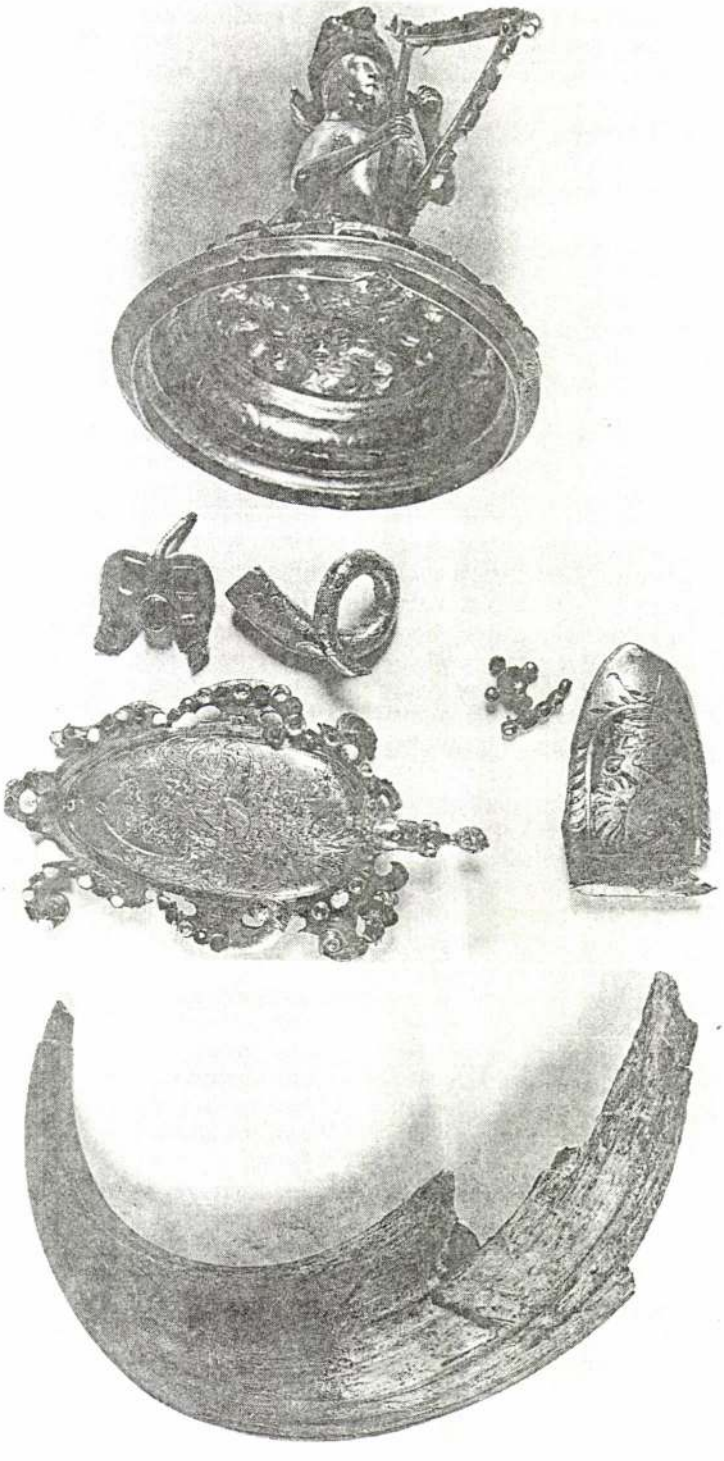

ismeretlen selmecbányai ötvös alkotása 1650-ből –, amelynek értékét a művészi megmunkálás mellett, azon túl, a befoglalt ritka, különleges ásványok is emelik.

E két műtárgy állapotát az 1949-ben felvett jegyzőkönyv tömör szűkszavúsággal, így rögzíti: „99%-ban roncs". Szemügyre véve az akkori állapotot dokumentáló archív fotókat, a mai nézőben is felrémlik az a torokszorító érzés, amelyet e roncsok látványa keltett. Ugyanakkor felmérhető, de legalábbis sejthető, mekkora elszántság, a vállalkozásnak miféle eltökéltsége volt szükséges ahhoz, hogy a restaurátor hozzáfogjon a művek újjáteremtéséhez. Utóbb, évek s évtizedek múltán, megannyi kolléga, tudós szakértő és laikus dilettáns tette fel Szvetnik Joachimnak a kissé naiv és banális kérdést: mit érzett, amikor szerszámaival a kezében odalépett e roncsokhoz s hozzákezdett az első művelethez? Ő felelhetett volna fölényes öntudattal, hivatkozhatott volna saját, részletes munkatervére, arra, hogy kellő szakmai tudással felvértezve, s a leleményesség, az intuíció különleges adottságával megáldva, világosan kirajzolódott számára – már akkor – a bonyolult munkafolyamat megannyi kritikus szakasza, részeleme. Ám Szvetnik Joachim másképp válaszolt; szarkasztikus öniróniával a hályogkovács vakmerőségét emlegette.

Pontosan tudta ugyanis, hogy az előzetes elképzelések, a mégoly részletes munkaterv, a speciális szerszámok, eszközök megtervezése, elkészítése – mindez szükséges, ám korántsem elégséges feltétele annak, hogy vállalkozása sikeres legyen. S a munka haladtával, ahogy a gyűrt, roncsolt, amorf alakzatból fokozatosan, szakaszonként sikerült visszanyerni az eredeti alapformát, úgy, ezzel arányosan nő a kockázat, az elkövethető hibák lehetősége. A feszítőszerszámok beállításánál, a speciális faformák rögzítésénél, majd a kalapácsütések irányának, szögének megválasztásánál elég egy tizedmilliméternyi eltérés az optimálistól, s a műtárgyon újabb, immár helyrehozhatatlan sérülés keletkezik. S vajon tudható-e előre, hogy az anyag más-más, különbözőképp roncsolt, s egyidejűleg megmunkálandó részei hogyan reagálnak a szükséges hőkezelésre? Mindez csupán sejthető, talán többé-kevésbé megbecsülhető, előzetesen tudni azonban mindössze annyit lehet, hogy e művek restaurálása során nincs rutinszerűen elvégezhető feladat; megannyi kritikus szakasz követi egymást, sokszor új és új buktatóval, nem várt nehézségekkel. Fontosak voltak az első műveletek, csakugyan, izgalmas a restaurálásnak, magának a folyamatnak a beindulása, s kétségtelenül látványosak az első részeredmények. Fontosak tehát, de elsősorban azért, mivel ezek adtak önbizalmat, s biztatást a továbbiakhoz, az anyaggal való gyötrő, olykor idegölő, csüggesztő küzdelem folytatásához, újrakezdéséhez a munka háromszázadik vagy épp hatszázadik napján. Ami pedig a pótlásokat, a helyrehozhatatlanul elpusztult, s újonnan megformálandó motívumokat illeti, ezek kialakítása, kidolgozása sem tekinthető egyszerű részfeladatnak. Ezek ugyanis az eredeti műhöz hasonlóan, azonos technikával, s felületi megmunkálással kell, hogy készüljenek; így, ezáltal válnak a művet szervesen kiegészítő, hiteles rekonstrukcióvá.

Előfordul ugyanakkor, hogy épp a történeti hitelesség megőrzésének szándéka készteti valamiféle „megtévesztően" leleményes megoldásra, egyfajta kegyes csalásra a restaurátort. Bravúros, egyedülálló példát nyújt erre Szvetnik Joachim utolsó munkája, egy 1630 körül készült *Szarvserleg* helyreállítása. Ennek az aranyozott ezüsttalppal és -fedéllel ellátott, figurális tagozatokkal s ékkövekkel gazdagon díszített serlegnek az edénytestét különös alakú bölényszarv képezi, amely hiányosan, s töredékes állapotban maradt fenn. Hasonló fajtájú – anyagú s összetételű – szerves anyaggal ezek a töredékek nem egészíthetők ki, hiszen rugalmas, formatartó tulajdonságuk alapvetően eltér az eredeti darabokétól. Ez utóbbiak s az archív felvételek azonban lehetővé teszik az eredeti edénytest alakjának rekonstruálását. A restaurátornak tehát, ezek alapján, egy hasonló formájú, ki-

nikai megoldással, rézlemezből domborítva készített. Ez a kivételesen nehéz, bravúros mesterségbeli tudást igénylő feladat próbatétel elé állította, s alkalmasnak bizonyult arra, hogy őt magát s az illetékes múzeumi szakembereket is meggyőzze kiemelkedő képességeiről.

1957 augusztusában Szvetnik Joachim az Iparművészeti Múzeum ötvös restaurátora lesz. Kezdetben „tanulmányi darabok", azaz más-más korból származó műtárgyak, illetve műtárgy részletek másolatainak elkészítésével bízzák meg. Miután tehetségét, rátermettségét illetően e munkák minden kétséget eloszlatnak, 1958 tavaszán elérkezik a régóta várt pillanat, az első feladat kitűzése. Abraham Drentwett, augsburgi mester 1660 körüli munkáját, a *Bacchus diadala* cím alatt ismert ötvösművet fogja helyreállítani.

E kompozíció – különös, bizarr formájú, sárkányalakot idéző díszhintó, melyet három, aprólékosan mintázott, faragott elefántcsont figura, valamint változatos ékköves és zománcos díszítmény gazdagít – rafináltan kifinomult alkotás. Megformálásához merészen szárnyaló fantázia, ugyanakkor a különféle anyagok tulajdonságainak, megmunkálási lehetőségeinek fölényes ismerete volt szükséges. E képességek Szvetnik Joachimból sem hiányoznak; leleményes formaadási készség s virtuóz mesterségbeli tudás birtokában nem okozna gondot számára, hogy a művet invenciózus módon, akár szellemesen átstilizálva, újrakomponálja. Megtehetné, s titkon érez is effajta késztetést. Határozott meggyőződése azonban, hogy a nagyobb kihívás, az igazi, az adottságait leginkább próbára tévő feladat nem ez. A munka, amelyre vállalkozik, nem más – nem több, de nem is kevesebb –, mint magának a műnek, egykorú formájának, eredeti állapotának helyreállítása. Ennek a tevékenységnek alapvető kritériuma, eredményének legfőbb fokmérője a történeti hitelesség. Nélkülözhetetlen tehát, hogy rendelkezésre álljanak azok az archív felvételek – lehetőleg részletfotók is –, továbbá minuciózusan pontos, részletező leírások, amelyek a tárgy eredeti ép állapotát dokumentálják. Ám ugyanilyen fontos, hogy a restaurátor messzemenően figyelembe vegye ezeket. Az összeroncsolt részletmotívumok újjáalakítása során nem engedheti, hogy elragadják saját elképzelései, ötletei, ha mégoly fantáziadúsak, invenciózusak is. Ezeket, s az effajta készségeit egyetlen módon tudja csak érvényre juttatni, s bizonyítani: azt az eljárást, azt a minden egyes tárgy, sőt, valamennyi töredék esetében más és más módszert kell megtalálnia s kidolgoznia, mely a leginkább alkalmas arra, hogy a mű a meglévő eredeti részelemek felhasználása, „beépítése" révén szülessen újjá.

A *Bacchus diadala* című ötvösmű restaurálása – a roncsolt tagozatok szétszerelésétől az utolsó zománcdíszes rozetta felerősítéséig – csaknem egyévi munkát igényelt. Szvetnik Joachim további feladatai nem kevésbé bonyolultak, s többnyire hasonlóan időigényesek voltak. Bravúros teljesítményei közül kettőt, egy impozáns méretű dísztál, s egy bányászfigurákkal és -ábrázolásokkal díszített serleg restaurálását kell kiemelnünk. Mindkettő páratlanul jelentős, a maga műfajában egyedülálló s bizonyos értelemben kuriózumszerű alkotás. Az előbbi – Philipp Jakob Drentwett augsburgi ötvös munkája 1654-ből – sokalakos, mozgalmas csatajelenetet ábrázol, amely, a tárgytípus 17. századi analóg emlékeinek nagy többségétől eltérően, nem az antik históriából meríti tárgyát, hanem egy egykorú történeti eseményt örökít meg. Az ötvösmű a törökök ellen vívott vezekényi ütközetnek – 1652. augusztus 26. –, az ott elesett Esterházy Lászlónak állít emléket. A domborműves ábrázolás – középpontjában a lováról lebukó, ám a túlerővel szemben vitézül helytálló ifjú alakjával – a halálában felmagasztosult hőst dicsőíti; ily módon válik az Esterházy-család, s általánosabban értelmezve a magyar rendek áldozatkészségének, hazaszeretetének egyedülálló művészi monumentumává. A *Vezekényi tál*lal csaknem egykorú, alig négy évvel korábbi, az az ugyancsak domborművekkel és öntött figurákkal díszített serleg – egy mindmáig

Dísztál a vezekényi csata ábrázolásával. Ph. J. Drentwett, Augsburg, 1654.
a) restaurálás előtt
b) restaurálás (1959–1960) után

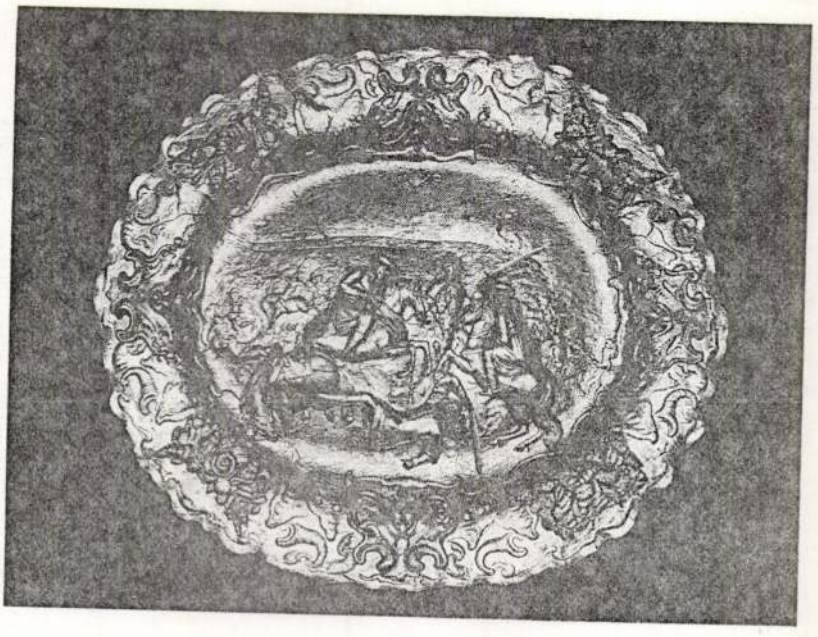

lődő konzultációkat folytat az Iparművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum szakembereivel. Az utóbbiak közül Dr. Mihalik Sándortól, a régi ötvösművészet nagyhírű kutatójától kapja a legalaposabb s leghasznosabb útmutatásokat. A mesternevek, s adatok mind szélesebb körű ismerete nyomán nem csupán tárgyi tudása lesz megalapozott, de a művészeti irányzatok, a történeti stílusok sajátosságainak felismerésére is képes lesz. Ugyancsak Mihalik Sándor hívja fel elsőként a figyelmét azokra a régi publikációkra – kiállítási katalógusokra, s tanulmányokra –, amelyek az Esterházy-kincstár anyagát teszik közzé, s amelyek még eredeti, ép állapotukban mutatják be az 1945-ben összeroncsolódott darabokat.

Ily módon fokozatosan feltárul előtte az egyes tárgyak különös, olykor talányos históriája, s kirajzolódik az egykori Esterházy-gyűjtemény páratlan kultúrtörténeti jelentősége. E gyűjtemény rangját kétségkívül a legjelesebb alkotások fémjelzik: a nürnbergi Ludwig Krug (1488/1490 körül–1532) és Hans Petzolt (1551–1633), s az augsburgi Drentwett-ötvösdinasztia XVII. századi tagjainak olyan művei, amelyek méltán sorolhatók a műfaj európai történetének csúcsteljesítményei közé. Ugyanakkor a késő reneszánsz és a barokk kor főúri művészetpártoló- és műgyűjtő tevékenységének Magyarországon egyedülálló, s európai összehasonlításban is kiemelkedő dokumentuma ez a műtárgyegyüttes. Szűklátókörű, egyoldalú felfogás az, amely a gyűjteményben csupán egy aulikus, Habsburg-hű familia fényűző gazdagságának hivalkodó tárgyi kellékeit látja. E kincstár – akárcsak a barokk kor hasonló jellegű egyéb gyűjteményei – a főúri méltóságnak és hatalomnak, e hatalom súlyának, erejének látványos és hathatós kifejezője, a főrendi reprezentáció eszköze, jelképe s méltó megtestesítője volt. Írott történeti források tanúsága szerint a XVII. században Magyarországon számos effajta kincstár létezett. Ezek azonban a későbbi századokban, a magyar történelem viharos eseményei következtében szétszóródtak, a művek túlnyomórészt elpusztultak, vagy külföldre, többnyire ismeretlen helyre kerültek. Ezt a sorsot egyedül az Esterházyak kincstára kerülte el, az a gyűjtemény, melynek megannyi darabja, a hagyomány szerint, történelmünk jeles személyiségeihez kapcsolódik. Erre a családtörténet adatai, eseményei, elsősorban a família fraknói – utóbb hercegi – ága megalapítójának, Esterházy Miklósnak (1582–1645) a család vagyonát megalapozó, majd sikeresen gyarapító tevékenysége, főként pedig az ő és utódai szerencsés házasságai adnak magyarázatot. Ahogy ő fényes közjogi pályáján egyre magasabb méltóságokba emelkedik – a vagyontalan ifjú köznemesből alig több mint egy évtized alatt az ország nádora lesz (1625) –, úgy, ennek megfelelően, mondhatni ezzel párhuzamosan válik mind impozánsabbá, mind gazdagabbá az Esterházy-kincstár. Birtokainak, vagyonának gyors, hathatós gyarapítását főként második házassága tette lehetővé; 1624-ben maga az esztergomi érsek, Pázmány Péter esketi meg gróf Thurzó Imre (1598–1621) özvegyével, Nyáry Krisztinával. Ennek folytán „olvadt be" a gyűjtemény anyagába a mesés vagyonú Thurzó-család kincstárának túlnyomó része, köztük két díszserleg – az egyiket Szapolyai János király (uralkodása 1526–1540) címere díszíti, a másik, a hagyomány szerint, egykor Mátyás király (uralkodása 1458–1490) tulajdona volt –, továbbá egy arany pecsétgyűrű, melyen a Báthory-család címere látható. Ezek s az effajta művek alapján, s a fentiekben sommásan összefoglalt történeti adatok fényében megállapítható tehát, hogy az Esterházy-kincstár a nemzeti múlt felbecsülhetetlen értékű tárgyi emlékeit vonultatja fel.

Szvetnik Joachim számára mindennek felismerése, tudatosítása többé-kevésbé egybeesik a diplomamunka elkészítésének, majd a főiskola befejezésének időszakával. Az eltökélt ambíció immár hivatás-, sőt, egyfajta küldetéstudattal párosul. Különös módon, még a főiskolai diplomamunkája is erről tanúskodik: az a két, életnagyságú kerekplasztikus portré, melyet sajátos tech-

Szvetnik Joachim (1927-1988)

szóhasználattal „hátrányos helyzetű" fiatalember nem a fellengzős, nagy szavak embere, nincsenek jól fésült mondatai, s – egyelőre – meggyőző, szakszerű érvei sem. Homályos, nehezen megfogalmazható kétségei vannak csupán, kétségek afelől, vajon helyénvaló-e, lehetséges-e pusztán racionális tárgyilagossággal közelíteni e műtárgytöredékekhez, a kétszer kettő józanságával szemlélni őket. Aligha tudatosítja magában – talán nem is sejti még –, hogy kételyei egy egyedülálló, különleges készségből fakadnak: a szánalmas roncs, akár egyetlen, másnak jóformán semmitmondó töredék is, a reveláció erejével tud hatni rá. Ő ugyanis nem csupán a különféle technikai eljárások felismerésére képes – ebben nem állna egyedül társai, a főiskola hallgatói között –, hanem arra is, hogy meglássa, mi jelentett különös nehézséget, mi igényelt kivételes szakmai tudást e tárgyak megformálása során. Fokozatosan, s egyre inkább érteni véli, ami szavakban alig kifejezhető: hogyan viaskodott, birkózott az anyaggal, miként kényszerítette, „öntötte" formába azt a rég letűnt korok mestere, akinek szívet melengető keze munkáját ismeri, s fedezi fel a roncsolt s széthullott darabokban.

Mennyi ideig tartott ez az első találkozás, a szembesülés az Esterházy-kincstár „tetszhalott" darabjaival? Harminc percet, vagy talán két órát is eltöltöttek ott a főiskolások? Ki így, ki úgy emlékezett rá utóbb. Ami Szvetnik Joachimot illeti, ő sem akkor, de később sem tudja majd megbecsülni azt. Furcsa, sohasem tapasztalt, hétszámra sem múló érzés ejti rabul, mintha delejes erővel vonzaná őt az iménti látvány, a régi mestermű vek élettelen torzói. Úgy véli, aligha lesz képes kifejteni, világos szavakban megformálni a fejében kavargó gondolatokat. Akárha Rilke híres versének, az Archaikus Apolló-torzóinak imperativusza, „üzenete" visszhangzana, s kezdene munkálni benne – a költeményt nem ismerheti, ekkor még mitsem hallhatott felőle –, egyetlen dolgot tud egyre bizonyosabban: át kell értékelnie azokat a fogalmakat, amelyek számára a legfontosabbak, amelyek ugyan eddig is nehezen megragadhatónak, ám többé-kevésbé egyértelműnek látszottak.

Mi a tehetség? Miben áll, s igazolható-e a megléte annak a titokzatos adománynak a manuális készségen túl, annak a sajátos többletnek, amely egy szakmát mesterét művésszé teszi? A főiskolás évek alatt, másokhoz hasonlóan ő is számtalanszor felteszi magának ezt a kérdést. Most, az iménti élmény elementáris hatása alatt lesz egyre világosabb számára, miként kaphat választ e makacsul ismétlődő, gyötrő dilemmára. Bármennyire biztatóak, megnyugtatóak is a főiskolai oktatók s mesterek – elsősorban az ötvös Csajka István, sőt, a szobrász Borsos Miklós – objektív, vagy épp lelkes szavai, ha mégoly nagyívű művészi pályát jósolnak is neki, sejti már, hogy kételyeit nem ezek a vélemények fogják eloszlatni. Arra a feladatra kell képessé lennie, amely egyre makacsabbul kezd kirajzolódni előtte. Pontosan tisztában van azzal, hogy a vállalkozás – az Esterházy-kincstár roncs tárgyainak „életre keltése" – a lehetetlennel határos. Ám azt is tudja, olyan kivételes feladat ez, amellyel megküzdve saját képességeit a legnagyobbakéval, az ötvösség történetének legjelesebb mestereiével kell összemérnie, az ő tehetségükkel kell a sajátját szembesítenie.

Kik voltak ők, mely korban éltek, hol működtek, milyen stíluselemek jellemzik e régi mesterek alkotásait? A válaszokat keresve lesz nyilvánvaló számára, hogy neki, a messzi alföldi faluból, Mélykútról Budapestre, s szakérettségivel a főiskolára került megannyi kollégájához hasonlóan miféle, s mennyi új ismeretet kell megszereznie. Műveltségének, irodalmi tájékozottságának, elméleti felkészültségének hiányosságai – ezek eddig inkább homályos, nyugtalanító érzésként nyomasztották – most válnak tudatossá, ám az ebből fakadó feladatokat is egyre világosabban látja. Konok elszántsággal kezdi tanulmányozni a művészettörténet, elsősorban az ötvösség történetének szakirodalmát. Könyvtárakba iratkozik, rendszeres, s mind sűrűbben ismét-

SZVETNIK JOACHIM

1927–1988

„... Te, holt nevét feltámasztva másnak, győztél a lét törvényén, mert nevednek emléke is örökre vele él."

Michelangelo 176. szonettjének Giorgio Vasarit magasztaló, híres sorai nem a jeles festőt, korának elismert művészét, hanem az írót dicsőítik, nem az ecset, hanem a toll mesterét, akinek nevét az itáliai reneszánsz nagy alkotóiról írott művészéletrajzai tették halhatatlanná. Azok a kitűnően megkomponált írások, melyek a bőséges információk, a konok kitartással, áldozatos munkával felkutatott hiteles adatok páratlan gazdagsága révén máig forrásértékűek, s amelyeknek, ugyanakkor, minden sorát átfűti a tisztelettel, csodálattal, olykor rajongó lelkesültséggel párosult alázat a nagy elődök mesterművei iránt. Néhány, ehhez fogható példát a művészettörténet is ismer. Felettébb ritka eset azonban, ha egy tekintélyes, impozáns életművet létrehozó mester effajta sajátos – a művészi teljesítményt értőn, „tárgyszerűen" mérlegre tévő, s egyszersmind bensőséges, már-már személyes érzésektől átszínezett –, különös viszonyba kerül a korábbi korszakok nagy alkotóival, azok példaadónak tekintett munkáival. Ilyen kivételes jelenségként kell értékelnünk Szvetnik Joachim munkásságát, a korszerű műtárgy-restaurálás történetének e kiemelkedő, európai összehasonlításban is egyedülálló, s minden bizonnyal megismételhetetlen teljesítményét.

1955 tavaszán az Iparművészeti Főiskola negyedéves hallgatóinak egy csoportja – szakmai gyakorlat keretében – ellátogat az Iparművészeti Múzeumba. Nem a kiállítás vitrinjeiben sorakozó attraktív műveket akarják ezúttal megcsodálni – a bennük való gyönyörködésre, titkaik megfejtésére volt már alkalmuk korábban is –, hanem a raktárakban őrzött tárgyakat, az azokból megismerhető szakmai fortélyokat kívánják tanulmányozni. A látogatás már-már véget ér, ám ekkor megrázó hatású, felkavaró élmény éri őket. Egy félreeső helyiségben, a történeti múlt megőrzött, konzervált emlékei helyett, a megsemmisülés, a pusztulás mellbevágó képe tárul fel előttük: összeroncsolt, darabokra törött, felismerhetetlenül deformálódott tárgyak alig áttekinthető, megdöbbentő látványa.

Néhány tárgyszerű mondatban tájékoztatást kapnak e művek eredetéről, s szomorú véget ért históriájáról: az 1945-ben elpusztult, nagyhírű Esterházy-kincstár műtárgyainak töredékei hevernek itt. Némi tétovasággal közelebb kerülve, az egyes darabokat elfogódottan kezükbe véve lehangoló felismeréssé, meggyőződéssé érlelődik a később sem feledhető első benyomás: e gyűjtemény – ha talán nem is valamennyi mű, de a túlnyomó többség bizonyosan – helyrehozhatatlanul, végérvényesen megsemmisült. Józan, tárgyilagos, megfellebbezhetetlennek látszó vélemény ez, ráadásul nagy tapasztalatú múzeumi szakembereké, nem is mond ellent senki a főiskolások közül. Egyiküket, az immár huszonnyolc éves, ígéretes tehetségű Szvetnik Joachimot azonban furcsa, „eretnek" gondolatok kerítik hatalmukba. A hányatott sorsú, mai

SZVETNIK Joachim ötvös

Az Decorativa 10.

(ezek segítették a restaurátor munkáját), illetve a roncs állapotukról készült fényképeket láthatjuk. Ilyesformán halvány sejtelmünk lehet arról, mekkora szakértelmet és türelmet kívánt a műtárgyak restaurálása. Bizony, sokszor könnyebb lett volna újra elkészíteni némelyiket, mint visszaállítani régi állapotukat. Ezt bizonyítják a videofelvételek is, melyeket a tárlattal szomszédos helyiségben tekinthetnek meg a látogatók. Ezeken a mester munka közben magyarázza el és mutatja meg az egy-egy tárgy helyreállításakor alkalmazott eljárásokat, ötleteket. A kiállításnak külön értéke ez, hiszen a restaurátorok tevékenységébe vajmi ritkán pillanthatunk be.

A kiállítás az Esterházy-gyűjtemény anyaga mellett Szvetnik Joachim önálló művészi tevékenységét is felvillantja, és így teljes képet kapunk sokoldalú tehetségéről. Önálló alkotásai között nemcsak vázlatot, rajzot láthatunk, hanem plaketteket, sőt egy csaknem tíz év munkáját dicsérő rendkívül finom művű domborítást is. Megcsodálhatjuk két portréját, melyek a mellszobor műfajában szokatlan eljárással: rézdomborítással készültek.

Úttörőnek mondhatjuk e kiállítást, hiszen módot ad arra, hogy ne csak művészek, hanem restaurátorok alkotásait, tevékenységét is megismerhessük. Ki tudja, miért, az ő működésük homályban marad. Pedig ezúttal is bebizonyosodott, hogy munkájuk ugyancsak értékes, éppúgy „kirakatba való", mint a művészeké, csak éppen más jellegű. Az Iparművészeti Múzeumban megrendezett kiállítás szemlélője mindenesetre úgy érzi: mégis igazi művészt ismerhetett meg, emberi közelségből, úgy feltárulkozva, úgy megnyílva, ahogy az igazán jelentékenyek: rejtőzködve, alázatosan, a tehetség, elhivatottság hitelével.

Fábry Eszter

Teológia

Új egyházi kiadványok

Basil Hume: A vándor útja

A szerző egy észak-angliai bencés kolostor apátjából lett westminsteri érsek, bíboros, az angol katolikus egyház feje. Írásai — mint egyénisége és egész tevékenysége is — megejtően egyszerűek, s éppen ezért annyira hatásosak. „Lelki jegyzetfüzet"-nek nevezi művét, s az írások többsége valóban a főpásztor egy-egy beszédére, előadására, tanulmányára épül, vagy a körülötte zajló életre utaló reflexióját tartalmazza. A könyvből mégis határozottan kirajzolódik egy sajátos és rokonszenves lelkiség: a püspök vándornak érzi önmagát, és — felhasználva az ősi hasonlatot — vándorútnak tartja a keresztény ember életét. Az örök élet vándorútján a 20. században járó zarándok jegyzetei ezek. Zarándoktársunk tehát az égi haza felé — s úti jegyzetei minket is megerősíthetnek a magunk útján. — Az utóbbi időkben egyre több püspök nevét ismeri a világ könyvei nyomán. A könyvnyomtatás korában természetesnek kell tartanunk, hogy a tanításra szentségi felhatalmazást kapott püspök az írott szó segítségével is irányítsa híveit. Ilyen Basil Hume, bár ő nem teológiai szakkönyvet ad a kezünkbe, hanem egy mélyen hívő és gondolkodó ember reflexióit a keresztény élet hétköznapjairól. *(OMC)*

Ezt tudnillik tudni illik!

A „kereső felnőtteknek" szóló katekizmus eredetije jól ismert francia folyóirat, a Faites et Saisons különszámaként jelent meg. Mint a kiadó előszava megjegyzi, a katolikus hittel ismerkedőknek szánták ezt a kis összefoglalást, amely csak a legszükségesebb tájékoztatást, a hit ábécéjét tartalmazza. Mindezt a régi katekizmusok kérdés-felelet formájában. A 150 kérdés-válasz sorát néhány szentírási idézet és vers szakítja meg.

A kérdések ügyesen foglalják össze a legfontosabb tudnivalókat: a keresztények, a Biblia, Isten, Jézus, a Szentlélek, az egyház, a szentségek, a keresztény erkölcs.

A könyvecske olvasásakor mégis súlyos kétségeink támadnak. Amolyan „gyorstalpaló tanfolyam" ez azok számára, akik néhány órás előkészület után valamelyik szentséget kívánják fölvenni. Kellő előkészület (tehát tudás, szándék és hit) nélkül nem szabad fölvenni a szentségeket. De vajon elegendő előkészületnek mond-

SZVETNIK Joachim
Vigília 1988. 5.

zán sikerül visszaállítani a dramaturgiai egyensúlyt a „mezőny" látványos színpadra vitelével sem; a vándorcirkuszszerű jelenetsor üdítő ugyan a szemnek és a fülnek, ám szervetlenül illeszkedik a kontextushoz. A jelenet annak illusztrálását szolgálja, hogy „a zsűri elszakadt a mezőnytől" — a régi és új zsűrik, a fentről jöttek, a rendezőségi munkatársak pozícióharcai, vérre menő presztízsküzdelmei tulajdonképpen légüres térben zajlanak; a „mezőnyt" már nem érdekli az egész. El is tűnik, egy jókor időzített rövidzárlat jótékony sötétsége alatt, s a zsűri magára marad. Ám hátravan még a „fekete leves": ki marad a pikszisben? Az új zsűrielnöknek nem kell sem a buzgó karrierista Forgács Géza zsűrielnök (Balázs Péter) — aki pedig a hithű, de buta Olasznéval (Tábori Nóra) együtt mindent megtett a cél érdekében: jelent és feljelent, denunciál és bármi bűnt magára vállal — s mindezt persze a „többiek érdekében". De éppígy elejti az okos és cinikus népi kádert is, Képíró Sándort (Vallai Péter), aki meg van győződve arról, hogy eszére az új zsűriben is szükség lesz. A rezignált értelmiségi (Tahi Tóth László megformálásában) szóba se jöhet. Az elnök figyelme a fiatal, lelkes, pénztelen, őszinte, s még nem romlott erkölcsű Csontos Tibor felé fordul; övé a jövő, mert „szót tud érteni a mezőnnyel is". Csontos válasza azonban: „csak hát"... S marad számára az autóstop, a szegénység — de a parodista lányok (Eszenyi Enikő és Pap Vera temperamentumos alakítása) rokonszenve és barátsága is. A narodnyikot tökrészegen viszik el, s a végszót a rezignált szemüveges mondja ki — kérdés formájában: „értelmiség"?

Vannak az előadásnak olyan részletei, amikor a játék az abszurd felé hajlik; ilyen elsősorban a bezártság mint szituáció — mely tipikusan az abszurd drámák alaphelyzete, s amely végképp nem kódolható már a konkrét történés szintjén. Logikus dramaturgiai következményeinek (dörömbölés, kiszabadulásra tett kísérletek) metaforikus jelentése is jól kiaknázható a darabban. A másik véglet: a kabarészerű közvetlenség, az „egy az egyben" ható, aktuális, mindig kitűnően csattanó — s a közönségnél is nagy tetszésre találó — poénok. E két, ellentétesen ható tendenciát a rendezés (Horváth István munkája) sem tudta összebékíteni, s inkább a közvetlen hatás lehetőségeit igyekezett kihasználni.

A közönség — értelmiségiek és nem értelmiségiek — így hát jól szórakozott ezen a „szánalmas komédián", ahogyan a szerző nevezi darabját — s a felhőtlen élvezetben talán csak néha-néha zavarta meg a tudat, hogy a mese — róla is szól.

Erdődy Edit

Kiállítás

Szvetnik Joachim ötvösművész-restaurátor kiállítása az Iparművészeti Múzeumban

Különleges kiállítást rendeztek az Iparművészeti Múzeumban. Nemcsak egy híres főúri kincstár darabjai, különösen szép és értékes ötvöstárgyak láthatók, hanem egy ötvösművész-restaurátor életművének töredéke is feltárul a néző előtt.

A mester „újraalkotásai" közül azokat a tárgyakat választották ki, melyek a híres Esterházy-gyűjtemény kincsei közé tartoznak. A gyűjtemény a magyar művészettörténet igazi kincse: nemcsak gazdagsága, értéke miatt fontos, hanem azért is, mert ez az egyetlen, bár csonkán s jórészt roncs állapotban megmaradt 17—18. századi magyar főúri kincstár. Segítségével képet alkothatunk azokról a korabeli műtárgyegyüttesekről, melyek az idők során széthullottak.

A kincstárról két nagy leltár maradt fenn: 1645-ből és 1725-ből. Néhány apró törmeléktől eltekintve 10 700 darabot számlált, köztük mintegy 300 ötvösművet. A gyűjtemény anyagát a 19. század végéig nem ismerhette a nagyközönség. 1923-ban akkori tulajdonosa letétbe helyezte az Iparművészeti Múzeumban; innen a II. világháború vége felé Esterházy Pál herceg elszállíttatta, és Tárnok utcai palotájában helyeztette el. Az épületet bombatalálat érte, s a romok alól a szinte teljesen ronccsá vált műkincseket csak 1949-ben emelték ki. Ekkor kerültek vissza a múzeumba. Azóta folyik — mégpedig áldozatos, igen nehéz munkával — a tárgyak restaurálása.

Élvezhetőbbé teszik a kiállítást a vitrinek között felállított paravánok, melyeken a kiállított tárgyak „ép korából" származó archív fotók

Az Iparművészeti Múzeum
szeretettel meghívja
1987. október 24-én, szombaton
délelőtt 11 órakor nyíló
kiállítására.

Megnyitja: Miklós Pál

SZVETNIK JOACHIM 1927. május 30-án született Mélykúton. 1951-ben, bár a Képzőművészeti Főiskola szobrász szakára nyert felvételt, mégis az Iparművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait.

1957-ben végzett a díszítőszobrász-főtanszakon, mint tervező ötvösművész. Az Iparművészeti Múzeumba került ösztöndíjas gyakornokként és itt dolgozott nyugdíjazásáig. Az itt töltött harminc év folyamán fő munkája – sok más műtárgy gondozása mellett – a második világháborúban súlyos sérüléseket szenvedett Esterházy-gyűjtemény legszebb ötvösműveinek restaurálása volt. Előgyakorlatként másolatot készített Szentpéteri Józsefnek, a XIX. századi virtuóz ötvösmesternek, egy ezüst kannájáról oly módon, hogy az eredeti tárgyat – mely egy kiállításon szerepelt – csak a vitrin üvegén keresztül nézhette és rajzolhatta le.

E munka után kapott lehetőséget a megrongálódott tárgyak restaurálásának megkezdésére. E tárgyak rendbehozatala szükségessé tette valamennyi fontos ötvöstechnika felhasználását, illetve a művességtörténet során kialakult, és az eredeti műtárgyak elkészítésekor használt eljárások rekonstruálását. Több munkafázisban saját ötleteire támaszkodott, melyekhez speciális szerszámokat is készített.

Szvetnik Joachim más hazai gyűjtemények és külföldi múzeumok számára is hozott helyre megrongálódott műtárgyakat. Hazai és nemzetközi eredményei alapján 1977-ben felkérték, hogy vegyen részt abban a bizottságban, melynek feladata az USA-ban őrzött magyar koronázási jelvények azonosítása, vizsgálata, és ennek alapján e jelvények hazaszállításának előkészítése volt.

1980-ban a nürnbergi nemzetközi restaurátor-kongresszuson a roncstárgyak helyreállítási módszereiről tartott előadást.

Kiállításunkon legfontosabb munkáit mutatjuk be, így tisztelegve – ha szerény módon is – alkotó, újraalkotó tevékenysége előtt.

A KIÁLLÍTOTT MŰTÁRGYAK

1. STRUCC ALAKÚ ASZTALDÍSZ
Augsburg, XVII. sz.k., Marx Merzenbach, E.60.1
2. SZARVSERLEG
Brünn (?), 1600 k. és XVIII. sz.-i kiegészítések, E.60.2
3. "DÍSZTÁL A VEZEKÉNYI CSATA ÁBRÁZOLÁSÁVAL"
Augsburg, 1654. Philipp Jacob Drentwett, E.60.3
4. "BACCHUS KOCSI"
Augsburg, 1660 k., Abraham Drentwett, E.60.13
5. DÍSZSERLEG "TROCHUS" KAGYLÓVAL
Nürnberg, 1600 k., Hans Petzold, E.60.15
6. Ún. "MÁTYÁS SERLEG"
Nürnberg, 1510–20 k. és XVII. sz.v., E.61.8
7. ELEFÁNTCSONT KUPA
Augsburg, XVII. sz. második fele, Johann Michael Homung műhelye, E.61.13
8. FEDELES SERLEG SZAPOLYAI CÍMERREL
Nürnberg (?), XVI. sz.e., E.63.7
9. FEDELES DÍSZSERLEG
Lemnosz (?), XVI. sz. közepe E.63.10
10. "NÁSFÁS SERLEG"
Magyar és német munka, XVII. sz., E.64.2
11. TALPAS TÁLKA
olasz (?), XVII. sz.k., E.65.78
12. STRUCC ALAKÚ ASZTALDÍSZ
Augsburg, Abraham Drentwett, 1645–1650 k., E.68.1
13. "BÁNYÁSZSERLEG"
Selmecbánya, 1650 k., E.68.2
14. KUPA
magyar (?), XVII. sz.k., E.69.1
15. SERLEG
Augsburg, XVII. sz.k., Christoph Leipziger, E.71.1
16. TALPAS TÁL
magyar (?), XVII. sz.k., E.71.2
17. KUPA
Augsburg, XVII. sz. IK mesterjegy, E.71.3
18. KUPA
magyar, XVI. sz.k., E.72.3
19. DÍSZSERLEG FEDÉLLEL
osztrák (?), XVIII. sz.e., E.75.1

SZVETNIK Joachim

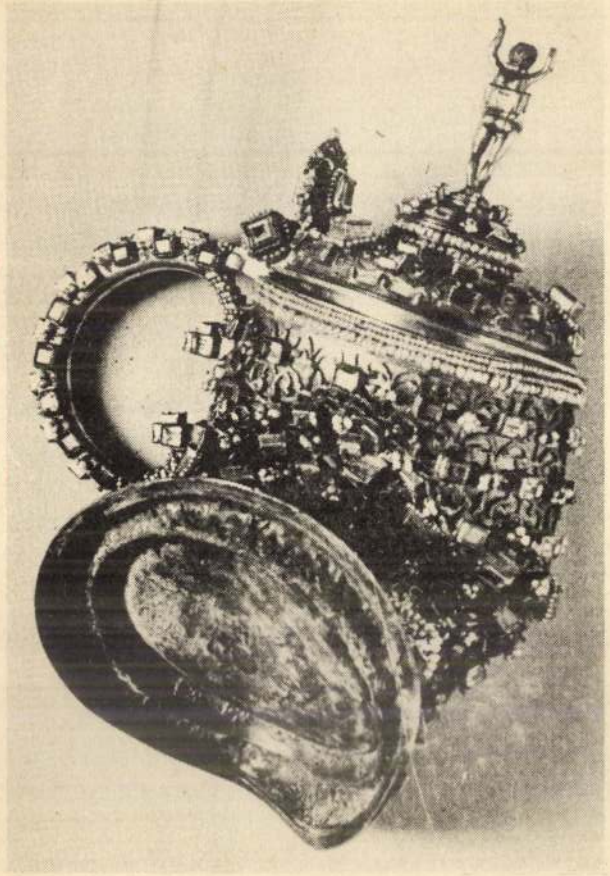

SZVETNIK JOACHIM
ÖTVÖSMŰVÉSZ-RESTAURÁTOR MESTERMUNKÁI
VÁLOGATÁS AZ ESTERHÁZY-GYŰJTEMÉNYBŐL

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1967 DEC 7.

1021

Egy megújult országrész kultúrája

A nyomor és a kilátástalan sötétség hazája volt Kárpátontúl a burzsoá rendszerben. Nem beszélhettünk művészi alkotó munkáról, hisz a legegyszerűbb könyv is hozzáférhetetlennek látszott a dolgozó ember számára, s a lakosság abszolút többsége írástudatlan volt. Mikola Klimpotjuk, az idős kommunista a „Zakarpatszkaja Pravda" hasábjain mond el erről egy epizódot.

Valamikor a huszas évek közepén Velikij Bicskiv község kommunistái ifjúsági gyűlést hívtak össze mintegy 150 ifjú és leány részvételével. A gyűlés elején vezetőjük, Ivan Lokota kommunista hirtelen felállt a helyéről és feltett egy kérdést: „ki tud a jelenlevők közül írni és olvasni?" Mindössze néhány kéz emelkedett a magasba, a többiek írástudatlanok voltak. Ilyen volt hát az ifjúság, s az idősebbekről nem is érdemes beszélni.

Nem is csodálkozhatunk annyira ezen, ha figyelembe vesszük, hogy a szovjethatalom létrejötte előtt a Kárpátontúlon csupán 5 gimnázium és 15 polgári iskola működött, s ezekben a tőkések és birtokosok, a papok és kulákok gyerekei tanulhattak. A dolgozók gyermekei előtt az akkori szokások szerint ez az út zárva volt.

A területen jelenleg 760 iskola van — közöttük 139 középfokú intézmény — melyekben a Kárpátontúlon élő számos nemzetiségű dolgozók gyermekei tanulnak.

A szovjethatalom idején nyitották meg Ungváron a kilencezer diákot képző állami egyetemet. A népgazdaság különböző ágai számára középfokú szakembereket képző speciális oktatási intézmények száma 14. Az egész területen több mint 240 ezer ember tanul, tehát minden negyedik lakos.

Számos volt munkásból, béresből, szegényparasztból és gyermekeikből lett tudós a szovjethatalom idején — s ők ma az Ungvári Állami Egyetemen, valamint az ország más felsőfokú oktatási intézményeiben tanítanak. Példaként említhetjük a nagykomjáti szegényparaszt fiát, Andrij Puskast, aki a Szojetunió Tudományos Akadémiája egyik intézetében, valamint az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság Tudományos Akadémiáján tevékenykedik. Meg kell jegyeznünk, hogy Andrij Puskas, a történelemtudományok doktora már a szovjethatalom idején végzett az Ungvári Állami Egyetemen, s nagy magyar történészként tartják számon, jelenleg Moszkvában, a Tudományos Akadémián dolgozik. De számos iparvállalat, kolhoz és tudományos kutatóintézet munkatársai szereztek tudományos fokozatokat. Példaként említhetjük Ivan Gerevicset, az irsai járás „Csapajev" Kolhozának elnökét, aki nemrég védte meg kandidátusi disszertációját a mezőgazdasági tudományok területén. Ez annál is különösebb, mivel az elnöknek — akit tizennyolc évvel ezelőtt választottak meg a kolhoztagok — annak idején még középfokú képzettsége sem volt.

A középfokú vagy magasabb végzettségű dolgozók érdeklődése különösen megnőtt a könyvek iránt. A könyvesboltokban szüntelenül zsúfoltság van — az üzleteket fiatalok és idősebbek töltik meg. Nagy népszerűségnek örvendenek a könyvtárak is. A területen az 1290 könyvtár állománya 7 millió 318 ezer kötet. A könyvek iránti érdeklődés mellett tanúskodik az a tény is, hogy csupán a könyvtárakat 1966-ban 792 ezren vették igénybe, vagyis a lakosság 77,8 százaléka.

A területen könyvkiadás is folyik. Az ungvari „Karpati" csaknem minden nap kiad egy új könyvet ukrán, orosz vagy éppen magyar nyelven. Társadalmi-politikai, műszaki, mezőgazdasági, idegenforgalmi és szépirodalmi művek ezek. A területen él és alkot mintegy 30 író és költő, az Ukrán Irószövetség területi szervezetének tagjai. Köztük olyan híres és a területhatáron túl is ismert írók, mint Mihajlo Tomcsanij, Ivan Csendej, Petro Ugljarenko, Pavlo Cibulszkij és sokan mások. Munkácson, Huszton, Mizsgirben és egyéb városokban, járási székhelyeken is működnek irodalmi egyesületek, melyeknek induló költők és prózaírók a tagjai.

Gyümölcsözően tevékenykednek az alkotó értelmiség egyéb rétegei is. A kárpátontúliak olyan nevekkel büszkélkedhetnek, mint Joszip Boksai, a Szovjetunió népművésze, a Szovjetunió Művészeti Akadémiájának levelező tagja, Anton Kassai, az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság népművésze, Gavrilo Gljuk, az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság érdemes művésze. Mihajlov Krecsko, a kárpátontúli állami kórus művészeti vezetője, Mihajlo Maskin, az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság érdemes művésze, a népszerű „Verhovina, anyám" című dal szerzője és sokan mások.

Drámai színház ukrán és orosz társulatokkal, valamint filharmóniai társulat is működik a területen. A kárpátontúliak hírnevét öregbíti a kitűnő állami népi kórus, amely nagy sikerrel lépett fel nem csupán saját területünkön, hanem az ország más szocialista köztársaságaiban is, s nem egyszer járt már külföldi turnén is.

A hivatásos együttesek utánpótlását jelentős mértékben szolgálják a művészeti főiskolákon és konzervatóriumokon végző hallgatókon kívül az öntevékeny művészeti csoportok tehetséges tagjai is, akik előtt a szovjethatalom korlátlan fejlődési lehetőséget nyitott meg. A dolgozóknak a művészetek iránti vonzódását, hajlamát már abból is jól megítélhetjük, hogy a területen folyó öntevékeny művészeti munkában jelenleg több mint 100 ezren vesznek részt, tehát minden tizedik lakos.

A megújhodott országrész dolgozói szeretik a nyomtatott szót. A területen csupán az előfizetett újságok és folyóiratok példányszáma meghaladja a 900 ezret. Ungváron három területi lap jelenik meg, s közülük az egyik — a „Kárpáti Igaz Szó" — magyar nyelven. Minden egyes járásnak van nyomtatott újsága. Az ungvári, a beregszászi és a nagyszőlősi járásban két nyelven — ukránul és magyarul — jelennek meg a lapok.

A formájában nemzeti, tartalmában szocialista kultúra felvirágzásának csodálatos feltételei — a szovjet hatalom nagy ajándékai. A Kárpátontúl dolgozói nagyra értékelik ezt. Nemrég ünnepelték a nagy október félévszázados jubileumát, s most új ünnepre készülődnek: a szovjethatalom ukrajnai létrejöttének 50. évfordulójára. Mindent megtesznek azért, hogy ezt az eseményt munkasikerekkel köszönthessék, s a szovjet haza további gazdasági, kulturális felvirágzásához ők is hozzájáruljanak.

Jakov Lavrenko,
a Zakarpatszkaja Pravda főszerkesztője

(A sorozat cikkeit ukránból fordította: Szilágyi Szabolcs.)

...jó... Érv... tő éve ... hajtás több... igénybe.

A termelőszövet... vény végrehajtásával... csolatosan kidolgozták az... programot, amelynek alap-

A tanyai ... Nyíregyházi ...

Több mint 20 000 ember, a lakosságnak kb ötödrésze tanyán él a nyíregyházi járásban. Csupán a 100 lelken felüli települések száma eléri a nyolcvanat. Az ott élő lakosság ellátása nagy gondot okoz a tanácsoknak. A helyzet javítására korábban már párt- és tanácshatározatok születtek, s szerdai ülésén azt vizsgálta a járási tanács végrehajtó bizottsága, milyen eredményekkel jártak a megtett intézkedések.

Megállapították, hogy a határozatok óta a tanyai problémák jobban előtérbe kerültek, s az intézkedések javították a helyzetet. Csa... ismert szobrásza új kom...

Kristula Béla felv.

Kelet-Magyar

AZ MSZMP SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI

XXIV. ÉVFOLYAM, 289. SZÁM

ÁRA: 5

A jövő év tavaszán tartják a népfront IV. kongresszusát

Ülést tartott a Hazafias Népfront Országos Tanácsa

Szerdán a Parlament Vadásztermében ülést tartott a Hazafias Népfront Országos Tanácsa. Részt vett a tanácskozáson és az elnökségben foglalt helyet *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára is.

Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke megnyitó beszédében megemlékezett arról, hogy az országos tanács tagjai közül örökre eltávozott *dr. Münnich Ferenc*, a magyar nép hűséges fia, a hazai és a nemzetközi szocialista forradalmi mozgalmak kiemelkedő, nagyszerű harcosa. Indítványozta, hogy a Hazafias Népfront Országos Tanácsa jegyzőkönyvben örökítse meg dr. Münnich Ferenc érdemeit. Javaslatára az ülés résztvevői néma felállással adóztak a hős forradalmár emlékének.

Kállai Gyula a továbbiakban szólott az MSZMP Központi Bizottságának november 23—24-én tartott üléséről, amelyen az ország gazdasági fejlődésének alapvető kérdéseit tárgyalták meg, majd rámutatott, hogy az országos tanács legutóbbi ülése óta belpolitikai, társadalmi életünkben tovább erősödött a szocialista demokrácia.

— A gazdasági reform bevezetésével a közéleti demokrácia újabb nagy iskolája nyílik meg az ország életében, mondta — majd nyomatékosan aláhúzta: népünk, kormányunk — erejének, lehetőségeinek megfelelően — minden segítséget megad az igazságos ügyért küzdő vietnami népnek. Ezután az arab országok elleni izraeli agresszió következtében kialakult helyzettel foglalkozott, s utalt arra, hogy pártunk és kormányunk az elmúlt időszakban több intézkedést tett, illetve számos akcióban vett részt, amelynek célja a nemzetközi feszültség enyhítése, az imperialista agresszió visszaverése, a nemzetközi béke és biztonság pozícióinak erősítése.

Kitért arra, hogy a haladó emberek világszerte megünnepelték korunk történelmének sorsfordulót jelentő nagy eseményét, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóját. Bejelentette, hogy a nemrég aláírt magyar—szovjet baráti, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási egyezményt a közeljövőben az országgyűlés elé terjesztik törvénybe iktatás végett. Végül a népfrontmozgalom nevében új sikereket kívánt a baráti Szovjetuniónak.

Ezután *Erdei Ferenc*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára terjesztette elő a titkárság referátumát és az országos tanács határozatának tervezetét, majd bejelentette: a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöksége a közelmúltban foglalkozott a mozgalom helyzetével és feladataival. Főbb vonásaiban kialakult a Hazafias Népfront helye és szerepe hazánk politikai életében, bár a mozgalomban rejlő lehetőségeket nem, aknáztuk ki a lehetséges mértékben. A népfront politikai életünk állandó tényezőjévé vált. Rendszeresen állást foglal a főbb politikai kérdésekben, s ezzel elősegíti, hogy a pártagok és párton kívüliek véleménye együttesen nyilvánuljon meg. A párt legfelsőbb szervei rendszeresen igénybe veszik a népfront közreműködését, s a megyei bizottságok nagy része sem csak a nagy akciók alkalmával számol a Hazafias Népfront munkájával. Ugyanakkor azonban még nem kielégítő a helyzet, s a népfront kezdeményezőkészsége sem megfelelő — summázta a dokumentum megállapításait, majd bejelentette.

— A Hazafias Népfront IV. kongresszusát a működési szabályzatnak megfelelően 1968. tavaszán kell összehívni. Javasoljuk, hogy a kongresszust előzze meg a községi, járási, városi és megyei népfrontbizottságok újjáválasztása is.

Erdei Ferenc az elnökség nevében javasolta, hogy a megyei és fővárosi népfrontbizottságok tagjait valamint a kongresszusi küldötteket ne közvetlenül a helyi választási gyűléseken, hanem a korábbi gyakorlatnak megfelelően küldöttértekezleteken válasszák meg. Elmondta, hogy a kongresszus előkészületeinek jegyében csaknem száz közéleti személyiség, tudós és szakember részvételével a szocialista nemzeti egység politikájához tartozó öt fontos időszerű kérdés elemzését, megvitatását kezdték meg. Ezek:

— a szövetségi politika társadalmi alapjai és a szocialista hazafiság;

— a nemzeti érdekek és a nemzetközi szolidaritás;

— az új gazdaságirányítási rendszer társadalmi és politikai kérdései;

— a szocialista demokrácia fejlődése;

— az ifjúság és társadalmunk.

A munka folytatásához és befejezéséhez az országos tanács hozzájárulását kérte, majd indítványozta: az országos tanács hozzon határozatot a népfront új működési szabályzatának kidolgozására.

Erdei Ferenc végül a gazdaságirányítás új rendszerének bevezetésével kapcsolatos népfrontfeladatokkal foglalkozott.

A referátumot véleménycsere követte.

Felszólalt a vitában Kádár János is.

A felszólalásokra Erdei Ferenc válaszolt, majd a Hazafias Népfront Országos Tanácsa egyhangulag elfogadta a titkárság referátumát és az előterjesztett határozati javaslatot. Az ülés Kállai Gyula zárszavával ért véget.

Ünnepségek a magyar sajtó napján

A magyar sajtó napja alkalmából szerdán az Ujságíró Szövetség székházában Ilku Pál művelődésügyi miniszter, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja átnyújtotta az idei Rózsa Ferenc díjakat. A díjkiosztó ünnepségen megjelent Pullai Árpád, az MSZMP Politikai Bizottságának titkára, Barcs Sándor, a Magyar Ujságírók Országos Szövetségének elnöke és Naményi Géza a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának vezetője.

Az 1967. évi Rózsa Ferenc díj I. fokozatát ketten kapták: Boldizsár Iván, a The New Hungarienan Quarterly főszerkesztője és Földes György, a Ludas Matyi helyettes főszerkesztője. A II. fokozattal Rózsa Lászlót, a Népszabadság főmunkatársát, Salgó Lászlót, a Magyar Rádió és Televízió párizsi tudósítóját és Gerő Jánost, az Ifjúsági Magazin főszerkesztőjét tüntették ki. A III. fokozatot E. Fehér Pálnak, az Élet és Irodalom olvasó szerkesztőjének, Macsári Károlynak, a Népszava munkatársának és Kristóf Attilának, a Magyar Nemzet munkatársának adományozták.

A díjak átadását követően a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala és a MUOSZ elnöksége fogadást adott a Magyar Sajtó Házában.

Ugyancsak a sajtó napja alkalmából koszorúzási ünnepséget rendeztek a Kommunisták Magyarországi Pártja Visegrádi utcai volt székházának — a Vörös Ujság egykori szerkesztőségének — homlokzatán lévő emléktáblánál.

Délután a MUOSZ székházában az újságíró iskola hallgatói — díszőrség tiszteletadása mellett — megkoszorúzták a Vörös Ujság emléktábláját és koszorúkat helyeztek el Rózsa Ferenc emléktábláján is.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1967 DEC 7.
1021

Egy megújult országrész kultúrája

A nyomor és a kilátástalan sötétség hazája volt Kárpátontúl a burzsoá rendszerben. Nem beszélhettünk művészi alkotó munkáról, hisz a legegyszerűbb könyv is hozzáférhetetlennek látszott a dolgozó ember számára, s a lakosság abszolút többsége írástudatlan volt. Mikola Klimpotjuk, az idős kommunista a „Zakarpatszkaja Pravda" hasábjain mond el erről egy epizódot.

Valamikor a huszas évek közepén Velikij Bicskiv község kommunistái ifjúsági gyűlést hívtak össze mintegy 150 ifjú és leány részvételével. A gyűlés elején vezetőjük, Ivan Lokota kommunista hirtelen felállt a helyéről és feltett egy kérdést: „ki tud a jelenlevők közül írni és olvasni?" Mindössze néhány kéz emelkedett a magasba, a többiek írástudatlanok voltak. Ilyen volt hát az ifjúság, s az idősebbekről nem is érdemes beszélni.

Nem is csodálkozhatunk annyira ezen, ha figyelembe vesszük, hogy a szovjethatalom létrejötte előtt a Kárpátontúlon csupán 5 gimnázium és 15 polgári iskola működött, s ezekben a tőkések és birtokosok, a papok és kulákok gyerekei tanulhattak. A dolgozók gyermekei előtt az akkori szokások szerint ez az út zárva volt.

A területen jelenleg 760 iskola van — közöttük 139 középfokú intézmény — melyekben a Kárpátontúlon élő számos nemzetiségű dolgozók gyermekei tanulnak.

A szovjethatalom idején nyitották meg Ungváron a kilencezer diákot képző állami egyetemet. A népgazdaság különböző ágai számára középfokú szakembereket képző speciális oktatási intézmények száma 14. Az egész területen több mint 240 ezer ember tanul, tehát minden negyedik lakos.

Számos volt munkásból, béresből, szegényparasztból és gyermekeikből lett tudós a szovjethatalom idején — s ők ma az Ungvári Állami Egyetemen, valamint az ország más felsőfokú oktatási intézményeiben tanítanak. Példaként említhetjük a nagykomjáti szegényparaszt fiát, Andrij Puskast, aki a Szojetunió Tudományos Akadémiája egyik intézetében, valamint az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság Tudományos Akadémiáján tevékenykedik. Meg kell jegyeznünk, hogy Andrij Puskas, a történelemtudományok doktora már a szovjethatalom idején végzett az Ungvári Állami Egyetemen, s nagy magyar történészként tartják számon, jelenleg Moszkvában, a Tudományos Akadémián dolgozik. De számos iparvállalat, kolhoz és tudományos kutatóintézet munkatársai szereztek tudományos fokozatokat. Példaként említhetjük Ivan Gerevicset, az irsai járás „Csapajev" Kolhozának elnökét, aki nemrég védte meg kandidátusi disszertációját a mezőgazdasági tudományok területén. Ez annál is különösebb, mivel az elnöknek — akit tizennyolc évvel ezelőtt választottak meg a kolhoztagok — annak idején még középfokú képzettsége sem volt.

A középfokú vagy magasabb végzettségű dolgozók érdeklődése különösen megnőtt a könyvek iránt. A könyvesboltokban szüntelenül zsúfoltság van — az üzleteket fiatalok és idősebbek töltik meg. Nagy népszerűségnek örvendenek a könyvtárak is. A területen az 1290 könyvtár állománya 7 millió 318 ezer kötet. A könyvek iránti érdeklődés mellett tanúskodik az a tény is, hogy csupán a könyvtárakat 1966-ban 792 ezren vették igénybe, vagyis a lakosság 77,8 százaléka.

A területen könyvkiadás is folyik. Az ungvari „Karpati" csaknem minden nap kiad egy új könyvet ukrán, orosz vagy éppen magyar nyelven. Társadalmi-politikai, műszaki, mezőgazdasági, idegenforgalmi és szépirodalmi művek ezek. A területen él és alkot mintegy 30 író és költő, az Ukrán Írószövetség területi szervezetének tagjai. Köztük olyan híres és a területhatáron túl is ismert írók, mint Mihajlo Tomcsanij, Ivan Csendej, Petro Ugljarenko, Pavlo Cibulszkij és sokan mások. Munkácson, Huszton, Mizsgirben és egyéb városokban, járási székhelyeken is működnek irodalmi egyesületek, melyeknek induló költők és prózaírók a tagjai.

Gyümölcsözően tevékenykednek az alkotó értelmiség egyéb rétegei is. A kárpátontúliak olyan nevekkel büszkélkedhetnek, mint Joszip Boksai, a Szovjetunió népművésze, a Szovjetunió Művészeti Akadémiájának levelező tagja, Anton Kassai, az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság népművésze, Gavrilo Gljuk, az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság érdemes művésze. Mihajlov Krecsko, a kárpátontúli állami kórus művészeti vezetője. Mihajlo Maskin, az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság érdemes művésze, a népszerű „Verhovina, anyám" című dal szerzője és sokan mások.

Drámai színház ukrán és orosz társulatokkal, valamint filharmóniai társulat is működik a területen. A kárpátontúliak hírnevét öregbíti a kitűnő állami népi kórus, amely nagy sikerrel lépett fel nem csupán saját területünkön, hanem az ország más szocialista köztársaságaiban is, s nem egyszer járt már külföldi turnén is.

A hivatásos együttesek utánpótlását jelentős mértékben szolgálják a művészeti főiskolákon és konzervatóriumokon végző hallgatókon kívül az öntevékeny művészeti csoportok tehetséges tagjai is, akik előtt a szovjethatalom korlátlan fejlődési lehetőséget nyitott meg. A dolgozóknak a művészetek iránti vonzódását, hajlamát már abból is jól megítélhetjük, hogy a területen folyó öntevékeny művészeti munkában jelenleg több mint 100 ezren vesznek részt, tehát minden tizedik lakos.

A megújhodott országrész dolgozói szeretik a nyomtatott szót. A területen csupán az előfizetett újságok és folyóiratok példányszáma meghaladja a 900 ezret. Ungváron három területi lap jelenik meg, s közülük az egyik — a „Kárpáti Igaz Szó" — magyar nyelven. Minden egyes járásnak van nyomtatott újsága. Az ungvári, a beregszászi és a nagyszőlősi járásban két nyelven — ukránul és magyarul — jelennek meg a lapok.

A formájában nemzeti, tartalmában szocialista kultúra felvirágzásának csodálatos feltételei — a szovjet hatalom nagy ajándékai. A Kárpátontúli dolgozói nagyra értékelik ezt. Nemrég ünnepelték a nagy október félévszázados jubileumát, s most új ünnepre készülődnek: a szovjethatalom ukrajnai létrejöttének 50. évfordulójára. Mindent megtesznek azért, hogy ezt az eseményt munkasikerekkel köszönthessék, s a szovjet haza további gazdasági, kulturális felvirágzásához ők is hozzájáruljanak.

Jakov Lavrenko,
a Zakarpatszkaja Pravda főszerkesztője

(A sorozat cikkeit ukránból fordította: Szilágyi Szabolcs.)

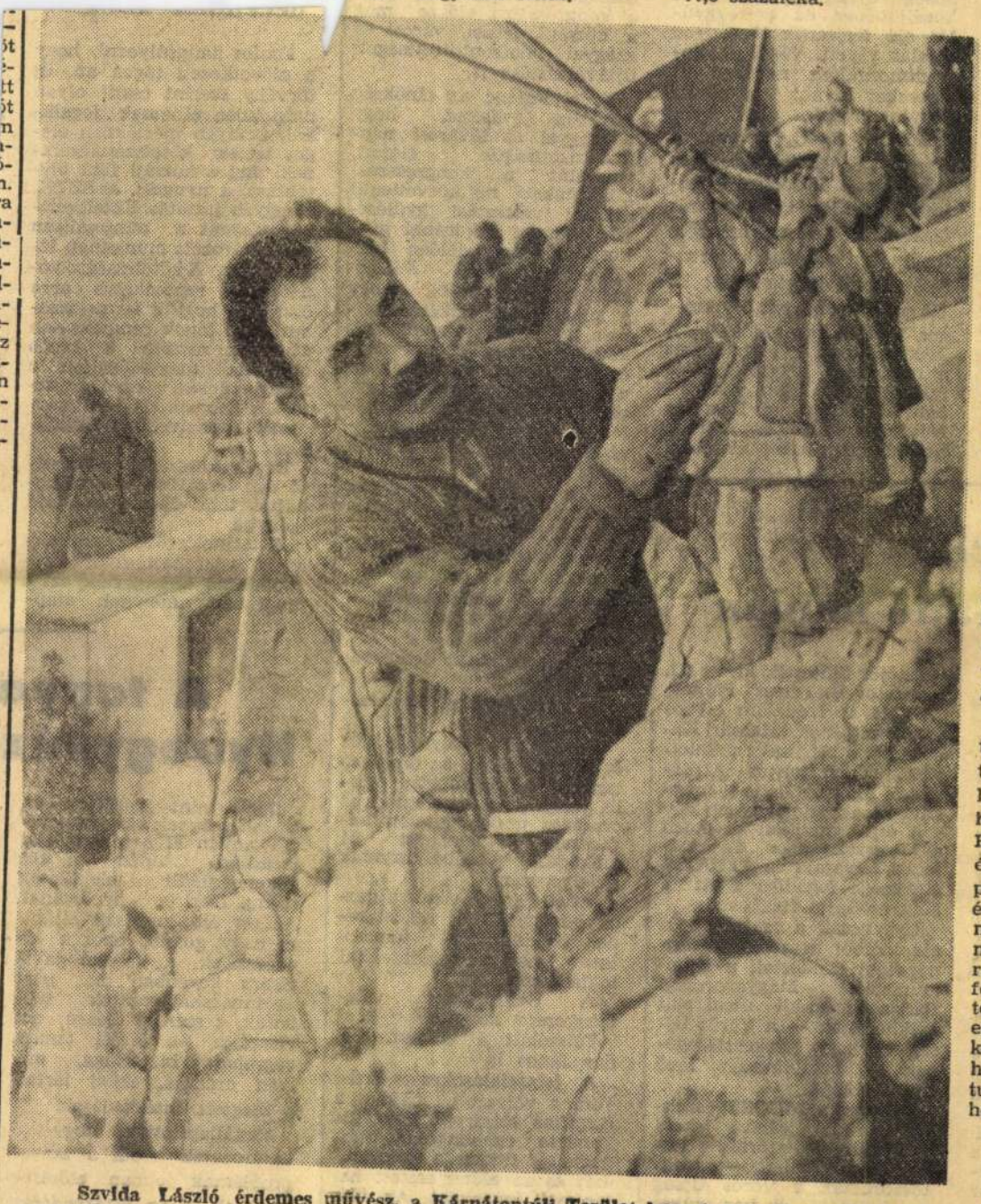

Szvida László érdemes művész, a Kárpátontúli Terület ismert szobrásza új kompozícióján dolgozik.

Kristule Béla felv.

Kelet-Magyar

AZ MSZMP SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI

XXIV. ÉVFOLYAM, 289. SZÁM

ÁRA: 5

A jövő év tavaszán tartják a népfront IV. kongresszusát

Ülést tartott a Hazafias Népfront Országos Tanácsa

Szerdán a Parlament Vadásztermében ülést tartott a Hazafias Népfront Országos Tanácsa. Részt vett a tanácskozáson és az elnökségben foglalt helyet *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára is.

Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke megnyitó beszédében megemlékezett arról, hogy az országos tanács tagjai közül örökre eltávozott *dr. Münnich Ferenc*, a magyar nép hűséges fia, a hazai és a nemzetközi szocialista forradalmi mozgalmak kiemelkedő, nagyszerű harcosa. Indítványozta, hogy a Hazafias Népfront Országos Tanácsa jegyzőkönyvben örökítse meg dr. Münnich Ferenc érdemeit. Javaslatára az ülés résztvevői néma felállással adóztak a hős forradalmár emlékének.

Kállai Gyula a továbbiakban szólott az MSZMP Központi Bizottságának november 23—24-én tartott üléséről, amelyen az ország gazdasági fejlődésének alapvető kérdéseit tárgyalták meg, majd rámutatott, hogy az országos tanács legutóbbi ülése óta belpolitikai, társadalmi életünkben tovább erősödött a szocialista demokrácia.

— A gazdasági reform bevezetésével a közéleti demokrácia újabb nagy iskolája nyílik meg az ország életében, mondta — majd nyomatékosan aláhúzta: népünk, kormányunk — erejének, lehetőségeinek megfelelően — minden segítséget megad az igazságos ügyért küzdő vietnami népnek. Ezután az arab országok elleni izraeli agresszió következtében kialakult helyzettel foglalkozott, s utalt arra, hogy pártunk és kormányunk az elmúlt időszakban több intézkedést tett, illetve számos akcióban vett részt, amelynek célja a nemzetközi feszültség enyhítése, az imperialista agresszió visszaverése, a nemzetközi béke és biztonság pozícióinak erősítése.

Kitért arra, hogy a haladó emberek világszerte megünnepelték korunk történelmének sorsfordulót jelentő nagy eseményét, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóját. Bejelentette, hogy a nemrég aláírt magyar—szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási egyezményt a közeljövőben az országgyűlés elé terjesztik törvénybe iktatás végett. Végül a népfrontmozgalom nevében új sikereket kívánt a baráti Szovjetuniónak.

Ezután *Erdei Ferenc*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára terjesztette elő a titkárság referátumát és az országos tanács határozatának tervezetét, majd bejelentette: a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöksége a közelmúltban foglalkozott a mozgalom helyzetével és feladataival. Főbb vonásaiban kialakult a Hazafias Népfront helye és szerepe hazánk politikai életében, bár a mozgalomban rejlő lehetőségeket nem, aknáztuk ki a lehetséges mértékben. A népfront politikai életünk állandó tényezőjévé vált. Rendszeresen állást foglal a főbb politikai kérdésekben, s ezzel elősegíti, hogy a pártagok és párton kívüliek véleménye együttesen nyilvánuljon meg. A párt legfelsőbb szervei rendszeresen igénybe veszik a népfront közreműködését, s a megyei bizottságok nagy része sem csak a nagy akciók alkalmával számol a Hazafias Népfront munkájával. Ugyanakkor azonban még nem kielégítő a helyzet, s a népfront kezdeményezőkészsége sem megfelelő — summázta a dokumentum megállapításait, majd bejelentette.

— A Hazafias Népfront IV. kongresszusát a működési szabályzatnak megfelelően 1968. tavaszán kell összehívni. Javasoljuk, hogy a kongresszust előzze meg a községi, járási, városi és megyei népfrontbizottságok újjáválasztása is.

Erdei Ferenc az elnökség nevében javasolta, hogy a megyei és fővárosi népfrontbizottságok tagjait, valamint a kongresszusi küldötteket ne közvetlenül a helyi választási gyűléseken, hanem a korábbi gyakorlatnak megfelelően küldöttértekezleteken válasszák meg. Elmondta, hogy a kongresszus előkészületeinek jegyében csaknem száz közéleti személyiség, tudós és szakember részvételével a szocialista nemzeti egység politikájához tartozó öt fontos időszerű kérdés elemzését, megvitatását kezdték meg. Ezek:

— a szövetségi politika társadalmi alapjai és a szocialista hazafiság;

— a nemzeti érdekek és a nemzetközi szolidaritás;

— az új gazdaságirányítási rendszer társadalmi és politikai kérdései;

— a szocialista demokrácia fejlődése;

— az ifjúság és társadalmunk.

A munka folytatásához és befejezéséhez az országos tanács hozzájárulását kérte, majd indítványozta: az országos tanács hozzon határozatot a népfront új működési szabályzatának kidolgozására.

Erdei Ferenc végül a gazdaságirányítás új rendszerének bevezetésével kapcsolatos népfrontfeladatokkal foglalkozott.

A referátumot véleménycsere követte.

Felszólalt a vitában Kádár János is.

A felszólalásokra Erdei Ferenc válaszolt, majd a Hazafias Népfront Országos Tanácsa egyhangulag elfogadta a titkárság referátumát és az előterjesztett határozati javaslatot. Az ülés Kállai Gyula zárszavával ért véget.

Ünnepségek a magyar sajtó napján

A magyar sajtó napja alkalmából szerdán az Ujságíró Szövetség székházában Ilku Pál művelődésügyi miniszter, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja átnyújtotta az idei Rózsa Ferenc díjakat. A díjkiosztó ünnepségen megjelent Pullai Árpád, az MSZMP Politikai Bizottságának titkára, Barcs Sándor, a Magyar Ujságírók Országos Szövetségének elnöke és Naményi Géza a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának vezetője.

Az 1967. évi Rózsa Ferenc díj I. fokozatát ketten kapták: Boldizsár Iván, a The New Hungarienan Quarterly főszerkesztője és Földes György, a Ludas Matyi helyettes főszerkesztője. A II. fokozattal Rózsa László, a Népszabadság főmunkatársát, Salgó Lászlót, a Magyar Rádió és Televízió párizsi tudósítóját és Gerő Jánost, az Ifjúsági Magazin főszerkesztőjét tüntették ki. A III. fokozatot E. Fehér Pálnak, az Élet és Irodalom olvasó szerkesztőjének, Macsári Károlynak, a Népszava munkatársának és Kristóf Attilának, a Magyar Nemzet munkatársának adományozták.

A díjak átadását követően a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala és a MUOSZ elnöksége fogadást adott a Magyar Sajtó Házában.

Ugyancsak a sajtó napja alkalmából koszorúzási ünnepséget rendeztek a Kommunisták Magyarországi Pártja Visegrádi utcai volt székházának — a Vörös Ujság egykori szerkesztőségének — homlokzatán lévő emléktáblánál.

Délután a MUOSZ székházában az újságíró iskola hallgatói — díszőrség tiszteletadása mellett — megkoszorúzták a Vörös Ujság emléktábláját és koszorúkat helyeztek el Rózsa Ferenc emléktábláján is.

Fontos hangsúlyozni, hogy a szövetkezeti tagok az új törvény szerint csak olyan mértékben élhetnek jogaikkal, amilyen mértékben eleget tettek kötelezettségeiknek. Jog a háztáji föld birtoklása, a nyugdíj, az SZTK, és egyéb juttatás. Kötelezettség viszont a minimálisan meghatározott munkanap ledolgozása. A kötelességre vonatkozó rendelkezés arra ösztönöz, hogy a termelőszövetkezeti tagok rendszeresen kivegyék részüket a közös munkából, megvalósuljon a tagegyenlőség, s ezen keresztül a gazdálkodás és gazdaság intenzívebben fejlődjön.

Érvényesítésének előkészítő éve lesz 1968, s a végrehajtás több évet vesz majd igénybe.

A termelőszövetkezeti törvény végrehajtásával kapcsolatosan kidolgozták azt a programot, amelynek alap-

A tanyai Nyíregyházi

Több mint 20 000 ember, a lakosságnak kb ötödrésze tanyán él a nyíregyházi járásban. Csupán a 100 lelken felüli települések száma eléri a nyolcvanat. Az ott élő lakosság ellátása nagy gondot okoz a tanácsoknak. A helyzet javítására korábban már párt és tanácshatározatok születtek, s szerdai ülésén azt vizsgálta a járási tanács végrehajtó bizottsága, milyen eredményekkel jártak a megtett intézkedések.

Megállapították, hogy a határozatok óta a tanyai problémák jobban előtérbe kerültek, s az intézkedések javították a helyzetet. Cso-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Szvircsek Ferenc
EGYETEMI ÉLET
1967 FEB 23

KÉT LEÁNYPORTRÉ

1021

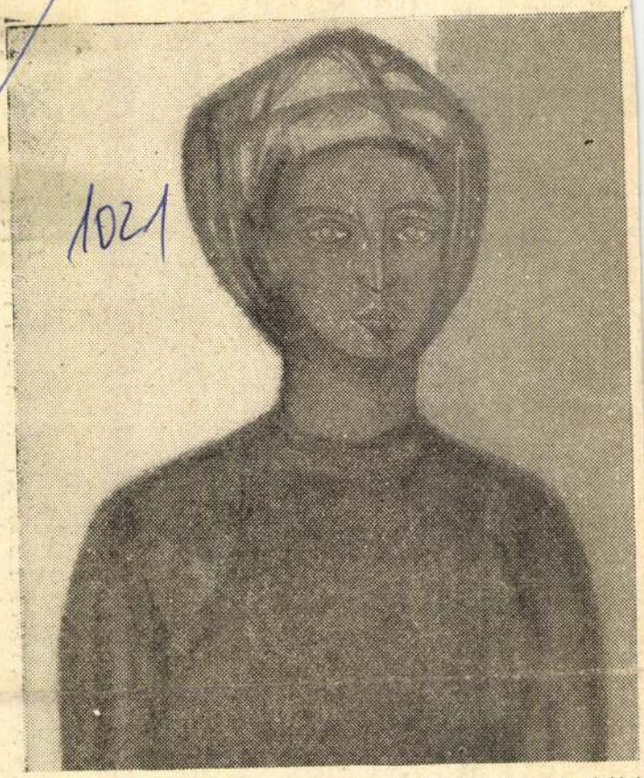

(Szvircsek Ferenc pályamunkája)

(Szabó László pályamunkája)

DOLAT
TANFOLYAMON

általam meg nem számolt sok figyelő fej ahhoz, hogy a KISZ-vezetőképző elérje célját. Meg az, hogy az itteni megjelenés elegendő lesz-e az eredmények, javulás eléréséhez?

Nagyon érdekel ez a beszámoló. Figyelem, hogy az egyetemi vezetés mennyire ismeri az ifjúság problémáit. Papp László azt mondja, amit sokan szeretnénk hallani: az egyetemi reform több hiányosság megoldására hivatott, közelebb kell vinni az egyetemet a gyakorlathoz; az ötödik év kihasználtsága nincs biztosítva; az ötödévet megelőző hospitálások túlságosan elméleti jellegűek; a bölcsészkaron túlságosan részletes a nyelvtörténet és a középkori irodalom, a természettudományi karon kevés a tanárszakosok gyakorlati óraszáma; sok a fölösleges anyagrész; hiányzik az audiovizuális tanterem; a túlterhelés nem csökken, sőt növekszik. (Itt eszembejut, hogy a tegnapi szerkesztőségi értekezleten megkérdőjeleztük azt, hogy reagál-e az egyetemi vezetés az Egyetemi Életben közölt túlterhelés-cikkre. És tessék: az előadó maga sorolja fel a túlterhelés okait.) A jövőben a felsőbbévesek az új kollégiumban kapnak helyet. Ezután — a tervek szerint — az ösztöndíj nem tizedeken, századokon múlik majd; foglalkozik az egyetemi vezetés az egyszakos, sőt másfélszakos képzés lehetőségeivel is.

Papp László beszámolója átfogja az egyetemi hallgatók problémáit a felvételi vizsgától az államvizsgáig. Közben nem maradnak szó nélkül a nyugati utak, a disszidálások, a tanulmányi munka, a vizsgáztatás, a negyvenperces órák, a vallásosság kérdései se.

Papp László „tájékoztatás-képpeni" felszólalását „ennyit szerettem volna mondani" — szavakkal fejezi be.

Engem meglepett ez a beszámoló,

s biztos vagyok benne, hogy meglepte a többieket is. Eddig nem hallottunk még ilyen tárgyilagos, sok fontos problémát ismerve-ismertető, ugyanakkor megoldásokat javasló, orvoslásokat igérő előadást. A sok ilyen mondatkezdés: „Mi, a pártszervezet, az egyetemi vezetés..." ...„Mi a magunk részéről azt mondjuk..." — arról tanúskodik, hogy a vezetés magáévá teszi az ifjúság gondjait.

A szünetben az arcokat, a kezeket, a szemeket lesem. Mindenki az elhangzottakat próbálja értékelni; az a vélemény alakul ki, hogy sokszor lenne szükség ilyen előadásra.

Szünet után Tóth Pál „Az egyetemi KISZ-képzés és a további feladatok" című előadását hallgatjuk. Bevezetőjében általánosságban leszögezi: „A KISZ politikája megegyezik a párt politikájával. A párt politikája helyes — tehát a KISZ politikája is helyes."

Meg kell mondanom, számomra nemcsak a bevezető volt általános, hanem az egész beszámoló is annak tűnt. A KISZ-alapszervek munkájával kapcsolatban sokszor hallani ezt a fordulatot: „Igaz az, hogy..., de..." És hogy tovább foglalkozzam a fejek megszámlálásának gondolatával, el kell mondanom, most hamarabb számolhattam volna meg őket.

A beszámoló egyébként, amely az első félév KISZ-munkáját summázta, majd a második félévit vázolta fel, elérte célját. Ugyanis „sötétebb képet akart festeni, mint Papp László elvtárs".

Délután három óra. Kezdődik a harmadik napirendi pont. Szabó Irén az elkövetkező félévi politikai munkáról tart előadást. Felszólalásában többször utal az MSZMP IX. kongresszusára, felhívja a hallgatóság figyelmét a KISZ KB irányelveire. A félév politikai munkájának középpontjába a soronkövetkező KISZ-kongresszusra való felkészülés kérdése kerül. A program igen sokrétű, igényes.

Az aránylag rövid felszólalást hozzászólás, vita követi.

Lassan indul a vita,

mint mindig, de lassan belemelegednek a jelenlevők. Szenvedélyes hozzászólások, kérdésfeltevések váltogatják egymást. Látszik, hogy a KISZ-titkárokat inkább a gyakorlat kérdései foglalkoztatják. Van aki sokallja, túlságosan elaprózottnak tartja a programot, mások a demokratizmust hiányolják. „Az egyetemi vb és a kari szervezetek közt miért nincs összhang?" „Az alapszervezetek miért nem kapnak nagyobb önnállóságot?"

A délutáni program fél hatkor fejeződik be. Vegyes érzelmekkel távozom az aulából. Szerintem a jólsikerült első napirendi pont után általános, adminisztratív jelleget öltött a tanfolyam. Majd a szenvedélyesen-vitázva-felszólalók saját, égető problémáikat előadva újra a gyakorlat felől közeledtek a „gyenge KISZ-élet" kérdéséhez.

A második napi program: délelőtt a kari KISZ-titkárok ismertetik az alapszervek legközelebbi feladatait.

A bölcsészkari foglalkozáson veszek részt az aulában. Tegnap a figyelő fejeket figyeltem, most azt, akit nem minden jelenlevő hallgat. Bor-

Fontos a minisztériumi szervekkel való együttműködés. Hibaként említette, hogy a felsőbb vezetés inkább ismeri a pesti orvosegyetem gondjait,

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET

1971 MÁJ 11

1021

Szvircsek Ferenc: IN MEMORIAM B. ERZSÉBET

Szvircsek Ferenc

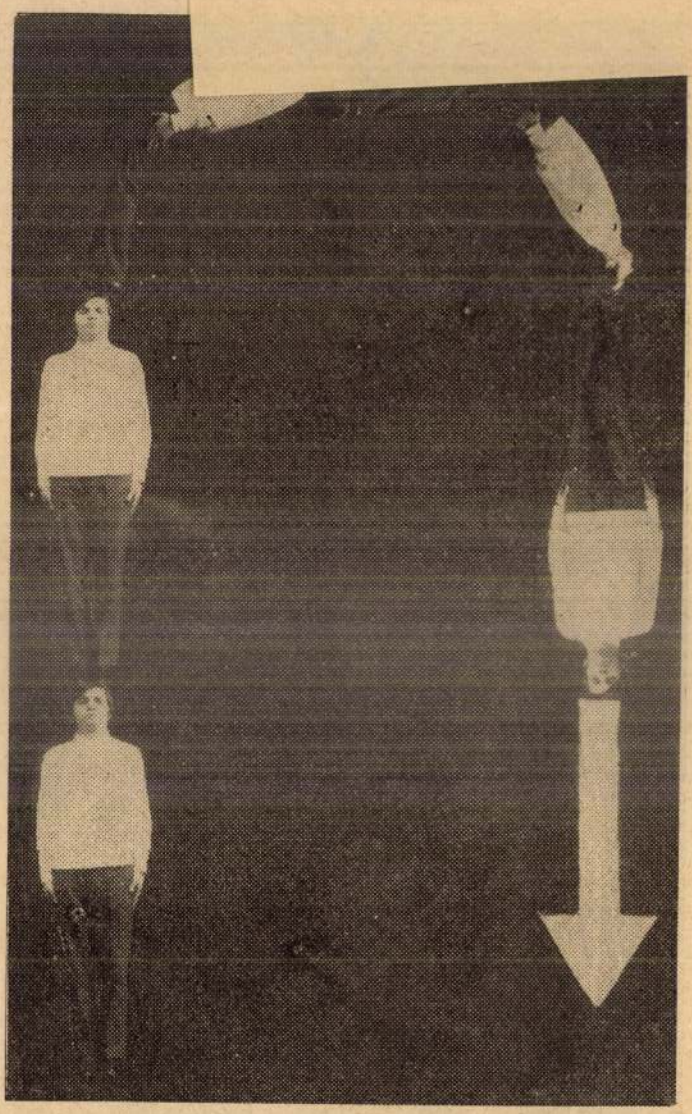

nyeket...

lődés, majd az önművelés. Ezt a rendszerességet külön-

a hallgatókhoz, és így feladatomnak tekintem a közelmúlt-

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET

1971 MÁJ 27

1011

Szvircsek Ferenc: EX LIBRIS

hatásfokúak, többnyir
évismétléshez vezetne
lyet az edzettebb pe
maradandó változás
kihevernek. Nagyfok
tentiájukat egyesek a
ellátással hozzák össz
be. Ez a feltevés lo
látszik, aki ezt kibírja
korlatilag elpusztíthat

PATHOGENITÁSUk

A fejlődés első két évében főleg állati kórokozót, gyakorlatokon töméntelen mennyiségű békát, fehéregeret, kevesebb macskát, kutyát pusztít el. Ezeket azonban érdekes módon nem falja fel, hanem ott hagyja — szadizmusára mi sem jellemzőbb.

Ezen időszakban anatómiai, majd harmadéven kórbonctani gyakorlatokon egyelőre hullákon fejti ki káros hatását. Harmadévtől fokozatosan veszélyessé válik, élő emberekre is kiterjeszti belgyógyászati, majd egyéb gyakorlatokon káros tevékenységét. Az amúgy is beteg szervezetet szakszerűtlen vizsgálódással tovább gyengíti. Ez a betegben psychés rohamokat válthat ki, mely vérnyomásemelkedésben, a vércukorszint emelkedésében, és egyre erősödő szitkozódásban nyilvánul meg. Erre a reakcióra a tapasztalatlan kezdő egyedek visszahúzódnak, később azonban elszemtelenednek és fel sem ve-

Könnyen felismerhető klinikákon, ahol fehér köpenyben jár, eszik és alszik, úgy tesz, mintha mindent tudna, de hamar zavarba jön egy olyan egyszerű kérdésre, hogy mik a coagulatiós degeneratiók főbb formái.

VÉDEKEZÉS

Jobb híján legajánlatosabb a vele való érintkezés, kollégium, klinika, kórház és a fentebb említett szórakozóhelyek feltétlen kerülése. Nem elég hatásos az előbb említett utóvizsga methódus sem. A menzaelmélet hívei a táplálás javítását tartják szükségesnek és eredményesnek. Ezt az elméletet konkrét bizonyítékok még nem támasztják alá, de hírlik, hogy a kísérletek megindultak. A menzatudomány mai álláspontja szerint nem várható gyors és gyökeres javulás, a kórokozók zsíros degeneratiója vagy a túltápláltságot követő szétpukkadása.

Lajos Árpád

konyhába. Ki-
'nagyobbik fia,
ott mindig mo-
ny csésze, négy
óta poshadnak.
akást, ha Géza
kétszáz forint
szobában; kü-
el, hogy vezet,

ban. Belép a
llogó szem, pi-
negyvennégy év
egybeszabott,
zinte gyökeret

sz te feltámasz-
gázról a vizet.
dul még mindig
lép hozzá a nő:
dnak a duzzadt
bámul, és bele-

tatok?
etszik?

ált mellre csúsz-
szül a bikacsípő.

egérkeznek a ki-

ntott rá, nem az
ogy párja határ-
lejét és módját.
rróság csiklandja
gy neki itt nem
gy káromkodást,
kölykökkel es be-
zik bőrzekéjével,
l. Felesége utána-
i a szemét, hogy
és békésen moso-
izzel, majd a tör-
ádában az újság
orú veszélye, az
Asszonymunka,
. A vekkerre pil-
érkezik Gézu, az-
napköziből. Elké-
, helyrepakolja a

mérnök lenne, a másik meg orvos. Pénz kell nekik. Száraz alakok, nincs bennük körömfeketényi lélek. A férje horkol, a kölyök beleszédült a fémvacakba, marad egy negyedórája, rágyújthat újra. Lezöttyen egy hokedlire, a falnak támasztja hátát. Két pofazacskója megtelik füsttel, nem szívja le, kitátja száját — lassan leng felfelé a füstlepel. Nagybátyjától tanulta ezt is. Gyerekkorának téli alkonyai jutnak eszébe. Konyhájukban gyűltek össze az estézők: mind földhözragadt parasztok. Károly bátyjától idegenkedtek — kommunista. Pedig csak orosz fogságba került, szerette volna látni a családját és jelentkezett az ejtőernyősökhöz. Átdobták, elpuffogtatta töltényeit, aztán hazajött. Ha mesélt, eleinte még figyeltek rá, de ha kritizálta őket, ellenséges szemeket talált. Lázadót láttak benne, aki bolygatni meri évszázados baromsorsukat. Egy hallgatója maradt: a lassan felcseperedő Kati. Így ment kilencszáznegyventől ötvenig. Történetekkel traktálta, beleégetett egy levegővilágot: ejtőernyő, suhanás az éles, tiszta levegőben, észrevétlen siklás a törpe bajok fölött. Máskor a repülés került sorra: muzsikált a motor nyers berregése. Ahogy nőtt, szürkültek a mesék, ám Kati egyre bizakodóbban foglalkozott velük. Mikor párttitkár lett az öreg, gyűlölni kezdték, féltettek a földjüket. Békés ember volt, nem húzta soká. És mihelyt nem volt hatalma, eltalálta egy utána vágott kő. Akkor elköltözött. Katit így már kevés kötötte falujához. Repülni akart, de náluk, az MHK-ban csak lövöldözni lehetett. Beállt egy városi építkezéshez, ott kezdett ejtőernyőzni. Mikor apja megtudta, elverte, és üvöltött, hogy az ő lánya ne legyen légi kurva. Albérletbe költözött - folytatta, és álmodozott... Nyáron teher esett. Azóta asszony, józan asszony, és így szik elfelejteni az egészet.

Végigsiklik arcán az utolsó füstcsík.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 NOV 16

Szvircsek Ferenc

1021

VÁRÚRNŐ
(Szvircsek Ferenc műve)

a festő. A kép szerkezete szilárdan komponált, for
és tartalmilag kiegyensúlyozott. A szereplők szinte a
alakra fejlesztik tovább azt az alapeszmét: az eg
emberek minden áldozatot meghoznak a haza védel
Bár a képen a cselekvő, várakozó, figyelő emberek
formailag alig tűnik ki a főhős, munkaköténnyével é
világított ingével, de nyomban szembeötlővé teszi c
tossága és szilárdsága.

KÉRDÉSÜNK: KI A FESTMÉNY FŐHOSE?

**A művész és a festmény főhősének neve az alá
dőbetű rejtvénybe van elrejtve. Fejtse meg a 14
művész nevének kezdőbetűjét és írja mindegyiket
tartozó névtöredék melletti számoknak megfelelő k**

1	2	3	4	5	6	7	
9	10	11	12		13	14	
16	17		18	19	20	21	

udnay, festő 3, 17, 19
agy I., festő 5, 11, 21
ichy grafikus 7
bl építész 8
ernáth festő 9, 15
ványi G. 12
gry festő 2, 4
erenczy szobrász 1
orka kerámikus 13
rkay építész 14, 18
lcsai K. szobrász 1
sók festő 6
k festő, grafikus 1

A szobrász vezetéknevének utolsó betűjét írjuk
fejtésgyűjtő utolsó kockájába a kép főhőse nevéne
dik betűjét pedig írjuk a kilencedik kockába.

**A megfejtés-gyűjtőt őrizze meg, a hetedik hét vég
sége lesz rá!**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Szvetnyik János

ÉRTÉKES LELET

Az Eszterházy-kincsekből Szvetnyik János, az Iparművészeti Múzeum restaurátora csatajelenetet ábrázoló több kiló súlyú ezüsttálat tisztít meg

Népszabadság 1963 nov. 30

Ára: 1 Ft VII. évf., 15. szám

on!

ETARJAI EGYESULJETEK!

EGYETEMI ÉLET 15

A DEBRECENI EGYETEMEK LAPJA

MÁJUSFA

Kapcsold be a vetítőgépet. Orsóra tekert életedből írjál

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EGYETEMI ÉLET

1969 APR 29

SZVIRCSEK Ferenc

1021

Év-fordulóra

Iskolában tanultuk, hogy „lángeszű". A szó kicsit üres volt, és enyhén pátoszos. Olvastuk: „vezér, megalapító, továbbfejlesztő". Lassan-lassan, egyetemistává érve, megsejtett értelmünk valamit gondolatainak nagyságából. Amit alkotott, nemcsak könyvekben van jelen. Életünkben is. Az egykor mozdíthatatlan „ázsiai" ország kemény munkásai az ő elmélete és gyakorlata alapján kezdtek el egy egészen valószínűtlenül izgalmas emberi kísérletet: megszerkeszteni és létre is hozni egy minden addigitól különböző emberi viszonyrendszert. A gondolat és a tett egységét valósította meg, azóta meg nem ismételt szinten. Sok, meddő szavakba fúlt vitánk után eszünkbe juthat: egy ember nem csak gondolkodott, hanem cselekedett és cselekvésre bírt...

Kilencvenkilenc éve született.

MODELL
Szvircsek Ferenc (KLTE) műve

EGYETEMI ÉLET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

a politik

Erre mindenki
napilapokat.
— Itt máris
40 százaléka j
tán szintén m
ban mégsem
KISZ nélkül is
nem, az a spo

Másik módja az informálódásnak: részt venni a nyilvános pártnapokon, politikai tájékoztatókon. Természetesen a KISZ-nek ebben is pusztán szervező szerepe van. És milyen az ilyen rendezvények látogatottsága?

— Szeptemberben még elején vagyunk az évnek, októberben, meg november közepéig lehet kezdeni valamit, aztán jön az év végi hajrá.

És ha megfelelő időpontban rendezik? Akkor sem vetik szét a termet. Az előadások színvonalában, a tájékoztatás minőségében lenne a hiba? Erről nem tudnak nyilatkozni, mert csak egyikük hallgatott végig egy ilyen nagygyűlést, ő se nagyon emlékszik már rá. Itt volnának még a televízió politikai műsorai.

— Hm, hát a tv-nél az a gyakorlat, hogyha jó műsor ígérkezik, megnézi az ember az óráját, és tíz perccel előbb lekocog helyet foglalni, aztán, ha vége a műsornak, pánikszerűen szétoszlunk. A politikai, közéleti témájú adások idején valahogy sohasem kell a székekért közelharcot vívni.

Ezzel a tájékozódás témakörét nagyjából kimerítettük.

És a viták...

Abban mindannyian megegyeztünk, hogy a nagygyűlések sem hatékonyak, mert „ekkora plénum előtt úgyse beszél az ember szívesen". (Már tudniillik a diák...
nye, haszna...

A KISZ-tag:
— Vajon ki ít
tagokat? Az
Ugyan, milyen
mert könnyen a
se dolgozik töbl
Kiforratlan v
szerelésbeli hián
kényelmesedés,
látják az okok
hogy a választ
szavazata, az ő
(„Választáskor
zalékát nem is
tag" hiányolja
lizmusból. Ugy
az ötleteket —
kat is — fölülr
nem vált gyak
ség. De a demo
már senki sem
redett, lemond.
déssel kezdett,
ság" a közöny,
„Kritizálni kön
mondja.
Félelmetes kö
Amiben viszo
vezeti vezető, a
zik: a bajok f
nincs meg a k
vezetettek közö
politikum, ezér
életforma, ezé

oda csap
mégsem félünk

sicc haza rögtön
rossz macska!

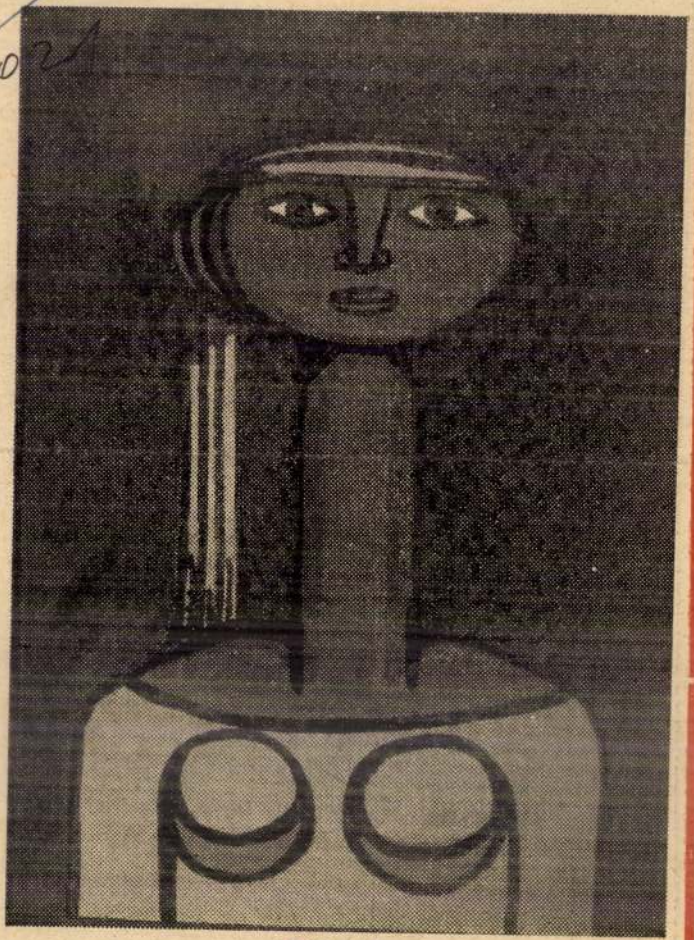

PORTRÉ

Szvircsek Ferenc műve

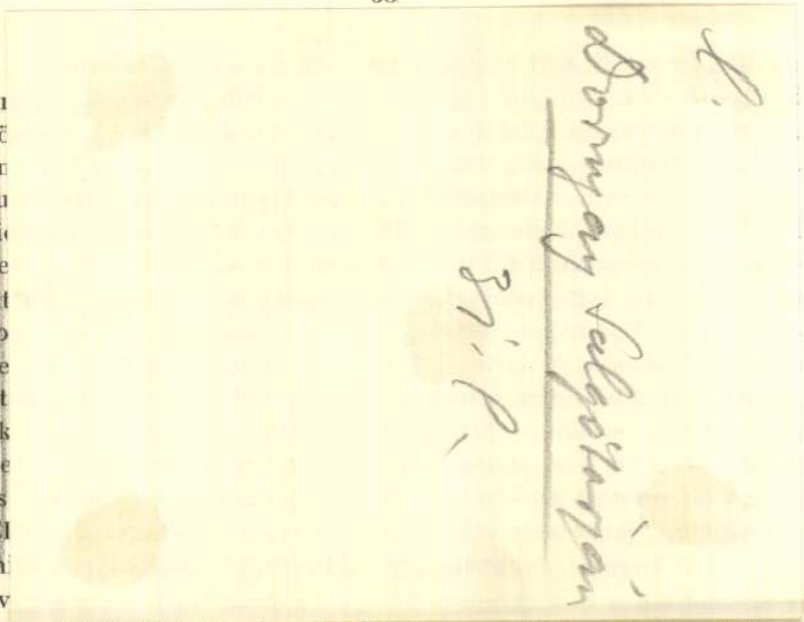

Ar
kč
ar
Ju
vi
ve
sil
ro
ve
ut
ak
ke
és
El
m
év
net saitófőnökének Angyán Bélának, majd annak igazságügy-

vennie a versenyt az Aradi Közlönnyel és az Arad és Vidékével. Székely Miklós az aradi Friss Ujság cimü, igen elterjedt napilap éléről, amelynek Muskát Miksa, az ismert és igen kedvelt nyomdatulajdonos volt a kiadója, jött át helyettesszerkesztőnek a Függetlenséghez. Székely amellett, hogy Benedeknek segédkezett a szerkesztés munkájában, hetenként többször vezércikket irt, amelyeket rendszerint nevének kezdőbetüivel látott el. Ezek a cikkek különösen a Függetlenség pályájának első hónapjaiban programatikus jelentőségüek voltak, igen jól, nagy lendülettel s Székely ismert eszének s mértékletességének összes jó tulajdonságaival voltak megirva, ehhezképest jelentékeny hatásuk volt, ugy hogy Székely az aradi függetlenségi és negyvennyolcas párt vezérkarában is hamarosan megfelelő szerephez jutott. A Függetlenségnél kiemelkedett publicisztikai pályáján oly gyorsan emelkedett és lett népszerü, hogy hamarosan fölkeltette Benedek Árpád féltékenységét, noha ennek semmiféle tényleges alapja nem volt. Székely elismerte Benedek képességeit s azokat illetékes helyeken mindig örömmel emelte ki. Valami ja[illegible]

Szvoboda D. Gabriella, művészettörténész 2.) Folytatás.
Mátyás János: Az Operaház. teka.

Az épületnek nemcsak tervezése és megépítése magyar mesterek munkája, hanem belső kiképzése és dekorációja is. „Valóságos mozgalom bontakozott ki, hogy minden megbízott mester és lehetőleg minden felhasznált anyag és berendezés magyar eredetű legyen. (Némi kivételtől eltekintve — mint az Asphaleia-rendszer és a nemesmárványok beépítése —, ez sikerrel is járt)" — írja Szvoboda D. Gabriella. (Az említett színpadgépészeti rendszer, amelyet a világon először itt alkalmaztak, ma is teljes mértékben korszerű lenne, s zajtalanságában felül is múlná a most készítettet, ha újraépítésére 1983-ban mód lett volna...)

Kiváló teljesítményt jelentenek Szvoboda D. Gabriella dekorációismertetései s a falfestmények elemzése, főként azok, amelyek *Lotz Károly* és *Székely Bertalan* munkáiról szólnak. Talán csak Than Mór érdektelen műveinek taglalását foghatta volna rövidebbre. Termékenyen veti össze a budapesti Operaházat a korábban épült párizsi és bécsi dalszínházzal, amelyet bizonyos mértékig mintának tekintettek a pesti iniciátorok, s az ottani buktatókat sikerült elkerülniük. Az összefoglaló értékelés teljesen meggyőző: az a historizáló-akadémikus festészet, amely ott akkortájt már kiüresedett, frázisossá, merőben „rangjelző" reprezentációvá vált, itt Magyarországon — természetesen csak a *legjobb* művészek kezében — még a 80-as, 90-es években is képes volt értékteremtésre. Nem tudom, sor kerül-e idegen nyelvű kiadására? Jó volna! (*Képzőművészeti Kiadó*)

MÁTYÁS JÁNOS

Budapest folyóirat, 1988., 6., 45-old.

szélyben forgott. *Vácz* környékén a népes szigetek mind víz alá jutottak. A *Budapest* fölötti Dunán különben most már gyors az apadás, de ép ily mértékben huzódik lejebb az áradat. Budapesten szept. 22-ikén kora reggel kezdődött a Duna apadása. A fővárosban veszély nincs, csak költség. Elöntötte azonban az áradás a gyönyörű *Margitszigetet* egy méternyi magasságban, s megrongálta a Margit-híddal való összekötés munkálatait. Most a Budapest alatti Duna-részekből érkeznek aggodalmas hírek, Bajáról, Mohácsról. A fenyegetett helyeken mindenütt a katonaság is segít a védekezésben.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter kitüntetése. Hegedüs Sándor kereskedelmi minisztert mostani vidéki körútja alatt érte a kitüntetés, hogy Ő Felsége valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. A miniszter a debreczeni ünnepélyek után Nagy-Váradra, onnan pedig Szalontára utazott, s itt épen az ebéd alatt kapta a kabinet-iroda táviratát, mely a királyi kitüntetést tudatta.

A kereskedelmi miniszterium új osztálytanácsosa. A kereskedelmi miniszterium tisztviselő karának egyik érdemes, nagyrabecsült tagját, *Vértesy* Kálmán osztálytanácsosi címmel felruházott miniszteri titkárt a király osztálytanácsossá nevezte ki. Vértesy Kálmán hosszabb idő óta vezeti a kereskedelmi miniszterium elnöki osztályát és e minőségben úgy a felsőbb hivatalos körökben, valamint az alantas hivatalnokok között, de a nagy-közönség ama részénél is, a melynek a miniszterium illető osztályában ügyei vannak, — általános rokonszenvnek örvend. Az új osztálytanácsos, a ki fia Vértesy Sándor kir. táblai elnöknek, még egész fiatal ember. Kivüle még három érdemes tisztviselőt tüntetett ki a király kegye. És pedig *Kálmán* Gusztáv miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi címet és jelleget, dr. báró *Wimmersperg* Frigyes és dr. *Lers* Vilmos miniszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári címet és jelleget adományozta.

Petőfi-ünnep Nagy-Károlyban. A Petőfi-társaság a nagy-károlyi Kölcsey-egyesülettel szövetkezve, Petőfi halálának ötvenéves emlékét megüli Szatmármegye amaz emlékezetes helyein, hol Petőfi legboldogabb korát élte mint vőlegény és férj. Az ünnepély főrésze szeptember 24-én lesz *Nagy-Károlyban*. Ezt kirándulás követi *Erdődre*, Szendrey Júlia egykori lakóhelyére s *Koltóra*, hol a fiatal pár időzött. Az ünnepély rendezésére Nagy-Károlyban külön bizottság alakult *Nagy* László alispán elnöklete alatt. A rendező-bizottság meghívta az ország összes irodalmi társaságait és az országgyülés mindkét házát. Az ünnepélybe tartozik Kölcsey nagykárolyi szobrának megkoszorúzása is, mely után a város három jelentőséges pontján elhelyezett emléktáblák leleplezése következik.

Eljegyzés. Stibinger József építész e hó 20-án eljegyezte Miskolczon Siess Győző államvasúti főmérnök leányát, Jennyt.

A női szépség ápolására, fentartására és emelésére ajánlhatjuk leginkább *Bantler Ödön* kitünő hirnévnek örvendő Szt. Miklós gyógyszertára, Temesvár, által előállított kozmetikai szereit, melyek minden károsan ható anyagtól mentesek és mint számtalan esetben beigazoltatott, meglepő sikerrel és teljes megelégedéssel használják az egész országban. Bővebbet a hirdetési rovatban.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. HARRACH JÓZSEF, a budapest-belvárosi főreáliskola tanára, az országos magyar kir. zeneakadémia titkára, pedagogiai és zene-író elhúnyt Budapesten, szeptember 15-ikén 51 éves korában. Zenei életünknek egyik nagyképzettségű és buzgalmú embere volt, ki a zene érdekeit tollal is hathatósan szolgálta, s a hirlapokban operákról, zenei előadásokról sok kritikát tett közzé. Az ezredévi ünnepélyek alatt ő szervezte azt az 1500 főből állott ifjúsági énekkart, a melyet bámúlatos sikerrel vezényelt. Ekkor Ő Felsége nagyobb érdemrenddel is kitüntette. Harrach szervezte az okleveles zenetanári kurzust, az akadémiai előkészítő osztályokat s ezelőtt két évvel értékes munkát írt a magyar zeneoktatás országos rendezéséről. Több filozófiai és széptani dolgozata is jelent meg. A társaskörök szeretetreméltóságáért becsülték. Halálát özvegye szül. Fleischakker Helén és két leánya (Elza, férjezett Szendeffy Elemérné és Margit) siratja. Dr. Erődi Béla kir. tanácsos és tankerületi főigazgató és Erődi Ernő tanár édes testvéröket vesztették az elhunytban.

ZSOLDOS FERENCZ altábornagy meghalt e hó 20-án Bécsben. Előbb a honvédelmi miniszteriumba volt beosztva, majd a közös hadügyminiszterium osztályfőnöke lett, s a magyar delegáczióban mint a hadügyminiszter képviselője volt jelen. Ez év elején kezdett betegeskedni s megvált fontos állásától, átengedve helyét Jekelfalussy Lajos vezérőrnagynak.

Báró BÁNFFY ALBERTNÉ, szül. gróf Esterházy Ágnes, néhai királynénk palotahölgye, az erdélyi arisztokráczia egyik legkiválóbb asszonya, a kolozsvári jótékony nőegyesület elnöke, 72 éves korában szept. 17-én Kolozsvárott meghalt. Halála gyászba borította a Bánffy bárói és grófi, a Zeyk, a Wesselényi bárói, az Esterházy, Teleki és Bethlen grófi családokat. A válaszúti családi kriptában nagy gyászpompával és mély részvét mellett temették el. Három gyermeke siratja, báró Bánffy Farkas, özv. Zeyk Albertné és báró Wesselényi Miklósné. Életében sok csapás érte, mert két nagy tehetségű fiát (Ádám és György) vesztette el, s egyik leánya, Irma, mint gr. Bánffy főajtónállómester neje, szintén ifjúkorában húnyt el.

SCHEURER-KESTNER franczia szenátor elhúnyt Párisban. Két évvel ezelőtt szólalt föl a szenátusban Dreyfus pörének megvizsgálása érdekében. Ő indította meg a később oly nagy mozgalmat. Sajátos véletlen, hogy épen azon a napon, szept. 19-ikén halt meg, mikor Dreyfus kegyelmet kapott.

Elhúnytak még a közelebbi napokban: HORVÁTH JÓZSEF, Zemplénmegye árvaszéki elnöke, 50 éves korában Sátoralja-Ujhelyen. Működött hírlapirodalmi téren is és egy ideig szerkesztette a «Zemplén» czímű lapot. — KACSANOVSZKY JÓZSEF gör. kath. lelkész 58 éves korában a beregmegyei Iványi községben. — MIERKA KÁROLY, nyug. százados, Nagy-Kőrös népszerű polgára, 91 éves korában, s halála a legnagyobb részvét közt ment végbe. — HORVÁTH JÓZSEF, régi honvédfőhadnagy, szatmármegyei nyug. levéltárnok, 83 éves korában Nagy-Károlyban. — Dr. ELESÁNSZKY BÉLA, Csanádmegye tb. főorvosa, ny. járási orvos, Battonyán élte 63-ik évében. — MOLNÁR GYULA arlói kántortanító 37 éves korában Arló községben. — VLADÁR VILMOS, fővárosi ügyvéd, Budapesten. — SZVOBODA JAKAB építész, 59 éves, Salgótarjánban.

Özv. FEST ANTALNÉ szül. Schuszter Antónia, élete 85-ik évében, Budapesten. — KÖLLŐ IGNÁCZNÉ, szül. Székely Erzsébet, 67 éves korában Gyergyó-Csomafalván. — PÁSZTORY LENKE, Pásztory Sándor és neje Burkus Julia leánya Székesfehérváron. — STEINITZ BERTA, Steinitz Kálmán szabadkai kereskedő 17 éves leánya.

SAKKJÁTÉK.

2133. számu feladvány. Bayer St.-tól.

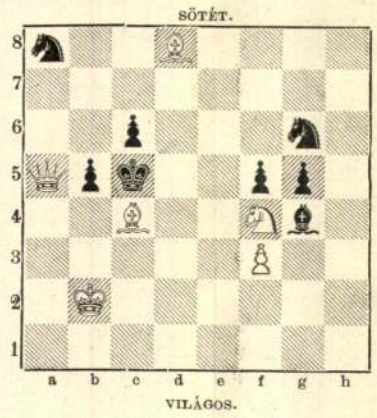

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Szerkesztői mondanivalók.

M. E. O. A «falkony» meglehetős magyaros hangzású szó ugyan, de azért koránsem magyar eredetű, s hogy most már a közhasználatból kiveszett, nincs rajta mit sajnálni. A középkorban ugyanis sokáig falkonynak nevezték az apróbb ágyúkat, de ez a szó az olasz falcone-ból származott, a mi tulajdonkép sólymot jelent.

Sárguló levelek. Rajz. A tehetségnek némi nyomai itt-ott felcsillognak ugyan, de az egész dolgozat nagyon is magán viseli a kezdetlegesség bélyegét. Aztán a szerző nagyon sok idegen szót használ, még olyan kifejezésekre is, a melyekre igen jó magyar szavaink vannak.

Új akkordok. Dal a fészekből. A távolból. Művelt elme, meleg szív munkája, de valódi költői hivatottság nélkül.

Vilma. Szent szerelem. T. K.-hoz. Lapunk mértékét egyik sem üti meg. Legfigyelemreméltóbb az első, melyben kellemes dalhang szólal meg.

Az új csillag. Látszik benne a tehetség; de nem kerülhette el a modern legendák legnagyobb részének hibáját, a mesterkéltséget.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 35-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Egy csalt remény bár könnyeket fakaszt, törüld le és hivőn várj új tavaszt.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA
párisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest, IV., Bécsi-utcza 4.
Raktárunkon található a legszebb és legnagyobb választék **divatos selyemkelmék, csipkék és szalagok**, valamint **gyöngytüllruhák** és **gyöngytüllkelme-diszekből.** Fekete és színes selyemkelmék 85 krtól 14 frtig. Foulard-, Pongis- és Satin Liberty-selymek 65 krtól kezdve. Moiré, Pékin, Mousselin minden színben.— Mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk. 8093

Régi
származású viszketeg, bármilyen sömör, bőrkiütések, test-, kéz- és lábizzadás ellen orvosilag ajánltatik a valódi Erényi-féle **«Ichtiol-Salicil»**, mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyitja. Használati utasitással ára 3 korona. 8178

Makacs
csuz, köszvény, derékfájás, nyilalás, hasogatás, szurás, szaggatás, máj-, lép- és gyomordaganatok ellen csak egy üveg valódi Erényi-féle **NERVIN-t**, vegyen, mely ezen bajokat gyökeresen gyógyitja. Ára használati utasitással 80 kr. Postán szétküldi: **Erényi Béla** gyógyszertára **Szabadszállás 6.** (Pest megye).
Főraktárak: **Török József,** Király-utcza 12. sz. **Dr. Budai Emil,** Városháztéri gyógytár.

Felülmulhatatlan szer!
Millió embernek
a Schneider-féle
Páfrány-tokocskák (Galandóc-elhajtó)
adták vissza teljes egészségöket.
Pántlikagiliszta gyomorbajban szenved az emberiség fele része.
Pántlikagiliszta,

(Védjegy.)
fejestől, a páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül, a legrövidebb idő (6 percz) alatt teljesen elhajtatik. E kitünő gyógyszer nemcsak a galandféregben, hanem gyomorbajban szenvedőket is biztosan meggyógyitja. **A pántlika-giliszta tünetei a következők:** az arcz halványsárga, bágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyálkásodás, emészthetetlenség, étvágytalanság, gyakori rosszullét, ájulások, nyálösszegyülemlés, a test megdagadása, gyakori felböfögés, bélgörcs, szuró fájdalmak, szivdobogás, a vérkeringés rendetlenségei különösen nőknél, gyakori főfájás stb. stb. 8208
A páfrány-tokocskák nem ártanak, ha a féreg nincs is jelen. **Törvényesen védve.**
Rendelésnél az életkor megjelölendő.
Számtalan elismerő és hálanyilatkozat.
Egy eredeti doboz használati utasitással a belés külföld részére **postai utánvéttel** ... ... **4.— frt**
a pénz előleges beküldésével ... ... **3.60 frt.**
Egyedül valódi kapható:
SCHNEIDER JÓZSEF gyógyszerésznél
Resicza, Fő-utcza 21. (Délmagyarország)
Millió embernek e szer adta vissza egészségét!
Biztos gyógyszer!

Selyem-damasztok
75 krtól 14 frt 65 krig
méterenként és selyem-brocatok — saját gyáraimból

valamint **fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy **240** különböző **fajta** és 2000 különböző **szin** és **árnyalatban** stb).
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállitva.
Minták póstafordultával.
Magyar levelezés. — Svájczba kétszeres levélybélyeg ragasztandó.
HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállító).

Cs. és kir. közös hadügyministerium.

2083/99. 13. oszt.

AJÁNLAT.

A közös hadügyminiszterium a mellékelt jegyzékben felsorolt tárgyak szállitását nyilvános árlejtés utján szándékozik biztositani, mi végből a vállalkozni kivánók ezennel irásbeli ajánlatok tételére hivatnak fel. — Az ajánlattevők által a következők tartandók szem előtt:

I. Csakis oly osztrák, vagy magyar állampolgárok ajánlatai vétetnek figyelembe, kiknek szállitóképessége és megbizhatósága minden kétségen felül áll. Azon czégek azonban, melyek a hadsereg részére szállitó konzorcziumoknak tagjai, ezen árlejtés alkalmával egyáltalán nem vétetnek figyelembe. — A szállitandó tárgyakat okvetlenül belföldön és belföldi anyagból kell előállitani. — A magyar korona országaiból pályázó pályanyertes vállalkozó a szállitandó czikkeket és a hozzájuk szükséges anyagokat, ez utóbbiakat, amennyiben a mintának megfelelő czikkek gyártásához szükséges mennyiségben és minőségben, valamint a Magyarországon kivül fennálló árakkal egyenlő, vagy olcsóbb árban kaphatók, a magyar korona országaiban tartozik előállitani illetve előállittatni.

II. Azon ajánlattevők, kik a közös hadügyminiszterium előtt korábbi szállitások révén még nem ismeretesek, megbizhatóságukat és szállitó képességüket bizonyitványokkal tartoznak igazolni. — Ily bizonyitványok kiállitására hivatva vannak:

1. A kereskedelmi czégjegyzékbe bevezetett czégekre nézve azon kereskedelmi és iparkamara, melynek területén az ajánlattevőczég telepe van.

2. Azon ajánlattevőkre nézve, kiknek czége törvényszékileg bejegyezve nincsen, azon elsőfoku közigazgatási hatóság, melynek területén az ajánlattevő lakhelye van. Ezen bizonyitványok a kiállitásukra hivatott közegek által a feleknek nem adatnak ki, hanem közvetlenül a közös hadügyminiszteriumhoz küldetnek meg. A pályázóknak tehát ilynemü okmány kiállitása iránt az illetékes kereskedelmi és iparkamarához (I. foku közigazg hatósághoz) idejekorán kérvényt kell benyujtaniok, melyben:

1. a vezeték és keresztnév (a czég szószerinti megjelölése);

2. az ületág és lakhely;

3. a versenytárgyalás megtartására hivatott katonai hatóság (jelen esetben a közös hadügyminiszterium);

4. a versenytárgyalás határideje;

5. a szállitandó tárgyak és azok mennyisége pontosan kiteendő.

A végzés, melyet a vállalkozó e folyamodványra kap, az ajánlathoz melléklendő.

III. Az ajánlat csakis a mellékelt jegyzékben megnevezett czikkekre szoritkozhatik, és akár az egyes tárgyak összmennyiségére, akár csak egy tetszés szerinti részére szólhat.

IV. Az összes tárgyak a brünni, budapesti, gráczi és kaiser-ebersdorfi ruharaktárakban a leirásokkal együtt megtekinthető legutóbb jóváhagyott lepecsételt minták szerint szállitandók. A szállitott czikk minőségének az emlitett minta minőségével legalább is egyenlőnek kell lennie. — Oly czikkek, melyekből többféle méret van megállapitva, és melyekre nézve a szükséglet a mellékelt jegyzékben nincs az egyes nagysági osztályok szerint feltüntetve, a nagysági osztályok előirt százalékarányában szállitandók. — A vállalkozók a mintákat az ár lefizetése mellett a fentneve ett ruha áraktól megszerezhetik. Azon vállalkozók, kik régebbi szállitásokból eredő minták birtokában vannak, saját érdekükben jól teszik, ha meggyőződnek a felől, hogy e minták még érvényben vannak-e, mert az esetleg nem utolsó minta szerint előállitott czikkek átvétele feltétlenül ki van zárva. — A vállalkozók által ezen mintákért fizetendő árban a közvetlen beszerzési költségen felül 15% kezelési költség is benfoglaltatik. — A tábori főzőedények két emberre, a kasztrolyok és a tábori főzőedényhez való fedelek, továbbá az evőcsészék fedővel, végül a vizes kannák egyszerre 1900. évi julius hó végéig szállitandók, mig a többi tárgyak szállitása legkésőbb 1900. évi szeptember hó végéig négy egyenlő részletben akként teljesitendő, hogy a megrendelt mennyiség egy-egy negyedrésze 1900. évi márczius, május, julius és szeptember hó végéig lesz beszállitandó. — A közös hadügyminiszterium kifejezetten fentartja magának azon jogot, hogy a felajánlott szállitási mennyiséget esetleg leszállitsa vagy esetleg felével felemelje. Ilyen többrendelés az 1900. év folyamán bármikor történhetik. Ez utóbbi esetben a szállitó köteles a többszükségletet a megrendeléstől számitandó 4 hónap alatt szállitani és erre nézve ugyanazon árak és szerződési feltételek érvényesek, mint az eredeti megrendelésre nézve.

V. Az ajánlatban, mely a jelen hirdetményhez csatolt minta szerint szerkesztendő, pontosan és érthetően kell kitenni azon ruharaktár nevét, melybe a vállalkozó a beszállitást eszközölni kivánja, az ajánlott czikkek mennyiségét és megnevezését, minden egyes czikknek számokkal és szóval kifejezett árát és a szállitási határidőt. — Ha a hadügyi kormány az ajánlattevőnek a beszállitás helyére vonatkozó kivánságát a szállitás odaitélése alkalmával nem teljesitheti, ajánlattevő a szállitást más vagy esetleg több ruhakezelési intézetbe saját veszélyére és költségére tartozik eszközölni. — A szállitóknak egyébként megengedtetik, hogy a tárgyakat az üzlethelyiségükhöz legközelebb eső ruharaktárban megvizsgáltathassa és azután adott esetben saját veszélyére és költségére a többi ruhakezelési intézetbe küldhesse. — A prémczikkek azonban mindenkor közvetlenül az illető kijelölt ruharaktárhoz küldendők. — A ruharaktárakhoz czimzett azon vasuti teherszállitmányokra nézve, melyek kifogástalan megvizsgáltatásuk után a ruharaktár által átvétetnek, a szállitóknak visszatérités után a katonai dijszabás kedvezménye van biztositva. — E czélból a ruharaktár az illető szállitólevélen igazolja a szállitónak, hogy szállitmánya a katonai kincstár tulajdonába ment át.

VII. Ha több vállalkozó együttesen pályázik, az ajánlatban határozottan kiteendő:

1. hogy a szállitási feltételek pontos betartásáért egyetemlegesen szavatosságot vállalnak, és

2. hogy ki van felhatalmazva nevükben ezen szállitási ügyletnél a közös hadügyminiszteriummal érintkezni. Ily közös ajánlat az összes vállalkozók által állásuk és lakhelyük megnevezése mellett vezeték és keresztnevükkel aláirandó.

VIII. Az ajánlat biztositására az ajánlott czikkek után követelt árak értékének 5%-a azaz ötszázaléka bánatpénz fejében a hadtestparancsnokságok székhelyén levő valamely katonai pénztárnál (fizetési helynél) leteendő. A bánatpénz készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban fizethető le.

IX. A bánatpénz lefizetése az összeg és minőségének (készpénz, értékpapir) megnevezése mellett az ajánlatban felemlitendő. A katonai pénztár (fizetési hely) által a bánatpénz lefizetéséről kiszolgáltatott letéti elismervény a lepecsételt ajánlattal egyidejüleg, de külön szintén lepecsételt boritékban (a hirdetmény végén levő minta szerint) a közös hadügyminiszteriumnak beküldendők. Megjegyeztetik, hogy a boritékba zárt ajánlatokat és a letéti elismervényeket együtt egy boritékba tenni szintén nem szabad, hanem azok külön-külön, de egyidejüleg küldendők be. A bánatpénz lefizetése végett az ajánlattevők idejekorán, tehát nem az ajánlatok benyujtására kitüzött határnap lejárta előtti utolsó napokban forduljanak az illető katonai pénztárhoz (fizetési helyhez).

X. Azon ajánlatokat, melyeket a hadügyminiszterium előtt ismeretlen szállitók nyujtanak be, fel kell szerelni azon végzéssel is, melyet a szállitóképességük és megbizhatóságuk bizonyitása czéljából beadott kérvényükre hozott és a II. pontban emlitett kereskedelmi és iparkamarai, illetőleg elsőfoku közigazgatási hatóság részükre kiad. Ugy ezen, mint a többi ajánlatoknak, továbbá a bánatpénz lefizetését igazoló, egyidejüleg, de elkülönitve beküldendő letéti elismervényeknek közvetlenül és legkésőbb 1899. évi október hó 20-ának déli 12 órájáig kell a közös hadügyminiszterium iktató hivatalába érkezniök.

XI. A szerződési tervezet alakjában szerkesztett részletes feltételek a hadtesthadbiztosságoknál, a IV. pontban emlitett ruhakezelési intézeteknél, Ausztria és Magyarország összes kereskedelmi és iparkamaráinál, a budapesti kereskedelmi muzeumnál és az «Országos Iparegyesület»-nél Budapesten és az osztrák iparosok szövetségénél Bécsben megtekinthetők.

XII. Az ajánlattevők ajánlataikban határozottan kijelenteni tartoznak:

1. hogy a szállitási és szerződési feltételeket megtekintették, meg is értették és hogy magukat azoknak teljesen alávetik.

2. hogy a kiirt tárgyak mintáit behatóan megszemlélték és ugy az anyagra nézve, melyből azok készültek, valamint a készités módjára nézve tüzetes tájékozást szereztek maguknak.

XIII. Ha az ajánlatban számmal és szóval kiirott árak foglaltatnak, akkor mindig a szóval kiirott árak az irányadók. Az ajánlat a vállalkozóra nézve a benyujtás pillanatában, a hadügyi kormányra nézve azonban csak akkor válik kötelező erejüvé, midőn a közös hadügyi miniszterium a pályanyertest ajánlatának elfogadásáról értesitette. Az ajánlattevő lemond a visszalépés jogáról, továbbá az általános osztrák polgári törvénykönyv 862. §-ában, valamint az osztrák kereskedelmi törvény 318. és 319., illetve a magyar kereskedelmi törvény 314. és 315. §-aiban igéretének elfogadására nézve megállapitott határidőkről.

XIV. A közös hadügyminiszterium fentartja magának, hogy az ajánlattevők közt szabadon választhasson. Egyébként egyenlő feltételek mellett azok, kik az ajánlott czikkeket maguk állitják elő (termelők, iparosok) a közvetitő kereskedőkkel szemben előnyt nyernek. Az utóbbiak egyébiránt kötelesek a szerződés szerint illetékes katonai ruharaktárnak bejelenteni az általuk szállitott czikkek származási helyét. Ha valamely ajánlat nem teljes tartalmában, hanem a felajánlott mennyiség, vagy ár leszállitásával fogadtatnék el, az esetben tartozik az ajánlattevő az erre vonatkozó értesités vételétől számitott 5 (öt) nap alatt a közös hadügyminiszteriumnál irásbeli nyilatkozatot benyujtani arra nézve, vajjon ajánlatának módositását elfogadja-e vagy sem? A módositva elfogadott ajánlat a vállalkozó részéről is elfogadottnak tekintetik, ha ez a jelzett öt napi határidőn belül az emlitett nyilatkozatot egyáltalán nem vagy határozatlanul tette. Ha azonban egy és ugyanazon pályázatban különböző czikkekre együttesen tett ajánlatok közül csak az egyik, vagy a másik fogadtatnék el, ez az ajánlattevőre azonnal kötelező.

XV. Az ajánlattevők tartoznak ajánlatuknak teljes, részleges, vagy hozzájárulásukkal módositott elfogadása után a letett bánatpénzt a szállitási érték 10%-ában megállapitott szerződési biztositékká kiegészitени és az irásbeli szerződést, melynek egyik példánya a vállalkozó költségén szabályszerü bélyegekkel ellátandó, megkötni. Ha valamely pályanyertes ajánlattevő a szerződést aláirni vonakodnék, vagy annak aláirása végett az e részben hozzáintézett felszólitás ellenére meg nem jelennék, az esetben a teljesen, részlegesen, vagy az ajánlattevő hozzájárulásával módositva elfogadott ajánlat a jelen hirdetményhez tartozó szerződési tervezettel együtt a szerződést pótolja. A fentebbi feltételeknek bármely irányban meg nem felelő, vagy elkésve benyujtott, úgyszintén a táviratilag tett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Kelt Bécs, 1899 szeptember hó 4.

Ajánlati minta:

50 kros bélyeg.

A cs. és kir. hadügyministeriumnak.

Ajánlat.

Én N. N._____i lakos ezennel kijelentem, miszerint kész vagyok a_____i cs. és kir. katonai ruharaktárba az alább felsorolt tárgyakat az alább megjelölt mennyiségben, a kitett árakért és határidőben szerződésszerüleg szállitani.

A szállitandó tárgyaknak								Szállitási határidő		
Mennyisége	megnevezése	ára								
				számokban		szóval				
				frt	kr.	frt	kr.			
darab		1	darabnak					1/4	1900. évi márczius	hó végéig*
készlet		1	készletnek					1/4	május	
stb.		stb.						1/4	julius	
								1/4	szeptember	

Elismerem:

1. hogy a közös hadügyministerium által 2083/99. 13. oszt. sz. alatt kibocsátott szállitási és szerződési feltételeket megtekintettem és azokat meg is értettem, és hogy magamat azoknak teljesen alávetem;

továbbá

2. hogy a kiirt tárgyak mintáit behatóan megtekintettem és magamat azok anyaga s kivitele tekintetében részletesen tájékoztam.

Igéretem teljesitéséért öt százalékos bánatpénzzel kezeskedem, mely____frtból (készpénzben, értékpapirokban, okmányokban) áll,____frt____krnyi szállitási értéknek felel meg és a külön boriték alatt egyidejüleg beterjesztett letéti elismervény szerint a_____i katonai pénztárnál (fizetési helynél) letétbe helyeztetett.

A megbizhatósági és szállitóképességi bizonyitvány kiállitása iránti kérvényre vonatkozó hivatalos végzést ide csatolom.

Kelt_____en, 1899_____hó____n.

(Az ajánlattevő sajátkezü aláirása esetleg törvényszékileg bejegyzett czég megnevezése.)

Az ajánlat boritékának mintája:

A cs. és kir. közös hadügyministeriumnak

Bécsben.

N. N. ajánlata ruházati és felszerelési szükségletek szállitására vonatkozólag a 2083/99/13. oszt. sz. hirdetmény folytán.

A bánatpénz boritékának mintája:

A cs. és kir. közös hadügyministeriumnak

Bécsben.

Letéti elismervény____frt__krról (készpénzben, értékpapirokban, okmányokban) N. N.-nek ruházati és felszerelési szükségletekre vonatkozó ajánlatához a 2083/99/13. oszt. sz. hirdetmény folytán.

Az ajánlat és a letéti elismervény elkülönitett beküldését illetőleg figyelni kell a hirdetmény IX. pontjában mondottakra.

* A tábori főzőedények, kasztrolyok, tábori főzőedényhez való fedők, evőcsészék fedővel és a vizes kannákra nézve az ajánlatban szállitási határidőül a hirdetmény V. pontja értelmében 1900. évi julius vége teendő ki.

Szvoboda R, körmetrő

Iparmüvészet 1896-ban 162.

Svoboda Rezső, tükörkeritő

Iparmüvészet 1896-ban 146.

Glatz László: Prizma/Prism

Szarka Péter: Hard

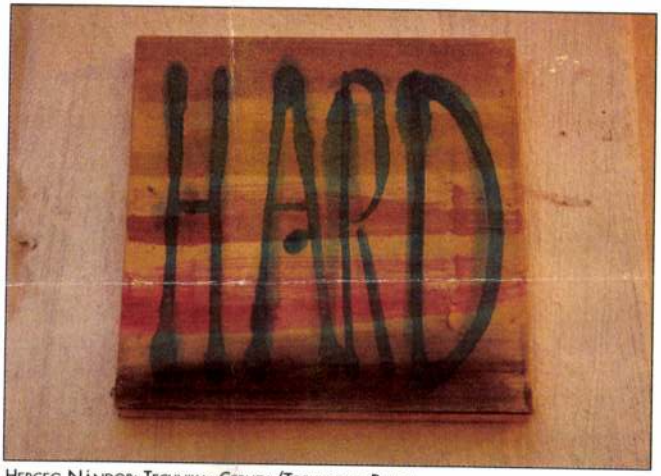

Gósa János: Az élet/La Vita/Life

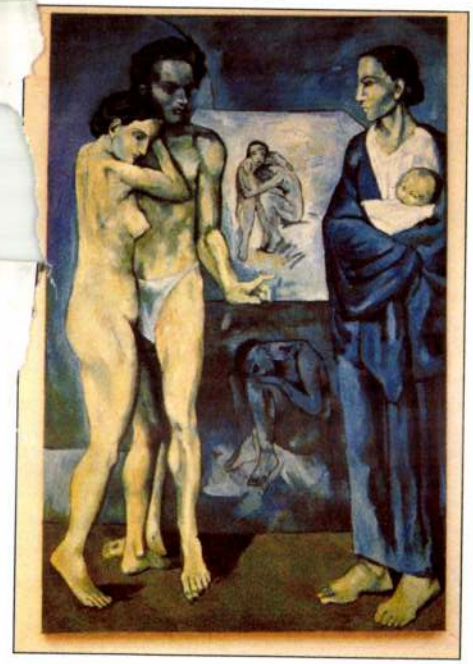

Herceg Nándor: Technika: Ceruza/Technique: Pencil

TÉR-KÉPZETEK kiállításSorozat indult 1992. májusában. Eddig három kiállítás volt. A Budapest Galéria Lajos Utcai kiállítóházában, ahol minden résztvevő külön helyiséget kapott. Önálló bemutatókról van szó, olyan tér-, és installációs gondolatról, amely az adott helyiségben rendezkedik be, az adott helyiségben alkalmazkodik, az adott helyiséget átalakítja, az adott helyiséget magyarázza.

Rendezők: Maurer Dóra, Török Tamás1992

Szvoboda Viktória

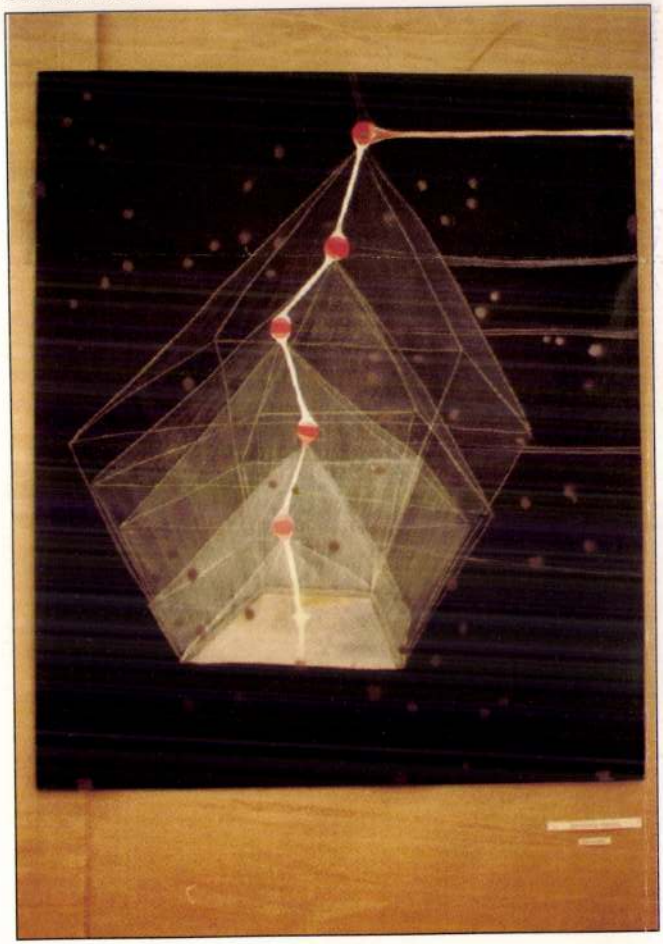

Erdődi József

Szvoboda Viktória

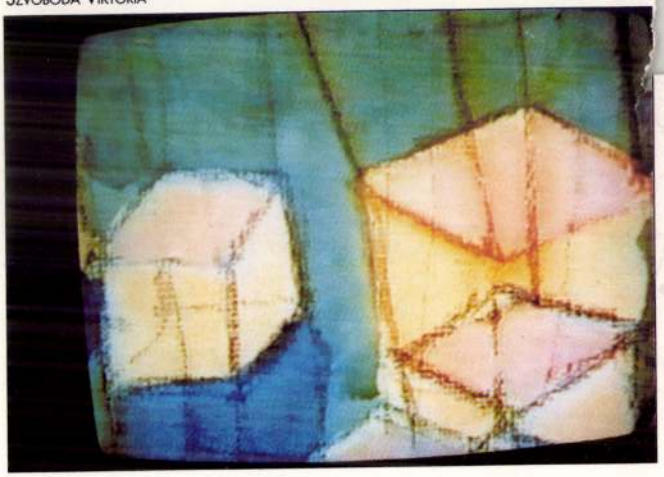

SZVOBODA VIKTÓRIA: KÉT LEHETŐSÉG (ÉLETMODELLEK)
/TWO POSSIBILITIES (LIFE-MODELS)

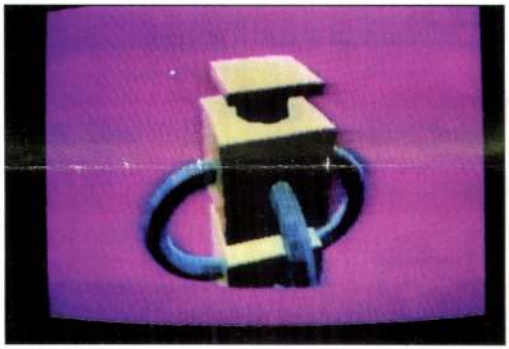

TÉR RÉSZLET/THE EXHIBITION SPACE

NAGY GÁBOR GYÖRGY : EMLÉKMŰ/MONUMENT

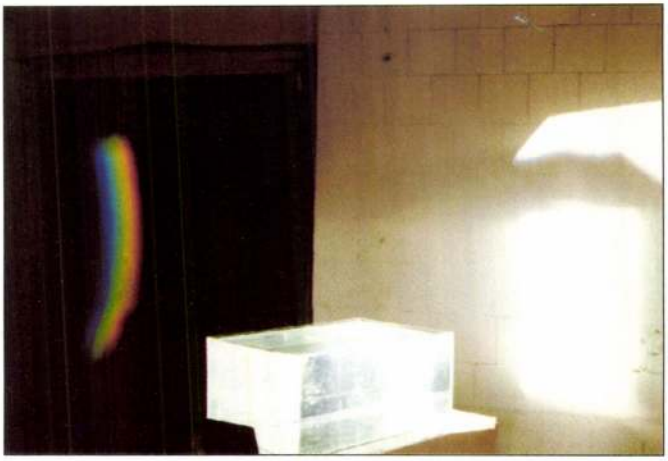

Bélyegterv / Stamp-design

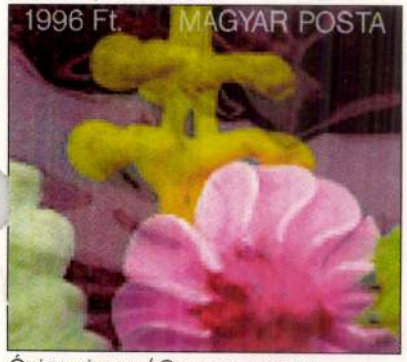

Óriásplakát-terv / Gigantposter-design

Swoboda Viktória

Intermedia.
Bp. 1993

Szvoboda Rezső
börmetsző

diszítő szobrász?
l. fába való égetés

Ráth György 1896

146. l.
154. l.
162, 163. l.
167. l.

CZÓBEL BÉLA ÚJABB KÉPEI

Czóbel képein mintha a tér és idő tovatűnő folyamatossága megüllepedett volna. Sűrűvérű nyugalom, csöndes örökkévalóság terjeng a meglátás sík medrében. Puszta érzékkel föl nem mérhető mélységek tárulnak elénk és a homályban elsüllyedt világok révülete kísért. Ám ez a festői „lélekjárás" minden metafizikuma ellenére is döbbenetesen közel ér

Kincses Kolozsvár

Megjelentek a modernizáció jelei

Kolozsvár az először odalátogatónak úgy tűnhet, mint a szegény boltos, aki a ládafiában rejtegeti gyönyörű kincseit. A „kincses városban" rossz időben, sárban, hóesésben, a számtalan pocsolyát kerülgetve elsőre nehéz meglátni a szépségeket. Ám ha valaki elvetődik a Mátyás szoborhoz, már meggyőződik arról, hogy valóban szép város Kolozsvár és lépten nyomon újabb gyönyörű épületeket, oszlopfőket, ablakokat fedez fel. A szép fekvésű, hangulatos Házsongárdi temetőben pedig számos híres magyar síremlékét lelheti meg Apáczai Csere Jánostól, Bretter Györgyig.

A Mátyás-szobor fenségességét sem tudták elrontani a politikai mesterkedések. A most ott járó ugyanis két földhányást pillanthat meg közvetlen a szobor mellett, melyekből mindkét oldalon fém zászlórudak meredeznek. Mátyással úgy tűnik manapság igen mostohán bánik a sors, hiszen a lelkes turista Mátyás király szülőházába sem nyerhet belépést az ott berendezkedett művészeti iskola miatt.

Magyar feliratot mindössze egyetlen egyszer láttam, a korondi kerámiákat árusító bolt kirakatában. Nem hirdetheti előadásait magyar-, sőt kétnyelvű feliratokon a kolozsvári magyar színház sem. Előadásaik ennek ellenére sikeresek. Jelenleg például Molnár Ferenc: Doktor úr című darabja arat tetszést esténként.

A Kolozsvárral ma már teljesen összeépült Monostor blokk-házainál feltűnik, hogy Kolozsváron is megjelentek a modernizáció jelei. A tehetősebb családok most vásárolják meg a színes televíziót, a video készülékeket. Az erkélyekről több helyen is parabola antenna fehérlik. Ám a használat már némileg öszvér megoldásnak tűnik: a lépcsőházban ugyanis mindenki csak azt az adót tudja nézni, amelyre az kíváncsi, akinek az erkélyén díszeleg a parabola antenna. Ha átkapcsolja, az egész lépcsőházban átkapcsolódnak a televíziók.

Bár a ruházati üzletek szegényesek, az élelmiszer boltokban mindenütt lehet banánt, narancsot venni, sőt a Bounty, Mars, Twix csokik is több helyen teret hódítottak a pultokon. A fizetések azonban nem követik ezek árait. Átlagosan 15-20 000 ezer lejt keres egy dolgozó, míg például egy kiló hús 1000 lejbe, egy jobb férfi cipő 6-7000 lejbe kerül. És Kolozsváron sem idegen fogalom már a munkanélküliség.

Az ott lakók elmondása szerint nincs se viszály, se feszültség a románok és a város lakosságának mintegy 20 százalékát alkotó magyar kisebbség között. Ezt a magyar turista is tapasztalhatja. A román taxisok segítőkészek és udvariasak, az eladók is mindent elkövetnek, hogy valami úton-módon megértessék magukat a magyar vevővel.

A kis magyar közösség pedig rendkívül összetartó. Rendszeresen találkoznak az RMDSZ megyei székházában vagy a helyiek számára folyamatosan programokat biztosító „kuckóban". Beszélgetnek, báloznak, az otthoni összejöveteleken pedig időnként elénekelik az összes magyar népdalt amit ismernek. És ez sok esetben túltesz a itthoni magyarok által tudottak számán.

P. V.

Mindenki támogatásra számít

A pénzhiány általános kísérőjelensége az agrárágazatnak – derül ki a Földművelésügyi Minisztérium most kiadott jelentéséből. A mezőgazdasági üzemek jelentős része súlyos anyagi gondokkal kezdte ezt az esztendőt is. A tavaszi vetések pénzügyi ösztönzésére meghirdetett kormányrendelet sem enyhített ezeken a gondokon, mivel a bankok – ez ősszel is tapasztalható volt – a számlák megnyitásának fedezetéül csak a már elvégzett munkát fogadták el. Így tehát továbbra is országos gond az üzemanyag, a vetőmag, a műtrágya beszerzése.

A pénzintézetek nemigen hajlandóak kockáztatni. A hiteligénylést minden esetben termékértékesítési szerződéshez kötik, ezen kívül árbevételhez kötődő feltételeket is szabnak. Ez azt jelenti, hogy a tavaszi munkálatokra felvett hitel az üzem bármely árbevételéből lehívható, amennyiben a termelő az esedékes részleteket nem akarná befizetni.

Az FM legfrissebb jelentése arról is beszámol, hogy igen élénk az érdeklődés a földművelésügyi alapokból igényelhető támogatások iránt. Az érdeklődők többsége minimális saját anyagi erővel sem rendelkező, földhöz juttatott mezőgazdasági kistermelő, aki a támogatást gépek termelőeszközök vásárlására szeretné fordítani. Várhatóan ez a réteg lesz a legkevésbé képes eleget tenni a pályázati feltételeknek, mivel a vállalkozni szándékozók jelentős része nem rendelkezik elegendő pénzzel ahhoz, hogy az utólag igényelhető támogatás összegét megelőlegezzék.

A Zengőtől a Dráváig

Az erdőről – erdész szemmel

A kedvezőtlen környezeti változások hatására a közvélemény kiemelt figyelmet szentel erdeink állapotának. Aggodalma helyenként igenis jogosnak minősíthető, mert számára kevésbé érthető radikális beavatkozásokkal (vágások, károk) találkozik kirándulásai során. Következtetései levonásában nem támaszkodhat ismeretekre, mivel azokat nem volt alkalma megszerezni.

Ezért többszöri kirándulásra invitálom a kedves olvasót a Zengőtől a Dráváig, hogy elméljem, mivel is foglalkozik az erdész, hol kapcsolódik a fakitermelő az erdő életébe.

Mi is az erdő valójában?

Az erdő a legfejlettebb életközösség (ökoszisztéma), amely magába foglalja a talaj mikrovilágát, a földfeletti lágyszárú cserje és társnövényeket és állatvilágot, amelyek egymásra is kölcsönhatással vannak.

Erdőgazdálkodás

Az erdőgazdálkodás célja az életközösségnek a folyamatos fenntartása. Milyen erdőféleségek alkotják földünk erdei vegetációit? Ezek két csoportra oszthatók:

– Őserdők – amelyekben az emberi beavatkozásból teljesen függetlenül, kimondottan a természeti törvények érvényesülnek.

– Gazdasági erdők. ahol az ember már saját gazdasági céljai elérése érdekében tevékenykedik. Ezek lehetnek természetes erdők és ültett kultúrerdők!

És ekkor eljutottunk az *erdőgazdálkodáshoz,* amely a nemzetgazdaság egy sajátos termelő ágazata. Sajátos, mert a gazdálkodás során ki kell elégíteni a társadalom materiális (energia, nyersanyag) igényeit, és meg kell felelni az erdővel szemben támasztott több célú hasznosításnak, azaz funkciónak. Ilyenek üdülés, talajvédelem stb.

A felsoroltaknak csak jól kezelt egészséges erdők felelnek meg változatos fafaj összetétellel, lehetőleg eltérő korú és méretű fa egyedekkel, gazdag lágyszárú növényzettel és állatvilággal. Ilyenek a *természetes, azaz őshonos fafajokból álló* (tölgyek, bükk, gyertyán, hárs, hazai nyárak stb.) *erdeink.*

Kialakulnak az ilyen típusú erdők maguktól? Be kell-e mindenáron avatkozniuk az erdészeknek az erdő életébe?

Évtizedekig várni?

A társadalmi igények kielégítése során nem lehet évszázadokat várni, hogy pl. egy tölgyes, vagy bükkös magától kialakuljon. Mi jelenthet akadályt e nemes, több száz évet is megérő fafajoknak? A sokkal agresszívabb növekedésű, évente magvakat termő elegyfajok vagy kísérőfajok mint pl. a gyertyán, hársak, juharok, kőrisek, amelyek az erdő fiatalos életszakaszában mind egyedszámban, mind magassági növekedésben életre valóbbak. Túl növe a tölgy vagy bükkcsemetén, leárnyékolják, a lombjuk összezár felettük és azok fény hiányában elpusztulnak. Ekkor és ezért kell az erdésznek beavatkoznia.

Tehát a *csemetéket* (1 m magasságig) mint a kisgyermeket *ápolni, a fiatalost* és középkorú erdőt, mint a fiatalokat *nevelni kell.* Ezáltal 100-120 évre „lecsökken" a több száz éves önmagától zajló folyamat. Mindkét beavatkozás lényege a legértékesebb fafajok uralmának és növekedésének biztosítása. Következésképpen a már említett elegyfajoknak fontos szerepük van az erdő életében. Árnyalásukkal takarják a talajt, megőrzik annak kedvező vízgazdálkodását. Ugyancsak segítik a főfajokat abban, hogy az oldalárnyalás révén ágtiszta, egyenes törzseket fejlesszenek. Nem véletlenül vált szállóigévé a tölgy nevelési receptje: *a tölgyet subában de fedetlen fővel neveljük.*

A fiatal (20-25 éves korú) illetve középkorú (25-100 éves) erdőkben lejátszódó természetes kiválogatódási folyamatokról kapta az erdőnevelés a tisztítóvágás vagy tisztítás és gyérítés elnevezéseket. Az előző esetben a tisztulás, második esetben a gyérülés folyamatának elősegítése, felgyorsítása a cél. Ekkor jelennek meg a motorfűrészek.

Tízéves üzemi tervek

Mikor és milyen formában kell munkát végeznünk? Az erdészeti ágazat a többi termelő ágazathoz hasonlóan: tervezésre, gazdálkodásra és felügyeletre épül. Tehát valamennyi erdőterületünkre az Erdőrendezési Szolgálat Pécsi Erdőtervezési Irodája készíti el a 10 éves időszakra szóló üzemterveket. Ebben meghatározza az erdő valamennyi életkorában (fiatal, középkor, öregkor) elvégzendő tisztítási, gyérítési, véghasználati és felújítási feladatokat. Ezeket kell végrehajtania a gazdálkodónak, vagy tulajdonosnak.

Dr. Papp Tivadar
erdőmérnök

Felső-Kiskunság képviselője

Nagy Tamás, az Agrárszövetség és a Köztársaság Párt közös jelöltje nyerte meg a Bács-Kiskun megyei 4-es számú választókerületben vasárnapra kiírt időszaki választást. Az érvényes szavazatok 36,67 százalékát szerezte meg, 4687 állampolgár adta rá vokság.

61 millió évig utazott

Egy kis meteorit, mely két hónappal ezelőtt az égből Japán területére zuhant, 61 millió évig utazott a világűrben. Ezt állapította meg az égitest alkotórészeinek vizsgálata során Masako Shima, a tokiói Nemzeti Tudományos Múzeum igazgatója.

A 6,5 kg súlyú és 24 cm hosszú égitestben először találtak a kutatók szkandium 33-m könnyűfémet természetes formában.

A legtöbb meteorit valószínűleg egy üstökös vagy kisbolygó maradványa. évente a becslések szerint több mint 10 ezer hullik belőlük a Földre.

Miért jó a kagylóragasztó?

A kullancsok nyálmirigyeikben ún. cementet állítanak elő. A darazsak fészkeik építésénél farostokat ragasztanak össze bizonyos nyálanyagokkal. A pókok ragadós enyvet használnak zsákmányszerzéshez. Egyes rovarok idegen állatok támadásait a fejükön lévő mirigyből szinte enyvbe fullasztják.

A tengeri makkok és egyes kagylótípusok hatásos ragasztóanyagokat állítanak elő, amelyek víz alatt és elszennyeződött altalajon is ragadnak. A fekete kagylók például 3 cm hosszú fonalakat képeznek, amelyek rendkívül erősen tapadnak.

A kutatók legfontosabb és általánosítható megállapítása: a természetes ragasztók mesterséges utánzása kívánatos.

Pusztuló delfinek

Az adriai delfintragédia folytatódik: olasz tengerbiológusok azt állítják, hogy évente legkevesebb ezer delfin pusztul el az Adriai-tengeren húzódó hálókban. Ezeket kardhalak fogására használják és a környezetvédők „halálfalaknak" nevezik.

A hatalmas húzóhálókból gyakran még a bálnák sem tudnak kiszabadulni. Éppúgy megfulladnak, mint a delfinek, mert nem tudnak felmerülni lélegzetet venni. Az elpusztult delfinek száma, melyeket az olasz partokon és főleg az Adrián találnak, évről évre nő.

Carlos, az igazi

„A hidegvérű hivatásos gyilkos", akinek Ilich Ramirez Sanchezt, alias Carlost a világsajtó húsz éven át beállította, nem létezik. Helyette egy hiú, gyengeidegzetű, döntéseiben és célzáskor is gyakran hibázó kiskaliberű kalandor van, akinek épp elég vaj van ugyan a fején, de semmi köze nincs azoknak a terrorcselekményeknek a legtöbbjéhez, amelyeket a világsajtó szenzációkeresés közben a számlájára írt. Ezt állítja és bizonyítja is napokban megjelent „A világ végéig" című könyvében David Yallop, aki éveket töltött azzal, hogy tisztázza, különbözik-e egymástól Carlos a Sakál és Illich Ramirez Sanchez.

A Carlos legendák keletkezése egy valóságos és nagyon véres eseményhez kötődik. 1975 június 27-én a párizsi rendőrség két tisztje bekopogott a város egyik legelhanyagoltabb részén fekvő Toullier utca 9-es számú ház egyik lakásába, s az ajtót nyitó „házaspárral" közölte, hogy egy Maria Lara nevű terroristanőt keresnek, akinek a kocsijukban ülő informátor szerint bizonyosan ott kell tartózkodnia. A tanút később be is hívták a lakásba, majd a megjelenését követő hatvan másodpercben lövöldözés kezdődött, amelyben a tanú és az egyik rendőr életét vesztette. A másik rendőr túlélte a dolgot és a gyilkost perui állampolgárként, Carlos Andreas Martinez Torresként azonosította.

Az útlevél természetesen hamis volt, de Carlos a Sakál legendája ezzel megszületett. A gyilkos igazi neve Illich Ramirez Sanchez, a venezuelai Caracasban született, az Earis Court tanítóképzőben és a moszkvai Lumumba egyetemen tanult, a volt szocialista országokban kapott kiképzést és ott is bújkált évekig, miközben hol halálhírét költötték, hol látni vélték felbukkanni a különféle terrorakciók színhelyén. Az idézett epizód óta a sajtóban csak Carlos néven szerepel.

Életajzírója szerint ennek sincs egyéb oka, minthogy a név jól hangzik, ezért a szenzációhajhász riporterek inkább ezt használták, mert ez illett jobban a Sakálnak, „a világ legkeresettebb emberének" jellemzésére. David Yallop azonban meg van győződve róla, hogy Carlos (maradjunk most már ennél az általánosan használt névnél mi is) nem hidegvérű bérgyilkos módjára, hanem a letartóztatástól való félelmében, szinte pánikban követte el a Toullier utcai gyilkosságot. Amikor Carlos az informátor arcán meglátta a rendőrségi vallatás nyomait, megrémült, hogy rá is hasonló sors vár, s hisztérikus állapotban kezdett lövöldözni. Később sem cselekedet logikusan. A nyomozás kiderítette, hogy bárátnőjével nem az ilyen esetekre szánt menedékhelyre, hanem egy illegális fegyverraktárnak használt épületbe menekült, amelyet már megfigyelés alatt tartott a rendőrség.

A Yallop könyv igen alaposan elemzi a nyomozás minden apró tényét, s olyan körülményekből vonja le következtetéseit, amelyeket nem is lehet félremagyarázni. Például abból, hogy Carlos a gyilkosság elkövetése után még a pisztolyát is az asztalon felejtette.

Igaz, Illich Ramirez Sanchez, alias Carlos ugyanannak az évnek a végén részt vett az OPEC bécsi központja elleni terrortámadásban, s ott már maga is a Carlos nevet használta, de a hidegvérű gyilkos ott sem ő volt. Mégis, e két esemény nyomán a hetvenes évek elején elkövetett összes terrorcselekményt a nyakába varrták, s Carlos, akinek egyáltalán nem volt hátrányára saját legendája, hisz ezáltal folyamatosan nőtt ázsiója az arab vezetők szemében, fel is vállalta ezeket. Yallop viszont kijelenti:„Annyi köze volt az 1972 májusi merénylethez a Lod repülőtéren, vagy a müncheni olimpián elkövetett szeptemberi merénylethez, mint nekem."

Carlost tehát jelentős részben a médiák építették fel, s Szaddam Husszein csinált belőle hőst, amikor őt választotta olajháborújának eszközévé. Szaddam, aki akkoriban, 1975 őszén alelnökként az iraki titkosszolgálatokat vezényelte, minden áron el akarta érni az olajárak emelését. Úgy vélte, hogy legegyszerűbben akkor szerezheti meg az ellenőrzést az OPEC, az arab olajtermelő államok szervezete felett, ha meggyilkoltatja Jamani sejket, a szaudi olajipari minisztert, aki mint emlékezetes, akkoriban az OPEC vezetője volt. Carlos-Sanchez elvállalta a feladatot.

„Carlos vagyok, ugye hallottak rólam . . ." – dicsekedett a bécsi OPEC székházba történt behatolás után. De amikor a halálbrigád többi tagja követelte, hogy azonnal öljék meg Jamanit és az iráni olajminisztert, a Sakálban a pénzszomj azonnal a vérszomj fölé kerekedett: „Ha megöljük őket, nem kapjuk meg a pénzt"- érvelt a Sakál, arra utalva, hogy túszul ejtett miniszterek nagy váltságdíjat ajánlottak fel a terroristáknak.

Carlos barátainak és „harcostársainak" leírásait idézve David Yallop korunk legfélelmetesebb terroristáját afféle kispályás forradalmárként jellemzi. „Csak a szájával forradalmár, nem a szívével" – mondta róla egyik barátja.

Carlos-Sanchez-Sakál ijedtében gyilkolt csak, viszont a nagy limuzinokat és a Hilton szállodákat kedvelte. A félelmetes terrorsita, akinek szolgálatait államfők vették igénybe, lényegében újságírói fantázia szüleménye. Legalábbis Yallop szerint, akinek azonban számos érdekelt ország rendőrhatóságaihoz hasonlóan soha nem volt alkalma találkozni Carlossal.

R. Z.

Szvath Zsuzsa textilt

Teherautó-alkatrész raktár Pécsett

Az egykori szocialista országokban gyártott tehergépkocsik alkatrész ellátásával nem kis gondok vannak. Úgy tűnik, javul a helyzet, ugyanis tegnap délután Pécs határában, Mecsekalja-Cserkút platón, a MÉV telepén olyan alkatrész raktárat nyitott a magyar–német *Kun Kft.*, amely kiszolgálja az UAZ, Kamaz, IFA, Barkas tulajdonosokat. A raktár árukészlete 5 millió forint, de amennyiben a keresett alkatrész, karosszéria-elem hiányzik – egy-két héten belül beszerzik.

A Nemzetiségi Színházak találkozóján a Deutsche Bühne

A Nemzetiségi Színházak találkozóját április 16-18 között rendezik meg Budapesten a Várszínházban. A rangos eseményen részt vesz a szekszárdi német színház, a Deutsche Bühne is. Bemutatják Hans Klein: Batzlibutzli az erdei manó és Lotte Ingrisch: Női praktikák című darabokat, valamint Kurt Weill műveiből készül összeállításukat.

Édesanyját és öccsét ölte meg

Misztikus, belső sugallatra egy 17 éves erdőtelki fiatalember baltával végzett 9 esztendős öccsével és édesanyjával – tájékoztatták a Heves megyei nyomozók a sajtó munkatársait hétfőn Egerben.

A fiú elmondása szerint épp televíziót néztek pénteken délelőtt erdőtelki lakásukban, mikor azt a bizonyos kényszert érezte, hogy meg kell ölnie valakit. Így kiment a fészerbe a baltáért, majd visszatérve több csapással végzett mit sem sejtő féltestvérével. A kisfiú a helyszínen szörnyethalt. A „sugallat" ezután sem hagyta nyugodni: *T. Csaba* tovább várt áldozatra, mégpedig a vásárlásból hazatérő édesanyjára. Áramtalanította a házat, majd a hazatérő asszonnyal a konyhában több csapással végzett. Ezután kerékpárra ült és egy közeli tanyára ment, de a délutáni órákban mégis úgy döntött: jelentkezik a rendőrségen és önként feladja magát.

A helyszíni szemlén és az azt követő kihallgatáson a fiú teljes közönnyel viselkedett. Elmeállapotát orvosszakértő vizsgálja. (MTI)

Betétek és visszafizetési garanciák

A takarékszövetkezetekben elhelyezett pénzek miatt sem kell aggódni

A takarékbetétek állami garanciájával kapcsolatban több információ is megjelent az utóbbi hetekben a sajtóban, többek között az, hogy a betétekre rövidesen megszűnik a garancia. Hogy valójában mire számíthatnak a pénzmegtakarítás ezen formáját választók, arról *dr. Czinege Imrét*, a Hegyhát Vidéke Takarékszövetkezet elnökét kérdeztük, aki az Országos Betétbiztosítási Alap (az OBA) munkabizottságának egyetlen baranyai tagja.

– A sajtóban közölt információk egy része megtévesztő. Először is: a jelenlegi, szektorsemleges szabályozás nemcsak az OTP-betétekre biztosít állami garanciát (mint az például Bácskai Tamás tollából megjelent), hanem a takarékszövetkezeti betétekre is. Az állami garancia az 1993. június 30-ig elhelyezett betétekre, és az addig járó kamatokra továbbra is fennmarad, mindaddig, amíg ezek a betétek meg nem szűnnek. A július 1-je utáni kamatokra viszont már az OBA vállal garanciát.

– *Mi változik még?*

A fordulónap, a július 1-je után elhelyezett betétekre az állam helyett már ugyancsak az Országos Betétbiztosítási Alap vállalja a garanciát, amelynek két feltétele lesz.

– *És pedig?*

– A garanciavállalás betétesenként 1 millió forintig, és a jegybanki kamat mértékéig terjedhet. A jeligés betétekre viszont az OBA sem biztosít garanciát annak ellenére sem, hogy az állami garancia június 30-ig ezekre is vonatkozik. Az állam szerepvállalása csak annyiban marad meg, hogy kezességet vállal azon hitelekért, amelyeket az OBA-nak esetleg fel kellene vennie ahhoz, hogy az erejét meghaladó garanciális kifizetéseket is teljesíthesse. A betétesek védelme tehát az új rendszer szerint is biztosított, megalapozatlan a megtakarítók félelme.

– *Minden tisztázódott már?*

– Még nem teljesen. Jó néhány részletkérdést még értelmeznünk kell a napokban kihirdetett törvény szövegéből. Az országos munkabizottság egyébként teljesen új információs és ügyfélszolgálati rendszer kialakításán is dolgozik.

– *A garancia a jeligés betéteken kívül minden megtakarítási formára vonatkozik?*

– Nem, egészen más a helyzet a pénzintézetek saját kibocsátású, értékpapírszerű megtakarítási formáival. Gondolok itt például a pénztárjegyre, a letéti jegyre és az értékjegyre, amelyekre az állami garancia ma sem érvényes. Ezek közük azokra, amelyeket június 30-ig nem váltanak vissza ugyancsak az OBA vállal garanciát, a július 1-je után váltottak visszafizetéséért viszont már az OBA sem kezeskedik. Ezekért tehát a kibocsátó pénzintézet felel a vagyonával.

Balog Nándor

Vámbüntett

Az elmúlt első negyedévben összesen 1723 pénzügyi bűncselekményt, illetve szabálysértést lepleztek le a vámosok, s az ügyekben szereplő dolgok értéke a negyedév alatt meghaladta a 837 millió forintot – tájékoztatta a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága hétfőn az MTI-t.

Az elmúlt héten is a pénzügyi visszaélések okozták a legtöbb gondot a pénzügyőröknek. Különösen nagyértékű csalást fedeztek fel, egy jó nevű magyar kft. egyik gyárában. Az üzemből 17 szállítmány vodka csak papíron indult el külföldre, ám nem hagyta el az országot. Ebből azt a következtetést vonták le az ellenőrök, hogy a magyar piacon értékesítették a szállítmányokat.

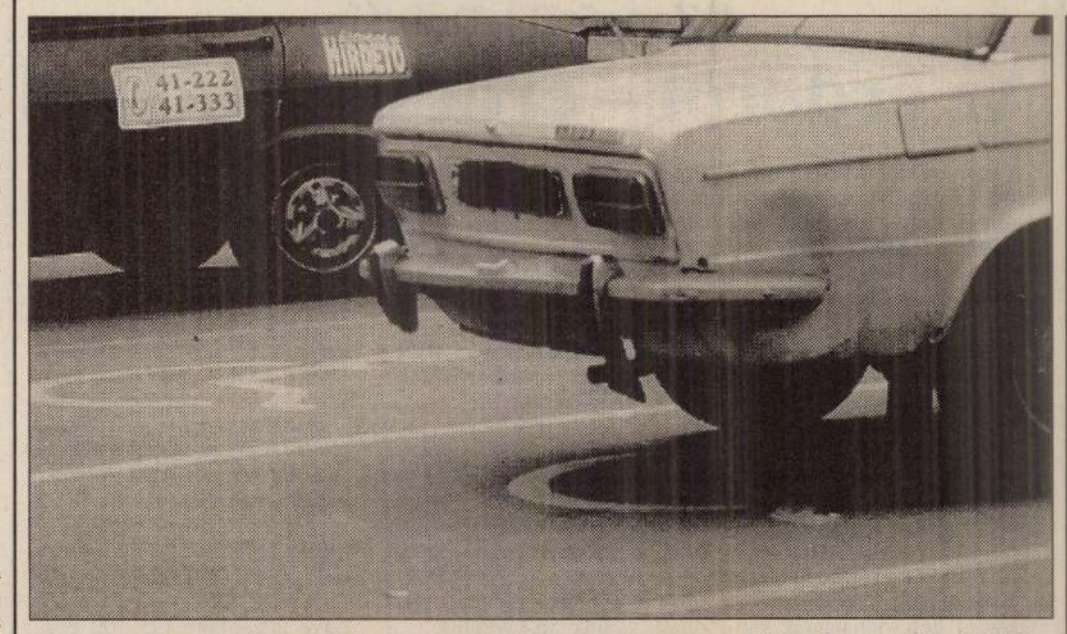

Gyakran idegen autók foglalják el a mozgássérülteknek fenntartott helyeket Fotó: Löffler

Mozgáskorlátozottak parkolási gondjai

Egy ideig nem voltak különösebb parkolási nehézségeik a mozgáskorlátozottaknak Pécsett. Az utóbbi időben azonban némely parkolóba ugyanolyan feltételek mellett engedik be őket, mint az egészségeseket. Tehát fizetniük kell. Mint *Gál Péter*, a Mozgáskorlátozottak Baranya megyei Egyesületének elnöke elmondta, sokat viaskodtak a Városgondnoksággal. Csak két hétig kellene minden egészségesnek tolókocsiban tartózkodnia, mondta, hogy sejtése lehessen arról, milyen is leélni egy életet így.

Az az egészséges, aki rendeletet hoz, törvényt alkot a rokkantakat érintő kérdésekről, esetleg saját sorsát is megkönnyítheti, hiszen bármikor rokkanttá vállhat.

*Pehr Nándor*t, a Városgondnokság megbízott vezetőjét kérdeztük, milyen lehetőségeik vannak a parkírozni kívánó mozgássérülteknek.

– 1992 márciusában módosították egy kormányrendeletben a KRESZ-nek azt a kitételét, amely a mozgáskorlátozottakra vonatkozott. Egy jelentős mondatot kihagytak, azt, hogy a mozgássérültek a fizetett parkolót ingyen használhatják. Emiatt idén január elsején kiadtam a parkolóőröknek, hogy térítésmentesen ne engedjék be őket.

– *Láttam egy esetet, amikor nagyon gorombán elhajtották a rokkantat a Kossuth térről.*

– Végül is bemehet, de fizetnie kell. A félreértés abból adódik, hogy a mozgássérült igazolvány három évig érvényes. Aki tavaly vagy azelőtt váltotta ki, annak még olyan igazolványa van, amelyre rá van írva, hogy fizető parkolót ingyenesen használhat. Az új igazolványon ez már nincs rajta.

– *Az önkormányzat adhat fizetés alóli mentességet?*

– A két héttel ezelőtti közgyűlésen úgy döntöttek, hogy ha bemutatják a mozgássérült igazolványt, akkor ki kell adnunk összvonalas, ingyenes parkolóbérletet. Ez április elsejétől érvényes.

– *Akkor, úgy tűnik, ez a dolog megoldódott.*

– Igen. Persze ez nem segít azokon, akik más helységekből érkeznek Pécsre, nekik továbbra is fizetni kell.

– *Meg lehet becsülni, hogy hányan kaphatnak bérletet?*

– Több százra tehető, hiszen mi a lakóhelyek közelében lévő közterületeken felfestettünk mozgáskorlátozott parkoló emblémával ellátott helyeket. Kétszáz azoknak a száma, akik ilyen felfestést kértek, de nyilvánvaló, hogy nem mindenki tartott rá igényt.

Cs. L.

Önkormányzati Akadémia nemzetközi ügyekről

A nemzetközi tapasztalatok megismerése és kicserélése címmel megyei önkormányzati képviselőknek, városi polgármestereknek és jegyzőknek szervezett egész napos programot az Önkormányzati Akadémia és a Baranya Megyei Közgyűlés. A Friedrich Ebert liberális alapítvány támogatásával létrejött programot tegnap a közgyűlés pécsi épületében *dr. Kurucsai Csaba*, a közgyűlés alelnöke nyitotta meg, majd *Wolfram Dette* , a németországi Wetzlarból érkezett városi kamarás tartott két előadást és konzultációt a német önkormányzati rendszerről, a tapasztalatok esetleges magyarországi hasznosíthatóságáról.

Lapunk kérdésére Dette úr elmondta, hogy a németországi közigazgatásban is van a magyar körjegyzőséghez hasonlítható szervezet. A legfőbb különbség, megítélése szerint a német modell javára, hogy náluk ezek a körjegyzőségek *(verbandsgemeinde)* közösen működtethetnek helyi intézményeket is, és testületszerűen működnek. Az általában két–három kistelepülésenként meglévő testületnek tagja valamennyi falu polgármestere is. Ezzel el tudják érni, hogy megmaradjon mindegyik község önállósága akár olyan fontos döntésekben is, hogy miként szervezzék a kommunális beruházások fejlesztését. **Bozsik**

Szenvedélybetegségekről gyermekrajzokon

Szenvedélybetegségeket megjelenítő gyermekrajzokból nyílt kiállítás hétfőn Szigetváron a városi könyvtárban. Szervezői annak a szigetvári munkacsoportnak a tagjai, amely céljául a szenvedélybetegségek megelőzését tűzte. Az osztályfőnöki órákon – az Országos Narkológiai Csoport szakemberei által felkészített tanárok részvételével – beszélgetnek majd a gyerekekkel az alkohol, a dohányzás és a kábítószer okozta „rabságról" és annak megelőzéséről. A Szigetváron egy hónapon át látható kiállítás bemutatja: hogyan látják a gyerekek a káros szenvedélyek okozta függőséget.

MÖBIUSZ®
HÚSIPARI RT.
NÁLUNK MÁR HÚSVÉT VAN
Rendkívül kedvező árak, előnyös vásárlási lehetőségek
április 01-től a MÖBIUSZ Húsipari Rt. boltjaiban

SERTÉSHÚS:			
comb	397 Ft-ról	299	Ft/kg-ra
lapocka	333 Ft-ról	279	Ft/kg-ra
tarja	282 Ft-ról	239	Ft/kg-ra
rövid karaj	397 Ft-ról	319	Ft/kg-ra
hosszú karaj	320 Ft-ról	259	Ft/kg-ra
HÚSVÉTI FÜSTÖLT ÁRU:			
kötözött sonka	549 Ft-ról	499	Ft/kg-ra
tarja	538 Ft-ról	499	Ft/kg-ra
darabolt comb	578 Ft-ról	499	Ft/kg-ra
hátsó sonka	482 Ft-ról	469	Ft/kg-ra
lapocka	493 Ft-ról	419	Ft/kg-ra

Most vegyen, ne szalassza el a lehetőséget!

Húsboltjaink: Húsáruház, Siklósi út; Bem utca; Kórház tér; Búza tér; Krisztina tér; Vásárcsarnok; Mecsek Áruház; Szigetvár, József A. u. 17.

Termékeihez jó étvágyat és kellemes húsvéti ünnepeket kíván a
MÖBIUSZ HÚSIPARI RT.
(2436)

Szvath Zsuzsa a kiállítás megnyitóján Fotó: Löffler

„Az elegáns ruhák a kedvenceim"

– Azok a divatrajzaim tartoznak a kedvenceim közé, amelyeket ruha formájukban én is szívesen felvennék. Leginkább az elegáns ruhákat szeretem. Kedvelem a franciás stílust, a nadrágot, de újabban inkább a hosszú szoknyákat. Szépnek találom a vad, merész színeket és összeállításokat. Most a „rakott korszakomat" élem, de ez biztosan változni fog – mondja *Szvath Zsuzsa*, akinek divatrajzaiból, terveiből tegnap nyílt – és két hétig látható – kiállítás a pécsi József Attila Művelődési Központban.

– Ez az első kiállításom és nagyon örülök neki – folytatja az ifjú hölgy:

– 1989-ben végeztem a pécsi művészeti szakközépiskolában textil szakon. Első tanárom volt *T. Ferk Anna* textiltervező iparművész, aki most elvállalta a kiállítás megnyitását, s akivel közösen egy gobelint is szőttem. Fél évig Németországban voltam a rokonainknál és az idő alatt bejártam egy művészeti iskolába. Az álmom az Iparművészeti Főiskola divatrajz szaka. Tavaly felvételiztem oda, s az első fordulóban bekerültem azon 200 jelölt közé, akikből, újabb felvételi után, kiválasztják azokat, akiket végül is felvesznek.

A kiállításon egy világos ruha is látható, amelyet Szvath Zsuzsa varrt. Azt mondja, az egyszerűbb szabásvonalakat szereti. Van amit szeretne, mégsem varrja meg, mert az elképzelt anyag nem kapható.

Szvath Zsuzsa a megnyitóra sötétzöld ruhában jött. Kérdezem, saját műve-e, de nevetve ingatja a fejét. Úgy vásárolta valahol.

Szwatko H.

Ötvös Nagyszombat
Kőmagyötvj. 269 l.

[illegible]	1521	Nr. 1504 +1506	H. SZWATKO H. Szwatko, ca 1850—1860. (Eddig nincs róla oklevélcsadat. — *Bisher urkundlich nicht nachgewiesen.*) Kanál, 1850-es alak. — *Löffel, Typ v. 1850—1860.* Csekei Varjú Elemérné, Bp.	[illegible]

A biedermeier és a nemzeti festőiskola
Tanulmány. In: A biedermeier kora – nálunk és Európában. Helikon, 1991, 1–2. sz., 195–213 o.

Ybl Mikós szerepe a budapesti falképfestészet kiteljesedésében a XIX. sz. második felében.
Tanulmány. In: Ybl Miklós építész 1814–1891. Kiállítási katalógus, 123–140 o.
Bp. BTM, 1991 december–1992 március

Than Mór és Lotz Károly falképei a Bakáts–téri templomban.
Előadás az Ybl Miklós és kora c. konferencián, 1991

Tobias és Henrietta Kaergling
Tanulmány. In: Századok, 1994. október, 1018–1027. o.

A Pesti Műegylet története, 1839–1865
Monográfia. 238 o.

A Mátyás templom dekóruma. Művészet, politika, tudomány.
Tanulmány. In: Tanulmányok Budapest Múltjából, 1996, 173–220 old.

A polgárosodó művészeti élet zsidó szereplői Pesten.
Tanulmány, sajtó alatt

Budapest, 1996 november 10.

Szvoboda Dománszky Gabriella

A Képzőművészeti kiadóban útnak indítottam a Nagy Magyar Mesterek és a Remekművek sorozatot. A kiadó sajnálatos megszünése egy rendkívül ígéretes szerződésállomány meghiusulását hozta. A Nagy Magyar Mesterek sorozat 13 kötete jelent meg, a Remekművek sorozat öt kötete.

Az ELTE Művészettörténet szakán szemináriumot tartottam a „Budapest falképfestészet " címen.

A Budapesti Történeti Múzeumban többek között a múzeum kiadványainak szerkesztése a feladatom. Jelenleg a Miskolci Egyetem textológiai Műhelyének programjában veszek részt. Szemináriumom címe: Készítsd el a saját könyvedet. A tanfolyam célja, hogy egy szerző hogyan készítse el egyedül a saját könyvét, annak nyomdai munkálatait is, egészen a megjelenésig.

PUBLIKÁCIÓS LISTA

A Pesti Műegylet megalakulása és első kiállítása.
Doktori dolgozat. In: Ars Hungarica, 1980 1. sz. 281–321 o.

Szale János és Szale István élete és művei. I.–II. rész.
In: Ars Hungarica, 1981. 2. sz. (I. rész), 261–272 o.
In: Ars Hungarica, 1982. 1. sz. (II. rész), 85–113 o.

A portré a nemzeti művészet korszakában.
Tanulmány. In: Művészet Magyarországon 1830–1870, 119–128. o.
A MNG kiállításának katalógusa. Bp. 1981 augusztus
A kiállítás rendezésében is részt vettem

J. Danhauser: Liszt a zongoránál
Tanulmány. In: Művészettörténeti Értesítő 1981 3. sz., 188–194. o.

Marastoni Jakab, Karlovszky Bertalan, Bihari Sándor, Barabás Miklós. Tanulmány. In: Válogatás magyar magángyűjteményekből. A MNG kiállításának katalógusa. Bp. 1981. A kiállítás rendezésében is részt vettem

Barabás Miklós, 1810–1898
monográfia, 1–144 o. Bp. 1984.

Barabás Miklós akvarelljei
Tanulmány. Kiállítási katalógus, MNG 1985 február–szeptember. 1–52 o.
A kiállított anyagot magam gyűjtöttem és rendeztem

A budapesti falképfestészet történetének vázlata. Tanulmány. In: Művészettörténeti Értesítő, 1986, 3–4sz., 133–172 o.

Brocky Károly és Viktória királynő
Tanulmány, In: Művészettörténeti Értesítő, 1986

Az Operaház dekorációja
Tanulmány. In: Az Operaház, 19–42 o. Bp. 1987

ÖNÉLETRAJZ

DR. SZVOBODA–DOMÁNSZKY GABRIELLA
Bp. 1052., Városház u. 6., I. 24.
Tel:1185–497

– 1942 III. 12.–én, Budapesten születtem

– 1962 Betűszedő szakmunkásvizsga

– 1979 Diploma az ELTE Bölcsészettud. Kar. Művészettörténet szakán, jeles eredménnyel.Diplomamunkám: A Pesti festők köre, Marastoni, Barabás, Borsos

– Szakmai gyakorlat a MNM Történelmi Képcsarnokában.

–1980 Doktorátus, Summa cum laude minősítéssel. Dolgozatom címe:
A Pesti Műegylet megalakulása és első kiállítása.

– 1994 Kandidátusi disszertáció munkahelyi vitája az MTA Művészettörténeti Kutatócsoportjában.
A disszertáció címe: A Pesti Műegylet története 1839–1865

– 1964–1979. A Gondolat Kiadó képszerkesztője voltam.

– 1979–1990. A Képzőművészeti Kiadó szerkesztője, majd művészeti vezetője voltam.

– 1990–1995. Az Országos találmányi Hivatal Kiadóját vezettem.

– 1995-től a Budapesti történeti Múzeum tudományos titkáraként dolgozom

– Férjem dr. Bessenyei József, a Miskolci Egyetemen a Történelem Segédtudományai tanszék vezetője.

KUTATÁSI TERÜLETEM:

– A magyar történelmi képanyag, publikációs lehetőségei

– A 19. századi magyar művészeti szakintézmények és külföldi kapcsolataik, különös tekintettel a bécsi hasonló intézményekre.

– A 19. sz.-i művészeti szakintézmények adminisztratív működése és annak európai mintái.

– A budapesti falképfestészet, mint a Monarchia falképfestészeti iskolájának része.

– A 19. századi pesti festők köre, a pesti művészeti élet.

Mint a Gondolat Kiadó képszerkesztője számos kiadvány képanyagát válogattam. Fontos munkám volt a Magyarország története képekben, és a Képes Világtörténet.
E téren legjelentősebb művem volt az MTA 10 kötetes Magyarország Története c. sorozat hét kötetének illusztrálása.

ÁL

MŰTEREM

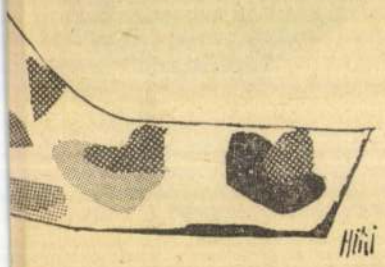

halmaz, tanulság van. Egy-egy ilyen rajzot én *emlékezetes* karikatúrának nevezek. Egy *ilyen* rajz a dolgok emblémája, olyan sűrítés, amely elindítja a nézőben is a művészével azonos töltésű gondolatiságot vagy felidézi, akár a megélt

PERNECZKY GÉZA:

KASSÁK FESTŐI HAGYATÉKA

A dadaizmusról írt eddigi leghasználhatóbb monográfiának, a nálunk is kapható DuMont Dokumente kiadványok Dada-kötetének címlapján, Kassák Lajosnak egy betűmontázsa díszeleg. Az olvasó azonban hiába keresné a címlaptervező nevét a könyvben, Kassák ugyan többhelyütt is szerepel még, de erre a montázsra nincsen utalás. Nyilván a kötet szerzője és szerkesztői sem tudták, hogy kitől kölcsönözték a művet, hiszen eredeti lelőhelyén, egy — a huszas évek elején megjelent — Tristan Tzara kötet címlapján sincsen szignálva. Csak most, a Kassák-hagyaték kiállításra való előkészítése közben derült ki, hogy ez a kompozíció Kassáktól származik. Mint a népdalok fordulatai, vagy egy-egy korstílus kedveltté vált motívuma, ez is köztulajdonba ment át és éli önálló életét.

Kassák művészi programjának sikerét bizonyítja ennek az emblémának a sorsa. Soha nem akart

zord harmóniája — mégis jelentős, az nem festőien, nem romantikusan érvényesül képein, hanem szinte építészeti szigorral, plasztikus funkcióban. Ezért kellett műveit ezen a kiállításon kissé megrostálni, de a rostálás után váratlanul olyan egységes és súlyos anyag maradt, amin valószínűleg maga Kassák is csodálkoznék.

Mert végül is nehéz keze, grafikai robusztussága mentette meg őt a magyar művészetben fátumként élő eklektikus ügyeskedésektől, s adta geometrikus formáinak is azt a szinte népművészeti faragásokhoz hasonló szabálytalanságot, zamatos ízt, ami túlemeli őt a hideg mértaniasság üres csillogásán. Egy vasmunkás folklórja, vasban és betonban elbeszélve — ez Kassák képzőművészeti öröksége, és mint minden folklór-ízű, archaikus mű-

MÁGORI ERZSÉBET:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1968 AUG 17

1021 Szyksznian Vanda

Szyksznian Wanda: Kalapos nő

Szykszanjan Wanda

Szykszznian Wanda: Biztosítási plakát (fotók Haris)

Művészet, 1976. 10. 22. old.

Orosz István: Voltaire

Szyksznian Wanda, grafika

(Szyksznian Wanda rajza)

12.

dául, hogy romantikus alapállásom nem korszerű stb.

Kétségtelen, hogy *Bádogkirály* című kötetemet elismerésével fo-

népművelői igyekezettel leküzdhető. Holott vizsgálni kellene a kultúra közvetítő rendszereit —

turális tervezésnek és fejlesz
nek is használa voltak a köz
len kultúrakutató

Szykszniar Wanda, grafik

(Szykszniar Wanda rajza)

Bn.1978.jún.

itotta. Nem lehet felreálni a
rsadalom fenyegető veszélyei
ól — ezt hirdeti a film. Arról a
emélyes felelősségről szól,

STEFANOVITS PÉTER: TOROCKÓ.

Szyksznian Wanda

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

grafikusművés

1982 NOV. 6.

NÉPSZABADSÁG

bizonyságot, megnyugtatót: csak
várj, ne félj, majd szeretnek...!
ez! ha bármi megóvhat.

1021

SZYKSZNIAN WANDA GRAFIKÁJA

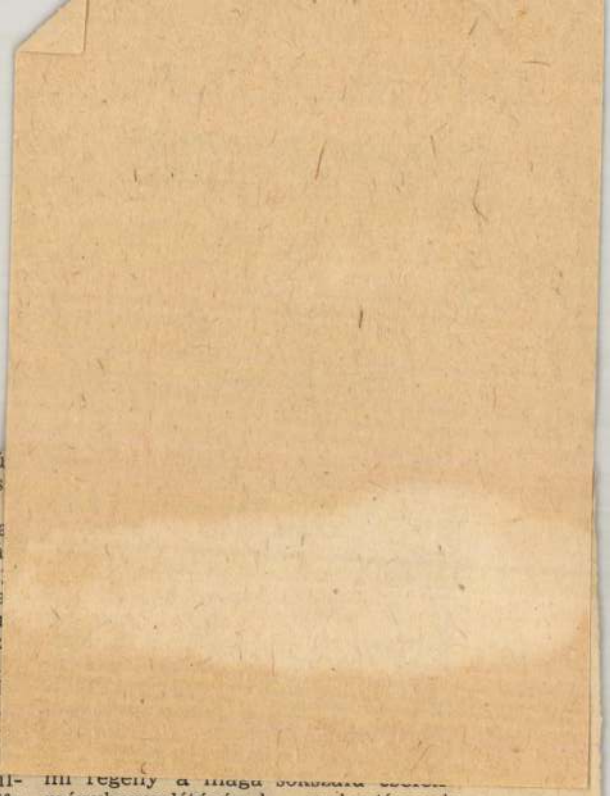

ssá kiépíteni, s így nem nyú
elegendő megerősítést, vis
zolást neki s másoknak.
z ő esetében már késő a bán
Ideje, hogy — legalább vitaálla
ontként — tudatosítsuk: ha a tén
eges teljesítményeket, prózairod
nunk valós értékrendjét vizsgálju
bben azé a vonulaté a vezető sz
ep, amelyet — az élők körében m
adva, s a teljesség igénye nélki
bécében sorolva a neveket — B
ázs József, Cseres Tibor, Galgóc
rzsébet, Gyurkó László, Karint
erenc, Ottlik Géza, Ördögh Szil
eszter, Sánta Ferenc, Simonffy
ndrás, Somogyi Tóth Zoltán, Spiró
György, Sütő András, Szabó Magda
eve fémjelez, s amelyhez Gáll is
artozott.

Miért, hogy nem hangsúlyozzuk
léggé ezt a szerepet, s egy-egy olyan
iker fellobbanásakor, amilyen leg-
tóbb *Az Ikszek* megjelenését követ-
e, a kritika nem arra mutat rá, hogy
vonulat újabb kimagasló teljesít-
ménnyel bizonyította korszerűségét,
anem a furcsálkodás („jé, hát még
indig lehet klasszikus társadalmi
egénnyel remekelni...") avagy a
ebeszélés („ez sikerült, de folytat-
atlan, megismételhetetlen...")
angjai játszhatják a vezérszólamot?
miért van, hogy — nem az olvasók,
anem az irodalmár közönség tuda-
ában — az effajta sikerek oly ha-
nar elhalványulnak, hogy megerő-
ödve térhessen vissza az uralkodó
vélemény: azért mégis a parabolis-
us, a groteszk, a formabontó a kor-
szerű...? S épülnek tovább az olyas-
ale értékrendek — ma már tudo-

ménybonyolításával, embertípusok piramisával, akkor nagyon is érthető, miért kell különleges tömörítő eljárásokhoz folyamodnia, arra törekednie, hogy minden egyes szó minél több jelentéstartalmat hordozzon. A prózai műfajok — s ezen belül főként a nagy formák, a tágabb terjedelmű elbeszélések, regények — esetében viszont ilyen szükségszerűség nincsen, ezekben az oldottabb közlésmódok alkalmazásával szemben nem hat semmiféle műfaji erő. Ez az esztétikai törvényszerűség teszik érthetővé, hogy az epika minden korban inkább közelített a realisztikusabb-közvetlenebb ábrázolásmódhoz, mint a líra.

Más körülmények között nem kellene, a mai akusztikát tekintetbe véve azonban bizonyára szükséges külön hangsúlyozni: nem az „örök realizmus" elgondolásának felújításáról van itt szó, hanem egy műfaji tendenciatörvényről, amely — mint minden ilyen törvényszerűség — számos kivétellel, átmenettel és csak a

Szyksznian Wanda

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusnő.

NÉPSZABADSÁG

1980 NOV 30

1021

NÉPSZABADSÁG

SZYKSZNIAN WANDA RAJZA

r és demokrácia

RTON FRIGYESSEL

valahogy a humorral is, de itt nem a humor a lényeg, hanem a demokrácia — az teremti meg a humor számára az éltető lehetőséget. Én nagyon boldog vagyok, hogy legizmosabb alkotói periódusom pontosan egybeesett a társadalmi demokrácia kibontakozásával.

— Nyugati lapok gyakran rácsodálkozó felfedezéssel vagy erőltetett meglepetéssel írnak a mai magyarországi politikai kabaréról. Azt a véleményüket hangoztatják, hogy ezt a fajta humort az „ellenzékiség" jellemzi. Mi a véleménye erről?

— A kérdés első fele igaz: valóban sokat és rácsodálkozva írnak akár a rádióban, akár a szín-

KRLEŽA DRÁMÁI M

Világirodalmi ismereteink kelet-közép-európai adósságaiból jócskán törlesztett a magyar könyvkiadás, ám korántsem oly mértékben, hogy egy-egy alkotó műveinek újrakiadása olykor ne az újdonság erejével hatna még mindig. Vonatkozhatik ez Andrićra és Sadoveanura, Ivan Cankarra és Jaroslav Hašekre éppúgy, mint mondjuk Alois Jirásek, Stanisław Reymont, avagy éppen Petar Petrović Njegoš írásaira. Krležával is így vagyunk. Annak ellenére is, hogy mintegy negyedszázad óta rendre megjelentek drámái és regényei, novellái és versei, sőt esszéi és naplójának terjedelmes részletei is. A drámaírót ismertük meg leghamarább, s a legteljesebben is talán, lám, most mégis úgy üdvözölhetjük a közelmúltban

a másik a *Kálvária*. A pályakezdő műveknél mindkettő radikálisabb, az első nem is kapott publicitást (bemutatását fél órával az előadás kezdete előtt tiltották meg a hatóságok), a másik viszont színre került — noha megírásának indítéka s valóságanyaga is az eltiport közép-európai proletárforradalmakhoz kötődött. Kelet-közép-európai dráma mindenik: jeleneteik, szituációik a magyar olvasó és néző számára éppoly ismerősek, mint a cseh, a szlovák vagy éppen a szlovén publikumnak. A *Galícia* poklát átélők között a történelmi valóságban egymás mellett voltak „magyarok és nem magyarok", a fekete-sárga ármádia tisztikarának terrorját cseh, magyar, szlovák, román és ruszin Gregorok

Kerámiára égetett képek

Szyksznian Vanda új technikát kísérletezett ki, bemutatja a gödöllői kastélyban

Nehezen kimondható vezetékneve lengyel származásra utal, de ő már Magyarországon született. Maximális pontszámmal vették föl a Képzőművészeti Főiskolára.

Szyksznian Vanda sokoldalú, tehetséges művész – elsősorban plakátgrafikus – mindig sztár volt a magyar grafikusok között. Ő készítette például az *Illés zenekar, Bródy János, Koncz Zsuzsa* és *Halász Judit* sikeres lemezborítóit is. Sok csoportos és önálló kiállításon vett részt, kapott nívódíjakat és szép számban elismeréseket. Sokat dolgozik, munkája a legnagyobb szerelme.

– Legutóbb az augusztus 20-i plakátot csináltam – kezdi beszélgetésünket. – De az a helyzet, amióta néhány éve megjelent a komputer, ezzel a tervező grafikusoknak vége, szinte feleslegessé váltak. Ezt a plakátot, amiről beszéltem, például én is komputerrel terveztem. Egy kolléganőm csinálta a technikai részt, ami engem nem érdekel, nem is akartam megtanulni. Szóval a reklámgrafika ma már szinte ipari tevékenység lett. Mivel én festek is, nemcsak grafikus vagyok – most a festés lett az első. A tavalyi budapesti kiállításom óta szinte havonta nyílnak újabbak, ahol a legjobb grafikáim és festményeim láthatók.

„Szeretnék sokáig kapcsolatban maradni Sárospatakkal"

– *Mostanában mi foglalkoztatja?*

– Ez nagyon érdekes, teljesen új dolgot csinálok. A sárospataki kerámiamanufaktúrával kerültem véletlen – vagy inkább sorsszerű – kapcsolatba, ami fantasztikus lehetőséget kínált számomra: ott dolgozhatok, teljesen szabad kezet kaptam. És ott, Sárospatakon „jött elém" a téma, ott találtam rá az anyagra, amivel új területet fedeztem fel magamnak. Tört samott lapokra festek rá és ezeket a külső vagy belső falakon bármekkora méretben be lehet építeni. Saját jelrendszerrel dolgozom, mintákat készítek, olyanokat, mint a töredékek, amelyeket mintha egy ásatáson találtak volna meg... A kerámiára egy önálló kép van ráégetve. Szeretném, ha hosszabb kapcsolatom alakulna ki Sárospatakkal, és örülnék, ha ezt az újfajta munkámat felfedeznék, erre felfigyelnének. Ezért is október 18-án, a gödöllői Grassalkovich-kastélyban nyílik egy hétvégi kiállításom. Csak ezeket mutatom be.

Eöry Éva

Homoszexuálisok középiskolája?

Az idei tanév amerikai híre: Dallasban leszbikus és homoszexuális diákoknak nyitottak középiskolát, hogy menedéket nyújtson a nemi irányultságuk miatt hátrányosan megkülönböztetett diákoknak.

Vajon Magyarországon miként fogadnának egy hasonló kezdeményezést? *Várhegyi György*, az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének elnöke a VH-nak elmondta, hogy az egyesületükbe már működő iskolák tartoznak, a működési engedélyt pedig az önkormányzatok jegyzői adják ki.

– A magániskolák engedélyezésének szigorúak a szabályai – felelte *Varga Mária Beáta*, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium tanügy-igazgatási főosztályának vezetője –, de elvileg semmi nem zárja ki a melegiskola alapítását.

Budapest főjegyzője az oktatási ügyosztály hatáskörébe utalta az iskolaengedélyezést. *Spengler Györgyné* azért nem tartaná szerencsésnek, hogy működési engedélyt adjanak egy ilyen iskolának – mert mindenfajta elkülönülést ellenez. A homoszexuálisoknak sem indokolt külön tanodát nyitni, mert ott is ugyanazt tanítanák, mint a többi középiskolában. **– vasvári –**

Melegek a pedagógusok között

Vannak foglalkozások, melyekben a melegek visszaélhetnek a beosztásukkal. Ilyen a pedagógusi munka is. Egy fővárosi iskolában egy férfi tanár a fotószakkört vezette. Többéves működés után derült csak fény arra, hogy rafinált ígéretekkel, a fotók előhívására használt sötét szobában próbálta meg elcsábítani diákjait. Egy másik budapesti iskolában egy kémiatanár a tantárgyi szertárban molesztálta a hetedikes és nyolcadikos fiúkat. Az esetek nyilvánosságra kerülése után mindkettőjüket elbocsátották. Az ilyen problémák megelőzése végett próbálták meg megalakítani a Meleg Pedagógusok Szervezetét, amelynek fő feladata az erkölcsi minimumszint meghatározása lett volna. A szervezést a csekély számú jelentkező miatt abbahagyták. **– molnár –**

A zöldek is szót emeltek a rózsaszínűek jogaiért

A németországi Zöld Párt az üldözött homoszexuálisok ezreinek rehabilitációját követeli. A nemzeti szocialisták által 1935-ben megszigorított homoszexuálisellenes törvény alapján Németországban a II. világháborúig mintegy ötvenezer embert ítéltek el. *Jean Boisson* francia történész kutatásai szerint a nácik egész Európából egymillió homoszexuálist koncentrációs táborokba küldtek, s a rózsaszínű háromszöggel megbélyegeztek közül háromszázötvenrezren soha nem tértek vissza. *Én, Pierre Seel, a homoszexuális deportált* címmel Franciaországban adta közre könyvét a II. világháború alatt elszenvedett gyötrelmeiről a koncentrációs táborba hurcolt melegek egyik utolsó túlélője. Pierre Seelt maga a francia közigazgatás adta a Gestapo kezére. A háború után visszatért Franciaországba, ahol rádöbbent, hogy üldöztetésének nincs vége, hiszen hazájában létezett egy törvény, amely tiltott minden homoszexuális cselekményt. Tanúvallomását hosszas rejtőzködés után publikálta. **– szekeres –**

csolatba, akkor nem. Ugyanez két azonos neműnél szigorúan a nagykorúsághoz van kötve mindkét fél részéről. Így ha két tini együtt él négy évig testi-lelki kapcsolatban, s egyikük egy héttel idősebb, a 18. születésnapja után őt egy nappal akár a bíróság elé citálhatják természet elleni fajtalanság miatt.

A Meleg Háttér Telefonos Lelki Segélyszolgálat arra való, hogy valaki emberi hangot halljon, ha valami gondja, baja van szexuális irányultsága miatt. Egyöntetű a vélemény: azoknak a legnehezebb, akik transzszexuálisok. Azaz: nők, de férfinak érzik magukat vagy férfiak, ám női lélekkel élik meg férfi testüket. Rajtuk többnyire csak a műtét segíthet. Ők eredeti „bőrükben" a senki földjén élnek, s csak jobb híján mennek a melegek közé. Mint azt egy „férfilelkű" lány mondta: a nőket szeretem, de férfiként szeretnék nekik udvarolni. Ha egy leszbikussal kerülök kapcsolatba, az engem nőként akar szeretni, de én nem lehetek számára az igazi.

A magyarországi homoszexuálisoknak több egyesülete, társas baráti köre s szórakozóhelye van. Szemrebbenés nélkül bejegyezték például a Lambdát – pedig nevében is szerepel a meleg szó, ám a Szivárvány Egyesület kérelme már a Legfelsőbb Bíróságig jutott el. Immár nincs több fórum, ahová fellebbezniük lehetne. Az elutasítás indoka is a korhatárral lett magyarázva: az egyesület életrehívói ugyanis nem akarták kinyilvánítani az alapszabályban, hogy 18 év alattit nem vesznek fel tagként. A bíróság határozatában azt az álláspontot képviselte, hogy egy még nem nagykorú állampolgár nem lehet tisztában nemi identitásával teljes mértékben, mert az még változhat is.

Gündisch Mónika

a 60 óras kin
hogy elsajátíts
hez szükséges
Az egri feld
togatást köve
lyettes szinté
kiképzés elég
tok ellátásáh

V

Örömömbe
akadályozo
legkevésbé
szokták vol
vagyis vala
Nem keve
nincs semm
is szólva). I
már ki az „
nem utolsó
érő eszmec
szággyűlés
No nem a
niakra még
dönteni a
korszakalk
meg a vál
hogy az ön
jó hónap,
mányzati
nek is kell
De a tav
amely min
rilis 30-án
reggel 6-ig
szavazatul
nehogy eb
Bár bízo
nagy hord
kozni.

HÁTTÉR 1992 szept.

SZYKSZNIAN VANDA
beszámolás

Aki átlépte a grafika papírkorlátait

Sz. Wanda alkotásai az ember világra vetett vizuális reflexiói

Papp D. Tibor

Sz. Wanda — ahogy rajzait szignálja — azon grafikusok közé tartozik, akik rejtélyesek. Az önkéntelen miértek lavinaként omlanak a rogyólábú néző nyakába, onnantól kezdve, hogy édesapjának neve Lengyelországban éppoly természetes, mint nálunk a Kovács.

A grafikus, mint Szykszynian Wanda, szűkszavú. A szép katalógusban szinte elszámol a kicsapongásért: „Az elmúlt harminc év alatt reklámgrafikusként dolgoztam, nap mint nap láthatóan az utcákon, hanglemez- és könyvesboltokban a nagyközönség színe előtt. Festményeimet és grafikáimat kiállítótermekben állítottam ki. 1997 nyarán megnyerő ajánlatot kaptam a Sárospataki Kerámia Manufaktúrától: szabadkezet és minden lehetőséget ahhoz, hogy mit tudok én alkotni, ha hív a számomra új anyag, az agyag. Három hónap kevés idő új területek meghódítására, örülök, hogy az új világ partján legalább a lábomat megvetettem. Égetett samottlapra földfestékkel festek, ami újabb égetés után maradandóvá válik, alkalmas külső falakra és enteriőrökbe..."

Ugyanis itt kerámiákat látunk nagyobbrészt. Samottokat, amelyeket a gyár udvarán talált. Mellette raklapokat, amelyek az ipari késztermék elszállítását szolgálják. Ezek olyan magától értethetődően ronda segédeszközök, hogy mint kvázi posztamensek, hűséggel hordozzák a művésznő alkotásait. De a kérdés marad: hogyan szólna egy sáros gumicsizmán az a bizonyos kivárt ütemű csapásolás?

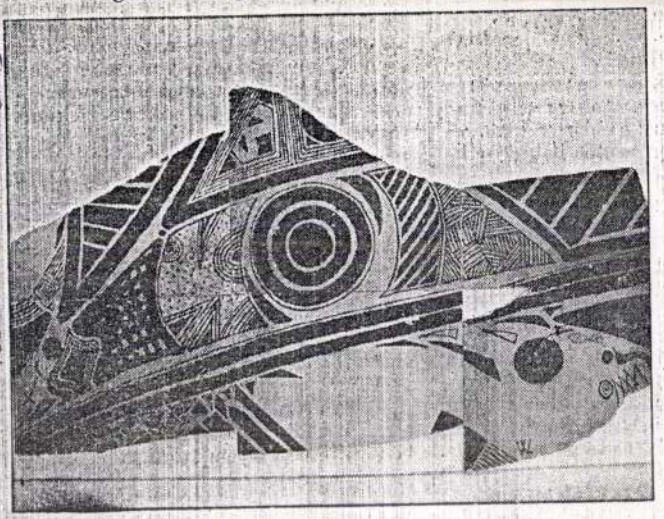

Szykszynian Wanda, mint ahogy egyik művén — a kiállítás cím nélkül — jelzi tisztában van az aura jelentőségével. Egyetlen hagyományos figurativ kompozíciója tükrözi ezt. A műnek megfelelő installáció tehát mecénás, kérdése, s ezzel az alkotó is egyetért. A geg nem pótolja az artisztikumot, amelyet ezek a szép kerámia grafikák elvárnak.

Szykszynian Wanda ma él. Művei azonban a múltban keresik rokonaikat és ez a múlt idő meghatározhatatlan. Sem nem az első barlangrajz sokat vitatott funkciójú firkája, sem az egyiptomi hieroglifa, sem görög vörös-fekete vázarajz — ezek az alkotások az ember világra vetett vizuális reflexiói. A Napra, a Holdra, nemiségre, a halra, amely minden kultúrában par eexcellence szerepet tölt be, lévén az egyetlen nem domeesztikált fontos táplálék. A művész gondolat-töredékeket próbál összeilleszteni. A grafikai jelek vizuális súlyukkal kiáltanak vagy csak intenek. A szellemesen megoldott, sokáig nézendő mű-hely-rajzokon és a samottokon egyaránt. Ugyanakkor az említett fragmentált, vagy az csak úgy fölfedezett kerámiák, megváltoztatják a grafika lényegét. A hordozóanyag minősége mássá teszi a kéznyomot. A falat, épületet, teret, tömböt igénylő samottrajz egészen más minőség, mint a lenge merített papír. Míg az egyik igényli a háttér határozott támaszát, addig a másik kézbefoghatóan, az elvihetőség, a magáévá tehetőség kéjét adja, s felejteti a murália hiányát.

Szykszynian Wanda kicsapongott. Megcsalta a grafika szűk papírkorlátait, de jól tette. Nekünk kukkolóknak örömet szerzett. Erőteljes kijelentései a tömör földfeketéken, lágy játékai a rojtos szélű papírokon azt mutatják, hogy ő sem bánta meg.

Elek Emil felvételei

Szyksznian Wanda, grafikus

□ SZYKSZNIAN WANDA grafikusművész kiállítását Bereczky Lóránd művészettörténész nyitja meg holnap délután fél 6-kor a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában.

–: Hallottuk: Szyksznian Wanda 2.

Esti Hirlap, Br. 1978. márc. 28

Szykszninan Wanda, grafikus

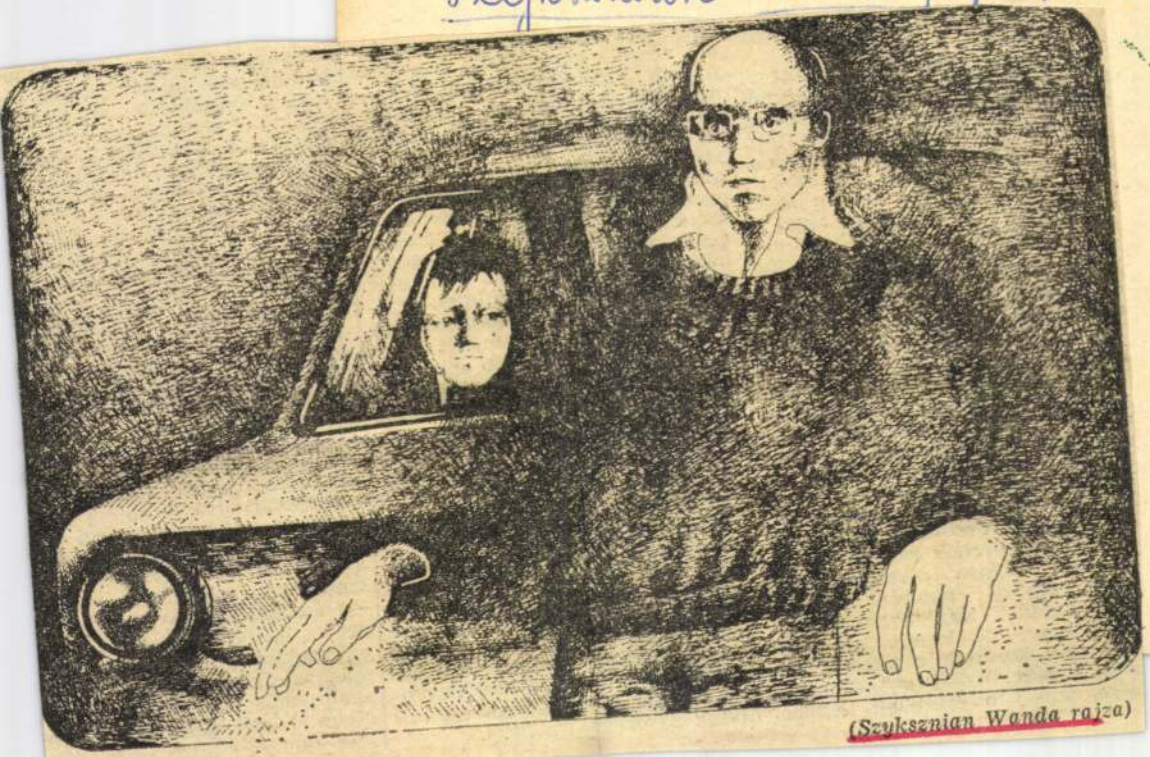

(Szykszninan Wanda rajza)

13.

30.

rakoztatás szerves kölcsönha
ban áll az életmód, a tudati, a k
turális, az ízlésbeli viszonyok h
zetével és alakulásával. Megala
zott távlati célkitűzésünk „csak"
lehet, hogy a kétféle tevékenys
nek az osztálytársadalmakb
mindenekelőtt a polgári társa
lomban egymás *ellen* ható, vég
soron egymást *kizáró* tendenciá
a meghatározó tényezők alakul
itemével összhangban *fokozo*
an csökkentsük. Tudnunk
zt, hogy a kultúra, a művé
lvezete a szórakoztatással sz
en is igényesebbé tesz, de azt
ogy azok összeszedettséget, el
ülést igénylő öröme társada
éretekben ma még nem hely
sítheti a szórakoztató művé
k, produkciók, foglalatossá
erepét. Illetve: tudnunk kell
gy az emberi közösségi tar
ában gazdag, aktív elemeil
arapodó szórakozás — sajá
erepének megtartása mellet
átmeneteket nyit, érzékeny
t és igényt kelt a művésze
fogadása iránt, a tartalmas
magafeledkezésnek, az idő ma
sabbrendű múlatásának. E
olyan szórakozási kultúra kor
sem könnyű kialakítását kell c

enne végre az igazi iskolare-
form, amely a gyerekek lelkébe
kodását, azt, amit gyerekkorom-
ban nagyon tudománytalanul úgy
hívtak az öregek: a hitet.

Szyksznian Wanda

Szyksznian Wanda; Plakátterv, tempera, papír, 70x50 cm, 1977 (fotó Somfai)

Szyksznian Wanda
Budapest / Stúdió Galéria

Plakátterv

A Studió Galériában

/Bpest/ rendezett kiállitás anyagából.

------Kiállitások.

Művészet,1978. március - 48.lap.

A PETŐFI IRODALMI MÚZEUM ADY-KIÁLLÍTÁSÁNAK ANYAGÁBÓL.
SZYKSZNIAN WANDA SZITANYOMATA.

Szykszniam Wanda,

Nepszabadság
1977. nov. 20.

LEONYID MARTINOV:

A MEGISMÉTEL

Ady Endre egyszer így kiáltott fel

„Szegény fiuk, kiknek hallonotok
Csak megvénült könyveinkből lehet,
Mit sugnak az éji Szajna-habok."

Mire gondolt, így fordulván az ifjúsághoz? Íme:

Az élet él, újul, győz és szalad,
És nektek hát tudhatni sem lehet:
Milyen szép volt, milyen tágas,
szabad.

Es csak — mondja — megvénült könyveinkből lehet, csak őrködő emlékeinkből szabad kisejteni a volt szebb éveket!

Igaza volt meg nem is. Keserűn igaza, örömtelin nem. Igaza abban, hogy minden korábbi szépségről a következő nemzedékek éppen a letűnt korok gondolkodóinak, költőinek könyveiből szereznek tudomást. De nem volt igaza megvénült könyveknek nevezvén a bölcsek és jövőbelátók köteteit, mert ha a jó könyvek elaggnak, annak vagy a felejtés pora az oka, vagy röppenésük kézről kézre, agyonolvasottságuk, megvénülnek tehát, hogy úgy mondjam, papírtestükben, ám nem halhatatlan szellemükben! S ilyenek Ady művei is, amelyek lehetőséget adnak a fiatal nemzedékeknek arra, hogy ne csak megsejtsék a múltat, ami oly nagyon szükséges a jövendő építéséhez.

Ilyen gondolatok leptek meg íróasztalomnál ülve, amelyen feküdt Ady verseinek megviselt, idősárgította, első kiadású kötete. Ezek a sorok jutottak az eszemte aligha nevezhető idillikus műve sem pasztorálnak, h onnan, a budai magaslatról, a és idő különös élességgel mut fel, mintegy első látásra Ady kolikus látomásait is. Mintha valóságban-láttam volna Ady l kifejezőbb hőseinek egyikét — magyar pásztort, pontosabb pásztorlegényt. *„Kúnfajta, nag szemű legény volt, / Kinzottj sok-sok méla vágynak, / Csordá őrzött és nekivágott / A híres magyar Hortobágynak." „De ha piszkos, gatyás, bamba / Társakr s a csordára nézett"*, ez az els látásra oly bukolikus pásztorlegény *„Eltemette rögtön a nótát: Káromkodott vagy fütyörészett.*

Adyt gyakran szimbolista költőnek nevezik, de vajon mi lehet ne reálisabb ennek a megkesere dett pásztornak ilyen élő ábrázolásánál? Erre gondoltam Pestre te kintve Pannónia magasából, min egykor Ady Endre, aki pillantásával átfogta a *„duhaj kedvek El dorádóját"* csakúgy, mint Újpestet, a külvárost, ahol *„Húszesz tendős legénynek vackán / Álmo dik a nyomor"*. A pompás-fény űző Pest és a szánalmas-kopo külváros! Ebből a mai fiatalo nemcsak megsejthetik, de meg tudhatják, milyen volt Magyar ország, amikor még létezett a Osztrák—Magyar Monarchia, é zékelhetik szinte, mi volt az *„Hunnia úri trágyadombja* mindezzel együtt: *„Bécs, babon*

Szyksznian Wanda

Szyksznian Wanda litográfiája

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 8.
XXI. évf. 41. sz. cimlap.

bevételt, amely viszont támogatja komolyzenei és irodalmi kiadványainkat, s a Hungaroton-lemezek csak e támogatás eredményeképpen lehetnek hetvenforintosok.

A fentiekből az derül ki, hogy némileg belebonyolódtunk a szabályozórendszerbe, így könnyen lehet, hogy ebben a konkrét esetben rosszul döntöttünk. (Egyszer már az is előfordult, ugyanilyen pillanatnyi zavarból, hogy más kategóriába került ugyanannak a műnek a keresztmetszete, és másba a teljes kiadása.)

Még valamit, röviden, a mentségünkre: vállalatunk kulturális és kereskedelmi megfontolásokból „egységárakat" alkalmaz, nem lemezenként, a tényleges költségek alapján kalkulált árakat. Ha az utóbbi gyakorlatot követnénk, nem kellene hasonló, vitatható döntések kockázatát vállalnunk, lemondanánk viszont számos, a művelődés, a vásárlóközönség érdekeit szolgáló előnyről, a tényleges költségek és a kulturális értékek közötti ellentmondások kiegyenlítéséről, kisebb és nagyobb példányszámú kiadványok nyomdaköltségei közötti jelentős különbségek kiegyenlítéséről, az új felvételek kiadásának meggyorsításáról, a megfelelő ütemű utángyártásról, és így tovább.

dr. Erdős Péter

a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat sajtóosztályának vezetője

Képelet és hephagyomány korántsem a nemrégiben elhunyt író és építész tollából való, hanem a néprajzkutató fiú kötete. Megértjük a levélíró meghökkenését, a könyvtárosok számára rendszeresített **Új könyvek** című kiadvány ugyanis valóban az idősebb, 1883-ban született alkotónak tulajdonítja ifjabb Kós Károly említett — és nem említett — műveit. Azóta a belső kiadvány összeállítói bizonyára fölfedezték és korrigálták a hibát.

K. ANTAL, BÉKÉSCSABA. „Érdeklődéssel olvastam lapjuk október elsejei számában azt az interjút, amelyben Bustya Endre Ady-kutató számol be tapasztalatairól. Különösen az keltette fel figyelmemet, hogy a **török(?)** tudósok is foglalkoznak nagy költőnk életművével. Csak azt nem értem — és ezért írom e néhány sort —, hogy miért Kolozsvári beszélgetés... az interjú alcíme?" Azért, mert a neves Ady-filológus korántsem török származású; mindössze a betűk cseréltettek föl keresztnevében. A nyomdahibáért Bustya **Endre** és olvasóink elnézését kérjük.

KERTÉSZ ÁDÁM, BUDAPEST. Limerickben reagál a 39. számunkban P. G. P. tollából megjelent írás tévedésére. P. G. P. ugyanis azt állítja, hogy a limerick (Edward Lear XIX. századi **angol** költő találmánya) **amerikai** eredetű. Helyesbítését köszönjük, művét pedig az alábbiakban közreadjuk:

„Volt egyszer egy versfaj Brithonból,
Ki azt hitte magáról: angol.
De P. G. P. leint-
i: amcsi ez szerint-
e, Edward Lear bárhogy is tombol."

Szyksznian Wanda, grafikus

A PETŐFI IRODALMI MÚZEUM ADY-KIÁLLÍTÁSÁNAK ANYAGÁBÓL.
SZYKSZNIAN WANDA SZITANYOMATA.

Szykszn ian

Népsz

11.

20.

a bölcsek és jövőbelátók kötetén,
mert ha a jó könyvek elaggnak,
annak vagy a felejtés pora az
oka, vagy röppenésük kézről kézre, agyonolvasottságuk, megvénülnek tehát, hogy úgy mondjam, papírtestükben, ám nem halhatatlan szellemükben! S ilyenek Ady művei is, amelyek lehetőséget adnak a fiatal nemzedékeknek arra, hogy ne csak megsejtsék a múltat, ami oly nagyon szükséges a jövendő építéséhez.

Ilyen gondolatok leptek meg íróasztalomnál ülve, amelyen feküdt Ady verseinek megviselt,

lásánál? Erre gondoltam Pestre tekintve Pannónia magasából, mint egykor Ady Endre, aki pillantásával átfogta a *„duhaj kedvek Eldorádóját"* csakúgy, mint Újpestet, a külvárost, ahol *„Húszesztendős legénynek vackán / Álmodik a nyomor"*. A pompás-fényűző Pest és a szánalmas-kopott külváros! Ebből a mai fiatalok nemcsak megsejthetik, de megtudhatják, milyen volt Magyarország, amikor még létezett az Osztrák—Magyar Monarchia, érzékelhetik szinte, mi volt az a

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szykszznyán Wanda

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

1984 FEB

1029

SZYKSZNIÁN WANDA RAJZA

Március 6—9.	Laboratóriumi eszk OMKER III. Keresk mazott termékekb
Március 27—29.	ORTMANN (Ausz egyszerhasználato segédeszközökből.
Április 10—13.	Bemutató a Heves Vállalat egészségügy részére gyártott termékeiből, valamint egyéb ápolási eszközökből.
Május 7—10.	MLW intermed—export—import (NDK) által forgalmazott laboratóriumi készülékek bemutatója.

OMKER NAGYKIÁLLÍTÁS

Szyksznian Wanda, grafikus

Rajza 12.

Bp. 1979. szept. 30.

és kizsákmányolása elméleti munkásságának a lényegét: „Darwin a szerves természet fejlődési törvényét fedezte fel. Marx — ugyanúgy — az emberi történelem fejlődés törvényét: azt az eddig ideológia burjántól ellepett egyszerű tényt hogy az embereknek előbb enniük, inniuk, lakniuk és ruházkodniuk kell, mielőtt politikával tudománnyal, művészettel, vallással stb. foglalkozhatnak." Évtize

Szyksznian Vanda, grafikus

□ SZYKSZNIAN VANDA grafikusművész kiállítása december 2-án, délután 5 órakor nyílik a Csepel Galériában. Megnyitja: Bródy János.

-: □ Kandó Béla

2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 nov. 29.

Szykszniam Wanda, grafikus

Szyksznian Wanda grafikusművész 1971-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán. Munkái időnként kiállításokon is láthatók, a nagyközönség azonban többnyire a legnagyobb nyilvánosságot biztosító kiállításon, az utcán találkozhat műveivel, mindenekelőtt a filmplakátjaival, de nem kevés lemezborítónak és egyéb reklámgrafikának is ő a rajzolója. Balaton József felvétele műtermében mutatja a fiatal művésznőt.

-:(-fénykép

Esti H

2.

László, a Népi Iparművészeti Tanács elnöke helyszíni tájékoztatóján beszélt az alkotók és az alkotó közösségek mai tevékenységéről, törekvéseiről.

[illegible] hatják be a cserép-, a fa-, a textiltárgyak készítői.

A népi iparművészeti termékek nagy keresletnek örvendenek, a tanács rend-

Szykszniaan Wanda, grafikus

□ SZYKSZNIAN WANDA grafikusművésznek kiállítása nyílik Szigligeten, a klubkönyvtárban. A megnyitás augusztus 9-én délután hatkor lesz. Töreky Ferenc grafikusművész tart bevezetőt. A tárlat augusztus 21-ig látható.

–: □ Szykszniaan Wanda 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 6.

Szykszmian Wanda, grafika

(Szykszmian Wanda rajza.)

Györe Imre:

NYOMOK UTÁN

És nyoma sincs a Genezáreti tavon
az úr lépteinek,
mivel nem süllyedt a vízbe,
még annyira se,
mintha harmattól nedves legelőn
gázolt volna át reggel.
Még a halak se figyeltek föl arra,
hogy valaki jár a vizen,
(hisz járt, és nem lebegett)
mert csakis a csónakok
árnyára figyeltek,
meg a háló bogaira,
és a tapasztaltabbak tudták,
hogy senkise veti a hálót
saját csónakja alá,
mert beakadhat a bordákba
vagy a kormányba, vagy vizalatti
áramlás odaszoritja a fenékhez,
s egy váratlan szélben
oda a csónak és oda a háló.
Nem szólva a halászokról,
akik ugyancsak odavesznek.

De, ahogy jobban elgondolom a dolgot,

nagyszerűségét, hogy — Budapestre szűkítve a kört, mert itt a legidőszerűbb a kérdés – a főváros-

vószenekara. Aztán népművészek kirakodóvásár kezdődik, ezzel eg

Szykszni an Wanda, grafika

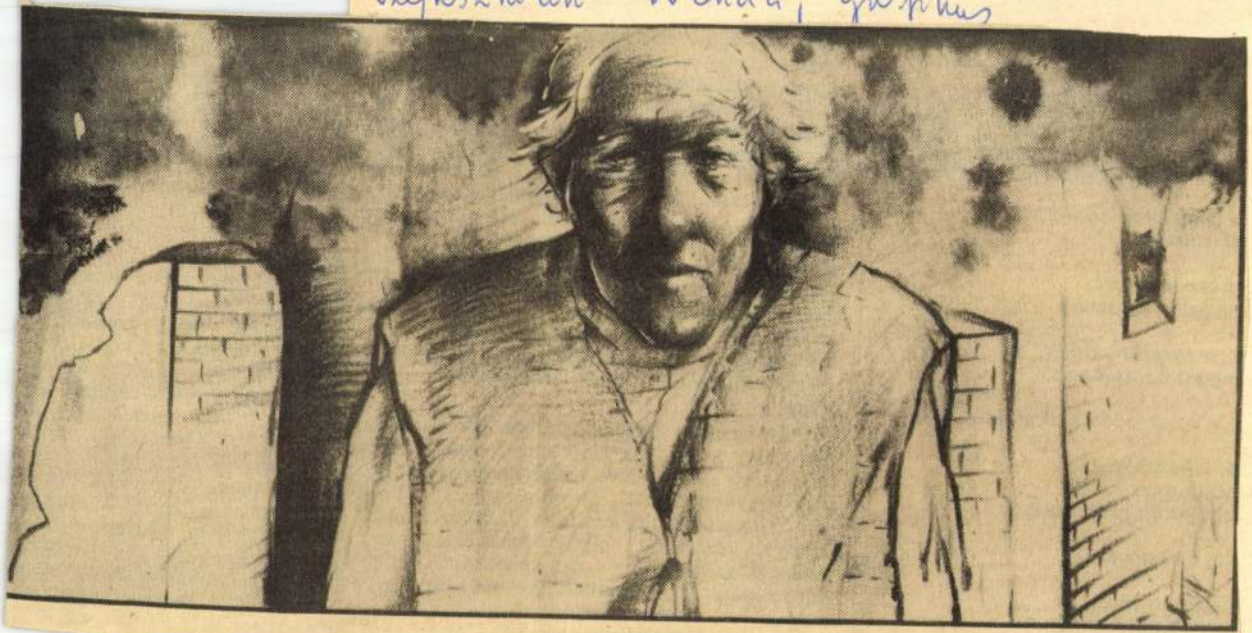

SZYKSZNIAN WANDA RAJZA 25.

14.

áltsággal írt, mintha magvas
et fogalmazott volna a költé-
. Megszokott munka volt ez
ikkor számára. Ez volt élete
lik háborúja, s nem is olyan
még a spanyol hadszíntérről
totta az Izvesztyija olvasóit. S
mindig frontközelben élt, első-
idott hírt Lukács tábornok, az-
ka Máté hősi haláláról.

enburgot nagyon sokáig mint
irodalmi írót" tartották nyilván.
Ady szóhasználatát kölcsönöz-
s valóban, mintha számára a
zetnél fontosabb dolog nem is
tt volna a világon. Egyszer
diplomataismerőséről úgy em-
tt meg, hogy legzaklatottabb
tában is meg lehetett nyugtat-
művészetre fordították a szót
zínűleg maga Ehrenburg ugyan-
a típusba tartozott. Csakhogy
csupán tanúja, hanem részve-
s lévén a század első negyede
művészi forradalmának, tuda-
volt annak, hogy a művészeti
társadalmi forradalom egymás-

Szkysznian Wanda

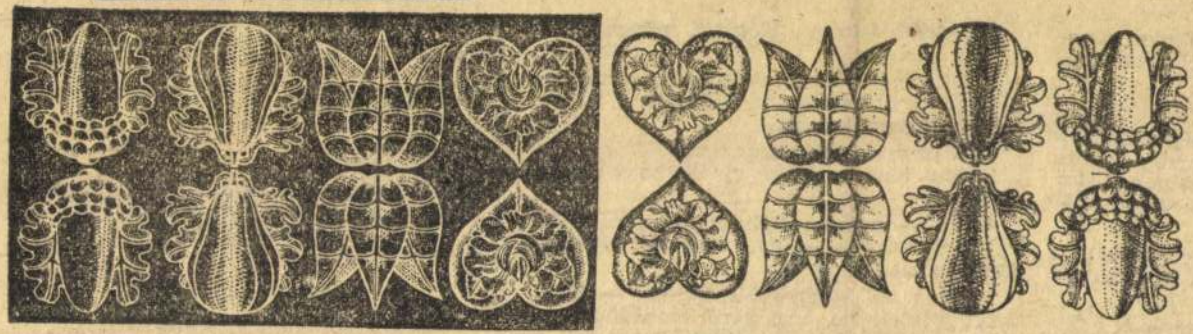

Szkysznian Wanda: Első piros oszt

[redacted] Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 7. [redacted]
XXIII. évf. 14. sz. 13. lap.

[redacted]

ık a vállukat vono-
ségész éjszaka ittak,
ek...

ról még tudnának
, de arról, Gárdos
n beszélnek. Más
e, meg tán a világ-

si is elkészítette a
ment és lerakta a

kezetcsókolt a fel-
tom szeretne meg-
ajlandó szóbaállni

rtásosan meghajolt.
noskuti Nándor va-

ott.
magát. — A kezét
k. A kollégái gyak-
k, de maga elkerül

— Inkább feladom. Képzeld, milyenek lehetnek a barátnői.

A felszolgálónő az asztalokat rendezte: kiürítette a hamutálcákat, letörölte a fekete műanyag asztallapokat.

— Nála csak szebbek, az tuti.

Hosszú ideig senki se nyitott be a presszóba.

— Te — mondta Nyiredi és egész közel hajolt Székácshoz —, ha a második felvonás közepén azt a jelenetet...

— Pofa be — süvöltött Gárdos. — Nem azért jöttünk ide, hogy erről beszéljünk. Ez kész. Megtárgyaltuk. Lezártuk. Punktum.

— Egy évi munkám van benne.

— Nem érdekel.

— Nem érdekel? — Nyiredi kalimpáló keze fennakadt a levegőben. — Te ezt nem mondhatod. Neked nincs jogod ezt mondani.

— Képzeld: van.

— Nincs.

— Azt mondok, amit akarok. — Gárdos hátradőlt a széken. — Egyébként a legkevesebb szavad neked lehet...

GYÖRE IMRE:

Mindeközben...

Egy nap az ember lába
szépen dagadni kezd és
ettől egyszerre sürgős
lesz minden ami tegnap
halaszthatónak látszott
csakhogy hiába lesz az
mert már két nap kell ahhoz
amihez korábban még
egy fél nap is elég volt
bár ez sem egyszerű hisz
némely dolgok meg éppen

Szyksznian Wanda, festő,

Szyksznian Wanda: Plakátterv, tempera, papír, 70x50 cm, 1977 (fotó Somfai)

Szyksznian Wanda

Budapest / Stúdió Galéria

Művészet, 1978. 3. 48. old.

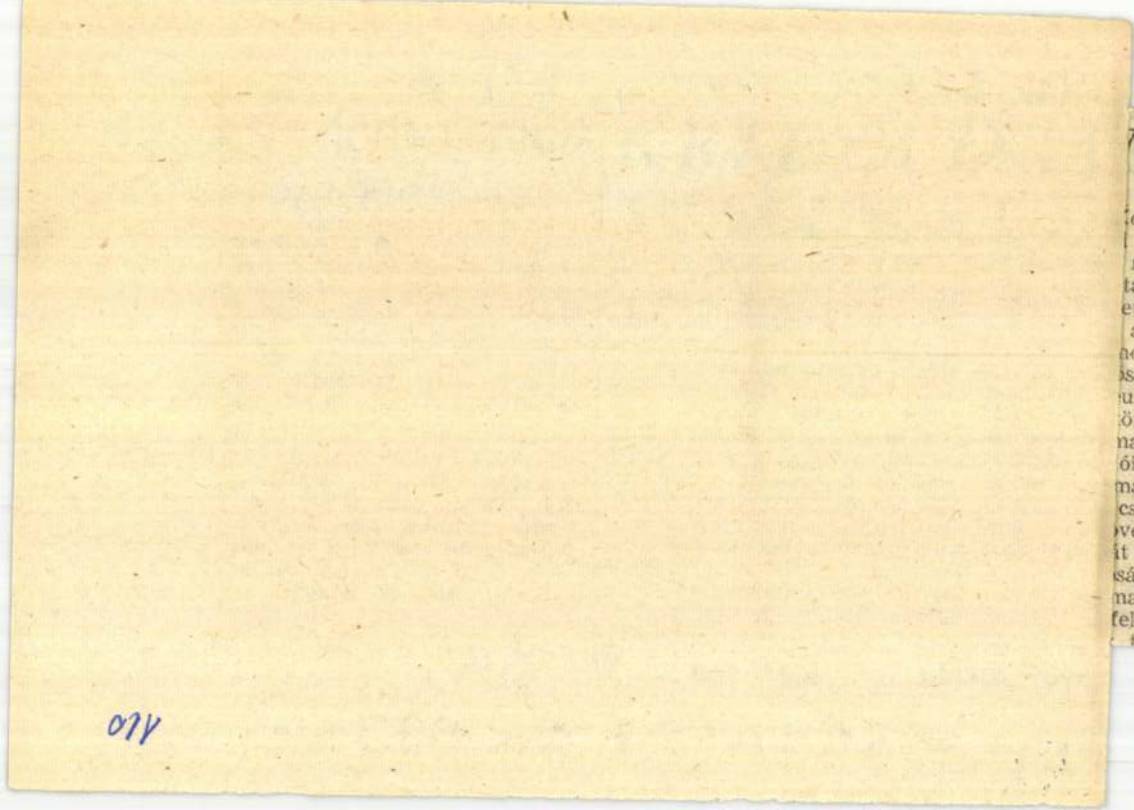

MÁI M

álvária. A pályake
mindkettő radikál
nem is kapott publ
tatását fél órával
ete előtt tiltották m
a másik viszont szí
noha megírásának i
ságanyaga is az elt
urópai proletárforr
ötődött. Kelet-közé
na mindenik; jelen
óik a magyar olva
mára éppoly ismer
cseh, a szlovák va
vén publikumnak.
át átélők között a tö
ságban egymás m
magyarok és nem m
fekete-sárga ármá
terrorját cseh m

011

Szyksznian Wanda, grafikus

SZYKSZNIAN WANDA RAJZA

Golobárdi Zoltán: Vendégek

·12.

Nepszabadság Bp. 1980 nov. 30.

Szykszniau Wanda, grafikus

(Szyksznian Wanda)

Gyurkó L

16.

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 24.

926

Szyksznian Wanda, grafikus

sin—E. Iljin: Sakkábécé. — Mosonyi Aliz: Pimpalin köpenye. Képes mesekönyv, Szyksznian Wanda rajzaival (Móra).

-:

Most jelent meg

8.

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 26

Szyksznian Wanda grafikus

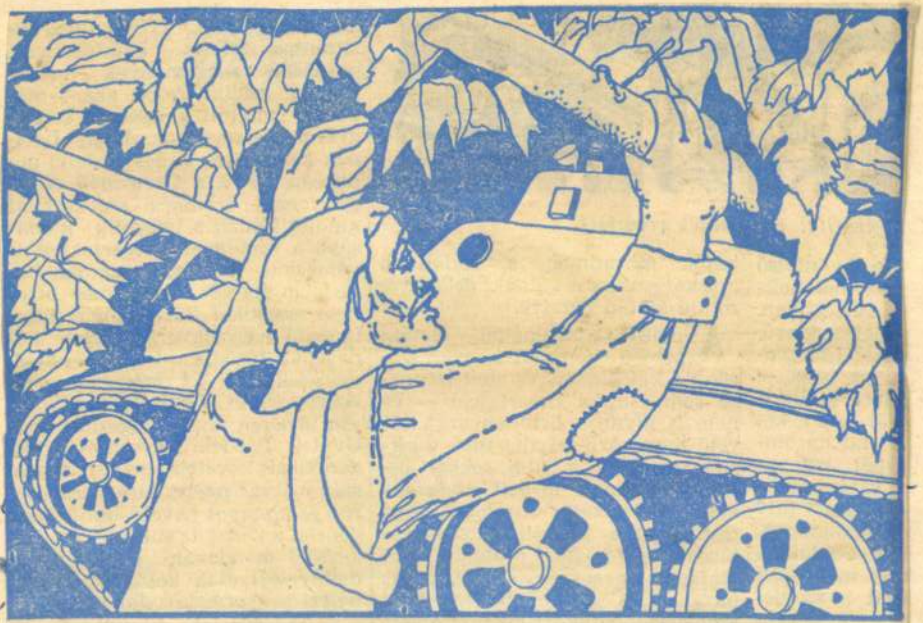

Szyksznian Wanda rajza

Gol

Ni

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szykszniam Wanda, grafikus

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1983 SEP 13

1021

Lovakról — a képzőművészet nyelvén

Kiállítás Szenttamáson

Vasárnap a Törökszentmiklósi Állami Gazdaság szenttamási kerületi központjában egésznapos lovasversenyt rendezett. Ennek kapcsán az imremajori kastélyban képzőművészeti kiállítást nyitottak, melyet Csurka István író adott át a közönségnek.

A tárlaton szereplő képek, fotók, szobrok a ló és a természet, illetve az ember kapcsolatát örökítik meg. A bemutatón Szykszniam Wanda grafikusművész, Kölcsényi Zoltán fotóművész, Lelkes István festőművész és Mihály Árpád szobrászművész munkái láthatók.

A díjak, melyeket a különböző versenyeken szereztek az állami gazdaság lovai

Érdeklődők a fotók előtt

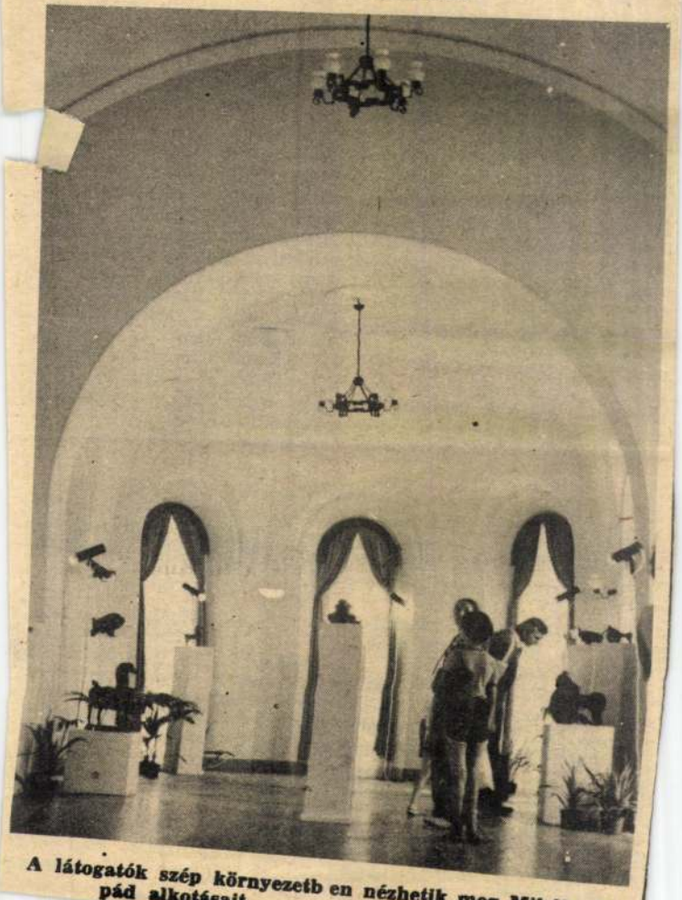

A látogatók szép környezetben nézhetik meg Mihály Árpád alkotásait

Fotó: Tarpai Zoltán

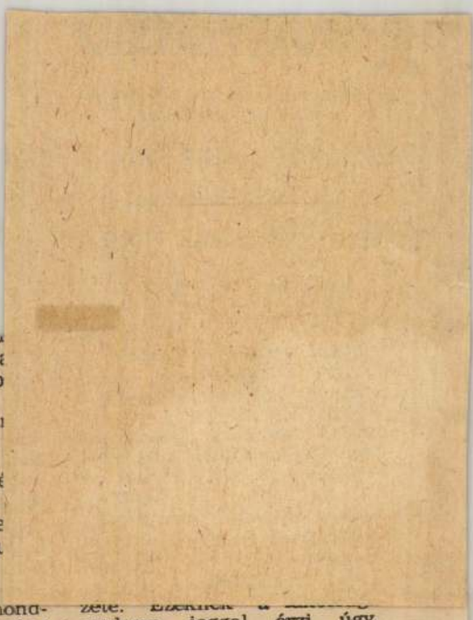

okratizálásában. A
ont által most társad
tára bocsátott jogszab
rvezet a szakemberek
os előkészítő munkája
án nyerte el jelenlegi
náját, amely azonban
orántsem tekinthető vé
esnek, több alternatív
aslat is szerepel be
ppen azért, hogy magu
álasztópolgárok, a
gyek iránt érdeklődő
erek is véleményt mond-
assanak róla, észrevételeket
ehessenek rá, s csak azután
erüljön majd az ország-
yűlés elé.

Hangsúlyozni kell, hogy
választási rendszerünk nem
zorul gyökeres reformok-
a, a korábbi alapelvek to-
vábbra is érvényben marad-
nak. Így az országgyűlési
képviselőket, a községi, vá-
rosi tanácsok tagjait a vá-
asztópolgárok továbbra is
általános, egyenlő és közvet-
len választójog alapján, tit-
kos szavazással választják.
Szükségesnek látszik azon-
ban, hogy néhány korábbi
előírást módosítson az or-
szággyűlés.

Az elmúlt választások ta-
pasztalatai azt mutatják,
hogy egyre kevesebb esetben
került sor az egyes válasz-
tókerületekben két vagy
több jelölt állítására. Ez
összefüggött azzal, hogy azo-
kat a jelölteket, akik végül
nem kerültek be a népkép-
viseleti szervekbe, környe-
zetük bukott embernek te-
kintette. Az új jogszabály
tervezete kötelezővé teszi a
kettős, vagy többes jelölést,
vagyis a jövőben nem for-
dulhat elő, hogy az állam-
polgárok valamely körzetben
csak egyetlen emberre ad-
hatják szavazatukat. Azok a
képviselő-, illetve tanácstag-
jelöltek, akik megszerzik az
érvényes szavazatok legalább
egynegyedét, pótmandátumot
kapnak. A többes jelölés na-
gyobb felelősséget ró a vá-
lasztópolgárokra is, akiknek
módot kell adni arra: minél
alaposabban megismerjék a
jelölteket, elképzeléseiket,
hiszen csak így lesz alapjuk,
indokuk a választásra.

Korábban sok gondot oko-
zott az is, hogy a népképvi-
seleti testületekben bizo-
nyos érdekviszonyok nem fe-
jeződtek ki kellően. Ezért is
szükségesnek látszik az a
rendelkezés, hogy az ország-
gyűlési képviselők mintegy
10 százalékát ne egyéni vá-
lasztókerületekből, hanem
országos listáról válasszák
meg. Ezeknek a képviselők-
nek a személyére különböző
társadalmi- és tömegszerve-
zetek tehetnek javaslatot, s
megválasztásuk esetén ők
ezeknek a szerveknek a vé-
leményét, érdekeit képviselik
a parlamentben.

zete. Ezeknek a
gyakran joggal érzi úgy,
hogy érdekeit a körzetesí-
tett tanácsban kevésbé tud-
ják képviselni, a csatolt fal-
vak a székhelyközségekhez
képest hátrányos helyzetbe
kerülnek. Jogosnak tűnik te-
hát az az igény, ami az új
jogszabály-tervezetekben is
megfogamazást nyert: a ki-
sebb falvakban a tanácsta-
gokból alakuljanak községi
elöljáróságok, amelyek öná-
ló, érdemi hatáskörrel is
rendelkeznek.

A tervezett új rendelke-
zések egyértelműen azt szol-
gálják: erősödjön tovább a
népképviseleti testületek —
az országgyűlés és a taná-
csok — társadalmi, politikai
szerepe, közéleti súlya, s
egyben az állampolgárok
közéleti aktivitását is növel-
jük a joggyakorlás lehetősé-
geinek bővítésével. A viták
során, amelyek tegnap kez-
dődtek és szeptember végéig
tartanak országszerte, a
megoldási módozatokban, az
egyes részkérdésekben, per-
sze, lehetnek majd eltérő
vélemények hiszen a társa-
dalmi vitát a népfront igen
széles körben szervezi. A
HNF Szolnok megyei bizott-
sága a városokban réteg-
gyűlések összehívásával te-
remt alkalmat a vélemény-
cserére. A munkások, az ér-
telmiségiek, a fiatalok, a
nők, a nyugdíjasok össze-
jövetelét szervezi meg Szol-
nokon, Jászberényben, Me-
zőtúron és Törökszentmiklós-
on, sőt, van ahol a kisipa-
rosok körében külön vitát
rendeznek. Karcagon 5, Kis-
újszálláson és Túrkevén 2
népfrontkörzetben kerül sor
az eszmecserére.

Természetesen

a községek lakóinak is lesz
lehetősége a vitára, arra,
hogy elmondják véleményü-
ket a készülő törvényről, és
olyan észrevételeket, javas-
latokat is tegyenek, amelyek
esetleg a törvénytervezetben
nem szerepelnek. Hiszen a
társadalmi eszmecsere, a
széles körű közéleti párbe-
széd célja éppen az, hogy a
paragrafusok ezáltal még al-
kalmasabbak legyenek tár-
sadalompolitikai céljaink
megvalósítására.

Rendelet a műszakpótlékról

A Minisztertanács módo-
sította az iparban, az élel-
miszerkiskereskedelemben
és a vendéglátásban dolgo-
zók műszakpótlékáról szóló
15/1977. (V. 22.) MT számú
rendeletet. A jogszabály
módosítása lehetővé teszi,
hogy azok a gazdálkodó
szervezetek, amelyek a
szükséges eszközökkel ren-
delkeznek, a rendeletben
meghatározott mértéket
(délutáni műszaknál a
törzsbér 20 százalékát, éj-
szakai műszaknál a törzs-
bér 40 százalékát, folytonos
munkarendnél 10 százalékát)
meghaladó műszakpótlékot
fizessenek külön engedély
nélkül. A pótlék felemelésé-
ről a kollektív szerződés-
ben (munkaügyi szabály-
zatban) kell rendelkezni. Az
alaprendeletben meghatá-
rozott műszakpótlékot akkor
is ki kell fizetni, ha arról
a kollektív szerződésben
nem intézkednek.

Szymanovszky szobrász

Pesti Hirlap, 1882. okt. 22. 9.
Porzsolt Kálmán: A műcsarnok
őszi kiállitása

Szyksznian Wanda, grafikus

A TV-GALÉRIA idei első vendége Szyksznian Wanda lesz; péntek este találkozhatnak vele a tv-nézők. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és a Magyar Televízió képzőművészeti osztálya által közösen rendezett tárlat a fiatal grafikusművész kilencedik önálló kiállítása.

8.

– : Hl

Népszabadság Bp. 1982 jan 26.

SZYKSZNIAN Wanda (1948)
252. Ismeretlen ismerős, 1989
The Flying Suitcase (film)
offset, 82x57 cm
j.j.f. Sz. Wanda '89 – Offset és Játékkártya Nyomda Budapest
ltsz.: xy 89.246

A változás jelei : Plakátok 1988-1990. : Magyar Nemzeti Galéria,1990.nov.14.-dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin. Bp., MNG, 1990 25.

253. Bűnvadászok, 1989
Crime Busters (film)
offset, 82x57 cm
j.j.l. Sz. Wanda '89 – Offset és Játékkártya Nyomda Budapest
ltsz.: xy 89.224

254. November 7., 1987
November 7th
offset
j.j.f. Sz. Wanda 87 – Offset és Játékkártya Nyomda Budapest
ltsz.: xy 89.443

255. Május 1., 1987
May Day
offset, 48x33 cm
j.j.f. Sz. Wanda '87 – Révai Nyomda Budapest
ltsz.: xy 90.14

1978. április 7. Kossuth 21,34 Áné

1021 Láttuk, hallottuk

Szykszmian Wanda grafikusművész

- A Studió Galériában járt Pojár Iván, ahol Szykszmian Wanda grafikusművész kiállitását látta. Ezen a kiállitáson szinte kizárólag plakátok szerepelnek, tehát olyan müalkotások, amelyeket elég gyakran láthatunk, utcákon, oszlopokon, különböző helyeken. Felszólitó művészet tehát az, amit a grafikus művel.

- Annál is inkább szükséges, hogy felszólitó jellegü legyen, mivel az a tárlat, amelyben egy plakát részt vesz, erősen ricsajos. Nemcsak a hang értelmében, hogy az utca zaját hozza, hanem vizuális zajról is beszélhetünk. Ebben a zajban elegyednek egymással különböző szöveges és különböző képes elemek, sőt hozzájátszanak még a város esti fényei is, ebben a ricsajban kell mindenkinek a maga hangját ugy hallatnia, hogy egyedül a saját portékájára általánosságban hivja fel a figyelmet.

A képzőművész ahhoz, hogy egy számára meghatározott méretü felületen megfelelő hangsullyal és megfelelő hangerővel tudjon kiabálni az szükséges, hogy nagy foltokat alkalmazzon. A nagy foltok alkalmazása csak ugy lehetséges, ha az általa képileg elbeszélt egész helyett annak egy részét veszi csak, és a rész utal az egészre.
Ha a müvésznőnek a plakátjait megnézzük, akkor ilyenre bőségesen találhatunk példát, és minden esetben azt is láthatjuk, hogy lényegében ezek képzőművészeti alkotásoknak a parafrázisai.
Hadd utalok mindjárt a Holesnyi pokol cimü film plakátjára, ahol két nagy bakancs hivja fel magára a figyelmet, ezek Van Gogh hires bakancsai óta, már-már közhelyszámba mennek a képzőművészetben. Amiért itt mégis egyedivé válik az, hogy nem lábszár viseli ezeket a bakancsokat, hanem két spanyolcsizma, amivel hajdanában az embereket a XVI.-XVII. században az inkvizició kinozta.

- Vagy egy másik plakát, amely meglehetősen hatásos, egy szem, szemöldökkel, szempillákkal, és a pupilla helyén egy földgolyó látható, és bele is van irva, hogy Európa. A plakát szövege mindössze ennyi, hogy Óvdd, erősitsd.

- Igen, mert ez a szöveg párosulva a szem formájával, már magában hordozza a teljes mondati jelentést, óvdd, erősitsd, mind a szemed világát. De a szemem világa itt maga a Glóbus és azon belül is Európa.
Szeretném bemutatni a Fabulon plakátokat. Tipikus példája annak, hogy az ötlet mennyire fontos a plakát tervezőnél. A szöveg mindössze ennyi: minden őre Fabulon. És hozzá egy orrszarvu groteszk, karikatura szerü képe járul. Önmagában véve mindent elmond, amit a Fabulonról tudni kell.

- Ugyanakkor a másik Fabulon plakát, ami forgalomba került, sokkal sekélyesebbnek tünik, sokkal inkább kereskedelmi jellegünek tünik.

- Kereskedelminek és laposnak. Laposnak, mert ötlettelennek, mert hiszen szépség = Vénusz, Fabulon = Vénusz, a plakát logika szerint ebből annak kell következni, hogy szépség = Fabulon. Megint egy parafrázis, Boticellinek a tenger habjából kikelő Vénuszát alkalmazta a müvész erre a plakátra, és ő tartja kezében a Fabulon termékeket.
Meg kell mondanom, hogy számos kiállitáson ennél sokkal jobb Fabulon reklám szerepelt, amelyek egyébként dijakat is kaptak.
Ez érdekes módon veti fel megrendelőnek és termelőnek egymáshoz való viszonyát, sajnos a megrendelők sokszor oda hatnak, hogy éppenséggel nem a legjobb, legfrappánsabb plakátok kerüljenek az utcára.

- A beszélgetés elején emlitetted, hogy minden plakát a saját portékáját árulja. Sok ilyen plakát egymás közelében nem zavarja meg egy kicsit az embert?

- Ha irónikus akarnék lenni, akkor azt mondhatnám, hogy szerencsére nem minden plakát jó. És igy ebben a versenyben eleve csak a jó az, amelyik a figyelmet magára felhivja. Vannak tulbeszélt plakátok, amelyek rengeteg szöveggel mondják el azt, amit a kép ujra elmond, ha röviden, tőmondatokban tud a plakát beszélni, akkor még két ilyen tőmondat egymás mellett is hatásos lehet. De eléggé szétszóródnak az igazi jó plakátok, és ez szerencse. Szerencséjére a plakát tervezőjének, szerencséjére az áruknak, amelyeket a plakátok áttételesen forgalmazni kivánnak.

Szkysznian Wanda

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1979 ÁPR 7

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikusművész

1021

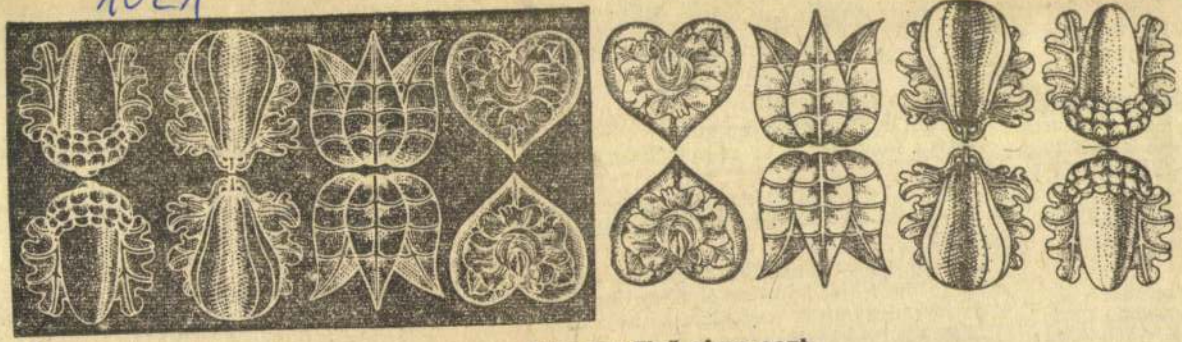

Szkysznian Wanda: Első piros oszt

a vállukat vono-
sz éjszaka ittak,
...

még tudnának
le arról, Gárdos
beszélnek. Más
meg tán a vilá-

is elkészítette a
ent és lerakta a

zetcsókolt a fel-
n szeretne meg-
ndó szóbaállni

— Inkább feladom. Képzeld, milyenek lehetnek a barátnői.

A felszolgálónő az asztalokat rendezte: kiürítette a hamutálcákat, letörölte a fekete műanyag asztallapokat.

— Nála csak szebbek, az tuti.

Hosszú ideig senki se nyitott be a presszóba.

— Te — mondta Nyiredi és egész közel hajolt Székácshoz —, ha a második felvonás közepén azt a jelenetet...

— Pofa be — süvöltött Gárdos. — Nem azért jöttünk ide, hogy erről beszéljünk. Ez kész. Megtárgyaltuk. Lezártuk. Punktum.

— Egy évi munkám van benne.

— Nem érdekel.

GYÖRE IMRE:

Mindeközben...

Egy nap az ember lába
szépen dagadni kezd és
ettől egyszerre sürgős
lesz minden

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 MÁR

IFJÚSÁGI MAGAZIN

Szykszniam Wanda grafikus

1-24

ÖNARCKÉP — FELESBEN

Sz. Wanda URBÁN

ÜL, de nem utolsósorban

Önéletrajz

„Harmadik osztályba járok. Kisdobos vagyok, rendszeresen olvasom a Kisdobos újságot. A papírgyűjtésben is részt vettem az iskolában".

Talán hihetetlenül hangzik, de a fenti sorok egy önéletrajzból valók. Nyolcéves fiam készítette az IBUSZ felkérésére. Tavasszal ugyanis Moszkvába utazunk, s mivel a gyereknek még nincs személyi igazolványa, az útlevélkérő lapon, s a két fényképen kívül még ez az önéletrajz is szükséges a csoportos utazáshoz. Legalábbis az IBUSZ szerint.

S mi lesz a nyolcéves fiam önéletrajzával? Nehezen tudom elképzelni. Talán a szovjet határőrök olvasgatják, vagy a szovjet külügyminisztériumba kerül? Nem valószínű! Ez a mi áldott IBUSZ-unk találmánya.

Miért ne tegye még emlékezetesebbé az utazásunkat?!

(Á. L.)

Huszonöt perc

A Nemzeti Színház fiatal barátainak köre a Fővárosi Művelődési Házban működik. A nézőtéren főként középiskolás korú diákok ülnek. Előbb nyugodt várakozásban, majd mind kínosabban feszengve. Mert hisz a legtöbben háromnegyed órája itt ülnek a székeken, tisztelve annyira a művészetet és a művészeket, hogy nemcsak pontosan, de jóval előbb érkeztek. Ám a másik oldalról szó sincs erről, mert éppen 25 perc telik el a hivatalos kezdés után, mire a meghívott színészek: Csomós Mari, Vajda László és Piróth Gyula bejönnek a terembe. A kör elnevezése: fiatal, baráti. De azért fiatal barátaink türelmével sem szabadna visszaélni . .

(—i —ó)

Jubileum

Már az újjlenyomatok is gyanúsak voltak. A műsorfüzet akár egy bűnügyi múzeum becses darabja is lehetett volna. Aztán a dátum eloszlatta kétségeinket, valóban muzeális darabot vásároltunk. Sikerült jegyet kapnunk az Erkel Színház János vitéz előadására, s megvásároltuk a jegyszedőnő által kínált füzetkét is a függöny felgördülte előtt. Gondoltuk, elligazít majd a szereposztásban, képeket közöl a szereplőkről, a színpadképekről. Aztán kiderült, hogy a buzgón árusított füzetke az 1968. február 23-i felújítást propagálja, s ugyancsak kevés köze van a mostani előadáshoz. Lehet, hogy szerencsénk volt? Antik darabhoz jutottunk folyó áron . . . (á)

Kitilt… nézők

Az Operahá… osztálya dörg… let intézett a… zönségszervező… Ebben írják: „Annak az iskolának, amelyről megállapítjuk, hogy tanulóinak magatartása sérti az előadás rendjét, a jövőben sem jegyet, sem bérletet nem tudunk biztosítani."

Való igaz, nagy a diákelőadások nem zavartalanok, s néha olyan fegyelmezetlen a közönség, hogy egyszerűen élvezhetetlenné válik a produkció. De valószínűleg nem ez a merev elutasítás hozza meg a megoldást. Hisz gondoljunk arra, hogy egy-egy nagyobb középiskolában 20, vagy több osztály is van. S ha egyikkel baj volt, többé a másik 19 osztály sem mehet az Operába! Valamit tenni kellene. De nem így!

(Átanyi)

Hát te mindenbe beleütöd az orrod?

HEGOCZKI FERENC FELVÉTELEI

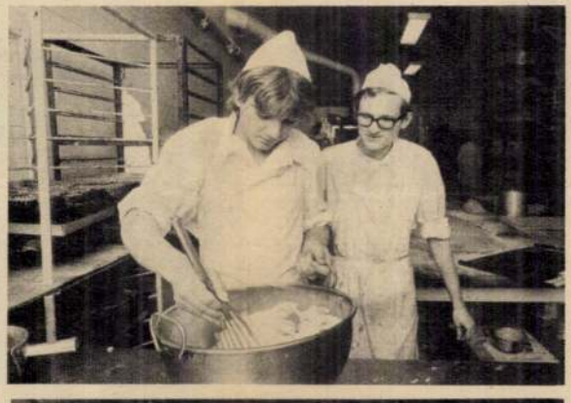

…ka, eleven kislánnyal. Anyuka az ismerősét szórakoztatja, a gyerek mindenkit. Mint kiderül, az anyuci a beteg. Ez látszik is rajta, mert csupán ezerötszázkilencvenháromszor nyolcvankét és fél mondatot tud elhadarni percenként. A kislány persze unja a szöveget, felugrál, tapsol, futkos, énekel, szóval él. De anyuka oda se neki. Egy ideig. Mert egyszer csak felpattan, kézenfogja egyetlen magzatját, és kivezeti a csapóajtón. A jóérzésű azt gondolja, végre megkönyörült rajta, és tán levegőzni viszi. Nos, nem! Tompa puffanások, éles csattanások.

— Es nem bőgsz, ha bemegyünk, befogod a szádat — hallani a tett színhelyéről. Látni ugyanis semmit nem lehet a korszerű pedagógiai módszerek alkalmazásából. De hát ez is volt a cél. Tanúra nincs szükség. Esetleg anyukát még megszólják.

Mert hogy gyermekév van.

(paizer)

Pulkina

Pulkina: Ucsebnyik ruszkovo jázika (orosz nyelvkönyv) című munkája a tanítóképző főiskolák orosz szakkollégiumos hallgatóinak rendes tankönyve. Csak az a bibi, hogy sehol nem kapható Magyarországon. A Gorkij Könyvesboltban sem lehet megrendelni, mert vagy másfél éve nem szerepel a könyvújdonságok között. Így aztán a hallgatók teljesen tanácstalanok. Tucatjára kellene megoldaniuk a Pulkina gyakorlatait, de nincs miből. Mit tehetnek? A lesz, ami lesz álláspontjára helyezkednek. Hisz arról sejtelmük sincs, hogy a főiskolának kell biztosítani számukra a szükséges tankönyveket.

(—nyi)

Furcsa étlap

Az ebéd krumplifőzelék, a vacsora paprikás krumpli. Másnap. Ebéd grízestészta, vacsora tejbegríz. Ez a vonzó összeállítás az egyik budapesti kollégium diákjainak jut osztályrészül. Az a dolog nyitja, hogy az ebédet az iskolában eszik a gyerekek, a vacsorát a kollégiumban. A két intézmény között kutyamacska viszony áll fenn. Így aztán hiába küldi el a kollégium az étlapot az iskolába, nem veszik figyelembe. A diákoknak pedig bőségesen van módjuk rá, hogy összehasonlítsák; hol főzik jobban a krumplit, az iskolában-e vagy a kollégiumban?

(—nyi)

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szyksznian Wanda

NÉPSZABADSÁG

grafikusmüvez

1979 SEP 30

1021

Szyksznian Wanda rajza.

szükséglet,

ne tekintsék „az érték dimenziójában" haladóknak, és mondjuk Arany, Babits, Kosztolányi vagy az idézett Ottlik Géza műveitől vitassák el, hogy kielégítik irodalmi (tehát társadalmi) szükségleteit.

A cikk a filozófia értékekkel foglalkozó ágazatára, az axiológiára hivatkozik, amely állítólag éles és áthághatatlan határvonalat húz az értékek és a szükségletek közé. Azonban értékelmélet is annyi van, ahány lét- vagy ismeretelmélet. Válogatnunk kell hát közülük.

II.

Engels, Marx Károly temetésén tartott búcsúbeszédében, felidézve közös ifjúkori munkájuk, *A német ideológia* egyik alapvető gondolatát, így összegezi nagy barátja és küzdőtársa elméleti munkásságának a lényegét: „Darwin a szerves természet fejlődési törvényét fedezte fel. Marx — ugyanúgy — az emberi történelem fejlődési törvényét: azt az eddig ideológiai burjántól ellepett egyszerű tényt, hogy az embereknek előbb enniük, inniuk, lakniuk és ruházkodniuk kell, mielőtt politikával, tudománnyal, művészettel, vallással stb. foglalkozhatnak." Évtizedek múltán egy magyar költő így foglalja össze ars poeticáját: „Ehess, ihass, ölelhess, alhass! / A mindenséggel mérd magad!" „Éhe a szónak, éhe a szépnek" — teremt kapcsolatot egy másik magyar költő érték és szükséglet között. Míg egy harmadik profánul egymás mellett említi a bőség kosarát, a jog asztalát és a szellem napvilágát. És folytathatnánk az idézeteket, egészen a bibliai „nemcsak kenyérrel él az ember"-ig, annak illusztrálására, hogy szükséglet és érték között van kap-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MÁR. 21

IFJÚSÁGI MAGAZIN

Szyksznian Wanda, grafikus

1021

Wanda

— Amikor azon gondolkodtunk, hogy miképpen mutassuk be Szykszn*ian* Wandát, mint az Év emberét, valaki azt mondta a szerkesztőségben, hogy egy grafikust a munkája révén lehet megismerni. És mint hogy a fél ország a Maga plakátjaival van tapétázva, a bemutatás el is maradhat. Játszani hívtuk tehát. Mondja meg, könnyen befejezte Urbán Tamás félig kész portréját? És egyáltalán, hogyan fogadta ezt a játékot?

— Én nem színésznő vagyok, hanem grafikus, nyugodt szívvel vállaltam a veszélyt. A karakteremet ugyanis szubjektívebben látom, mint az objektív. Ezért aztán talán csak 25-féle vázlatot készítettem ...

— A norma más munkára is érvényes?

— Nincs érvényes norma. Minden a pillanatnyi feladat súlyától függ. Tény azonban, hogy a legritkább esetben találom meg azonnal, amit keresek. Csak addig kínlódom, amíg biztos vagyok benne, hogy most már tudom, miért éppen így húzom a vonalat.

— Ezek szerint minden dolgával elégedett?

— Nem mindegyikkel. Például leadok egy könyvet és két év múlva jelenik meg. De hiszen akkor már én sem ott tartok, mint amikor rajzoltam.

— Elmondaná, hogyan dolgozik? Nézzük egy napját.

— Az nem jó, mert eléggé rapszodikus vagyok. Van olyan időszak, hogy napokon át ki sem mozdulok. Ilyenkor a férjem hozza az ennivalót is. Egyfolytában csak dolgozom .

— Az Ön plakátjai, illusztrációi megnyerőek. A decemberi szavazás is ezt bizonyítja, hiszen sok fiatal tv-néző és IM-olvasó többek között Önt választotta az Év emberének. Nem gondolja, hogy Magától mindig ugyanazt várják?

— Lehet, hogy ez így van. Én mindenesetre félek tőle, s éppen ezért törekszem is arra, hogy stílust váltsak. De minden kísérletezésnél azt tartom elsődlegesnek, hogy az új nyelv érthető legyen. Grafikus vagyok, tehát rajzolva beszélek, közérthető ábrázoló művészettel.

AT

ző

!

elent-
t havi
k havi

u. 16.

ÉRETTSÉGIZ

A Nyíregyház
exportra terr
dolgozókat.

A gyárrészleg
anyagismeret
Lehetőséget r
mint a techni
Vidéki lakosc
különszobát a
Érdeklődni és
osztályán:

Taurus Gumig
Derkovits u. 1
Taurus Abron
Budapest VIII
(A Keleti pály
Telefon: 342-3

MEGHÍVÓ

A Budapest Kongresszusi Központ
tisztelettel meghívja Önt és családját
1996. november 26-án 17 órára

Sz. Wanda

képzőművész
kiállítására

megnyitja:
BRÓDY JÁNOS

Megtekinthető:
december 14-ig, naponta 10-18 óráig
Budapest, XII. Jagelló út 1-3.

A kiállítás támogatói:

BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONT

MAGYAR PLAKÁTÉRT ALAPÍTVÁNY

SZYKSZNIAN WANDA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Szyksznian
Wanda

NÉPSZABADSÁG
1978 MÁJ 21

1021

TAAR FERENC:

TÁRLAT

(Szykszian Wanda rajza)

elni azokat a nehéz időszakokat, nikor valamely okból nem ment versírás, amikor a költészetben egakadtam.

Más kérdés, hogy időnként bizo- os kötelezettségek túlságosan foglalnak. A *Mozgó Világ* szer- esztőjeként például nemcsak iro- alomszervező feladatokkal kell egbirkóznom, hanem olyan tár- dalmi megbízatásokkal is, me- eknek néha inkább protokollá- s jellegük van, mégsem hagyha- m figyelmen kívül őket. Ugyan- kor arra is ügyelnem kell, hogy lbírjam" a funkciót, tehát ne ozzon jellemtörést emberi és ltői magatartásomban. Szóval m könnyű, de ameddig bírom csinálom.

— *Erdő a vadaknak című kö- tét a kritika egyértelmű elisme- ssel fogadta. Második kötete, a ádogkirály megjelenése után yik kritikusa ezt írta a Kortárs- an: „... a 70-es évek egyik leg- lentősebb lírai teljesítményét éri és realizálja Veress Miklós". em nyomasztó a költő számára, a ilyen várakozással tekintenek unkássága elé?*

— Első kötetem megjelenése, ajd a József Attila-díj egy- talán nem hatott rám nyomasz- an, ellenkezőleg, néhány csodás ben volt részem, amikor jól ent a versírás. Különben a kri- kai fogadtatása közel sem csak cserő volt, többen felrótták pél- ul, hogy romantikus alapállá- m nem korszerű stb.

Kétségtelen, hogy *Bádogkirály* mű kötetemet elismeréssel fo- dták, s talán túlságosan nagy rakozással néztek további mun- tetésekkel segíteni; tatás eredményeit alkalmazni. Term ilyen sematikusan vont követelmény tás, ha nem konkré érzékeltetjük a sz adatát a kulturális

Egyik konkrét pr gyar művelődésüg vártnál sokkal tart nyult a kulturális kulturális tömegigé szocializmus kultur lete nagyjából kialakult. Ebből a gyarapodó készletből megfelelőnek mondható a kínálat. Mi hát az oka a kínálat és a kereslet külön útjainak? Mi az oka, hogy még nem valósult meg az emberi gondolatok és cselekedetek egységének az a minimuma, amelynek alapján gazdaságilag és politikailag egységes szocialista társadalmunkat szocialista kulturális közösségként is jellemezhetnénk? Igazi szociológiai feladat megvizsgálni a társadalmi mozgást és az emberi kapcsolatokat abból a szempontból, hogy vajon milyen összefüggés van az elért kulturálisigény-szint és a valóságos, de szunnyadó kulturális szükséglet között.

Hajlamosak vagyunk ezt a problémát csupán szociális és oktatáspolitikai kérdésként vizsgálni, s nagy tömegek hátrányos helyzetéből adódó egyszerű és egyértelmű következményként felfogni, amely iskoláztatással, képzéssel, népművelői igyekezettel leküzdhető. Holott vizsgálni kellene a kultúra közvetítő rendszereit — ezek nemcsak kulturális intézmények — és e rendszerek érdektagoltságát. Kutatni kellene, hogy a gazdaság és kultúra dualisztikus

ten dolgozó szociológus is egyre kevésbé teheti meg, hogy elméleti, kutatási, oktatási tevékenysége mellett, arra alapozva, ne avatkozzon be a kulturális tervezésbe, fejlesztésbe. A közművelődési program eredményes megvalósításához egyre nagyobb szükség lesz az alkalmazással foglalkozó társadalomtudományi szakemberekre, lakóhelyi, vállalati, regionális és országos szintű fejlesztőkre, tervezőkre, akik már nem elégedhetnek meg azzal, hogy csupán felvételeket végezzenek és értékeljenek, hanem akiknek feladatuk lesz szervező-fejlesztő tevékenységükkel, kísérleteikkel, operatív javaslataikkal is hozzájárulni a közművelődési terület feladatainak megoldásához.

Természetesen nem hiszem, hogy mindehhez valami teljesen szokatlan, eddig soha nem volt dolgot kellene művelnünk a szociológiában. A kulturális kormányzat nem mellőzte eddig sem a szociológia alkalmazását. A kulturális tervezésnek és fejlesztésnek is hasznára voltak a közvetlen kultúrakutatás eredményei

MEGHÍVÓ

LEHET-E VONZÓ A MŰVÉSZETTÖRTÉNET?

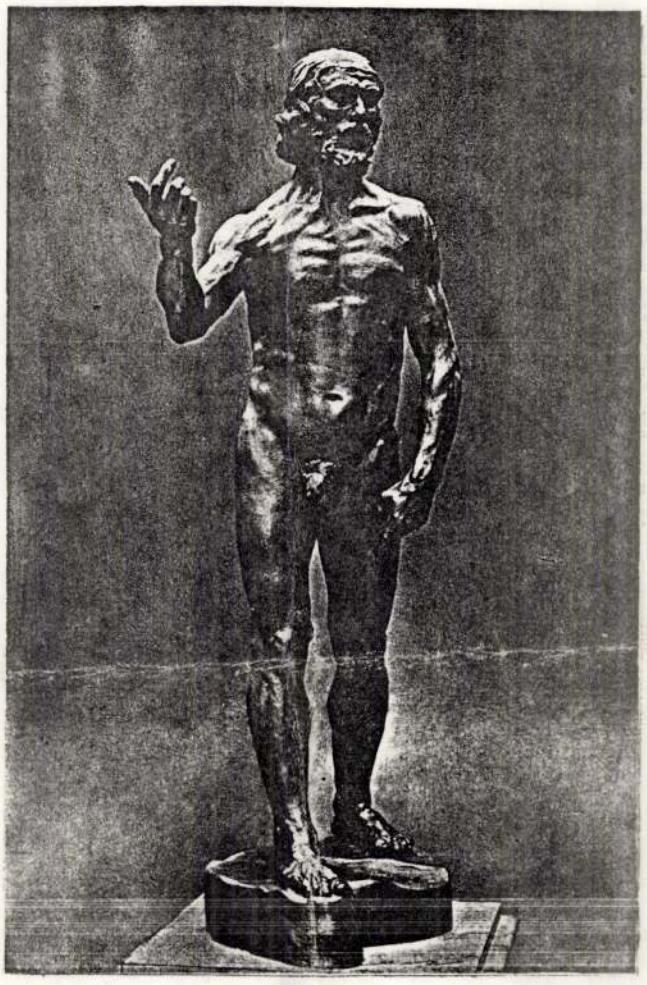

SZYMON BOJKO

LENGYEL MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ ELŐADÁSA
A MŰCSARNOK KAMARA-TERMÉBEN

1989. március 16-án

DU. 4. ÓRAI KEZDETTEL

• • •

SZYMON BOJKO AZ USA-BAN, A „RHODE ISLAND SCHOOL OF DESIGN" VENDÉGELŐADÓJA VOLT. OTTANI TAPASZTALATAIRÓL SZÁMOL BE, ELŐADÁSÁT DIÁVAL ÉS VIDEOANYAGOKKAL KISÉRI, VALAMINT A KÖZÖNSÉG KÖZREMŰKÖDÉSE ESETÉN KIS RÖGTÖNZÉSRE IS SOR KERÜLHET.

Szyksznian Vanda, grafikus

Napjaink magyar politikai plakátjai a lényegre törő, frappánsan közölt mondanivaló, az új európai művészeti törekvéseknek, a szürrealizmusnak, a pop-artnak és a sci-fi-ábrázolásnak a hazai adottságokon át szűrt kifejezésmódja jellemzi a „dekkhad" és az utolsó tíz évben hozzánk felsorakozó fiatalok — Balla Margit, Szyksznian Vanda és még többek — munkáját, művelt

Brestyánszky Ilona: Korunk politikai plakátjai.
Békés Megyei Népújság, 1982. nov. 24.

Szykszninan Wanda, grafikusművésznő
Általai Gábor: Minta (I. Nemzetközi Mintatriennálé). Művészet.

Szykszninan Wanda: Minta, papír, magic color, 9 db 45 × 45 cm, 1988

Művészet, 1989., 4., 32-old.

Szyksznian Wanda

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafi mimarsz

1983 ÁPR 1

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Tamási Galéria 1021

Szyksznian Wanda kiállítása

(TUDÓSÍTÓNKTÓL)

A Magyar plakátművészet kiemelkedő mesterének, Konecsni Györgynek tanítványa volt Szyksznian Wanda, a fiatal nemzedékhez tartozó alkalmazott grafikus.

Már gyermekkorában elkötelezte magát a rajzolásnak. A képzőművészeti gimnáziumban ezt a tudását fejlesztette, alkalmazott grafikai szakon szerzett diplomát a Képző- és Iparművészeti Főiskolán. A hatásos reklám-propaganda, az egyre több film forgalmazása, a megfelelő nyomdai háttér biztosította e műfajnak a termékeny munkát. Nagy szakmai tudással készíti kereskedelmi, filmplakátjait, de tervez hanglemezborítókat, naptárakat, könyveket illusztrál, csomagotást tervez, képigényű temperaképeket fest. Munkáiról életvidámsága, temperamentuma tükröződik. Sokat foglalkoztatott művész, tehetségét bizonyítják a megbízások, sikerek. Alig volt 26 éves, amikor díjazottja lett „Az év plakátja" versenynek.

Plakát

A Tamási Galéria 1983. április 6–27-ig rendezi meg Szyksznian Wanda grafikusművész kiállítását, melyet júniusban a bonyhádi közönség is láthat majd. Ez a művésznő tizedik önálló bemutatkozása.

LIPPAI TAMÁS

kordonos szőlő
Cím: a Tm-i Lap
ba

Tolna, Réti so
2-es telek építé
gedéllyel és an
együtt, 2 család
részére, 500 négy

Alap[illegible]
meg jövőjét

a Mecseki Szénbányáknál!

A mecseki bányászok nagyrabecsült kollektívái 18–35 éves, törekvő férfiakat várnak soraikba.

Havi kereset föld alatti munkakörökben:

csapatcsillés (betanított munkás)	**6000–11 000 Ft**
segédvájár (szakmunkás)	**7000–12 000 Ft**
vájár (szakmunkás)	**8000–14 000 Ft**
bányalakatos (szakmunkás)	**6000– 9 000 Ft**

Kedvezmények, juttatások: hűségjutalom, szénjáradékság, föld alatti dolgozóknak pótszabadság.

Munkásszálló, teljes ellátással: Komlón vagy Pécsett.
Jó munkája alapján 1,5–2 év alatt kedvező feltételekkel

LAKÁSHOZ JUTTATJUK!

Legyen részese a liász-program megvalósításának!

Életünk

irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat
9701 Szombathely, Pf. 168; e-mail: eletunk@zalaszam.hu

Szyksznian Wanda műve

SZYKSZNIAN WANDA

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 1998. 06. 08.

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK A MEGYÉBEN

MISKOLC

„Könyvilluszrációk" – Banga Ferenc és Szemethy Imre munkái.
II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár. Jún 2-től.

Hímes világ – Fekete Miklós Árpád kiállítása.
Kós-ház. Nyitva: délután 1-től 5 óráig.

Jakab Viktória kiállítása.
Mini Galéria (Kossuth u. 11.). Nyitva: délelőtt 9-től délután 5 óráig.

Vasút a festészetben. Cs. Fodor József kiállítása.
Tiszai pályaudvar olvasó-váróterme. Nyitva: reggel 7 órától délután 3 óráig.

Papp László festőművész kiállítása.
Avasi Gimnázium aulája.

Simon M. Veronika festménykiállítása.
A Miskolci Városi Könyvtár József Attila Könyvtára.

ENCS

Föltámadott a tenger című gyermekrajz-pályázat anyaga.
Városi Galéria.

IZSÓFALVA

Sípos János festőművész kiállítása.
Izsófalva, Izsó Miklós Művelődési Ház kiállítóterme. Nyitva: naponta délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

KAZINCBARCIKA

Szabó Vilmos zilahi festőművész kiállítása.
Városi Kiállítóterem.

A kiállítóhelyek egy része hétfőn zárva tart. A biztonság kedvéért a nyitva tartás idejéről érdemes előre tájékozódni.

MEZŐKÖVESD

A B.-A.-Z. Megyei Amatőr Képző- és Iparművészeti Egyesület tagjainak alkotásaiból rendezett kiállítás.

PUTNOK

Ladócsy László Ikon című kiállítása.
Holló László Galéria.

SAJÓSZENTPÉTER

Ünnepi grafikakiállítás.
Lila Galéria.

SÁROSPATAK

Nagy Dezső művésztanár emlékkiállítása.
Református Kollégium Tudományos gyűjteményei.

Szyksznian Wanda grafikusművész kiállítása.
A Művelődés Háza galériája.

TISZAÚJVÁROS

Máger Ágnes festőmv. kiállítása.
Városi Kiállítóterem.

SZYKSZNIAN WANDA

ÁLOMALAPÍTÁS címmel Szyksznian Wanda kiállítása április 3-ig látogatható a BÁV Rt. Kortárs Galériájában (Budapest V., Bécsi u. 3.).

MAGYAR NEMZET
2000 márc. 21

TE

OTP
BANK
GALÉRIA

AZ OTP BANK RT. TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT
1998. FEBRUÁR 17-ÉN 17.00 ÓRÁRA
AZ OTP BANK GALÉRIÁBA
(BUDAPEST, V. SZABADSÁG TÉR 7-9. BANKCENTER)

SZYKSZNIAN WANDA

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

KOVÁCS ATTILA
AZ OTP BANK RT. IGAZGATÓJA

SZEPESSY BÉLA
GRAFIKUS MŰVÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: FEBRUÁR 17-TŐL MÁRCIUS 1-IG
SZOMBAT, VASÁRNAP IS !

Szykszneyan Wanda, grafikus

SZYKSZNYAN WANDA

grafikus

A dombormű mögöttem az erdélyi Váró Márton munkája; együtt fogunk kiállítani Stuttgartban, néhány óra múlva utazunk, csak elbúcsúzunk a kollégáktól — ritkán jön össze ennyi ismerős, mint egy szövetségi közgyűlésen.

A kiállítást a Generalart bonyolította. Gyorsan, könnyedén, még az NSZK-vízumot is megszerezték napok alatt. Nekünk, művészeknek nagyon fontos a külföldi kapcsolat: egyfelől tapasztalatszerzésért, másfelől a művészeti világpiacba való bekapcsolódás lehetősége miatt. Ez nemcsak a művész érdeke, hanem az országé, hiszen a műtárgy szellemi export, többnyire hazai nyersanyag — akár csak néhány lap papír — felhasználásával.

Hogy min kellene változtatni? Az volna jó, ha mindenkinek nyílna annyi lehetősége, mint nekünk. Ha például a kölni művészeti vásáron, amely a bázelivel vetekszik, s ahol vendéglátó galériánk vezetőjével megismerkedtünk, ott volna a magyar műtárgy-külkereskedelemnek embere. Ha ez a külkereskedelem felvállalná kezdő, a kockázatvállaláshoz szükséges ezrekkel nem rendelkező tehetségek menedzselését. Ha annak a művésznek is módja nyílna a kint tartózkodásra kiállítása alatt, akinek nincsenek külföldi barátai vagy rokonai. *Public relations*-kapcsolatok nélkül nagyon nehéz eladni a műveket, ezekhez viszont személyes ismeretség, ottlét szükséges ... Komolyabban kellene venni azt a mondást, hogy „a művész hazája az egész világ" *is!*

6-8

XXIII/18

egyre azt ismételgetem: miért nem beszél legalább egy idegen nyelvet minden értelmes magyar? Elegendő lenne, ha csak középfokon. Iskolák, munkaközösségek és magántanári tanfolyamok végeredménye jórészt ugyanaz: makogás, pár idegen kifejezés, rosszul használt igeidők, meg néhány közismert fordulat a bevásárlás és a szerelem túristaszótárból. Tengernyi ismerősöm közül könnyen kiválaszthatom azt a keveset, akinek könyvtárában idegen nyelvű irodalmat, szakirodalmat találok. Sokan nemzetiségi környezetben született honfitársaim közül már rég kiverték fejükből „nagyanyai" nyelvüket, passzív szókincsük sincs, s ha rászánják magukat idegen nyelv tanulására, nem a tudat mélyén őrzött hajdanit élesztgetik — talán restellik is — hanem inkább valamely világnyelvvel bajlódnak.

Hogy kellene népszerűvé tenni a nyelvtanulást? Kezdjük gyerekkorban? Támasszuk fel újra az egykori csere-gyerek szokást? Szocialista környezetünk is bőven nyújthat lehetőséget világnyelvek és szomszéd nyelvek elsajátítására. A gyerek játszva tanul, fülébe és gondolkodásába búvik az idegen nyelv különös hangzása, kiejtése. Vagy diákkorban a tanuló szabadon választhassa, hogy melyik nyelvet kívánja megismerni. Így az lesz majd számára kötelező, ami őt érdekli.

Szikszn ain Wajda 1

SZIKSZNIAN WANDA kiállítása, amely a *Studió Galériában* látható, szinte átjön az üvegtáblákon, ki az utcára: ez sem véletlen. A fiatal művésznő egyike azoknak, akik a leghatározottabban befolyásolják az utca képét. *Plakátjaival* évek óta találkozhatunk mindenfelé. Csak egy rövid felsorolás belőlük: a *Derszu Uzala*, a *Sámán*, a *Veri az ördög a feleségét*, a *Rubljov*, a *Zorro*, a *Herkulesfürdői emlék*, a *Kísértet Lublón*, az *Egy erkölcsös éjszaka* című filmek plakátjait mind ő tervezte. Nem egy közülük emlékezetesebb, mint maga a film, egyike-másika pedig (mint például az *András Ferenc* filmjéhez készített plakát) igazi telitalálat és szinte egyenrangú alkotás. Külön kell szólni a *Kenguru* című film plakátjáról, amely a hasonló című lemez borítója is: így vonult be fiatalok tízezreinek otthonába, így kapcsolva össze a filmet, a hazai popzenét az alkalmazott grafikával. Látható a Botticelli nyomán született Fabulon-reklámplakát, amely az utcára került és az a másik Fabulon-reklám is, amely nem, holott az a jobb. A plakátokon kívül kedves gyermekkönyv-rajzok is lát-

Mag ó

Ken ivalók

maximum 720 liter víz felszívódásáról szól). A hűtőgyűrűt is kicserélték, mert szivárgott, az újat azonban elfelejtették ellenőrizni.

Sziksznain Wajda 2

hatók, sajnos, méltánytalanul eldugva, a terem egyik falán pedig portrésorozat, amely nemcsak azt bizonyítja, hogy a művésznő kitűnően rajzol, hanem azt is, hogy *Szász Endre* legjobb hazai tanítványa. Csak ennyit. Nem többet.

Magyar Hirlap 1978-9o-6

Kenessei:Áprilisi látnivalók

SZYKSZNIAN WANDA

Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum a Vincze Papírmerítő Műhely valamint a Sárospatak Kerámia Manufaktúra 1998. október 24-én időszaki kiállítást rendezett SZYKSZNIAN WANDA képzőművész munkáiból.

Újdonságot jelentett a Szabadtéri Néprajzi Múzeum kínálatában, hiszen egy pajta adott otthont egy képzőművészeti kiállításnak. A befogadó épület harmonikusan illeszkedett a természetes anyagú papírhoz, kerámiához. A kiállítást Jankovics Marcell nyitotta meg, közreműködött a Vujicsics Tihamér Zeneiskola Fúvószenekara.

MÚZEUMI HÍRLEVÉL
1998, 295

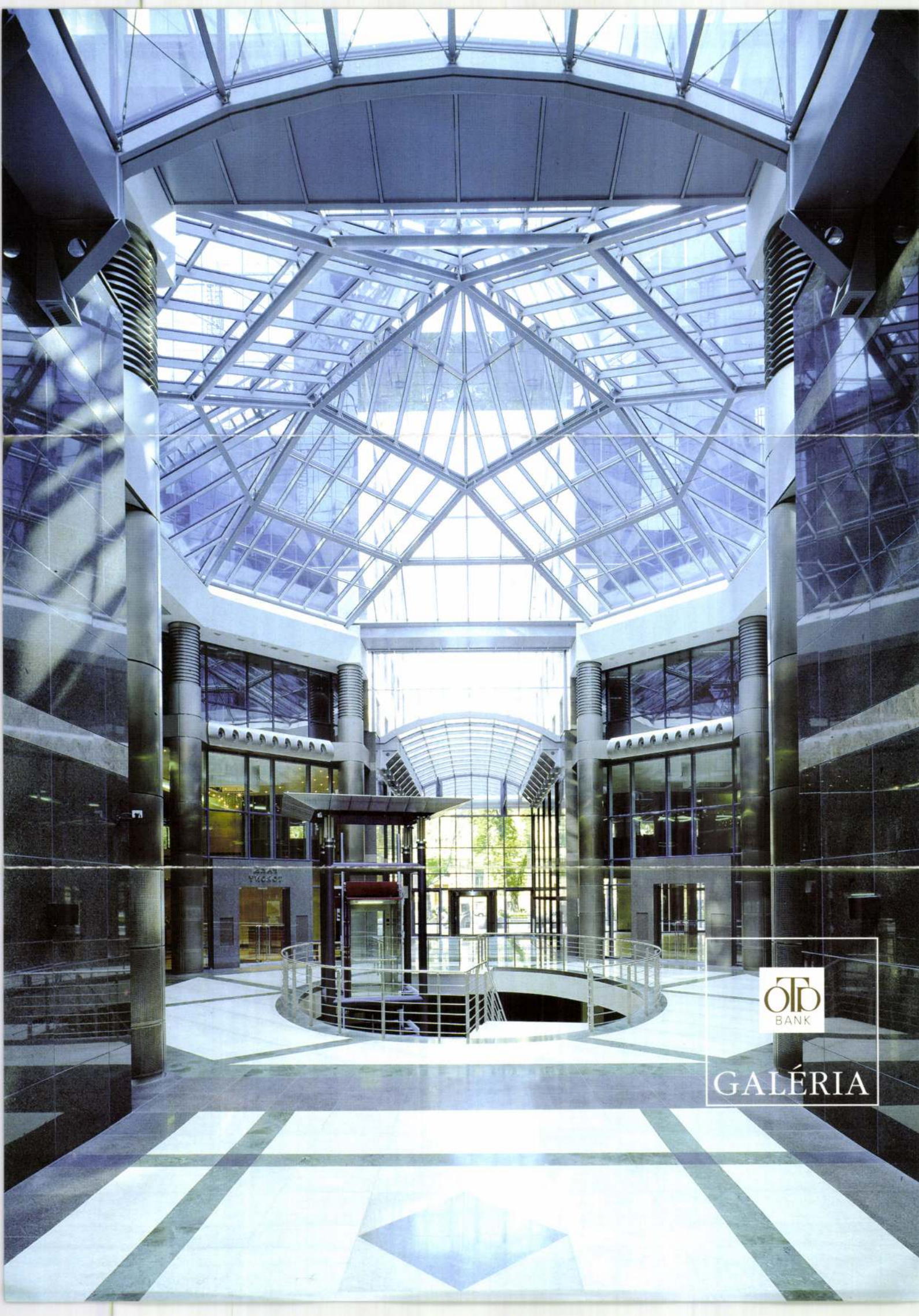
OTP
BANK
GALÉRIA

SZYKSZNIAN WANDA

OTP
BANK
GALÉRIA

AZ OTP BANK RT. TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT
1998. FEBRUÁR 17-ÉN 17.00 ÓRÁRA
AZ OTP BANK GALÉRIÁBA
(BUDAPEST, V. SZABADSÁG TÉR 7-9. BANKCENTER)

SZYKSZNIAN WANDA

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

KOVÁCS ATTILA
AZ OTP BANK RT. IGAZGATÓJA

SZEPESSY BÉLA
GRAFIKUS MŰVÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: FEBRUÁR 17-TŐL MÁRCIUS 1-IG
SZOMBAT, VASÁRNAP IS !

SZYKSZNIAN WANDA

Kerámiakönyvek, merített papírral

A törékeny könyvtár DIENES JUDIT FELVÉTELE

Nyáron, a kapolcsi tűzoltószertárban, a közelmúltban pedig a szentendrei skanzen pajtájában egyaránt kiválóan „érezték magukat" Szyksznian Wanda különleges cseréppapír könyvei. Bár ezeket a könyvecskéket fel lehet lapozni és el lehet olvasni, mégis, az ember egyedi műtárgyként veszi őket a kezébe. A sokoldalú, sikeres művész, aki lemezborítótól filmplakátig szinte mindent tervezett már, újabban a kerámiába szeretett bele. A Sárospataki Kerámia Manufaktúra, a Vincze Papírmerítő Műhely és Szyksznian Wanda együttműködésének különleges gyümölcsei ezek a könyvecskék, amelyek természetes szépségükkel bűvölnek el.

A kerámia, a papír ősi anyagok, de megunhatatlanok, éppen egyedi kézművességük okán. A sárospataki manufaktúra, amely mind sikeresebb termékeivel itthon és külföldön, főleg Amerikában, fantáziát látott az ötletben – amint azt Uzelmann Annamáriától, a gyár tulajdonosától megtudom. Szíveseń adták az anyagot és adták kölcsön a kiégető kemencét a művészi kerámiákhoz, Vincze László mester pedig a papírmerítés mesterségével járult hozzá a sikerhez. Ahol csak megjelennek ezek a különleges könyvek, a látogatók félve nyúlnak hozzájuk. Aztán pedig alig akarják elengedni, amikor már tenyerükben érzik a kézzel festett kerámia és az ősi eljárással készült papír finomságát.

E. L.

NÉPSZABADSÁG
1998 XI 12

...lap-tisztító szert. Egy liter desztillált ...gy ioncserélt vízhez adjunk 1 deciliter ...ömény étkezési ecetet, 1 deka citromsavat, esetleg borkősavat és 5-10 milliliter (úgy egykupaknyi) nagy hatású konyhai mosogatószert vagy hajsampont. Az üvegbe adagolt anyagokat alaposan rázzuk össze, végül ízlésünk szerint választott illóolajjal (citrom, citrus, narancs, patchuli, ylang-ylang, levendula, gyöngyvirág, ibolya stb.) tegyük számunkra kellemessé a tisztítószert. A kíméletes, nem korrozív szerves savak (ecet, citromsav, borkősav) és a szennyeződéseket jól oldatba vivő detergens (így hívják összefoglaló néven a kémikusok a mosogatószerek, samponok hatóanyagait, a zsíralkoholszulfonátokat, éterszulfátokat) elegye látványosan fog működni a konyhában, fürdőszobában. Saját gyártmányú csodaszerünket körömkefével, a nehezen hozzáférhető, szűk helyekre, sarkokba, a csaptelepek köré pedig használt fogkefével vigyük fel, majd negyed-, fél óra múlva bő vízzel öblítsük le, puha száraz ronggyal törölgessük le.

Vastartalmú vizek, főleg csepegő csapok alatt vörösbarna rozsdacsíkok is hozzáadódnak a kiváló vízkőhöz. A nemkí-

A közvetett etetési módnál gombócos etetéssel összecsődítjük a környék ivadék halát, ezzel csaljuk oda a ragadozót. De miért pont a horgon vergődő csalira figyelne föl a reménybeli zsákmány a tumultusban? Ügyes horgász nem a csali szájába, hanem a faroknyél közelébe tűzi a horgot. Mivel a csalihalnak „kényelmetlen" fejjel lefelé lógni, folyvást kiegyenesedni törekszik, s ez a mozgás a csukát, süllőt, harcsát támadásra ingerli.

...relékükön a harcsázók, ugyanis a ...tébe átmenő piros elüt a mélységben lévő más táplálékszervezetek színétől, és mozgatva csalogató hatású. Érdemes hát a víz és az égbolt színét tekintetbe venni a műcsali kiválasztásakor. Borús időben, sötét víznél csillámló villantó, verőfényes időben inkább a matt, esetleg fekete műcsali hozhatja meg az áhított kapást.

Gyulai Ferenc

Szobanövényeink teleltetése

Ősz vége felé egyre rövidebbek a nappalok, növekednek a napközbeni hőkülönbségek. A szabadba kihelyezett növényeink ezeket megsínylik. Haladéktalanul vigyük vissza őket a lakásba, és készítsük elő a kényszerpihenőre.

Kártevőmentes növényeinkről a díszítő értéküket rontó, száradt, elsárgult növényi részeket ollóval, éles késsel vágjuk le. A cserepek, termesztőedények elhelyezésekor ügyeljünk, hogy növényeink a legjob-

huzatra, ezért olyan ablak közelébe, melyet gyakran kinyitunk, ne helyezzük őket. A magas hőmérséklet, kevés páratartalom éppolyan káros, mint a magas páratartalom alacsony hőmérsékletnél és hiányos megvilágításnál.

Az őszi hónapokban a felvehető tápoldatot fokozatosan csökkentsük. Most már csak kéthetente egyszer-kétszer tápoldatozzunk, különben legyengül, megnyurgult hajtásokat fejlesztenek.

NÉPSZAVA

Szvilengrád–Isztambul viszonylat

A vonat néhány perccel éjfél után indul

Az információs kisasszonyból némi nehézség árán sikerül kiszedni, hogy jobban járunk, ha a bolgár határvárosig, Szvilengrádig helyi vonattal megyünk, ami nagyjából ugyanakkor ér oda, amikor az isztambuli expressz Szófiából elindul.

Szvilengrádig román fiatalemberekkel utazunk egy kupéban. Egyikük, alacsony termetű, szakállas figura, szinte megállás nélkül a számológép gombjait nyomogatja. A határvárosban, ahová közel öt órán át tart az út, két honfitársnőjükkel kiegészülve, ők is leszállnak.

Ahogy az állomásépületbe lépünk, taxisok rohannak meg bennünket. Arra próbálnak rábeszélni német–orosz keveréknyelven, hogy menjünk velük, fejenként harminc márkáért levisznek bennünket a tíz kilométerre lévő határátkelőhelyig. Onnan éjjel kettőkor indul busz Sztambulba.

Az öt román srác közül három nyomban kötélnek áll, de a másik kettő, a lányokkal egyetemben, szóra sem méltatja a meglehetősen erőszakos fuvaros hiénákat. Rájuk dühösen legyintenek, de rólunk az istennek se akar leszállni egy nagy fejű, pufidzsekis, tele szájjal rágózó bolgár.

Rázom a fejem, mire ő hátizsákunk után kapkodva vigyorog, és tessékel bennünket szőrös mancsával a kijárat felé. Csak amikor már türelmetlenül taszigál, akkor mondja a barátnőm, hogy ne rázzam tagadóan a fejem, mert itt ez jelenti az igent. Azért nem érti, miért cövekeltünk le, amikor egyszer már beleegyezésünket adtuk.

Ekkorra már egy ősz hajú egyenruhás győzköd minket. Azt bizonygatja zsebre tett kézzel, terpeszben állva, hogy nem érdemes várnunk az expresszre, mert az öt-hat órát szokott késni. Sebaj, időnk az van, közlöm velük gesztikulálva, mi akkor is megvárjuk a vonatunkat, ha csak holnap ér ide. Többször is mondom: no problem!

Példátlan makacsságunk megütközést kelt bennük. Az egyenruhás sértődött arccal magyarázza, hogy neki pedig hihetünk, hiszen ő itt az állomásfőnök. Amikor, úgy öt perc múlva, végre elódalognak, olyan pofát vágnak, mint a gyerekek, akiknek elrontották a játékát.

Átellenben a padon már javában kajálnak az ismerős románok. Valami azt súgja, hogy ők profik az isztambuli vonatozásban. A szakállas számítógépbűvésszel már idefelé a vonaton váltottunk néhány szót angolul. Olyasmit vélek kiolvasni a tekintetéből, hogy díjazza, ahogy elhajtottuk a határiparban utazó nepperet. Amikor barátnőm érdeklődik nála, kiderül, jól tettük, hogy nem dőltünk be a taxisoknak. Igaz, hogy ők a határig levisznek, csakhogy onnan még koponyánként tizenegy dollár Isztambulig a busz. Azt javasolja, ne vegyünk jegyet, helyette kenjük meg a kalauzt, hogy a határig hadd maradhassunk a vonaton. Onnan az expresszel mindössze tizenkét percig tart az út az első török városig, Edirnéig, vagyis Drinápolyig. Ha a bliccelés sikerül – és ez szerinte tuti, ők évente többször is így közlekednek a bolgár–török határon –, akkor már nyert ügyünk van. Besétálunk az edirnei buszállomásra, ahonnan egy charterjárattal ketten összesen öt dollárért eljutunk Isztambulba.

Ez már döfi, bár az öt dolcsi gyanúsan kevésnek tűnik. Mindenesetre a román fiú, akiről kiderül, hogy egyetemista, még térképet is rajzol, ha netán elveszítenénk egymást szem elől.

Miközben meglehetősen közönségesen kacérkodó lányaik jóvoltából románjainkat a vasutasok a jéghideg váróteremből a feltehetően meleg irodába invitálják, minket továbbra is barátságtalanul vizslatnak. Rajtunk kívül már csak egy népviseletbe öltözött bolgár vagy török néni és baseballsapkás lakli fia marad a lepusztult váróban. Hamarosan egy kopottas öltözetű fiatal férfi érkezik taxival. Utazótáskájából egy vizes törülközőt vesz elő, és a radiátorra teríti. Alázatosan pislog körbe, mint aki tart valamitől.

Pár perccel később lép be a terem nyikorgó ajtaján az a zöld egyenruhás, felettébb ellenszenves férfi, akinek tekintetéből süt pitiáner hatalmának gőgje, s aki odakint már többször is sunyin szemrevételezett bennünket. Mindenkit igazoltat.

Úgy teszek, mintha nem hallanám, amikor a paszportot kéri, aztán midőn egyre emeltebb hangon már harmadszor ismétli, visszakérdezek, miért is kell az neki. Hogyhogy warum – bődül rám, aztán alighanem káromkodik.

– Elvégre nem te vagy a policáj – mondom neki abból az egyszerű tényből kiindulva, nem létezik, hogy nem ismerek föl egy zsarut, legyen az török, magyar vagy bolgár. Ez meg itt hiába mutogatja a kabátja ujjára varrt szürke paszományt, legföljebb vasutasnak látszik.

Az egyenruhás ember már vörös fejjel üvölt, nyakán kidagadnak az erek. Nőm ijedten bújik hozzám, a radiátor mellől meg saját útlevelével hadonászva mutatja a törülközős fiú, hogy adjam oda a papírjainkat. Megadom magunkat. A vasúti rendőr – vagy rendőrségi vasutas – idegességtől remegő kézzel kap a kis kék könyvecskék után. Kielégült arcát látva arra gondolok, hogy okmányainknak egyelőre alighanem búcsút mondhatunk. De nem. Percekig lapozgatja, majd mintha holmi használt óvszerek volnának, dobja őket vissza.

Éjjel három óra van. Hogy Isztambul felől megérkezett a gyors, azt onnan lehet tudni, hogy két tucat álmos törököt kísérnek a mi rendőrünkhöz hasonlító egyenruhás bolgár közegek a váróterembe. Némelyiken csak vékony ing, nadrág és papucs van. Nyilván a hálókocsiból emelték ki a szerencsétleneket. Mielőtt fölterelnék őket az emeletre, összeszedik útleveleiket. Bánatos beletörődéssel veszik tudomásul, hogy a vonat nélkülük megy tovább Ausztria és Svájc irányába.

A taxisok újra produkálják magukat. Egy terepszínű katonai gyakorlóba öltözött figura szerint jó, ha vonatunk délelőtt tízig ideér. Három lengyel srác érkezik irtózatos mennyiségű cuccal. Nekik csak idáig volt jegyük, innen viszont csak holnap este lesz vonat Szófiába. Egy ugyancsak leszállított, színes bőrű fiatalember arra próbálja rábeszélni őket, hogy adjanak el neki egy útlevelet. Az üzlet végül is nem jön létre, mert a polákok megállapodnak a katonai gyakorlós taxissal, hogy az ötven dollárért elviszi őket Szófiába.

Nyolc óra után néhány perccel végre bedöcög az isztambuli gyors. A vágányok között ott sertepertél policáj haverunk is. Megvetően nézek át rajta, mire ő a magyarok anyját emlegetve a szakállamra bök, és azt mondja németül, kár is felszállnom, úgysem engednek át, mert az útlevelemben a fényképen csupasz az arcom. Kinevetném, ám meghűl az ereimben a vér, amikor meglátom őt is az útleveleket ellenőrző határőrök között. Hiába próbálom kicselezni, egyenesen rám hajt. Vagy levágom a szakállamat, vagy leszállok – mutatja mutató- és középső ujjával az olló szétnyíló, összecsukódó szárait utánozva. Elcsigázott barátnőm kétségbeesve néz rám, mire én visszanyelem, amit mondani akarok, helyette dühösen és megalázottan sziszegem a sorrykat. Utazásunk fura ura vigyorogva élvezi győzelmét, és megkegyelmez

Helyettünk a vonat peronján csomaghegyeket felhalmozó oroszokat veszi kezelésbe. Bőröndjeikkel együtt leszállítja őket, majd a sínek között társaival aprólékos rovancsot tart. Másfél órát szórakoznak velük, mire elindul végre a vonat. A hőn vágyott isztambuli.

Tódor János

NÉPSZAVA 1998 márc 21

Profán ostyák lődörgőknek

Szykszsnian Wanda rajzai

Valamikor – boldogult úrfi koromban – úgy gondoltam, hogy rajzolni nem kell tanulni. Azt vagy tud az ember, vagy nem tud. Bávatag, elavult mesterség, korszerűtlen, tulajdonképpen fölösleges erőlködés azt az illúziót hajszolni, hogy a papír síkjáról visszaköszönjön a háromdimenziós élet.

Ez csak idomítás, fejtegettem logikusan és szigorúan, az ifjú kor könyörtelenségével. Mint minden fegyelmezés, az is taszított, hogy gyakorolni kellene a kéz rezdüléseinek regulázását. Elismerően néztem persze Dürer rajzait vagy a papám virtuóz karikatúráit, de úgy sejtettem, hogy másfelé érdemes haladni. *Klee* pálcikafigurái, *Pollock* csorgatásai – ez igen! – csapongtam lelkesülve. Vagy pláne a *koncept-art!* Mit bánom én, hogy bosszankodik az erőszakos és hidegszívű világ. Nekem geg kell, poén, lelemény. És persze öncél, a kifürkészhetetlenség elegáns szemtelensége.

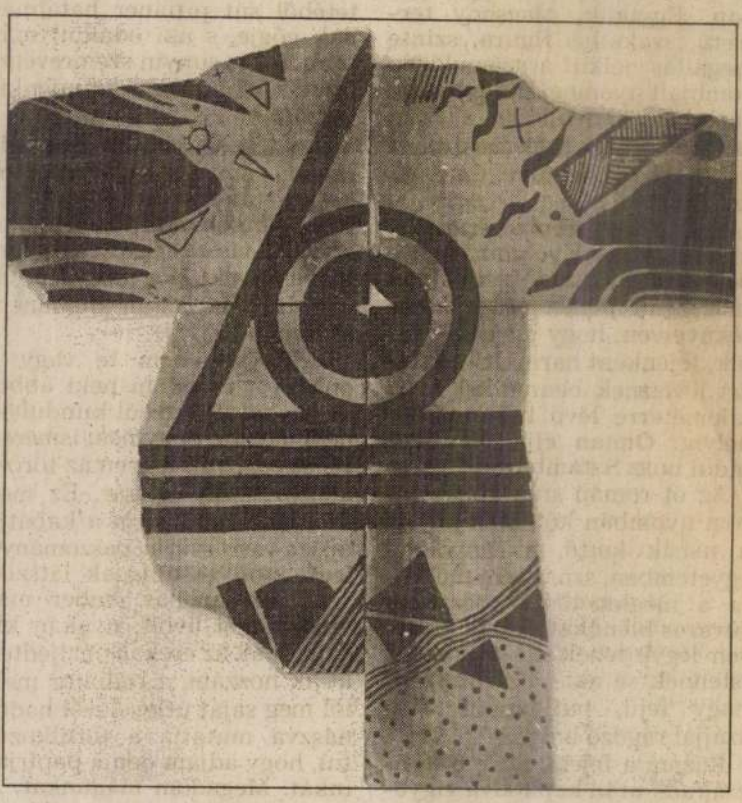

Dada, fluxus, avantgárd.

Mi még?

Polgárpukkasztásnak közönséges képregény – akkoriban a francia *Vaillant le journal de Pif* – (nem baj, a *„conics"* kulturális toposzát majd *Rauschenberg* szakralizálja); de még tréfából is inkább a sehonnan sehova haladó *strukturalista-geometrikus* képeken unatkozzunk.

Hű de nyugtalan voltam akkoriban. Kis megnyugvást a rockzene adott. A pop, a beat. Az *Illés* együttes.

Politika, társadalom, vallás – mind gyanúsnak látszott („Ezekkel együtt?" – hallottam *Adyt Latinovits* hangján. – „*Nem. Köszönöm.*") Még a tudományos-technikai forradalommal se bizalmaskodott az önbecsülésére kényes ember. Inkább nem kell az „előremenetel", a fényes pálya, a karrier, a kétes értékű elismerés.

Majd csak lesz valahogy. Addig is forog a lemez: *„el ne hidd azt, bárki mondja, hogy ez jó így!" – Szörényi Leventét* hallgatva mintha lehetett volna élesztgetni a remény piciny lángját. Közben pedig újra és újra nézegetni a lemezborítót. Ez is a rituálé része volt. Egyfajta ostya az igehirdetés mellé. Kvázi szentképek a profán prófétákról. És a passzív ellenálló, közismert nevén a lődörgő kamasz, egy életre megjegyzett egy különös nevet: *Szykszsnian Wanda.*

Képei akadálytalanul áramlottak az *„igazságra szomjazó"* intim szférájába. Árukapcsolás volt persze, a lemezeket – képeivel együtt lehetett megszerezni. És megszeretni.

Lenyűgözően biztos kezű művész, lehetett hümmögni, sőt szisszenni, ej, de nagyon tud rajzolni! A fotográfia bűvöletében bámuló kor nála megtapasztalhatja, hogy egy kézzel rajzolt, festett kép hitelesebb, attraktívabb tud lenni, mint a legrafináltabb fénykép.

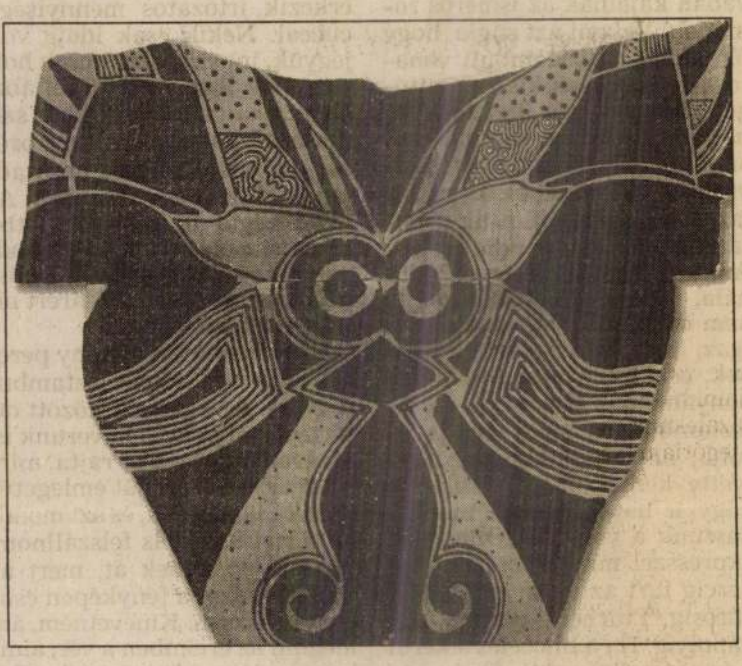

Mégse hiábavaló az a sok akadémikus stúdium, fej- és aktrajzolás?

„Ha jól rajzol valaki, nem jelenti azt, hogy produkciója már művészet" – pontosít Szykszsnian Wanda. Hozzáfűzhetjük, hogy fordítva úgy áll a dolog, klasszikus ábrázolási képesség, iskolázottság nélkül is lehet valaki művész.

Ám Wanda óvatosságra int. Ma Magyarországon a tervezőgrafikusok céhe szétzilálódott, a szakma felhígult. A komputerek beözönlésével, jogosítvány, vagyis képzettség nélkül száguldoznak a pályán önbizalommal bőven, tehetséggel kevésbé megáldott figurák.

A változások közepette, noha az Élet visszavett kegyeiből, ő nem pöröl a sorssal. Még azt a provokációt is jól viseli, mikor kérdem, nem érzi-e úgy, hogy saját szépen-rajzolásának egy kicsit a foglya. Válaszképpen szétvágott festményeiből másként összerakott kollázsokat mutat. És sárospataki kirándulásának eredményét, amikor kipróbálta, a technikai újdonság mellett mit tud még kihozni abból, hogy földfestékkel dolgozik égetett samott lapra.

„Annyira szeretnék egy olyan képet készíteni, amitől mindenki elámul – mondja gyerekesen lelkesült vággyal – és akkor az összes többi, mind csak előkészület volt, ez pedig az igazi Névjegyem volna..."

Szerényi Gábor

Meghívó

SÁROSPATAK
KERÁMIA MANUFAKTÚRA
ART STÚDIÓ

„Az elmúlt harminc év alatt reklámgrafikusként dolgoztam nap mint nap, láthatóan az utcákon, hanglemez- és könyvesboltokban a Nagyközönség színe előtt.
Festményeimet és grafikáimat kiállítótermekben állítottam ki.
1997 nyarán megnyerő ajánlatot kaptam a Sárospatak Kerámia Manufaktúrától: szabad kezet és minden lehetőséget ahhoz, hogy mit tudok én alkotni, ha hív a számomra új anyag, az agyag!? Három hónap kevés idő új területek meghódítására, örülök, hogy az új világ partján legalább a lábamat megvetettem. Égetett samott lapra földfestékkel festek, ami újabb égetés után maradandóvá válik, alkalmas külső falakra és enteriőrökbe.
Köszönöm a lehetőséget, a műveket ajánlom figyelmükbe."

Szyksznian Wanda

A NYÍREGYHÁZI
MŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA
ÉS VÁROSI GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

1997. DECEMBER 11-ÉN
(CSÜTÖRTÖKÖN) 16 ÓRÁRA

SZYKSZNIAN WANDA
GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
SZEPESSY BÉLA
GRAFIKUSMŰVÉSZ

A kiállítás megtekinthető 1998. január 12-ig
- hétfő kivételével - naponta 10 - 18 óráig.
✧ VÁROSI GALÉRIA ✧
Nyíregyháza, Selyem u. 12.

Plakát kivágás
25x50 cm

Postercut
25x50 cm

„1001 éjszaka"
Papír szobor 170 cm

„1001 nights"
Paper 170 cm

Plakát kivágás
25x50 cm

Postercut
25x50 cm

Nyomat kivágás
23x47 cm

Printcut
23x47 cm

„Álmok a szárnyakon"
Papír szobor 175 cm

„Dreams on wings"
Paper 175 cm

A BÁV RT. KORTÁRS GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT
A
2000. ÉVI BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL
ALKALMÁBÓL RENDEZETT

SZYKSZNIAN WANDA

„ÁLOMALAPÍTÁS"

C. KIÁLLÍTÁSÁRA.

2000. MÁRCIUS 17-ÉN 18.00 ÓRAKOR

MEGNYITJA

GYURKOVICS TIBOR

KOSSUTH-DÍJAS ÍRÓ

MEGTEKINTHETŐ
2000. ÁPRILIS 3-IG
HÉTKÖZNAP 10.00-18.00,
SZOMBAT 10.00-14.00 ÓRÁIG.

BUDAPEST, V. KER. BÉCSI UTCA 3.
BÁV RT. KORTÁRS GALÉRIA

INVITATION

The BUDAPEST SPRING FESTIVAL and the POLISH INSTITUTE

cordially invite you and your friends
to the opening of the exhibition

POLISH HERITAGE

by

WANDA SZYKSZNIAN

graphic artist and Noémi Ferenczy Prize winner

on 21 March 2004 at 5 p.m.

Opening speeches by

Dr KONRÁD SUTARSKI

president of the Self-Government of the Polish Minority in Hungary

Dr BALÁZS FELEDY

art historian.

With the participation of

ILDIKÓ INCZE, actress, and PÉTER ELLA, harpsichordist.

The exhibition can be viewed until 14 May 2004 on weekdays from 9 a.m. to 6 p.m.
POLISH INSTITUTE, Budapest, 1065 Nagymező utca 15.
Tel.: +36 /1/ 311-5856, +36 /1/ 331-1168 Fax: +36/1/331-0341 E-mail: polinst@axelero.hu www.lengyelkultura.hu

MEGHÍVÓ

A BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL és a LENGYEL INTÉZET

szeretettel meghívja Önt és barátait

SZYKSZNIAN WANDA

Ferenczy Noémi díjas grafikusművész

LENGYEL ÖRÖKSÉG

című kiállításának ünnepélyes megnyitására

2004. március 21.-én 17 órára

A kiállítást megnyitja:

Dr. SUTARSKI KONRÁD

az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat Elnöke

Dr. FELEDY BALÁZS

művészettörténész

Közreműködik:

INCZE ILDIKÓ színművésznő és ELLA PÉTER csembalóművész

A kiállítás megtekinthető 2004 május 14.-ig szombat és vasárnap kivételével 9 órától 18 óráig.
LENGYEL INTÉZET Budapest, 1065 Nagymező utca 15.
Tel.: +36 /1/ 311-5856, +36 /1/ 331-1168 Fax: +36/1/331-0341 E-mail: polinst@axelero.hu www.lengyelkultura.hu

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL
2004

Országos
Lengyel Kisebbségi
Önkormányzat

Lengyel Intézet
Instytut Polski

Grafikai tervezés: Sz. Wanda Asszisztens: Princz Szabolcs

Szvetenay György

Munkanok

1913–14. Téli Ciák. 179.

Szatmárnémeti látképe 1665-ben

III. 208.

Szvetenay György

Műsarnok
1914. tav. kiáll. 686.760

1 Aradi múzeum II. 108.

Szvetency György báró

„S. M. S. Csikós" ar
Adrián c. kéje repr.

Független Kritika
1936. 47.

FOURNISSEURS DE LA COUR IMPERIALE ET ROYALE

Sternberg

ADMIN ÉSTETIVÉRE

KI
G

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 60

SAJÁT PALOTA — BUREAUX ET USINES DANS L'EDIFICE DE LA FIRM

ARING CONTO POSTATAKARÉK 9783. GIROCONTO PESTI MAGYAR
SKEDELMI BANK KÖZP., MAGYAR-OLASZ BANK JÓZSEF-KRT. FIÓK

PITVA (FONDÉE): 1882 — TELEFON: 136-068, 144-354, 137-708

2 FILLÉR 1934

STERNBERG
Cs. és kir. udv. hangszergyár
1939 MRC 2

Mgs. SZ

Szentiván

FIZETEND

Köszönjük nb. megrendelését és van szerencsénk arról a

939 I/16 - Rötl. (16974

Drb	Pár	Az áru a vételár teljes kifizetéséig a Sternb
1		Accord hangra

Szvetenay György báró

1923. nov. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban
Castello dell'Oro, vvif. 270.000.-
Találkozás a tengeren, vvif.
320.000.
1925. febr. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban
Bora, gouache.

Halpiterkely II. 53

A 88
1905 sz. (1905 nov. 11.)

Hivatalból: Drosz Endre kolozsvári tanító felhivatik, hogy az ásatások régiségányagának rendezési munkálatáról jelentést tegyen. (Feladatott XI. 11. l. i. 149/904)

Szvetenay György báró

arch. l. repr.

Lex Magyar

73. tábl.

Egyetemi nyomda. 1905.

Szvetenay György

l.

Lex Magy Társ

558. b. l.

ZKY VIKTOR
KIR. UDV.
YOMDÁJA
PESTEN

Szvetenay György báró

ferszö

Életr. arch.

Szefeltlex. 1059. l.

T. 4916.

ljes fegyverzettel ábrázolt határőr
s pipát szi. Felirata

ian or Waradin.
en ou Waradin.

Meyer According to Act of Parliemant

cm.

-96-4.

MDK

Szveteney György

Tenger, olaj

Árverési Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.auk.

33 1.

MDK

Szvetenai ? György, festőm.

863. Tengeri táj. Olf. 60x80 J.l.j.

Arv. Csarn.1932. 1.rk.80. 38.1.

61. n. márc.

MDK

Szvetenai György

Tengeri táj, of.

Árverési Közlöny 1932. 1. rk. sz. 38.1.

Szvetenay György

Szerepelt a Magyarság Képzőművészeti Kiállításán.

Ln. 1933. XI. 7.

Szvetenay György

Szerepelt a magyarság képzőművészeti kiállításán.

Ch. 1933. XI. 5.

Szvetenay György báró, festő

kerejel a Nemzeti Szalon téli tárlatán

Nyíró 1938 I. 25

MDK

Br.Szvetenay György

Tengerpart tanulmány, vf.

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 14. l.

Szvetenay György báró

A Golgottát ábrázoló vizfestménye, a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

Ujság, 934. VI. 10.

Szvetenay György, festöm. MNK

690. Tengeri táj. Olf. 8cx6c. J.1.b.

691. Tengeri táj. Olf. 8cx6c. J.1.j.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 35.l.

MDK

Szvetenay György

Königsee

A tavaszi tárlat eredménye. Művészet 1914. 282.l.

MDK

Szvetenei György

Hullámzó tenger, of.

Árverési Közlöny 1932. 1. rk. sz. 37.1.

MDK

Szvetenei György, festőm.

862. Hullámzó tenger. olf. 5ex7e J.l.b.

Árv.Csarn. 1932. 1.rk./a. 37.l.

61. k. márc.

Szveteney György MDK

Részlet Dalmáciából, vizf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Szveténey György MDK

Őszi reggel az Adrián, vizf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Szveteney György

MDK

Königssee, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Szvetenay György

Hullámzó tenger, of.

Árverési Közlöny 1939.4.rk.sz. 30.l.

MDK

Szveteney György, festőm.

955. Tengeri táj. J.l.j. Olf.

Árverési Csarnok aukció 4.sz. 1931.dec.

Kat. 48.l.

MDK.

Szveteney György festő

"Tengeri táj" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz.1939. december.
48.l.

MDK

Szveteney György

Háborgó tenger, of.

Árv. Csarnok 194. auke. 1942 máj.

12. 1.

MDK

Szveteney György

Viharos tenger, of.

Árverési Csarnok aukcio kat. 1933. okt. /3.sz./
35.l.

MDK

Szveteney György

Tenger, of.

" "

Tengeri táj, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 31 l.

MDK

Szveteney György

Tengeri táj, of.

Kikötőrészéet, vf.

Tengeri táj, vf.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 31 l.

MDK

Szveteney György, festö

Tenger. Jelzett. Olf.

Árverési Különy. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. Fk.sz. 43.1.

Szveteney György festőm. MDK

950.	Tengeri táj.	Olf.	J.l.b.
951.	Tengeri táj.	"	-
952.	Tengeri táj.	"	J.l.b.

Árverési Közlöny.1929. ápr. 3.rk.sz. 36.l.

MDK

Szveteney György, festő.

1472. Tengeri táj. Olf. J.l.j.

1473. Tengeri táj. " J.l.b.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 69.l.

MDK

Szveteney György, festöm.

Parasztudvar. Vizf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 52.1.

MDK

Szveteney György

Hullámzó tenger, of.

Árverési Csarnok aukció Ért. 1934. szept. 58.l.

MDK

báró Szveteney György, festö

Gavarny völgy.	Olf.
Granadából.	Gouache.
Alagut Riviéra parton.	"
Sirocco.	"
Isola di Mezzo.	"

Nemzeti Szalon. -Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Szveteney György

Hullámzó tenger, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
38 l.

MDK

bd. Szveteney György

Bora, gouache

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.
1925. febr. 18 l.

MDK

Szveteney György

Háborgó tenger, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

33 l.

MDK

Szveteney György

Háborgó tenger, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

34 l.

MDK

MDK

Szveteney György

Hullámzó tenger, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.
3o l.

MDK

Szvetenay György báró, festö

Sirocco. Vizf.

Nemz.Szalon.-Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

MDK

Báró Szveteney György, festö

Castello dell'oró. Vizf.
Találkozás a tengeren. "

A Magy. Akv.- és Pasztt.fest. Egy. X .kiáll. 1923 nov.
Nemz. Szal. Kat.

Szveteney György

Parasztudvar, vizf.

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk. sz.

52 l.

Szvetkó Borbála

Fáradhatatlan a képzőművészeti kultúra terjesztésében. Az esztétikai nevelés őre Budaörsön.

Sosonci Miklós: Pest megye rajztanárai képzőművészetünk őrhelyén.

Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 15.

Szvetkovics János nagyszombati ötvös

89. Kussanics György kanonok rokokó kelyhe 1750-ből

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
36 lap

Szvetkovics János ötvös Nagyszombat

274. Révay Pál ezüst antipendiuma

1769-ben

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

83 lap

Szvetkovics János

ötvös

1756 Nagyrombat

" ex comitatu Nitriensi, loco "Kunjó"

Vkapmagyarországötvösök 30 l.

5

…issé jobbra ~~nézve~~ fordultan van ábrázolva. Kinyujtott
…issé felemelt baljában a kőrelében lévő ~~…~~
…a tartja. Gondor hajának fürtjei vállaira
…üzér és kereszt aranylánczon. ~~…~~ öltözete: keztyű
…kével, fodorral, hímzéssel s rojttal díszítve. ~~…~~ Brocheja
…átter ~~…~~ hegyes vidék parkkal, hol szökőkút
…att:

…gDALENA
…nstriae
…"

…ines.).

140/95 No 207.

Szvetkovics János

nagyszombati ötvös

1750 körül Kussanics
György esztergomi kanonok
reszére készitett rokokó
kelyhe az esztergomi kincs-
tárban van.

Lepesztergkincs. 31. l.

Szvetkovics János

nagyszombati ötvös

XVIII. sz.

lásd okv.

Lepesztergkincs

40-41-l.

Szvetkovics János

nagyszombati

ötvös

XVIII. sz

l.

Gerevich Primás

190. l.

Többször

1907.

hely, a hol

obbrol ~~[illegible]~~ czölöp
ötött ki, melynek vitorláit
egyárboczos vitorlás és két
vörösfedelű házak látszanak.
szatükröződik. Jelzése alól

4-iki 7738 sz. leirat alap-

Szvetkovics János

nagyszombati ötvös

XVIII. sz. közepe

Kehely fentitől az esztergomi főszéresegyházi kincstárban –

l.

Magytopogr.

3713. ERNYŐTARTÓ. Torony alakjában, vésett és áttört díszítéssel. Rézből. Orosz . . . . 35.—

3714. VÁZA. Feketére pácolt fa. Elefántcsont berakással. (Hiányos.) . . . . . 35.—

3715. PISZTOLY. Kovás szerkezettel, spanyol csővel. XVIII. sz. Egy pár . . . . . 23.—

3716. PISZTOLY. Ezüst veretekkel. Egy pár. Csöve Ivan Santos en Madrid, 1740. Gyutacsosra átalakított szerkezettel. Egyik kakas hiányzik . 54.—

3717. PÁRBAJPISZTOLY. Gyutacsos. I. Böhm, 1860 körül. Egy pár . . . . . 18.—

3718. PÁRBAJPISZTOLY. Gyutacsos. 1870 körül. Egy pár . . . . . 18.—

3719. CÉLLÖVŐ-PISZTOLY. Gyutacsos szerkezettel. (Hibás.) . . . . . 8.—

3720. NŐI MELLSZOBOR. Makart-stílusban. Bronz, márványtalapzaton . . . . . 8.—

3721. SZ. URSULA. Aranyozott fémszálakkal hímzett keretben. Zárda-munka . . . . . 10.—

3722. FEDELES KANCSÓ. Elefántcsont, gazdagon faragott díszítéssel. A XVII. század stílusában 400.—

3723. GYERTYATARTÓ. Ezüstözött fém, domborított dísszel. 1850 körül. Egy pár . . . . . 12.—

MDK.

Szvetlin Ruszev

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 aug.

Szvetnik Joachim MDK

ötvös

Az esztergomi bizánci sztaurothékát Kiss Pál és Szvetnik Joachim ötvösök restaurálták. /1959/

Árpád Somogyi: Nouvelles données sur la staurothéque byzantine d'Esztergom. Ip.müv.Muz.Évk.III-IV. 1960. 81-99.l.

81.l. jegyzet.

SZVETNIK Joachim

Szvetnik Joachim ötövsművész-restaurátor mestermunkái : Válogatás az Esterházy-gyűjteményből, Bp.,Ipa rművészeti Muzeum, 1987. október 24- A kiáll. rend. a kat. irta Szilágyi András. Bp. : Iparművészeti Muzeum, 1987 [6] p., ill.

és ifj. David Teniers után. Műv
jelentős volt egy utazás Velenc
Steinbüchel, a bécsi éremgyüjte
megtett. Ez az utazás igen mély
ményezte, hogy a rajzolóból fes
világítási viszonyai, mindenek
"sfumatoja" (szó szerint: színá
mértékadójává vált. Nagy érdekl
genrealkotásai. E mintaképek be
a "Leány a sorsjátékhelyiség el
a biedermeier első genreképének
leányt ábrázol, akinek reményei
nyeremény uralja. Mély csalódás
nem nyertek. A mindennapi életb
a legtakarékosabb eszközökkel v
neki emberi alaphelyzetek az id

SZVETNIK Joachim

FÁBRY Eszter: Szvetnik Joachim ötvösművész-restaurátor kiállítása az Iparművészeti Muzeumban. = Vigilia, 53,évf. 5.sz. 1988 397 - 398.p.

Bp., Iparművészeti Muzeum, 1988

Padua, Cappella di S. Giorgio

6 Die hll. Margaretha, Apollonia und Kunigunde (?). Martjanci, Pfarrkirche

übermittelt habe
rischen Bildercl
abhängigen Prac
Ein wenig späte
„Pistorhaus" ent
lich anders. Vie
Themen, wie z.I
11), den Stilwe
Formenwelt der
Die belagerte Bu
„Simson in Gaz
Wenzelsbibel.[1
bestehend aus e
sichtbaren Waf
Kavallerie unte
einzelnen nicht
marschierender
erinnern sie in i
Alles in allem
stammen und k
neunziger Jahre

SZVETNIK Joachim

KURUNCZI Margit; Joachim végrendelete. - Kurir, II.évf. 311.sz. 1991. nov. 13. 9. p. ill.

II

Pour définir la structure, la cohésion, la forme de ce théâtre total, basé sur une conception du monde, il faut, d'une part, avoir recours au concept du théâtre, d'autre part (en théorie) se rapporter à l'essence psychique du théâtre total vivant.

Il faut examiner la question du point de vue du théâtre total, ainsi la « totalité » et le « théâtre » prennent la même valeur.

Il faut abolir le drame en tant que littérature, la scène comme le cadre du drame, l'acteur en tant qu'imitateur. Tout doit être

Szvetnik Joachim

Lovag Zmursa-Emlék és Kiallítás
= M Muzeumok, 1998/2. 29-30. ll

yos keretében

yaisten ölében

XVII. századi

ent Antal apró

osszék, XVII.

stonok között

cuppakosarán

alakú gomb,

nölcsgerezdek

es végződésű

élyeg 1692-ből

SZYKSZNIAN Wanda

önéletrajz

Bp. 1998

MDK

Szvetnik Joachim, ötvösművén restaurátor

Az Iparművészeti Múzeum ban az „Esterházy-kincset" restaurálta.

Szvetnik a bácsmegyei Mélykút on született. Az Iparművészeti főiskolát végezte. „Igazi művész."

Az Esterházy-kincs teljes helyreállítása még legalább 20 évi munka.

Harangozó Márta: Kikalapálta a csatát 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 8.

M.D.K

Szvetnik Joachim
Ölvös

A vereheinyi csatát ábrázoló
erüsttálat restaurálta, vala-
mint XVII. századbeli „Násfás
csészét" is.

Pál Endre: Ölvösremekelyjászületése
Művészet, 1965. marcius – 6 lap

Szvetnik Joachim, [ ]

L.: Zoltán Éva

Sz. A.: Restaurátorok ... 7.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 3.

Szvetnik Joachim, [ ]

L: Lechner Ödön

Palkó Sándor: Kincsek és ötvösök 8

Nepszabadsag, Bp. 1979 szept. 29.

MDK

Vaszilij Ivanovics Szvidov

Kárpát Ukrajna müvészei. Hirlap, 1949. márc.24.

MDK

Póthy E: Képzőm.kiáll. ... a római M.Akadémián.
Magyar Nemzet, 1947. jun. 12.

Świetkevics Róbert grafikus.
a Jubileumi kiállításon
szerepelnek művei

Látták, hallották.
1945. V. 4. Petőfi 12-46 Ka.

Szvoboda

Deák Ferenc arc-
képe, akvarell,
1844-ből
repr

Vas. Ujs. 1897. 65. 1

Liberty

40

Szvoboda

festő

Cárd

Vas. Ivp 1897.

I szám.

Szvoboda festész

élt Aradon 1868 ban

Haraint s a külföld. 1868. 71 [illegible]

Szwoboda

festő

aradinyvott
gyi

Mark 826.

Szvoboda

arcképfestő

Deák Ferenc arck.

1844-ből. Emlékül

Vas. Ujs. 1903.

42. szám.

31 nap **MÁRCIUS** 11. hét

6 sárnap	Invocabit *Gottlieb*
7 létfő	Aquin. T. *Tamás*
8 edd	Ist. János *Zoltán*
9 zerda	Franciska *Franciska*
10 ütörtök	40 vértanú *Olimpia*
11 éntek	Szilárd *Aladár*
12 ombat	I. Gergely *Gergely*

Szvoboda

budai főépítészeti igazgató

l

Viszota Gyula

A Széchenyi-tud. sösténete az 1836:XXVI.

t.c. megalkotásáig

Bp. 1935. 13. l. 14. l.

15. l.

M.D.K.

Szvoboda Antal
építész

Új építési tervet kérnek Szvobodától, amely a kupola eltávolításával és annak lapos mennyezettel való helyettesítésével a templomot a pusztulástól megmentheti.

Bachó Károly: A győrvégyöri templomok története 142 l.
A Kálvária-templom története.

M.D.K.

Szerdahelyi Antal
építész

1877 június 11-én ajánlatot tett a templom
újraépítésére. Az építkezést ő is végezte.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története. 142 l.
A Kálvária templom története.

Szvoboda Antal

építész

A cserhátszentiványi "Toronyrom".

A templom, melyhez tartozott 1752-ben épült ujjá. 761 és 1767-ben renoválták. 1866-67-ben négy ácsmester alamint ifj. Pásztori J-zsef, Sinagel Ferenc szécsényi pitészek és Szvoboda Antal gyöngyösi épitőmester ix ésKovács Ferenc váci kömövesmester költségvetéseket /6/ ill. tervrajzokat nyujtottak be a váci püspökhöz.

167.o.

Repr.: Pásztor József 1866-67 es templombövitési és toronyépitési terve. 96. kép.

Genthon:Nógrád. 1954.

Szvoboda Antal

epitész.

77 évi korában

[illegible] meghalt

1896 ban

IROD.

Vas. Lap 1896.

485.

Szvoboda Antal

Eköngyösi építőmester nagyszabásu terve alapján kezdték meg az ujpesti első rk. templom épitését. 1875-szept 26-án megtartottak az alapköletételi ünnepélyt, de mire a falakat 4 ölnyire felhuzták, a pénz elfogyott. Az épitkezés pénz hiányában 1880-ig szünetelt. Ekkor gróf Károlyi Sándor azt az ajánlatot tette az egyházmiatt-nak, hogy a templomalap és kormánysegély hozzájárulásával hajlandó az épitkezést folytatni, de csak úgy, ha a terverettnél kisebb templommal megelégszenek s Kauser József pesti műépitésszel uj tervet kérjetett. A templom ily felsetelek alatt felépült s 1881-ben szentelték fel. Chobotvác 233. l

Szvoboda Antal

épitész

+ 77 évés Eorában

Gyöngyösön

vas. lap. 1896

485. l.

Szvoboda Antal

épitész

1877-79. újjáépi-
tette a gyöngyösi
Kálvária templomot,
melynek földcsuszam-
lás miatt magas
kupoláját le kellett
bontani s a tem-
plomot átépiteni.
A lura talajon
épült templomot u-
tobb is folyton fávi-
tani kellett.

Bacho gyöngyösi templ

141, 142. l.

143. l.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Színház		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

M.D.K.

Szvoboda Antal, gyöngyösi kőművesmester

1856-ban az ecsédi paplak épi tésénél együtt szerepel Benggel[x)] Antal gyöngyösi lakatossal – Ugyanott Hám János kályhásmesterrel kapcsolatban is említik. – U.o. Hauer Ignác szobafestővel is említik. Fennmaradt egy ismeretlen plébániaház terve 1892-ből.

Heves megye müemlékeiI. zrta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

312. old.
+ 336. "
+ 337. "
+ 410. "

x) A 410. oldalon „Bencsel" néven, Bné

M.D.K.

Szvoboda Antal, gyöngyösi kőművesmester

1850-ben, Dehelmann ácsal együtt vállalja a detki paplak felépítését. Fennmarad egy ismeretlen plébániakát terve, melyet ő szignált 1892-ben

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 319.,+ 410 old.

SZVOBODA Antal gyöngyösi kőmüvesmester. 1856-ban --+ Dekelmann áccsal együtt vállalja a detki paplak felépitését. 1856-57-ig az ecsédi plébániaházat restaurálja --+ Staud kőmüves, --+ Kis J. asztalos, --+ Bengyel lakatos, --+ Hám kályhás és --+ Hauer festő részvételével. /~~Terveki/ 1857-ben bővitik~~ /Tervj.273./ Fennmaradt egy ismeretlen plébániaház terve is, amelyet ő szignált 1892-ben. /Tervj.217./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit./

Szvoboda (Szloboda) Antal

épitőn

1866 megujtotta

az ezen év szeptemberé-

ben leégett gyönyörü

Szt Orbán templomot

Bachó gyönyörü templ.

106. l.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

MDK

Szvoboda Antal épitész

77 éves korában Gyöngyösön hunyt el.

Vas.Ujs. 1896. 43.évf. 485.lap

SZVOBODA Ferenc kőfaragó. Egerben 1790-95 közötti adóösszeirásokban fordul elő neve.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Szvoboda Ferenc, kőfaragó

M.D.K.

az 1730-35. közötti egri adóösszeírásokban szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 410. old.

Szvoboda D. Gabriella, művészettörténész

Időszaki kiállítások:

Barabás Miklós akvarelljei. B-L-D ép. III. em.

Rendezte: Szabó Katalin és
Szvoboda D. Gabriella.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. júl., aug.

Szvoboda D. Gabriella, művészettörténész.

Időszaki kiállítások.

jún. 30-ig Barabás Miklós akvarelljei-t bemutató kiállítást rendezte:
Szabó Katalin és Szvoboda D. Gabriella.

B-C-D ép. III. em.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. június.

Szvoboda D. Gabriella, művészettörténész

Kiállítás megnyitó.

márc. 12. Barabás Miklós akvarelljei. B-É-D ép. VI. em.

Rendezte: Szabó Katalin és Szvoboda D. Gabriella.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. márc.

Szvoboda Gabriella

A művész a „Fiatal könyv-
tervezők" kiállításán részt vett.

Miklós Pál: Fiatal könyvtervezők kiállítása.
Tükör, 1977. Augusztus 14 - 3 lap.

Szvoboda D. Gabriella, művészettörténész

Időszerű volt, hogy a Barabás Miklós-kérdés napirendre kerüljön, mert a festő kulcsfigurája, mi több, szimbóluma annak a küzdelemnek, melyet a XIX. sz. első felének haladó magyarsága a nemzeti kultúra és művészet megteremtéséért folytatott. Erre a nem kis türelmet igénylő feladatra vállalkozott egy fiatal műtörténész Szvoboda D. Gabriella, akinek műve a Képzőművészeti Kiadó reprezentatív monográfiasorozatában látott nemrég napvilágot. Könyvének komoly érdeme, hogy Barabás szerteágazó, a közösséget sokféleképpen szolgáló életművét igyekszik egységes egészként felfogni, értelmezni és megjeleníténi.

Tasnádi Attila: Az újra felfedezett Barabás.
Népszava, 1984. márc. 7.

Szvoboda Gabriella, [ ] ?

L.:Gross Arnold

P.Szücs J.:Fiatal könyvtervezők 7.

Népszabadság, Bp. 1977 aug. 24.

Szvoboda Gabriella, művészettörténész

Szvoboda Gabriella könyve: Barabás Miklós, a könyv követi a festő életútját, alkotásait. A kötet a Képzőművészeti Kiadó újdonsága.

Mai könyvajánlatunk

1983. XII. 17. Kossuth 18.25 (szőcsné).

Szvoboda D. Gabriella művészettörténész

A nemzet festője, Barabás Miklósról és a Képzőművészeti Kiadó reprezentatív albumairól beszélget Borbély Sándor, Hegedüs Mária, Stifner Gábor és Szvoboda D. Gabriella, — a Képzőművészeti Kiadó gondozásában és Szvoboda D. Gabriella tollából az elmúlt év karácsonya előtt jelent meg a Barabás Miklós album.

Irodalmi Figyelő.

1984. I. 14. Kossuth 14.40 /BÉ./

Szvoboda Gyula

Gyűrész

l. Közlezskiáll

971. l.

Kétszer

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Szvoboda Gyula

építész

Magy. ált. kőszénbánya

rt. pavillonja

Bálezokiáll

Ind. Akad. 1.434

gta.

illió ——— pengő

ményeimre előlépül

a Magyar Nemzeti Múzeum

29.-én

Szalinkás László

i Nyomda.

Svoboda Ignác

l.

Evang. templ.

208. l.

KÖNYVKÖTŐ-MESTER
TV- ÉS PAPÍRKERESKEDŐ
SÓC, Fő-tér 198. sz

Ajánl 788

Fék.

Európa Könyv és Lapterjesztő
vállalat igazgatósága.

Budapest V.
Vigszádi út 36.

Szvoboda Jakab

épitész

l.

Dornyay Sálgótarján

23. l.

28. l.

Tek

RÁCKEVE
9-12 MÁR. 24. 12.
C

Europa

lap és könyv terjesztő

Budapest

V. Rothermere u 12 II

Szvoboda Jakab

épitész

+ 59 éves korában Salgótar-
jánban. 1899 ben.

Vas Zsp 1899.657.l

Szvoboda János

budai főépítészeti
ugargató

l.

Viszota Lánchid

13. l. 17. l.
14. l. 19. l.

20. l.

Másod példány

...l

Negyszázmyolcvan
...szeget 4 mátrovcze -
...nlom helyreállításánál
...ek fiaczésére Szamkó
...ai napon hiány
...eztem

1915 augusztus 14-én

Szvoboda János

nem azonos a budai
főépítészeti igazgatóval.

l.

Viszota Gyula:
A Széchenyi-hid története
az 1836: XXVI. t.c.
megalkotásáig - Bp.
1935. 19 - 20. l.

Vallás és Közoktatásügyi ministerium számfejtős

Névjeg

a f. évi 4700/1920. P.M. számú pénzügyministe

cipőellátásra igényjogosult közszolgálati al

szám	Az igényjogosult			Ig
			hány csa-ládtag	kész cipőt
		állá		és pe

Szvoboda Josef, épitész

Muz. és Kvt. Ert. II. 17

Szvoboda Josef

1904. XI. 3.

Gyula.

Sanatorium-egyesület emlékkönyve. (785/1904.)

Szvoboda Károly, üvegtervező

– gravírozott dalkori pohara több mint 60 éves. Látható a salgótarjáni Öblösüveg-gyár kiállításán.

Kovács Margit: Az ígéretek valóra válnak. Magyar Ifjúság, 1967. IV. 15.

Szvoboda Károly

Jastobrán Bp.

l.

Erredeves Eidét

XII. csop. 42. l.

Tolbuzó

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

úrnak

Budapest

Lenke tér 7.

MDK.

Vitéz Takáchné Szvoboda M..festőm.

Szent István fogadalma apja ravataláhál.Repr.

Magyar Nemz. Müvészet. 1939. 5.sz.

.MDK.

MDK

Szvoboda Mara, festö

Dr.Gerentsér László.

KMTárs.Téli tárlat. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 18.1.

T. Szvoboda Mára MDK

Erdélyi Miklós

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Szvoboda Mara MDK

Dr. Gerentsér László

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Művészet 1938. Virág.

III. évf. 17 sz. 65 l.

T. Szvoboda Margit:

Gerentsér László

(portré)

MDK

Szvoboda R.

állványos szekrényke

Gaál K: Butorip. diszitőip. az ezr.éves ő.kiáll.on.
MMÉBKözl 1897, 6.füz. 263-276 l. képek

F. Szvoboda Mara
festő
Gerentser László dr. arc-
képe, napor.

Művészet. 1938. 65. l.

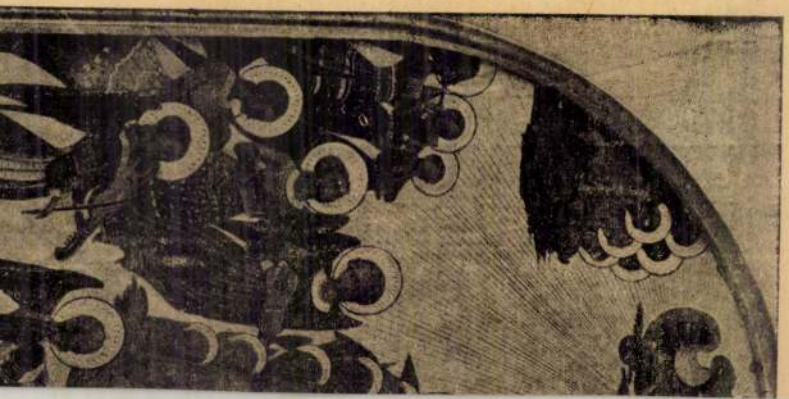

Szvoboda Mária

1913/14 II. 1915/16 -
1916/17 -.1

Ferképzőintézvk

139. l.

T. 4627.

bástyákkal megerősitett kastély
a el, a háttért pedig hegyek

NICOLAUS

cm.

l.

T. Szvoboda Mara

festő

Műcs. kiáll, 1938 tól

Pipics 121. l.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Szvoboda Mária

Szül. Salgótarjánban
1896 jul. 22. ág. ev.
Sz. Gyula epilép. kényes
1913/14. II. elsőosztályban
nincs jegyzés. Glatz O.

München: Neue Pinakothek

VI. 215.

Szvoboda Mária

szül. Salgótarjánban 1896
jul. 22 - ág. ev. - 4 polg. 2
felsőbb leányisk -
1915/16. I. másodéves művész
nov. Deák Ebner L.
1915/16. II. másodéves Glatz O.
1916/17. I. harmadéves u. o.
(szül. 1897 jun. 22)
1916/17 II. harmadéves u. o
szül (1897 jul. 22)

Szvoboda Rezső

fanzobrán

l.

Ráth György 1896

410. l

411. l

M.D.K.

Szvitek Ignác szolnoki ácsmester

1843 körül a debreceni Nagytemplomot az ő tervei szerint veszik egységes fedélszerkezet alá.

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp.1962.
25.l. /Műemlékeink/

Szvitek Márton építén M.D.K.

Szolnok, iskolaegület, építette 1836.

Varga L., Klasszicista jelleg a nagykunsági népi és-ben. hűvlőst. Ért. 1954 1 sz. 83

KUNSTDENKMÄLER

IM

GROSSHERZOGTHUM HESSEN

Szwitek Ignac
wolności aćs

l.

Kundebr

24. l.

Szvoboda D. Gabriella, művészettörténész 1.) Folytatás.

Státyás János: Az Operaház. téka.

Két tanulmány jelent meg: A. Czétényi Piroska dr.: „Az Operaház felépítésének története" c. és Szvoboda D. Gabriella: „Az Operaház dekorációja" c.

A tanulmányokat 78 színes és 12 fekete-fehér fotó egészíti ki.

(Képzőművészeti Kiadó).

Budapest folyóirat., 1988., 6., 45-old.

Szwatko, H.

otv.

Kömagyötvj. 1521. r.

SZVITEK Ignác szolnoki ács. Egerben 1827-ben felvállalja a tüzvész által elpusztitott egri városház tetejének helyreállitását —+ Homályosi /Dunkel/ Ferenc szolnoki és —+ Zwenger József egri kőművesmesterekkel együtt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

1.

Szvitek Ignác

nohnoki ács mester tervei nyomán Ober-
maier Lajos nohnoki ács a debre-
ceni Nagytemplomot egységes fedélner-
heret alá vette (1843 után) (Korábbi pala-
fedés célnerűtlen volt, telőnerheret
fás korhadni kezdtek).

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp. 1962.
Képzőmüv. Alap k., 36 l., 20 kép. /Müemlékeink./

25. l.

Szwoboda Rezső

Jaszobrán

Közlezrkiáll

l.

1389. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

M.D.K.

Szvitek Ignác, szolnoki ács

az 1827 évi tűrvésben elpusztult városháza tetőzetét javítja Egerben Homályosi szolnoki ácsat együtt, valamint Zwenger József egri kőművesmesterrel

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

341. old.
+410. "

2.

Szvitek Ignác

és Obermaier Lajos a palafedés helyett réztemezekkel borították a debreceni Nagytemplom tetejét (ehő világháborúban anyaghiány miatt lemoltek és ónbádoggal pótolták).

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp. 1962. Képzőmüv. Alap k., 36 l., 20 kép. /Müemlékeink./

25.l.

fr vi

M.D.K.

Szyksznian Wanda

Nőalakot ábrázoló rajzát hozzą a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juli. 19.
XIII. évf. 29. sz. 4. lap

M.D.K.

Szyksznian Wanda

"Lófej" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. febr. 15.
XIII. évf. 7. sz. 3. lap

M.D.K.

Szyksznian Wanda

"Együttes" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 25.
XIII. évf. 4. sz. 9. lap

Szyksznian Wanda

M.D.K.

grafikus

„Szakapos nő"

Élet és Irodalom, 1968. aug. 17 - 7 kap.

Szykszniom Wanda

alkalmazott graf.-tanár szakmai tanulmányát a Képzőművészeti Főiskolán az 1970/71 tanévben fejezte be.

M. Képzőművészeti Főiskola, Budapest, 1971. közlése.

Szlykozniau Wanda

M.D.Y

„Láng"

Élet és Irodalom, 1968. szept. 7 – 10 lap.

Szykszniam Wanda grafikusművész

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítási Termében jan. 5.-én nyílik meg 70x100 c., tizenhárom fiatal grafikusművész kiállítása, melyen művei szerepelnek.

Meghívó

1974. jan. 5.

Szykszniam Wanda grafikusművész

Tizenhárom fiatal grafikusművész kiállítása, melyen művei szerepelnek – a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítási termében 1974. jan. 5.-én nyílik meg.

Meghívó.

1974. jan. 5.

Szyksznian Wanda
grafikus

A művész részt vett a Kulturális Kapcsolatok Intézetében rendezett 13 fiatal grafikus művész kiállításán

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974.január - 47.oldal

Szykszman Wanda

illusztrációi és plakátjai

emlékére

Magyar Nemzet 1974 január 23 4.old.

Szykszmián Wanda grafikus

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében tizenhárom fiatal grafikus kiállítása nyílt meg, melyen munkája szerepel.

Sík Csaba: Képzőművészet. Szanglőrdködés „megrendelésre".

Tükör, 1974. jan. 22.

Szyksznian Wanda

A Képzőművészeti Főiskolán és az Iparművészeti Főiskolán most végzett művészek mutatták be müveiket a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében. A két főiskola növendékeinek versengéséről ir -több kiállitásról szóló-kritikájában-Vadas József: "A láthatatlan mester" cimmel: "A formai megoldásoktól eltekintve nincs különbség" a két főiskolát végzettek munkái között.

A "láthatatlan mester" az angyalföldi képzőművészeket oktató Podolini Volkmann Artur mesterre és szabadiskolájára utal.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 26.
XVIII. évf. 4. sz. 13. lap.

Szirszian Wanda grafikus

(Bp. 1948-

Cím: 1055 Bp. Honvéd u. 18

A Képzőművészeti Főiskolán végzett, az alkalmazott grafika
minden területén tevékenykedik

Békéscsabai Alkalmazottgrafikai Biennálé.
Pla kétkiállítás. Munkácsy Múzeum, 1978. IV. 2-V. 28.
-Katalógus a könyvtárban -

Szyksznian Wanda, grafikusművész

A Stúdió Galériában márc. 29-től látható a művész kiállítása. Alkalmazott grafikusként dolgozik. Legismertebbek könyvborítói, filmplakátjai és reklám vonatkozású munkája. A kiállításon szereplő látnivalók mindegyike ismerős a nézők számára. (emlitve)

Kertész Károly: Látnivaló.

Pesti Műsor, 1978. ápr. 5.

Szyksznian Wanda, grafikus

L: Jánossy Ferenc.

Thurzó Gábor: Szegény kis Bernadette 12.

Népszabadság, Bp. 1978. júl. 23.

MDK

Szymanovszky lengyel szobrász

Csikós

A műcsarnok kiállítása. Vas. Ujs. 1882. 688.l.

Szykszniarz Wanda, grafikus

rajz : reper

Gyárfás Miklós - Térdőtartomány (illusztráció) 12

Nipszabadság Bp. 1978. aug. 13.

Szyksznian Wanda

A budaörsi Jókai Művelődési Házban Várnagy Ildikó kisszobrainak kiállitása április 3.-tól, tekinthető meg.
Szyksznian Wanda grafikus a Studió Galériában április 15.-ig,
Karmazsin László formatervező a Studió Galériában április 21.-ig,
Gerzson Pál festőművész a pécsi Szinház téri kiállitóteremben április 21-ig mutatja ba műveit, -mint a kulturális eseményeket ismertető rovatában közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 1.
XXII. évf. 13. sz. 8. lap.

Sykszniau Wanda

A műrésznő ismert plakátjai
a Lorro és Fabulon ajdemosó,
a Casco és Europa békéjet hir-
dető-reklámok.

Székely András: Szykszniau Wanda plakátjai.
Új Tükör, 1978. ap. vilis 16 - 3 lap.

Szykszniau Wanda

A lengyel származású mű-
vésznő, Sz. Wanda, a Stúdió
galériában mutatta be plakát-
jait.

Székely András: Szykszniau Wanda plakátjai.
Új Tükör, 1978. április 16 – 3 lap.

Szykszniau Wanda, grafikus

Kresz Mária: Kerekeske gomlocska c. könyvét illusztrálta.

-: Bárányhi ogató 2.

Esti Hirlap, Bp. 1978 jan. 9.

Szyksznian Wanda, grafikus

L: Fritz János

Hegyi Gyula: Adyról – Adyért 29.

Kritika, Bp. 1978. márc. 78/3

Sziksznián Vanda grafikus

A Kulturkapcsolatok Intézetének kiállítótermében 13 grafikusművész tárlata nyílt meg, melyen munkái szerepelnek.

Láttuk, hallottuk.

1973. I. 13. 11.41 Petőfi /11/V.

Szyksznian Wanda

A balassagyarmati Horváth Endre Galériában Szyksznian Wanda május 2.-ig,
a Helikon Galériában Bálint Endre május 3.-tól,
a dunaujvárosi Uitz Teremben Berki Viola május 4.-től,
a Műcsarnokban Cs. Kovács László április 28.-tól,
a Fiatal Művészek Klubjában Bukta Imre május 3.-ig
a Gutenberg Művelődési Otthonban Juhász József május 8.-ig, szerepel müveivel.
A Műcsarnokban Czeizing Lajos fotóművész kiállítása április 27.-től tart nyitva, -közli a lap a kulturális eseményeket nyilvántartó rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 28. XXIII.évf. 17. sz. 8. lap.

SZYKSZNIAN WANDA grafikus

Hírek: Szyksznian Wanda grafikusművész tizedik önálló tárlatát nyitottók meg szerdán a Tolna megyei Tamásiban. Temperafestményeit, film- és kereskedelmi plakátjait, noptár- és könyvillusztrációit, honglemezborítóit és más grafikáit mutatjók be itt április 27-ig.

Népszabadság 1983. IV. 7.

Szyksznian Wanda, grafikus

Rajz: Repr.

Lőrincz Anna: Aki önmagán segített 12.

Népszabadság, Bp. 1978. dec. 10.

Szykszniau Wanda, grafikus

L. Reich Károly

– Pimpolen köpenyc 2

Esti Hírlap, Bp. 1979 feliz. 16.

Szykszniau Wanda grafikus
(Bp. 1948-

A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban és a Képzőművészeti Főiskolán
tanult Bp.-en.

1971-ben végzett alkalmazott grafikusként.

Első önálló kiállítása a Studió Galériában
- 1978. másc. 29 - ápr. 15 -

- katalógus a könyvtárban -

Jennian Wanda, grafikus

a Hóc, hóc, katona c. antológiát

illusztrálta

7.

Bata Imre: Könyvnemle

Nepszabadság, Bp. 1979. ápr. 10.

Szyksznian Wanda festő

A szóflai Magyar Intézetben pénteken kiállítás nyílt Szyksznian Wanda festményeiből és grafikáiból.

Magyar Nemzet 1983. XII. 11.

Szylay Lajos festő. graf

magyar kármazású művész, 54, West 74th St., Apt. 404. New York city 23, USA.

International Directory of Arts I.

Berlin 1965/66 8 közlése alapján

Szylay, Lajos

Festő, grafikus

54 West 74th St., Apt. 404, New York City 23 /USA

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill.,

822.l.

Szylveszter Ádám

az alábbi pályázaton kiemelt megvételben részesült egyik terv egyik szerzője.

Callmayer Ferenc: Budapesti televizió és mikrohullámú központ fejlesztés-tervpályázata.
Magy.ép.ip.1971.5.sz.278-282.l.

Szylvester Katalin

Képét cím nélkül kiemelés

Tanulmány [illegible] kétmillió
[illegible] ál, [illegible]
[illegible] Sokmás [illegible]

1966

891

Szykszniaan Wanda, grafikus

L: Papp Gábor

Rózsa Gy: Csikós, jón onlopl ábakon 13

Nirszabadság, Bp. 1978 árr. 16

Szykszniau Wanda

A látszolag fénykép szerűen pontos és szárar „másolásba" Sz. Wanda mindig beletesz egy kis festőiséget. A művésznőnek érett és játékos humora van.

Székely András: Szykszniau Wanda plakátjai.
Új Tükör, 1978. április 16 - 3 lap.

Szyksznian Wanda

Fiatalos kiállitás látható a Nemzeti Galériában, -irja Vadas József: "Huszévesen" c. kritikájában, mely a Fiatal Képzőművészek Studiójának jubileumi tárlatáról szól. Változást jelent ezen a kiállitáson, hogy a festmények, grafikák és szobrokon kivül egyéb művészi alkotások is helyet kaptak. Igy, a textilesek: Benkő Marianna, Erdős Julia, Martos Katalin. A plakátgrafikusok: Eskülits Endre, Helényi Tibor, Rényi Katalin, Szyksznian Wanda. Üvegtervezők: Buczkó György, Mészáros Mária.
A korábbi szokástól eltérően most a fiatal művészek külön boxokat kaptak müveik tetszés szerinti elhelyzésére.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 16. XXII. évf. 5o. sz. 13. lap.

Szyksznian Wanda

A fiatal művészek szivesen látták az uj kezdeményezést. Ezekben a boxokban szereplő művészek közül emliti meg a kritika a Következőket: Drozdik Orsolya, Bernáth Sándor, Zámbó István, Lengyel András nevét. Röviden ismerteti müveiket el/éggé mérsékelt birálattal.
Banga Ferenc és Lacza Márta grafikusok és Lóránt Zsuzsa szobrász munkáját komolyan értékeli. A festők közül: "a pókháló finomságu lényeket alkotó Dienes Gábort", "az idegeiken egyensulyozó alakok teremtőjét Nagy Gábort, a mitoszok ködében biztos szemmel tájékozodó Kárpáti Tamást" igen nagyra becsüli.
Vádas József kritikáját lásd: Dienes Gábor nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec.15 XXII. évf. 5o. sz. 13. lap.

M.D.K.

dr. Szyszkó-Bohusz Adolf, lemberg műegyetemi tanár

a krakkói szépművészeti akadémia rektora tervezte a Bem-mauzóleumot Tarnow-ban, mely ott a városi park egy kis szigetén fel is épült. A hamvakat magába foglaló szarkofág hat hatalmas kőoszlopon nyugszik. Szélesebb oldalain magyar és lengyel nyelvű – az egyik keskeny oldalon török nyelvű feliratok.

Ismerteti: Báró Balás György.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1928. 62. köt. 333-334. old. 1 szöv. ábr.

SZEKSZIAN WANDA

Új Művészet
2004. Apr. XV/4.

3. old.

Szwitek Ignác

szolnoki ácsm. 1824.

A.

Faragó Bálint: A

mezőtúri ref. egyház

története. 1530–1917-ig.

Mezőtúr, é. n. 91. l.

I V Ó

agyar Barátai Egyesületének a Müemlékek
utca 10./ tanácstermében
6 órakor tartandó
g y ü l é s r e.

ág jelentése.
ztmány megválasztása.
.

Az előkészitő bizottság nevében

Gerevich Tibor

Szvitek Károly

ácsm. 1863

l.

Faragó Bálint: A mezőtur. ref. egyház története 1530-1917-ig. Mezőtur é n. 95. l.

M E G H

az Istitutó di Ştudi Romani M
Országos Bizoţtsága / IX.Hőgyes Endre
f.év junius 26.napján d.u.
a l a k u l ó k ö

Tárgysorozat:

1, Az előkészitő bizotts
2, A tisztikar és a vála
3. Esetleges inditványok

Szybilla Gyula

épitém

l. Körlerskiáll

975. k.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Szybilla Gyula

serverte és kivite-
lerte a szegedi
csárdát

Bálerrkiáll

—

~~Ismeretlen festő~~
~~A XVII. Száradból.~~

562. Férfi képe.

(tan á

balra fordul de

Egész alak, ~~jobbra~~ néz, ~~ál~~
parancsnoki pálcza végét fogja, balj
kája háromszorosan fodrozott, szemöl
bajusza leberetvált. Körülcsavart ny
és zsinóros nadrágja piros, vállra v
ben tartja, paszomántos, rövid szárú
lóg. A koczkás padlózatú teremből,
pecsétes levél fekszik, az ablakon á
hegyen vár köti le figyelmünket.

Vászon, méretei 213: 126 c
Lanfranconi Enea gyüjtemén
Átvétetett az 1895: V. 30-
No. 569).

562(

904: V. 3.